

بابہ صلاخی

١٠٠	١٠٠
١٠١	١٠١
١٠٢	١٠٢
١٠٣	١٠٣
١٠٤	١٠٤
١٠٥	١٠٥
١٠٦	١٠٦
١٠٧	١٠٧
١٠٨	١٠٨
١٠٩	١٠٩
١١٠	١١٠
١١١	١١١
١١٢	١١٢
١١٣	١١٣
١١٤	١١٤
١١٥	١١٥
١١٦	١١٦
١١٧	١١٧
١١٨	١١٨
١١٩	١١٩
١٢٠	١٢٠
١٢١	١٢١
١٢٢	١٢٢
١٢٣	١٢٣
١٢٤	١٢٤
١٢٥	١٢٥
١٢٦	١٢٦
١٢٧	١٢٧
١٢٨	١٢٨
١٢٩	١٢٩
١٣٠	١٣٠
١٣١	١٣١
١٣٢	١٣٢
١٣٣	١٣٣
١٣٤	١٣٤
١٣٥	١٣٥
١٣٦	١٣٦
١٣٧	١٣٧
١٣٨	١٣٨
١٣٩	١٣٩
١٤٠	١٤٠
١٤١	١٤١
١٤٢	١٤٢
١٤٣	١٤٣
١٤٤	١٤٤
١٤٥	١٤٥
١٤٦	١٤٦
١٤٧	١٤٧
١٤٨	١٤٨
١٤٩	١٤٩
١٥٠	١٥٠
١٥١	١٥١
١٥٢	١٥٢
١٥٣	١٥٣
١٥٤	١٥٤
١٥٥	١٥٥
١٥٦	١٥٦
١٥٧	١٥٧
١٥٨	١٥٨
١٥٩	١٥٩
١٦٠	١٦٠
١٦١	١٦١
١٦٢	١٦٢
١٦٣	١٦٣
١٦٤	١٦٤
١٦٥	١٦٥
١٦٦	١٦٦
١٦٧	١٦٧
١٦٨	١٦٨
١٦٩	١٦٩
١٧٠	١٧٠
١٧١	١٧١
١٧٢	١٧٢
١٧٣	١٧٣
١٧٤	١٧٤
١٧٥	١٧٥
١٧٦	١٧٦
١٧٧	١٧٧
١٧٨	١٧٨
١٧٩	١٧٩
١٨٠	١٨٠
١٨١	١٨١
١٨٢	١٨٢
١٨٣	١٨٣
١٨٤	١٨٤
١٨٥	١٨٥
١٨٦	١٨٦
١٨٧	١٨٧
١٨٨	١٨٨
١٨٩	١٨٩
١٩٠	١٩٠
١٩١	١٩١
١٩٢	١٩٢
١٩٣	١٩٣
١٩٤	١٩٤
١٩٥	١٩٥
١٩٦	١٩٦
١٩٧	١٩٧
١٩٨	١٩٨
١٩٩	١٩٩
٢٠٠	٢٠٠

وفاة طف

رسالة عامره حكيم نابي السيد موسى
مضيف افنديك وفقد درسه كلنه

۸

SÖLEYMANIYE G. KÜTÜPHANESİ	
Kismi	Sayyid Nazif ef.
Yeni Kayıt No.	
Eski Kayıt No.	۸
Tasnif No.	397.4

* فهرست حلی صغیر ترجمه سی باباطاخی *

۰۰۵	اواکی باب شرائط صلاتدر	۱۵۸	فرض ثامن تعدیل ارکاندر
۰۰۵	شرط اول حدثدن طهارتدر	۱۵۹	اوچنجی باب واجبات صلاتدر
۰۱۸	فرائض غسل	۱۶۱	فصل صفت صلا بیا ننده در
۰۲۷	فصل اول تیمم بیا ننده در	۱۷۹	در دنجی باب سنن صلاتدر
۰۴۲	فصل ثانی صول احکامی	۱۸۴	فصل نوافل صلا بیا ننده در
۰۴۵	فصل ثالث حوضله احکامی	۱۹۱	صلا تراویح
۰۵۱	فصل رابع ادکلر اوزرینه مسح	۱۹۷	صلا وتر
۰۶۱	فصل خامس نواقض وضوء	۲۰۴	بشنجی باب نمازک مکروهلر بدر
۰۷۳	فصل سادس نجاست بیا ننده	۲۳۰	التنجی باب مفسد صلا بیا ننده
۰۷۹	فصل سابع قبول احکامی	۲۳۱	فروع شتی
۰۸۶	فصل ثامن حیواناتک اربنجی	۲۳۷	فصل اول سجود سهو در
۰۹۲	شرط ثانی نجاستدن طهارتدر	۲۵۷	فصل ثانی زامه قاری بیا ننده
۱۰۴	فروع شتی	۲۷۳	تمه اولی نمازده مکروه و غیر
۱۱۱	شرط ثالث ستر عورتدر	۰۰۰	مکروه اولان قرائت بیا ننده
۱۱۷	شرط رابع استقبال قبله در	۲۷۶	تمه ثانیه خارج صلاتدر
۱۲۳	شرط خامس وقتدر	۰۰۰	اوقومقی بیا ننده در
۱۲۶	اوقات مکروهه	۲۸۰	تمه ثانیه سجده تلاوت بیا ننده
۱۳۱	شرط سادس نیتدر	۲۸۶	امامت بیا ننده در
۱۳۶	ایکنجی باب فرائض صلاتدر	۲۹۳	فصل ثالث مقتدینک امامنه
۱۳۷	فرض اول افتتاح تکبیر بدر	۰۰۰	متابعی وعدم متابعتی بیا ننده
۱۴۰	فرض ثانی قیامدر	۲۹۵	فصل رابع قضاء نوا ننده در
۱۴۷	فرض ثالث قرائت قرآندر	۳۰۰	فصل خامس صلا مسافر در
۱۴۹	فرض رابع رکوعدر	۳۰۷	فصل سادس صلا جمعه در
۱۵۱	فرض خامس سجوددر	۳۱۶	فصل سابع صلا عیددر
۱۵۵	فرض سادس فعمده اخیره در	۳۲۲	فصل ثامن صلا جنائزدر
۱۵۶	فرض سابع نمازدن صنعیه	۳۴۷	فصل تاسع احکام مسجددر
	خروجدر	۳۵۲	فصل عاشرمسائل شتی

(حلی ترجمه سی)

(باباطاغی)

(** بسم الله الرحمن الرحيم **)

الحمد لله الذي جعل الصلوة مفتاح السعادة * ومعراج اهل الملوك
والزهادة * والصلوة والسلام على رسوله محمد الذي جل همه بل
كلها العباد * وعلى آله وصحبه الذين كانوا عمدة اهل السيادة (وبعد)
چونكه نماز پرباز آداء حقوق عبوديتده هر كسه كفيل شامل * وارقاء
هر آتب انسانيتده جله به معراج كامل اولمغله اوقات خسه ده اكا
اشتغال ابدن مؤمنين * فن اقامها فقد اقام الدين * مضموني اوزره
اطناب خبه دينه چارمخ شرائط و فرائض و واجبات و سنن رعائيله
استحكام و يرد كده لاجرم صر صر و ساروس شياطين اكا اثر اتمز
بواوتا تعديل ركانله اني بنياد واستقام ايلد كده بي شهود دستخيز
خاسقين اكا يمز ايمدى بارگاه ديتك امير عالیشان و ميدان مجاهديه تك
سلطان صاحب قرانى اولان جامع الفضائل العلمية والعملية اعني به
الاستاذ صاحب المنية حديث مذ كوره امثالا اقامت دين واعانت
مسلمين يتبيله مسائل صلات منخاتى حاوى و مستصفياتى محتوى
اولوب صفر حجم اوزره پرچتر متين قورمش بلكه حصن حصين كبي

پر كتاب

پر كتاب عظيم و اثر جسيم يادكار قومشكه عبارات رايقه سى جواهرله
مرصعه و اشارات فائقه سى مشك عبيرله ملمعه در انك فرائدى
تجريد و فوائدنى تقييد مجملنى تفصيل و مفصلنى تكميل ايجون قدوة
المحققين اسوة المدققين ناصر الملة والدين امام الاسلام والمسلمين
ذوالطبع الملكى الزكى الاملى العالم الربانى محل الفيض السجاني
الواقف على اسرار العلم العربى اعنى به الامام ابراهيم الحلي نعمده
الله بالغفران واسكنه بحبوحه الجنان حضرت تارى دخی نسيميل صعب
وتفسير لباب ايدوب بر مرتبه شرح كتاب ايلمشكه هر بر و رقى درر
حقايق صلاته متحلى و كنوز دقايق عباراته متملى اولمغله چون
كاغد زر مجالس و محافلده متداول ايدى اولى الالبابدر ولكن لغت
عريبه دن ذوقياب اولميان اخوان مؤمنين انك مخدراتندن كشف نقاب
وابكار معانيسندن ازاله حجاب مقتدر اولمغله بغض احبابك التماسيله
بوعبد فقير كثير التقصير كه ابراهيم بن عبدالله بن ابراهيم بابا طاغيدر
سنه عشر ومائة والف رجبى ابتدا سنده ديلدمكه انى لسان تركى به
ترجمه و بيان و نفعى عام اولمق وجهيله تقرير و عيان ايتمكله بر اثر
اولوب ذخرا آخرت و موجب مغفرت و سبب وصول رحمت اوله آمين
* ودخى بو كتاب تبويب اولنوب صلاتك شرائط و فرائض و واجبات
وسنن و مكروهات و مفسداتى بر رباب مستقل قيلمغله التى باب قبلنوب
و هر برينك اراسنده فصلار ذكر اولند بغمه ديباجه ده فهرستده
اشارت اولمشدر كه عروس مقصودك نه وجهدن كشف لثامى مراد
اولنور ايسه اول جهندن عرض جمال ايتمى ممكن اولوب مطلوبه
دست رس آسان اوله ودخى اخوان مؤمنين و خلان موحدين دن
متضرعدر كه بوكابه نظر اولنوب تصوير مسائله غفلتدن ناشى
خطايه اطلاعلى واقع اولور سه اصلنه تطبيق ايدوب صواب وجهيله
تحرير و توفيق سمته صرف عنانه همت بيوروب عامه موحدينه
نفع عام و خير تام قصدايده لرو بوفير بر تقصيرى خير دعادن فراموش
بيورميه لاسئل الله تعالى الهام الصواب و اهوذبه من العتاب والعقاب

(اولی باب) شرائط صلاة بیانده در بوکا بد نمازك التي شرطی
 ذکر اولندی (شرط اول حدثن طهارت در بوشرطك عقبنده سکن
 فصل ذکر اولندی فصل اول تیمم بیانده در فصل ثانی صور احکامی
 بیانده در فصل ثالث حوض احکامی بیانده در فصل رابع ادکار
 اوزره مسح بیانده در فصل خامس نواقض وضوء بیانده در
 فصل سادس نجاست بیانده در فصل سابع قبول احکامی بیانده در
 فصل ثامن حیواناتك ارتوغی بیانده در (شرط ثانی انجاسدن
 طهارت در) (شرط ثالث ستر عورت در) (شرط رابع استقبال قبله در
 (شرط خامس وقت در) (شرط سادس نیت در) (ایکنجی باب)
 فرائض صلات بیانده در بوکا بد نمازك سکن فرضی ذکر اولندی
 (فرض اول افتتاح تکبیر در) (فرض ثانی قیام در) (فرض ثالث
 قراءت قرآن در) (فرض رابع رکوع در) (فرض خامس سجود در
 (فرض سادس قعدہ اخیرہ در) (فرض سابع مصلی نماز دن کنند
 صنعیه چیقما قدر) (فرض ثامن تعدیل ارکان در) (اوچنجی باب)
 واجبات صلاة بیانده در بوکا بد اون بش واجب ذکر اولندی
 بو باده بر فصل وارد صفت صلاة بیانده در (در دنجی باب)
 سنن صلاة بیانده در بوکا بد یکرمی سنت ذکر اولندی (اولی
 سنت اذان واقامت در بو باده بر فصل وارد نوافل بیانده در
 (دشنجی باب) نمازك مکروهلری و غیر مکروهلری بیانده در
 (التنجی باب) نمازی افسادیدن اشیا بیانده در بو باده اون فصل
 وارد (فصل اول سجود سهو بیانده در) (فصل ثانی زله قاری
 بیانده در بو فصلده اوج تمام وارد) (تمه اولی نمازده مکروه و غیر
 مکروه اولان قرائتی بیان ایدر) (تمه ثانیه خارج صلا تده قرآن او قومغی
 بیان ایدر) (تمه ثالثه سجده تلاوت و ملحقاتندن مباحث امامت بیانده در
 (فصل ثالث مقتدینک امامند متابعتی وعدم متابعتی بیانده در) (فصل
 رابع قضاء فوائت بیانده در) (فصل خامس صلاة مسافر بیانده در
 فصل سادس صلاة جمعه بیانده در) (فصل سابع صلاة عید بیانده در

(فصل ثامن جناز بیانده در) (فصل تاسع احکام مسجد بیانده در
 (فصل عاشر مسائل شتی بیانده در) (اولی باب) شرائط صلاة
 بیانده در نمازك متفق علیه التي شرطی وارد در (شرط اول
 حدثن پاک او لمقدر حدث دبو غسل ایتمک یا خود ایدست آلمق
 ایجاب ایدن نسیمیه دیرلر پس نماز قیلق مراد ایدن کیمسه جنب اولسه
 یا خود ایدسنسز اولسه نماز قلامن تا که غسل ایتمکه جنبلکدن و ایدست
 آلمغله ایدسنسز لکدن صوابله پاک اولدجه اگر صوبی اعضا سینه
 قوللمغه اقتداری اولور سه اما اگر صودن واقتدار دن ایکبسی بیله
 اولیوب یا خود یا لکز بری اولسه اول وقتده نماز قیلق مراد ایدن کیمسه
 حقنده اولان شرط پاک طو پراغله تیمم در * ودخی غسلک و ایدستن
 فرضلری و سنتلری و ادبلری و منهیلری وارد در (اما فرائض وضوء
 در در اولی فرض یوزنی یومقدر ایکنجی اللربنی دیر سکر بیله بیله
 یومقدر اللری یومق فرضینده دیر سکر ی دخی یومق داخلدر
 و یا قلمری یومق فرضینده طوقلمری دخی یومق داخلدر ودخی
 قولاق ایله صقال باشی ارا سنده اولان بیاض یری یومقده فرضدر
 اما صقال حقنده امام اعظمیدن نقل اولتان روایتلرک اظهیری
 بو در که بشره وجهه ملاقی اولانی یومق فرضدر صقال التده
 اولان در یی یومق فرضیندن ساقطدر قاش و بیق تو یلربی یومغله
 فرض ادا اولنوب التده اولان در یلری یومق فرضیندن ساقط
 اولدیغی کبی اما جکه دن اشاغی صالنان صقالی یومق و یا مسح
 ایتمک واجب دکلدر بلکه مسنوندر ایدستی اولان کیمسه تراش اولسه
 یا خود طر نقلمرین کیمسه باشنک مسحی و طر نغن کسدیکی عضوک
 غسلنی اعاده لازم دکلدر (او چنجی باشنه مسح ایتمکدر باشنی
 مسحده مفروض اولان مقدار درت بولکده بر بلاو کیدر اگر باشنک
 ر بعندن اکسیکنی مسح اینسه فرضی ادا ایتمش اولمز پس ایدستی
 صحیح دکلدر ایدست صوبی یتشمین کیمسه بر عضونده قوری قلان
 پارچه بی عضو آخرک صوبیله اصلتی جائز دکلدر اما بینه قوری

قلان پارچه نك عضو نده قلان صوابه اصله جا ژدر غسل
 ایدر كن بر عضوده قوری قلان موضعی عضو آخرك قنغیسك
 صوبله اصله جا ژدر زیر غسل حقننده جمله بدن عضو واحد
 منزله سنده در ودخی قوری قلان پارچه بی اصله ایچون بر عضودن
 آلتان صوبك اول عضوده سیلانی شرطدر مجرد عضوك یاشنی اول
 قوری قلان یره سورمك كفايت ایلز (در دنجی ایاقلری یومقدر
 * اما سنن وضوء * بو تلبه ذکر اولنان سنت اون التیدر (اولکی سنت
 او یقودن او یانان کیمسه آبدست المقی مراد ایتد کده اللرینی صوبانك
 ایچنه صوبقه دن بلكلرینه دك اوج کره یومقدر (ایکینجی ابتداء
 وضوده بسمله دیمکدر لفظ تسمیه ده مختار مشایخ * بسم الله العظيم
 والحمد لله علی دین الاسلام * دیمکدر بعضیلری دخی دیمشکره افضل
 اولان اعوذ دن صکره بسم الله الرحمن الرحيم دیمکدر مجتبهاده
 بسملتین مذکور تینك ییننی جمك افضلینه ذاهب اولوب دیمشکره
 بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله العظيم والحمد لله علی دین الاسلام
 دیمك کرکدر ودخی محل تسمیه ده اختلاف واقع اولغله اصح اقوال
 اوزره احتیاطا ایکی کره بسمله دیوب بر کره استنجا ایچون کشف عورت
 ایتمدن بر کره دخی ستر عورت ایتد کدنصکره سائر اعضا سنی یومغه
 یاشلدیغی وقتده دیبه (اوجنجی سنت مضمضه در) در دنجی سنت
 استنشاقدر (بشتی سنت قاشنك ویغفك الته صوبی اولشدر مقدر
) التبی سنت چکه دن اشاغی اولان صقالی مسجدر (یدنجی سنت
 صقالی التندن الیه خلا الامقدر الینك ارقه سی بو یندن طرفه
 اولق وجهی اوزره بو تحلیل بوزنی اوج کره یودقدنصکره در
 وصقال کثیف اولوب التنده اولان بشره کورنمکله مشروطدر
 اگر صقال خفیف اولوب بشره کورنور سه تو یلرك التنده کی
 دری بی یومقی لازمدر مسح و تحلیل کفايت ایلز (سکرنجی سنت
 یاشنك جمله سنی بر کره قیابو مسجدر بوقیلو مسحك صورتی بودر که
 الینه صوبی آلوب ایکی اوجلرینی وجهه پارمقلرینی اصلادوب صکره

هر بر الینك او چر پارمقلرینی یره ضم ایدوب یاش پارمقلریله
 صلوات پارمقلرینی و آو جلرینی یاشنه دکر میوب یره ضم ایتدیکی
 پارمقلرینی یاشنك او کندن اکسه سنه وارنجه چکر صکره اوجلرینی
 یاشنك ایکی جانبده قویوب اکسه دن یاشنك او کنه کلجه چکر
 بو صورت اوزره استیعاب مسیحی تمام ایتد کدنصکره یاشنه دكندك
 قلان یاش پارمقلرینی ایچله قولاقلرینی طشره لرینی مسح ایدر
 صلوات پارمقلرینی ایچله دخی قولاقلرینی ایچنی مسح ایدر
 استیعاب مسح رأس همان بو کیفیتله اولق لازم دکلدر مقصود
 ممکن اولدیغی وجهه استیعابدر (طقوزنجی سنت قولاقلرینی
 مسجدر اللرینه تازه صو المدن اگر صار یغنه یا شمش دکل ایسه
 واکر یاشد بسمه تازه صوابه مسح ایدر) اونجی سنت بو یونونه
 مسجدر یاشنی مسجده بر یره ضم ایتدیکی پارمقلرك ارقه سیله (اون
 برنجی سنت اللرینیك وایاقلرینیك پارمقلری اراسنه صو واصل
 اولدقدنصکره پارمقلری اراسنی خلا الامقدر ایاق پارمقلرنده کفیت
 تحلیل بودر که صول الینك سر چه پارمقلره صاغ یا عنك التندن
 سر چه پارمقلرك اراسندن یاشلبوب صول یا عنك سر چه پارمقلره
 تمام ایده (اون ایکینجی سنت هر بر عضوی اوج کره یومقدر
 اول یومغه فرض حاصل اولور ایکینجی و اوججیده اختلاف وارددر
 بعضیلرك قتنده ایکینجی سنت او چنجی فضیلتده اندن دونددر
 و بعضیلرك قتنده ایکینجی سنت او چنجی اکمال سنت ایچونددر
 و بعضیلرك قتنده ایکینجی و اوجنجی دخی سنتدر (اون اوجنجی سنت
 یتدر مثلاً نیت ایتدم ابدست المغه حدی کی کدرمك ایچون دیبه
 یا خود نیت ایتدم ابدست المغه دیبه نیت وقتی یورنی یوداخی زماندر
) اون در دنجی سنت آیت وضوده ذکر اولنان نزدیکه رعایتدر مثلاً
 اول بوزنی یویوب صکره اللرینی دیو سکلر یله یویه صکره یاشنه
 مسح ایدوب صکره اللرینی طیو قلریله ییله یومقدر اگر بو ترتیب
 اوزره ایتمیوب اول ایاقلرینی یویوب صکره سائر اعضاء وضوئی

امام همام تحلیل اوستندن ایدوب
 بعده مسنون اولان التندن
 ایدوکنه واقف اولغله یکدی
 یلاق نمازی ایاوسی قهستنبده
 مسطور در

یوسه دخی جاژدر ولکن سنته مخالف اولور (اون بشنجی سنت
اعضاء وضوئی اوتمقدر فرض کمالی بولق ایچون (اون التخی سنت
اعضاء وضوئک هر برعضوئی اول یودیخی عضولک صوبی قرومه دن
یومقدر (اما آداب وضوء) یوکا به اوتوز برادب ذکر اولمشدر (اولکی
ادب صاحب عذر اولین کیمسه وقت کیرمزدن اول آبدست الوب نمازه
حاضر اتمقدر (ایکنجی ادب استنجا ایچون قبله نک صاغ یاخو صول
جانبه متوجه اولوب اوکی یاخود آردی قبله جانبه اولیه وایاقلری
پر بردن اراق طوته و مقعدنی کوشک طوتوب تنطیفده مبالغه ایچون
مهمامکن صالیویره مکر صائم اولدیخی وقتده دکل اول وقتده یاقلری
آبرمیوب دخی مقعدنی صالی ویرمه تا که ایچنه صوکیدوب صوم
افساد ایتیه حالت استنجاه قبله به استقبال واستد یار ترک ادب اولور
کراحت تنزیهیه ایله مکر وهدر قبله جانبه ایاق اوزاتمق مکر وه اولدیخی
کی اما حالت بول و تغو طده استقبال واستد بار کراحت تحریمیه ایله
مکر وهدر (اوجنجی ادب جن نجاست مخرجی تجاوز ایتیه انی صوایله
یومقدر اما مخرجی تجاوز ایدوب درهم مقداری اولسه انی یومق شندر
اگر درهم مقداری اولور سه انی یومق واجب اولور و اگر درهم
مقدار دن زیاده اولور سه انی یومق فرض اولور (دردنجی ادب مخرج
نجاستی پاک ایدنجه یومقدر بونده عدد مسنون یوقدر نتم بعضیلر
اوج کره یومغی و بعضیلریدی کره یومغی و بعضیلر دخی اون کره
یومغی شرط ایتیلدر ولکن اصح اولان بودر که انک پاک اولسی
یویان کیمسه نک رأینه مفوضدر ایمی انک قلسنه اول موضعک پاک
اولدیخی واقع اولجیه دک یومق کر کدر مکر اول کیمسه موسوس اولوب
صوبی اسراف ایدر ایه اول مقوله کیمسه نک حقنده اوج کره یومق
تقدیرا و انوب انکله پاک اولماسنه حکم اولور نتم نجاست غیر مرئی بی
اوج کره یومغله پاک اولسی تقدیر اولندیخی کی بعضیلر دخی انک
حقنده پاک اولسنییدی کره یومغله تقدیر ایتیلدر و دخی موضع
استنجایی بر پارمغینک یا ایکی پارمغینک یا اوج پارمغینک ایچله یومق

کر کدر

کر کدر پارمغینک باشنی استعمال ایتیه تا که ایچرو کتمکله استمتاع بولنوب
علی قول البعض غسل واجب اولیه عورت دخی پارمغینک بطنی
استعمال ایدوب حین استنجاه استمتاع دن تحرزده رجل کبیدر طاشله
استنجاه دخی مسنون عدد یوقدر بلکه مخرج پاک اولجیه دک طاشله
مسح ایدر (بشنجی ادب موضع استنجایی یوقدر نصکره ایاق اوزره
قالقمازدن اول برزایله ستمکدر تا که ماء مستعمل اثری بالکلیه زائل
اوله اگر برزایله سی بولمز ایه موضع استنجایی ایله بر قاج کره صغایوب
بحسب الامکان ماء مستعملی تقلیل و تحفیف ایتیه (التخی ادب
استنجا و تحفیف دن فارغ اولدقد نصکره عورت یرنی اور تمکدر
(یدنجی ادب آبدسته بنفسه مباشرت ایدوب غیریدن استعانت ایتیه
ولکن محبتدن ناشی طیب خاطر ایله شاگرد استاذینه و خادم سیدنه
بغیر امر آبدست صوبی دوکک لابس ایدوکی دخی مرویدر (سکرنجی
ادب موضع استنجا دن غیری ساثر اعضاء وضوئی یورکن قبله به
متوجه اوتور مقدر (طقوزنجی ادب آبدست الی کیمسه نک جلوسی
پردن یوکسک نسنه اوزره اولمقدر تا که ماء مستعمل انک اوزرینه
صحره میه (اونجی ادب آبدست الورکن دنیا کلامی سویله تمکدر
بلکه دعوات مأثوره به مشغول اوله (اون برنجی ادب هر برعضوی
یورکن شهادت کلمه سن دیمکدر بوجوهله که * اشهد ان لا اله الا الله
واشهد ان محمدا عبده ورسوله (اون ایکنجی ادب هر برعضوی
یورکن سلف صالحین دن مروی اولان دعا یوقدر بسمله دن
صکره بونی دیه * الحمد لله الذ جعل الماء طهورا * ضمضه ایدرکن
بونی دیه * اللهم اسقنی من حوض نبعک کأ سالاظماً بعده ایدرکن
دیة * اللهم اعنی علی ذکرک و شکرک و تلاوة کلامک * واستنشاق ایدرکن
بونی دیه * اللهم لا تحرمنی رائحة نعیمک و جنانک یاخود بونی دیه * اللهم
ارحنی رائحة الجنة و ارزقنی من نعیمها ولا ترحنی رائحة النار * و یوزنی
یورکن بونی دیه * اللهم بیض وجهی بنورک یوم تبیض وجوه اولیاک
ولا تسود وجهی بذنوبی یوم تسود وجوه اعداؤک * و صاغ قولی

یورکن بونی دیه * اللهم اعطني کتابی بيمينی وحاسبني حسابا يسيرا *
 صول قولانی یورکن بونی دیه * اللهم لاتعطني کتابی بشمالی ولا من وراء
 ظهري ولا تحاسبني حسابا شديدا * باشنه مسح ایدرکن بونی دیه
 اللهم حرم شعري و بشري على النار و اظلي تحت ظل عرشك يوم
 لا ظل الا ظلك * يا خود بونی دیه * اللهم غشني برحمتك و انزل علي
 من برکاتك * قولقلرنی مسح ایدرکن بونی دیه * اللهم اجعلني من الذين
 يستمعون القول فينبعون احسنه * بوبنی مسح ایدرکن بونی دیه
 * اللهم اعتق رقبتی من النار و احفظني من السلاسل و الاغلال * اياقلرنی
 یورکن بونی دیه * اللهم ثبت قدمي على الصراط يوم تزل فيه الاقدام *
 بعض علما انی صاغ ایاغنی یورکن اوقسون اماصول ایاغنی یورکن
 بونی اوقسون دیشلر * اللهم اجعل لي سعيًا مشكورا و ذنبًا مغفورا
 و عملاً مقبولا و تجارة لن تبور (اون اوچنجی ادب مضعضه واستنشاقی
 صاغ الیله ایدوب وصول الیله سومکور مکدر) (اون دردیجی ادب
 مسواک طوطقدرا کر مسواکی و ارایسه واکر بوق ايسه شهادت پارمغیله
 مسواک ایتمکدر اکثر علما مسواک استعمالی سنت اولما منه ذاهب
 اولشلردر اصح اولان دخی بودر ودخی مسواکک اوزونلغی برقارش
 و قالکغی سرچه پارمق مقداری اولمق مستحبد * کیفیت استیباک
 بودر که باش پارمغیله سرچه پارمغنی مسواکک البته طوتوب اوج
 پارمغنی اوسته طوته مسواکی ابتداء صاغ طرفنده کی اوست دیشلرینک
 آیقور یسنده استعمال الیله بعده صول طرفنده کی اوست دیشلرینک
 آیقور یسنده استعمال ایدوب صکره صول طرفنده کی الت دیشلرنده
 تمام الیله مسواکی دیشلرینک آیقور یسنده استعمال ایتیموب اوزونلغنه
 دخی استعمال جائزدر و لکن دیش اتلرینه ضرر احتمالی خوفندن
 استحسان اولنماشدر (فوائد مسواک بونلردر اغز پاکلکی تکرری
 خوشنودلغی شیطان ابراقلغی ملائکه فرحلمکی و تکفیر خطیئاتدر
 و مزید حسنا تدر و یلغمی دفع ایدر و دیشلرک کبر و پاستی کیدرر و دیش
 اتلرینی قوی ایدر و معدیه فوت و یرر و اغزده اولان رایحه کر بهی

دفع ایدر و کوزه جلاویر * دخی بش حالد مسواک استعمالی زیاده
 مستحبد بری دیشلرک لونی صاری اولسه و بری رایحه سی متغیر اولسه
 و بری اویقودن اویاند قدده و بری نمازه قالد قدده و بری ایدست
 آلور ایکن اما ایدست آلورکن مسواکک وقتنده اختلاف واردر
 بعضیلر قتنده انک وقتی قبل الوضودر و بعضیلر دخی مضعضه حالنده
 سنت اولسنه ذاهب اولشلردر (اون بشنجی ادب مضعضه واستنشاقی
 مبالغه اوزره ایتمکدر اگر صائم دکلسه * ودخی مضعضه ده مبالغه
 بعضیلر قتنده غرغره در و بعضیلر قتنده اغزنی صوایله طوادرمقدر
 استنشاقده مبالغه صوبی ککزینه وارنجیه دک چککدر) (اون التنجی
 ادب قولقلرنیه مسحده سرچه پارمقلرنی دلکارینه صوققدر
 (اون یدنجی ادب ایاقلرنیک پارمقلرنی صول الینک سرچه بارمغیله
 خلالامقدر کیفیت تحلیل سنن وضوده ذکر اولندی) (اون سکرنجی
 ادب پارمغنده کی خاتمی بول اولان کیمسه خاتمی تحریر یکدر اگر خاتمی
 طار اولوب تحریک زجهته محتاج ايسه ائمه ثلثه دن ظاهر روایتده البته
 تحریرکی لازمدر روایت ظاهره نک غیریده عدم تحریرکی دخی جائزدر
 (اون طقوزنجی ادب صوبی اسراف ایتمکدر اگر ایدستی ارمق کنارنده
 دخی اولور ايسه ده) (یکرمنجی ادب اعضاء وضوده صوبی تقاطری
 ظاهرا و لیجق مرتبه آز استعمال ایتیموب بلکه اوج کره نک هر برنده
 اعضاء وضودن صوطا ملقدر) (یکرمی برنجی ادب آبدستی الد قدن
 صکره ابرنجی صوایله طوادرمقدر تا که ینه آبدست المق مراد ایلدکده
 حاضر اولوب شیطانک انی اهمال ایتدر مسندن خلاص اوله) (یکرمی
 ایکنجی ادب آبدستک تما منده یا خود ائناسنده بونی اوقیه * اللهم
 اجعلني من التوابين و اجعلني من المنتهزين و اجعلني من عبادك
 الصالحين و اجعلني من الذين لا خوف عليهم ولا هم يحزنون) (یکرمی
 اوچنجی ادب آبدستدن فارغ اولدقدن صکره بونی اوققدر * سبحانک
 اللهم و بحمدهک اشهد ان لا اله الا انت و حدک لا شریک استغفرک
 و اتوب الیک و اشهد ان محمدا عبدک و رسولک) (یکرمی دردیجی

آبد سندن فارغ اولدقد نصکره بر کره یا ایکی کره یا خود اوج کره
 انا انزلناه سوره سنی اوقومقدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن
 مرویدر که بر کیمسه عقیب وضوده انا انزلناه سوره سنی اوقومسه
 الله تعالی انک الی بللق کاهن مغفرت ایدر (یکرمی بشخی ادب اید سندن
 ارتن صودن قبله یه متوجه اولوب اوتور رکن یا خود ایاق اوزره
 طور رکن ایچمکدر عقیب شریده یونی اوقویه * اللهم اشفنی بشفائک
 وداونی بدوائک واعصمنی من الوهل والامراض والاوجاع * ایاق
 اوزره طور رکن صوایچمک مکر وهدر مکر آبد ست صوی فضله سی
 اوله ویا زرم صوی اوله ایاق اوزره ایچمک مکر وهدر بوا یکی
 صودن غیر صوی ایاق اوزره طور رکن ایچمکده کرا هت تنزیهیه
 اولما سنه علمانک اتفاقی اردر (یکرمی التخی ادب اید ست ان کیمه عقیب
 وضوده اقل مرتبه ایکی رکعت نماز قیلقدرا کر الدیغی اید ست نماز قیلقد
 مکر وهدر اولان وقتنده دکل ایسه رسول الله علیه الصلاة والسلامدن
 مرویدر که هیچ بر مسلم بوقدر که اید ستی تمام آلوب صکره ایکی رکعت
 نماز قبله الا اکاجنت واجب کی لایق اولور یوردی (یکرمی بدیخی
 ادب اید ستی آلوب انکله نمازی قیلقد نصکره اید ستی طور رکن
 اول وقتنده یا خود وقت آخرده اول اید ستک اوزرینه اید ست آلوب
 نمازی انکله قیلقد بوکا نور علی نور در لر (یکرمی سکر نخی ادب اید ست
 آن کیمه نیتی اید ستک آخرینه دک استصحاب ایدوب یعنی اونوقتوب
 قیلقد طوعقدر (یکرمی طقوز نخی ادب اهتمام ایدوب کوزک
 بکارینه صوی اولاشدرمقدر خلاصه ده دیمشکه اید ست آن
 کیمه صوی کوز بکارینه اولاشدرمق واجبدر (اوتوز نخی ادب
 یوزک واللک وایاقلرک حدودنی بر مقدار نجا وزدر تا که انلرک بوندیغنه
 تیقن حاصل اولوب ووم قیامتده اول کیمسه نک اعضاء وضوده
 اولان بیاضی زیاده اوله (اوتوز نخی ادب شیان اید ست صوی نک
 طمله سندن حفظدر (اما مشاهی وضوء) بوکتابده ذکر
 اولان اون ایکیدر (اولکی قضاء حاجت وقتنده قبله یه اوکنی یا خود

آردنی دوغیه نیا ایچنده اولور سه دخی استقبال واستد یاری ترک
 ایلیمه (ایکینی کونشه وایه قرشو حین قضاء حاجتده استقبال
 واستد یاری ترک ایلیمه) اوچینی حین تبولده ییله قرشو طور وب
 بول ایتیمه (دردنچی استنجا ایچون بر کیمسه نک یا ننده کشف عورت
 ایتیمه بزایه ده ذکر اولمشکه بر کیمسه صوایله استنجاه تنها موضع
 بولسه افضل اولان صوایله استنجا لازم ایکن آنکله استنجاهی ترک
 ایدوب کشف عورت ایتسون (بشخی صاغ ایله استنجا ایلیمه رسول الله
 صلی الله تعالی علیه وسلمدن مرویدر که سز دن بر یکن صوایچر کن
 ایچدیکی قایک ایچنه صلوغنی صالیو برمسون وخالیه کیرد کده صاغ
 ایله عورت برینه یا پشمسون (التخی طعامله وترکله وککله ودوائک
 تلفیه وکورایله وساقسی پاره سیله وتوغله ایله وصرجه پاره سیله
 وقامش ایله واغاج پیراغیله وآخر کیمسه نک حقیه استنجا ایتیمه ترک وکک
 ایله استنجا منهی اولدیغی رسول صلی الله تعالی علیه وسلمک لاستنجا
 بروث ولا بعظم فانها زاد اخوانکم من الجن قولی ایچوندر زاد جنه
 استنجا دن نهی اولتجه زاد انس نهیه اولی اولمغله طعامله دخی
 استنجا منهدر علف دوا ایله استنجا دن نهی اولندیغی زاد جنه
 قیاسادر غیرک حق اولان ثوب وماء وحجرله استنجا دن نهی اولندیغی
 بغیر رضاء حق غیره تعرض حرام اولدیغیچوندر مکوره استنجا دن
 نهی اولندیغی ملوث اولدوغیچوندر صغسی پاره سی وصرجه
 وتوغله ایله استنجا دن نهی اولندیغی انلرک موضع استنجاه جرحی
 غالب اولدوغیچوندر جامع الجوامعده دیمشکه قامشله استنجا دن
 نهی اولندیغی باسور ایراث ایلدیکیچوندر بو ذکر اولان اشیاء
 منهییه ایله کرچه استنجا مکر وهدر واکن معتبر اولان انقاء بونلرایله
 حاصل اولمغله نه کافیدر (یدنچی صویه توکروب یا خود باغم اتوب
 سومکورمه) سکر نخی اعضاء و صوی یومقده اوچدن زیاده ونقصان
 ایتکه حد مسنونی تجاوز ایتیمه واعضاده دخی حدی زیاده تجاوز
 ایتیمه مثلاً اللرنی قولتوقلرینه وارنجه وایاقلرنی دیزلرینه وارنجه یومیه

واللاری دیرسکارینه وارمقدن وایاقلری نی طوقلرینه وارمقدن نقصان
اوزره یومیه (طقوزنجی موضع استنجایی سیدکی بزایله اعضاء وضوی
سلیه) اونجی صوی یوزینه پک اورمیه بلکه اندن آشی ملائمه
صالیوره (اون برنجی یوزنی یورکن نفسی ایله صوی اوفورمیه) اون
ایکجی اغزنی وکوزلری زیاده یومیه تا که طوداقلری حرقی کزنتوب
یاخود کوزقاقلرنده برپارچه برقاوب اصلمنسه آبدستی جائز دکلدر
(فروع) فوائدی حفص کیردن بومحله مناسب برجاج مسائل ذکر
اولندی (برکیمسه نک صول الی جولاق اولوب انکله استنجایه قادر اولسه
صاغ الیه صوقور برکیمسه دخی اولسه اندن استنجاساقط اولور مکر
ماء جاری قربنده اولور ایسه صاغ الیه صوی البوب انکله استنجایدر
(برکیمسه نک ایکی الی جولاق اولسه قوللارن یره و یوزنی دیواره سورب
تیم ایتمکله نمازی قلار) (مریض اولان کیمسه آبدست المقدن عاجز اولسه
عورتی یاخود جاریه سی اولسه ولکن اوغلی یارقرنداشی اولسه انلر
اول مریضه آبدست ویررلر اما موضع استنجایه یا بشمالری جائز اولماغله
اندن استنجاساقط اولور) (مریضه اولان عورتک دخی اری اولسه قزی
یاخود قز قزنداشی اکا آبدست الدر مق جائزدر مس موضع استنجایدر
جائز اولماغله اول مریضه دن دخی استنجاساقط اولور) (برکیمسه نک
ایکی اللری وایکی ایاقلری کسک اولسه انک نماز قلمسی حتمده اختلاف
واردر بعضلرک قنده اندن نماز ساقط اولور مجموع نوازنده ذکر
اولمشکه اول کیمسه به آبدست و تیمدن بری ممکن اولسه امام اعظم ایله
امام محمد قنده اندن نماز ساقط اولور ابو یوسف قنده اول کیمسه ایما
ایله قیلق لازمدر محبوسک دخی حکمی بویله در) (آبدستی اولان کیمسه
وجه مسنون اوزره ارجاء مقعدایدوب استنجایته آبدستی بوزیلور
احجار له و امثالیه استنجایه صو ایله استنجایک یرینه طور مسی موضع
استنجادن خارج معتاد اولان نسنه اولدیغی وقتده در اما اگر خارج
اولان دم یاخود قیج اولسه صوابله یومق لازمدر خلایه کیرن کیمسه به
مستجب اولان نماز قیلدیغی ثوبک غیری ثویله کیرمکدر اگر ممکن ایسه

والا ثوبی نجا ستدن و ماء مستعملدن حفظ ایتمده زیاده دقت ایده
کیررکن یونی اوقویه * بسم الله اللهم انی اعوذ بک من الخبث والخبائث
اسم الله یارلمش یاخود قراندن برشی یارلمش نسنه ایله کشی خلایه
کیرمیه مکر اول نسنه برطرفله مستور اولور سه انکله بیلله کیرمک
جائز اولور و حین دخوله ابتدا صول ایغیله کیروب حین خر وجهه
صاغ ایغنی اول چقاره ویت جلاده کلام سو یلمه واسم الله ذکر
ایتمه وسلام آلمیه و تشمیت عاطس ایتمه اگر کندی آفسر سه قلیله
جدایله لسانی تحریک ایتمه و ضرورتسز عورت یرینه باقیه
و کندودن چقانه باقیه و باشی صاغه وصوله چو یروب باقیه و توکورمیه
وسومکورمیه و اوکسورمیه و بدندن برشی ایله اوینامیه و کو که کوزنی
قالدیرمیه و چوق طور میوب چیقده بونی دیه * غفرانک الحمد لله الذی
اذهب عنی ما یؤذنی و امسک عنی ما ینفعنی * صوایچنه قضاء حاجت
وبول ایتمک مکر و هدر اول صوراکد اولسون جاری اولسون ایکبسی
براردردخی ارماق نکارنده و حوض نکارنده و چشمه و صوقیوسی
نکارنده و اغاج التده و اکین ایچنده و کولکه سیله انتفاع اولسان برده
و مسجد قربنده و مصلاهی عیدده و مقارار اسنده و حیوانات ار اسنده
و بولارده بوجه ده ضرورتسز قضاء حاجت مکر و هدر بومقامه
کلنجه طهارت صفری بیان اولندی (اماطهارة کبری) جنابتدن
اغذسالدر اغذسال واجب اولماسنک سببی درت نسنه در) (اولکی
ذکردن یاخود فرج داخلدن شهوتله منی چیقما سیدر اما چن منی
موضعندن شهوتله آیریلوب ولکن خروجی سکون شهوتدن صکره
اولسه اغذساله سبب اولماسنده اختلاف وارددر امام ابی حنیفه ایله
امام محمد غسلی ایجاب ایدوب امام ابی یوسف ایجاب ایتماشدر
مثلا برکیمسه احتلام اولوب منی شهوتله محلدن آبرلقدده اول کیمسه
شهوتی ساکنه قیلدقدن صکره منی خروج ایسه یاخود البله
استما ایدوب یا شهوتله یا پشوب یا نظر ایتمکله مکاندن منی قوبد یغنده
ذکرنی امساک ایلمسه حتی طشره به خروج منی بولندن شهوت

ساکنه اولوب بعد السکون منی خروج ایلسه یا خود منی شهوتله
خروج ایتمسینه جنب اولان کیمسه بر مقدار او یومه دن یا خود تبول
ایتمدن همان جنابت عقبنده غسل ایلسه بعد بقیه منی سیلان
و خروج ایلسه بوصورتلرک جمله سنده ابو حنیفه ایله امام محمد قتلنده
غسل لازمدر ابو یوسف قتلنده دکلدر یومسه ده فتوی ضیف
حقننده ابو یوسف قوی اوزره در غیرینک حقننده اما من قوی
اوزره در * و دخی منی غسله سبب اولماسنده ائمه حنفیه نک اتفاق اوزره
ایکی شرطی وارد اولکی شرطی منی مکانه دن شهوتله قوما سیدر
اگر ضرب اولمغله یا خود بر آغرنسته کتور مکه یا بر یوکست یردن
دوشمکله منی خروج ایلسه موجب غسل اولز ایکی شرطی
خارج بدنه یا خود خارج بدن حکمنده اولان موضعه که فرج خارج
ایله ششسز اولان کیمسه نک کسینه جک در یسیدر منبک اکا چیماسیدر
اگر منی فرج داخلده قالسه یا خود ذکرک قامشده قالوب طشره یه
چیماسه غسل واجب اولز ایکنی سبب قبلدن یا بردن برینه
ذکرک حشفه سی کز نمکدر ایلاج مکلف اولان آدمی حیدن اولوب
مکلف اولان آدمی حیدن یا خود مثلی مجامعت اولنان صغیره یه
اولق شرطیه اگر ایلاج مجامعه یه یا خود میت یه یا خود مثلی مجامعت
اولنمان صغیره یه اولسه مجرد ایلاج ذکر ایله غسل واجب اولز تا که
انزال واقع اولدجه مثلی مجامعت اولنمان صغیره مطلقا الی یاشنده
اولوب یا خود تامه الخلق اولماق شرطیه یدی یا خود سکر یاشنده
اولندر اوچنچ سبب حیضک و نفاسک منقطع اولماسیدر
دردنچ سبب او یقودن او یانن کیمسه دوشکنده یا ثوبنده
یا او یلو غنده یاش بولماسیدر اول یاشی بولان کیمسه نک احتلام
اولدیغی خاطرنده اولوب بولدیغی یاشک منی یا مذی اولماسنه یقین
اوزره اولسه یا خود شک اوزره اولسه اکا بالاتفاق غسل واجب
اولور زیرا احتلام خروج منی یه سبب اولمغله تذکر احتلام قتلنده
بولنان یاش منی یه حیل اولنور منی غلیظ اولوب مذی رقیق اولمغله

کرچه ینلرنده فرق واردر ولکن هوانک یا خود بدنک حرارتی سببیه
منی رقیق اولوب مذی کبی اولمغله بر بردن فرق اولنوب منی اولق
احتمالی راجع اولمغله غسل واجب اولور اگر اول کیمسه نک احتلام
اولدیغی خاطرنده اولوب لکن بولدیغی یاش منی ایدیکنه یقین اوزره
اولسه یا خود شک ایلسه ینه غسل بالاتفاق واجب اولور و اگر
احتلام اولدیغی خاطرنده اولوب ولکن بولدیغی یاشک دخی مذی
ایدیکنه یقین اوزره اولسه بونده اختلاف واردر ابو حنیفه ایله محمد
قتلنده غسل واجبدر ابو یوسف قتلنده واجب دکلدر بو خصوصده
فتوی امامین قوی اوزره در احتلام اولان کیمسه دن یاش چیماسه
اکا غسل واجب اولماز بالاتفاق سرخوشلقدن آیلان و یا بلغله عقلی
کیدوب بعده آیلان کیمسه بدننده یا ثوبنده منی بولسه اکا غسل واجبدر
اگر مذی بولسه غسل واجب دکلدر زیر سرخوشلق و یا بلق مظنه
احتلام دکلدر اما او یقومظنه احتلام اولمغله آنده تفصیل مذکور
وارد ار و عورت یا تدقلری دوشکده منی بولوب هر بری احتلامی
انکار ایلسه لر احتیاطا ایکیسینه دخی غسل واجب اولور (فروع)
بر عورت دیسه که بکا جنی کلوب مجامعت ایده رز انکله لذت جماع
حاصل ایده رم اگر انزال اولمازسه بالاتفاق اکا غسل واجب اولماز
بر عورت فرجنک غیر یه مجامعت اولنوب انک رجنه منی واصل اولسه
مجرد رجنه منی واصل اولماسینه اکا غسل واجب اولماز ایلاج و انزال
اولدیغیچون ولکن اگر اول عورت جماع مز بوردن یوکلو اولسه اکا
غسل واجب اولور زیرا انک کبه اولسی انزال منی یه دلیلدر ایدی
اول عورت جماع مذکور دن صکره قبل الغسل قیلدیغی نمازی اعاده
ایدر اون یاشنده اولان صبی بالغه اولان عورتله جماع ایلسه اول عورته
غسل واجب اولور زیرا اول عورت مکلفه اولمغله * وان کتم جنب
فاطه روا * خطابا کاتوجه ایدوب دخی حشفه ذکر کیرلندیکی ایچون
اما صبی مذکور غسل واجب اولماز مکلف اولمغله اکا خطاب توجه
ایتمدیکیچون ولکن صبی مذکور خو یلنق ایچون آبدست و نماز ایله

امر اولدیغی کی غسل ایله دخی امر اولور اگر زوج بالغ اولوب
 زوجه صغیره مشتهاء اولسه جواب عکس مذکور اوزره درودخی
 صبی لایسته نیک ذکر ی پرمق منزله سنده در قبله یادیره پرمق ادخال ایله
 غسل واجب اولماسنده اختلاف وارد در کذلک آدمینک غیرینک
 ذکر و میتک ذکر و اغاجدن و غیریدن یا پلان ذکر و سبیلیدن
 برینه ادخال ایله غسل واجب اولماسنده اختلاف وارد بر کیمسه بول
 ایتدکده اندن منی خروج ایتسه اگر ذکر و منتشر ایتسه شهوت بولمغله
 اکا غسل واجب اولور اگر منتشر دکل ایتسه شهوت اولمغله غسل
 واجب اولماز صبی و صبییه دن بری احتلام ایله بالغ اولوب دفع
 شهوت وجهی اوزره انزال ایتسه در دخی انلره غسل واجب اولماز زیرا
 خطایک توجهی عقیب انزالده اولمغله بونده انزال خطاب اوزرینه
 سابق اولدیغی چون کذلک حیض ایله بالغه اولان صبییه نیک هنوز بالغه
 اولدیغی حیضک عقبنده غسل واجب اولماز بعضیلری حیضده
 واجب اولور دیمشله و لکن قاضیخان دیمشکه احوط اولان کلبسی غسل
 ایتکدر (اما فرائض غسل) مضمه واستنشاق و سائر بدنی بومقدرد
 ودخی جله قیللرینک دینه صوبی دکر مک فرضدر اگر قیللری صبیق
 دخی اولور سه ینه دینه صوبی دکر مک لازمدر ودخی صفالینک
 و پاشنک و بدنک جله قیللری اراسته صود کرمک فرضدر حتی اگر
 قیللری بیافلمش اولوب اراسته صو کیرمه غسل جائز اولماز عورت
 دخی اغنسالده ارکیدر و لکن اکا اور کولی صاچنک دیلرینی
 اصلدقدنصکره اراستی دخی اصلتمق لازم دکلدر اما ارکشی اورکولی
 صاچنک دیلرندن ما عداسنی دخی اصلتمق واجبدر عورت غسل
 ایلاکده کوبه دلوکارینه صوبی اولاشدر مقده تکلف لازمدر امام محمد
 اصلده دیمشکه کوبه دلوکارینه صوبی اولاشدر مقده تکلف لازمدر
 تنکیم خاتم صبیق اولسه غسل ایدن کیمسه حین غسلده تحریک خاتمه
 تکلف ایلا دیکی کی بو خصوصده معتبر اولان صویک واصل اولدیغنده
 غلبه ظندر پس اگر صونک تکلفسنز واصل اولدیغنده ظن غالب

اولور ایتسه صوبی ادخال و ایصالده تکلف ایدر اگر واصل اولدیغنده
 ظن غالب اولور ایتسه تکلفه حاجت اولمز کوبه دلوکنه صوبی ایصال
 لازم اولسنده کوبه نیک قولاقده اولماسیله اولدیغی برابر در اگر
 کوبه بی قولاقدن حقار دقدنصکره دلوکی منضم اولمغله انک
 اوزرینه صوبی آفتغله ایچنه کیروب اگر آفتیوب غفلت ایتکله
 کیرمز ایتسه صوبی آفتق لازمدر و لکن دلوکه صوبی آفتقدن
 غیر ی اغاج صوفق ایله و انک امشالی نسنه ایله تکلف اولمیه زیرا
 خرج مدفوعدر مسئله آتیه ایله بومسئله نیک عورت حقنده وضع
 اولندیغی غالب اعتباریله در والا عورتله ر جل پینده فرق یوقدر
 غسل ایدن عورتک طر نقلری اراسته قوری خیر قالسه وضوئی
 و غسلی جائز اولمز زیرا خیرده صلابت اولمغله صونک کیمسنه
 مانعدر بعض علما جائزدر دیمشله و لکن قول اول اظهاردر اما
 اگر طر نقلری اراسته کیر قالسه آبدستی و غسلی جائزدر زیرا کیر
 بدنن تولد ایتکله ینه بدن حکمنده در الله صو کیمک لازم دکلدر
 حکم مذکورده قول صحیح اوزره قروی ایله مدنی برابر در امام صفار
 دیمشکه اگر طرناق اوزون اولور ایتسه صوبی انک الله اولاشدر مق
 واجبدر بوقول حسندر سنسز اولان کیمسه غسل ایلاکده
 سنت ایچون کسبیه جک در ینک ایچنه صو کیرمه غسلی جائز اولمز
 حتی اگر اولدر ینک ایچنه بول کیروب طشره چیمماز ایتسه دخی
 بالاتفاق ناقض وضوء در غسل ایدن کیمسه نیک دیشلری اراسته
 طعام قالمش اولسه قول اصح بودر که اگر اول طعام پک اولوب
 صو کیمما مک احتمالی غالب ایتسه غسلی جائز اولمز محیطده ذکر
 اولمشکه غسل ایدن کیمسه نیک بدننده بانق در پسی یا خود چینانمش
 اتمک قور و یوب قالسه الله صود کیمسه یا خود بورننده قور و مش
 کمره قالسه غسلی جائز اولمز آبدست دخی بویله در ذخیره ده ذکر
 اولمشکه غسل ایدن یا آبدست آلان کیمسه نیک بدننده حنا نیک جرمی
 قالسه یا خود چامور پار چه سی یا خود کیر یا شمش قالسه اول کیمسه نیک

غسلی وابدستی جا ژدرز را بوذکر اولنان اشیا نك صلابتی اولما مغله
التنه صونفوز ایدر فتوی دخی ذخیره ده مذکور اولان اوزره در
بر کیمسه نك ایاغنده یارقلر اولوب ایچنه یاغ یا مرهم قومش اولسه
اگر قودینی یاغی یا مرهمی چقاروب ایچنه صودکر مک ضرر
ایتمسه ایچنه صوی اولاشدر مدقه ابدستی وغسلی جا ژدکدر
اگر ایچنه صوقویق ضرر ایدر سه صوی اول یاغ یا خود مرهم
اوزندن کچورمک کافیدر غسل ایدن کیمسه کوبکی ایچنه صودکر مک
فرضدر ودخی غسل ایدن کیمسه به صوایله استنجا فرضدر اگر
موضع استنجاه نجاست حقیقه یوق ایسه دخی نه فرضدر زرا
اول مستنجی ده نجاست حکمیه اولان جنابت وارد و دخی اغتسالده
وتوضیده کشینک اصابعی بلا تحلیل ارا سنه صوکی میچک مرتبه
مضممه اولور سه تحلیل اصابع فرضدر اما اگر اصابعی مفتوحه ایسه
تحلیل ستدر کذلک غسل ایدن کیمسه در یسنک اوزرینه صوی
آفتغله بشره سنی تطهیر فرضدر زرا رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم * الا قبلوا الشعر وانقوا البشرة * بیور مشدر یعنی الاکله سیمله
اصحابه تنبیه ایدوب سمرل حین اغتسالده بدنکرده اولان قبلار یگری
اصلا دك وجلد یکر اوزرینه صوی آفتغله بشره کزی پاک ایدک
دیو امر ایتمدر ودخی بیور مشکه * ان تح کل شعرة جنابة *
یعنی هر قبلک التنه جنابت وارد ر پس جنب اولان کیمسه نك
بدندن صواصابت ایتمن شیء قلیل باقی قالسه اول شیء اکنه باشی
مقداری دخی اولور سه اول کیمسه جنابتدن چیقمر زرا جمیع بدنی
صوایله استیعاب فرضدر جنب اولان کیمسه نك ایچدیکی صو
مضممه مقامنه قائم اولور اگر سنت اوزره ایچمبوب اغزنی صوایله
طولدوروب ایچر سه بر کیمسه غسل ایدکده مضممه واستنشاق
اونوتسه صکره خاطرینه کاسه مضممه واستنشاق ایدوب اونوتدینی
حالده قیلدینی فرضدری اعاده ایدر نافله قیلدیه اعاده ایتمز زرا
اول حالده نافله به شروعی صحیح دکلدر جنابتدن چیقمدیغچوندر

(سنن غسل) طقوز در (اولکی سننی مقدم ابدست المقدر لیکن
ماء مستعمل انک ایاغی التنه جمع اولدینی حالده یا خود طور پراق اوزرنده
غسل ایتدیکی حالده ایاقلرینی یومز تکرار یومغه محتاج اولدیغچون
اما اگر طاش یا اغاج اوزرنده طرب غسل ایدر ایسه یاقلرینی یومغی
تا خیر ایلمز (ایکنی سننی اگر بدنده نجاست حقیقه وار ایسه انی
مقدم کیدر مکدر) اوچینی سننی وضودن وازاله نجاستدن صکره
باشنه وسائر جسدنه صوی اوچر کره دوککدر انک کیفیتی بیاننده
اختلاف وارد در بعضیلری دیملر که اول صاغ اوموزینه صکره
صول اوموزینه صکره باشنه وسائر اعضاسنه دوکر بعضیلری دخی
دیملر که اول باشنه صکره صاغ اوموزینه صکره صول اوموزینه
دوکر قول اصح بودر (در دینی سننی اگر مغسل ماء مستعمل ایاغی
التنه جمع اولدینی یرده غسل ایدر ایسه غسل تمامند صکره اول یردن
کوچوب موضع آخردن ایاقلرینی یومقددر) بشنی سننی صوی
قدر کفایه دن زیاده ونقصان ایتمکدر (التنجی سننی وقت غسلده
اگر عورت یری مکشوفه ایسه قبله به قارشو طور مامقدرا اگر مستور
ایسه استقبال قبله لایا سدر) یدینی سننی صوی بدنه ابتدا دوکرده
جمله اعضاسنی مبالغه اوزره اومقددر تا که ایکنی و اوچینی کره
دوکر دیکی صوجه اعضایه واصل اولماسی آسان اوله بدنده بر پارچه
موضع قوری قائمه غسلده بدنی اومق ابو یوسفدن بر وایتده
واجبدر (سکرینی سننی غسلی تنها موضعه ایدوب انی کیمسه
کور ممکدر غسل ایدر کن یا ثوبی کیر ایکن انکشاف عورت احتمالی
اولدیغچون قنبه ده ذکر اولمشکد اوزرینه غسل لازم اولان
ارکشی رجالدن خالی موضع یولماسه غسل ترك ایتمسون انلرک کوزی
اوکنده دخی غسل ایتمسون ولیکن مهمما ممکن کرلیجه مکان اختیار
ایلمسون اما غسل لازم اولان کیمسه عورت ایسه دخی رجالدن
خالی موضع یولماسه غسل تا خیر ایلمر اما مجرد نسادن خالی موضع
یولماسه تا خیر ایتمبوب انلرک کوزی قارشوسنده اول عورت غسل ایدر

اما كرك ارلر اراسنده غسل ایدن اړو كرك عورتلر اراسنده غسل
ایدن عورت حقنده كشف عورت جاړ اولما غله ايكېسى دخی كندی
جنس لریدن اولان طائفه نك ياننده غسل ایتد كلرنده ستر عورت
قول صحیح اوزره لازمدر تنها یرده غسل ایدن كېسه نك كشف عورت
ایتمی حقنده اختلاف واردر بعضیلری آثم اولور دیمشال بعضیلری
زمان قلیلده مغفولماسنه ذاهب اولمشال و بعضیلری دخی لا باسدر
دیمشال و بعضیلری بش ذراع یت صغیرده جاړدر دیمشال
(طقوزنجی سنتی غسل ایدر كن كلام سويلم كدرودخی غسل ایدن
كېسه بعدالغسل بدتی برز ايله سلك وصويك جمع اولديغی یرده
غسل ایتسد كده اياق لرینی یومغی تأخیر صورتسده اياق لرینی اتوانی
كید كدنصكره یومق مستحبد و دخی غسل ایتدیكى وقت اكر
نماز قیلق مكروه اولان وقت دكل ایسه بعد الغسل ایكى ركعت
نماز قیلق مستحبدر اما نیت كرك آیدستده و كرك غسلسده شرط
دكلدر بلكه مستحبدر حتی اكر جنب كېسه ماه جاری یا خود حوض
كیر ایچنه تبرد ایچون طالسده یا خود زیاده یغور بغار كن طورسه
تا كه جله اعضاسی اصلنسه و مضمضه و استنشاق ایلسه ائمه
حنفیه قنده جنابتدن چیقوب پاك اولور زیرا مقصود مأموریه
اولان غسلك حصو لیدر بوايسه صورت مزبوره ده حاصلدر
انك حصولی عن قصد اولماسله بغیر قصد اولماسنك پینده فرق
یوقدر انجق شوقدر وار كه چن بر كېسه غسلسده نیت ایلسه ثواب
حاصل اولمز (اغتسال اون بروجده اوزره در بش دورلی اغتسال
فرضدر (اولكى حیضدن اغتسالدر (ايكنجی نقاسدن اغتسالدر
(اوچنجی مكلف اولان آدمینك مثلی مجامعت ایدن فاعلنك مكلف
یا مثلی مجامعت اولسان مفعولنه ذكرینك حشفه سی كز لیمكدن
اغتسالدر (دردنجی دفع و شهوت وجهیله منی خروچندن اغتسالدر
(بشنجی احتلام اولغله خروچ منیدن یا خود خروچ منیدن
اغتسالدر (درت درلی اغتسال سنتدر (اولكى جمعه كوتسده

اغتسالدر بوجمه كونی مسنون اولان اغتسال ابو یوسف قنده
نماز ایچوندر حسن قنده یوم جمعه ایچوندر ایدی جمعه كونی
غسل ایدن كېسه غسل ثوابنه ابو یوسف قنده اكر غسل آیدستله
جمعه نمازنی قلا رسه نائل اولور حسن قنده قیلاسه دخی نائل اولور
ودخی اوزرینه جمعه واجب اولمیان كېسه نك جمعه كونی غسل
ایتمی حسن قنده مند و بدر یوم جمعه به رعایت بولنق ایچون
ابو یوسف قنده دكلدر اول كېسه نك اوزرینه صلات جمعه واجب
اولدیغیچون (ايكنجی میرام كونلرنده اغتسالدر جمعه ايله عید ايكېسى
جمع اولدقده غسل واحد كفايت ایدر شكیم جاع ايله حیض فرضی
جمع اولسه غسل واحد كفايت ایلدیكى كی (اوچنجی عرفه ده
وقفه ایچون اغتسالدر (دردنجی احرام كیددیكى وقتده اغتسالدر
اما قول اصح بودر كه غسل عیدین ايله غسل عرفه مستحبد و دخی
جمعه كوتسده اغتسال ائمه حنفیه قنده مند و بدرودخی اغتسال
دخول مكه ایچون و دخول مدینه ایچون و وقوف مزدلفه ایچون
غسل ایتك مند و بدرودخی میت یویان و حجت ایدن كېسه ولیله
قدری كورن و جنوندن افاقت بولان غسل ایتك مستحبد و وصی
اون بش باشنه بالغ اولدیغی وقتده غسل ایتك مستحبد (بردورلی
اغتسال دخی واجب علی الكفایه در كه اول میتك غسلیدر
صوا اولدیغی یرده میت غسل اولنمدن دخی صوا اولدیغی یرده نیم
اولنمدن نمازی قلمنز (بردورلی اغتسال دخی مستحبد اول
بركافر اسلامه گلدیكى وقتده غسل ایتسیدر اما محیطده ذكر اولمشكه
بركافر جنب اولوب بعده اسلامه كلسه قول صحیح اوزره اكا غسل
واجب اولور زیرا انك جنابتی اسلامه كتمز كافر عورت انقطاع
حیضدن صكره اسلامه كلسه اكا غسل واجب اولما مقده اولك
خلا فیه در حیضله اتصاف بعد الانقطاع باقی اولدیغیچون (فروع)
بر عورت جنب اولدقده صكره حیض كورسه دیلرسه حیض تمام
اولدن غسل ایدر دیلرسه حیضدن پاك اولجیه غسلی تأخیر ایدر

ودخی حایض اولان عورت احتلام اولوب یا جماعت اولنسه اولدخی
غسلی تأخیره نخیره در وقتدن اول جنب اولان کیمسه غسلی نماز
وقته دک تأخیر ایتکله آثم اولماز جنب اولان کیمسه او یویوب و قبل
الغسل جماعه معاوده ایتک لا بأسدر ولکن اگر معاوده مراد
ایدرسه قبل المعاوده آیدست المق مستحبدر اریله عورت ایکبسی
برقایدن غسل ایتک لا بأسدر جنب و حائض و نفسا اولان کیمسه لره
قرآندن آیت تامه قرآنی جائز دکدر اما قرآن قصیدله او قودیغی
تمام آیت اولسه یا خود سورة فاتحه بی دعا قصیدله بتون او قوسه
یا خود دعایه مشابه اولان آیتی مثلاً * ربنا آتانا فی الدنیا حسنة و فی
الآخرة حسنة و قنا عذاب النار * و انک مثلی آتی دعا قصیدله بتون
او قسه جائزدر کذلک سوینجک خبر ایشتمکده الحمد لله دیسه یا خود
برامز خبر ایشتمکده * ان الله وانا الیه راجعون * دیسه یا خود ثنا
وجهی اوزره * بسم الله الرحمن الرحیم دیسه جائزدر اما بسمله بی قرآن
قصیدله دیمک انلره جائز دکدر ودخی انلره قنوت دعاسی او قوق بزم
اصحابنک ظاهر مذهبده مکروه دکدر زیرا قول صحیح اوزره قنوت
قرآن دکدر ودخی جنب و حائض و نفسا اولان کیمسه قرآنی هجده ملک
مکروه دکدر ودخی هرابکی کلمه نک اراسنی قطع ایدوب کلمه کلمه تعلیم
قرآن ایتملری مکروه دکدر اما انلرک قرآن یا زملری جائز دکدر
قاصیخانه منسوب اولان جامع الصغیر ده ذکر اولمشکه جنب اولان
کیمسه صحیفه یا لوح بر اوزرنده یا خود یصدق اوزرنده یا انلر مثلی
نسنه اوزرنده اولدیغی حالده قرآن یا زملری ابو یوسف قنده لا بأسدر
امام محمد مخالف اولدیغی حالده نقل مذکورده لایق اولان بویله
تفصیل اولنق کرکدر که اگر اول کیمسه صحیفه به یا یشمبوب الیه
صحیفه اراسنه بر حائل وضع ایدرایسه ابو یوسف قولیه عمل اولنور
زیرا اول کیمسه مکتوب و کابدن بر شبنی مس ایتماش اولور و الا امام
محمد قولیه عمل اولنور کلمه مس ایتدیکیچون ودخی انلرک غلافسن
مصحفه یا یشملری جائز دکدر محیطده ذکر اولمشکه اصح قولینده

الایه لبس فیہ من القرآن و لذلک
قبل المکروه من المکتوب
لا مواضع البیاض ذکره الامام
الترمذی (شرح)

غلاف مصحفک اوزرنده اولان در بدر ودخی قرآن یا زملش اجه بی
کیمسه سن طومق انلره جائز دکدر قرآنی یا زملی واکا یا یشمق حکمنده
محدث دخی انلر کیدر ایددی انلردن یرینک آیت تامه اولان نسنه به
یا یشمسی جائز دکدر زیرا قرآن عظیمده * لا یمسه الا المطهرون *
دینلوب دخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم * لا یمس القرآن
الا طاهر * دیمشدر ولکن مصحفی غلافیه طومق انلره جائز اولدیغی
مصحفک غلافی شراره لشمش اولدیغی وقتده در واکر شراره لشمش
اولسه مذکور لردن بری مصحفی اول غلافیه طوتوب مس ایتک
جائز دکدر صاحب هدایه بویله تصحیح ایتشدر احوط واولی اولان
دخی بودر ودخی انلر مصحفی کیمسه ایله طومق عدم کراهنده غلافدن
احقدر بوصورتنده حائل ایکی اولدیکیچون بونک جمله سی مصحفه اگر
یکیله یا یشسه لر امام محمدن برروایتده لا بأسدر بعض مشایخ قنده
مکروه در صبی محدثه مصحف ویرملک لا بأس ایدیکی جامع الصغیرده
مذکوردر محدث اولان کیمسه تفسیر قرآنه و کتب فقهیه الیه یا یشمق
مکروه در اما یکیله یا بر بزایله طوتوسه لا بأسدر کتب سنن دخی آیتدن
خالی اولماغله کتب فقه کیدر اما خلاصه ده امام اعظم قنده انلره
مس محدثک عدم کراهنی اصحدر دیمش محدث اولان کیمسه نک از بردن
قرآن او قومی مکروه دکدر بالا جماع اما جنب اولان کیمسه النی
واغزنی بومغله قول صحیح اوزره مس مصحف ایدوب و قرآن او قومی
جائز دکدر ودخی جنب اولان کیمسه نک تورا و انجیل و زبور
او قومی مکروه در زیرا انلرده الله کلامیدر انلردن تبدیل اولان
بعض غیر معیندر تبدیل اولمیان دخی غالبدر ایددی انلره یا یشمقندن
تحرزده احتیاط اولی در جنب اولان کیمسه طعام یمک و صوابچمک
مراد ایلسه اول النی و اغزنی یویوب صکره یمک و ایچمک کرکدر
یومادن یمسی و ایچمسی مکروه در زیرا جنبک ارتوغی اولان صو
ماء مستعملدر ماء مستعملی ایچمک ایلسه مکروه در ماء کول دخی مشروب
حمل اولنوب اول دخی مکروه قلمشدر ودخی جنب اولان کیمسه نک

حين جنبته طعام يمسى مورث فقر در ديمشك حيض ونفسا اولان
عورت جنبك خلا قنجه اولوب انلرالن واغزني يومادن طعام يمسى
وصوايح يمسى مكروه دكلدر زير انلرك سوري مستعمل اولماز مادامكه
كندولر اغنسال ايله مأمور اولدجه حيض ونفاس اينجده ايكن ايسه
هنوز اغنسال ايله مأمور دكلدر در سجاده ومحراب وديوار ويراوزرينه
دوشنن نسنه لك اوزرينه قرآن يا اسماء الله يازمق مكر وهدر
برماغنده قرآن واسم الله دن نسنه يازمق خاتمي اولان كيمسه آنكله
مستراحه كيرمسي مكر وهدر انده ترك تعظيم اولديغچون اكر اول
خاتمك فصني آوجي اينجه قيلولوب كيرسه بعضيلرك قتنده مكروه
دكلدر اكر قرآن دن يا خود اسماء الله دن نسنه يازيلان شي اول
كيمسه نك جنبده اولسه يا خود مشمع اينجده اولسه آنكله مستراحه
كيرمك لابسدر ولكن احتراز اولي درودخني جنب وحايض ونفسا اولان
كيمسدره مسجده كيرمك جائز دكلدر كيرمسي انده اوتورمق ايچون
اولسون يا خود كچوب كتمك ايچون اولسون برابر در بر كيمسه مسجده
اينجده اويور كن احتلام اولسه مسجده دن چيقيمق ايچون تيم ايدوب
بعده چقار اكر اول كيمسه نك اوغريدن يا غيريدن خوف وارايسه
مسجده اينجده تيم ايله اوتورر تا ضرورت دفع اولنجه ولكن نماز قلوب
وقرآن اوقومز (فروع) بر كيمسه مستراح اينجده وغسل ابتدئي
مكانه قرآن اوقومق وذكرو دعا ايتك مكر وهدر حجام اينجده دخی
جههرله قرآن اوقيوب وجههرله ذكر وتسبيح ايتك مكر وهدر اخفايله
اوقومق لابس ايدوي مختار در عورت بری آچق اولديغي حالده
دخی قرآن اوقومق مكر وهدر امام محمد قتنده حجامده قرآن اوقومق
مكروه دكلدر زير انك قتنده ماء مستعمل طاهر در خلاصه ده ذكر
اولمشكه خلاده ومغسلده قراءت اولمق الا حرف قراءت اولنور
ودخی حجامده غسل ايدر عورت اولوب يا خود مكشوف العوره
كيمسه اولسه ينه انده قراءت اولمق فتاوى قاضياننده ذكر اولمشكه
اكر حجامده مكشوف العوره كيمسه اوليوب وحجام طاهر اولسه

انده قراءت ايله رفع صوت لابسدر اما اكر حجام ذكر اولنديغي كهي
اولسه بو صورتده اكر خفيه اوقيوبوب رفع صوت ايلزسه لابسدر
وتسبيح وتهليل ايله دخی حجامده رفع صوت ايلسه لابسدر (فصل
في التيمم) تيمم لغتده بر شئي قصد در شرعده باك طو براغله وجه
مخصوص اوزره پاكتمك قصدينه ديرل تيممك ركني وشرطي واردر كه
تيممك منحقق اولسي اكا موقوف اولمغله انلري بيمك لازمدر اما
تيممك ركني اللريني ايكي كره يره اورمقددر بر كره اورمسي يله يوزني
مسح ايدر اينجده پار مقلري او جنسدن تا ديرسكلر يله مسح ايدر
وجه مسنون اوزره تيممك صورتی بودر كه تيمم مراد ايدن كيمسه ايكي
اللريني يره يا خود ير جنسدن اولان شئيك اوزرينه بر كره اوروب
پار مقلريني بر بريدن آريجه طوتر واللريني بر مقدار ايلرو وكير وسورر
صكره اللريني قودينغي يردن قالد يروب ايكي اللرينك باش پار مقلري
جانبلريني بر بريدن اوروب سلكوب بعده اللريني يوزينه سورر صكره
اللريني ينه اول شئيك اوزرينه يا خود موضع آخره اولكي اسلوب
اوزره اوروب صكره اللريني قالد يروب سلكوب بعده صول ايله
صاغ النى وصاغ ايله صول النى پار مقلري او جنسدن ديرسكلر يله يله
مسح ايدر شويله كه صول الينك درت پار مغينك ايچيله صاغ الينك
درت پار مقلرينك ظهردن تاديرسكنه دك چكوب صكره ينه صول
الينك كغيله صاغ قولنك ايچ طرفني ديرسكندن بلكنه كلنجه
مسح ايدر صكره صول الينك باش پار مغينك ايچيله صاغ الينك
باش پار مغينك طشني دخی مسح ايدوب بو منوال اوزره صاغ الينك
مسحني تمام ايتد كد نصكره صاغ ايله صول النى دخی بوبله ايدر تيمم
عضولريني قاپليو مسح ايتك ائمه حنفيه دن ظاهر روايتده
فرضدر تا كه مسح اولمق بر پارچه موضع قالسه تيمم صحیح
دكلدر ايمدی تيمم ايدن كيمسه پار مغينك خاتمي وقولسدن
بلزكني چيقارمق وپار مقلري اراسني تخليل لازمدر ايكي
اللري ديرسكلردن كسك اولان كيمسه تيمم مراد ايتسه موضع

قطعی و یوزنی دیواره سورمکه تیم ایدر (اما تیمک شرطی نیت در
 نیتسز تیم جائز اولماز زیرا تیمک معنای لغویسی قصد اولوب
 قصد ایسه نیت اولمغله انک معنای شرعیه سنده معتبر اولوب تیمده
 نیت شرط قیلندی پس اگر بر کیمسه نك یوزینه والیرینه من غیر
 قصد تیم تراب اصابت ایدوب یا خود آخره تعلیم تیم قصدیله تیم
 ایسه اول کیمسه انکله مادامکه مطلقا تطهیر قصد ایدوب یا خود
 طهارتسز صحیح اولمیان قربت مقصوده قصد ایتمد بجه متمم اولوب
 انکله تمامز قیله من ودخی تیم حدث ایچون یا خود جنابت ایچون یا خود
 انلرک امثالی نسنه ایچون تصریح نیت قول صحیحده شرط دکلدن
 بلکه مطلقا تطهیر یا قربت نیتی کافیدر ودخی طهارته محتاج اولدیغی
 مکانه صویک بولنامسنه ظن غالب اولد قده اول مکانه صوی
 ارامق شرطدر ودخی اولدیغی مکان شتک اولوب یا خود اول برده
 صو اولدیغی بر کیمسه خبر و رسه صو بولنامسنه کندیتمک ظن غالبی
 اولماسه دخی یینه اول مکانه طلب ماء یا لاتفاق شرطدر ایمدی
 بو خصوصالرده صاعده وصولده غلوه مقداری که اوچیز آیدمن
 درت یوزه وار بجه در بعضیلری دخی براوق آتمی مقداریدر دیمشدر
 اول مقدار کزوب صوی ارایه اگر بولم ایسه بعده تیم ایده صودن
 مختبر اولان کیمسه نك مکلف اولوب وعدالتی شرطدر اگر اویله اولماسه
 غلیه ظن ایله عمل اولنور اگر اولدیغی برده صو بولنامسنه ظن غالبی
 اولوب و صو اولدیغی خبر و یرن کیمسه معتد اولوب و صوی
 محتاج اولدیغی موضع صحرا و مفاز اولوب شتک یراولماسه
 بو خصوصالرده ائمه حنفیه قنده صوی طلب واجب اولوب همان
 تیم جائزدر (تیم ایچون بر شرط دخی صوی استعمالدن عاجز اولمقدن
 پس بر صو یض آید ست المغله یا خود آیدست ایچون حرکت ایتمکله
 یا خود صوی اعضاء وضوده استعمال سببیه مرضی زیاده اوله جفته
 یا مر ضدن کج افافت بولنامسنه ظن غالبی اولسه یا خود تجربه سی
 سبقت ایتمش اولسه یا خود بر طبیب حاذق و مسلم و عادل خبر و یرسه

اول مریض ایچون تیم جائزدر شرح اسپیحایی ده ذکر اولمشکه
 بر جنب کیمسه نك جسدینک جمیع سنده یا خود اکثرنده جراحی اولسه
 اول جنبک تیمی جائزدر جراحی اولمیان موضعی یومق واجب دکلدن
 اعضاء وضونک دخی جمیع سنده یا اکثرنده جراحی اولان کیمسه تیم
 ایتمک جائز اولوب صحیح اولان موضعی یومق واجب دکلدن اگر
 جراحی اول جنبک بدنک اقلنده و اول محدثک اعضاء وضونک
 اقلنده اولوب انلرک بدنلرینک و اعضالرینک اکثری صحیح اولسه اول
 وقتده انلر غسل ایدوب و بندست الدقلنده صحیح اولان اعضالری
 یوبوب عضو مجروحک اوزرینه مسح ایدر لر اگر مجروحه مسح
 ضرر و یرمزه اما اگر عضو مجروح مکشوف اولدیغی حالده انک
 اوزرینه مسح ضرر ایدر سه اوزرینه بر نسنه یا غلیوب انک اوسننه
 مسح ایدر اگر صحیح اولان عضو ایله مجروح اولان عضوی برابر ایسه
 احوط اولان صحیح غسل ایدوب مجروح اوزرینه مسح ایدر اعضاء
 وضوده کثرت جراحی اعتیازنده اختلاف واردر بعضیلری عدد
 ایله اعتبار ایدوب دیمشدر که اگر جراحی انک باشنده والیرنده و یوزنده
 اولوب ایا قلدنده اولسه انکیچون تیم مباح اولور کرکسه اعضاء
 جریحه نك اکثری صحیح اولسون کرکسه اولسون اما یومذکورک
 عکسنده تیم مباح اولمز و بعضیلر دیمشدر که کثرت جراحی اعضاده
 معتبردر حتی هر عضو مجروحک اکثری جریح اولدیغی اول کیمسه یه
 تیم مباح اولمز جنب اولوب صحیح اولان کیمسه شهر ایچنده اولوب
 ولیکن اگر غسل ایدر سه صو و قدن هلاک اولوب یا مریض اولمقدن
 قورقسه انک تیم ایتمی امام اعظم قوی اوزره جائزدر اگر جنب
 مذکور خارج شهرده ایسه تیم ایتمی بالاتفاق جائزدر جنب اولان
 کیمسه شهردن مسافرت طریقله یا خود آخر وجهله جبقسه یا خود
 برقریه دن حیقوق قریه آخری یه کنسه اول کیمسه ایله صویک اراسی
 تقریباً بر میل مقداری یا خود دخی زیاده اولور سه انک تیم ایتمی
 جائز اولور قول مختار بودر شهردن یا قریه دن جبقه قدن صکره

دخی جنب اولوب صوابله کندی نیک مایینی اول مقدار اول نیک حکمی دخی
 بویه در امام کرخیدن روایت اولمشکه اگر جنب مذکورک اولدیغی
 یردن صوابله نیک صوتی ایشدی لور ایشه تیم ایلمز والایم ایدر امام حسن
 رحمه الله دیمشکه اگر صواب اول کیمسه نیک اوکنده ایشه انک بعدنده
 معتبر اولان ایکی میل در والا یرمیلدر بو خصوص صده اصح اولان
 اوکنده وغیریده اولمغله فرق اولماقدیر ابو یوسف دن دخی روایت
 اولمشکه اگر اول جنب بر مکانده اولسه که صویه واروب آبدست
 الوب کلنجه قافله کیدوب انک کوزندن غائب اولور ایشه اول صو
 بعید اولوب اول کیمسه به تیم جائز اولور بر مسافر دابه سنده یا متاعی
 ارا سنده صواب اولدیغی اونودوب تیم ایدوب نمازی قیلسه دخی وقت
 جهمادن اول صو خا طریقه کلسه امام اعظم ايله امام محمد قشده اول
 نمازی اعاده لازم دکدر اگر خروج وقتدن صکره خاطرینه کلسه
 بالاتفاق اعاده لازم دکدر بر مسافر کیمسه نیک اولدیغی مکانده صو
 اولدیغنه ظن غالی اولوب یقینده صواب اولدیغین بلمکله تیم ایدوب
 نماز قیلسه صکره یقین یرده صواب اولدیغین بلسه قلدیغی نماز جا ز اولوب
 اعاده لازم دکدر بر مسافرک رفیقنده صواب اولسه رفیقندن اول صوی
 استدکده اندن دریغ ایتمه چکنه ظن غالی اولسه رفیقندن صوی
 استمدن تیم ایدوب نماز قیلسی جائز دکدر اگر دیلمدن تیم ایدوب نمازی
 قیلسه بعده صوی دیلسه اول دخی ویرسه اگر هنوز وقت جهماد ایشه
 اول کیمسه نمازی اعاده ایدر اگر بعده صوی دیلد کده رفیق و برسه
 قلدیغی نمازی اعاده ایتمز اگر رفیقندن صوی دیلد کده بهاسن
 ویرمبوب و غن ايله صوابله قدرتی اولسه انک تیم ايله نماز قیلسی
 بالاتفاق جائز در اگر رفیق صوی بهاسن و برمدیکی تقدیر جه بهاسی
 دخی صویک اول موضعده یا اکا قریب اولان موضعده صا تلدیغی
 اوزره اولوب یا خود غن یسیر ايله اولسه اول کیمسه نیک مالی دخی
 کندینه ونفقه سی کندینک اوزرینه لازم اولنله کفایتدن ارتق ایشه
 اول صوی آلبوب تیم ايله نماز قیلسی جائز دکدر اما اگر اول کیمسه نیک

رفیق صوی غن فاحش ايله متارسه اول صوی غن فاحش ايله
 المبوب انک تیم ایتمسی جائز در زیر تلف مال تلف نفس کی اولمغله آنی
 غن فاحش ايله المقده اتلاف مال ايله حرج وار در غن فاحش
 مقومینک تحت تقویمنده داخل اولیان نسبه در علما امتعه ده
 غن فاحش اون درهم قیمتی اولان متاعی یارم درهم زیاده ايله بیع
 اولمشیه تقدیر ایتمشدر در صودخی امتعه به ملحق اولمغله انده دخی
 غن فاحش اعتبار ايله قیمتک اون درهمده بو حقی درهم زیاده سبله
 اولور بعضیلری دخی دیمشدر که غن فاحش تضعیف ثمندر مثلاً
 صویک قیمتی بر درهم ایکن ایکی درهمه بیع اولمشی غن فاحشدر
 بعضیلری دخی دیمشدر که غن فاحش قیمتی بر درهمه مساوی اولان
 صو آبدست ایچون بر بقی درهمه بیع اولنوب جنابت ایچون
 ایکی درهمه بیع اولمشیه اولور بواقوالک ایچنده قول اول حرج
 دفعه او قدر ابی نصر صفار دخی دیمشکه حق مسافرک اولدیغی
 یرده صویک عزتی اولسه انک ایچون افضل اولان ازاله شبهه ایچون
 رفیقندن صوی استمدکدر اگر اول یرده رفیقندن صوی استمدن
 تیم ایدوب نمازی قیلسه کفایت ایدر غالب احتمالی اول موضعده
 رفیقنک صوی ویرمیجکی اولدیغیچون اما اگر انک اولدیغی یر
 شتلاک اولمغله صونک عزیز اولدیغی موضع دکلسه قبل الطلپ انک
 تیمی کفایت ایلمز عادتاً صو مبذول اولدیغیچون رفیق صوی ویرمک
 احتمالی ارجحدر ابی نصرک قولی مختار در بر کیمسه ققمه به زمزم
 صوی قویوب ققمه نیک اغزنی بر کیدوب هدیه واسنشفایچون
 کنورسه صو بولمادیغی یرده انکله آبدست المبوب تیم ایتسه دخی
 نماز قیلسه جائز اولمزا اگر اول صوی آخره هبه وتسلیم ایتمش اولسه
 دخی تیم ایتمسی جائز دکدر رجوع واسطه سبله اول صونک
 استعمالنه قدرت ثابته اولدیغیچون بو خصوصده تیم ایتمکه حبله
 بودر که اول صونک ایچنه کل صوی وانک مثالی نسبه قاتوب
 انکله آبدست آلمسنی جائز اولمقدن حیقاره یا خود رجوع صحیح

اولیه جق وجه اوزره هبه ایلله بر کیمسه نک صو بولمیدیغی برده
آلات استسقادن قوغه سی یا پی اولسه انلری رفیقندن سؤال ایتمدن
تیمم ایدوب نماز قیلسی جائزدر اگر انلری رفیقندن سؤال ایتدکده
رفیقی اکاصو حیقار مغه وعدا ایلسه امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده
اول کیمسه وقتک آخرینه دک منتظر اولوب تیمم ایتمک مستحبدر
اگر وقت فوت اولما سندن قور قسه دخی رفیقی صو حیقار مسه
تیمم ایدوب نماز قیلار اگر منتظر اولوب نمازی قیلسه دخی امام اعظم
قتنده نمازی نه صحیحدر ابو یوسف ایلله امام محمد قتنده فوت وقتدن
قور قسه دخی منتظر اولسی واجبدر عربان اولان کیمسه نک رفیقی
توبخی اکاویرمکه وعدا ایلسه بو خصوصده دخی اختلاف ذکر اولنان
کبیدر بر کیمسه نک رفیقی کندی صویله آبدست الدقه نصکره اکا
دخی صوویرمکه وعدا ایلسه اول کیمسه وقت فوت اولورسه دخی
منتظر اولوق واجب ایدوکی بالاتفاقدر بر کیمسه اشک یا قاطر آرتوغندن
غیری صو بولماسه اول صو ایلله آبدست الوب دخی تیمم ایدوب
نمازی قیلار آبدست و تیمم قنغیسی مقدم ایدرسه جائزدر
سور فرسندن غیری صو بولنان کیمسه نک حقننده روایت صحیحده
انکله آبدست المقده کراحت اولما قدر بر صویک ایچنه خرما اصلنوب
واول خرمانک حلاقی ولونی اول صوبه حیقوب ولکن هنوز
اول صویک سیویقلغی کتمیوب دخی کوکره یوب مشتمد اولسه
امام اعظم قتنده انکله آبدست المی وغسل ایتمک جائزدر امام
ابی یوسف قتنده جائز اولوب بلکه اندن غیری صو بولنان کیمسه
تیمم ایدر امام محمد قتنده ایکبسنی دخی جم ایدر بو خصوصده فتوی
ابو یوسف قولی اوزره در زیراء مذکوره قید اولمغله انکله آبدست
وغسل جائز دکلدن و بو اختلاف انجق خرما اصلندیغی صوده
اولوب اندن ماعدا ایچنده نسنه اصلنوب و شربت اولمش صولایله
آبدست وغسل جائز اولمیدیغده اختلاف یوقدر بر کیمسه اوزوم
شیره سندن غیری نسنه بولماسه بالاتفاق انکله آبدست المی جائز

دکلدن بر جنب مسجددن غیری برده صو بولماسه و انک ایچون
اول صوی مسجددن چقارر کیمسه اولسه مسجدده کیرمک ایچون
تیمم ایدوب بعده کیرر اگر مسجدده اولان صو قبوده اولوب اول
کیمسه ده آلت استنقا اولما مغله یا خود مانع آخرایله صوبه واصل
اولسه اول کیمسه به نماز ایچون بردخی تیمم ایتمک لازمدر صو بولمین برده
آبدست سز اولان کیمسه مصحفه یا شمع ایچون تیمم ایلسه یا خود جنب
اولان کیمسه قراءت قرآن ایچون تیمم ایلسه نماز قیلوق ایچون بردخی
تیمم ایتمک لازمدر صو بولمیدیغی برده بر کیمسه سجده تلاوت ایچون
و صلاة جنازه ایچون و نافله نماز قیلوق ایچون ایتدیکی تیمم ایلله فرض
اولان نمازی دخی قیلسه جائزدر کذلک بر کیمسه مطلق طهارته
نیت ایلدیکی تیمم ایلله صلاة مکتوبه قیلسه جائزدر نوادرده دخی
ذکر اولمشکه اگر بر کیمسه یوزنی و قوللرینی همان تیمم اراده سیله تیمم
جائز اوله جق بره مسح ایلسه اول تیمم ایلله انک نماز قیلسی جائز اولور
مطلق طهارت نیتی منزله سنده اولدو غیچون والحاصل نماز قیلوق
شول تیمم ایلله جائز اولور که انکله نمازه نیت اولمش اوله یا خود شول
قربت مقصوده به نیت اولنه که انده معنای عبادت تعقل اولنوب
طهارت سز صحیح اولمیه ایتمدی مس مصحف شریف ایچون
و مسجدده دخول و خروج ایچون و زیارت قبور ایچون و اذان
واقامت ایچون اولان تیمم ایلله نماز قلمز اشیاء مذکوره قربت مقصوده
اولوب بلکه وسائل اولدقلریچون و دخی جنبک و امثالک
قراءت قرآن ایچون ایتدیکی تیمم ایلله نماز قلمز زیر قراءت قرآن
کرجه قربت مقصوده در ولکن انده معنای عبادت تعقل اولنور
و دخی محدثک قراءت قرآن ایچون ایتدیکی تیمم ایلله و کافرک اسلام
ایچون ایتدیکی تیمم ایلله نماز قلمز انلر بدون الطهاره صحیح اولدقلری
ایچون ولکن اسلام ایچون اولان تیممده ابو یوسفک مخالفی وارد
انک قتنده اول تیمم ایلله نماز قیلوق جائزدر و دخی غیری به تعلیم ایچون
اولان تیمم ایلله قول اصح اوزره نماز قیلوق جائز دکلدن بر کیمسه نک

لان نية الصلاة شرط لصحة
التيمم للصلاة ولم يبولها ولو كان
قد نواه لها في هذه الصورة
لم ينصح ايضا لعدم تحقق العجز
عن الماء وقت التيمم بالنظر
الى الصلوة (شرح)

امتعه سی ایچنده صوبی اولوب ولکن اول کیمسه انی اونودوب
 تیم ایدوب نماز قیلسه صکره تذکر ایلسه اگر اول صوبی امتعه سی
 اراسنه اول کیمسه بنفسه قویوب یاخود انک امر یله غیر کیمسه
 قومش ایسه امام اعظم ایله امام محمد قتنده اول نمازی اعاده لازم
 دکدر امام ابی یوسف قتنده لازمدر اما اگر اول کیمسه بیلدن و امر
 ایتمدن کندی امتعه سی ایچنده اول صوبی غیر کیمسه قومش ایسه
 بوصورنده شخص مذکورک تیمی بالاتفاق جائز اولور اگر قاب
 ایچنده اولان صوب کیمسه نک ارقاسنده اولوب یاخود بویونه معلق
 اولسه یاخود اوکنده موضوع اولسه یاخود بندیکی دابه نک سمرینک
 اوکنده اولسه یاخود اول کیمسه دابه بی سور یچی اولدیغی حالده
 اول صوب دابه نک سمرینک اردینه قونمش اولوب اول کیمسه انی اونمش
 اولسه بو مثالی نسته لره نسیان معتاد اولدو غیچون انک تیمی
 بالاتفاق جائز اولور اما اگر اول صوب سمرک اوکنده اولوب اول
 کیمسه دخی دابه بی سورر اولسه یاخود صوب سمرک اردینه قونمش
 اولوب اول کیمسه دخی دابه یه بنش اولسه یاخود صوب سمرک
 اوکنده یاردنده قونمش اولوب اول کیمسه دخی دابه بی یدر اولسه
 بو صورتلرده واقع اولان نسیان ایله انک تیمی امام ابی حنیفه ایله
 امام محمد قتلرنده جائز اولوب امام ابی یوسف قتنده جائز اولور
 اول تیم ایله قیلدیغی نمازی انک قتنده اعاده ایدر بر کیمسه کندی
 قابنده اولان صوبی دوککش ظن ایدوب تیم ایلسه صکره اول قابده
 صوب اولدیغی یلسه بالاتفاق اول تیم جائز اولوب انکله قیلدیغی
 نمازی اعاده ایدر کذا فی الخلاصه متاعک ایچنده ثوبی اونودوب
 عربان نماز قلان کیمسه بعده تذکر ایلسه بعض مشایخ دیمشله که
 بومسئله دخی خلاف مذکور اوزرینه اولوب انک نمازی امامین قتنده
 صحیحدر خلافا ابی یوسف بعضیله دخی دیمشله که انک نمازی بالاتفاق
 جائز دکدر قول صحیح بودر زیرا عمر یان ثوبی اونودوب متاعک ایچنده
 اراقمق غایت نادر الوقوعدر اما صوبی متاعی ایچنده اراقمق نادر دکدر

ایمدی مسئله سابقه ایله بونک پیننده فرق واردر بر کیمسه اراقمق
 کنارنده اولوب ولکن اول مکانده صوب اولدیغی نیز ایکن تیم ایلسه
 مسئله خلاف مذکور اوزرینه در کفارت یمین ایدجک کیمسه نک
 ملککنده کفارتیه صالح قولی اولوب یاخود اون مسکین کسوه سنه صالح
 ثیابی وار ایکن یاخود اون مسکین اطعامنه کفایت ایدجک طعامی
 وار ایکن اول کیمسه انلری اونودوب صوم ایله کفارت یمین ایلسه
 قول صحیح انک عدم جواز یدر زیر صوم ایله کفارت کفایت ایدوی
 اشیاء مذکور دن بری اول کیمسه نک ملککنده اولدیغی وقتنده در ایمدی
 انلردن بری ملککنده موجود ایکن نسیان عذر اولوب صوم ایله
 کفارتی جائز دکدر وقتک آخرینه دک صوب بولمق اومیدنده اولان کیمسه
 نمازی وقتک آخرینه دک تأخیر مستحیدر اما اگر تأخیر ایچوب ابتداء
 وقتنده تیم ایدوب نماز قیلسه دخی جائزدر ولکن تأخیر ایتدیکی تقدیرجه
 نماز وقت مکر وهه قالجه تأخیر ایتسون صوب بولمیان موضعه وقتدن
 مقدم تیم دخی ائمه حنفیه قتنده جائزدر بر کیمسه نک یاننده غسله
 یاخود وضوءه کفایت ایدجک صوب اولسه ولکن اول صوبی صرف
 ایتکله کندونک و یا دابه سنک صوب سنر قلماسندن قورقسه اول صوب
 وار ایکن تیمله نماز قیلسی جائزدر زندانده یاخود غیر یده محبوس
 اولان کیمسه صوب ایله طهارتدن منع اولنسه تیم ایدوب نمازی قیلار
 ولکن ابو حنیفه ایله محمد قتنده تیم ایله قیلدیغی نمازی بعد الخلاص
 اعاده لازمدر و ابو یوسف قتنده دکدر اختلاف مذکور محبوسک
 شهرده اولسه مشروطدر اما اگر صحراده بر موضعه محبوس ایسه
 بالاتفاق اعاده ایتز کذا فی المبسوط دار جریده اسیر اولان کیمسه
 آبدستدن و نمازدن منع اولنسه تیم ایدوب ایما ایله نمازی قیلار صکره
 قادر اولدیغی وقتنده اعاده ایدر بر کیمسه عدو خوفیچون یاخود برنجی
 حیوان خوفندن یاخود مریض اولوب قیام و قعوده قادر اولدیغیچون
 یاخود چاموردن خالی مکان بوندیغیچون نمازی ایما ایله قیلسه صکره
 بالاتفاق اعاده ایتز جنس ارضدن اولان نهدر نسته و ارایسه طوبراق

وقوم وجميع انواعيله طاش حتى عقيق وزبرجد وغيريلزايه وزرنج
وسورمه ومرتسك وآنجي واشو طوپراغي وطين مخوم وطين
ارمني وامثالي كبي بوجله ايله تيم ابو حنيفه ايله محمد قنده جائردر
ابو يوسف قنده همان تراب ورمه مخصوصدر ارض جنسندن
اولين نسنه لايه كه التون وكوش وليمور وقلای وتوج وباقر
وامثالي كه آتش ايله اربين نسنه لدر بوجله سيله وحنظه وسائر
حبوبات واطعمه ايله وانواع نباتات ايله تيم جائردكلدر اما اگر بوزكر
اولنان اشپانك اوزرنده غبار اولسه ابو حنيفه قنده و محمدن بروايتده
اول غبار ايله تيم جائردر ابو يوسف قنده حال ضرورته جائردر
حال اختيارد دكلدر ودخی ابو حنيفه قنده و محمدن بروايتده صحت
تيمده شرط اولان ارض يا جنس ارض اوزرينه مجرد اللريني قومقدر
واللرينه برنسنه يا شمع شرط دكلدر حتى اگر اللني اوزرنده توز اولين
مرمر اوزرينه قوسه يا خود غمناك يا اوزرينه قوسه وانلردن اليه
برشي يا پشمه امام اعظم قنده وامام محمدن دخی بروايتده تيمی
جائردر خلافا لابی يوسف التون وكوش دخی برده بارادلمش ايكن
انلرك اوزرنده غبارسز امامين مذکورينه كوره تيم جائراولميب مجرد
مرمر طاش اوزرنده جائراولديغلك وجهی بودر كه التون وكش آتش
ايچنده اريكله تراب حكمندن چقمشلردر اماممر آتشله اريمدوکی
اجلدن تراب حكمنده در ودخی التون وكوش وانلرمثالي شيلره وجه
ارض اولان صعيد لفظي متناول دكلدر زيرا انلره اسم ارض
اطلاق اولمز اما طاش بونك خلافتجه در حتى اگر بر كيمسه يا اوزرينه
اوطور مامغه آند ايتدكه طاش اوزرينه اوطور مغله حانت اولور
اما كوش اوزرينه اوتورسه حانت اولمز كرميد ايله تيم امام اعظم
قنده مطلقا جائردر كركسه اوفانمش اولسون كرك اولسون امام
محمد قنده اوفانمش اولورسه يا خود اوزرنده غبار اولورسه جائردر
بر كيمسه كندی ثوبنك توزيله يا خود دوشمه وحصير وپكه نك توزيله
تيم ايتسه يا خود روزگار انك يوزينه وقولنه توز اصابت ايتدرسه

اول كيمسه يوزني وقولار يني اول توزايه تيم نيتيله مسح ايتسه امام اعظم
ايه امام محمد قنده جائردر كركسه اندر غیری تراب بولسون كركسه
بولسون امام ابو يوسف قنده ضرور تسز جائردكلدر بر كيمسه
توزايه تيم ايتسه اگر اول طوزدر ياده اولمش ايتسه جائردكلدر اگر
معدنی ايتسه جائردر طوزلي چوراقلي برده طوزي غالب ايتسه تيم جائز
دكلدر ملح مائي كبي اما اگر تراب غالب ايتسه جائردر ملح جبلي كبي
بر مسافره يغمور اصابت ايدوب جله اثوابی وا كرنی اصله قوري
طوپراقدن وطاشدن برشي بولماسه وايدست الاجق صودخی بولسه
اول كيمسه ثوبنه يا بدنه يا برغیری نسنه به بر مقدار چامور بولشد يروب
قوريدوب بعده اوغوب انكله تيم ايدر چامور ايله تيم ايتك جائردكلدر
شمس الأئمة الخلواني ديمشكه چامورله تيم لايق دكلدر وليكن اگر
ايتسه جائردر پس وقتی كچورميبوب انكله تيم ايتسي اولی در كرج ايله
وبارداق ايله وكوب ايله وصيرسز طوپراق چناق ايله وطوغله دن
وكر يچدن ياپلان ديوار ايله تيم جائز در يومذ كورك اوزرنده غبار
اولديغی واولديغی برابر صرلی نسنه ايله تيم جائردكلدر زيرا
صرقلای وقورشوندن اولمغله ارض جنسندن دكلدر اما اگر صرلی
اولان نسنه نك اوزرنده توز اولسه انكله تيم جائراولور مجرد
كول ايله تيم جائردكلدر اما اگر طوپراغه قارشمش اولوب طوپراق
غالب ايتسه جائردر اگر بريره نجاست كشيغه بارقيه اصابت ايدوب
بعده قور يوب طوپراق اولوب اونندن ور يچندن نسنه قالمسه اول برده
نماز قيلمق جائردر اول يرك طهارته حكم اولندو غيچون وليكن
انكله تيم جائردكلدر اول يرك طهور يني اولمديغچون بر برده
بر كيمسه تيم ايتد كد نصكره آخر كيمسه دخی اول برده تيم ايتسي جائردر
زيرا مسعمل اولان اول كيمسه نك بعده المسح النده قلان ترابدر
يوقسه غیری دكلدر بر كيمسه تيم جائراولديغی برده تيم ايله نمازی
قبلسه بعده وقت ايچنده صوبولسه قيلمديغی نمازی آبدست ايله اعاده
لازم دكلدر بر كيمسه شهرده اولوب صحیح ايكن آبدست آنجه جنازه

نمازی فوت اولسندن قورقسه تیمم ایدوب صلاة جنازه بی انکله ادا
ایتمی صحیحدر مکر اول کیمسه ولی جنازه ایسه انک تیمم ایتمی جائز
اولمز برا ولی جنازه حاضر اولدوقه غیر یلری صلاة جنازه بی
قلمغله فوت خوفندن امیندر آبدست ایله صلاة عبده شروع ایدن
کیمسه به نماز ایچنده حدث واقع اولسه امام اعظم قتنده اول کیمسه
تیمم ایدوب نمازک بقیه سنی اول قیلدیغنک اوزرینه بنا ایتمی جائزدر
زیرا یوم عید یوم ازدحام اولغله اول کیمسه آبدست ایله مشغول
اولیق سائرلری بیرام نمازی قیلوب انک اتمامی صکره یه قالدو غیچون
کا نمازی افساد ایدر نسنه عارض اولق احتمالی غالبدر اما اگر
آبدست الوب انکله اتمام ایتدیکی تقدیرجه مفسد عارض اولمچقنه
ظنی غالب اولسه بقیه صلاتی آبدست ایله اتمام ایتمی اتفاقدر
ودخی صلاة عبده تیمم ایله شروع ایدن کیمسه به نماز ایچنده حدث
واقع اولسه ینه تیمم ایله بنا ایتمی اتفاقدر ودخی صلاة عبده آبدست ایله
شروع ایدن کیمسه به حدث واقع اولسه آبدست ایله اشتغال سببیه
وقت صلاة عبده فوت اولسندن قورقسه ینه تیمم ایله بنا ایتمی
اتفاقدر آبدست ایله اشتغال سببیه صلاة عید و صلاة جنازه دن
ماعدانک وقتی فوت اولسندن قورقن کیمسه نک تیمم ایله قیلمی
جائز دکلددر بلکه اول کیمسه آبدست الوب نماز قلنجه وقت خروج
ایدر سه ده ینه آبدست الوب صکره مافاته بی قضا ایدر امام زفر دیمشکه
اول کیمسه تیمم ایدر نمازی فوت ایلمز امام زاهدی دخی وقتک معتبر
ایدوکنی مشایخدن نقل ایلمشدر اکاکوره دخی فوت صلاة ایتموب
تیمم جائز اولور امام حلوانیدن دخی ذکر اولمشکه بچن مسافر اولان
کیمسه نماز قلاجق مکان طاهر بولامسه اگر اول مسافر سرعت
ایدوب وقتک خروجندن اول مکان طاهره یتشمکه قادر اولور سه
سرعت ایدر تا که مکان طاهره بالغ اولدوقه انده نمازی رکوع
وسجود ایله قلاز و اگر سرعت ایتمکله قبل خروج الوقت مکان
طاهره یتشمز سه وقت چیقمان نمازی ایما ایله قلاز صکره اعاده

لازم

لازم اولمز بومسئله ده امام حلوانی جواز ایمایه خروج وقتی اعتبار
ایلمکله آنی جواز تیممده دخی اعتبار اولی در پس بو خصوصده
احتیاط اولدر که وقت ایچنده تیمم ایله قیلوب بعد خروج الوقت
آبدست ایله قضا ایدر آبدست ایله اشتغال سببیه صلاة جمعه نک
فوت اولسندن خوف ایدر کیمسه نک تیمم ایله صلاة جمعه قیلمی جائز
دکلددر زیرا جمعه نک فوقی الی خلفدر یعنی صلاة جمعه به یتشمز سه
صلاة ظهیری قلاز بریده صواولوب استعمانه قدرتی اولان کیمسه نک
مس مصحف یا دخول مسجد ایچون تیمم ایتمی شرعه معتبر نسنه
دکلددر زیرا تیممک جائز و معتبر اولمی حقیقه یا حکما استعمال مادن
عاجز اولغله اولور مثلاً نمازک لالی خلف فوت اولمی حکما عجزدر
مس مصحف ایله دخول مسجد ایسه فوت اولمی خوف اولنان عبادت
دکلددر آنکچون صواریکن ایلمز ایچون تیمم معتبر دکلددر (فروع)
بر کیمسه جنازه ایچون تیمم ایدوب صلاة جنازه بی قیلد قدن صکره
وضویه قادر اولدن بر جنازه دخی حاضر اولوب اول کیمسه اعاده
تیمم ایدنجه انک نمازی فوتندن قورقسه تیمم اعاده ایلمز خلافاً لمحمد
مسافر اولان کیمسه نک عدم مایه علمی واریکن جاریه سنی یا زوجه سنی
وطی جائز در زیرا تیمم عدم ماء قتنده طهور مسلم اولغله نومدن
وغیر بدن اولان حدث سببیه تیمم مباشرت صحیح اولدیغنی کبی
جنابت سببیه دخی صحیحدر آبدستی بوزن هر نسنه تیمم دخی بوزر
ودخی منیم اولان کیمسه استعمانه قادر اولدیغنی صوبی کور می
تیممینی بوزر اگر کوردیکی صو اول کیمسه نک طهارتنه کافی اولور سه
اما اگر اوزرینه غسل لازم اولان کیمسه صو اولدیغنی برده تیمم ایدوب
صکره بر مقدار صویه مصادف اولسه و ایکن غسله کفایت ایلمسه
تیمم بوزلر اوزرینه آبدست لازم اولانک حکمی دخی بویله در اگر
طهارته کافی اولبان صو اولدخی اولسه تیمم مانع دکلددر اگر بر کیمسه
تیمم ایله قلدیغنی نمازی تمام ایتدن نماز اراسنده طهارتنه کافی صو کور سه
نمازی فاسد اولوب اول نمازی آبدست ایله قلیق لازم اولور صاحب

منیه دیمشکه اگر کوروب استعماله قادر اولدیغی ماء کافی چهارار توغی
یا خود خرما اصلندیغی صواولسه یند امام اعظم قتنده نمازی فاسد
اولور انتهى ولکن روایت مذکوره سؤر حار حقنده موجوده دکلدر
ایمدی سؤر حاره کوره انک نمازی فاسد اولور دیمکدن صاحب
منیه نک مرادی بودر که سؤر جاری کورن متیم مصلی اول نمازی
تیم ایله قلدقدنصره مادامکه اول سؤر جاریله دخی آبدست اولوب
اون نمازی اعاده ایتمکجه جائز اولور دیمکدر تا که اول نمازده تیم ایله
توضی بینی جمع حاصل اوله امانبذ تر حقنده مذکور اولان امام
اعظم قولیدر زیرا انک قتنده ماء مشکوک ایله توضی لازم اولوب
انک وجودی قتنده تیم جائز دکلدر امام محمد قتنده نبیذ تر دخی
حکمه سؤر جاری کی اولوب نماز ایچنده اتی کورن متیم تیم ایله نمازی
قلدقدنصره نبیذ تر ایله دخی آبدست اولوب اول نمازی اعاده ایدر
ابو یوسف قتنده ایسه شخص مزبور نمازی تیم ایله اتمام ایدوب
بعده نبیذ تر ایله دخی آبدست المغله اعاده ایتمز قول مفتی به اوزره
نبیذ تر ایله آبدست جائز اولدیغیچون اگر متیمک نماز ایچنده ایکن
کور دیکی نسنه سراب اولوب اول کشی اتی صو ظن ایتمسینه انک جانینه
طوغری یور یسه یور یمکده موضع سجودنی تجاوز ایتمدیه دخی نمازی
فاسد اولور اگر کور دیکی نسنه نک صویا خود سراب اولسنده شک
ایلمه اول کیمسه به نمازنی قطع حلال اولور * پس نمازدر فارغ اولدقده
نظر ایدر کور دیکی تحقیق صوایسه انکله آبدست آلوب نمازی
اعاده ایدر اگر صواولدیغی تحقیق اولورسه اعاده ایلمز اگر کور دیکی
سراب ظن ایدوب لکن بعد الصلاة صواولدیغی تحقیق اولسه ینه
اعاده واجبدر منیه ده دیمشکه برمسافر متیم ایکن بر موضعده ابناء
سبیل ایچون بر کوب ایچنه وضع اولمش صویه اوغراسه تیمی
منتقض اولور مگر اول صوجوق اولمغله کثرتی سببیه انک هم آبدست
وهم ایچمک ایچون قولدیغی ظاهر اولور ایسه باول وقتده تیمی
بوز بلور انتهى لکن اولی اولان بودر که بوه قوله نسنه ده عرفه اعتبار

اولوب صویک کثرته اعتبار اولمیه حتی اگر ماء قلیل کرک ایچمک
ایچون کرک غیر نسنه ایچون ابناء سبیل السونلر دیو وضع اولدیغی
معارف ایسه انکله تیم منتقض اولور اما اگر ماء کثری مجرد شرب
ایچون وضع معارف اولسه انکله تیم منتقض اولور اگر عرف مشنبه
اولور ایسه صویک کثرته اعتبار اولور امام محمد بن فضل ذکر
ایلمشکه شرب ایچون موضوع اولان صودن آبدست المی جائزدر
اما وضو ایچون موضوع اولدقده شرب مباح دکلدر امام مذکورک
قولی اوزره مطلقا اول صوایله تیم منتقض اولور ولکن قول اول
اصح در متیم اولان کیمسه صویه اوغراسه بلمسه یا خود بلمسه ولکن
عدودن یا خود برنجی حیواندن خوف ایدوب بر وجهله اول صودن
طهارت ممکن اولسه تیمی بوزلماز جنب اولان کیمسه غسل ایدوب
بدننده صویشمک بقیه قالسه اتی بومغه صوبولسه تیم ایدر جنب
مذکور تیم ایدوب دخی حدث واقع اولدقدنصره صوبولسه
اگر بوالدیغی صو انجق بقیه قیلان موضعه کفایت ایدوب آبدسته
یشمسه اول صوایله اول موضعی یویوب حدث ایچون تیم ایدروا اگر
بولدیغی صو آبدسته کفایت ایدوب بقیه قیلان موضعه کفایت ایلمسه
اول صوایله آبدست الور بو خصوصده انک جنابت ایچون اولان
تیمی منتقض اولور اول صو اول بقیه حقنده معدوم کی اولدیغیچون
اگر غسلده باقی موضعی قیلان کیمسه نک ثوب نجسی اولسه و بوالدیغی
صو ایکبسندن انجق برینه یشمسه اول ثوبی یویوب حدث ایچون
تیم ایدر زیرا ثوبک نجاستی صو اولدیغی کیمز اما حدث تیم ایله زائل
اولور تیم ایله نماز قیلان کیمسه نک آبدست ایله قیلنله امامی جائزدر
ابو حنیفه ایله ابو یوسف قتنده امام محمد مخالف اولدیغی حالده
زیر انک قتنده طهارت تیم ضعیفه اولمغله قوی اولانی انک اوزر ینه
بنا جائز اولور اما مین قتنده جائز اولدیغی آنکچوندر که استعمال مایه
عدم قدرت وقتنده تیم دخی وضوء کی اولمغله انک طهارتی ضعیف
اولور دخی انجق قعوده قادر اولان کیمسه نک قاعد اولدیغی حالده

نماز قبله قد قائله امامی امامین مذکورین قتنده جائز در زیر
 رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم قبله یغی آخر صلاتی
 اوطور دینی یرده اولوب صحابه قائلین اولدقلری حالده پیغمبر یمزک
 آردنده متابعت ایدوب قبله سلا ایدی بودخی امام محمد قتنده جائز
 اولدیغی قائمک نمازی اقوی اولدو غیچوندر اما ماسخ علی الحفینک
 یا ماسخ علی الجبیره نک ایاقلری یویوب قبله نلره امامی بالا تفاسق
 جائز در آقرباره وسائر اعدار صاحبی اولنلرک اصحابه امامی صحیح
 دکدر ودخی نماز جائز اولاجق مقدار قراءته قادر اولمیان امینک
 اول مقدار قراءته قادر اولان قارئه امامی جائز دکدر اگر صاحب عذر
 یامی کندی کبی اولنلره امامت ایلسه جائز در * بوفصل صور
 احکامی بیاننده در * طهارت مطلقه ماء مطلق طاهر ایله جائز در
 طهارت مطلقه دن مراد وضوء وغسل وازاله خبشر ماء مطلق
 دیو عرف شرعه اول صویه دیرلر که انی تعریف ایدن قیده محتاج
 اولوب فلان صویی دیمز بلکه همان صودیر پیغمور صویی چشمه
 صویی وقبوصویی ودکز صویی کبی بوجله ماء مطلقدر انلر ایله
 نجاست حکمیه ونجاست حقیقیه کیدر ماء مقید اکا دیرلر که انی
 تعریف ایدن کیمسه صولفظندن ارتق نسنه دیوب فلان صویی
 دیمکه محتاج اولور مثلاً الماصویی وقاون وقارپوز وخیار وقباق وبقلا
 وچوربا وات وزعفران صولری و بونلرک امثالی صولر کبی بونلر ایله
 وضوء وغسل جائز اولماز اوزم جبوغندن آقن صوایله آبدست المی
 جوازنده اختلاف اولنوب بعضیلری انکله آبدست جائز در دیمشدر
 بعضیلری دخی جائز دکدر دیمشدر قول ثانی احوطدر ودخی کل
 صویی وچچک صولری وسرکه واوزم شیر سی وسائر شر بتلر ایله
 آبدست جائز اولماز توبیدن ویدندن نجاست حقیقیه بی ازاله ماء
 مقید ایله جائز در ودخی صیغتی ایله جمیع اجزاسی زائل اولوب
 وقرومغله اثری قالمیان صویق نسنه هر نه وارایسه انکله دخی نجاست
 حقیقیه نک ازاله سی جائز در ایدی بال ایله ویکمز ایله ویاغ ایله وزیتون

یاغی

یاغی وشیراغی یاغی وسائر یاغلر ایله انی ازاله جائز دکدر زیر انلری
 صیغله اجزاسی زائل اولمز بر صویه چوغان وصابون وزعفران کبی
 طاهر نسنه قاریشوب لونندن یا طعمندن یار یخندن بر وصفی تغییر
 ایتسه ولکن غلبه صویک اولمغله صیویقلفندن چیتیمبوب اول نسنه
 اندن صواسمینی کیدر مسه اول صویک حکمی ماء مطلق کبی اولوب
 انکله غسل ووضوء جائز در اجناس نام کاید ذکر اولمشکه سبل
 صویک رقی غالب دکل ایتسه انکله آبدست المی جائز اولمز ملتقطده
 ذکر اولمشکه چن بر صویک ایچنه قره بویه براقسدر اول صویک
 لونی وطعمی وریچی متغیر اولوب ولکن رقی زائل اولسه انکله
 آبدست المی جائز اولور کذلک بر صوده مازو ونخود وبقلا اصل نسنه لر
 لون وطعم وریچی متغیر اولوب ولکن رقی باقی قالسه ینه انکله آبدست
 جائز در قاضیخانک جامع الصغیرنده مذکور در که بر صوده نخود
 وبقلا بشورسه لر اگر صغو دقده قویولوب رقی کتمز ایتسه انکله
 آبدست جائز در والا فلا محیطده ذکر اولمشکه اگر بر کیمسه چوغان
 یاخود مر سین یاخود ناسک تداوی ایلدیکی نسنه دن بریله قینادیلان
 صوایله آبدست آکسه مادامکه اول نسنه صویه غالب اولوب انی
 رقتندن چقار مدجه انکله آبدست جائز اولور کذلک اگر صو
 ایچنده اتمک اصلمش اولسه اگر رقی باقی ایتسه انکله آبدست جائز در
 اما اگر اتمکله اول صو قویو اولمش اولورسه انکله آبدست جائز اولمز
 ابی نصر اقطع مختصر قدوری شرحنده ذکر ریور دیکه چن
 بر صویه طاهر نسنه قاریشوب ولکن اندن صواسمینی کیدر میوب
 اول صویه اسم آخر طاهر اولسه اول صویک لونی متغیر دخی اولسه
 ینه طاهر و مدطهر در شرح مختصر قدوریده ذکر اولنسان اطلاق
 اوزره اگر صویک لونی یا طعمی یاریچی یاخود بالکلیه اوصاف ثلثه سی
 طول مکث ایله یاخود ایچنه اوراقی وقوعیله متغیر اولسه انکله
 آبدست جائز اولور وینه بر کیمسه بر صویک طاهر اولدیغنه
 یقین اوزره اولوب یاخود ظن غالبی اولسه انکله وضوء وغسل

جائز دروینه بر کیمسه جامه کیره و جامک حوضنده بر مقدار
 صو بولسه انک مر دار اید و کینه یقینی اولسه اول صو ایله توضع
 واغسلال جائز در اول حوضه ماء جاری کلمسه انتظاره حاجت
 یوقدر وینه جن ماء جاری ایچنه جیفه وخر و بول وعذره کبی مردار
 نسنه بر افسه ل مادامکه اول صویک لون وطم وری بچندن پری متغیر
 اولد جقه اول صو مر دار اولمز امام محمد دن مرویدر که جن فرات
 یا خود بر آخر ماء جاری ایچنه بر کوب خرد و کسه ل دوکلان جانبک
 الت طرفنده بر کیمسه آبدست آلور اولسه اگر اول دوکلان خردن
 اول صویک اوصافندن پری متغیر اولد یسه اول کیمسه نک آبدستی جائز در
 كذلك چوق کیمسه ل ار ماق کنارنده صف اولوب آبدست التسه ل
 قول اصح اوزره جمله سنک آبدستی جائز در ناطفی ذکر ایلمشدر که
 بر کو چک صو ار ماغنگ ایچنه بر کلب لاشه سی واقع اولوب اول
 صویک اتی سدایدوب اوزرندن جریان ایلسه اگر صویک لون وطم
 وری بچندن پری متغیر اولد یسه اول صویک ایچنده اولان لاشه نک
 الت طرفندن بر کیمسه آبدست المق جائز در زیر اصدوده طهارت
 اصل اولغله شک ایله زائل اولمز بو حکم ابو یوسف دن دخی مرویدر
 نوازنده ذکر اولغله شک اگر اول جیفه اوزرندن جریان ایدن صو اول
 جیفه بی اور توب التده جیفه کورنمز ایلسه انک الت طرفندن آبدست
 المق جائز در والا فلا هندوانی بونی اختیار ایتشدر كذلك بر سطحک
 اوستنده نجاست اولسه یغمور یا غد قده اول سطحک صوی بی آقق
 ایچون وضع اولان اولغدن آقن صو طاهر اولور اگر اکثر ماء نجاست
 اوزرندن جریان ایتوب و نجاست اولوق یاننده اولوب و نجاست اثری
 صوده ظاهر دکلسه اما اگر نجاست اولوق یاننده اولوب و سطحک جمله
 صوی بی یا اکثری نجاست اوزرندن جریان ایدوب صکره اولوق ایچنه
 دوکلورسه اول اولوغک صو بنک اوصافندن پری دخی متغیر دکلسه ده
 نجاست و دخی هنوز یغمور دیکمدن طواندن یا خود پرد لکدن
 آقن صو طاهر در کر کسه نجاست اکثر سطحه شامل اولسون کر کسه

اولسون برابر اولوب صویک طاهر یکنه منافی دکلر زیر امطرک
 استمراری حالنده نازل اولان صویک سطحه اصابت ایتندن ترولی
 محتمل اولغله نجاسته مخاططه سی تحقیقه دکلر اما یغمور دیکد کدن
 صکره یکنه آقرسه اگر اول سطحک جیمسنده یا اکثرنده نجاست وار
 ایلسه اول آقن صو مر دار در اول صویک سطحه اصابت ایدوب و سطح
 اوزرندن جریان ایتد کدن صکره نازل اولد یغنی معلوم اولد یغنی چون
 مع هذا سطحک غالبی نجس اولغله حکم غالبک اولوب صو دخی
 نجس اولور سطحک نصفی دخی نجس اولسه احتیاطا انکیچون اکثر
 حکمی وارد در اگر ماء جارینک جریان ضعیف اولسه اندن آبدست
 آلن کیمسه آبدستی تأنی اوزره المق کر کدر تا که اعضاء وضودن آقن
 ماء مستعمل آقوب کیده بعضیلری اول کیمسه صاغ جانبی صویک
 کلدیکی سمت قیلوب آبدستی اویله السون دیمشدر جن ماء جاری اوست
 یانندن سد اولنسه سد اولان مکانک الت یا ننده اولانک جریان
 باقی اولد جقه اول صو کلکان جاری اولوب سائر میاه جاریه کبی انکله
 آبدست جائز اولور صویک جاری عد اولنسنک حدی بعضیلرک قتنده اندن
 قتنده بر صمان یا خود بر یا راغی کتور مکدر و بعضیلرک قتنده اندن
 آوج ایله صو الدقده اگر بر آچلورسه جاری عد اولنمز و اگر آچلیوب
 جریان منقطع اولمز سه جاریدر دیمشدر بو خصوصده قول اول
 اشهر قول ثانی اظهر در بر دره نک ایچنده مر دار را کد صو اولسه انک
 اوست جا بنندن پاک صو کلوب اتی اجرا واساله ایلسه ماء جارینک
 غلبه سیله اول را کد پاک اولور انده نجاستک اثری احد اوصافنده
 ظاهر دکل ایلسه انکله آبدست جائز در (بو فصل) حوضلر و را کد
 اولان صولرک احکامی بیاننده در جن ماء را کدک اوزنلغی وانی اون
 ذراع اولسه انک ایچنه نجاست دوشمکله ائمه حنفیه قتنده اول صو
 مر دار اولور اول نجاستک اثری انده اولسه دخی یکنه مر دار اولور
 حوضک اوزنلغی وانی اون ذراع اولد قده کبیر اولور اثری ظاهر
 اولدن مجرد نجاست وقوعیله مر دار اولمز ولیکن اول نجاست اگر

مریبه ایسه مشایخ عراق و مشایخ بخارا انک اتفاقاً اوزره نجاستک
 اطر افتدن اول حوض کبرک حوض صغیر مقداری موضعی متنجس
 اولوب اول مقدار برده اندن آبدست آلق جائز اولماز اگر اول نجاست
 مریبه دکل ایسه ینه مشایخ عراق دیمشکر که اول نجاست واقع
 اولدیغی یردن حوض صغیر مقداری موضع مردار اولور بعض
 مشایخ بخاری ماء جاری حکمی و بروب مردار اولمز دیمشکر * پس
 بو اختلاف اوزره بر کیمسه حوض کبیره آبدست المغله یوزنی بودیغی
 صویک دوشدیک یزدن قبل التحریک آو جیله ینه صو آله امام
 ابو یوسف قوی اوزره جائز اولمز دیمشکر زرا انک قتیده تحریک ما
 شر طدر تا که ماء مستعمل قاریشوب مغلوب اوله اما مشایخ بخاری
 دیمشکر که بومثللی نسنه ناسه چوق واقع اولمغله عموم بلوی اولدیغی چون
 قبل التحریک جائز در ینه بوقیاس اوزره بجن چوق کیمسه ل صف
 اولوب حوض کبیردن توضع ایسه ل مشایخ بخاری قوی اوزره جائز در
 عمل دخی انلرک قوی اوزره در اجناس ناطفیده مذکور اولان بوئی
 تأیید ایدر انده دیمشکر حوض کبیردن بر کیمسه غسل ایسه آخر
 کیمسه کلوب انک غسل ایتدیکی یردن آبدست السه جائز در حوض
 کبیره واقع اولان جیفه قر بنده بر کیمسه نك توضع و اغتسالی جائز
 دکلدر جیفه دن حوض صغیر مقداری بعد یرده ایتک کر کدر فقیه
 ابی جعفر همد و انیدن روایت اولمشکر بر کیمسه قامش کوکی اولدیغی
 یرده توضع ایسه اگر قامشک کوکلری صبق اولمغله صو بر ینه
 اولاشق دکل ایسه جائز دکلدر ماء مستعملی استعمال لازم کلدیکچون
 اگر قامشک کوکی صو اوسته چقمیوب مجرد قامش صبق اولسه
 صویک بر ینه اولشماسنه مانع اولسه اندن توضع جائز اولور ماء
 مستعمل ماء کثیر ایچنده مستعمل اولدیغی چون ایچنده اکین اولان
 صویک حکمی دخی بویه در بر صویک اوزرنی یوصون دیدکلری یشل
 نسنه بور یسه اگر اول صویکی تحریک ایله دخی متحرک اولورسه انکله
 توضع جائز اولور والافلا کذلک بر کیمسه بوزی ایجه طوکش

حوضدن توضع ایسه اگر صویکی تحریک ایله بوز منکسر اولوب
 اتصال مایه مانع اولماز ایسه جائز در اما اگر بوز چوق پارچه اولوب
 تحریک ماء ایله متحرک اولماز ایسه جائز دکلدر و اگر بوز آز اولوب
 تحریک ماء ایله متحرک اولور ایسه اندن توضع جائز در بر حوض کبرک
 اوسننده کی صویکی طوکوب انک بوزنی دلسه لولکن اول حوضک
 صویکی بوزه متصل اولسه اول دلکدن نجاست غیر مریبه یا خود
 مریبه غیر ثقیله دوشسه یا خود اول دلکدن برکلب صو ایچسه یا خود
 اندن بر کیمسه آبدست السه نصیر بن یحیی و ابو بکر الاسکاف دیمشکر که
 اول صو مردار در زرا اول صو بوزه متصل اولمغله انک بعضی
 به ضبسنه مخالط واصل اولمیوب نجاستک و ماء مستعملک وقوعی ماء
 قلیل ایچنه اولمغله انی افساد ایدر عبدالله بن المبارک و ابو حفص
 الکبیر البخاری اول صو مردار اولماز دیمشکر بجن بوز التیده اولان
 صویک انی و اوزنلخی اون ذراع اولسه اگر صو بوزه متصل ایسه ده
 مردار اولماز دیمشکر ولکن فتوی نصیر و ابو بکر قوللری اوزره در اما
 اگر بوز التیده اولان صو بوزه متصل اولمیوب اندن آیری ایسه
 اندن توضع بلا خلاف مطلقا جائز در زرا حوض مزبورک صویکی
 عشراف عشر اولوب بوضورتده انک بر بقعه می سائر دن منفصله
 اولمغله انک صویکی فاسد اولماز و ینه اگر حوض کبرک اوستی طوانلی
 اولوب طوانده دلکی اولسه اول دلکدن حوضه نجاست واقع اولسه
 صویک طوانه متصل اولسه بله غیر متصل اولسنک حکمی مذکور کبیر
 اگر حوض کبرک بوزی دلند کده التندن صو چیتوب دلک ایله برابر
 اولسه اندن کلب ایچوب یا خود نجاست آخری اصابت ایسه عامه
 علمانک قتیده اول صو مردار اولور وقت تنجسده اول دلکده اولان
 صویکی چبقار مدجحه پاک اولوب اندن توضع جائز اولماز اگر حوض
 کبرک بوزی دلکندن بر کیمسه آبدست آلوب ولکن اعضاء وضودن
 واقع اولان صو دلکه ایسه آبدستی جائز در اگر مذکور صویکی
 متصل و برابر اولان بوز دلکندن قیون و یا خود غیر حیوان

طاهر دوشوب انده اولسه اگر تحت جده اولان صو عشره فی عشر
 ایسه متنجس اولماز و دلکده اولان دخی متنجس اولماز اول دوشن
 حیوانک موتی دلکندن اشاعی کجده کدنصکره اولدیغی غالب اولمغه
 دلکی مردار ایتمز حتی اگر انک موتی دلکده ایکن اولدیغی یا خود
 دوشن حیوانک مردار اولدیغی معلوم ایسه دلکده اولان صو مردار
 اولورینه تحت جده اولان صو عشره فی عشر دن اقل اولسه انک
 ایچنده اولان حیوانک مجرد موتیه مردار اولور اما اگر بوضو رتده صو
 دلکک اوستنه چبقوب بوزک یوزنده یا ییلوب عشره فی عشر اولوب
 ودخی اندن آوج ایله صو الدقده دیی آجیلز ایسه متنجس اولماز والا
 متنجس اولور اگر بر حوضک صوی عشره فی عشر اولوب صکره
 اینوب مثلاً سبعه فی سبع اولسه انک ایچنه نجاست دوشسه بعده ینه
 طولوب عشره فی عشر اولسه قول اصح اوزره ینه مردار اولور
 بر حوض کیرک صوی قوریوب ایچنه نجاست واقع اولسه صکره
 اول حوض ینه صو ایله طولسه بعضیلر اول حوضک صوی مردار
 اولسنه حکم ایتمشله زیرا صو حوضک ایچنه از آز کلکله کلن صو
 مردار اوله رق جله سی مردار اولور بعضیلر حوض کیر اولمغه مردار
 اولماز دیمشله مشایخ بخاری دخی بوقولی طومشله لیکن بونده قول
 مختار بودر که اگر اول حوضه کلن صو مکان نجسدن کلوب یا خود
 کلن صو نجاسته اصابت ایده رک از آز کلور ایسه مرداردر و اگر مکان
 طاهر دن کلوب و نجاسته بولشمازدن مقدم جم اولوب حتی چو غالوب
 عشره فی عشر اولدقدنصکره نجاسته متصل اولور ایسه مردار دکلدر
 قاضیخان و غیر یلری بویله ذکر ایتمشدر صوی مردار اولان حوض
 صغیره ماء طاهر بر جانیدن کیروب جانب آخردن خروج ایلسه
 ابو بکر اعمش قنده اول حوض پاک اولماز مادامکه انده اولان
 صویک اوج مقداری چقمده نیکم چناق مردار اولدقده اوج
 کره یومغه پاک اولدیغی کی ابو بکر دن غیر یلرینک قنده حوض
 مذکودن بر کره ایچنده اولان صو مقداری چقمجه پاک اولور ابو جعفر

هندوانی دیمشکه اول حوضک پاک صو مجرد بر جانیدن کیروب
 بر جانیدن چقمغه اول حوض پاک اولور انده اولان صو مقداری
 چقمه دخی ینه پاک اولور صدر الشهدی دخی هندوانی قولنی اختیار
 ایتمشدر زیرا اول ماء جاریدر ماء جاری ایسه نجاست ایله متغیر اولدقده
 متنجس اولماز بر حوض صغیره صو بر جانیدن کیروب بر جانیدن
 چقمسه اندن بر کیمسه آبدست الدقده اعضاء وضوئک صوی اول
 حوضک ایچنه دوشسه اگر اول حوضک اوزنلخی وانی دردر ذراع
 یا خود دخی از ایسه اول حوضدن النان آبدست جائزدر زیرا ظاهر
 بودر که اول اعضاء دن دو کلن ماء مستعمل اول مثلی حوضده بریده
 قرار ایتمیوب بلکه چوره سنده دورایدوب صکره خروج ایدوب کتمکله
 ماء جاری کی اولور اما اگر اول حوضک اوزنلخی وانی دردر ذراع دن
 ارتق ایسه ماء جاری کی اولمیوب استعمالی متکرر اولور ایسه اول
 حوضدن النان آبدست جائز اولمز مکر اول حوضه صویک کلدیکی
 یا خود چقمدیغی موضع دن آبدست النور ایسه جائز اولور ودخی
 بر چشمه کوزیکه وسیعی خسانی خس اولوب اندن چیقن صو حرکت
 ظاهر ایله متحرک اولوب ماء مستعمل انده قرار ایتمدیکی ظاهر اولور سه
 اندن توضعی جائزدر بویکی مسئله ده امام فخر الدین دیمشکه تقیدر
 مذکورک لزومی یوقدر همان نظم اولنور اگر اول حوضده واول چشمه
 کوزنده صویک کثرت وقوتندن ناشی ماء مستعمل اکلمیوب دوشدیکی
 ساعت چبقوب کیدر ایسه اندن توضعی جائز اولور والا فلا قار ایله
 آبدست المق جائز اولور اگر ارکین اولوب اعضاء وضوده اولمغه
 تقاطر ایدر ایسه اما اگر ایله اولسه جائز اولمیوب اندن خیری صو
 اولدیغی موضعه تیم اولنور تقاطر سنز مجرد قاری اعضاء وضویه
 اوغرا تمغه اکتفا اولمز طولونک و بوزک حکمی دخی قار حکمی کیدر
 بر کیمسه حوض صغیر دن بر ارماق ایدوب اول حوضدن اکا صو
 اقلسه اول ارماق دن آبدست المق جائزدر زیرا ماء جاریدن آبدست
 المش اولور واکر اول اقتدیغی صو بر موضعه مجتمع اولوب اول

موضع دخی بر ارماق ایدوب آقسه اول ارماق دخی توضع جائز
اولور صکره ینه مجمتع اولاندن دخی ارماق قازسه هر نقدر اولور ايسه
توضی جائز اولور اگر هر ايکي صويک اراسی بر مقدار مسافه اولور سه که
ماء مستعمل دوشد کده موضع جریانه واقع اولاجتی قدر اولسه
کافی در نوادر ابی المعلى ده امام ابی یوسفدن روایت اولمشکه ماء
حمام جاری کیدر اثری ظاهر اولمیان نجاستک وقوعیله متنجس
اولماز حتی النده نجس اولان کیمسه الی ماء حمامه صوقسه متنجس
اولماز دیمش بوقولدن ابو یوسفک مرادنی بیانده متأخرین اختلاف
ایتشله بعضیلری دیمشله که ابو یوسفک بونکه مرادی لوله دن صو
قورنایه آفرکن فاسک قورنادن آوجلری ایله طور میوب صوالد قلدیر
حتی اگر قورناده صوسا کن اولوب ولوله دن آقوب ناس مر دارالدرینی
انک ایچنه صوقغله ماء حمام متنجس اولور بوقولی قاضیخان فتاوا سنده
اختیار ایتشدر واعتمادده بوقوله در بعضیلر دخی قورنایه لوله دن صو
داخل اولدیغنه واولدیغنه تعیم ایدوب ماء حمامک ابو یوسف قنده
ضرورتدن ناشی علی کل حال ماء جاری کبی اولسنی دعوی ایتشله
ولکن ناس قورنایه اوشوب صوالد قلدیری وقتده احتراز ممکن اولمغله
ماء حمامدن ضرورت منع اولوب ماء حمام حوض کبیر کبی ماء جاری
حکمنده قیلنمیشدر اگر بر جنب یا محدث کیمسه حوض حمامه قصه
طلبیله رفع حدثه نیت سن البنی صوقسه والنده نجاست حقیقه
اولسه امام اعظم قنده ماء متنجس اولور بو حکم ماء مستعملان
نجس اولدیغی روایت اوزره در * پس بو خصوصده اول کیمسه نک
الندن حدث زائل اولسیله ماء حوض امام اعظم قنده مستعمل
اولدیغیچون نجسدر امامین قنده ماء مذکور مستعمل اولما مغلله
ظاهر و مطهر قیلنمیشدر ودخی فتاوی ده ذکر اولنان قول اصح
اولدر که بقی جنب یا محدث کیمسه الی صوقاینک ایچنه صوالمق
ایچون صوقسه یا ایچندن برداق جیقار مق ایچون صوقسه اول
صو مستعمل اولماز ضرورت اقتضا ایتدیکیچون اگر صبی الی

صوقاینک ایچنه صوقسه انینک پاک اولدیغی یقینا معلوم ايسه
اول صو ایله توضی جائزدر اما اگر الی مر دار اولدیغی یقینا معلوم
اولور ايسه جائزدر کلدرد و اگر الی مشکوک ايسه انکله توضی
استحسانا لایق دکلدر ولیکن انکله توضی دخی جائزدر صاحب منیه
دیمشکه حوض حمام متنجس اولدقده ایچنده اولان صويک مثلی
بر کره چقار مغسله پاک اولور بونک مثلیده کلام تقدم ایلدی حوض
صغیر بختنده مختار اولان بودر که حوض حمامه صويک مجرد لوله دن
آقوب و حوضدن دو کولسیله حوض حمام پاک اولور صو جاری
اولدیغیچون اگر متوضی مسح نیتله باشی یا خود مستلرینی صوقاینه
صوقسه مسح مذکور بالاتفاق جائزدر ولیکن بو خصوصده اول
صو ابو حنیفه ایله ابو یوسف قنده مستعمل اولمز زیرامسح مذکور
صويک عضوه مجرد اصابتیله اولور استعمال ايسه صویی عضودن
اساله ایله حاصل اولمغله صورت مذکور ده ماء مصاب عضودن
زائل اولدیغیچون اساله ما بولنما مغسله استعمال حکمی اخذ ایلز
(بو فصل خفین اوزرینه مسیحی بیان ایدر) مستلر اوزرینه مسح
جائز اولدیغی سنت ایله ثابت اولمشدر ودخی حدثی آبدست المق ایجاب
ایدن کیمسه حقنده جائزدر بوقسه حدثی غسل ایجاب ایدنلر
اد کلری اوزرینه مسح ایتشله جائز اولمز ودخی حدث عارض
اولدیغی وقتده مستلر طهارت کامله اوزرینه کیلش اولمق ایله
مشر و طدر بوقسه مستلرینی کیدیکی وقتده طهارت کامله اولمق
شرط مسح دکلدر حتی اگر بر کیمسه یا قلدیری بو یوب ادکلرینی کیمسه
صکره حدث واقع اولندن طهارتی اکیال ایلسه بعدده اکا حدث
واقع اولسه آبدست الدقه اول ادکلرک اوزرینه مسح جائز اولور
عند الحدث طهارت کامله اولدوغیچون اگر مسح اولان کیمسه
مقیم ايسه اد کلری اوزرینه بر کون بر کیمس مسح ایتشی جائزدر
اگر مسافر ايسه اوج کون اوج کیمسه به ذک مسح ایتشی جائزدر
ودخی کرک مقیم و کرک مسافر حقنده مدت مسحک ابتدائی عقیب

حد ثندر یوقسه آبدستی آدیغنی وقتدن یاخود ادکلرینی کیدیکی
 وقتدن دکلدن حتی اگر بر کیمسه صباح نمازینه آبدست آلوب ولکن
 مستلرنی کیمسه اول آبدست ایله او یله وقتنه دک طورسه او یله وقتنه
 مستلرنی کیمسه صکره یته اول آبدست ایله ایکندی وقتنه دک طوروب
 اول وقتنه حدث واقع اولسه اول کیمسه نک مدت مسحنک ابتداسی
 وقت عصردن اولور وقت صبحدن ووقت ظهردن اولمز پس اول
 کیمسه اگر مقیم ایسه یوم نائینک وقت عصرنه دک مسح ایدر اگر
 مسافر ایسه یوم رابعک وقت عصرنه دک مسح ایدر بویله ایتمکله
 یته مقیم حقهده مدت مسح برکون بر کیمجه اولور و مسافر حقهده
 اوج کون و اوج کیمجه اولور بر کیمسه ترتیب اوزره آبدست آلوب
 غسل رخلینه کلا کده پرایاغنی یویوب مسنی کیوب بعده قبل الحدث
 پرایاغنی دخی یویوب اگا دخی مسنی کیوب بعد الحدث آبدست آلدقه
 اول مستلرک اوزرینه مسح جائز در عند الحدث طهارت کامله اوزرینه
 کیلش اولدقلر یچون اگر اولکی ایاغنک مسنی کید کد نصرکه
 بریستی دخی کچدن ارا سنده حدث واقع اولش اولسه اولکینک
 اوزرینه دخی مسح ایده مز اما طهارت ناقصه صاحب عذرک و متمیم
 اولان کیمسه نک طهارتیدر حتی مستحاضه اولان عورتکه حیضی
 حالده اوج کوندن آریا اون کوندن زیاده ده یته قان کورندر
 و نفاس حالده فرق کوندن زیاده ده قان کورندر و حامل ایکن
 قان کورندر و دخی مستحاضه معنا سنده اولان کیمسه که سلس البول
 مبتلا اولان و هر وقتنه بورتی قانه یین و او کولمز یاره یه مبتلا اولان
 و آنک اما لیدر پس انلر آبدست آلوب عذر لرندن برشی ظهور ایتمدن
 مستلرنی کیمسه راحا کی مستلرنی اوزرینه مسحلی جائز در
 اما بعد الوضوء انلرک مبتلا اولدقلری عذر دن نسنه ظهور ند نصرکه
 مستلرنی کیمش اولسه ره مان وقت ایچنده بعد الحدث الدقلری
 آبدست ایچون مسحلی دخی تمام اولور اوزرینه غسل واجب اولان
 کیمسه نک مستلری اوزرینه مسحی جائز دکلدن مثلا بر کیمسه آبدست

آلوب ادکلرینی کید کد نصرکه جنب اولسه سائر بدنی یویوب
 ادکلری اوزرینه مسح ایتمسی جائز دکلدن وینه بر مسافر آبدست آلوب
 ادکلرنی کیمسه بعده جنب اولسه و یاننده انجق وضویه کفایت ایدر
 صو اولسه اول مسافر تیمم ایدوب نماز قیلمسی جائز در بعده حدث
 واقع اولدقه اگر ماء مذکور طور رسه انکله آبدست آلوب ادکلرنی
 چقاروب ایاقلرینی یومق لازمدر ادکلری اوزرینه مسح جائز دکلدن
 انک ایاقلرینه جنابت حلول ایتدیکیچون یومق لازمدر و دخی مسح
 انجق ادکلرک اوسننه اولور یوقسه ادکلرک التمه مسح جائز اولمز
 و پرمق لک یاش چیزیلری ادکلرک اوزرنده ظاهر اولق مستحیدر
 و دخی ایاقلرک پرمقلری طرفندن باشلیوب مستلرنی قوبچی جانینه
 طوغری چکمک مستحیدر و دخی مسحنک فرضی ال پرمقلرنی ال
 طولاً و عرضاً اوج پرمق مقداریدر اگر بر کیمسه مسحده اللرینی
 قوبچی جانینه قویوب ایاق پرمقلری طرفنه چکسه جائز در
 و دخی بر کیمسه ادکلری اوزرینه آرقوری مسح ایتمسه جائز در
 و دخی اللرینک اوج پرمقنی مستلرک اوزرینه قویوب اما چکسه
 جائز در و لکن بوضو ترله اولان مسح سنته مخالف اولور ایتمدی
 مسح مسنونک کیفیتی بودر که اللرینک پرمقلرینی ادکلرینک او جو نه
 قویوب کفی طوقوندر میوب مجرد پرمقلرینی ساقنه ورنجه چکر
 اگر کفلرینی بیله قویوب پرمقلرینی بیله چکوب مسح ایتمسه حسن اولور
 اگر مجرد ال پرمقلرینک او جیله مسح ایدوب پرمقلرینک دیلرینی
 و کفلرینی دکر مسحه مسحی جائز اولمز مگر پرمقندن صوطا ملر اولسه
 جائز اولور کذلک بر کیمسه مجرد ایکی پرمقنه مسح ایتمسه جائز
 دکلدن مگر باش پرمقنه له صلوات پرمقنی و انلرک ایکنسنک اراسی
 بیله اولسه جائز اولور و دخی مستحب اولان اللرینک باطنیه مسحدر
 و اگر اللرینک ارقه سبله دخی مسح ایتمسه جائز در و لکن سنته مخالف
 اولور بر کیمسه ادکلرینک التمه یاخود یانلرینه یاخود طوقلری طرفنه
 مسح ایلمسه جائز دکلدن زیرا مسحنک محلی اعلا ی خف اولدیغنی

نصله معین اولد و غیچون محیطده ذکر اولمشکه بر کیمسه آبدست آلوب
الارنده قلان یاش ایله ادکلری مسخ ایتمسی جائز در زیر عضوی
بود قد نصکره انده قلان یاشلق مستعمل دکلر زیر غسل اعضاده
ماء مستعمل عضوده سیلان ایدوب اندن منفصل اولاندر بر کیمسه
باشنه مسخ ایدوب بعدده الارنده قلان یاش ایله ادکلری مسخ ایتمسه
جائز دکلر زیر مسحده ماء مستعمل مسحده اصابت ایدن اولغله
مسخ رأسد نصکره الارنده قلان یاشلق مستعمل اولغین انکله
ادکلری دخی مسخ ایلمسه ماء مستعمل استعمال لازم کلور بوا یسه
جائز دکلر بر کیمسه آبدست آلوب دخی مستلرینه مسخ ایتمبوب
ولکن مسحه نیتسز صو ایچنه طالس و طالمغله ایاقلرینک بری بتون
یا خود اکثری اصلنمه یا خود اول کیمسه ماء جاریدن یا خود
یا غوردن اصلنمش تازه اوت ایچنده کزسه انک طالمسی و کیمسی
مسخ مقامنه قائم اولور کذلک خفه بغیر نیه یا غور اصابت ایتمسی
ائم حنغیه قتنده مسخ مقامنه قائم اولور بر کیمسه مقیم اولدیغی حالده
مدت مسحه باشلیوب بر کون و بر کیمه تمام اولدن مسافر اولوب
اوج کونلک یوله عزیمت ایدوب کیمسه اول کیمسه به اوج کون اوج کیمه
ادکلری اوزرینه مسخ ایتمک جائز در ودخی بر کیمسه مسافر ایکن
مدت مسحه باشلیوب مسکره مقیم اولسه اگر بر کون بر کیمه یا خود
دخی زیاده ادکلری اوزرینه مسخ ایتمش ایسه آبدست الدقده ادکلرین
چقاروب ایاقلرینی بویه و اگر هنوز بر کون بر کیمه تمام اولدیه مدت
اقامت تمام اولجه مسخ ایتمسی جائز در بر کیمسه ادکلری کید کد نصکره
هنوز حدث واقع اولدن جزمه لرینی دخی کیمسه انلرک اوزرینه مسخ
ایتمسی جائز در اگر جزمه لرک اوزرینه مسخ ایتمک کد نصکره انک بری
چقارسه یا خود بلا قصد بری کندی چیقسه اول کیمسه آخر جزمسنی
دخی چقاروب ادکلری اوزرینه مسخ ایتمسی اعاده ایدرا کر دیلرایسه
جزمسنی چقاردیغی ایاغک مستی ایله آخر جزمه نک اوزرینه
مسخ ایدر اما مجرد جزمسنی چیقادیغی ایاغک مستی اوزرینه مسخ

ایدوب جزمسنی چیقیمان ایاغنه اعاده ایتمسه جائز دکلر ادکلرک
اوزرینه کیدیکی جزمه لر اوج پارمقدن زیاده دلاک اولوب ولکن
ادکلرده دلاک اولسه اول جزمه لرک اوزرینه مسخ جائز اولماز کذلک
اوزرینه جزمه کیدیکی ادکلرده ایاق پارمقدن اوج پارمقی ظاهر
اوله جق قدر دلاک اولسه اول ادکلر اوزرینه دخی مسخ جائز اولماز
ودخی اگر دلاک پارمقدن سمتمده دکل ایسه ظهورده معتبر اولان
ایاق پارمقدن ک کو چکلریدر اکر دلاک پارمقدن سمتمده ایسه
ظهورده معتبر اولان دلاک یاننده اولان پارمقدن ودخی اگر ادکده
اولان دلاک اوج پارمقی مقدارندن آز اولور ایسه مسحه مانع اولماز
واکر بر مستک بر موضعنده یا خود ایکی موضعنده ایکی پارمقی مقداری
دلاک اولوب خف آخرده دخی بر پارمقی یا ایکی پارمقی مقداری
دلاک اولسه ینه مسخ جائز در زیر مانع مسخ اولان خف واحده اوج
پارمقی مقداری دلاک اولمقدن بومذکورک خلافتجه در شول مسئله که
بر کیمسه نک بر ایاغنده نجاست مغلطه دن نصف درهم مقداری
اولوب بر ایاغنده دخی نصف درهمدن زیاده اولسه ایکسینک اجتماعی
درهمدن زیاده اولغله اول کیمسه نک آنکله نماز قیلمسی جائز دکلر
کذلک عورت اولان عضولردن ایکی عضوک هر برینک ثنی آچق
اولسه ینه جواز صلاته مانعدر اگر خفک برینک بر موضعنده بر پارمقی
مقدای دلاک اولوب موضع آخرنده ایکی پارمقی مقداری دخی اولسه
اکا مسخ جائز اولم منع مسحه قول صحیح اوزره اصابع ر جلاک
یکمالها ظهوری شرطدر ایددی اکر ادکده اولان دلاک ایاغک
باش پارمقنک سمتمده اولوب اندن باش پارمقی بتون ظاهر اولسه
ینه مسخ جائز مع هذا ایاغک باش پارمقی کو چکلرک اوج مقداری
وارد و اگر دلاک پارمقدن سمتمک غیریده اولسه معتبر اولان اصابع
رجلاک کو چکلرندن اوج پارمقی مقداریدر و اگر خفده اولان
خرقک طولی اوج پارمقی مقدارندن زیاده اولوب ولکن آچلان
مقداری اندن آز اولسه اول جواز مسحه مانع اولماز زیرا آچلبان

خرقیدن برشی ظاهر اولیامغله انک ایچون خرق حکمی یوقدر ودخی
اگر مستک دیکشی سکولسه ولکن ایاقدن برشی اول سکوکدن
کورنسه اول دخی جواز مسحه مانع اولماز ولکن معتبر اولان حال
مشی در ایمدی اگر یورر کن ایاغنی بردن قالدردقه اول سکوکدن
ایاغندن برشی ظاهر اولوب ایاغنی باصد قده ظاهر اولماز ایسه جواز
مسحه مانعدر و اگر عکس مذکور اوزره اولورسه مانع دکلدردخی
یرتق طپوقدن یوقاروده اولوق مانع دکلدرد ماسح علی الخف اولان
کیمسه ادکلرنی چقارمق مرادایدوب ایاغنی مستک ایچنده طور دیغی
یرندن چکوب ولکن ایاق هنوز قونج ایچنده قالسه صکره ینه ایاغنی
یرینه قویوب اوزرینه مسح مراد ایسه بالاتفاق جائز اولماز اگر
ایاغنک بعضی چقاروب خف ایچنده اولان مکاندن آیره ایاغنک
اوکجه سنک چوغنی مستک اوکجه سندن چیقیدی ایسه امام اعظمیدن
روایت اولمشکه اول کیمسه نک مسحی منتقض اولور ینه اندن بعض
روایتده اگر معتاد اوزره یوریمکه مانع اولور ایسه مسحی منتقض اولور
والافلا وینه اندن بعض روایتده اگر ایاغنک اکثری خفک ساقنه
چیقیدی ایسه منتقض اولور والافلا هدایه ده وغیرده یورروایتی
اصح دیمشدر وینه اندن بعض روایتده اگر ایاغنک قرارایتدیکی
مکانده پارمقلردن ماعدا ظهر قدمدن اوج پارمق مقداری قالدی ایسه
مسح منتقض اولماز یوقول اخیر امام محمددن دخی مر ویدر کافیده
اکثر مشایخک یوقول اوزره اولدقلرنی بیان ایتشدر صورت مزبوره ده
مسحک فرض مقداری محل مسحه باقی اولمغله اکثر مشایخ اتی
اختیار ایتشدر بر کیمسه مستلزمه مسح ایتد کد نص کره صو ایچنه
کیرسه اگر ایاقلرنک برینک جمله سی بتون اصلنسه یاخود برینک
اکثری اصلنسه انک مسحی منتقض اولوب اول کیمسه ایاغنی یوموق ایله
مسح یننی جمع اولسون ایچون ایکی ایاقلرنی بتون یوموق واجب اولور
بر کیمسه ایاغنک اوکجه سنی مستک اوکجه سندن چقارسه لکن ایاغنک
مقدمی مستک موضع مسخنده قالسه اول خفه انک مسح ایتسی جائزدر

بعض فتاواده دخی ذکر اولمشکه اگر صدر قدم برنده اولوب ولکن
اوکجه سی مستک اوکجه سندن چیقوب کیرسه مسح منتقض اولمز کذلک
اگر خف واسع اولمغله یوررکن ایاغنی بردن قالدردقه اوکجه سی
خفک قونجنه چیقوب ایاغنی باصد قده ینه برینه وارسه اول خفک
مسحی منتقض اولمز کذلک بر کیمسه اعرج اولمغله ایاغنک صدری
اوزره یور یوب اوکجه سی موضع سندن یوقاری طورسه اول کیمسه نک
مسحی جائزدر امام محمددن مرویدر که بر خفده مانع مسح اوله جتی
سکوک آچیلسه ولکن اول خفه بزدن یاغیریدن استار دیکلمش اولمغله
اوج پارمق مقدار ینک ظهور ینه مانع اولسه اول خفه مسح جائزدر
باشه مسخدن بدل اولوق اوزره صاروق وقاوق اوزرینه مسح جائز
اولمز و یوزی یومقدن بدل اولوق اوزره پچه و یا شمی اوزرینه مسح
جائز دکلدرد والرنی یومقدن بدل اولوق اوزره الدیوانلری اوزرینه
مسح جائز دکلدرد جیره اوستنه مسح جائزدر اگر جیره بی آبد سئسز
اولدیغی حالده باغلمش دخی اولور ایسه ده ینه جائزدر جیره دیو
صنق کموک اوزرینه بغلدقلری اغاچه دیزلر اگر بعد المسح باره
اوکلدن جیره دوشسه انک اوزرینه اولان مسح باطل اولمز اما اگر
اوکولوب دوشمش اولسه مسح باطل اولوب جیره نک التده اولان
عضوی یوموق واجب اولور و اگر اوکولوب دوشمش نماز ایچنده
اولسه اول نمازی استیفاف لازم اولوب مجرد بنا جائز اولمز ودخی
جیره اوزر ینه مسح جائز اولدیغی انک التده اولان باره ینه غسلدن
ومسحدن برینک صوبی ضرر ایتمکه مشر وطدر اگر انک تحتند
اولان باره ینه غسل ممکن اولسه ولکن نفس باره ینه مسح ممکن اولسه
جیره ینه مسح جائز دکلدرد برهان الدین صاحب الموطأ تنبیه ایدوب
دیمشکه یومسئله حفظ اولمق کر کدر زبر ناس بوندن غافل اولمغله
ظن ایدر که باره ینه یوموق مضر اولوب مسح ضرر ایتسه باره
اوزرنده کی خرقه ینه مسح جائز اوله اما بویه دکلدرد بلنکه غسل قرحه
مضر اولدقده مسح مضر اولسه اول وقتده نفس قرحه ینه مسح

لازمدر جبیره اوزرینه مسحک ضرری یوق ایکن بر کیمسه جبیره اوسته
 مسحی ترک ایلسه امام اعظم قنده جائزدر امامینه مخالف اولدیغی
 حالده ودخی مسح جبیره ده استیعاب امام اعظمدن حسن روایتده
 شرطدر اما بعضیلری دیشلر که جبیره نك اکثری اوزرینه مسح کافیدر
 صاحب هدایه نك میلی بوقوله اولوب کافیه ده دخی بوقولی صحیح
 ایتشدرا کر مسح جبیره نك نصفه یا خود اقلنه اولسه جائز دکلدر
 ودخی مسح جبیره ده قول صحیح اوزره بر کره مسح کافیه در ا کر
 جبیره انحق جراحت مقدار اولوب بلکه زیاده اولوب موضع
 غسلی احاطه ایلسه ودخی جبیره بی مجرد جراحت مقدار ایتک
 عسیرا ولسه مجرد جراحت مقدارینه مسح ایله اکتفا اولمیب
 بتون جبیره یه مسح اولور زیرا جراحت به غلقلری جبیره وعصابه
 البته جراحتدن زیاده اولقی لازمدر امدی جراحتک چوره سنده
 اولان یری یومقی ایچون انک اوزرینه به غلغلان شبئی چوزمک ضرر
 ایدر ایسه جراحتدن زائده مسحک جواز نه ضرورت متحقق اولور
 اکر چوزمک ضرر ایتز ایسه جراحت اوزرنده اولانه مسح ایدوب
 جراحتک چوره سنده اولان یری غسل ایدر قروح وجراحت اوزرینه
 صار دقلری بزرک حکمی جبیره ده ذکر اولنان احکام کبیر
 وبو جبیره وامثالی اوزرینه مسح غسل منزله سنده اولوب غسل
 عضوله جمع اولور وبر وقت ایله موقت دکلدر پس بر کیمسه نك
 بر ایاغنده یاره سی اولسه انک اوزرینه مسح ایدوب صحیح اولان ایاغنی
 غسل ایتسی جائزدر اول کیمسه غسل ایله مسحی جمع ایتش اولماز
 اما اکر اول کیمسه مجرد صحیح اولان ایاغنه مسنی کیمسه صکره حدث
 واقع اولسه اول مسنک اوزرینه مسح ایتسی جائز اولماز غسل ایله
 مسحک پیننی جمع قیلش اولدیغیچون اما اکر ایکی خفن دخی
 کیمش اولسه بعدا حدث اول خفلرک اوستنه مسح ایتسی جائز اولور
 بر کیمسه نك بر ایاغنی طوقدن یادخی اشاعیدن کسلش اولسه آبدست
 آلدقده موضع قطعی یومقی فرضدر اکر کسبلن ایاغنک موضع

قطعی

قطعی ودخی صحیح اولان ایاغنی یوبوب وخفیلرینی کیمسه صکره
 حدث واقع اولسه اکر کسبلن ایاغنک ظهرنده خف ایچنده اوج
 پارمق مقداری یادخی زیاده قالمش ایسه اول کیمسه نك خفینی اوسته
 مسح ایتسی جائز اولور اما اکر قدم مقطوعه ظهرندن خف ایچنده
 اول مقدار قالمیسه اول کیمسه آبدست الدقه ایکی ایاقلرینی یومقی
 لازمدر زیرا کسبلن موضعی یومقی واجب اولوب انک اوستنه کیبلن
 مسنه مسح جائز اولدیغی اول موضعک مقدر فرضدن نقصان
 اولدیغی ایچوندر امدی موضع مقطوعی یومقی واجب اولیجن
 صحیح اولان ایاغنی دخی یومقی واجب اولور زیرا اکر مسح ایتسه
 غسل ایله مسحک پیننی جمع لازم کلور بواپسه جائز دکلدر ودخی
 بر کیمسه نك ایکی ایاقلرندن برینک یا خود ایکسینک بیه پارمقلری
 مقطوع اولوب مسنک بعضیسی ایاغندن خالی اولسه اول کیمسه
 مسنک اوزرینه مسح ایتدکده اکر انک مسحی مسنده ایاق طور دیغی
 مقداردن اوج پارمق مقداری موضعک اوزرینه واقع اولور ایسه
 انک مسحی جائز اولور والا جائز اولز کذلک چن بر کیمسه نك خفی
 واسع اولوب انک بعضیسی قدمدن خالی اولسه ینه حکم تفصیل
 مذکور اوزره در حاصل کلام خفین اوزرینه مسحده فرض اولان
 مقدار ایاقده معتبردر یوقسه خفده معتبر دکلدر امدی مقدار فرض
 اکر بتمامه ایاق اوزرینه واقع اولور ایسه جائز اولور اما مقدار فرضدن
 اقلی ایاق اوسته واقع اولور ایسه جائز اولز بر کیمسه آبدست آلوب
 جبیره سنه مسح ایدوب مسنلرینی کیمسه صکره صنق اوکولدن حدث
 واقع اولوب آبدست السه جبیره وخفین اوزرینه مسح ایتسی جائزدر
 زیرا صنق اوکولده کجه جبیره یه مسح ایله اولان طهارت کامله در
 حتی اول کیمسه نك اصحابه امامتی جائزدر اما اکر حدث بعد البر
 واقع اولدیسه مسحی جائز اولمیب تحت جبیره بی یومقی لازمدر
 بر کیمسه نك البته یا خود ایاغنده یارقلر اولوب انک ایچنسه یاغدن
 ودوادن سنه قویمش اولسه اکر انک اوزرینه صوقومقی ضرر ایتزیه

آبدستی آلدقده دوانك اوسنه مسح كفايت ايتيوب البته آنك اوزر ينه
صوبي دوكت واجبدر ضرورت اولديغچون اكر يارقلر بر كيمسه نك
النده اولمغله اول كيمسه بنفسه آبدست المقدن عاجز اولسه اول كيمسه
آبدستی غير يدين استعانت ايله المي امام اعظم قنده مستحيدر امامين
قنده واجبدر پس اكر اول كيمسه غير يدين استعانت ايله آبدست
الميوب بلكه تيم ايله نماز قيلسه امام اعظم قنده نمازي جائز اولور
امامين قنده جائز اولم ينه بو اختلاف اوزر ينه در كه چن بر كيمسه
بنفسه استقبال قبله يه قادر اوليوب يا خود نجاستدن تحوله قادر
اوليوب و لكن اني توجه و تحويل ايدر كيمسه بولسه امامين قنده اكا
اول كيمسه دين استعانت واجب اولور اما امام اعظم قنده واجب دكلدر
زيرا آنك قنده كشي كندينك قدرته مكلف اولوب غير ينك قدرته
تكليف اولم اكر اكا آبدست ويرر كيمسه بوله مسه تيم ايله قلد يغي
نماز بالاتفاق جائز اولور من كل وجه عجز متحقق اولديغچون چورب
اوزر ينه مسح امام اعظم قنده جائز دكلدر مكر اول كيمسه نك كيديكي
چور بليرى بتون دري قابلمش الوب يا خود مجرد الشه نعل كبي
قابلمش اولور سه جائز اولور امامين قنده چور بلر قالك وصيق اولوب
اياغه صويك كچمسه مانع اولور لر ايسه انلره مسح جائز اولور فتوى
بو قول اوزره در امام اعظم دخي آخر عمر نده امامين قوللر ينه رجوع
ايلديكي ذخيره ده منقولدر چور بك تخين و غليظ اولمسنك بر حدى
دخي بودر كه چورب طار اولديغي حاليه بر نسنه ايله باغلمق من
بالد يره طوروب آشفه ايتيه امام زاهدي دخي ديمشكه چورب تخين
اولوب كشي انكله برفر سخ دخي زياده يور يمك ممكن اولور ايسه مسئله
اختلاف مذكور اوزره اولور خلاصه ده دخي بومثالي ذكر اولمشدركه
چور بك حدودنك احسن دخي بودر انكيچون صاحب منيه ديمشكه
تركان كچه سندن ياپلان ادكلر اوزر ينه مسح جائز در انكله قطع
مسافه ممكن اولديغچون ايمدي قطع مسافه بي صاحب منيه اعتبار
ايلش اياق امتعه سندن مقصود قطع مسافه اولديغچون بر كيمسه

آبدستی

آبدستی اولديغي حاليه مدت مسح تمام اولسه ادكلر يني چقاروب
اياقلىرى يور سائر اعضاء وضوي يومق لازم دكلدر كذلك مدت مسح
تمام اولمدين چقار ايسه مجرد اياقلىرى يومغله آبدستی تمام اولور فتاوى
قاضينخانه ذكر اولمشمكه بر كيمسه نماز ايجنده ايكن مدت مسح تمام
اولسه و لكن اياقلىرى يومغه صوب بولمسه اول كيمسه نمازي قطع ايلز
زيرا اياقلىرى يومقدين عاجز اولديغي حاليه نمازي قطع ايلسنده
فائده يوقدر زيرا قطع ايلسه تيم ايتك لازمدر تيمدن اياقلك حظي
اولمغله تيم ايجون قطع صلات ايتكدن فائده اولمز مشايخدن بعضيلرى
آنك نمازي فاسد اولور ديمشكر اما اولكي قول اصحدر انهي بومشله ده
ظاهر اولان ينه فساد صلاته قولك صحيدر * پس ايمدي مسئله
اختلافيه اولمغله اول كيمسه احتياطا نمازي قطع ايدوب بعده تيم
ايدوب فيلق اولي در كذلك اكر اول كيمسه مستلر يني چقار دقده
صغوقدن ضرر اولمسندن قور قسه قطع صلات ايدوب تيم ايدر
بو خسه مستلري اوزره مسح ايتز شيخ اكمل الدين ابن اهام بوبله
تحقيق ايلشدر (بوفصل) نواقض وضوياننده در هر نسنه كه آبدستی
اولان كيمسه نك او كندن يار دندن چيقه آبدستی بوزر مكر ذكر دن
خروج ايدن يل اولور ايسه آنك ناقض وضو اولمديغنده اختلاف
يوقدر اكر عورتك او كندن خروج ايدن يل دخي قوقرايسه آنك
ناقض وضو اولمديغنده دخي اختلاف يوقدر اما اكر قوقرايسه
مسئله ده اختلاف اولوب قول اصح اوزره ناقض دكلدر بلكه منته ده
اولان اختلاف دخي قول صحيح اوزره انجق سيليني اراسندن حجاب
منقطع اولان عورتك او كندن خروج ايدن يل حقه در ايمدي
اول مقوله عورتك آبدستی اولديغي حاليه او كندن يل چيقسه امام
محمد قنده احتياطا اكا آبدست المي واجب اولور و لكن جامع
قاضينخانه وغير يده مستحب اولديغي ذكر اولمشدركه اول ريح آنك
قبلندن چيقديغي مجرد احتمال اولوب مع هذا آنك طهارتي يقيناً ثابت
اولمغله يقين شك ايله زائل اولمز و لكن بعضيلرى ديمشكر كه ريحك

دبردن اولمسی غالب اولدیغی مریضه نك ريختنك دبردن اولدیغی
ترجیح ایدر بعضیلر دخی دیمشله که اول ریج مسموع اولوب یا خود
منن اولور سه انك آبدستی بوزر والا فلا خلاصه ده دخی ذکر اولمشکه
اگر دبردن ریج چیقوب ولیکن انك یوقاریدن اولدیغی معلوم اولسه
اول نسنه دبر سر کیمسی اولمغله اول کیمسه نك اوزرینه آبدست المق
لازم اولمز دخی ارده و عورتده موضعین مذکورینك برندن قورد
یا خود اوفق طاش چیقسه آبدستری بوزیلور زیر انلر طوبتی
مستبعدر طوبت ایسه سیلینده واقع اولدقده قلیل دخی اولسه
یتنه حدشدر اگر قورد اغزدن یا قو لقدن یا خود یاره دن چیقسه آبدست
بوزلر زیر قورد طاهر در انك اوزرنده اولان یا شلق آزا اولوب انك
قوت سیلانی اولمغله ناقض وضو دکلدر بر کیمسه حقنه استعمال
ایدوب محقنه بی صوقوب یتنه چقارسه اگر محقنه اوزرنده یاش بوغبسه
مجردانی ادخال ایله آبدست بوزلماز لکن احوط اولان اول کیمسه
آبدست المتدرز یا محقنه ده یاش اولماق نادر در کذلک هر نسنه که
دبره کیروب انك اوجی طشره ده قالسه انك خروجنده آبدست المق
احوطدر اما شول نسنه که دبرده بتون غیب اولسه انك خروجی
البته ناقض وضودر اول نسنه قارنده اولان شیئه لاحق اولدیغی چون
کذلک اول نسنه صومی دخی افساد ایدر اما اوجی طشره ده قلان
بویله دکلدر بر کیمسه ذکرینك دلیکنه یاغ آفتسه اول یاغ یتنه کرو
کله امام اعظم قنده ناقض وضو اولمز امامین قنده اولور
بومسئله بی قاضیخان خلافسر ذکر ایلمشدر ابن اهام بونده انجق
امام ابی یوسفک خلافی واردر دیمش ظاهر اولان ابن اهامک ذکر
ایتدیکیدر اگر عورتک فرج داخلنه طاملندیغی یاغ خروج ایلمسه
انك خروجی بالاتفاق ناقض وضودر اگر بر کیمسه قولاغنه یاغ طاملنسه
برکوند نصکره اول یاغ بورندن چیقسه ناقض وضو اولمز کذلک یتنه
قولاغندن چیقسه دخی ناقض اولمز اما اگر اغزندن چیقسه ناقض
اولور کذلک بورنه چکدیکی بورن اوقی بعد الایام یتنه بورنندن

چیقسه ناقض اولمز کذا فی فتاوی قاضیخان بر کیمسه بول چیقسون
دیوز کرنی پنبه ایله طقاسه اول پنبه نك طشره سنه بول چیقمدیقه
ناقض وضو اولمز اگر اول پنبه ذکرک ایچنده غائب اولوب انی اول
کیمسه چیقارسه یا خود پنبه بنفسمها چیقسه اگر یاش ایسه آبدستی
بوزر اما اگر اول پنبه یاش دکل ایسه آبدستی بوزلر ذکره ادخال
اولنان یاغک خروجیله بوزلدیغی کی دبره غیبوت ایدوب خروج
ایدن نسنه بونك خلافسه اولوب انك خروجی ناقض وضودر مثلا
بر کیمسه دهن ایله احتقان ایله کده اول دهن خروج ایلمه ناقض
وضو اولور اگر ذکره قوددیغی پنبه نك ایچ طرفی یاش اولوب طشره یه
بلال کیمسه آبدستی بوزلر اگر بر طرفی ایچریده اولان پنبه دوشسه
اگر ایچریده اولان طرفده یا شلق وار ایسه آبدستی منتقض اولور
اگر بوغسه اولمز ذکرده پنبه استعمالی وسوسه دن امین اولق ایچون
مستحیدر اما اگر غاز قیلا جق مقدار انقطاع بول آنسز اولسه انك
استعمالی واجب اولور پنبه بی دبرده استعمالک حکمی دخی بویله در
ارلرک ذکرده پنبه استعمالنك حکمی عورتلرک کرسف استعمالده
دخی جاریدر کرسف دیو بر نسنه چیقسون ایچون عورتلر فرجده
استعمال ایتدیگاری پنبه یه دیرلر بر عورتک کرسفی دوشسه اگر یاش
ایسه آبدستی بوزیلور و اگر قوری ایسه بوزلر کر کسه اول کرسف
فرج داخلده اولسون کر کسه فرج خارجده اولسون برابر در بونك
دخی تفصیلی ایستین اصله مراجعت ایلسون اما سیلینك غیریدن
خروج ایدن نجس اول دخی ائمه حنفیه قنده انتقاض طهارتی
موجبدر اول نجس فی ودم و قیج و صیددر اما فی اگر اغز طلوسی
اولور ایسه آبدستی بوزر کر کسه قوصدیغی نسنه طعام اولسون کر کسه
صو اولسون کر کسه صفرا کر کسه سودا اولسون جله سی برابر در
اغز طلوسی اولمقده معتبر اولان انکله بیله تکلم ممکن اولماق در
وبعضیلر دیمشله که انی طومغه تکلفسز مالک اولماق در امام حسنندن
مرویدر که بر کیمسه طعامی یا خود صوبی ساعتده قوصسه آبدستی

بوزلن دیمش كذلك برصبي امديكي سودی ساعتده قوصسه
 قوصديغی مردار دکلدر دیمش بعضیلر امام حسن قولنی اختیار
 ایتشلر ولکن اصح اولان انک مردار اولمسیدر نجاسته مخلوط
 اولدیغیچون قنیه ده ذکر اولمشکه برکیمسه چوق صوغیلان قوصسه
 یاخود سیلان قوصسه اول قوصديغی اغزی طولدرسه ابدستی بوزلن
 زرا انلر نفسنده یا کدر بالتبع انلرایله چیقان نسنه اغزی طولدرمدیجه
 مانع وضو اولن برکیمسه بلغم قوصسه امام اعظم ایله امام محمد قتنده
 ناقض وضو اولن اول بلغم کرکسه باشند اینمش اولسون کرکسه
 یورکدن چیقسون ننه ناقض اولن زرا بلغم صویشق اولمغله انکا
 نجاست تخلل ایتمز اکامتصل اولان نجاست دخی قلیل اولمغله ناقض
 وضو دکلدر امام ابی یوسف قتنده اگر قوصديغی بلغم جوفدن
 صعود ایدر ایسه بالمجاورة نجس اولمغله ناقض وضو در امام طحاوینک
 ابو یوسف قولنه میلی اولوب ثوبنده بلغم اولان کیمسه انکله نماز
 قلمسی مکره در دیدیکی خلاصه ده مذکور در اگر برکیمسه قان
 قوصسه اگر باشند اینمش اولوب صویق ایسه وتو کرک ایله برابر ایسه
 بالاتفاق ناقض وضو اولور اگر اویشمش قان ایسه بالاتفاق ناقض
 اولن ودخی اگر قوصديغی قان یورکدن چیقوب اویشمش اولورسه
 بالاتفاق ناقض اولن مکر اغز طلوسی اولور ایسه ناقض اولور اگر
 یورکدن چیقان قان صویق ایسه امام اعظم قولی اوزره اغز طلوسی
 دخی اولسه ناقضدر امام محمد قتنده اغز طلوسی اولمغله ناقض
 دکلدر اگر برکیمسه بر ایکی دفعه آز از طعام قوصسه اگر جمله سی
 مجاس واحد ایسه جمله سی جمع اولوب اغز طلوسی اولدیغی
 تقدیر جه ابو یوسف قتنده ناقض وضو اولور امام محمد قتنده اگر
 بر سبیدن قوصدیه جمله سی اغز طلوسی اولدیغی تقدیر جد ناقض
 اولور بو خصوصیه اصح اولان امام محمد قولیدر سبیک بر اولسی
 ایکی قیشک ارا مننده کورکل بولماسی ساکن اولمده دن اولمقددر اما قان
 وامثالی چن بدندن چیقسه اگر بنفسه سیلان ایدوب آقرا ایسه ناقض

وضو اولور والا اولر بواصل اوزر ننه بر قاج مسائل بنا قلمشدر بری
 بودر که ایشلکدن الی قبارن کیمسه اول قبار جغک در یسنی قو پارسه
 ایچندن ماء خالص یاخود قان یاخود صاری صو چیقوب آقسه
 یاخود بر عضونده یاره اولان کیمسه نك یاره سندن ایرک چیقوب
 یاره نك باشند آقسه اول کیمسه نك ابدستی بوزیلور اما اگر یاره نك
 باشند طشره اغزسه بوزلماز سیلان ناقضک تفسیرنده اختلاف
 اولنوب بعضیلر دیمشکه سیلان مزبور رأس جرحدن بنفسه ایتمسه
 دیرل اما چن اول نسنه یاره نك اوزرنده طورسه آشغی اینمسه سائل
 ناقض اولن بعضیلر دخی دیمشکه اول سیلان نك ناقض اولسی
 اول نسنه یاره دن خروج ایدوب و مکان خروجی تجاوز ایدوب
 وضوده وغسلده و نجاست حقیقیه ازاله سنده تطهیری واجب
 اولان موضعه لاحق اولوب انی کیمسه یاره در یعنی چن دم باشند انفه
 یاخود اذنه خروج ایسه اگر اول دم عند الاغسال تطهیری واجب
 اولان قصبه انفک و صماخ اذنه طشره سنده تجاوز ایلرسه ابدستی
 ناقض اولور اما اگر مجرد قصبه انفه و داخل صماخ اذنه سیلان
 ایدوب طشره یه تجاوز ایتمسه ناقض اولن اگر برکیمسه یاره دن چیقان
 شئی رأس جرحدن مثلاً پنبه ایله سیلمسه صکره ننه چیقده قده ننه
 سیلوب بر قاج دفعه بویه ایلمسه یاخود یاره نك اوزر ننه طیراق یاغیری
 نسنه اکوب چیقان نسنه اکا سرایت ایلمسه اگر حالی اوزره قو یوب
 سیلمسه یاخود اوزر ننه بر نسنه قوم سیدی چیقان شیشک یاره دن طشره
 الحق احتمالی اولورسه ناقض اولور والا فلا بر مسئله دخی بودر که
 برکیمسه تو کروب تو کرکته قان کورسه اگر تو کرک قانه غالب
 ایسه ابدستی بوزلن و اگر قان غالب ایسه بوزیلور و اگر ایکسی برابر
 ایسه ابدست الحق احوطدر و بر مسئله دخی بودر که برکیمسه بر شئی
 اصیروب اصیردیغی شیده قان اثری کورسه یاخود خلال اوچنده قان
 کورسه ابدستی بوزلن بعض مشایخ دخی تفصیل ایدوب دیمشکه اول
 کیمسه یکنی یا بارمغنی اول موضعه قوسون اگر قود یغی شیده قان اثری

بواور سه آبدستی بوز یلور و افلا حاویده ذکر اولمشکه استنان اراستند
 چیقان قان حقنده ابراهیم نخعیدن سؤال اولند قدده دیمشکه اگر انک
 موضعی معلوم اولوب دخی سیلان ایدرایسه اولدم ناقض وضو اولوب
 نجسدر و اگر موضعی معلوم اولوب تو کرک ایله چیقارایسه حکم غایت
 اولور امام محمدن مرویدر که بر کیمسه نک کوزی اغریسه اندن دانما
 یاش آقراولسه اول کیمسه هر وقتنده آبدست السون زیر اول آقن
 صاری صواولق احتمالی اولغله اول کیمسه صاحب عذر اولور حکم
 مذکورده کوز اغریسیله غیری او جاعک بیتنده فرق یوقدر بلکه
 هر نسنه وجع علمتیه کرک کوزدن و کرک قولاقدن و کرک کوبکدن
 و کرک مده دن و کرک غیر عضودن خروج ایلسه علی الاصح ناقض
 وضو در اول نسنه صدید اولدیغیچون و اگر بدون الوجع خروج ایلسه
 ناقض اولمز فتاواده ذکر اولمشکه بر کیمسه نک کوز بکارندن هر وقتنده
 صواقر اولسه اول کیمسه هر وقتنده آبدست الور او کولماز یاره سی
 اولان کیمسه لر مثلاً سلس البول اولان کیمسه و مستحاضه اولان عورت
 و هر وقتنده بورندن قان آقن کیمسه و انلرک امثالی اوللره هر نماز وقتنده
 آبدست الوب اول آبدست ایله اول وقتک ایچنده فرائض و نوافلدن
 دیلرکری نمازی قیلارلر اما چن وقت چیقسه انلرک آبدستی بوز یلور
 بردخی نماز قیلغه یکیدن آبدست الور مستحاضه اولان عورت کونش
 طوغد قد نصکره الدیغی آبدست ایله او یله نمازی قیلق جائزدر زیر انک
 آبدستی او یله نک وقتی چیقجه دك طورر امام اعظم ایله امام محمد قنده
 مسئله شوکا بن قلمشدر که اصحاب اعذارک آبدستی امام اعظم و امام
 محمد قنده مجرد وقتک چیقمسيله بوز یلور امام زفر قنده مجرد وقتک
 کیرمسيله بوز یلور امام ابی یوسف قنده هم چیقمسيله و هم کیرمسيله
 بوز یلور ایمدی مسئله مز بوره ده مجرد او یله وقتک کیرمسی اولوب
 ایکندی اولدیقه هنوز وقت چیقمسی اولدیغندن امام ابی یوسف
 ایله امام زفر قنده مستحاضه مذکوره و انک امثالک آبدستی منتقض
 اولور اما مین مذکورینه کوره اولمز ودخی صاحب عذر اولان کیمسه

مهما ممکن تقلین نجاست ایچون یاره سنی بغلق لایقدر اگر بر کیمسه نک
 عذرندن ثوبه مثلاً درهم مقدارندن زیاده قان بولشسه انی یومق
 لازمدر اما اگر بود قدده نمازی قیلنجه ینه اول مقدار نسنه اصابت
 ایده جکنی یقینا یا خود غلبه ظنی اوزره بیلسه یومق لازم دکلددر
 بوقول فتوی ایچون مختاردر بعضیلر اول کیمسه هر وقتنده بر کره یومق
 لازمدر دیمشدر ودخی صاحب عذر اولان کیمسه یاره سندن قانی
 و امثالنی علاج ایدوب چیقمقدن منع ایلسه اول کیمسه صاحب عذر
 اولمقدن چیقار زیر طهارت کا مله ایله نماز قلق اکا ممکن اولور
 ایمدی قان آلد یرن کیمسه صاحب عذر اولمز قانی منع اکا ممکن
 اولدیغیچون اما حائض اولان عورت کرسف ایله قانی خروجدن منع
 ایلسه حائض اولمقدن چیقماز زیر صفت حیض متقررده اولد قدده
 انک بقاسنک حقیقت خروج دمه توقنی اولمز اما عذر ناقض وضو
 اولان نسنه نک حقیقت خروجنه موقوفدر صورت مز بوره ده ایسه
 هر وقتنده مقتصد قانی خروجندن منع ایلد کده موقوف علیه اولان
 آبدسته عذر دخی بولمز بر کیمسه نک بدنده چیچک چیقوب اندن
 صاری صواولغله اول کیمسه صاحب عذر اولسه بروقتنده آبدست
 الدقد نصکره هنوز اقدق یاره نک برندن دخی صاری صوسیلان ایلسه
 الدیغی آبدست بوز یلور زیر چیچک قروح متعدددر جمله سی بر یاره
 حکمنده دکلددر بر کیمسه نک بدنده ایکی موضعده چبانی اولوب بری
 دشیلوب هر وقتنده اولغله صاحب عذر اولسه پس اول کیمسه بروقت
 آبدست الدقد نصکره هنوز اقیان چبانی دخی دشلسه آبدستی بوز یلور
 کذلک بر کیمسه نک بورنینک بردایکندن هر وقتنده قان اولغله صاحب
 عذر اولوب بروقتنده آبدست الدقد نصکره آخر دایکندن دخی
 سیلان ایلسه آلدیغی آبدست بوز یلور بر کیمسه نک صاحب عذر
 اولمسی متقرر اولق اکا مبتلی اولدیغی حدندن خالی اولق اوزره
 آبدست الوب نماز قیلق بروقتک ابتدا سندن تا آخرینه دک ممکن
 اولما غله اولور تنکم صاحب عذر لکدن چیقمسی بروقتک ابتدا سندن

آخرینه دك اول حدثن خالی اولمق اوزره نماز قلمق ممكن اولمغله
اولور ايمدی وجه مشروح اوزره صاحب عذر اولديغی ثابت و متقرر
اولدقد نص کره تا وجه مذکور اوزره صاحب عذر لکن چقجه اولان
وقتلدن هر بروقتده بر کره اولسون مبتلی اولديغی حدث ظهور ایلسه
اول کیمسه صاحب عذر لکده باقی اولور اگر صاحب عذر اولان
کیمسه نك مبتلی اولديغی حدثن قان وانك امثالی نسنه افز ایکن
اول مبتلی اولديغی حدثک غیري حدث ایچون آبدست ایلسه بعد
الوضو عذرندن قان یا مثلی سیلان ایلسه الیدیغی آبدست بوزیلور
بردخی آبدست المق لازمدر زیرا اول الیدیغی آبدستی مبتلی اولديغی
عذر ایچون اولسا یوب غیري ایچون اولش ایدی صاحب عذرک
وقت ایچنده بوزیلن آبدستی ایلسه مبتلی اولديغی عذر ایچون آنان
آبدستدر یوخسه غیري ایچون آنان دکلدر بومسئله احکام فقهده
مذکوردر فحن اعذاردن قان و امثالی بروقت کاملده منقطع اولسه
اول کشی صاحب عذر اولمقدن چقار ايمدی بر کیمسه وقتک اولنده
عذری منقطع ایکن آبدست آلوب نماز قلسه وقتک آخرینه دك
انقطاع دائم اولسه قبلديغی نمازی اعاده ایتمز اول کیمسه صحیح اولوب
قبلديغی نمازی اصحا طهارتيله قبلد یغیچون کذلک اگر بر کیمسه نك
وقت اولنده آبدستی و نمازی سیلان اوزره واقع اولوب ولیکن صکره
منقطع اولوب انقطاعی وقتک آخرینه دك دائم اولسه ینه قبلديغی
نمازی اعاده ایتمز اول کیمسه معذور اولوب قبلديغی نمازی معذور لر
طهارتيله قبلد یغیچون کذلک اگر بر کیمسه وقت اولنده آبدستی انقطاع
عذر اوزره آلوب ولیکن نمازی سیلان اوزره قبلسه ینه اعاده ایتمز
عذر ادا ایچون معتبر اولمغله وقت ادا ده قائم اولد یغیچون اما اگر
بر کیمسه بروقتده سیلان اوزره آبدست آلوب نمازی انقطاع اوزره
قبلد قده انك انقطاعی وقت ثانی استیعاب ایلسه وقت اولنده
قبلديغی نمازی اعاده ایدر اول کیمسه نك عذری منقطع ایکن معذور
نمازی قبلد یغیچون کذا فی الکافی بر کیمسه سومکروب بورنندن

پر پارچه او یوشمش قان دوشسه آبدستی بوزلن زیرا اول قان حرارت
طبیعیه سببيله قان حکمندن چققدشدر ودخی دمده نجس اعتباری
سیلان ايله در مذکورده ایلسه سیلان اولما مغله ناقض وضو اولن
اما اگر اول کیمسه نك بورنندن قان طلمسه آبدستی بوزیلور سیلان
بورن د یغیچون اگر بر عضوی کینه امسه وقان ايله طولسه اول کینه
بیوک اولوب امدیکی قان اگر عضودن چیقوب بنفیه سیلان احتمالی
اولا جق مقدار ایلسه آبدستی بوزیلور اگر کو جک اولوب امدیکی قان
اول مقدار دکل ایلسه بوزلنر اما بر سلوک فحن عضوی اموب طولسه
تا که دوشوب یارلمغله اندن قان سیلان ایده جک مرتبه یه وارسه انك
اول مرتبه مصی ايله اول کیمسه نك آبدستی بوزیلور و اگر اول مرتبه
امسه بوزلنر اما قره سکک و سیوری سکک و پر و انلرک امثالی نسنه لر
بر عضوی مصی ایدوب طولسه لر آبدست منقض اولنر قوت سیلانی
اولیان دم قلیل و اغز طلوسی اولیان فی قلیل انلردن هر بری حدث
اولما مغله ابو یوسف قتنده نجس دکلدر در قول صحیح دخی بودر اگر
انلردن بری بر ثوبک ربعدن زیاده یه اصابت ایلسه انکله یيله جواز
صلاته مانع اولنر و اگر ماء قلیلک ایچنه واقع اولسه نجس ایتمز زیرا
اگر نجس اولسه طهارتی نقض ایدردی ودخی نوم ناقض وضودر
اگر نائم یاتی بره قومش اولسه یا خود درسکنه طیانمش اولسه یا خود
بر آخر شینه طیانمش اولسه اگر انك طیانديغی نسنه آلدسه اول کیمسه
دوشجک مرتبه ده ایلسه انك نومی آبدستی بوزر بر کیمسه او تورديغی یرده
او یوسه تمایل ایدوب مقعدی یردن کاه آیرلسه کاه آیرلسه امام
حلوانی دیمشکه ظاهر بو که اول کیمسه نك آبدستی بوزلنر و ینه امام
حلوانی دیمشکه بر کیمسه یاتی بره قود یغی حالده او یوقلامس نك
حدث اولديغی کر چه کتب فقهیه ده ذکر اولنماش ولیکن ظاهر
اولان انك حدث اولما سیدر نوم قلیل اولد یغیچون دقای دخی دیمشکه
اگر اول کیمسه یا ننده سو یلن سوزلرک جمله سنی فهم ایتیه جک مقدار
او یودیسسه اول نوم حدث اولوب آبدستی بوزیلور و اگر سو یلن

سوزك ايك كثرني فهم ايدوب وليكن برحرف يايكي حرفدن سهو
وغفلت ايدرسه حدث اوليوب ابدستي بوزلمز بر كيمسه نماز ايچنده
قائم ياقاعد ياراع ياساجد اولديغي حالده او يوسه ابدستي بوزلمز
بر كيمسه خارج صلاتده اولوب ساجد هيئتي اوزره او يوسه ناقض
وضو اولما سنده اختلاف وارد در ظاهر مذهب اول نومك حدث
اولما سيدر خلاصه ده ديمشكه ظاهر مذهبده بو نومك صلاتده
اولماسيله خارج صلاتده اولما سنك پيشنده فرق بوقدر هدايه ده دخی
عدم فرقی تصحيح ايتشدن وليكن بونده قول معتمد بودر كه اكر اول كيمسه
سجود ده مسنون اولان هيئت اوزره او يوش ايسه مثلاً قرتی
اويلقلىرندن ودر سكرنی يانلرندن آرمش اولديغي حالده او يوش
ايسه حدث اوليوب خلاف هيئت مذكوره اوزره او يوش ايسه
حدث اولور كرك صلات ايچنده اولسون كركسه خارج صلاتده اولسون
برابر در بر كيمسه خارج صلاتده قاعد اولديغي حالده او يوسه متربع
اولسون غير متربع اولسون يا خود اوتورا غنك ايكي يانلريني اوچكه لری
اوزرينه قومش اولديغي حالده او يوسه يا قارني اويلقلىرى اوزرينه
قودينغي حالده او يوسه ابدستي بوزلمز امام محمد بونی صلاة الا ثر ده
ذكر ايلدي ذخيره ده ذكر اولمشكه اكر بر كيمسه اوتور ركن او يوسه
يا خود اوتورا غنك يانلريني اوچكه لری اوزره قومش اولوب بوزی
اوستنه دوشمش كي اولديغي حالده او يوسه ابو يوسف قتنده ابدستي
بوزيلور قول اصح دخی بودر اكر بر كيمسه اوتورا غنی يره قویوب
ديزلريني ديكوب كمر بسته اولوب اوتور ركن او يوسه ينه ابدستي بوزلمز
كذلك بو حالت اوزره اولان كيمسه با شنی ديزلرينه قویوب او يوش
اولسه ينه ابدستي بوزلمز كذلك بر كيمسه اوتورا غنك يانلريني يره قویوب
ايقلريني بر جانبدن چيقارمش اولديغي حالده او يوسه ابدستي بوزلمز
بر كيمسه ابدستي منتقض اوليحق هيئته او يور كن دوشسه اكر يره
دوشد كدنصكره او يانور سه ابدستي منتقض اولور و اكر قبل السقوط
او يانور سه منتقض اولمز بونده فتوی امام اعظم مدن مری اولان

بوقول

بوقول اوزره در كه اكر انك او يانمسی كوده سی يره اصابت ايتد كده
بلا فصل واقع اولمش ايسه منتقض اولمز بر كيمسه دابه عريانه
اوزرنده او يوسه اكر او يوش يوقشه چيقار كن يا خود دوزده
كيدر كن ايسه ابدستي منتقض اولمز و اكر انيشه اينر كن ايسه منتقض
اولور اما اكر سمر ايله يا كرايله بنديكي دابه ده او يوسه هيچ بر حالده
منتقض اولمز ودخی بايملق و مجنون اولق ناقض وضودر زيرا انلر
قليل دخی اولسه ده ينه او يقودن زياده در زيرا نائم اولان كيمسه
او ياندر مغله او يانور اما انلر او ياندر مغله او يانمازلر ودخی سرخوش
اولق ناقض وضودر ناقض وضو اولان سكر ك قول اصح اوزره
حدی يور يكمده تمايل اضطرابی و تحرك غير اختیاری اولق قدر
ودخی ركوع وسجود ايله قلنان نمازده قهقهه ايله كوك ابدستي
دخی نمازی بوزر كو ان كيمسه كرك نمازده اولديغي بلوب كولسون
كرك بيليوب كولسون ايکسی برابر در اما اكر صلاة جنازه ده يا خود
سجده تلاوته كولسه ابدستي منتقض اولمز بر كيمسه نماز ايچنده
ناقض وضو اوليحق هيئته او يور كن كولسه نمازی فاسد اولور
اما ابدستي منتقض اولمز امام محمد بومسئله بي اصلده ذكر ايلدي خلاصه
صاحبي بوقول مختار در ديمش صاحب محيط بو خصوصده اول
كيمسه نك ابدستي و نمازی فاسد اولور ديمش عامه مشايخ متأخرين بونكله
عمل ايتشدر ليكن فتوی ايچون مختار اولان ينه صاحب خلاصه قوليدر
اكر صبي نمازده قهقهه ايله كولسه ابدستي بوزلمز مكلف اولما مغله
معناي جنايت منعدم اولديغيچون نماز ايچنده تبسم ناقض وضو
وصلاة اولديغي بالاتفاق در حد قهقهه ده قول اصح كولن كيمسه نك
كولسي كندی وياننده اولان اشمك در ديشلری ظاهر اولق و اولماق
برابر در حد تبسم كشمك كشدنه وياننده اولانه مسموع اولما در فتاوی
خافا يه ده وغير يده ذكر اولمشكه تبسم ابدستي و نمازی ابطال ايتز اما
ضحك نمازی افساد ايدر كلام مسموع منزله شده اولديغيچون وليكن
آبدستي افساد ايتز زيرا نص انجق قهقهه حقنه وارد اولشدر

ضحك ايسه قهقهه دن دوندر ضحكك حدى ككولن كچسه نك
 كندينه مسموع اولوب ياننده اولنره مسموع اوليبايدر و دخی
 مباشره فاحشه ابدستی بوزر امام اعظم ايله امام ابی یوسف قتده
 کر کسه مذی خروج ایتسون کر کسه ایتسون مباشره فاحشه دیمك
 ارك قازنی عورتك قارنده یارقه سنه متصل اولوب و آلتی منشیر اولدیغی
 حالده عورتك بضعه من غیر حائل متصل اولمقدربو حالته خروج
 مذی غالب اولمغله سبب غالب مسبب مقامنه قائم اولوب ناقض وضوء
 قلمشدر ذکره یا بشمقی ايله ابدست بوزلمز ابدستلی اولان کچسه باشی
 و یا صقالنی و یا یغنی تراش ایتسه یا خود طرفنی کچسه ابدستنی اعاده
 لازم اولمز و دخی تراش ایدوب و طرفن کسدیکی یره مسح و غسل
 اعاده لازم اولمز زیرا محلنده اولان مسح و غسل بدنك کلبسی ایچون
 حدثن طهارت حکمیه در همان اولدیغی محله مخصوص دکلدر
 ایددی محلاك زوالیله انلرك حکمی زائل اولمز كذلك اگر بر کچسه نك
 بعض اعضاستنده قیامش دری اولوب غسل و مسح انك اوزرینه
 واقع اولدقدنصرکه اول دری صیولسه یا خود بر کچسه بعد الوضوء
 یا خود بعد الفسل ایا غندن یا غیر اعضاستندن بر مقدار در یسنی
 صویسه اول درینك التندن طهارت باطله اولمز بر کچسه ابدستی
 اولدیغنده یقین اوزره اولوب ولكن حدث واقع اولدیغنده شك ایلسه
 اكا ابدست المقی لازم کلز بر کچسه حدث واقع اولدیغنده یقین اوزره
 اولوب ولكن بعد الحدث ینه ابدست آلدیغنده شك ایلسه اكا ابدست
 المقی لازمدر بر کچسه ابدست آلورکن بعض اعضاستنی بودیغنده
 شك ایلسه اول عضوی بومقی لازم دکلدر زیرا انك ابدستك تمامی اول
 عضوی بودیغنه فرینه مرجحه در ككذلك بر کچسه ابدست ایچون
 اوتوردیغنی یلوب ولكن ابدست آلدیغنده شك ایلسه اول شك سیدله
 اكا ابدست المقی لازم دکلدر بر کچسه قضاء حاجت ایچون اوتوردیغنی
 یلوب ولكن قضاء حاجت ایتدیگنده شك ایلسه اكا ابدست المقی

لازمدر

لازمدر زیر اوتوردیغنی انك قضاء حاجت ایتمسبله حدث وقوعنه
 قرینه در بر کچسه اعضاست وضوء برینی یوما دیغن یلوب ولكن
 قنخی عضوی ایدیکنی اونوتسه مجموع النوازلده دیمشکه اول کچسه
 ضول ایاغنی یوسون بر کچسه بعد الوضوء اوزرنده باش کورسه ولكن
 صومیدر یوقسه بول میدر یتلمسه اگر اول وسوسه انك جمع عمرنده ابتدا
 عارض اولان وسوسه ایلسه ابدستنی اعاده ایدر و اگر اول زمانه دك
 چوق کره عارض اولش اولسه اكا التفات ایتموب اعاده ایلمز زیرا
 طهارتده یقینی اولوب شکي حدثه واقع اولمشدر یقین ایلسه شك ايله
 زائل اولمز ابدست آن کچسه به لایق اولان قطع وسوسه ایچون
 اوزرینه صوسر یمکدر یا خود ذکرنی ینده ايله طبعامقدر (بوفضل
 نجاست پیا ننده در) نجاست ایکی درلودر بری نجاست غلیظه در
 بری دخی نجاست خفیفه در اما نجاست غلیظه انك نجسی و بولی
 وسیلان ایدوب افان قان و حجر و کلبك و سایر برنجی حیوانانك نجسی
 و بولی و خنزیرك اتی و جمیع اجزاسی و اتی یتبان حیوانلردن تسبیحه ستر
 بوغازلنسانك ایدر اما اگر اتی یتبان حیوانك خنزیردن ما عداسی
 حقیقه یا حکما تسبیحه ايله ذبح اولنوب ذابجی دخی مسلم یا کلبی اولسه
 انك بر کچسه ابله یا خود قبل الدباغنه جلدیله بیلله نماز قیلسه جائزدر
 دیمشدر ولكن قول صحیح اول حیوانك اتی ذکاة ايله پلك اولمقدردر
 اما خنزیر عین نجس اولمغله انك ذبحی تسبیحه ايله دخی اولسه لمجی
 و جلدی طهارت قبول ایتز اما بتون طرفنی و جتنال طرفنی اولان
 حیوانلرك نجسی امام اعظم قتنده جمله سی نجاست غلیظه در
 امامین قتنده قبل دن ماعداسنك نجاستی خفیفه در غنیة الفقها ده
 فکر اولمشکه بول حجار و طاوق و قاز و اوردك و طوی و بونلرك امثالی
 اولنلرك نجسی بالاتفاق نجاست غلیظه در اما اتی یتن حیوانك
 بولی نجاست خفیفه در امام اعظم ايله امام ابی یوسف قتنده
 و امام محمد قتنده ظاهر در وقوشلردن اتی اكل اولنبا انك نجسی فقیه
 ابی جعفر هندوانینك امام اعظم در روایتی اوزره خفیفه در اما

امامیندن انک غلیظه اولسی مرویدر کرخی روایتده ایسه امام محمد
قتنده غلیظه امامین قتنده طاهر در کرخی روایتی شمس الائمة
السر خسی مبسوطنده تصحیح ایشدر قاضیخانک جامع الصغیرنده
اولان روایتی اوزره اتی اکل اولنمان قوشلرک نجاستی امام اعظم ایله
امام ابی یوسف قتنده مخففه در امام محمد قتنده مغلظه در قاضیخانک
نقلنی صاحب هدایه تصحیح ایشدر اما هره نک بولی طاهر مذ هیده
نجاست غلیظه در لکن امام محمدون روایت اولمشکه بولی معتادایدن
کدینک بولی طاهر در ضرورت اولوب عموم بلوی اولمشله احتراز
معدر اولدیغیچون دیمش فقیه ابو جعفر دیمشکه بول هره قابی
مردار ایدر اما ثوبی مردار ایتمز بوقول حسندر زبرا قابیری اورتمک
عادت اولمشله قابله حقه در ضرورت یوقدر اما ثاب بونک خلافتجه در
اماتی بنن قوشلرک طاوق وقاز ووردک وانلرک امثالندن ماعدانک
نجسی مثلاً کوکرجین و سرچه و امثالی کبی ائمه خنفيه قتنده طاهر در
چن صویه واقع اولسه اتی افساد ایتمز اگر آرایسه کذلک بعرفاره
چن زیتون یاغی مقوله سنک ایچنه دوشسه افساد ایتمز اگر آزا اولوب
انده طعمی طاهر اولز ایسه عموم بلوی اولدیغیچون ولکن فتاوا ی
قاضیخانده هره نک وفاره نک بولی اظهر روایانده نجس در پس صوی
وثوبی افساد ایدر واکر فاره نک ترسی دکرمانده یغدا ی ایله یله
اوکودلسه اگر او ایچنده انک اثری طاهر اولز ایسه عفو اولور
ضرورت اولدیغیچون دیدیکنه کوره بول فاره صوی وثوبی افساد
ایچنه دهی دخی افساد ایتمسی اولی در زبرا صوایله ثوبیده ضرورت
موجود اولوب اما دهنده ضرورت یوقدر ودخی بعرفاره حنطه
ایچنه واقع اولد قده دقیقه انک اثری طاهر اولدجه اتی نجس
ایتمدیکی انده ضرورت اشد اولدیغیچون حتی چوق واقع اولور که
فاره حنطه ایچنده یووه یا یوب یاور یلغله اندن احتراز معدر در
ومسئله سابقه ده بولی معتاد ایدن ارکک کدینک دخی بولی نک
عدم افسادی عموم بلوی ایچوندر چن طاوق صو ایچنه یا خود چور یا

ایچنه یورطاسه اتی افساد ایتمز کذلک قوزی اناسندن صو ایچنه
هو غسه انک اوزرنده اولان یا شلق صوی افساد ایتمز زبرا محلبده
پاک اولمشله اول رطوبت مردار دکدر کذلک کسر همزه وفتح فائله
انفخه دید کلری نسنه که سود امن حیوانک معدده سنده اولان اجزاء
ایندر چن شاة میته دن اخراج اولنسه امام اعظم قتنده طاهر در
کرک او یونمش اولسون وکر کسه صریق اولسون برابر در امامین
قتنده انک صریخی مردار در او یونمش دخی نجس در ولکن
یونمشله پاک اولور اما اگر کاه اولمش حیواندن اخراج اولنسه پاک
اولسنده اختلاف یوقدر این میته ده اولان خلاف دخی مذکور
کیدر اما ماء مستعمل امام اعظم دن حسن بن زیاد روایتده نجاست
غلیظه در امام ابی یوسف قتنده نجاست خفیفه در امام محمد قتنده
نفسنده پاکدر ولکن غیر نسنه یی پاک ایتمز اکثر مشایخ امام محمدک قولیه
عمل ایدوب فتوی دخی امام محمدک قولی اوزره در دیدیلر زبرا رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم دن صحابه دن دخی ماء مستعملدن تحریر
روایت اولنماشدر ودخی انلرک ماء مستعملی سفرلرده خصوصاً عذیم
المیاء اولان اما کنده کتور دکری روایت اولنماشدر ودخی صحابه
بربر لرینک عضوندن ماء مستعملی آلوب استعمال ایلد کلری روایت
اولنماشدر ایمدی بو مذ کوزلر ماء مستعملک مطهر اولدیغنه دلالت
ایدر ودخی ماء مستعملک مطهر اولماسنده انک مستعملی محدث
اولمشله غیر محدث اولسنک بیننده فرق یوقدر خلافا لفر فی غیر
المحدث ماء مستعمل اول صویه دیرلر که انکله ولو بلائیه حدث
کیدر لمش اوله یا خود بدنده عبادت وجهی اوزره استعمال اولمش اوله
ایمدی بویکبسنک بری اولسه امام اعظم ایله امام ابی یوسف قتنده
اول صومستعمل اولور اما امام محمد قتنده ماء مستعمل النجس بدنده
عبادت وجهی اوزره استعمال اولنادر ایمدی بر کیمسه محدث اولوب
رفع حدث نیلله آبدست آکسه اول صوبالاتفاق مستعمل اولور
اما محدث اولان کیمسه بلائیه یا تعلیم غیر ایچون یا تبرد ایچون آبدست

آلهه يا غسل ايتسه اول صو امامين قنده مستعمل اولور انكاه
رفع حدث اولد ينجون امام محمد قنده مستعمل اولور نيت قربت
اولد ينجون ودخی برخا تون الله حدث بوغبكن چوهلك ياچنباق
يوسه ياخود الله اولان كیری ياخیری یوسه بالاتفاق اول صو مستعمل
اولور زيرا قربتدن وازاله حدثین بری اولد ینجون ودخی قتاوای
قاضیخانده ذکر اولمشكه محدث ياچنب اولان کیمسه آوجی ايله صو
المق ایچون النی صوقاینبك ایچنه صوقسه اما الله نجاست اولسه
اول صو مستعمل اولور كذلك برداق چقارمق ایچون النی بیوک کوب
ایچنه صوقسه درسکنه وارنجه اول صومردار اولور كذلك چنب
ایاغنی یاالنی قیوایچنه قوغه ارامق ایچون صوقسه اول صو مستعمل
اولور ضرورت اقتضا ایتدیکیچون اما چنب النی یا ایاغنی قیویه
تبرد ایچون صوقسه انده ضرورت اولمامغله اول صو مستعمل اولور
اگر چنب اولان کیمسه مضغه به نیتسز آغز نه صو الهه امام محمد
قنده اول صو مستعمل اولور اما امام ابی یوسف اول صو پاک ایدیچی
اولدیغی حالده قالمز دیمش قاضیخان ابو یوسفك قولی صحیحدر
دیمش اگر چنب یاخود محدث اولان کیمسه النی یومق قصد یله
صوقاینبك ایچنه صوقسه مجرد پارمقارینی صوقوب الینك آیه سنی
صوقدیسه مستعمل اولور اما اگر آیه سنی دخی صوقدیسه مستعمل
اولور صاحب خلاصه دخی بویه دیمشدر وینه خلاصه ده ذکر
اولمشكه طاهر اولان کیمسه قربت نیتله قیوده غسل ایلسه قویونك
صوینی افساد ایدر اگر طاهر کیمسه قیویه قوغه ارامق ایچون
طالسه اما بدننده نجاست اولسه وقیونك ایچنده جسدنی اوماسه
بالاتفاق صوینی افساد ایتمز كذلك طاهر مذکور قیوده جسدنی
کیرکیدرمك ایچون اوسه ینه افساد ایتمز ودخی اگر محدث اولن کیمسه
اعضاء وضودن غیر سنی یوسه قول اصح اوزره اول صو مستعمل
اولور كذلك ثوب طاهر یا ناء طاهر یوندیغی صو مستعمل اولور اگر
صبی النی برصویه صوقسه انك الی مردار اولدیغی معلوم ایتسه

اول صو ايله آبدست المق جائزدر واکر الینك پاک ایدیکی مشکوک
ایتسه اول صو ايله آبدست التامق مستحیدر ولكن آلهه دخی جائزدر
بو ذکر اولنار مسئله صیبنك آبدست المق قصد نیتسز النی صویه
صوقد یغنده در اما اگر صبی النی صویه آبدست المق نیتله صوقوب
توضی ایتسه متأخرین الله اختلاف ایتمشدر مختار اولان قول بودر که
اگر اول صبی عاقل ایتسه اول صو مستعمل اولور زیرا النی قربت
معتبره نیتله صوقشدر بر کیمسه چنب اولوب غسل ایدر کن صوقاینبك
ایچنه صوصا جلسه قابله اولان صوینی افساد ایتمز مکر قاینبك ایچنه
آقرسه افساد ایدر حرام قورنه سنك دخی حکمی بویه در امام محمددن
قول مختار اوزره ایتسه اول غسل صوینی قابله اولان صویه غالب
اولدیقه افساد ایتمز اما مستعمل ایچيك مکر وهدر لیکن انكاه انتفاع
جائزدر ودخی مانجس ايله انتفاع جائزدر مثلاً جامور قارشدرمق کبی
ودواب صواریمق کبی نیتسز درمق قوللیمق جائزدر ودخی صوینبك مستعمل
اولماسنك وقتنده اختلاف واردر بعضیلری دیمشدر که غسلده بدنندن
وآبدستده عضودن آیرلدیغی کبی مستعمل اولور بعضیلردخی دیمشدر که
عضودن وبدندن آیرلده برمه کانه قرار ایتد کینصکره مستعمل
اولور بونده قول صحیح بودر که همان عضودن آیرلدیغی کبی مستعمل
اولور ودخی هر در یکمه دباغت اولنه پاک اولور انی کیمکه یا دوشمکه
یا کتور مکله نماز قیلمق جائزدر الا خنزیردریسی دکل نجس العین
اولدیغیچون و آدمی دریسی دکل اکا احترام ایچون شرح اسیحاییده
ذکر اولمشكه هر حیوان که کرک مأکول اللحم اولسون کرک اولسون
چن تسمیه ايله ذبح اولنسه انك جمیع اجزاسی پاک اولور الا خنزیردکل
یومذکورك حقنده مفصلاً کلام یوفصلك اولنده تقدم ایلدی آدمی
دریسنندن طرنق مقداری برصویه دوشسه اول صوینی افساد ایدر
قتاوای خانیه ده ذکر اولمشكه ارتوغی مردار اولان حیوانك لحمی
وجلدی ذکات ايله پاک اولور یونك اوزرینه کلام اولکی فصلده
یکمشددر بونده قول اصح انك جلدی پاک اولوب لحمی پاک اولماقدیر

امام محمد قنده کلبك وقور دك وآيونك در یسی ذبح ایله پاك اولور
مردار اولمش حیوانك سگری وکوی و بونوری وایکوسی و قبل
و طر ناغی پاکدرا کر اوزر لرنده یاغملوق یوغسه فیل در یسی دخی
دباغت ایله پاك اولور سائر مباح کی واک کوی دخی پاکدرا کی
صائمق وانکله انتفاع جائزدر الا امام محمد قنده دکل زیا انک قنده
فیل دخی خنزیر کی نجس العیندر امام محمد دن روایت اولندیکه
بر عورت زینت ایچون بونونه طاقدیغی قلاده سنده آرسلان یاداسکی
یاکلب دیشی اولسه انکله نماز قیلسی جائزدر کذلک آدمی دیشی
یاکوی اولسه قول صحیح اوزره پاك اولمغه ظاهر مذهبده مطلقا
انکله بیله نماز قیلق جائزدر ولکن امام محمد دن نقل اولسان روایت
اوزره درهم مقدارندن زیاده اولسه انکله نماز قیلق جائز اولمز شیخ
امام اسبانکی ذکر ایلسکه دارالحر بدن چبقان سنجاب کور کنگ
مردار یاغ ایله دباغت اولدیغی معلوم اولور ایسه انی اوج کره یومدجه
انکله نماز قیلق جائز اولمز اگر شیء طاهر ایله دباغت اولدیغی معلوم
ایسه یومادن انکله نماز قیلق جائزدر واکر شیء طاهر ایله می یوغسه
شیء نجس ایله می دباغت اولدیغی مشکوک اولسه افضل اولان
انی یومقدرو لکن یوغسه دخی جائزدر دباغت ایکیدر بری حقیقه در
بری حکیمه در اما دباغت حقیقه پاك نسنه ایله اولاندر مازو و شب
وطوز و بونلرک امثالی شیهلر کی دباغت حقیقه دن صکره اول شیه
صو اصابت ایسه مردار لخی عودت ایتمز اما دباغت حکیمه یاش
درینک اوزرینه طیراق اکوب یاخود دری بی طیرافه کوموب یاخود
کونشه قویوب یاخود یله قور بدوب مردار قوقوسی کی بدروب
انی حکم فساددن چیقارمغه اولور ولکن دباغت حکیمه دن صکره
اول دری به صو اصابت ایلسه ینه مردار اولمسنده امام اعظمین
ایکی روایت وارددر بر روایتده اول درینک رطوبتی عودت ایتمکله
نجاستی دخی عودت ایدر دیمش بر روایتده دخی اول رطوبت اولکی
مردار رطوبتک غسیریدر دیومردار اولمز دیمش کذلک بر ثوبه منی

اصابت ایسه بعده قور یسه اول کیمسه انی ثوبندن اوغسه صکره
اکا صو اصابت ایسه ینه امام اعظمین ایکی روایت مذکوره وارددر
کذلک بریره نجس اصابت ایسه کدن صکره اول یر قور یسه صکره
اول یره صو اصابت ایسه ودخی بر قیو مردار اولوب صکره انک
صوبی قور یسه بعده ینه صوبی کلسه امام اعظمین بومسا انک
کلمسنده ایکی روایت وارددر ولکن بونده قول اصح اولدر که منیدن
غیرینک مردار لخی عودت ایتمز اما منینک عودت ایدر (بو فصل
قیونک احکامی بیانده در) چقن بر صوقیوسی ایچنه نجاست دوشسه اول
قیونک صوبی دو کنبجه دك چیقار یلور انک جمله صوبی چیقارمغه
اول قیو پاك اولور صوبی چیقار دقن صکره غیری صو ایله یوغه
یا سونکر ایله سیلمکه حاجت یوقدر اگر بر قیونک ایچنه بر فاره یاخود
بر سر چه یاخود مقداره انلره ملی بر نسنه دوشوب اولسه وساعتنده
چیقار لسه اول قیودن یکر می قوغه صو چیقارمق واجب اولور
اوتوز قوغه به یتشد ریمک مستحیدر قوغه ده معتبر اولان غایت بیوک
وغایت ککو جک اولیوب اورت اولاندر که حب معتدل دن تمام
بینک قرق درهم نسنه مقداری آله اگر قیویه بر کوکر جین یا بر طاق
یا بر کدی و یا جسته ده انلره یقین بر نسنه دوشوب اولسه وانی عقینده
چیقار سه لر اول قیودن قرق قوغه صو چیقارمق واجب اولور
الی به وارنجیه دك چیقارمق مستحیدر بعضیلر استحبابی التمشه وارنجیه
یازمشلر لکن صاحب هدایه الی به وارنجیه اولسی اظهاردر دیمش
اگر بر قیویه کلب دوشوب یاخود قیون یاخود آدمی دوشوب اولسه
عقینده چیقار لسه انک جمله صوبی چیقارمق لازمدر زیرا ابن سیریندن
روایت اولمشکه بر زنجی زمزم قیوسنه دوشوب اولد کده ابن عباس
حضر تلری امر ایلدی انی قیودن چیقاروب بعده قیوده اولان
صوبک جمله سنی چیقار تیلر کذلک کلب یاخود خنزیر دوشد کده
اولندن چیقار لسه ینه جمله صوبی چیقارمق لازمدر آغزلری صوبه
طوقنماش دخی اولور ایسه ینه جمله سنی چیقار یلور اما کلب و خنزیردن

ماعد اولان حيوان برقيويه دوشوب اولدن چيقارلسه ولكن اغز نه
صو کيرمش اولسه اکر اول حيوانك سوري طاهر اولوب واوزنده
نجاست اولديغي معلوم اولسه اول قيونك صوبي مردار اولز وليکن
احتياط ائدن آيدست آئمز انك اوزرنده نجاست اولقي احتمالی
اولوب ياخود دوشر کن حدث ايمك احتمالی اولديغيچون مع هذا
آيدست آئسه دخی جار در اوزرنده نجاست اولقي اصل اولد يغيچون
مکرانک اوزرنده نجاست اولديغي غالب اولور ايسه اول وقت يسه
جار اولز نتيگم فاره هره دن قاجوب قيو ايچنه دوشسه اني تجسس
ايدر هره دن چن فاره ده خوف ايله بول غالب اولديغيچون اکر اول
اغز نه صو کيرمش اولان حيوان ارتوغي نجس اولاندين ايسه اول
قيونك جله صوبي چيقاريلور بوار توغي مردار اولان حيوانده قول
اظهر اول قيونك جله صوبي چيقاريلقي واجب اولسيدر کر کسه
اغز نه صو اصابت ايتسون کرک ايتسون اکر حيوان مزبور ارتوغي
مکروه اولاندين ايسه اول قيونك احتياط يکرمي يا اوتوز قوغه صو
چکک مستحيدر اکر ارتوغي مشکوک اولاندين ايسه شک زائل اولقي
ايچون اول قيونك جله صوبي چيقاريلقي لازم ايدیکی امام ابي يوسفدن
فتاواده روايت اولوب غير ينک اکا مخالفتي ذکر اولميشدر اکر قيويه
دوشن حيوان شيشه ياخود اجزاسي طاغله اول قيونك جله
صوبي چيقاريلور اول حيوان کوچک اولسون بويک اولسون برابر
لکن فانی المولد اولوب دم سائل اولقي شرطيله در حتى اکر دوشن
فقط فاره قو ريغي اولوب ياخود لحم ميته دن بر قطعه لحم دوشوب
بعد ان وقوع شيشوب يا طاغله يسه جله صوبي چيقاريلقي لازمدر
مرداراني جله صويه ياييلديغيچون برقبوده بر فاره اولوسي بولسه
اما نه وقتده دوشديکني بولسه لر اول فاره هنوز شيشوب و طاغله
اولسه اول قيونك آيدست التلر بر کون و بر کيجه دن برو قلد قلري
نماز لري اعاده ايدر لر و زمان مذکورده اول قيونك صوبي اصابت
ايدن نسته لري پاك صو ايله تکرار يوق لازمدر و اکر اول قيوده اول

فاره شيشوب و ياطاغله اولسه اول قيونك آيدست التلر اوج کون
واوج کيجه دن برو قلد قلري نماز لري اعاده ايدوب اول ائساد
اول قيونك صوبي اصابت ايلين نسته لري پاك صو ايله تکرار يوق
لازمدر و ايکي صورتده اعاده امام اعظم قنده در اما امامين قنده
نه انلره نماز اعاده سي ونه برشي يوق اعاده سي هيچ بر يسي لازم
کلز انک نه وقتده دوشديکني متحقق اولد جقه انک اول ساعته
دوشوب اولمك احتمالی اولديغيچون ياخود قيونك طشره ده اولوب
وشيشوب ياطاغله قد نصکره ريح ايله ياخود غيري نسته ايله قيو ايچنه
دوشمك احتمالی اولديغيچون اما امام اعظم قنده انک قيو ايچنه
بولماسي انده اولديکني سبب طاهر اولمسه انک موتي قيو ايچنه
اولمسه جل اولنور احتياط و دخی انک انتفاخ ياخود تفسخي طول
مدته جل اولنوب غالب اعتباريله اوج کون ايله مقدر قلمشدر اکر دوه
ياقون ترسندن بر ايکي دانه سي برقيويه دوشسه وليکن پاره لئوب
طاغله چيقارلسه اول قيونك صوبي مردار اولز پرا صحرالرده
اولان قيونك قياغي اولوب انلرک چوره سنده مواسي کر زوب ترسملک
چوق واقع اولوب روز کار اسميله برايکي دانه سي قيويه واقع اولقي
معفودر اما چوق واقع اولسه عفو اولمز اکر دوه ياقون ترسندن
برايکي دانه سي انلري صغار کن سود ايچنه دوشوب عقبنده چيقاروب
آئسه لر اثری قالسه اول سود دخی مردار اولز اکر انک سود ايچنه
واقع اولماسي صغيلور کن اولسه قول اصح اوزره اول سودی تجسس
ايدر و دخی امام ابي حنيفه دن روايت اولميشکه دوه وقون ترسلي
قوري اولسه لر انلر قيويه دوشمکله انک صوبي افساد ايتمز مادامکه
اني ناس کوروب استکشار ايدجک مرتبه اولد جقه اما بومرتبه اولان حد
کترته اختلاف واقع اولميشدر بعضيلر ديمشکرکه هر قوغه ده برايکي
دانه سي چيقمسه اولور امام محمد دن مرويدرکه صويک اوسنک
ربيعي طومغه اولور ديمش بونده قول صحیح بودرکه اني بر کيسه
کورمکله نه چوق ديه جک قدر اولور سه فاسد اولور اما ياش اولوب

یا خود قمرش قوری او را ایسه قبویه دوشد کده افساد ایتسند
 بین المشایخ اختلاف وارد در بعضی نجهس ایله فتوی و بر مشلدر
 بعضی یاش وقوری و منق و بتون اولماسنک بین فرق ایتما مشلدر
 صاحب هدایه بونی اختیار ایتشد در جمیع سنده ضرورت متحقق
 اولدیغیچون بتون طرفی و چتال طرفی اولان حیوانلرک دخی
 نجهسری دوه وقیون نجهسری نکه قریقاری حکمنده در انلرده رهاوت
 اولوب ارا منه صو کیردیکیچون ولکن اکثر مشایخ انده دخی ضرورته
 اعتبار ایتشلرکه مثلاً اگر قبویه ده اولوب احتراز متعسر اولور ایسه
 مردار اولمسيله حکم ایتزلر و اگر اوده اولوب احتراز ممکن ایسه
 انا منزله سنده اولوب انده واقع اولان قلیل دخی عفو اولنر بتون
 طرفی اولنلرک نجهسی قتی اولدیغی وقتنده دوه وقیون نجهسری نکه
 حکمنده در اگر قبویه کوکر جین یا سر چه نجهسی واقع اولسه صوبی
 افساد ایتزلر اما اگر طواق نجهسی دوشسه افساد ایدر غلبه اولدیغیچون
 واکا مشابه اولنلرک مثلاً قاز و اوردک کی انلرک نجهسری نکه حکمی دخی
 بویه در یراسه نکه نجهسی و بولی صوبی افساد ایتزلر کذلک اتی بنیان
 قوشلرک تربی طاهر در اما بعضی نجهسری امام اعظمین و امام ابی یوسفین
 سباع طرک نجهسی مخففه اولدیغی روایت ایتشلر در امامین مذکورین
 اکاسا رنجاست خفیفه حکمی و یروب دیمشلرکه یرنجی قوشلرک اوجار
 ایکن هواده رسلاری ثوبی افساد ایتزلر مکر غایت چوق اوله اما صوبی
 افساد ایدر صو ایچنه واقع اولان قلیل دخی اولورسه ماء کشیری افساد
 ایتزلر مادامکه احدا و صافنی تغیر ایتدیکجه و دخی آوانی بی افساد ایدر
 انلرده احتراز ممکن اولدیغیچون اما ماء بتری افساد ایتزلر مکر غایت
 چوق اوله اندن احتراز ممکن اولدیغیچون اگر قیون و صغر
 یا خود انلردن غیری اتی بین حیوانلردن بری قبویه بول ایتسه انک
 صوبی نجهسری ایدر بر قبویه بر طمله قان یا خود بر طمله خرو واقع
 اولسه انک صوبی اخراج اولنور ذخیره ده ذکر اولنمشکه بر جنب
 کیمسه غسل ایتک ایچون قیودن بر قوغه صو چکوب باخنه دوکسه

بعده بر قوغه دخی چکرایکن جسدن قیونک ایچنه صو طمله سه
 مردار ایتزلر اول حالده احتراز کوج اولوب ضرورت اولدیغیچون
 اگر جنب یا آبدست سزا اولان کیمسه پیکار ایچنه دوشسه یا خود
 قوغه طلمله کیمسه غسله یا وضوئه نیت ایتسه امام اعظمین
 بر روایتده اول کیمسه و صو ابکبسی دخی مردار در زیر اول کیمسه
 صوبه ایتداملاتی اولدیغی کی اول صومستعمل اولور ماء مستعمل ایسه
 نجهس اولمغله انک بقیه اعضا سینه ماء نجهس ملاقی اولوب اعضا دن
 حدث زائل اولمیوب اول کیمسه جنابت اوزره باقی قالور بر روایتده دخی
 اول کیمسه اگر مضمضه و استنشاق ایدر ایسه جنابتدن چیقار ولکن
 ماء مستعمل ایله ینه مردار اولور بور وایتسه کوره انکیچون قرآن
 اوقوقی جائز اولور هدایه ده دیمشکه ینه امام اعظمین دخی
 مردار که اول کشتی بو خصوصه پاکدر زیر اول صوبه قبل
 الانفصال مستعمل حکمی و یرلر زانتهی بو قول اصحدر امام ابی یوسف
 دیمشکه صورت مزبوره ده اول کشتی جنبدر اما صو طاهر در زیر
 ابو یوسف طهارت عضوده عضوک اوزرینه صوبی دوکگی یا خود
 دوکک مقامه قائم اولان نسنه بی شرط قیلشدر صورت مزبوره ده
 انلر بولنمغله اول کیمسه طاهر اولمیوب اول صو ایله حدث ازاله سی
 و قربت ایچون استعمال اولمغله اول صو کما کان باقیدر امام محمد
 دیمشکه ابکبسی دخی طاهر در اول کیمسه نکه طهارتی انک حدثن
 چیقماسيله در صویک طهارتی آنکله ازاله حدث نیتی اولمغله
 اقامت قربت اولدیغیچون در بو خصوصه نقل اولنسان روایتلر
 اول کیمسه نکه بدنه یاشو بنده نجاست حقیقه اولدیغی وقتنده در
 اما اگر وار ایسه اول صو بالا تفاسق مردار اولور یا خود اول کیمسه
 صویک غیر یله استنجاییدی ایسه ینه صوبی نجهس ایتسی اتفاقیدر
 اگر قبویه بر قاج فاره دوشسه امام ابی یوسفین مردار که
 درده ورنجه دوشه نکه حکمی وجوب یا بکرمی استنجایا اوتوز قوغه در
 و اگر بش اولور ایسه طقوز فاره به ورنجه حکم قرق قوغه دن الایه

وارنجه در اما اگر اون فاره دوشمش اولور ايسه قيوك جمله صوبي
چقارلق لازمدر زيرا كلب منزله سنده اولور امام محمد دن مرويدر كه
قبويه دوشن ايكي فاره اولوب ولكن طاوق هيئتي قدر اولور سه قرق قوغه
صو چكيلور و اگر دوشن ايكي كدي اولور ايسه جمله صوبي چكيلور
دعش امام محمدك قولي ابو يوسفك قولندن اقبسدر لكن ابو يوسفك
بش اولور ايسه ديمكدن مرادي فاره لكوجك اولوب مقدارده طاوق
قدر اولور ايسه ديمكدر اوليله اولنجه حقيقتده امامين پيشنده اختلاف
بو قدر اگر صوفيوسي درين اولوب صوبي آيتلق ممكن اولمسه قبوده
اولان صومقداريني اخراج ايدرلر و اول قبوده اولان صوبي تقديرده
مشايخ اختلاف ايتملر بعضيلري ديمشلكه اول قبو صوبنك اتني و اوزوني
ودر يئلكي قدر بر قيو فازوب اول قيو دن چككدر صوبيله آني
طولد و ررلر بعضيلري دخی ديمشلكه صوبك احوالني پيلن ايكي
كېسه نك حكيميله اندن صواخراج ايدرلر مثلاً اول ايكي كېسه ديسه لركه
اول وقتده اول قبوده يئك قوغه صو واردن يئك قوغه صو
اخراج ايدرلر هدايه ده بويله ديمشدر كافیده دخی بوقولك اصح
اولسي منقولدر و دخی امام محمد دن روايت اولمشكه مذکور
قيودن ايكيوز قوغه صواخراج اولور اوج يوزه و انجه امام محمدك
بويله جواب و يردیكي بغداد قبولنده صوبك چوق اولديغنه بناءدر
امام اعظم دن مرويدر كه مزبور قيودن يوز قوغه صواخراج اولمق
كافيدر امام اعظمك بويله بيوردیغي كوفه قبولينه كوره در زيرا
انلرده صوقيلدر كذا في الكفاية ايمدی آبار بلدان اعتبار ناسه
آساندر عدلين قولنه اعتبار احوطدر بر قبويه بر فاره دوشوب
يكرمي يا اوتوز قوغه صو اول قيودن چككلكه قوغه و ايب و كلوه
و صوبي چكن كېسه نك الى جمله سي پاك اولور كذا لك هر موضعه كه
واجب اولان مقدار اخراج اولنه يئنه مذکورلك جمله سي پاك اولور
و دخی جمله صوبي چقارلق واجب اولديغي رده قوغه نصفي
مقداری طوليق مرتبه يه وار دقده جمله صو چيغمش حكمنده

اولوب قيوك جمله و ابعيله پاك اولمسه حكم اولور بزازی بويله
ذكر ايتشدر و دخی قاضينخان ذكر ايتشكه اول قيوك صوبي
برا يكي ذراع مقداری قالدقده صوبك طاهر و طهور اولمسه حكم
اولور قاضينخان قولي اوسعدر اما بزازیك قولي احوطدر اگر
صوبي چقارلر قاری قوغه ييرتق ايسه انكلكه نصفندن زياده صو
چقار ايسه صحيح منزله سنده اعتبار اولور بونی دخی بزازی ذكر
ايتشدر اقرار قانی اوليان حيوان صوايچنده و غيريده اولكلكه ايچنده
اولديغي نسته يي مردار ايتنر مثلاً سوري سبك و قاره سبك و جميع
انواعيله آري و عقرب و بوجك و سلوك و حشرات صغار نه و ارايسه
كلبسي صوبي تجبیس ايتنر كذا لك صوايچنده تعبش ايدن حيوانلر
صوايچنده اولوب يا خود اولد كد نصكره صوايچنده واقع اولسه ل
مثلاً بالي و صوقور بغه سي و بنگ و صوبلانی كي نسته ل صوبي
تجبیس ايتنر اما صوبك غیری اطعمه و اشربه دن بر نسته ايچنده
اولسه ل انده تفصيل وارد اما سمك بلا خلاف تجبیس ايتنر اما
قور بغه اگر شيره و انك امثالي نسته ايچنده اولسه افساد ايتمنده
مناً خرين اختلاف ايتملر در اكثری تجبیس ايتمنه ذاهب اولملر در
كافیده افساد ايتدیكي منقولدر بوقول اصح اقوالدر هدايه ده
صفدع بحری و بری پيشنده قرق اولديغي منقولدر بعضيلري
بری اولان افساد ايدر ديمشلكه صوايچنده تعبش ايدن حيوانلر مراد
توالدي و مكاني صوايچنده اولاندر ايمدی صوقوشي صوايچنده
اولكلكه قول صحيحده صوبي افساد ايدر صوبك غيریسي افساد
بطريق الاولى در اما سيچايي شر خنده ذكر ايتشكه صوايچنده
تعبش ايدوب اتني يئيان حيوان صوايچنده اولسه اول صوبي تجبیس
ايتنر لكن اگر اولديكي صوبك ايچنده شبش سه باطاغلسه اول صوبي
ايچمك مكر و هدر اكلي حرام اولان نسته نك اجزاسي صوبه
قار يشوب و اتني صوابه يوتق احتمالی اولدو غيچون ايمدی هر نسته كه
انده تناول حرام احتمالی اولسه آني تناول مكر و هدر مزبورك

حقنه گراحت قولي امام محمد دن دخی مرویدر تجنبدسه ذکر
اولمش که اگر ضفدع برینک دم سائلی اولسه آنک صو ایچنده
اولسی اول صوی افساد ایدر کذک دم سائلی اولیان حبه
بریه بر صوقانک ایچنده اولسه تجنبدس ایتر اما اگر اقرارانی اولور ایسه
تجنبدس ایدر اگر دم سائلی اولان بیوک حبه مایه صوقانک ایچنده
دوشوب اولسه قول اصح اوزره اول صوی تجنبدس ایتر زیرا انده
اولان دم حقیقته قان دکلدر زیرا دموی اولان حیوان صو ایچنده
تعبش ایتر و دخی بیوک کلرک دم سائلی اولسه آنک صو ایچنده
اولسبیل اول صوفاسد اولور صوقور بغه سی ایله قره قور بغه سی یئنده
فرق ایدر که اگر بار مقاری ارا سنده پرده سی اولور ایسه ضفدع مایدر
اگر یوق ایسه بریدر (بوفصل) حیوانلرک ارتوغی اولان صویک
حکمی بیان ایدر آدمینک ارتوغی بالاتفاق طاهر در کر کسه مسلمان
ارتوغی اولسون کر کسه کافر ارتوغی اولسون دخی جنب و حائض
و نفسا و جمیع حد ثلردن طاهر اولنلرک ارتوغی طاهر در اما لیکن
بر کیمسه خراجیمکله یا خود آنک غیر بر می دار نسنه ایله اغزی مردار
اولوب عقبنده صو ایچسه آنک سوری مردار در اما اگر تو کر و کفی
یوطوب خیرک اثری اغزندن کتد کد نصرکه صو ایچسه آنک سوری
امام اعظم ایله امام ابی یوسف قتنده مردار اولمز اما امام محمد قتنده
اولور و دخی اتی بن حیوانک سوری بالاتفاق طاهر در اما فرسک
سوری حقنه امام اعظم دن در روایت وارد بر روایتده نجسدر
و بر روایتده مشکو کدر و بر روایتده مکروه در و بر روایتده طاهر در
قول صحیح طاهر اولسیدر زیرا فرسک اکلنک گراحتی کرامتی ایچوندر
یو خسه مردار اولدیغیچون دکلدر امامین قتنده دخی بلا شک طاهر در
متأخرینک کلبسی دخی بلا گراحت طاهر اولسنی طوطمشلر در کلبک
و خنزیرک و سائر سباع بهایمک سوری نجسدر برنجی قوشلرک چاقور
وطوغان و شاهین و امشالی کبی واده لده ساکن اولان حشراتک
و غیرینک مثلاً یلان و عقرب و کلر و فاره و مخلات اولان دجاجة مطلقه

غیر محبوسه نک و کدینک سوری مکروه در اندن غیر صو وارکن انکله
توضی مکروه در کذلک اتی ایچمک دخی گراحت تنزیهیه ایله مکروه در
دجاجة نک مخلات ایله قید اولدیغی آنک ایچوندر که اصکر دجاجة
بر مکانده محبوس اولوب آنک باشی و علنی و صوی محبوسدن طشره ده
اولوب آنک منقاری ایاقلرینک الته واصل اولسه اول دجاجة نک
سورنده گراحت یوقدر شیخ الاسلام دخی دیمشکه اول دجاجة نک
منقاری غیرینک نجاسنه واصل اولسه آنک منقاری کندی ایاغی
التنه دخی واصل اولسه یسه سورنده گراحت یوقدر زیرا دجاجة
کندی نک نجاستنی قارشدن و دخی امام ابی یوسفدن سورهره نک
عدم گراحتی دخی منقولدر ولیکن اگر کدی فاره ییوب عقینده برقایدن
صو ایچسه اول قابده قلان ارتوغی مردار در اما اگر بر ساعت اکلنوب
واغزینی یلا یوب بعده ایچسه سوری مکروه در حارک و قاترک ارتوغی
مشکو کدر سوری مشکوک اولان قاطرک اناسی اشک اولغله مقیددر
اگر اناسی فرس اولسه آنک سوری فرسک سوری کیدر کذلک اناسی
اینک اولسه اول دخی اینک حکمنده اولور سوری مشکوک اولان حیوانک
شکنده اختلاف وارد بر بعضیلرک قتنده شک آنک طهارتنده در
و بعضیلرک قتنده طهوریتنده در قول ثانی اصحدر هر حیوانک دری
سور یله معتبردر مثلاً سوری طاهر اولانک دری دخی طاهر در سوری نجس
اولانک دری دخی نجسدر سوری مکروه اولانک دری دخی مکروه در
مصلینک بدنی یا ثوبی انکله ملوث اولدیغی حالده نماز فلتسی مکروه
اولور و قس علی هذا امام اعظم دن روایت مشهوره ده حارک و قاطرک
دری بلا شک طاهر در اما بعض روایتده نجس غلیظدر لیکن ثوبه
و بدنده اولدقده معفو در ضرورت اولدیغیچون و بعض روایتده
نجاست خفیه در طاهر اولسی روایت مشهوره اولغله صحیح در
ائمه حنفیه دن طاهر روایتده اشکک سوری نجسدر نوادر ده امام
محمد دن روایت اولمشکه طاهر در ولیکن بزم مذ هجرده بر ثوبه باندنه
سور مکروه اصابت ایلسه انکله بیه جواز صلا نه مانع اولمز اگر کثیر

فاحش دخی اولسه ینسه مانع دکلدر ظاهر اولدیغیچون لیکن انکله
بیله نماز قیلمق مکر و هدر توضعی واکل و شربی مکر و اولدیغی کبی و دخی
بر کیمسه نك بدنی یا ثوبی کدی یلا و دند فصره انی یومادن انک نماز
قیلمی مکر و هدر و لیکن اصم اولان انک کراهتک تزییه اولمیدر
نتکم امام کرخی انی اختیار ایتشدن بعضیلر تحریمه اولمسنه ذاهب
اولمشلر امام طحاوی انی اختیار ایتشدن اگر ثوبه یا بدنه سؤر مشکوک
اصابت ایلمسه کثیر فاحش دخی اولسه جواز صلاته مانع اولمز زیرا
قول صحیح اوزره انک طهارتیده شک یوقدر اگر ثوبه یا لنه سؤر نجس
اصابت ایلمسه درهم مقدارندن زیاده اولور ایسه جواز صلاته مانع
اولان نجسه اصل بودر که اگر نجاست درهم مقداری یا خود از
اولور ایسه مانع اولمز و لیکن قدر درهمدن از اولانی دخی یومق لایقدر
حتی اگر بر ثوبه یا بدنه درهمدن اقل نجاست غلیظه اصابت ایلیوب
انی یومسه صکره بر مقدار دخی اصابت ایلیوب ایکیسی درهمدن زیاده
اولسه بالاتفاق جواز صلاته مانع اولور مری ویدر که امام اعظم رجه
الله علیه حضرت بیری ثوبه یا بدنه اصابت ایدن بر طامه قانی یومدجه
نماز قیلمی زیاده ورع صاحبی اولوب دخی آداب شریعت و دقائق
تقوی بی کمال مرتبه محافظه ایتدیگیچون و دخی درهم مقداری
دیدکری ال ایاسی مقداری اولاندر فقیه ابو جعفر هندوانی بونی تفصیل
ایدوب دیمشکه جرم و جسد صاحبی اولان نجاست که لحم میته و عذره
وامشالی در انلر وزنی مثقاله بالغ اولان درهم وزنی ایله تقدیر اولنور
جرمی اولیان نجاست رقیقه که خمر و بول و دم مایع و امشالی در
انلرده ال ایاسیله تقدیر اولنور و الحاصل کشفیده ذات نجاستک وزنی
معتبر در دقیقه محلی معتبر در اگر ثوبه دهن نجس اصابت ایلمسه
اصابت وقتنده درهم مقدارندن از اولوب صکره یا یلیوب درهم
مقدارندن چوق اولسه بعضیلر وقت اصابت اعتبار ایدوب جواز
صلاته مانع اولمز دیمشلر بعضیلر وقت صلاته اعتبار ایدوب مانع
اولور دیمشلر قول ثانی ایله عمل اولنور وقت صلاته مقدار نجاست

قدر درهمدن زیاده اولدیغیچون * پس اول کیمسه نك قبل الانبساط
قیلمدیغی نماز جائز در اول وقتنده جواز صلاته مانع اوله حق نجاست
اولدیغیچون اگر بر در یه دهن نجس اصابت ایلیوب در نك ایچنه
سرایت ایلمسه یا خود بر کیمسه انی مردار یاغ ایچنه صوقسه یا خود
بر عورت ایله مردار حنایا قسه یا خود بر ثوب مردار بو یا ایله بو یا نسه
صکره اوج کره پاك صوایله یونسه لرجله سی پاك اولور اگر اول
مردار نسنه لرك انلرده زوالنده مشقت اولان اثر لری دخی قالسه ضرر
ایتمز و اول در نك ایچنه سرایت ایدن دهن نجس معفو اولور محیطده
ذکر اولمشکه شیء نجس ایله بو یا ل اولان ثوبک پاك اولمسنه صوبی
بو بادن خالص اولوب بیاض آقجه یومق شرطدر صابون و انک امثالی
نسنه ایله یومق شرط دکلدر کرک خضاب یدده و کرک صیغ ثوبده
اعتبار همان عدم بقاء لون مایه در کذلک قاضیخان دیمشکه فحن ال
مردار حنایله بو یا نسه ماء امکه اندن لون حنایله ملون صواقده
انک طاهر اولماسی لایق دکلدر تطهیر دهن نجسه امام ابی یوسفدن
مرویدر که اول دهن نجسی برقابک ایچنه قیوب اوزرینه صو دو کرب
صویک اوستنه دهن چبقده دهنی آلوب صوبی دو کوب اوج
دفعه بو یله ایتسدن اول دهنک طهارتیه حکم اولنور فتوی امام
ابی یوسف قوی اوزره در ذخیره ده ذکر اولمشکه بر کیمسه ایاقلرینه
یاغ سورسه صکره آبدست آلوب ایاقلرینی یوسه و لیکن اول یاغ سیبیه
ایاقلرینه صو کیمسه انک آبدستی جائز در زرا یومقده فرض اولان
عضوک اوزرینه مجرد اساله مادر استاری اولان ثوبک بوزینه
در همدن اقل نجاست اصابت ایلمسه بعدده استارینه نفوذ ایدوب
موضعین اعتبار یله در همدن زیاده اولسه امام محمد قنده جواز
صلاته مانع اولور امام ابی یوسف قنده مانع اولمز ایکیسی ثوب واحد
حکمنده اولدیغیچون بو خصوصده اولی اولان نکننده لی ثوبده امام
ابی یوسف قوایله عمل اولنوب نکننده لی اولبایده امام محمد قوایله
عمل اولنمقد ر اگر مردار اولان یاش ثوب طاهر اولان قوی ثوبک

ایچنه دور یلوب انک یاشلخی مذکور قوریده ظهور ایلمسه ولکن
 صیقمغله طاملمیچق مرتبه ده اولسه قول اصح اول قوری ثوبک مردار
 اولما مسیدر مزبور ثوب مردار دن مراد ماء نجس ایله مردار اولاندر
 عین نجس ایله مردار اولان دکلدر مثلاً بول ایله مردار اولان یاش
 ثوبی طاهر اولان قوری ثوبک ایچنه قوسیدر انده یاشلیق ظهور ایلمسه
 طاهر مزبور دخی نجس اولور کذلک ماء نجس ایله متنجس اولانک
 دخی لون ور یخندن اثری طاهر اولسه ینه مجرد انک یاشلخی ایله ثوب
 طاهر متنجس اولور کذلک چن ثوب طاهر یابس مردار صو ایله یاش
 اولان یرک اوزرینه دوشنسه مجرد رطوبت ظهور ایلیوب لکن
 صیقمغله طاملاً مسه مردار اولم کذلک اگر برکیمسه مردار اولان
 دوشک اوسننده او یویوب درسه انک دردن دوشک یاش اولسه
 اول در ایله یاش اولان دوشکک یاشلخی اول کیمسه نک جسده اصابت
 ایتمسه انک جسدی مردار اولم کذلک برکیمسه ایقلرینی یودقده مردار
 کجه اوزرنده یور یسه ایقلری مردار اولم کذلک برکیمسه ایقلرینی
 یودقده نصکره مردار اولان یاش پر اوزرنده یور یسه ایقلرینک یاشندن
 یرک یوزی سیاه اولسه ولکن یرک یاشلخی ایقده طاهر اولسه ایقلری
 مردار اولم عین نجاست طاهر اولم یغیچون اما اگر ایقلرینک
 یاشندن پر جامور اولوب اول چامور انک ایقلرینه درهم مقیدارندن
 زیاده اصابت ایلمسه انکله بیله جواز صلا ت مانع اولور ذخیره ده
 ذکر اولمشکه برکیمسه نک کوزی آغریوب چماقلمسه اول چپاق
 التنه صوبی آبدسته اولاشدر مق واجبدر اگر ایصالی ضرر ایتمسه
 نیکیم حال صحتده کوزک پیکارینه صوبی اولاشدر مق واجب اولدیغی
 کبی اگر برکیمسه قولاغنه یاغ آغنه اول یاغ آنک دماغنه برکون
 اکند کدنصکره ینه قولاغندن چیمقه ناقض وضوء اولم زیرا دماغ
 محل نجاست دکلدر کذلک اگر بورندن چیمقه ینه ناقض اولم اما
 اگر آغزندن چیمقه ناقض وضوء اولور زیرا آغزندن چیمقان جوفه
 واصل اولدقده نصکره چقار جوف ایسه محل نجاستدر آنکیچون

ناقض

ناقض اولور اگر برکیمسه غسل ایدر ایکن قولاغنه صو کیدوب
 صکره بورندن چیمقه ناقض وضوء اولم کذلک ینه قولاغندن
 عودت ایتمسه ناقض اولم اما اگر آغزندن چیمقه ناقض اولور
 بومسانلک محلی نواقض وضوء یحییدر لکن چونکه موجب وضوء
 اولان نسنه نجس اولمغله مباحث نجاستده ذکر اولمسی مناسب
 اولدی آنکیچون بومقامده ذکر اولندی بوندنصکره استطراداً
 برمسئله دخی ذکر اولور اول مسئله بودر که بر یاره او کلوب انک
 اوسننده توکره در یسی قباروب یاره نک اطراف اول توکره یه متصل
 اولوب ولکن ایرک چیمقه دیغی طرفی منقح غیر متصل اولسه اول
 صاحب قرحه آبدست الدقده صوبی توکره نک اوزرندن آقیدوب
 انک التنه صو واصل اولمسه انک آبدستی جائز اولور زیرا متوضی
 غسل طاهر ایله مأموردر توکره نک ماتحتی ایسه باطندر او یویان
 کیمسه نک آغزندن آقن صو طاهر در کرک مجرد آغزندن چیمقسون
 کرک جوفدن یوقاری کلسون ایکسی برابر در اما محیطده ذکر
 اولمشکه اگر اول صو قورودقده لونندن یار یخندن اثر قالدورسه
 نجسدر ملتقطده دیمشکه جوفدن منبعث اولورسه نجسدر بوقول
 محیطده اولانه مناسبدر احوط اولان دخی بودر اما نجاست خفیفه
 مثلاً اتی ینن حیوانک بولی کبی انک جواز صلا ت مانع اولمسی کثیره
 فاحشه اولمسیله مقدر در پس اسکرطابع سلمیه صا حبی اولنلر
 یاخود انکله مبتلا اولانک طبیعتی اتی استفحاش ایدوب چوق
 اصابت ایتمش عد ایدر سه انکله بیله نماز فیلق جائز اولم امام ابی
 یوسفدن روایت اولمشکه انک اتی واوزنی بر قارش اولورسه جواز
 صلا تی منع ایدر دیمش امام محمددن ربع ایله معتبر اولمسی روایت
 اولمشدر بور وایت امام اعظمدن دخی مرویدر صاحب هدایه
 وصاحب کافی بونی تصحیح ایتمش لر زیرا چوق احکامده شبنک رابعی
 کلی مقامنه قائم اولور ولکن ربع اعتبارینک کیفیتنده مشایخ اختلاف
 ایتمش لر در بعضیلرک قتنده اول نجاست خفیفه نک اصابت ایلمدیکی

ثوبك مجموعك ربعي معتبر در بعضيك قتنده اصابت ايلديكي
موضعك ربعي معتبر در مثلاً اگر اول موضعك ايسه اتكك ربعي
اعتبار اولور اگر تر ايسه اتكك ربعي اعتبار اولور اگر يك ايسه اتكك
ربعي اعتبار اولور بونده قول اول مختار در يعني ثوب مصابك ربعي
معتبر در اول ثوبك صغير و كبير اولسك پيشده فرق يوقدر
جمله سي برابر در (اما نمازك ايكنجي شرطی نجاستدن طهارتدر)
نماز قلیق مراد ایدن كیمسه شروعدن مقدم بدندن و ثوب بدندن
ونماز قبلديغي مكاندن جواز صلاته مانع اولان نجاستی كيدرمك
فرضدر ازاله نجاست ماء مطلق ايله جائز اولديغي كبي ماء مقید ايله
دخی جائز در ودخی آقيجي و پاك اولوب انككه ازاله نجاست ممكن
اولان نه وار ايسه سرکه و امثالي كبي انلر ايله دخی جائز در ودخی
آتشه يا غصله و طوپراغه سورتمكك بر قاج موضعه ازاله نجاست
اولور مثلاً چن بچاق قانه بولاشسه يا خود فيون باشي قانه بولاشسه
صكره آتشه قونوب اوزرنده اولان قان يانوب اثری زائل اولسه
پاك اولور كذا كذا بچاغه قان بولاشسه انی طوپراغه سورتمكك
پاك اولور امام محمدن مرویدر كه چن مسافرك اليه نجاست بولاشسه
انی ترابه سيلسون ديمش مسافره تخصیص اولنديغي آنككه بيله
مايعاتدن نجاستی ازاله ایدن نسنه اولنديغي غالب اولد يغيچوندر
پس بوندن امام محمدك مرادری اول مسافر انی بره مسح اتمكك
تقلیل نجاست ايتسون ديمكدر يوخسه مزیل نجاست اولان نسنه
وارايكن مجرد مسح ايله الی پاك اولور صوبولدقده بدخی يوغسه
حاجت اولمز ديمك دكلدر كذا كذا اگر خفه و امثالي اولان نعل
وجرموقه نجس وروث و انلرك امثالي ذات جرم اولان نجاست مرثيه
اصابت ايتد كده بره مسح ايتسه امام ابی يوسفدن روايت اولنمشكه
اگر اول خفی طوپراغه يا خود قومه مبالغه ايله سورسه پاك اولور
فتوی ابو يوسفك بوقولی اوزره در محیطده بويله ذكر ايتمشدر
امام ابی حنیفه قتنده دخی اول خفك پاك اولمسی نجاست قوری

اولغله مشروطدر امام محمد قتنده ايسه يوقدن غيری ايله پاك اولمز
اگر اول خفه و امثالنه اصابت ایدن نجاستك جرمی اوليوب مرثيه
دكل ايسه مثلاً بول و خركبي انی بالافتاق يوقم لازمدر كرك ياش
اولسون كركسه قوری اولسون شيخ امام محمد بن فضالدين حكايه
اولنمشكه نعلنه نجاست رقيقه اصابت ایدن كیمسه ترابده يا خود
رملده كزوب اول نعلنه بعض تراب يا بعض رمل ياپشسه وقوريسه
اول كیمسه انی بره مسح ايتسه امام اعظم قتنده پاك اولور ديمش
كذلك ابو جعفر هندوانی دخی بونی امام اعظمدن بويله روايت
ايتمشدر امام سرحسی بونی صحيح ايتمشدر امام ابی يوسفدن دخی بويله
روایت اولنمش لكن ابو يوسف اتكك قور يمسنی شرط قیلا مشدر
والحاصل فتوی ايچون مختار اولان بودر كه خف و امثالي بره سورتمكك
پاك اولور اكا اصابت ایدن نجاست كركسه نفسنده ذات جرم اولسون
كركسه غيريله ذات جرم اولسون و كركسه ياش اولسون كركسه
قوری اولسون جمله سي برابر در ودخی فی الجملة ازاله نجاست جائز
اولور طريقه قازيمغله و تيمور ايله يوغغله و اصابت ایدن موضعی
بر برينه او مغله اما قازيمقی و يوغغی خفده و امثالنده اولور مثلاً چن
خفنه نجاست مرثيه اصابت ايدوب قوريسه امام ابی حنیفه ايله
امام ابی يوسف قتنده انی طريقه قازيمغله يا خود بچاغه قازيمغله
پاك اولور اما نجاستدن اثر باقي قالماق شرطدر بر كیمسه نك بدنه
يا ثوبنه يا نماز قبلديغي مكانه اكنه باشي قدر اوفق بول قطره لری
صحیراسه تبخيسده معتبر دكلدر اما اگر اول مقدار صحیرايان بول
ماء قليل ايچنه دوشسه يعضيلری تبخيس ايتزد يمشلر و بعضيلری
ايدر ديمش لرقول ثانی اسحدر ایدن محافظه ممكن اولغله حرج
اولمديغيچون بر كیمسه غسل ايدر كن صوقابنك ايچنه غسل صوبی
صحیراسه اگر آزاووب صوايچنده طلمديغي موضع ظاهر اولمسه
اول صوبی افساد ايتمز اما اگر ظاهر اولورسه افساد ايدر عساله ميتدن
ثوب غاسله احترازی ممكن اولمایدن اصابت ایدن عفو در اما اومق

مزبل نجاست اولدیغی منیه ده در پس چن بر ثوبه منی اصابت ایدوب
 قوریسه انی او مغله پاک اولور کذلک منی اصابت ایدن عضوی
 قازیمقی و اومق ایله پاک اولور اگر منی اصابت ایدن ثوب ایکی قات
 اولسه اول دخی قول صحیح اوزره او مغله پاک اولور کذلک فی الجملة
 ازاله نجاست یلامق ایله دخی جائز در تکیم بر کیمه نک الیه خیر
 اصابت ایدوب انی اوج کره یلایوب تکورسه الی پاک اولور و تو کرک ایله
 اغزی دخی پاک اولور اما اگر ثوبه نجاست اصابت ایتسه اگر نجاست
 مرئه ایتسه انک طهارتی عینک زواله پاک اولور اگر عینی بر کره
 یومغله زائل اولور سه غسله واحده ایله پاک اولوب قول اصح اوزره
 صکره یومغه محتاج اولمز و اگر اول نجاست غیر مرئه ایتسه طاهر
 اولاسنه ظن غالی اولنجه انی یومق لازمدر اگر انک ریجی وار ایتسه
 ریجی زائل اولنجه یومق کر کدر مکر بالکلیه ازاله سی غایت کوج
 اولوب البته اثری باقی قالور سه معفو اولور یومغله ده فتوی بوقول
 اوزره در بعضیلرک فتنده نجاست غیر مرئه اصابت ایدن ثوبی
 بر کره یوبوب مبالغه ایله صیغله پاک اولور ولیکن علما اوج کره
 یومغی غلبه ظن برینه قیلوب اکثر کتیده اوج کره یومغی ذکر
 ایدر لر و هر بر یو دقده طاهر روایت اوزره صیغقی شرطدر مره
 اخیر ده صیغقی کفایت ایتدیکی دخی امام محمد دن مرویدر امام
 ابی یوسف دن صیغقی شرط اولدیغی دخی مرویدر لیکن صحیح
 اولان طاهر روایتدر دخی بو غلبه ظن اوزره بر قاج مسائل استخراج
 اولمشدر که اول مسائل محیطده و عمر تا شبنک جامع انصافیرنده
 مذکوردر بری ابو یوسف دن روایت اولساندر که بر جنب کیمسه حمامده
 فوته قوشانسه و جلله جسدینه صوبی دو کوب جنابتدن چیقسه
 صکره فوته اوزرینه دخی صد دو کسه اگر آنی صیغسه دخی اول
 فوته پاک اولور ستر عورت ضرورتی اولدیغیچون منتقاده دیمشکه
 بر کیمسه نک ثوبنه بول اصابت ایلسه اول ثوبی نهر جاری ایچنه
 طایدیروب اوزرندن بر مقدار زمان صوچکد کد نصکره چقاروب

صیغسه اول ثوب پاک اولور بوقول دخی کچن کی ابو یوسف دن
 ظاهر روایتک غیریدر اصلده ذکر اولمشکه نجاست غیر مرئه
 کشی ثوبی اوج کره یوب هر کره ده صیغقی لازمدر بو اصلده
 مذکور اولان طاهر روایتده و امام ابی یوسف دخی قولیدر و دخی
 امام محمد دن ظاهر روایتک غیریده نقل اولمشکه کشی نجاست
 غیر مرئه بی اوج کره یوب اوجی کره ده صیغقی کفایت ایدر
 دیمش اما بو روایت اصول روایتک غیریدر یو دقده نصکره صیغقی
 شرط اولان موضعده بر مرتبه مبالغه واجبدر که صیغقان کیمسه
 اول ثوبی طاقی مقداری صیغوب صویک تقاطری کسبله شویله که
 بر دخی صیغسه صوطمله مز اوله و دخی ثوب نجسی صیغمقدمه معتبر
 اولان ثوبی یو یان شخصک قوت و طاقیتدر اصکر صا حی
 ثوبی وسیعی مقداری صیغوب طمله مز اولسه اما اندن قوتلو
 بر کشی دخی صیغسه صوا فتنه قادر اولسه اول ثوبک طهارتیده
 اعتبار صاحبک صیغما سنه در بعضی سنه واردر که انی صیغقی
 متعسر یا متعذر اولدیغیچون صیغقان انک طهارتیه حکم اولور
 بری دخی بودر که فتاوی ابواللیث ده ذکر اولمشکه بز دن استاری
 اولان خفک ایچنه ماء نجس کبرسه اول مستک ظاهر بی یوبوب
 والیه او غوب صکره ایچنی دخی اوج کره صوایله طولدورب صوبی
 دو کسه ولیکن استارینی صیغقی ممکن اولسه اول خفک طهارتیه
 حکم اولور و دخی بر کیمسه استنجا ایدر کن ایاقلری التنه استنجا صوبی
 آقوب ولیکن ایاقلرینک التنه اول صومجتمع اولوب طورسه و اول
 کیمسه نک ایاغنده مستلری اولوب استنجا صوبی انک مستلریته
 اصابت ایتسه ولیکن مستلرنده بیرتی اولیوب ایچلرینه صونفوذ
 ایتسه اول مستلرایله بیله اول کیمسه نک نماز قیلسی جائزدر زیر استنجاه
 ماء اخیر موضع استنجایی تطهیر اتمکله اکا تبعیت الیه مست دخی
 پاک اولور ملتقطده ذکر اولمشکه اگر مستنجینک مستی بیرتی اولوب
 ماء استنجا انک ایاقلرینه وایاق صار قوسنه اصابت ایتسه بو نک

معفو اولسنی اومارمه که اول کیمسه نك ایاقلری وایاق صار قوری
 موضع استنجایه تبعیله جله سی پاك اوله ودخی برقالک وصیق دوشمه
 مردار اولسه انی برنهر جاری ایچمه قوبوب برکون یاخود برکیجه
 انده ترك ایتسه لر زمان مذکورده انك اوزرندن صوجریان ایلسه
 تا که نجاستک لونندن ور یخندن انده اترقالسه من غیر عصر ولا تخفیف
 اول دوشمه پاك اولور برکیمسه نك السنده یاش نجاست اولسه اول کیمسه
 باقردن اولان ابریخی قولیندن طرئوب الینه صود وکسه اوج کره یه دك
 انك الی وایر یغک قولی پاك اولور اگر نجاستک اثری قالمزسه قامشدن
 حصیر مردار اولوب اوزرنده نجاست قور یسه اندن اول نجاستی
 اومغله تخفیف ایدوب بعده متوالیا اوج کره یومغله طهارتنه حکم
 اولور هر یودقه قورتمغه حاجت یوقدر زیر یاش اولمغله نجاستی
 تشریب ایتمز اما حصیر اصابت ایدن نجاست یاش ایکن همان
 اوج کره یومغله پاك اولور غیر یسنه یه محتاج اولمز اگر حصیر خام
 قامشدن اولسه واکر قبا حصیر اولور ایسه اکا نجاست اصابت ایتدکه
 انی اوج کره یوبوب هر برکره ده قورتمغه پاك اولور وآنک قورتماسی
 طمله سی کسلنجیه دك ترك اولمغله اولور نوازنده ذکر اولمشکه
 طوپراق چناغه وچوملکه و دشمنک کیرمه و طوغله یه نجاست
 اصابت ایلسه اگر انلر قولانلش ایسه اوج کره یومغله پاك اولور
 اما اگر قولانلماش ایسه اوج کره یوبوب هر برکره ده طمله سی
 کسلنجیه دك ترك اولوب قورتمغه پاك اولور محیطده ذکر اولمشکه
 انلر قولانلش اولاتی تاپاك اولدیغنه ظن عالی اولنجیه دك یومق
 لازمدر ومع هذا انلرده نجاستک طعم ولونور یخندن اترقالماق شرطدر
 اگر اوصاف مذکوره دن برسنه قالسه انك طهارتنه حکم اولمز اکثر
 مشایخ محیط قولینه ذاهب اولملر در اگر تیمور آلتندن اولان نسنه
 مردار صوایله صوارلش اولسه اوج کره پاك صوایله صوارلش ایله
 پاك اولور ابو یوسف قنده امام محمد قنده اولمز فائده خلاف
 برکیمسه غار قیلار کن انك یاننده انك کی نسنه اولمغله ظاهر اولور

اما اگر انك کی یچاق ایله طعام کسلسه مقطوعک منجس اولدیغنده
 خلاف یوقدر محیطده امام سرخسی دن نقل اولمشکه برره
 نجاست اصابت ایدوب قوریدقه اثر نجاست ظاهر اولسه اول بر
 پاك اولور اما اول یرک تزجک پاك اولسنی مراد ایدن کیمسه یه طریق
 قطعه بریو در که اول یرک اوزرینه اوج دفعه صود وکوب هر کره ده
 خرقة طاهره ایله تخفیف ایلده کذلک اول یرده اثر نجاست ظاهر
 اولمچق مرتبه مبالغه ایله صود وکسه لرینه پاك اولور ودخی اول مردار
 اولان یرک اوزرینه پاك طوپراق دوکوب السنده کی نجاستک ریحی
 ظاهر اولسه پاك اولوب انك اوزرنده نماز قتلحق جائز اولور کذلک یره
 متصل اولان اوفق طاشلره نجاست اصابت ایتدکه قور یوبوب
 بالکلیه اثری زائل اولسه انلر دخی حکمده یرکیدر کذلک یره متصل
 یاش چن وقوری اوت وسائر یرده بنن وکوک یره متصل اولان
 نه واریسه انلر یر اوزرنده قائلر ایکن اصابت ایدن نجاستک اثری بالکلیه
 کتمکله جله سی پاك اولور لک کرک اوزرینه کونش واقع اولسون
 کرک اولسون برابر در زیر یره متصل اولان شیئ حکمی اکا اصابت
 ایدن نجاستک اثری زائل اولدقه پاك اولمغه یرکیدر محمد بن
 فضالمن روایت اولمشکه چن چن بتدیکی یره حار بول ایلسه صکره
 اول یرده اوفق دانه لی یاغور واقع اولسه اوج دفعه وهر برد دفعه ده
 اوزرینه کونش واقع اولوب تخفیف ایلسه اول یر پاك اولور دیمش اما
 یوقول ماقبلنده کی اطلاقه مخالفدر جمهور قول اوله ذاهب اولملر در
 فتوی دخی انك اوزرینه در کذلک یرده ثابت اولمق وجهیله دوشمش
 اولان طاش و طوغله یه اصابت ایدن نجاست قور یوبوب اثری محو
 اولمغه انلر پاك اولور اما اگر انلر یره بر مکاندن بر مکانه تحویل ونقل
 وجهیله قوللش اولسه لر مجرد جفاف ایله پاك اولوبوب البته یومق
 لازمدر کذلک کر یج دخی بره دوشمش اولوب منجس اولسه بعده
 الجفاف اثری ذاهب اولمغه اوزرنده نماز قتلحق جائز اولور فتاوی
 قاضیخانک موضع آخرنده اجماع منقوله بی فرق و تقسیم ایدوب دیمشکه

اگر منقول و متحول اولان حجر یوم شقی اولوب نجاست ایچر سه قوز یوب
 اثری کتمکله برکبی پاک اولور واکر پک اولوب نجاستی ایچر سه مثلا
 مرمر کی اتی اوچ کره یو یوب هر کره ده مسح ایله یاخود تقاطری
 منقطع اوله جق مقداری مکث ایله تجفیف ایتدکجه پاک اولور صوایله
 طبراق بریره قارشوب و لکن احدهما نجس اولسه انلردن حاصل
 اولان چامور مردار اولور قول اصح بودر و دخی مردار چاوردن
 یا پلان برداق و چو ملک کی نه وار ایسه اگر بعد الطبخ اثر نجاست
 ظاهر اولور سه بشمکله پاک اولور اگر عذره یاخود روث یا نوب کل
 اولسه یاخود طوزایه چار یا کلب یاخیزیدن بری دوشوب ار یوب
 طوز اولسه یاخود روث و امثالی صوفیوسنه دوشوب ایچنه ده قره
 یا لقی اولسه امام محمد قنده بوجه سنک نجاستی کیدوب پاک اولور
 امام ابی یوسف قنده پاک اولور فتوی امام محمد قوی اوزره در
 اول نجاستی عینی بالکلیه متبدل اولوب خرخل اولدیغی کی حقیقه
 اخرایه قلب اولدو غیچون صویک ایچنه چار بول ایدر کن برکجه سنک
 ثوبنه صجرا سه اول صجریان بول ایدو کنه یقین حاصل اولدیجه
 جواز صلاته مانع دکدر کذلک برکجه صوابیچنه عذره القاء ایلیوب
 اوزرینه صجرا ندی اصابت ایلسه اگر اثر نجاست ظاهر ایسه ثوبی
 متنجس اولور و الا فلا اول صو کرک جاری اولسون کرک را کد اولسون
 برابر قول مختار بودر فقیه ابواللیث دخی بوقولی اخذ ایشدر لکن
 فتاوی قاضیخانده بول چارده ماء جاری ایله غیر جارینک یینی فرق
 ایدوب دیمشکه فخن چار ماء را کده بول ایتدکده درهم مقدارندن
 زیاده صجرا ندی برکجه سنک ثوبنه اصابت ایلسه اول ثوبی افساد
 ایدوب انکله بیه جواز صلاته مانع اولور و دخی محمد ابن فضلدن
 فقیه ابواللیث ماء جاری ورا کده اختیار ایتدیکنک عکسی منقولدر
 دیمشکه اگر فرسک ایاغنده نجاست اولوب اول فرس صوابیچنه
 یور یسه اندن صجریان سنه فرسک اوزرنده اولانک ثوبنه اصابت
 ایلسه اول ثوب مردار اولوب انکله نماز قلمز کرک اول صوراکد

اولسون کرک جاری اولسون برابر در بو خصوصه قول اول اصحدر
 زیرایقین شک ایله زائل اولور ابو نصر دبو سی به سوال اولمشکه برکجه
 دابه سنی یور ایکن اقلان صودن یاخود دابه نک درندن انک ثوبنه
 اصابت ایلمی ضرر ایدر می دیمشکه ابو نصر جوابنده ضرر ایتمز
 دیمش بیه دیمشکه اول دابه اگر کندی بولنه یا روثه یو وارلنش
 اولسه ضرر ایدر می جوابنده دیمشکه انک یو وارلندیغی بول یاروث
 اگر قور یوب و دو کیلوب عینی کند کد نصکره یودی ایسه اول دخی
 ضرر ایتمز ذخیره ده ذکر اولمشکه عذره ایله منقطع اولان حجری ماء
 جاری ایچنه القا ایتدکده صو صجرا یوب برکجه سنک ثوبنه درهم
 مقدارندن زیاده اصابت ایلسه ابو بکر رازی دیمشکه اول موضعی
 یومق واجب اولور مکر انده لون نجاست ظاهر اولور ایسه واجب
 اولور نصیر بن یحیی مطلقا واجب اولور دیمش اصح اولان ابو بکرک
 قولیدر برکجه سنک کند یله یله درهمدن زیاده انسان قبلی وار ایکن
 نماز قیلسه جائز در انسان قبلی طاهر اولدیغیچون بوقول صحیحدر
 قور صغندن سنه حیقاروب کوش الان حیوانلرک کوشندیکی شیک
 حکمی اول حیوانک زبلنک حکمی کیدر محل نجاسته متصل
 اولدیغیچون فی کبی نجس حکمنده در و دخی هر حیوانک اودی
 بولی کیدر انسانک در یسندن طرنق مقداری سنه برصویه دوشسه
 اول صوی افساد ایدوب تنجس ایدر زیرا حیدن آریلان سنه مینه
 کیدر اما جلد انسان طرنقندن اقل اولسه عفو در زیر اوقوع قلیلدن
 تجرزه متعسر اولمغه دفع خرج ایچون عفو اولور انسانک اسناننده
 اختلاف وار در اصح اولان و طاهر روایت انک طاهر اولماسیدر
 فتاوی بقالیده ذکر اولمشکه بریاره یه کلب غیر مذکاک جلد غیر
 مدبوغندن بر پار چه دری یا پشدر لسه اگر یالکز اول دری یاخود
 نجاست اخری انضمامیه درهم مقدارندن زیاده ایسه اول جلد ایله
 قیلنن نماز اعاده اولمق لازمدر برکجه سنک یا نده کدی یاخود یلان
 یاخود ارتوغی مردار اولمیان حیوانلرک امثالی سنه وار ایکن

نماز قیلمی جائز در اگر اول حیوان اول کیمسه نک اوزرینه بنفسه
 اوتوردی ایسه اول حیوانک اوزرنده نجس اولسه ده و اولسه ده جائز در
 اما اگر اول کیمسه انی اوسته کند ی آلدی ایسه اگر اول حیوانک
 ظاهرده نجاست مانعه یوغبسه ینه جائز در اگر واریسه جائز دکلدر
 نتم مصلی بنفسه صافقبوب کند وی حفظه قادر اولیان صبی بی
 نماز ایچنده ایکن یوکلشمش اولسه اول صبی نک ثوبنده باید ننده
 نجاست مانعه اولسه انک نمازی جائز اولزه اما بنفسه صافقبوب کند وی
 حفظه قادر اولان صبی غیر طاهری نماز ایچنده حامل اولسه انکله
 یله نماز جائز در اول کیمسه اول صبی ایله اولان نجاستی حامل
 اولدیغیچون کلب یوروسی با ارتوغی مردار اولنلرک بریسی
 حامل اولان مصلینک نمازی جائز دکلدر انک اعلایی اولان نجاستی
 حامل اولدیغیچون اما چن کلب یوروسی مصلینک اوزرینه بنفسه
 بنوب مصلی انی کند یوکلشمش کلبک نجس العین اولدیغی رواسته
 کوره انک نمازی ینه جائز اولزه حامل نجاست اولدیغیچون اما انک
 نجس العین اولدیغی روایت صحیح اوزره لایق اولان انک نمازی
 جائز اولمقددر حامل نجاست اولدیغیچون بر کیمسه نک البنی یا خود بدنده
 بر موضع آخری کدی یلاسه اول کیمسه کدی بی یلامقدن منع ایتمک
 مکر وهدر زیر کدینک تو کر کی مکر وهدر کذلک کدینک یدیکی
 وایچدیکی نسنه دن بقیه سنی یمک وایچمک مکر وهدر ذخیره ده ذکر
 اولنمشکه موضع استنجاده نجاست درهم مقدارندن زیاده اولدیغی
 وقتده اوج طاشله استنجاید و ب صوابله یوسه فقیه ابواللیث
 فتاواسنده دیمشکه من غیر کراهه کافیدر بزخی بونکله عمل ایده رز
 بر کیمسه صوابله استنجایتد کد نصکره موضع استنجاقور یمدن اول اول
 کیمسه دن یل چیقسه اول یلاک اوغرادینغی یاش موضع نجس
 اولمسنده مشایخ اختلاف ایتمشله قول اصح متنجس اولماقدر کذلک
 اگر یل نجاسته اوغرایوب بعده ثوب مبلوله اصابت ایسه اول ثوب
 مردار اولزه مسئله اولی ده استنجایی اعاده دخی روایت اولنمشدر زیر

یل چیقده وقت استنجاده داخل اولان صوچیقغله نجس ایدر
 دیمشله لکن اصح اولان بودر که یل ایله صوبک چیقیدینغی متحقق
 اولمده یالکز ظن ایله اعاده لازم اولمز کذلک بر کیمسه یاش طون
 کید کده اندن ریج چیقسه قول اصح اوزره اول طون متنجس اولمز
 ودخی کینفک بخاری و اخورک بخاری یوقاری چیقوب طوکسه صکره
 اریوب طاملسه و بر کیمسه نک ثوبنه یابدنه اصابت ایسه اول ثوب
 واول بدن متنجس اولور لکن فتاوی قاضیخانده و غیر یده تنجیسک
 قیاس اولدیغی مذکور در اما استحسان اولان متنجس اولماقدر
 ضرورت اولوب و تخر زده عسرت اولدیغیچون ودخی حاکم وانک
 امثالی اولان نجاست موضع لری نک بخارلری مذکور کیدر بر کلب جامور
 ایچنده کر و ب انک کر دیک یی برده بر کیمسه کزسه اول کیمسه نک ایاقلری
 حیدر اولور کذلک چن بر کلب یاش قار ایچنده یور یوب انک ایزده
 بر کیمسه کزسه ایاقلری مردار اولور بوز کر اولنان مسئله ل کلبک نجس
 العین اولدیغنه بنا قلمشدر لکن اصح اولان بونک خلا فیدر اگر کلب
 بر کیمسه نک عضونی یا ثوبنی اغزیله طوتسه طوتدینغی یرده مادامکه
 اغزندن یاش ظاهر اولیه اول موضع متنجس اولز کر کسه اول کلب
 اویتار کن طوتسون کر کسه غضبیه طوتسون برابر در و اگر کلب اوزم
 سلفمینک بر مقدارنی یسه انک اغزی اصابت ایدن موضعی اوج کره
 یو یوب بقیه سی یز کذلک سلقم مز یور قور یدقد نصکره دخی بویله
 ایتمکله پاک اولور ودخی بر طعام قانی کلب یلاسه ینه اوج کره بومغله
 ائمه حنفیه قتنده پاک اولور بر کیمسه اوزم چیز کن ایاغی قناسه
 شیریه به قان سیلان ایلسه اگر شیریه هنوز آقرسه و انده اثر دم ظاهر
 اولمزه متنجس اولمز بوقول ابوحنیفه ایله ابو یوسف قولیدر بوندن
 منقهم اولان بودر که ایاقدن قان اقدینغی وقتده شیریه آفر اولسه
 یا خود انده اثر دم ظاهر اولور سه نجس اولوب تطهیری ممکن اولز
 حتی اگر اول شیریه خیر اولوب صکره دونوب سیر که اولسه مختار
 اولان انک طاهر اولماسیدر خلاصه ده دیمشکه خیر کو پنک ایچنه

فاره دوشد کد نصرکه اول خر سیر که اولسه اگر سیر که اولدن فاره
 اخراج اولوب بعده سیر که اولد بسه طاهر در اما اگر خیرک ایچنده
 فاره شیشوب طاغله قد نصرکه اخراج اولوب بعده خر سیر که اولسه
 مباح اولمز اگر فاره شیره ایچنه دوشوب صکره اول شیره خر اولوب
 بعده خل اولسه قول مختار اوزره انک حکمی خر ایچنه دوشن کبی
 دکلدر کدک کلب دوشد یکی شیره خر اولوب بعده حل اولغله پاک
 اولمز انتهی الحاصل شیره مردار اولد قد نصرکه خر اولوب بعده
 خل اولسه پاک اولمز اگر بر کیمسه ماء مشکوک یا ماء مکروه ایله ابد ست
 آله صکره شک و کراهتدن خالص صوب اولسه انکله اعاده وضو
 واجب اولمز ولکن ازاله کراهت ایچون اعاده مستحبدر دم سائلدن
 اته یاوشن دم نجسدر اما لحم ده قلان دم غیر سائل و طهر ایچنده
 قلات دملر نجس دکلدر زیر اختیار جهوز اوزره نجس اولان دم
 دم مسفو حدرابی یوسفدن دم مذکورک اکلده معفو اولوب ثابده
 اولدیغی دخی مرویدر صاحب محیط دیمشکه بعضی کتیده کورد مکه
 اگر طلاق یا حود بورک شق اولوب ایچندن دم غیر سائل چبقسه
 متنجس دکلدر خلاصه ده دخی ذکر اولمشکه قره جکردن چقان
 قان اگر غیری یردن بولاشمش دکل ایسه طاهر در کذلک لحم مهزول
 کسلد کده ایچندن دم غیر سائل چبقسه نجس دکلدر کذلک مطلقا
 لحم دن چبقان دم غیر سائل نجس دکلدر انتهی ملقطده دیمشکه
 شهید کتورن کیمسه انکله یله نماز قیلسه مع هذا شهیدک اوزرنده
 قان اولسه جائز در زیر دم شهید کتورنیه متصل اولد بجه
 حکما طاهر در انک ایچون شهیدک یونماسی واجب دکلدر اما اگر انک
 قانی کنیدن منفصل اولسه اول دخی سائر دماء کبی نجسدر پنه
 صاحب ملقط موضع آخر ده دیمشکه بر عورت ارقسنه ثوبی نجس
 اولان صبی بی یوکلشم اولدیغی حالده نماز قیلسه جائز در یوندن مراد
 مقدم یکدیگی کبی بنفسه مستمسک اولان صبیدر یوخسه کندی
 طوره میان صبی بی برنسنه ایله یوکلنوب کتورسه انک ثوبنده اولان

نجس جواز صلاته مانعدر زیر آنک ارقه سنده کندی طوره میان
 صبی جاد کیدر انی کتورمک بعضی نجس اولان امتعه بی کتورمکه
 بکزر بر کیمسه مردار اولان قیونک باغ سفلرینک فسادنی کیده روب
 علاج ایله انی اصلاح ایلمسه انکله بیله نماز قیلسی جائز در زیر جلد
 مدبوغ کیدر کذلک مثانه بی اصلاح و دبغ ایلیوب ایچنه نبود یا خود
 یاغ قومی جائز در قان دخی بویله در بر کیمسه مسک کو بکیله بیله
 نماز قیلقی جائز در دباغت اولوب فسادنی زائل اولدیغیچون و دخی
 مسک حلالدر انی یمک و دوا ایچنه قومی جائز در ذکره قاضیخان
 بر عورت کندیله بیله صبی میت اولدیغی حالده نماز قیلسه اگر حین
 ولادته آواز ایتیب عندالولاده معلوم الحیوة اولماش ایسه نمازی
 فاسددر اول صبی کر کیمسه یونمش اولسون یا خود اولسون برابر در
 ایدی علی کل حال نجس اولغله انکله بیله نماز قیلمز وانک اوزرنه
 دخی نماز قیلمز و اگر آواز ایدوب معلوم الحیوة اولسه ولکن یونماش
 اولسه ینه فاسد اولور زیرا میت قبل الغسل طاهر دکلدر اما عندالولاده
 معلوم الحیوة اولوب دخی غسل اولمش اولسه اول عورتک انکله بیله
 نماز قیلسی جائز در ذکره فی العیون اما بود دخی مسلم حقنده در زیر کافر
 یونغله پاک اولمز حنی بر کیمسه نک ارقه سنده اولو کافر اولدیغی حالده
 نماز قیلسی جائز دکلدر بر کیمسه نک یا ننده صاریسی قان اولمش بمورطه
 اولسه انکله بیله نماز قیلسی جائز در اول قان هنوز معدنندن منفصل
 اولدیغیچون اما اگر بر کیمسه ایچنده بول اولان شیشه بی متحمل ایکن
 نماز قیلسی جائز دکلدر بول مذکور معدنندن منفصل اولمش نجاست
 اولدیغیچون بر کیمسه پنبه لی ثوب ایله نماز قیلوب صکره پنبه سنی
 چبقاروب انک ایچنده اولمش وقوریمش فاره بولسه اگر اولوبده
 دلاک یا خود یرنق و سکوک وار ایسه انکله بیله قیلدیغی اوج کون
 و اوج کیمه لک نمازنی اعاده لازمدر امام اعظم قتنده خلافا لهما
 و اگر اول ثوبده دلکدن و سکوکدن نسنه اولوب یا خود اولان دخی
 موضع آخرده اولوب فاره ایله انک مایسنده منفذ اولسه اول ثوب ایله

قلديغى نمازك جملله سنى اعاده لازم اولديغى بالا تفاقدر انك ثوب
ايچنده قبل الحياطة اولديغى ظاهر اولديغى چون بر كيمسه نك جسدند
نجاست اولوب صودن و مزيل نجاست اولان آقبي نسنه دن اتى زاله
ايده جك برشي بولامسه يا خود صوا اولسه و لكن كندينك يا خود
انك اوزر ينه مؤتى لازم اولان كيمسه نك يا حانده يا استقبالده صومسن
قالسندن قور قسه اول نجاستى ازاله اكا واجب اولمز انك بيله نماز
قلمسى جائز اولور بر كيمسه نك ثوبنده نجاست اولوب اول ثوبدن
غبرى انك ستر عورت ايده جك شيشي اولسه اكر انك ظاهر اولان
موضعي ربع ثوبدن اقل ايسه امام اعظم ايله امام ابى يوسف قتنده
اول كيمسه مخبر در ديلرسه اول ثوب ايله نماز ينى قلاز ديلرسه عريان
قلاز و اكر اول ثوبك ربعي ظاهر اولوب اوج بلوكى نجس اولسه
نماز ينى انك بيله قلاز عريان قلمسى جائز دكلدر بر كيمسه نك ثوبى
اولوب يا خود اولان ثوبى دخی نجس اولديغى چون عريان نماز ينى
قلمسه اوتور دىغى برده قلوب ركوع و سجود ينى ايمما ايدر
قلاز و سجودنى ركوع و عندن الحق ايدر نكتم ركوع و سجود دن
عاجز اولان مريض ايمما ايله ايتديكى كى اكر عريان نماز قلاز جوق
كيمسه اولسه لرى برى برندن آرى اولدقلى حالده قلاز لرى و اكر
جماعت اولوب قلمسه لرى امام اولان اورتاده طوروب قلاز لرى جلاق
اولان كيمسه نماز قلاز دىغى و قتنده اوتور ماسنك كېفتنده اختلاف
ايتملدر بعضيلر نمازده اوتور دىغى كى اوتور ديمش لرى ذخيره ده ذكر
اولمشكه اياقلىرى قبله به قارشو اوزادوب اللرى عورت غلبه سى
اوزر ينه قرر بو كيفيت اوزره اوتور مى اولى در زياده تستر اولديغى چون
عريانك اوتور ركن نماز قلمسى كرك كوندزده و كرك كيمه ده و كرك
بيت خالیده و كرك صحرا ده يال كز اولديغى حالده اولسون جمله سى
برابر قول اصح دخی بودر لکن قائما دخی قلمسه كافى در اما قائما
قلديغى تقدیرجه كرك ركوع و سجود ايتسون و كرك ايمما ايتسون
برابر كذا لك اوتور دىغى حالده قلاز قده دخی ركوع و سجود ايله

قلمسه جائز در لکن قاعدا ايمما ايله قلمق جمله دن افضلدر بر كيمسه
مردار شيك اوزرنده طوروب نماز قلمسه جائز دكلدر طهارت مكان
شرط اولديغى چون و لكن مراد جواز صلاते مانع اوليغى مقدار نجس
اولاندر اندن آزا اولسه جائزدر بر كيمسه استارلى نسنه اوزرنده نماز
قلمسه و لكن انك استارنده نجاست مانعه اولسه نظر اولنور اكر اول
استارلى نسنه نكندى لي ديكلمش اولورسه مردار انك اياغى التنده
اولوب بوهيت ايله قلمسى جائز دكلدر اول نسنه ثوب واحد حكمنده
اولد و غيچون و اكر نكندى لي ديكلمش دكل ايسه نمازى جائزدر ايكى
ثوب حكمنده اولد و غيچون لکن استارده اولان نجاستك لونك
يار يخنك اثرى او بر قاتنده ظاهر اولماق شرطدر اما اكر ظاهر اولورسه
نكندى لي ديكلماش دخی اولسه ينه جائز اولمز نكتم مردار براوزر ينه
دوشنان نسنه ده نجاستك اثرى ظاهر اولسه انك اوزرنده نماز قلمسى
جائز اولد يغى كى بر كيمسه نجاست مانعه ايله نجس اولان شيك
اوزر ينه سجده ايلسه نمازى فاسد اولور كرك شى ظاهر اوزر ينه
سجودنى اعاده ايتسون كرك ايتسون برابردر لکن فسادی امام اعظم ايله
امام محمد قتنده در امام ابو يوسف قتنده اكر مردار اوزر ينه سجده
ايتديكى بلوب شى ظاهر اوزر ينه سجودنى اعاده ايلسه نمازى فاسد
اولمز اكر بر كيمسه نك اياقلىرى و ديزلى موضعي ظاهر اولوب آلنى
و بورنى موضعي نجس اولسه امام اعظم دن روايت اولمشكه اول
كيمسه مجرد بورنى اوزر ينه سجده ايدر زير موضع انف قدر در همدن
آزدر امامين ديمش لرى كه آئنده عذر اولد قچه سجودده مجرد انف
اوزر ينه اقتصار جائز دكلدر امام اعظم دخی بر روايتده جائز دكلدر
ديمش بور روايت اصحدر اكر ساجدك موضع انفى نجس اولوب سائر
موضع سجودى پاك اولسه بوهيتله قلديغى نماز بلا خلاف جائزدر
زير سجودده آلنى اوزر ينه اقتصار بالا تفاق جائزدر كوى آلنى
قبوب بورنى قومامش كى اولور موضع انف ايسه قدر در همدن
اقل اولمغه انك نجسه اتصالی ضرر ايتمز امام سمرخسى ذكر ايتمشكه

اگر نجاست مصلینک ایکی الاری وایکی دیزلری موضعه شده اولسه
نمازی جائز در زیر سجوده الاری و دیزلری قومی فرض دکلدر
بلکه ائمه حنفیه فتنده سنندرایمدی انلری وضع ایتدیکی یرک
طهارتی شرط دکلدر * پس انلری نجاست اوزرینه وضع
عدم وضع کی اولغله مفسد اولمز صاحب عیون دیمشکه الارینک
و دیزلرینک موضعی نجس اولسبیله بیله جواز صلاته روایت شاده در
اصح روایت جائز اولماقدر و الحاصل سجوده الاری و دیزلری
قومی کر چه فرض دکلدر ولکن انلردن بر شئی نجاست اوزرینه
وضع اینسه عفو اولمز بلکه نجس جواز صلاته مانع اولاجق مقدار
ایسه مانع جواز در اکر مصلینک بر یاغنیک موضعی نجس اولسه
اگر انک اوزرینه یاغنی وضع ایتدیه نمازی جائز اولمز اکر وضع
ایتدیه جائز در زیر نمازده یاغنیک برینی قومی فرضدر بوخسه
ایکبسی بیله قومی فرض دکلدر اکر مصلینک هر بر یاغنیک التنده
درهم مقدارندن از نجس اولسه ولکن ایکبسی جمع قلیسه جله سی
قدر در همدن اکثر اولورسه جواز صلاته مانع اولورنکم ایکی قات
اولان ثوبده اولوب هر بر قاتنده درهم مقدارندن اقل اولسه ولکن
ایکبسی جمع اولدقده جله سی قدر در همدن زیاده اولوب اول ثوب
دخی نکلده لی اولسه اول ثوب کیملکه و کتور سکه یا خود اول نجس
تحت قدمینده اولغله جواز صلاته مانع اولدیغی کی بر کیمسه مکان
ظاهرده نمازده باشلوب صکره یا قلیتی مردار نسنه اوزرینه نقل
ایدوب بر مقدار طورسه اکر ارکاب صلاتدن بر رکن ادا اولنجق
مقداری اول نجسک اوزرنده طورمدیه انک نمازی بالاتفاق جائزدر
اما اکر بر رکن ادا اولنجق مقدار اوزرنده اکلندیه امام ابی یوسف
فتنده جائز دکلدر امام محمد دخی دیمشکه مادامکه اول حال اوزره
بر رکنی ادا ایتدیکه جائزدر کذلک مصلی یا وجله نئی نمازده ایکن پائنده
کتورسه اکر انلرک اوزرنده مانع صلات اولاجق مقدار نجس
اولسه اکر انلر ایلله بیله بر رکن ادا ایتدیه بالاتفاق نمازی فاسد اولور

واکر ادا ایتدیه و ادا ایده جک مقدار دخی اکلندیه بالاتفاق فاسد
اولمز واکر اول مقدار مجرد اکلندیه امام ابی یوسف فتنده فاسد
اولور امام محمد فتنده فاسد اولمز و جله دمختار اولان ابی یوسف اولدر
احوط اولدیغیچون فتاوی اهل سمرقنده دیمشکه اکر مصلی سجده
ایتدیکی وقتده انک ثبانی شی نجس اوزرینه واقع اولسه اکر اول نجاست
قوری اولوب اندن مانع صلاته اولاجق مقدار تلوث حاصل اولمدیه
انک نمازی جائزدر اختلاف زفر نام کلبده امام ابی یوسفدن روایت
اولمشکه فخر کریم باطوغله نک یا طاشک الت طرفنده نجاست اولوب
مصلی انک اوزرنده طوروب نماز قلیسه نمازی فاسد اولمز کذلک
تختیه نجاست اصابت ایتسه مصلی انی دوندورب وجه طاهرنده
نماز قلیسه اکر اول تختیه قابل قطع اولوب وجه طاهر یله وجه
نجسک اراستی دستره ایله بچیک ممکن اولاجق مقدار قالک ایسه
انک اوزرنده نماز قلیق جائز اولور والا فلا کر بریره نجاست رطبه
یا خود نجاست یا سه اصابت ایتسه انی چامور یا کر ج ایله صوابوب
اوزرنده نماز قلیسه ر جائزدر واکر طوپراق دوکوب ولکن صوامسدر
اگر طوپراق از اولوب التده کی نجاستک رایحه سی ظاهر اولورسه
انک اوزرنده نماز قلیق جائز اولمز واکر طوپراق کثیر و کشف اولوب
اندن رایحه نجاست طاهره اولورسه انک اوزرنده نماز قلیق جائز اولور
کذلک بر ثوب نجاست یا سه اوزرینه دوشمش اولسه اکر اول
ثوب انچه اولوب التده اولان نجس نشف ایدوب یا خود رایحه سی
اولدیغی تقدیر جه ظاهر اولق احتمالی اولسه انک اوزرنده نماز قلیق
جائز اولمز اکر کچه اوزرنده نجاست اونسه انی تعلیب ایدوب نجاست
اولمیان وجهنده نماز قلیق جائزدر اکر قالک اولوب حرمتی ایکی
بار غله تقسیم ممکن اولورسه امام ابی یوسف بومقرله کچه قالک دخی
اولسه طرف نجسک اوزرنده نماز قلیق بجوز ایتماشدر ولکن
طرف طاهر سی طرف نجسک اوزرینه بوکوب قلیق بجوز ایتماشدر
قول مختار دخی بودر بر کیمسه سجاده سی مردار اولوب یا ش اولان

شبهك اوزرينه قویوب نماز قیلسه یا خود مردار اولان یاش یرک
اوزرینه اوتورسه یا خود بر طاهر قوری ثوبی مردار اولان یاش ثوبك
ایچینه دوزوب مردار رطوبت اول ثوبه یا اول سجاده یه تأثیر ایلسه
اگر اول ثوب یا اول سجاده صیقلد قده اندن برشی تقاطر ایده چك
مرتبه تأثیر ایتدیسه متنجس اولور و اگر تأثیری بومرتبه ده دکل
ایسه مردار اولن شمس الاثمۃ الحلوانی دیمشکه اگر تأثیر رطوبت
شول مرتبه اولسه که بر کیمسه الی انك اوزرینه قود قده یاش اولورسه
اول ثوب یا سجاده قنغلیسی اولورسه مردار اولور والا فلا شمس الاثمۃ نك
ذکر ایتدیکی دخی معناده قول اوله یقیندر زیر ثوب و اشالی اولان
فسنه صیقلد قده طمیه جق مرتبه ده اولمادخه انك اوزرینه ال یاش
اولن (فروع شتی) مردار اولان ثوبی اوج کره بویوب او چچی
دفعه ده طمیه سی کسلجه صیقلد قده انی یویان کیمسه نك الی والنده
قلان یاشلق پاك اولور انك و ثوبك اوزرینه تطهیر ایچون تکرار
صود و کک شرط دکدر امام ابو یوسف دیمشکه اول عضوک اوزرینه
صود و کوب یا خود ماء جاری جریان ایتدیرمدکجه پاك اولن حتی
اگر مردار اولان عضونی اول کیمسه اوج تکنه ایچنه صوقسه
جمله سی مردار اولور مادامکه ماء جاریده بویوب یا خود اوزرینه
صود و کک کجه پاك اولن دیمش بر کیمسه مردار نسنه بی ینه بر مردار
شی ایله یوسه مثلاً قانی بول شاه ایله یوسه بعضیلر دیمشکرکه نجاست
اولا حکمی کیدوب انده نجاست ثابته حکمی ثابت اولور امام سرخسی
دیمشکه اصحی بودر که بول مذکور ایله تطهیر اولن هدایه عباره سننده
دخی بوکا اشارت وارد بر کیمسه بر ثوبدن متنجس اولان طرفی اونودب
تحریری ایله یا تحریری سز بر طرفنی یوسه صکره اول یودیفنی طرف
نجس اولان موضع اولمادیغنی بیلسه اول ثوب ایله قیلدیغنی نمازی
اعاده ایدر فتاوی ظهیرییه ده ذکر اولمشکه بر ثوبك متنجس اولان
طرفنی اونودر کیمسه اول ثوبك جمله سنی یوسون قول احوط
دخی بودر خرمانده بغدادی دوکرکن بغدادك اوزرینه چهار بول

ایلسه صکره بغدادی قاریشوب ایچندن بر مقدار اخراج اولوب کیمسه
باقی قلان و کیدن جمله سی پاك اولور بوعه قیوسی صوقیوسی ایتك
جائز اولور اگر انندن ودرینلکندن اثر نجاست ظاهر اولمادیغنی مرتبه
قازیلورسه بر الوعه نك برآمدن اوزاق اولماسنده مخار اولان اثر
نجاستك اونندن یا طعمندن یا ریخندن ظاهر اولمادیغنی مقدار در
بر کیمسه ایدست الوب بعده اندن مقدم مردار ایاغیله کزن کیمسه نك
کزدیکی برده یور یسه مادامکه ایاغنی مقدم مردار ایاغیله کزن
کیمسه نك ایزینه باصمد یقه انك مردار اولمسنه حکم اولمزیل انك
دریسی دیباغت قبول ایتدیریکچون انك درهم مقدارندن زیاده سی
جواز صلاته مانعدر اما یلا نك قیسی اولان آلاجه قاوی قول اصح
اوزره طاهر در یقن دوه نك یا خود قیونك قغنه ارپه اولسه انی
یویوب بعده نك جائزدر اما صغر تر سننده یولنان ارپه نکر زیر انده
صلایت اولمادخه نجاست ارپه نك یچنه نفوذ ایدوب انی نجیس ایدر
بو تعلیلدن معلوم اولدیکه روث دخی پك اولورسه اندن جیقان ارپه بی
یویوب بعده نك جائز اولور بر کیمسه جا مورده کزوب ایاغنه
صویق یا لحق بولاشه انده اثر نجاست ظاهر اولمادیغنی انی بومدن
نماز قیلسه جائزدر قول اصح بودر زیون یاغنی مقوله سی اولان
دهك ایچنه قاره دوشوب اولسه استکراول دهن طوکش ایسه
اول قاره نك اولدیغنی موضعك چوره سندن بر مقدار او یوب جیقاروب
یا قیسی نك جائزدر اما اگر اول دهن ارکین ایسه جمله سی نجس
اولور دهن نجس ایله مسجدك غیریده استصباح جائزدر وانکله
دری دیباغت اولمق دخی جائزدر بعضی مشایخ دیمشکرکه فسقه نك
کیدکلی ثواب ایله نماز قیلق مکروهدر نجسده صاحب هدایه
دیمشکه قول اصح مکروه اولماده قدر زیر اهل ذمتك دخی ثابته
طوندن ماعداسی مکروه دکدر مع هذ انلر مستحل خیر ایکن انلر
ثوبلریله نماز قیلق مکروه اولمادیغنی ثواب فسقه عدم کراهته اولی اوور
زیاده پارلق ایچون نسجنده بول استعمال اولنان دیباچ ایله نماز

قلمی جائز اولن تا یوب تطهر اولمده و لکن انک تفصیل تطهری
 بود که اگر اول دیباج بیاض دکل ایسه انی بود قلمی صوتلور
 اولیوب تا صافی اولمده دکل یومق لازمدر اگر بیاض ایسه اوج کره
 یوبوب صیفغله پاک اولور و دخی انک عیری نسنه مردار یوبه یله
 صیغ اولمش اولسه انک حکمی بویله در قنیه ده ذکر اولمش که خنزیر
 یا عیله دباعت اولسان دری یونسه پاک اولور اندن اخراجی ممکن
 اولسان اثرک باقی قالمسی ضرر ایتمز و دخی دباعت اولسان دری نیک
 ذبح اولنان یری یونعیوب و حین دباعتده نجاستدن صافلیوب ارض
 نجس اوزرینه برا قیلوب دباعتدن صکره غسل اولنمان تقدردری
 واریسه طاهر در اندن مست و بابوج و غلاف کتب و قوغه یا یق
 جائزدر کرکسه اول دری یاش اولسون کرکسه قوری اولسون برابردر
 اگر ات بشوردر کن چوملک ایچنه حال غلبانده نجاست واقع اولسه
 اوج کره پاک صوایله قینادلمغله پاک اولور و لکن بعضیلری پاک اولن
 دیمش اما اگر حال غلبانک غیریده واقع اولسه اول انک اوج کره
 یونغله پاک اولمسنده اختلاف یوقدر ایچنه نجاست واقع اولان
 چور یا نمکه صالح اولوب خیر ایتمز مکر اول واقع اولان نجاست خیر
 اولورسه اوزرینه سرکه دو کیلوب سرکه لی کبی اکشی اولدقده پاک
 اولور اگر بغدادی شراب ایچنده بشیرلسه امام ابی یوسف دیمش که
 اوج کره پاک صوایچنده بشیریلوب هر بر کره ده قور تسهل پاک
 اولور لچم دخی بویله در امام ابی حنیفه دیمش که ابدی اول حنطه
 پاک اولن صاحب نجس و به یفتی دیمشدر اگر طاویغک ایچی تمیزلنمدن
 انی قایتز صوایچنه راقسه لر یا خود اشکنبه بی یومادن قایتز صو
 ایچنه راقسه لر ابدی پاک اولن الا ابو یوسفک لچم حقهده تقدم ایدن
 قانونی اوزره پاک اولور اگر طاویغی یا خود اشکنبه بی صویک ایچنه
 راقدقلمی وقتده اول صوحد غلبانه واصل اولمده یسه یا خود غلبان
 ایدوب ینه سا کن اولدقده الفا اولوب تکرار غلبان ایتمدن اخراج
 اولمش ایسه اوج کره یونغله پاک اولور قیونک ممهسی انک کنیدی

نجاسته بولاشسه انی برکیمسه ایش الیه صاغسه اول سودک مردار
 اولمسنده ایکی روایت وارددر قنیه ده ذکر اولمش که حیوان بحری نیک
 جملله سی کرکسه یغسون حتی خنزیر بحری یله طاهر در بر ثوبک
 یا خود بردوشمه نیک برط فی مردار ایکن برکیمسه انک طرف آخرنده
 غار قیلسه جائزدر انک برط فی تحریک ایله طرف آخری فحشک اولسون
 یا خود اولسون برابردر قول صحیح دخی بودر اما برط فی متنجس اولان
 ثوبی برکیمسه کیمش اولدیغی حالده غار قیلسی جائز دکلدر یا خود
 اول دوشمه نیک طرف نجسینی بر اوزرینه قیوب طرف طاهرینی صرته
 یوکلشمش اولدیغی حالده قیلسی جائز دکلدر اگر انک برط فی تحریک یله
 طرف آخری متحرک اولورسه اما اگر اولمزه جائزدر دایه اوزرنده
 نماز فلان کیمسه نیک اکر نده یا اوزنکوسنده نجاست مانعه اولسه علمادن
 رجاعت عدم جواز ینه ذهاب اولمشلردر لکن مبسوطه دیمش که
 اکثر مسایخ تجویز ایتمشدر برکیمسه بابوجیله یا مسئله نجاست اوزرنده
 طوروب نماز قیلسی جائز دکلدر مکر انلری ایاعندن چیقاروب
 نجاست اوزرینه قودقدن صکره انلرک اوزرنده طوروب قیلسه
 جائزدر کذلک بابوجنک الی مردار اولان کیمسه اول بابوجی کیمش
 اولدیغی حالده نماز قیلسی جائز دکلدر و لکن انی ایاعندن چیقاروب
 اوزرینه باصوب نماز قیلسه جائزدر کذلک یده اولان نجاستی یکی ایله
 اورتوب اوزرینه سجده ایسه جائز اولمزمکر یکی چیغشمش اولورسه
 جائز اولور عریان اولان کیمسه دیبا جدن ثوب طاهر بولوب برده
 نجاست مانعه ایله نجس اولان ثوب آخر بولسه و لکن انی تطهیر
 ایده جک نسنه بولامسه اول کیمسه ثوب دیباج ایله نمازی قیلار پاک
 اولدیغیچون (اما نمازک شرط ثانی ستر عورتدر) نمازده ستری
 فرض اولوب واکا بقیق جائز اولمان عورت یری ارک کوبک التندن
 دیزینه وارنجه در دیزی دخی عورتدر و لکن مختار اولان عورت
 مذکوره بی غیریدن ستردر نفسندن ستر لازم دکلدر محمد بن شجاع
 امام اعظم ایله امام ابی یوسفدن قول صریح ایله روایت اولمش

اندر دیشتر که نماز قبلان کیمسه نك يقاسی آحق اولوب کندی نك عورت
برخی کور مکله نمازی فاسد اولمز قاضیخان دخی فتاوا سنده بوکا
ذاهب اولمشدر ولیکن بعض مشایخ مصلینک کندی نك دخی ستر
عورتی شرط فیلسلر حتی اندر دیشلر که اگر يقاسی آحق اولان
مصلینک صفالی کشف اولوب يقاسنی قابلیوب اور تسه نمازی
جائز درواکر خفیف اولوب يقاسنی اور تمزسه حتی اگر يقادن باقسه
عورت برخی کور مک ممکن اولسه نمازی فاسد اولور بعض
مشایخ دخی بو قول ایله فتوی ویرمشلر اگر بر کیمسه قرا کو کیمه ده
عربانان نماز قیلسه ولیکن انک جمله سی پاک یا خود برخی پاک ثوبی
اولوب وانی کیمکه قدرتی اولسه کیمه دن قیلسه بالاتفاق نمازی
جائز اولمز حرا اولان خاتونک جمله بدنی عورتدرالا یوزی والری نماز
حقنه واجبی باقسی حقنه عورت دکدر وایاقلری دخی عورت
دکدر ولیکن ایاقلرنده اختلاف مشایخ اولوب محیطده ذکر اولمشکه
اصح اولان انلرک عورت اولماسیدر صاحب هدایه وصاحب کافی
قول محیطی اختیار ایشلر در والری عورت اولمده ظهیر یله بطنی
پینده فرق اولماق مختار در و خاتونک قوللری دخی بطنی گبی ائمه
حنفیه دن ظاهر روایتده عورتدر قول صحیح دخی بو در اما عورتک
باشندن اشاغی صالنان صاحبی حقنه فقیه ابواللیث دیمشکه اگر
انک درت بلو کده بر بلوکی منکشف اولور ایسه اول عورتک نمازی
فاسد اولور بو قول صحیحدر فتاوی خانه ده دیمشکه شعر مرأه نك
افساد صلاته معتبر اولان آنک قولاقلرندن یوقاری اولان صاحبک
انکشافیدر بو قوله قاضیخان صحیح دیشدر ولیکن صاحب هدایه نك
تصحیحی اوزره مرأه نك شعر مسترسلی عورتدر و دخی خاتونک ایکی
قولاقلرندن برینک برخی منکشف اولسه جواز صلاته مانعدر اما
ذکر یله خصیینه اختلاف وارددر بعضیلری انک مجموعی عضو
واحددر دیشلر بعضیلری هر بری مستقلا عضو اولسی معتبردر
دیشلر قول صحیح بودر حتی اگر ذکرک برخی آچلسه یا خود یا لکن

خصیینه برخی آچلسه جواز صلاته مانعدر و دخی اویلو ق ایله
دیزده اختلاف وارددر بعضیلری هر بری علی حده عضودر دیشلر
بعضیلری دخی ر کبه مع الفخذ ایکیسی عضو واحددر دیشلر خلاصه ده
قول ثانی اختیار اولنوب این همام دخی انی هدایه شر خنده تصحیح
ایشدر بوکا کوره بر کیمسه ایکی دیزلری آحق اولوب اویلو غی اورنک
اولد یغی حالد نماز قیلسه جائز در زیرا لکن ایکی دیزلر فخذ مع
الکبه نك برخی مقیدارینه بالغ اولمز کذلک خاتونک طپوغی ساقنه
تابعدر عضو مستقل دکدر پس مجرد طپوغک انکشافی مانع دکدر
بر خاتون ساقنک برخی مکشوف اولد یغی حالد نماز قیلسه امام
اعظم ایله امام محمد قتنده نمازی اعاده ایدر واکر ساقنک ر بعیندن
اقلی منکشف اولسه بالاتفاق اعاده ایتمز زیرا قلیل معفودر اما کثیر
عفو اولمز شیئک برخی ایسه احکامک اکثرنده کلی مقامنه قائم
اولمغه کثیردر امام ابی یوسف دیمشکه بر عضوک نصفنک مادونی
منکشف اولق جواز صلاته مانع اولمز انکشاف نصفده ابو یوسفدن
ایکی روایت وارددر بر وایتده منع ایتمز بر وایتده منع ایدر حر اولان
خاتونک شعر مسترسلنک حکمی دخی مطلقا مرأه نك بطن و ظهیری
کییدر دخی مرأه نك ورجلاک فخذ نك حکمی ساقده مذکور اولان حکم
کییدر مثلاً انلردن قنبرسنک برخی منکشف اولور ایسه امامین قتنده
مانع اولور ابو یوسف قتنده مانع اولمز اما عورت غلبه اولان قبل
ودبرک حکمی دخی ساقده مذکور اولان اختلاف اوزره در برخی
احدهمانک برخی منکشف اولسه امامین قتنده مانع اولور ابو یوسف
قتنده نصی یا اکثری منکشف اولد یغی مانع اولمز اما مرأه نك
مهمسی اگر صار قدیسه کو کسنه تابعدر پس صدر و ثیدیندن مجموعنک
برخی منکشف اولد یغی مانع اولمز واکر انک مهمسی کو شیوب
صار قدیسه عضو مستقل اولوب یا لکن برینک برخی منکشف
اولق مانعدر و دخی مرأه نك هر بر قولایغی عضو مستقلا کذلک
اودبر یله کو بک اراسی مستقلا بر عضودر اما انک یانی بطنه تابعدر

شمس الائمة سرخمي شرحنده ذکر ايشكه اگر ثوب انچه اولوب
التنه اولان اون بشره سچلسه ستر عورت حاصل اولمز ظاهر
اولان دخي بودر اگر غلبه اولسه ولكن عضوه ملتصق اولوب عضوك
شكلي ايله متشكل اولسه لايق اولان اول ثوب جواز صلاته مانع
اولماقدر انكه ستر حاصل اولديغچون بر كپسه نك اوزرنده كوملكدن
غيري نسته اوليوب انكه ستر عورت ايدوب نماز قيلسه ولكن اگر
بر كپسه نك التنه نظر اينده هورت يريني كورمسي ممكن اولسه جواز
صلاته مانع اولمده اكا اعتبار اولمز ستر ماموره حاصل اولديغچون
زيادته ذكر اولمشكه اگر برخاتون خرق فاحشي اوليان ثوب
جديده قادر ايكن خرق فاحشي اولان اسكي ثوب ايله نماز قيلسه
انك شعرندن وفخذندن وساقندن بر مقدار بر آچيلوب جله سي
جمع اولندقد ربيع ساقه باغ اولورسه انك نمازي جائز اولمز بومسئله يي
صاحب زيادات اعضاء منكشفه مزبوره نك اصغري ساق اولديغنه
بنا قيلشدر بعض علماء دخي اني اختيار ايدوب ديمشله كه جمع
متفرقه معتبر اولان بودر كه اگر اول مجموعي اعضاء منكشفه نك
اصغرينك ربيعنه بالغ اولورسه مانع صلاة اولور حتي اگر اذندن
تسع وفخذندن دخي تسع منكشف اولسه جواز صلاتي منع ايدر
زيرا انك مجموعي صورت مزبوره ده عضو منكشفك اصغري اولان
اذندن ربيع دكل بلکه دخي زياده در وليكن بومسئله ده مختار اولان
جمع بالا جزادر ايمدي صورت مذكوره ده مادامكه اذتك وفخذك
هر برينك ثمني يا خود هر برينك ربيعك ثلثي منكشف اولمده جقه مانع
صلاة اولمز زيرا ايكي ثمن ربيع ثمانية ايدر ودخي ايكي ثلث ربيع
ينه ربيع ثمانية اولان ايكي بدكه دخي زياده اولمده عضوين
مزبورين انكشافده عضو واحد اعتبار اولوب همان عضو
واحدك ربي منكشف اولمش كي اولور انكشاف ربيع ايسه
مانع صلاتدر اما امه نك عورت يري رجل كي تحت سره در تحت
ركبه وارنجه در ودخي انك بطني وظهري عورتدر يوندن ماعدا

اعلاي

اعلاي بطني دخي مافوق واسفل ركبه سي دخي ماتحتي بالاتفاق
عورت دكلدر زيرا امه محل خدمت ومقر مهنت وزجت اولمده
ذكر اولنان شيلرك اندن انكشافنه مبالات اولمز مدبره وام الولد
ومكانه حكم مذكوره امه منزله سنده در انلرده قوللق باقي
اولديغچون اگر انلردن يري مثلاً مكشوفه الرأس اولديغي حالده
نماز قيلاركن آزاد اولوب بر ركن ادا ايتدن عضو مكشوفني عمل
قليل ايله ستر ايلسه نمازي جائز اولور اما اگر عمل كثير ايله ستر ايدوب
يا خود در ركن تامي ادا سندنصكره ستر ايلسه نمازي جائز اولمز حره
اولدقدنصكره ستر لازم اولان عضوي ستر ايتيوب انكشاف اوزره
نماز قيلديغچون بر كپسه نك نماز ايتنده عورت اولان عضوي منكشف
اولوب لكن اكلندن اول كپسه ينه اور تسه اول انكشاف انك نمازي
افساد ايترا اما منكشف اولدقدنصكره انكه بيله اركان صلاتدن
بر ركني ادا ايلسه اول انكشاف انك نمازي افساد ايلروا اگر انكشاف
اوزره بر ركن ادا ايتيوب لكن ادا ايدو جك مقدار اكلنوب اول عضوي
اور تسه امام ابي يوسف قنده نمازي فاسد اولور امام محمد قنده اولمز
كذلك نماز قيلان كپسه كندى صنعى اولقسز بن مزاحجه دن ناشي
صف نسايه واقع اولوب يا خود امامك اوكنه كچوب يا خود اوزر ينه
نجاست واقع اولوب اني تيز جك آنسه اگر بر ركن مقداري اكلنديسه
ابو يوسف قنده انك نمازي فاسد اولور امام محمد قنده اول حال ايله
بر ركن ادا اولمده جقه فاسد اولمز مختار اولان ابو يوسفك قوايددر
اما اگر ذكر اولنان اشيا نك يري اول كپسه نك صنعيله اولسه انك
نمازي في الحال بالاتفاق فاسد اولور بر كپسه بتون عورت يريني
اورته جك نسته بوله ميوب ولكن بعضيني اورته جك بولسه اول
نسته آز دخي اولورسه اني استعمال واجب اولور واغلظ اولاني
سترده تقديم ايدر مثلاً رجل اول سواه تيغني ستر ايدوب صكره فخذيني
دخي صكره ركبه سني ستر ايدر اما امره فخذندنصكره بطني وظهري
تقديم ايدر صكره ركبه سني ستر ايدر صكره دخي بولورسه باقي اعضا سني

سترايدر اگر ستر ايجون بولنان اوت وانك امثالي نسنه اولسه انكله
ستر واجب اولور قنيه ده ذكر اولمشكه بر عريان كيمسه چاوردن
غيري ستر عورت ايدو جك نسنه بوله مسه اگر نمازي اتمام ايدنجه
طورا جغني بيلسه انكله عورت بر بني صوايوب ستر عورت ايدوب
نمازي قبلارنكم اغاج پيراغندن غيري نسنه بوله مسه پيراقلري بر بيله
ديكوب ستر عورت ايدوب انكله نمازي قبلار بر عريان كيمسه نك رفق
نماز قبلدقد نصكره ثوبي عريان مز بوره ويرمكي وعد ايلسه عريان
مذكور فوت وقتدن قورقسه دخي منتظر اولور امام اعظمدن
پرروايتده دخي انك فوت وقتدن خوف اولدجه منتظر
اولور ابو يوسفك قول دخي بو اولوب اظهار اولان دخي بودر اگر
عريان مذكورك ستر عورت ايدو جك ثوب بولمغه اميدي وارايسه
فوت وقت خوف اولنجه دك نمازي تاخير ايدر قنيه ده ذكر اولمشكه
اگر بر صبيه پاشي آچق اولديغي حالده نماز قيلسه اكا اعاده ايله امر
اولمز اما اكر انك عورت يردن اولمغي وانك امثالي آچق اولديغي
حالده قيلسه اعاده ايله امر اولنور كذلك صبيه مذكوره ابدست ستر
نماز قيلسه اعاده ايله امر اولنور ودخي اركتي حفته مستحب اولان
بودر كه نمازي اوج ثوب ايله قبله بري قميص و بري ازار و بري عمامه
اگر بر كيمسه من غير عذر يا لكر طون ايله يا خود يا لكر ازار ايله نماز قيلسه
مكر و هدر خلاصده ذكر اولمشكه بر عورت در بادن عريانه اولديغي
حالده چيفسه وانكله بيله بر ثوب اولسه كه اول عورت نمازي اول
ثوب ايله قائمه اولديغي حالده قبلار ايسه انك اولمغندن يا خود
بالدردن جواز صلاته مانع اوله جق مقدار نسنه آچلسه و اكر قاعده
اولديغي حالده قبلار سه اول نسنه منكشف اولماسه اول عورت نمازي
اول ثوب ايله اوتوردغي حالده قبلار اكر اول عورت جسدني ور يع
راسني اورته جك ثوب بولوب وليكن تغطيه راسي ترك ايلسه نمازي
جائز اولمز اكر اول ثوب انك باشنك ربغندن اقلني تغطيه ايدر اولسه
اول زمان تغطيه راسي ترك ايتك ضرر ايتمز (اما نمازك شرط رابعي

استقبال

استقبال قبله در) كعبه نك حضورنده اولان كيمسه نماز قبلدقد
انك يوزي عين كعبه به مقابل اولق فرضدر حتى شهر مكه ده اولان
كيمسه او ايجنده نماز قيلسه انكله كعبه اراسنده اولان ديوار و حائلدن
نه وار ايسه ازاله اولنسه انك استقبال كعبه نك بر جزئه واقع اولسي
واجبدر صاحب كافي دخي بويله ديمشدر ليكن پرروايتده دخي
ديمشكه مصلی مذكوريله كعبه نك مابيننده حائل اولسه اصح قول
اوزره اول كيمسه غائب كيدر كعبه دن غائب اولان كيمسه به فرض
اولان انجق جهت كعبه به استقبالدر هدايه ده بوقوي صحيح ايتش
اما جرجاني ديمشكه غائب دخي عين كعبه بي اصاب فرضدر ثمره خلاف
كعبه دن غائب اولان كيمسه نماز قبلدقد كعبه به نيك اشتراطنده
و عدم اشتراطده ظاهر در شيخ امام ابو بكر محمد بن حامد قنده
قول صحيح اختيارينه بناء كعبه دن غائب اولان كيمسه استقبال قبله
ايتد كده كعبه به نيت شرط دكلدر شيخ امام ابو بكر محمد بن فضل
قنده جرجاني قولني اختيار ايتديكنه بناء شرطدر بعض مشايخ
عالمه ايدوب ديمشدر كه اكر مصلی نمازي محرابه طوغري قبلار سه
ان حامدك قوليله عمل اولنور زير محراب غالباً تحري ايله وضع
اولمغله نيتدن كافيه اولور و اكر مصلی نمازي صحراده قبلار سه بن
فضلك قوليله عمل اولنور صحراده اتفاق آراء متعذر اولديغچون
اهل مشرقك قبله سي ائمه حنيفه قنده مغرب جا نيدر ايمدي
مشرق بلدانك اهل البسي انحرافه احتياجه ستر مغرب جا بنه طوغري
قبلارل امالي فتاواده ذكر اولمشكه سمرقنده حد قبله مغرب شتاييله
مغرب صيفك ما بيندرا اكر انده مصلی حد مغربندن خارج جهته
توجه ايلسه صحيح اولمز ايمدي سمرقند مشرق شتاييله مشرق صيف
پيشنده معتدل اولمغله انك قبله سي مابين مغربندر ودخي مشرق
صيفه مائل اولان شهر لرك قبله سي مغرب شتايه مائله در بونك
عكسي دخي بويله در اكر مصلی مريض اولمغله قبله به توجه قادر
اوليوب و آني قبله به توجه ايدر كيمسه دخي اولسه يا خود صحيح

اولوب توجهه قادر اولسه ولكن اگر توجهه ايدرسه جهت اخرا دن
عدو يا خود سبع کلوب کندينه يامالنه ضرر ايرشدر مسندن قور قسه
قنخی جهته توجهه قادر اولورسه اويله قيلار كذلك بر کيمسه در ياده
تخته اوزرنده اولوب اگر قبله به توجهه ايدرسه غرق اولمقدن
قور قسه اکا دخی توجهه قبله لازم دکلدن ودخی بر کيمسه دابه دن
اينوب بتمکه قادر اولوب يا خود انی اينديروب بنديرمکه بر کيمسه سی
اولسه يا خود عدودن ياسبعدن خوف ايلسه اول کيمسه فریضه بی
دابه اوزرنده توجهه قادر اولديغی مکانه طوغرو قيلار اما اگر دابه
اوزرنده نماز قيلسی بوزی ايچنه بتا جق مقدار چامور عذری ايچون
اولورسه اول کيمسه قبله به استقبال ايدرو يولداسلرندن آيريلوب
قالمقدن قورقزايسه دابه سنی طور ديروب اويله قيلار والادابه سنک
سیری حالنده دخی قيلار وكذلك نزول وامثالک خوفی ايچون را کجا
صلاة فریضه جائز اولديغی موضعه لایق اولان ايقاف دابه در
ولکن يولداسدن آيريلق خوفی اولما مغله مشروطدر ودخی
اگر مصلینک بوزی چامور ايچنه بتا جق مقداری اولوب همان
برک باشلغی اولسه دابه دن اينوب قيلق لازمدر ودخی بر کيمسه
صلاة نافله بی بغير عذر دابه اوزرنده قيلسه دابه سی قنخی طرفه
توجهه ايدرايسه قيلسی جائزدر ولکن خارج مصرده اولمغله
مشروطدر اما مصرده امام اعظم قنده جائز دکلدن امام محمد
قنده مع الکراهه جائزدر امام ابی يوسف قنده جوازی بدون
الکراهه در مقدار خر و جده دخی اختلاف وارددر قول اصح
مسافرك قصره ابتدا ايدجک مقدار ايدراگر بر کيمسه نافله به خارج
مصرده افتتاح ايلسه قبل الاتمام شهره داخل اولسه بعض علما
ينه را کجا اتمام ايدرديمشرو لکن اکثر علما دابه دن اينوب بر
اوزرنده اتمام ايدرديمشردابه اوزرنده نافله نماز قيلان کيمسه به عند
الشروع استقبال قبله واجب دکلدن اگر بر کيمسه به قبله مشنبه
اولوب انک قنده قبله دن سؤال ايدجک اهل مکاندن بر کيمسه

اولسه بذل جهد ايدوب قبله انک اماراتندن اولان نسندر ايله قنخی
طرفک قبله اولديغنه طی غالب اولور ايسه تحری ايدوب اول طرفه
طوغری نماز قيلار تحری ديوشينک لایق اولانی ارامغه ديرلر
بويله اولديغی بالاتفاقدر زير صاحبه دن بر جاعته قبله منبه
اولدقده انلر تحریلری اوزره جهات مختلفه به نماز قيلد قلرنده
حق جل وعلا حبيبته * فايغنا تولاوا فثم وجه الله * قول شريفی
انزال ايلدی واشنباه وقتنده اول کيمسه قنده اولان يا خود
چوره سنده ويا اکا يقين اولان کيمسه به سؤال واجبدر بوخسه
سؤال قبله ايچون ناسی منزللرندن استخراج ايدوب ويا کيمسه بی
طلب واجب دکلدن اگر اول کيمسه حين اشنباهنده توجهه ايلديکی
جهته خطاسنی بعد الصلاة ييلسه قبلديغی نمازی اعاده واجب
اولمزا و اگر هنون نمازده ايکن خطاسنی ييلسه قبله به توجهه ايدوب باقی
قيلان نماز بی قبله به توجهه اوزره قيلار اشنباه قبله مفازده يامصرده
بالبله مظلومه يانه سارده اولديغنک جمله سی برادر اگر بر کيمسه نک
تحریسی بر جهته واقع اولدقه نمازی اول جهتک عبری به قيلسه قبله به
دخی اصابت ايتمش اولسه يينه قيلديغی نمازی اعاده ايدر امام اعظم ايله
امام محمد قنده ودخی امام اعظم دن بر روايته اول کيمسه به کفر خوفی
وارددر ديمش زير اول کيمسه به فرض اولان تحریسی جهته قيلقدر
ايمدی فرض اولان طرفی ترک ايلديکچون انک حقنده خوف
مذکور وارددر امام ابی يوسف اول کيمسه نمازی اعاده ايتمز ديمش
زير اينه قبلديغی طرفه اعاده ايتديکچون اعاده سننده فائده اولمزا
بر کيمسه حين اشنباهنده تحری ايتوب بلا تحری نماز قيلسه قبلديغی
نماز جائز اولمزا فرض اولان تحری بی ترک ايتديکچون بوضورنده
اول کيمسه خلال صلاتده ايکن قبله بی اصابت ايتديکني ييلسه امام
اعظم ايله امام محمد قنده نماز بی بوزوب يکيدن قيلار امام ابی
يوسف قنده اول قبلديغنک اوزرينه بنا ايدراگر اول کيمسه قبله بی
اصابتی بعد الفراغ ييلسه اکا بالاتفاق اعاده لازم اولمزا اگر حين

کیمسه نك حقنده منصور در اما اگر مصلي مذکور سبق حدث ظنيله
او کونا توجه ایتش اولورسه انك حقنده اعتبار امامك ستره سنه در
اگر ستره وار ايسه یعنی اول کیمسه اگر امامك ستره سنی تجاوز ایتدیسسه
نمازی فاسد اولور و اگر ایتدیسسه اولمز اما اگر امامك اوکونده ستره
پوغبسه اول کیمسه نك اوکوندن کتمسی شول مقدار اولسه که اگر
اول مقدار اردینه کئسه صفوی تجاوز ایتش اولور ايسه نمازی فاسد
اولور والافلا و اگر صحرا ده نماز قبلان کیمسه منفرد قبلارسه انك
سبق حدث ظنيله تحولنك نمازی افساد و عدم افسادنده معتبر اولان
موضع سجودی و یا انك مقداری تجاوزی وعدم تجاوز یدر (فروع شتی)
شرح طحاویده ذکر اولمشکه کعبه مجرد عرصه نك اسمیدر حتی
اگر کعبه نك دیوار لری موضع آخره وضع اولنسه اول دیواره طوغری
نماز قلیق جائز اولمز بر کیمسه جوف کعبه ده یا سطح کعبه ده نماز قلمسه
جائز در اما مجرد خطبه طوغری نماز قلمسه جائز دکلدر بر کیمسه
کیمده نماز قلمسه انك قبله به استقبال لازمدر اگر قادر ايسه ودخی
کی قبله دن دوند کده مصلي دخی قبله به دونمك لازمدر کی نه به
توجه ایدرسه نمازی اکا طوغری قلیق جائز اولمز اگر بر بلوک ناسك
هر برینك تحریسی بر برینه مخالف جهته اولوب نماز قلمسه لر اگر
منفرد اولد قلیری حالده قلدیلر ايسه جهله سنك نمازی جائز اولور و اگر
جماعت اولوب قلدیلر ايسه امامه مخالف اولانك نمازی جائز اولوب
غیر یلرک جائز اولور اگر امام اول غیر یلرک آردنده دکل ايسه اگر
بر قوم تحری ایدوب جماعتله نماز قلمسه لر ایچلرنده کیمی مسبوق و کیمی
لاحق کیمسه لر دخی اولسه امام سلام و یرد کده اول مسبوق و لاحق
ما فاتهی قضا ایچون قالقد قده امامله قلد قلیری جهته قبله اولدیغی
انلره ظاهر اولسه مسبوق قضا اولانه جقه منفرد اولغله قبله اولدیغی
ظاهر اولان طرفه دونوب نمازینی اصلاح انکیچون ممکن اولور اما
لاحق ایچون ممکن اولمز زیرا لاحق هنوز مقتیدر و راء امامده اولان
مقتدی به قبله نك جهت آخری اولدیغی ظاهر اولسه اکا اصلاح ممکن

اولمز زیرا اگر بنفسه دونسه امامنه مخالفت ایتش اولور و اگر دونسه
کندی قنده قبله اولیان جهته طوغری نمازینی اتمام ایتك لازم
کلور بو ایکبسی مقتدینك نمازینی مفسد اولدیغی کی کذلک لاحقك
دخی نمازینی افساد ایدر بر کیمسه محلنده تحری ایدوب نمازه شروع
ایتد کده بر کیمسه دخی بلا تحری اکا اقتدا ایلسه اگر امام اولان قبله به
اصابت ایتش اولور ايسه ایکبسنك دخی نمازی جائز اولور و اگر اصابت
ایتدیسسه انجیق امامك نمازی جائز اولور اگر اعمی کیمسه بر رکعت
نمازی قبله نك غیر یی به متوجه اولوب قلمسه بر کیمسه دخی کلوب انی
قبله به دوندورب اکا اقتدا ایلسه اگر وقت شروعده قبله دن سؤال
ایدك کیمسه اولوب اول اعمی اکا سؤال ایتدن شروع ایتدیسسه
ایکبسنك دخی نمازی جائز اولمز و اگر سؤال ایدوب شروع ایتدیسسه
اعمی نك نمازی جائز اولوب اکا اقتدا ایتدک نمازی جائز اولمز
(اما نمازك شرط خامسی وقتدر) صباح نماز نك اول وقتی فجر ثانی
طوغدیغی وقتدر فجر ثانی کوکک نواحی و اطرافنه طاغلان بیاض
نوردر فجر اول که فجر کاذب ایله مسمی در اول دخی شول بیاضدر که
کوکک فوق طرفنه اوزانوب اما کارنه یا یلبوب انی ینه ظلمت قبلار
انکله یسونسك وقتی حیقماز و صباح نماز نك وقتی کیر مرز بر اول
وقت حکم لیلدن اولغله صائم اولان کیمسه اول وقتده یمك حرام
اولمز اما صباح نماز نك آخر وقتی کونش طوغن دن اوله دکلدر و لکن
کونش طوغد قد نصکره نماز مباح اولان وقتده علما اختلاف ایتشلر
ابو بکر محمد بن الفضل دیمشکه مادامکه انسان قرص شمسه باقیه
قادر اوله هنوز کونش طوغن قده اولوب اول وقتده نماز مباح اولمز
اما چقه که قرص شمسه باقد قده کوزی قاشوب بقماغه عاجز اوله اول
وقتده نماز مباح اولور کتاب امام محمدیه ذکر اولمشکه کونش
طوغوب رایکی مزارق بو بنجه قالقسسه اول وقتده نماز مباح اولور
بعضیلر دخی دیمشکه که چکه سنی کوکسنه طبا یوب بقان کیمسه اگر
قرص شمسی کورمن ايسه اول وقتده نماز حلال اولور اما اگر کورمن

حلال اولن بوقول اخير ايسر اقوالدر اماظهرك اول وقتي شمسك
كوك اور تاسندن آيرلديغي وقتدر ظهرك آخر وقتي امام اعظم قنده
هر شيتك كولكه سي في زوالدن غيري ايكي مثلي اولديغي وقتدر
امام ابى يوسف ايله امام محمد قنده هر شيتك كولكه سي في زوالدن
ماعدا بر مثلي دخي اولديغي وقتدر بو اختلافه بناء مشايخ احتياط
ايدوب ديعشلكر كه لايقي اولان بودر كه كشي صلاة عصرى كولكه
ايكي مثلنه بالغ اولدقده قنلوب صلاة ظهري دخي كولكه بر مثلنه
بالغ اولنجه تاخير ايتمكددر صلاة عصرك اول وقتي قولين مذكورين
اوزره وقت ظهر خروج ايلديكي زماندر يعنى امام اعظم قولى اوزره
هر شيتك كولكه سي في زوالدن ماعدا ايكي مثلي اولديغي وقتدر
امامين قولى اوزره في زوالدن ماعدا بر مثلي دخي اولديغي وقتدر
صلاة عصرك آخر وقتي كوش غروب ايتن دن اوله دكدر صلاة مغربك
اول وقتي كوش غروب ايتديكي وقتده در آخر وقتي شفق غائب
اولن دن اوله دكدر شفقده اختلاف وارددر امام اعظم قنده كوكك
كمارنده اولان قزلق قدر نصكره حاصل اولان بياضقدر امامين
نفس قزلقدر اند نصكره اولان بياضلق دكلدر ديديلر صلاة عشائك
اول وقتي قولين مذكورين اوزره شفق غائب اولديغي وقتدر
صلاة عشائك آخر وقتي فجر ثاني طلوعنى عتبلديكي جزء زمانه دكدر
صلاة وترك اول وقتي امام اعظم قنده صلاة عشائك اول وقتدر
لكن مصلى صلاة عشائى صلاة و تراوزر يته تقديم ايله مأموردر حتى
اكر وترى قصدا قبل العشاء قيلسه صحيح اولن اما امامين قنده
صلاة وترك وقتي بعد صلاة العشاء ايمدى بر كيمسه اكر صلاة عشائى
قيلديغي ثوبى حقا روب وترى ثوب آخر ايله قيلسه صكره عشائى
قيلديغي ثوبك نجس اولديغي ظاهر اولسه امام اعظم قنده اول كيمسه
صلاة عشائى اعاده ايدوب وترى اعاده ايلن امامين قنده اعاده ايدر
معلوم اوله كه وقت اداء صلاة نه شرط اولديغي كي وجوب صلاة نه دخي
شرطدر ايمدى وقت اولدقده نماز واجب اولن نكهم صدر الدين

برهان الاثمه زماننده وارد اولان فتواده بزولايتزده عشائك وقتي
بوله مامغله بزه صلاة عشا واجب اولور مى دبو سوال اولندقده همان امام
مذكور جوابنده ايسر عليكم صلاة العشاء يازوب ظهير الدين مرغيناني
دخي بوبله فتوى ويرمش ديدى بوقتوى بلغار ولايتنده شمس الاثمه
حلووانى به وارد اولدقده قضاء عشا ايله افتا ايدوب صكره خوارزنده
شيخ كبير سيف السنة البقالى به واصل اولدقده انك عدم وجوبى ايله
افتا ايلديكنك جوابى امام حلووانى به بالغ اولدقده خوارزنده آدم
كوندروب جامع خوارزنده عامه علمائى جمع ايدوب شيخ مذكور
سوال ايتدر مشككه ماتقول فيمن اسقط من الصلوات الخمس واحدة
هل يكفر ديدكده شيخ مذكور **ك**وزل جوات ويروب ماتقول
فيمن قطعت يداه مع المرفقين اور جلاه مع الكعبين كم فرائض وضوئه
ديدكده سائل مذكور بو خصوصده رابعك محلى فوت اولمغله
اول كيمسه نك حقهده فرائض وضوء اوچدر ديدى شيخ بقالينك
فكذلك الصلاة الخامسة ديديكى امام حلووانى به بالغ اولدقده
استحسان ايدوب اول دخي شيخ مزبوره موافقت ايتمكددر ودخي
صلاة فجرى نور ظاهر اولوب ظلمت و غلس منكشف اولديغي وقتده
قيلقى مستحيدر شويله كه بر كيمسه اوق آتسه اوقنك دوشديكي موضعى
كوره جك قدر آيدنلقده قبله بو كاسفار ديرلر بدرلودخي حد اسفارى
بويله بيان ايتمشلكر كه صلاة فجرى قيلمغه شول وقتده بدء ايليه كه وجه
سنت اوزره صباح نمازنى قيلدقد نصكره اكر آيدست سز قيلديغي
ظاهر اولسه ايدست آلوب وقت چيقدادن يته وجه سنت اوزره
اعاده صلاة ممكن اوله صلاة فجرده اسفارك مستحب اولسى ائمه
حنفيه قتلزنده همان بروفته مخصوص اوليوب جمله ازمنهيه شاملدر
الا يوم فخرده مزدلفهده قيلنان فجرده بالاتفاق مستحب اولان تغلبسدر
وقت وقوفى توسيع ايجون ودخي ائمه حنفيه قتلزنده مستحب اولان
صيف كونلرنده صلاة ظهري تبريد ايدوب يوم شتاده تقديمدر ودخي
صلاة عصرده قرص شمس متغير اولميجب **ه**ك تاخير مستحيدر

بو خصوصه اعتبار تغییر قرصه در یو خسه تغییر ضوئه دکلدر زیر
تغیر ضوئه بعد الزوال دخی حاصل اولور ایمدی قرص شمس باقد قد
کوز حیره لیمه متغیر اولمش اولور والا فلا کذا فی الکافی ودخی
جیع ازمنه ده تعجیل مغرب مستحیدر الابلوطلی کونده دکل مرویدر که
ابن عمر رض برکون صلاة مغربی بلد ز ظهور ایدنجه تا خیر ایتمکله
بر قول آزاد ایش بوروایت ظهور نجه دك تا خیر مغرب کراسته
دلالت ایدر قنیه ده ذکرا و نمشکه امام محمد ک امام اعظمین روایتی
اوزره تا خیر مغرب مکروه در امام اعظمین حسن روایتی اوزره
شفق غائب اولمزدن مقدمه دك تا خیر ده کراسته یوقدر دیمش
ولکن قول اصح مکروه اولماسیدر مکروه سفر عذر یله یا خود طعام
اوزنده اولمق عذر یله و آنک امثالی اعذار سبیل اولوب یا خود تا خیر
از اولور سه مکروه اولمزدن تطویل قرائت ایل اولان تا خیر ده اختلاف
وار در انتهی ودخی صلاة عشا بی ثلث لیلدن اوله دك تا خیر مستحیدر
ثلث لیلدن نصکره نصف ایل و ارنجه تا خیر مباحدر نصف ایلدن نصکره
بغیر عذر طلوع فجر و ارنجه تا خیر مکروه در اما صلاة وترده اصل
بودر که یا تدقد نصکره او یا ثوب قالقمغه اعتمادی اولیان کیمسه یه
او یومزدن اول وتری قلیق افضلدر اما کر قالقمغه اعتمادی اولور سه
آخر ایل دك تا خیر افضلدر فحن هوا بلوطلی اولسه صلاة فجر
وصلاة ظهر ده وصلاة مغرب ده تا خیر مستحیدر یعنی اول وقتده قلیقه
تعجیل ایتموب دخی بقاء وقتده شک اولنجق مرتبه زیاده تا خیر ایتمکدر
محیطده دیمشکه تا خیر مغربدن مراد غروب تیقن حاصل اوله حق
مقدار در ودخی یوم غیمده عصر دن وعشادن هر برنده مستحیدر اولان
تعجیلدر ولکن تعجیل عصر ایل مراد تغیر شمس واقع اولمدیغه
تیقن حاصل اولاجق قدر در تعجیل عشا ایل مراد وقت معتاددن
از اجق تعجیلدر تا که خوف مطردن ناشی جماعته قلت حاصل اولیه
* اما نماز قلیق مکروه ۴ اولان وقتلر بشدر او چنده فرض نماز
وتطوع مکروه در ولکن انلرده کراسته فرضده صحت مانعدر

اول فرض سبب کامل ایل واجب اولد یغیچون مثلاً اول اوج وقتده
فوائت قضا اولنجق ودخی وقت غیر مکروه اولان تلاوت سبیل
واجب اولان سجده تلاوتی ایتک دخی وقت غیر مکروه حاضری
اولان جنازه نک نمازی اول وقتلرده قلیق وصله وتری انلرده
قضا ایتک جله سی صحیح دکلدر زیر انلر کامل اولد قلیری حالده
واجب اولمغه ناقص اولد قلیری حالده ادا اولنجق لازم کلور اما
کراسته فی التطوع صحت مانع دکلدر ولکن اوقات مذکوره ده تطوع
کراسته تحریمه ایل مکروه در ایمدی فرض و تطوع قلیقه کراسته
اولان اوقات ثلثه نک بری طلوع شمس وقتلدر و بری دخی وقت
زوال شمسدر بری دخی غروب شمسدر الا مصلی قلیدیغی کونک
ایکند یسنی وقت غروبده قلیق مکروه دکلدر هنوز وقتدن بره مقدار
باقی اولمغه آنک وجوبی ناقص اولوب اول وقتده اداسی دخی ناقص
اولد یغیچون آنک وقت غروبده قلیق من غیر کراسته صحیحدر
امام ابی یوسفدن روایت مشهورده کلمشدر که جمعه کونی وقت
زوالده تطوعی من غیر کراسته امام مذکور تجویز ایشدر ودخی
اوقات ثلثه مذکوره ده صلاة جنازه وسجده تلاوت جائز اولمزا کر
جنازه نک حضوری وسجده نک تلاوتی وقت غیر مکروه اولمش
ایسه ودخی بو اوقات مذکوره ده سجود سهو اولمزا اجزاء صلاتدن
اولد یغیچون اگر اول اوج وقتده بر کیمسه صلاة مفروضه قضا ایسه
وقت آخرده بیه اعاده لازم اولور و اگر اول وقتلردن برنده سجده آینی
تلاوت ایسه افضل اولان اول کیمسه اول سجده بی تلاوت
ایلدیکی وقت مکروه ده ایتموب و اندن خیری اوقات مکروه ده دخی
ایتمکدر ولکن اگر قنغیسنده ایسه ائمه حنفیه قنغیسنده بیه جائز
اولوب اعاده لازم اولمزدن کذلک اگر اوقات ثلثه دن بر وقتده جنازه
حاضری اولوب نمازی قلیق صحیحدر بلکه افضل اولان تاخیر
ایتموب همان نمازی قلیق دفن اولمقددر مکروه وقت غیر مکروه
حاضری اولد یسه وقت مکروه کیمجه طور ب صکره قلیق کر کرد

۴ بو مقامده کراستدن مراد
عدم جواز دخی شامل اولاند
ایمدی هر جائز اولیان نسبه
مکروه در

اما اوقات خمسہ مذکورہ دن ایک وقت دخی وارد کہ انلرہ انجق
تطوع مکروه اولوب فرض دخی واجب لنفسه انلرہ مکروه
اولز یعنی فوائت وصلاۃ جنازہ وسجدة تلاوت مکروه اولوب
ولکن منذور ولازم بالشروع وایکی رکعت طواف نمازی
اول ایکی وقتہ مکروه اولور رصلوات مذکورہ دن ہر بری واجب
لغیرہ اولدقلمچون اول ایکی وقتک بری فجر ثانی طلوع عند نصکرہ
تا کونش طوعجہ اولان وقتدر اول وقتہ جہلہ نوافل مکروہ و ہدر
الاسنت فجر مکروه دکلدر بری دخی صلاۃ عصر دنصکرہ تاغروب
شمسہ وارنجہ اولان وقتدر غروب شمس دنصکرہ دخی صلاۃ مغربی
قلز دن مقدم تطوع مکروہ و ہدر زیراتجیل مستحب اولان مغربی
تا حیر لازم کلور کذلک جمعہ کوئی خطبہ ایچون امام منبرہ جبقدیخی
وقتہ تطوع مکروہ و ہدر دخی صلاۃ جمعہ یہ اقامت وقتہ تطوع
مکروہ و ہدر اما جمعہ نک غیریدہ مجرد اقامتہ شروع ایلہ تطوع
مکروه اولز اما اگر فجرک غیریدہ امامک صلاۃ شروع عند نصکرہ
تطوع ایلہ مشغول اولورسہ مکروه اولور اما صباح نمازینہ بعد
شروع الامام دخی سنت فجر قلمق مکروه دکلدر اگر اما ملہ رکعت
ثانیہ یہ باتشہ مدہ یتشہ حکمنہ یقینی اولورسہ وینہ بعد شروع الامام
بقیہ سنتی اتمام مکروه دکلدر اگر رکعت اولی دہ قبل الزکوع امامہ
یتشہ کہ یقینی اولور ایسہ اگر برکیمسہ جمعہ کوئی امام خطبہ یہ
چیقمزدن اول صلاۃ تطوعہ شروع ایسہ بعدہ امام خطبہ ایچون
منبرہ حقیسہ اول کیمسہ نمازی قطع ایتمز لکن اگر اول نماز تحیمہ المسجد
یا نفل مطلق ایسہ ایکی رکعتی تمام ایدوب سلام ویرر و اگر سنت جمعہ
ایسہ بعضیلری انی دخی ایکی رکعت اوزرہ قطع ایدر دیمشدر بعضیلری
درت رکعت ایلہ تمام ایدر دیمشدر مرعینانی قول ثانی یی صحیح ایتمشدر
حسام الدین شہیدک دخی اختیاری بودر ولکن نوادرہ ذکر اولمشکہ
اول کیمسہ هنوز ایکی رکعت قلمش ایسہ سلام ویروب امامی استماع
ایدروا اگر رکعت ثالثہ بہ قالقوب انی سجده ایلہ قید اتمش ایسہ

تخفیف

تخفیف قرائت ایلہ رکعت رابعہ بی دخی ضم ایدوب سلام ویرر
قاضی امام ابوعلی نسفیدن حکایہ اولمشکہ اول قول اول ایلہ فتوی
ویرمشکن رجوع ایدوب نوادرہ مذکور اولان ایلہ افتا اتمش امام
سرخسی و امام بقالی دخی اکامیل ایتمشدر و شیخ کان الدین ابن الہمام
دخی آنک اوجہ اولماسنہ ذاہب اولمشدر ولکن نوادرہ اول کیمسہ نک
ثالثہ یہ قائم اولدقندہ انی سجده ایلہ قید ایتمدیکی ذکر اولنامشدر اندہ
اختلاف اولمشدر بعضیلرک قتنہ قعودہ عودت ایدر و بعضیلرک
قتنہ تخفیف ایلہ اتمام ایدر قول ثانی او جہدر بومسئلہ دہ ایکی
رکعتہ سلام ویردیکی صورتہ اختلاف وارد بعضیلر اول کیمسہ یہ
برشی لازم اولز دیمشدر بعضیلر دخی اول کیمسہ ایکی رکعتی قضا ایدر
دیمشدر ابو بکر محمد بن الفضل دیمشکہ درت رکعتی قضا لازمدر و دخی
تطوع نمازی قبل صلاۃ العیدین ویراملر خطبہ لری وقتہ و علی
الاصح بیراملر خطبہ لرنند نصکرہ دخی مصلادہ تطوع مکروہ و ہدر
کذلک خطبہ کسوف و خطبہ استسقاء و خطبہ حجہ تطوع
مکروہ و ہدر استماع وانصافہ محل اولدو غیچون اگر برکیمسہ اوقات ثلاثہ
مذکورہ صلاۃ تطوعہ شروع ایلسہ افضل اولان انی قطع ایدوب
صکرہ وقت غیر مکروہ و ہدر قضا ایدر اگر قطع ایتمیوب بلکه شفعا اتمام
ایلسہ اسائت ایدوب آثم اولور نہیہ مخالف ایتمدیکچون مع ہذا
قیلدیخی نمازی اعادہ لازم اولز اگر برکیمسہ وقتین مذکوریندہ
نافلہ یہ شروع ایلیوب صکرہ افساد ایلسہ وقت غیر مکروہ و ہدر انی
قضا لازم اولور اگر برکیمسہ وقت مستحب غیر مکروہ و ہدر نافلہ نمازہ
باشلیوب صکرہ انی افساد ایلسہ یاخود نماز فاسد اولسہ اول نمازی
بعد العصر قبل الغروب یاخود بعد طلوع الفجر قبل ارتفاع الشمس
قضا ایسہ مکروہ و ہدر ولکن اگر اول وقتلرہ دخی قضا ایلسہ مع الکراہہ
صحیح اما اگر اوقات ثلاثہ دن برندہ قضا ایلسہ صحیح اولیوب اول
نماز اندن ساقط اولز اگر برکیمسہ سنت فجر افساد ایلسہ صلات
فجر دنصکرہ انی قضا ایلز زرا شروع ایلہ لازم کلنی وقتین مزبور بندہ

قضا مکر و هدر آمدی محیطده بعضی مشایخدن نقل اوائان مسئله به
التفات اولمز مثلاً انلردیمشکر که اگر بر کیمسه صلاة فجرده سنتی قلنجیه
فرضه یتشمیه جکندن قور قسه احسن اولان اول کیمسه سنه
شروع ایدوب افتتاح تکبیرند نصکره فرض نیتله بردخی تکبیر
ایدوب سندن چیقوب فرضه شارع اولغله مفسد صلاة اولیوب
بلکه بر عملدن بر عمل مجاوز اوله بوکا اعتبار اولدیغی بو عملک فائده سی
اولدیغی و ندر زیر اگر چه بویله ایتک مفسد صلاة اولمز و لکن بعد
صلاة الفجر قضا نک کراهتی باقیه در مکر بو عملی اول کیمسه ارتفاع
شمس نصکره قضا ایچون ایشله کراهتدن خلاص اولور اما علی
کل حال سنتی وجه مسنون اوزره ایتکه بو تکلفده فائده اولمز بر کیمسه
طلوع فجر دن اول درت رکعت نماز شروع ایدوب ایکی رکعتی
قیلقدقه فجر طلوع ایلسه صکره سلام و برمدن قاقوب بعد الطلوع
ایکی رکعتی دخی قبلسه انک بعد الطلوع قلدیغی ایکی رکعت فجر
سنتی مقامنه قائم اولور ابو یوسف ایله امام محمد قتنده امام اعظم دن
دخی ظاهر روایت بو در زیر سنت مطلق صلات نیتله ادا اولمز
صحیح در ذخیره ده ذکر اولمشکه بر کیمسه فجر طلوع ایتمش ظنیله
ایکی رکعت نماز قبلسه صکره انک قبلدیغی وقتده فجرک طلوعی
ظاهر اولسه اول ایکی رکعت نماز عندالمنأخرین فجرک سنتی مقامنه
قائم اولور اما اگر اول ایکی رکعتی قلدیغی وقتده فجرک طلوع غنده
شک ایلوب شکی دخی مستمر اولسه انک قلدیغی ایکی رکعت تطوع
سنت فجر دن کفایت ایتمز بالاتفاق بر کیمسه صباح نمازنی قبلار کن
اثناء صلاته کونش طوغسه انک قلدیغی صباح نمازی فاسد اولور
سبب کامل ایله واجب اولانه نقصان عارض اولدیغیچون اگر مصلی
صلاة عصر اثنا سنده ایکن کونش غروب ایتسه انک قلدیغی
صلاة عصر فاسد اولمز سبب ناقص ایله واجب اولانه کمال عارض
اولدیغیچون (اما نمازک شرط سادسی نیتدر) نیت دیویر ایتسه
نه ایچون شروع اولندیسه اول ایشی انک ایچون قصده دیرلر عبادتده

نیت عبادتک خالصا لوجه الله اولسنی قصددر نافله قلمق مراد
ایدن کیمسه به مطلقاً نیت صلاة کفایت ایدر اول نافله نک سنت مؤکده
یا غیرى سنه اولدیغی تعیین شرط دکدر لکن تراویحده بعض
مشایخ متقدمین مخالفت ایدوب دیمشکر که اصح اولان بودر که صلاة
تراویح مطلقاً نیت صلاة جائز اولیوب بلکه تراویح ایدیکنی تعیین
لازمدر بعض متأخرین ذکر ایتشکر که کرک تراویح کرک سائر سنن
جمله سی مطلق صلاة نیتله ادا اولنور صاحب هدایه بونی اختیار
ایتشدر لکن صاحب منیه متقدمین قولنی اختیار ایدوب اصح اولان
تراویحک نیت مطلقه ایله جائز اولما سیدر دیوب بعده دیمشکه نیت
تراویحده احتیاط بودر که تراویح دیونیت ایدوب یا خود سنت وقت دیو
نیت ایلوب یا قیام اللیل دیونیت ایلوب سننده احتیاط بودر که نفس
سننده نیت ایلوب یا خود رسول الله علیه السلام متابعت ایچون صلاته
نیت ایلوب صلاة وتره و صلاة جمعه ده و صلاة عیدینده بالاتفاق تعیین
شرطدر مطلقاً نیت صلاة کفایت ایتمز کذلک جمیع فرائض و واجباته
کرک اول واجب منذور اولسون کرک مالزم بالشروعی قضا اولسون
کرک غیرى اولسون جمله سننده تعیین شرطدر صلاة جنازه ده مصلی
الله ایچون نماز مهبت ایچون دعایه نیت ایدر زیر جنازه نمازی غیر بدن
بونکله متمیز اولور مفترض منفرد اولان مصلی به مطلقاً فرضه نیت
کفایت ایلمز مادامکه مثلاً ظهیری و یا عصری تعیین ایتسه جائز اولمز
بر کیمسه فرض وقتیه نیت ایدوب اول نمازک ظهیر و یا غیرى اولدیغی
تعیین ایتسه و هنوز وقت خروج ایتش اولسه کفایت ایدر الا جمعه ده
کفایت ایتمز زیر فرض وقت ائمه حنفیه فتنده ظهر در جمعه دکدر
ولکن قاضیخانده ذکر اولمشکه فرض وقت دیونیت ایدر نک قتنده
اگر فرض وقت جمعه ایدوکی متعین ایتسه اول نیت جمعه ده دخی
جائز اولور نمازده اعداد رکعاته نیت بالاتفاق شرط دکدر اگر بر کیمسه
فرض و تطوعه معا نیت ایدوب قبلسه انک بو نیتله قلدیغی نماز
ابو یوسف قتنده فرض ایچون جائزدر زیر فرض قوی اولغله اگر

نفل ضعیف مزاج اولر امام محمد قنبد بونیتله نماز نه فرضدن
نه نافله دن جائز اولر اکر بر کیمسه فرضه نیت ایله نمازه افتتاح ایدوب
صکره اول نمازک تطوع اولسنی ظن ایلوب تطوع نیتله اول
نمازی قیلوب اتمام ایلسه اول نماز ابتدا فرض نیتله شروع اشدیکی
نماز اولور زیرا آخر صلاته دك استصحاب نیت شرط دکلدر بر کیمسه
بر نمازه تطوع نیتله تکبیر ایلسه صکره فرض نیتله بردخی تکبیر
ایلسه نیت تطوع باطل اولوب فرضه شروع ایتش اولور بر کیمسه
اولیه نك بر رکعتی قلمش ایکن صکره دونوب ایکندی یا خود تطوع
نیتله افتتاح ایدوب تکبیر ایلسه اول کیمسه او یله بی بوزوب صکره کی
نیت ایله تکبیر ایند یکنه شروع ایتش اولور کذلک مقدم هر قنخی
فرضه نیتله شروع ایتش ایسه صکره نافله یه شروع نیت ایدوب
تکبیر ایلسه مقدم اولان شروعی نقض ایدوب منوی ثانیه شارع
اولور و دخی بر کیمسه صلاه مکتوبه دن برینی منفردا قلمغه نیت
و شروع ایدوب صکره امامه اقتدایه نیت و تکبیر ایلسه منفردا قلمغی
نقض ایدوب مقتدبا قلمغه شارع اولور بر کیمسه ظهر دن بر رکعتی
قیلد قد نصکره ایکنجی رکعتده پنه ظهره نیت ایدوب تکبیر ایلسه
ار لکی نیت و رکعت باطل اولوب باقی ظهیری اولکی رکعت اوزرینه
اکمال ایلر حتی اکر اول کیمسه مقیم اولوب تکبیر ثانی سیدله رکعت
اولینک منتقض اولسنی ظن ایدوب تکبیر ثانی نصکره مجددا درت
رکعت نیت ایلوب صلاه ثانیه نك رکعت ثانیه سی اولان صلاه اولینک
رکعت رابعه سنده اوتورمسه اول کیمسه نك نمازی فاسد اولور زیرا
فرض اولان قعده خبره بی ترک ایتش اولور بر کیمسه ایکی صلاه
مکتوبه یه معانیت ایدوب ولکن برینک وقتی دخول ایتش و برینک
هنوز دخول ایتش اولسه مثلا وقت ظهرده اول کونک هم او یلسنه
و هم ایکند یسنه معانیت ایلسه اول نیت یا لکز وقتی کیرمش نماز ایچون
اولور و اکر ایکی فائده یه معانیت ایلسه اول نیت فائده اولی ایچون
اولور زیرا اولی سبق ایله مرجحه در و اکر بر کیمسه هم فائده یه و هم

وقته یه معانیت ایلسه مثلا صلاه ظهیری فوت اولان کیمسه وقت
عصرده هم اول ظهر فائده یه و هم صلاه عصره معانیت ایلسه
اول نیت فائده ایچون اولور اکر وقتده وسعت وار ایسه اما اکر
وقتده وسعت اولوب آخر وقت وقتیده ایسه اول نیت وقتیه نك
اولور امام اولان کیمسه یه اقتدا صحیح اولسنده امامته نیت ایلمکه
محتاج اولر حتی اکر بر کیمسه انفراد نیتله نمازه شروع ایلسه آخر
کیمسه نك اكا اقتداسی جائزدر ولکن اقتداء نسایه جائز اولسی حقنده
انلره امام اولمغه نیت شرطدر ایمدی طائفه نساک امامه اقتداری جائز
اولمغه امام اولان کیمسه انلره امام اولدیغنی مخصوص ذکر ایدوب یا خود
عموما اكا تابع اوللره امام اولغی ذکر لازمدر امام مقتدینک اقتدایه نیت
ایلمسی لازمدر مجرد نیت فرض و نیت تعیین فرض اكا صحت اقتداده
کفایت ایلمز بلکه مقتدی ایکی نیته محتاجدر بری نیت صلاه و بری
دخی نیت متابعتدر اکر مقتدی امامه اقتدایه نیت ایدوب صلاتی تعیین
ایتمسه قاضیخانک قول مختاری اوزره جائز اولر زیرا اقتدا فرضده
اولدیغنی کی نقلده دخی اولمغه احد هما بدون تعیین بلای اولر کذلک
اگر بر کیمسه نیت ایتمدم امامه یله نماز قیلغه دیسه بونده قول مختار عدم
جوازدر و اکر بر کیمسه نیت ایتمدم امامک نمازی کی نماز قیلغه دبوب
اقتدایه نیت ایتمسه کفایت ایتمز صحت اقتداده نیت شرط
اولدیغیچون بعضیلر دیمشله که نیت مذکور بی ایدن کیمسه تکبیر امامه
منتظر اولوب امامد نصکره تکبیر ایلسه صلاه امامه انک بونیتله
شروعی صحیح اولور زیرا انتظار نیت مقامنه قائم اولمغه نیت اقتدا
حضوری شرط دکلدر اکر بر کیمسه امامک نمازینه شروع نیت
ایلسه بونده مشایخ اختلاف ایلمشله بعضیلر نیت مزبوره صحت
اقتداده کفایت ایتمز دیمشله لکن اصح اقوال اوزره کفایت ایتمسه
قاضیخان ذاهب اولمشله در ظهیر الدین دخی دیمشکه لایق اولان
اول کیمسه اقتدای دخی زیاده ایدوب نیت ایتمدم صلاه امامه شروع
واقتدا ایتمدم امامه دیمکدر تا که بو احتیاط سیدله خلاف بعضدن

خروج ایستاده کذلک اگر امامت قنغی نمازده اولدیغنی بلمسه ولکن امامت
نمازده دیونیت ایدوب وامامه اقتدایه دخی نیت ایلمسه جائز در اما
اگر بر نمازی تعیین ایدوب امامه اقتدا ایلمسه ولکن امام انک تعیین
ایتدیکی نمازک غیریده اولمش اولسه جائز دکلدر اگر بر کیمسه صلاة
جمعه بی قلمغه نیت ایدوب امامه اقتدایه نیت ایلمسه جائز اولسی
مختار در زیر جمعه امامه سز جائز اولماغله جمعه یه نیتی اقتدای
مستلزمه در اگر بر کیمسه امامه اقتدایه نیت ایدوب ولکن اول امامت
زید دن یا عمرو دن قنغسی اولدیغنی انک قلبه خطور ایتسه اقتدا
صحیح اولور نیتی اطلاق اوزره اولدیغیچون کذلک امامت زید
اولدیغنی ظن ایدوب امامه اقتدایه نیت ایلمسه ولکن اول امام عمرو
اولسه بینه اقتدا صحیح در نیتده تقید اولدیغیچون اما جن تقید
ایدوب زیده اقتدایه نیت ایتدم دید کده اول امام زید اولیوب بلکه
عمرو اولسه بو نیت صحیح اولمز انک نیتی امام اولیان شخص ایله مقید
اولدیغیچون ودخی افضل اولان بودر که مقتدی اقتدایه نیتی امامت
الله اکبر دیدیکند نصر کرده ده تا که مصلی به اقتدا ایتمش ارله
بو امامین قولیدر اما امام اعظم قنده افضل اولان مقتدینک تکبیری
امامت تکبیر نه مقارن اولمقدرا اگر مقتدی امامت موقف امامت
واقف اولدیغنی زمان اقتدایه نیت ایلمسه اکثر مشایخ قنده جائز در
اگر مقتدی امامی نمازده شروع ایتدی ظن ایدوب صلاة امامه
شروع نیت ایدوب و تکبیر ایلمسه لکن امام هنوز شروع ایتمش
اولسه انک صلاة امامه شروعی جائز اولمز زبر هنوز نمازده اولیان
کیمسه انک نماز بینه شروع قصد ایتمش اولور بوا یسه جائز دکلدر
بر کیمسه نیجه زمان نماز قیلوب ولکن قیلدیغنی نمازک فرض یا نافله
ایدوکنی بلمسه همان ناسک قیلدیغنی کوروب اولدخی انلر کی اشلسه
اگر چه قیلدیغنی نمازلی فرض اولمق ظنیله قیلدیسه جائز اولوب
اندن فرض ساقط اولور و اگر اول نمازک ایچنده فرض اولدیغنی
بطلوب یا خود بعضیسی فرض و بعضیسی سنت ایدوکنی بلوب ولکن

تمیز ایتسه دخی انلری فرض نیتله قلمسه جائز اولیوب اول سنه لک
چه سنه قیلدیغنی نمازلی قضا لازم اولور وجه سنی فرض اولمق
ظنیله قیلدیغنی صورتده اگر اکابر کیمسه اقتدا ایتمش اولسه نظر
اولور اگر انک اقتداسی مقدم سنتی اولیان نمازده ایسه صلاة مغرب
کی مقتدینک دخی نمازی صحیح اولور و اگر مقدم سنتی اولان نمازده
اقتدا ایتدیسه مثلاً صلاة فجر و صلاة ظهر کی بوصورته مقتدینک
نمازی صحیح اولمز اگر بر کیمسه مثلاً وقت ظهرک بقاسنده شک ایدوب
ظهر وقت نیت ایلمسه ولکن وقت خروج ایتمش اولسه انک بونیتله
قیلدیغنی ظهر قول صحیح اوزره جائز اولدیغنی قاضیخان قضاواسنده
و غیر یلری دخی تصریح ایتش در زیر اگر چه ادانیتله قضا و قضا
نیتله ادا جائز اولدیغنی متفق علیه در اما خروج وقت نصرکه ظهر
وقت نیتله قلنان نماز ادانیتله قضا دن دکلدر زیر ادا نیتله قضا
بر کیمسه وقتی چیمش ظن ایدوب ظهر یومه نیت ایتدیکی وقتده
اولور ایتدی اگر صورت مزبوره ده ظهر یومه نیت ایتمش اولسه
خروج وقتی بلمسه دخی بلا خلاف جائز در اگر بر کیمسه مثلاً
اولیه نمازنی اداء یا قضاء قلوب اول قیلدیغنی اولیه صالی کوننک
اولیه سی اولدیغنی ظن ایدوب اولیه نیت ایلمسه ولکن انک چهارشنبه
کوننک اولیه سی اولدیغنی ظاهر اولسه اول کیمسه نیت بونیتله قیلدیغنی
نماز جائز در زیر تعیین فرض حاصل اولدقده تعیین وقتده غلط
اولسی ضرر ایتز بر کیمسه اوزر بینه قضاسی لازم اولان نماز دردن
بر نمازده شروع ایدوب اول نمازک جمعه ایرتسی کوننک نمازی اولسی
ظن ایلمسه ولکن اول نماز بازار کوننک نمازی اولدیغنی متین اولسه
اول نیتله قیلدیغنی نماز صحیح اولمز ودخی بازار کوننک نماز بینه یله
کفایت ایلز زیرا نیت مزبوره ایله اول کیمسه وقتدن اول نماز نیت
ایتمش اولور اما اگر مسئله مذکوره نیت عکسی اولسه یعنی اوزر بینه
قضاسی لازم اولان نماز دردن بر نماز بازار کوننک اولمق اوزره شروع
ایدوب ولکن اول نمازک جمعه ایرتسی کوننک نمازی اولدیغنی متین

اولسه صحیح در نیتده مستحب اولان کشتی قلبیه قصد ایدوب دایله
سو یلمکدر مثلاً فلان نمازی قلمه نیت ایدم دیه واکر مجرد قلبیه
نیت ایدوب ولکن دایله تکلم ایتسه دخی بلا خلاف جائز در ودخی
نیتده احوط اولان تکبیره مقارن یاخود مخالف اولدیغی حالده
اولسیدر یعنی نیتک وجودی زمن تکبیرده اولمقدرد ناطقی ذکر ایتشکه
برکیمسه جماعتله فرض قیلقی اراده سبله منزلتدن چقبوب جامه
واردقده همان تکبیر ایدوب اول وقتده اکانیت حاضر اولسه اگر
اکا برکیمسه سؤال ایدوب قنغی نمازی قیلارسک دیسه من غیرتاً مل
جوابه قادر ایتسه انک نمازی جائز اولور والا اولمز ایتدی بوندن
معلوم اولدیکه نیت متقدمه ایله نماز جائزدر اگر نماز ایله تکبیر اراسنی
نماز ایچون اولیان عمل فصل ایلر سه تکبیردن متأخر اولان نیت ایله
ظاهر روایتده نماز صحیح اولمز امام کرخی به مخالف اولدیغی حالده
انک قتنده نیت متأخره ایله جائزدر انک تاخیرنک جوازنی دخی
بعضیلری ثنایه دیکدیشلر بعضیلری تعوده دیکدیشلری رکوعده دیکدیشلری
بعضیلری دخی باشنی رکوعدن قالد برنجیه دیکدیشلر ولکن بقول
غایت بعیددر (ایکنجی باب فرائض صلاة بیانده در) اما فرائض
صلاة سکزددر التبسی ائمه حنفیه قتنده اتفاق اوزره فرضدر ایکبسی
اختلاف اوزره فرضدر فرائض سنه متفق علیها افتتاح تکبیری
وقیام وقراءت ورکوع وسجود وتشهد مقداری قعده اخیره در
افتتاح تکبیرینک جمیع مکتبه ارکاندن معدود اولدیغی انک
ارکانه شدت اتصالی اولدیغی ایچونددر بوخسه مستقلاً رکعت
اولدیغیچون دکلدر زیر تکبیر افتتاح ائمه حنفیه نیک اتفاقیه شرطدر
حتی برکیمسه ابتداء تکبیرده حامل نجاست اولوب یاخود مکشوف
العوره اولوب یا قبله دن منحرف یادخول وقتدن اول اولوب انتهاء
تکبیر ایله معالقاء نجاست یاخود عمل یسیر ایله استنار یاخود استقبال
قبله ایلسه یاخود وقت داخل اولسه تکبیری جائز اولوب شروعی
صحیح اولور ودخی مصلی نمازدن کندی سنبه چیققی امام اعظم

قتنده فرضدر امامینه مخالف اولدیغی حالده ودخی تعدیل ارکان
ائمه حنفیه دن امام ابی یوسف قتنده فرضدر تعدیل ارکان دیو
اعضائک اضطرابی زائل اولنجیه دیکدیشلر هر ایکی رکعتک اراسنده طمانینت
وسکون حاصل اولمقدرد انک اقلی بر تسبیح مقدار یدر بوخصوصده
ابو یوسفک دلیللی ابن مسعودک روایت ایلدیکی حدیث شریفدر
قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم * لا تجزئ صلاة لا یقیم الرجل
فیها صلبه فی الركوع والسجود * یعنی کفایت ایتمز شول نماز که
انک رکوع وسجودنده مصلی بلنی طوغر لقیمه ولکن بو دلیل ظنی
اولمغله بونکله فرضیت ثابت اولمز دیو ابو یوسفه جواب ویرلشدر
ایمدی حدیثده لاتجزئ دن مراد اجزاء کامل ایله اجزا ایتمز دیمکدر
(فرض اول افتتاح تکبیردر) افتتاح تکبیرسن نمازه دخول اولمز
بونک اوزرینه امت اتفاق ایتشدر الله اکبر دیمک افتتاح تکبیری
اولسندده اختلاف یوقدر ودخی الله الاکبر دیمک ائمه حنفیه قتنده
افتتاح تکبیری اولور امام مالک واحده مخالف اولدیغی حالده ودخی
الله اکبر یاخود الله اکبر دیمک ائمه حنفیه قتنده افتتاح تکبیری اولور
امامین مذکورینه وشافعی به مخالف اولدیغی حالده بوالفاظ اربعه بی
یملوب انلردن برینی غیری به ابدال ایدوب انک برینه غیری لفظ
ایله افتتاح ایتسی ابو یوسف قتنده جائز دکلدر امام ابو حنیفه ایله
امام محمد دیمشدر که اگر برکیمسه تکبیردن بدل الله اجل دیسه یاخود
الله اعظم یاخود الرحمن اکبر دیسه یاخود لا اله الا الله دیسه یاخود
تبارک الله دیسه یاخود بومذکورک غیری اولوب اسماء الله دن ومشارك
فیها اولیان صفات الله دن برینی دیسه مثلاً الرحمن الخالق الرزاق
عالم الغیب والشهادة عالم الخفیات القادر علی کل شیء الرحیم للعباد
کی بوجه سندن هر بری تکبیردن کافیدر مقصود اولان تعظیم
هر بریله حاصل اولدیغیچون اگر برکیمسه نمازه اللهم دیمکله افتتاح
ایلسه غیری نسنه زیاده ایتسه یاخود یا الله دیسه افتتاحی صحیحدر
حق تعالی به ندا ایله تعظیم وتضرع مراد اولمغله تکبیردن مقصود

اولان تعظیم حاصل اولدیغیچون اگر برکیمسه تکبیر برینه اللهم اغفر لی دیسه یا خود اللهم ارزقنی دیسه یا خود استغفر الله دیسه یا خود اعوذ بالله یا خود لا حول ولا قوة الا بالله یا خود ماشاء الله دیسه نمازه شروعی صحیح اولمز زیرا بواذکاردن مقصود محض تعظیم اولیوب انله صراحة یا تعریضا سوال منسوب اولدیغیچون کذلک اگر برکیمسه تکبیر برینه بسم الله دیسه شروعی صحیح اولمز کذلک اللهم غیر یه دخی وصف اولوز براسمی ذکر ایلسه مثلا الرحیم الحکیم الکریم کی انکله دخی شروعی صحیح اولمز مکر آنکله مجرد ذات حق نیت ایدوب دیه ولکن کفایه ده ذکر اولمشکه اظهر واصح اولان بودر که اسماء الله دن هر اسم ایله شروع حاصل اولوز امام کرخی دخی بویله ذکر ایتمش امام مرغینانی دخی بونکله اقتا ایلشدن انتهی اگر مصلی حین شروعده الله دیسه غیر برشی زیاده ایتسه امام اعظمدن حسن روایتده اول کیمسه نمازه شارع اولوز ولکن ظاهر روایتده شارع اولدیغی خلاصه ده تجرید دن بقلا ذکر ایلش وینه تجریده امام محمدک بو خصوصه خلاقی اولدیغی دخی ذکر اولمشدر کافیده ایسه شارع اولسندده امامینک اتفاقنی بیان ایدوب دیمشکه ان قال الله صار شارعا عند همالا به تعظیم خالص انتهی اگر برکیمسه الله اکبار دیسه شارع اولمز واکر لفظ مذکوری اثناء صلاتده دیسه نمازی فاسد اولوز وجه فسادنده بعضیلر دیمشلر که اکبار اسماء شیطاندن اولدیغیچون بعضیلر دخی دیمشلر که اکبار قحتین ایله اولان کبرک جمعی اولوب کبر طبل دیمک اولدیغیچوندر اگر برکیمسه حین افتتاحده کاف ضعیفه ایله الله اکبر دیسه شارع اولوز چن برکیمسه لفظه اللهم همزه سنه مد ادخال ایدوب * الله اذن لکم * ده اوقوددیغی کی اوقوسه اکثر مشایخ قتنده حکمی بودر که اگر انی اثناء صلاتده دیسه نمازی فاسد اولوز واکر ابتداء صلاتده دیسه انکله نمازه شارع اولمز واکر اعتقاد ایدوب دیسه کافر اولوز کلام استفهام اولوب مقتضای استفهام شک

اولدیغیچون

اولدیغیچون اگر مقتدی امامک الله دیمسندن اول الله لفظندن فارغ اولسد اظهر روایتده نمازه شارع اولمز اگر اکبر دیمکی امام دید کدنصرکه دخی دیمش اولورسه ده ینه صورت مزبوره ده شارع اولمز واکر الله دیمکی امام ایله بیله یا خود صکره دیمش اولوب ولکن اکبر دیمکدن امامک فراغندن اول فارغ اولسه اصح اولان ینه انک شروعی جائز اولماقدن زیرا نمازه شارع اولوق قول اصح اوزره الله اکبر محجری دیمکله اولوز یوخسه یا لکن الله دیمکله ویا لکن اکبر دیمکله اولمز کذلک امامه رکوعده ایکن یتشن کیمسه حال قیامده الله دیوب اما اکبر دیمکدن رکوعده فارغ اولسه انک شروعی صحیح اولمز زیرا نمازه شروع تحریمه نک محض قیامده اولمسيله اولوز مقتدی افتتاح تکبیرن امامدن مقدم ایتکله امامک نمازه بالا تفاق شارع اولمز کذلک روایت نوادرده اول کیمسه کندی نمازه دخی شارع اولمز ولکن بعضیلر کندی نمازه شارع اولوز دیمشلاصلده امام محمد دن دخی بوکا اشارت وارددر امامدن اول افتتاح تکبیرنی ایدن کیمسه اگر امامک تکبیرند نصرکه ثابا تکبیر ایلوب اول تکبیر ایله صلاة امامه شروع واکا اقتدایه نیت ایلسه صلاة امامه شروع ایتمش اولوز کندی نمازه شروعی صحیح اولدیغی تقدیر اوزره بوصورته کندی نمازینی قاطع اولوز و دخی افضل اولان بودر که مقتدینک تکبیری امامک تکبیر بیله معا اوله صکره اولیه زیرا بویله ایتکده عبادته مسارعت اولوب مشقت اولغله ثواب زیاده اولوز بویله اولدیغی امام اعظم قتنده در امامین دیمشلر که افضل اولان مقتدی امامک تکبیرند نصرکه تکبیر ایتکدر اشتباه بالکلیه زائل اولوق ایچون و دخی امام فاتحه دن فارغ اولدجه مقتدی هر نه وقت تکبیر ایلسه افتتاح تکبیرنک ثوابنه یتشمش اولوز اگر مقتدی امامه بیله می تکبیر ایلدی یوخسه اول می یوخسه صکره می ایلدیکنده شک ایلسه انک غالب ظنیله حکم اولوز اگر انک غلبه ظنی اولیوب بلکه شک واقع اولان امران برابر ایسه شروعی صحیحدر ولکن ازاله شک ایچون

افضل اولان اول کیمسه بردخی تکبیر ایتکدر (فرض ثانی قیامدر)
بر کیمسه قیامه قادر ایکن صلاة فریضه بی اوتوررکن قیلک جائز دکدر
اما اول کیمسه نافله نمازی اوتوررکن قیامه جائز در اگر مر یض قیامدن
حقیقه یا حکما عاجز اولسه نمازی اوتوررکن قلوب رکوع وسجود
ایدر حکما عجزاویله اولور که مثلاً قیامه قادر اولور ولکن قورقر اگر قائم
اولوب قیلار ایسه یا مرضی زیاده اولور یا خود کج افاقه بولور یا خود
الم شدید ایله متالم اولور بو صورتلر ده اول مر یض صلاة فریضه بی
و غیر صلاتی قاعدا قیلیمق جائز در اگر قیام سببیه نوطام شقت
عارضه اولوب ولکن الم شدید ایله متالم اولور ایسه آنکی چون ترک قیام
جائز اولور اگر مر یض بعض قیامه قادر اولسه اکا قدرتی مرتبه قیام
لازم اولور حتی اگر تحریمه مقداری قیامه قادر اولور سه قائم تحریمه
ایدوب صکره اوتور دیغی برده باقبستی اتمام ایدر اگر مر یض برنسته یه
طیانغله قیامه قادر اولسه مثلاً عصایه یا خود خادمه انکه ایله قیام
ممکن اولسه امام حملوانی دیمشکه قول صحیح بودر که اکا اول وجهله
قیام لازم اولور اگر مر یض رکوع وسجود قادر اولسه نمازی
قاعدا ایما ایله قیلار یعنی باشیله اشارت ایدوب سجود بی رکوعندن
آلحق ایدر اما اوزرینه سجده ایتک ایچون یوزینه برنسته قالدرمز
زیر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بر مر یض عیاده ایدوب
کور دیکه اول مر یض قاعدا نماز قیلار و یوزینه بر یوز یصدیغی
قالدرمز انک اوزرینه سجده ایدر حضرت رسول الله علیه السلام
اول یصدیغی آتوب اول مر یضه یورمشکه * صل علی الارض
ان استطعت والا فاموا ایما واجعل سجودک اخفض من رکوعک *
وا کر انک سجده ایلدی بی نسته برده اولوب ولکن مرتفع اولوب
یوزینه یقین اولغله انک اوزرینه سجده ایلسه جائز در ولکن اگر
قوة ارضی طویارسد انک نمازی رکوع وسجود ایله اولمش اولور والا
ایما ایله اولمش اولور صورت اولی ده دخی اگر یوزینه رفع ایتدیکی
شیئک اوزرینه سجده ایتد کده وسجود بی رکوعندن ایلحق ایتمش

اولور ایسه صحیح اولوب نمازی ایما ایله اولمش اولور ذخیره ده ذکر
اولمشکه اگر مر یض قعوده قادر اولسه آرقه سی اوزرینه استلقا
ایدوب ایاقلر بی قبله یه طوغری ایدوب رکوع وسجود بی ایما ایدر
اموزلری الله برنسه قومق لازمدر که باشیله ایما ممکن اوله اگر
مر یض برنسته یه طیانغله قعوده قادر اولور ایسه اولیله ایتک لازمدر
استلقا جائز دکدر اگر صاغ یانی اوسته یا توب یوزی قبله یه متوجه
اولوب اولیله ایما ایلسه دخی جائز در ولکن استلقایه قادر اولانه استلقا
افضلدر اگر مر یض باشیله ایما یه بوجهله قادر اولسه زمان قدرته دک
اول کیمسه دن نماز تأخیر اولور ولکن اول کیمسه اگر عاقل ایسه
برروایتده اندن نماز بالکلیه ساقط اولوب بلکه سقوطی الی القضاء
اولور برروایتده دخی اگر عجزی برکون و برکیجه دن زیاده اولسه عاقل
دخی اولسه بالکلیه ساقط اولور روایت اولی بی صاحب الهدایه
وصاحب المنافع تصحیح ایتمشلر روایت ثانی بی قاضیخان وصاحب
المحیط تصحیح ایدوب دخی انی شیخ الاسلام وفخر الاسلام اختیار
ایتمشلر در ولکن صاحب الهدایه نک تصحیحی ابراهیم حلبی اصحدر
دیوب دلائلی شرح کیمده ذکر ایتشدر مر یض عاجز ظاهر روایت
اوزره کوزیله و قلبیله وقاشیله ایما ایلسه جائز اولور ابو یوسفدن
روایت اوزره انک کوزر یله وقاشیله ایما سی جائز در امام زفر انک
قبلیله دخی ایما سی جائز کورمشدر مغنی علیه اولان کیمسه نک حکمی
ایما بالراسدن عاجز اولانک روایت ثانی اوزره اولان حکمی کیدر
مثلاً اگر انک اغماسی برکونله برکیجه دن آز اولور ایسه زمان اغما ده
نفوت اولانی بعد الافاقه قضا ایدر و اگر اغماسی برکونله برکیجه دن
جوق اولور ایسه اندن نماز بالکلیه ساقط اولوب بعد الافاقه اکا
قضا لازم اولور بو خصوصیه برکونله برکیجه دن زیاده اعتباری
امام اعظم قنده ساعته در امام محمد قنده اوقات صلاة ایله در
مثلاً اگر اغماسیله اولان فوائت بش وقتدن زیاده اولسه ساقط اولور
عند محمد والافلام بسوط و ذخیره ده امام محمد قولی تصحیح ایتشدر

احوط اولان دخی بودر ایددی بر کیمسه عند الزوال مغنی علیه اولوب
ایته سی سکون ما بعد الزواله دك اغماسی مستر اولسه وقت ظهر
چیماد فیه امام محمدك قول احوطی اوزره اندن نماز ساقط اولمز
بودخی اول کیمسه مدت مز بوزه ایچنده افاقت بولما مغله مشروطدر
اما کر افاقت بولسه و افاقتك دخی وقت معلومی اولسه مثلاً صبح
وقتنده انك مرض اغماسی خفت بولوب بر مقدار افاقت بولسه صکره
ینه اغماسی عودت ایلسه اول افاقت ماقبلندن حکم اغمایی ابطال
ایتمکده معتبردر و اگر وقت معلومی اولوب همان بغته افاقت بولوب
صکره ینه اغما عارض اولسه اول افاقت اعتبار اولمز اگر بر کیمسه
بنج یمکله بر کون و بر کیجه دن زیاده عقلی زائل اولسه امام اعظم
قتنده ا کا قضا لازم اولوب امام محمد قتنده لازم اولمز اگر مریض
قیامه قادر اولوب رکوع وسجوده قادر اوله مسه ائمه حنفیه قتلزنده
ا کا قیام لازم اولمز بلکه قاعدا ایماجا زدر وقاعدا ایماسی دخی قائما
ایمانندن افضلدر ذخیره ده ذکر اولمشکه اگر مریض قیامه ورکوعه
قادر اولوب سجوده قادر اوله مسه ا کا قیام لازم اولوب انکیچون قاعدا
ایما ایله قیلق دخی واردر وقاعدا ایماسی افضلدر سجوده قریب
اولدیغیچون زاهدی دیمشکه رکوع ایچون قائما ایما ایدوب وسجود
ایچون جالسا ایما ایدر اگر عکس ایلسه صحیح اولمز بر کیمسه انك
یوغازنده جراحی اولوب رکوع وسجود ایله قیلدقده سیلان ایلسه
اول کیمسه نمازی رکوع وسجود ایله قیلوب بلکه قاعدا ایما ایله قیلار
زیرا نمازی ایما ایله قیلق حدث ایله قیلقدن اهوندر شیخ کیر اولان کیمسه
ا کر قائما نماز قیلدقده بولی سیلان ایسه و اگر جالسا رکوع وسجود
ایله قیلسه بولی سیلان ایتمسه اول کیمسه جالسا رکوع وسجود ایله
نمازی قیلار و لایجزیه غیر ذلک کذلک جراحی اولان کیمسه دخی قائما
قیلدقده سیلان ایدوب جالسا رکوع وسجود ایله قیلسه سیلان ایتمسه
اول کیمسه دخی جالسا رکوع وسجود ایله قیلار کذلک بر کیمسه سجده
ایتدکده بولی سیلان ایدوب یا خود ریجی چارسه اول کیمسه قاعدا

ایما ایله قیلار اما بر حالده اولسه که اگر قاعدا قیلسه بولی یا جراحی
یا اول مقوله شبئی سیلان ایدوب اگر مستلقیا قیلار سه سیلان ایتمسه
اول کیمسه قاعدا رکوع وسجود ایله قیلار زیرا استلقا ایله صلاة
بلا عذر جائز دکدر ایددی انك ارکان صلاتی اشلمسی مریحدر
نوا در ده اول کیمسه انك مضطجعاً فلسی دخی امام محمد دن مرویدر
ا کر بر کیمسه بر حالده اولسه که نمازی قائما قیلدقده قراءتن ضعیف
اولوب اما قاعدا قیلسه قراءته قادر اولور اول کیمسه نمازی قاعدا قرائت
ایله قیلار قراءتن ضعیف اولان ایله مراد شول پیر فائیدر که اصلاً قراءته
قادر اولیه اما وقت قیامده بعض قراءته قادر اولان کیمسه قائما قدرتی
مقداری قراءت لازمدر باقیسنی قاعدا قراءت ایدر اگر بر کیمسه بر حالده
اولسه که اگر منفردا قیلار ایسه قیامه قادر اولور و اگر امامله قیلار ایسه
قادر اولمز قائما شروع ایدوب صکره او تور ورکوع وقتی کلدکده
قالقوب رکوع ایدر اگر قادر اولور سه والا منفردا قیلار بعضیلر دخی
امامله قیلار اما قیامی ترک ایدر دیمشله معلوم اوله که مریض اولان
کیمسه انك نماز ایچنده او تور مبی تشهده او تور دیغی کی اولق کر کدر
نمازك ابتداء سندن انتهای سنه دك اوله او تور را کر قادر ایسه فتوی دخی
بونک اوزر ینه در امام محمدك امام اعظم دن روایتده کیف یشاء
او تور دیمشدر بعضیلر دخی تشهده ماعدن کیف یشاء او تور وب
اما تشهده سائر صلواته او تور دیغی کی او تور دیمشله ولیکن
ظاهر اولان قول اولدر و دخی ضرورت حالده استطاعتی مقداری
او تور ذخیره ده ذکر اولمشکه بر خاتونک ولدینک باشی ظهور ایدوب
اول خاتون فوت وقتندن قورقسه ا کر قادر اولور ایسه آبدست الور
اولمز سه تیم ایدوب ولدینک باشی بر چقور ایچنه قیوب اول خاتون
نمازی قاعدا رکوع وسجود ایله قیلار اگر رکوع وسجوده قادر
اولمز ایسه ایما ایدوب قیلار یعنی نمازی طاقتی مقداری قیلوب فوت ایلز
زیرا نماز اندن ساقط اولمز ولدک اکثری چیقوب قان ظهور
ایتمکده اول عورت نفسا اولمز بر کیمسه انك اللری قورویوب ا کا

آیدست آیدیر یا تیمم ایندیرر کیمسه سی اولسه اول کیمسه یوزنی
وقوللرینی تیمم نیتله دیواره سورب نمازی قیلار اکاترک صلاة جائز اولمز
وضودن یا تیممدن برینه بوجه ما قادر اولدجه نمازی وقتندن تأخیر
ایلز والخاصل بای وجه کان امکان ایله بیلک صلاة جواز یوقدر
ترک صلاة عذاب الیمی موجب اولان اثم عظیم لازم کلدیکچون
حق سبحانه و تعالی فرقان مجیدنده طریق حقّه مهیدی اولنلرک
کمال خشیت و عبادت و تمام انقیاد و طاعتلرین بیان ایدوب حقن انلره
آیت رحمن تلاوت اولنسه انلر اعلیه رقی دوشوب سجده ایدر لر
دیومدح ایلدکدنصکره انلردنصکره کان یرامزلرک دخی سوء حاللرینی
بیانده * فخللف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة * قول شریفک
تفسیرنده علمادن برچاعت اخروها عن مواقیتها ایله تفسیر ایتشلردر
یعنی اول طائفة ممدوحیندنصکره انلرک یرلرینه شول یرامزلرکالدیکه
انلر نمازی وقتندن تأخیر ایتدیلر دیکدر اگر صحیح اولان کیمسه قائم
اولدیغی حالده نمازینک بر مقدارنی قلمشکن اثناء صلاته اکا مرض
عارض اولوب یا خود قعودی مبیح اوله حق عذر آخر حادث اولسه
نمازنی قاعدا رکوع وسجود ایله اتمام ایدر اگر رکوع وسجوده قادر
اولور ایسه اگر اولمز ایسه قاعدا ایما ایدر و اگر قعوده دخی قادر اولمزسه
مستلقیا یا خود یانی اوزرینه یا توب ایما ایلر اگر بر کیمسه مرض سببیه
نمازک اولنی قاعدا رکوع وسجود ایله قیلوب اثناء صلاته مرضندن
صحت بولوب قیامه قادر اولسه اول قیلدیغنک اوزرینه بنا ایدوب
قائما اتمام ایدر امام ابی حنیفه ایله امام ابی یوسف قتنده و امام محمد
قتنده یکیدن قیلار زبرا قائمک قاعده اقتداسی امام محمد قتنده جائز
اولماغله قیامی قعود اوزرینه بنا دخی انک قتنده جائز اولمز اما امامین
قتنده ایکبسی دخی جائز در اگر مرض بعض صلاتنی ایما ایله قلوب
صکره قائما یا قاعدا رکوع وسجوده قادر اولسه بالاتفاق اول کیمسه
نمازی اعاده ایدر زبرا نمازی رکوع وسجود ایله قیلانک ایما ایله
قیلا نه اقتداسی جائز اولماغله رکوع وسجودی ایما اوزرینه بنا دخی

جائز

جائز اولمز بر کیمسه بغير عذر قاعدا تطوع قیلسی اجماع امت ایله
جائزدر اما سنت بحر بوندن مستثنادر انی بلا عذر قاعدا قیلنی صحیح
دکدر بعضیلر تراویخی دخی استثنایمشلر و لکن اصح اولان تراویحک
بلا عذر قاعدا جائز اولمسیدر اما مکروهدر بر کیمسه تطوعه قائما
افتتاح ایدوب صکره یورلسسه انک بر اغاجه یا دیواره یا انک امشالی
نستدیه طیانوب و یا اوتوروب قیلسی بالاتفاق من غیر کراهه جائزدر
یورلنی عذر اولدیغیچون اما بغير عذر طیانسه بالاتفاق مکروهدر
طیانقه ده اساءت ادب اولوب و اظهار تجبر اولدیغیچون و دخی
متطوع مزبور قائما افتتاحدنصکره بغير عذر اوتورسه امام اعظم
قتنده صاحب هدایه نک اختیاری اوزره مع الکراهه جائزدر اما
فخر الاسلامک مختاری اوزره انک امام اعظم قتنده جوازی بلا کراهه
اولمقددر اصحی دخی بودر امامین قتنده ایسه اصلاجا زدر دکدر اما
بو اختلاف اول کیمسه نک رکعت اولی ده یارکعت ثابته ده اوتوردیغی
وقتنده در اما اگر مصلی مذکور شفیع ثابته اوتورسه امامین قتنده دخی
سنت ظهر ایله سنت جومسه نک غیریده جائزدر انلرده جائز دکدر
اگر بر کیمسه صلاة تطوعه اوتوردیغی برده باشلیوب صکره قائم
اولسه بالاتفاق جائزدر زبرا قائمک قاعده نوافلده اقتداسی بالاتفاق
جائزدر و دخی خارج مصرده اولان کیمسه نک دایه اوزرنده ایما ایله
تطوعا قیلسی بالاتفاق جائزدر دایه نک قبله به توجهی شرط دکدر
پس دایه سی قنخی طرفه متوجه ایسه ینه جائزدر امام مصرده اولسه
ینه امام ابی یوسفدن بلا کراهه جوازی مرویدر امام محمددن مع
الکراهه جوازی مرویدر امام اعظم قتنده ایسه مصلی مذکورک
نماز مذکوری شهر ایچنده قیلسی اصلا جائز دکدر اگر مصلی مزبور
خارج مصرده را کما افتتاحدنصکره دایه سندن اینسه بغیه صلاتنی
اول قیلدیغنک اوزرینه بنا ایدوب نمازنی رکوع وسجود ایله اتمام ایدر
اگر بعضنی نازلایلوب صکره ینه بنسه امام زفر قتنده ایکی صورتده
ینه بنا ایدر امام ابی یوسف ایله امام محمد قتنده اول ایکی صورتده

دخی استقبال ایدر اما صلاة فریضه بی دایه اوزرنده قیلق فصل تیممه
ذکر اولان عذرل سببیه جائز در مثلاً دایه دن اینک سببیه نفسی
حقنه ازدیاد مرضدن یا عوددن یا خود سببیدن خوف ایدوب یا خود
مصلبتک یوزی بتاجق مقدار چامور اولق ایله قوری پردخی بولماسه
ویا دایه سی حقنه سببیدن یا اوغریدن قورقه اول کیمسه نك صلاة
فرضی دایه واقفه اوزرنده ایما ایله قیلتی جائز در استقبال قبله دخی
امکانله مشروط اولوب والایق در الامکان قیلار کذلک پیرراکب
دایه دن ایندکده بنفسه رکوبه قادر اولوب معینی دخی اولسه یا خود
برخاتونک محرمی بیه اولوب بنفسه نزول ورکوبه قادره اولسه انله
دخی صلاة فریضه بی دایه اوزرنده قیلق جائز در کذلک برکیمسه نك
دایه سی یاوز اولوب بندر مکه عناد ایدر اولسه صلاة مزبوره بی دایه
اوزرنده قیلق ککادخی جائز در بوز کر اولان اعذار سببیه صلاة
فریضه بی دایه اوزرنده قیلان کیمسه دن اعذار مذکوره زائله اولدقه
اعاده صلاة لازم دکدر مصلی علی الدایه قیلدیغی نمازک رکوع
وسجودنی ایما ایله قیلوب سجودنی رکوعدن آلق ایدر اگر دایه نك
ارقه سنه بریوکسک نسنه قیوب انک اوزرینه سجده ایلسه یا خود
اکراوزرینه سجده ایسه جائز اولوب سجده ایتمش اولور
بلکه همان ایما ایتمش اولور زیر صلاة علی الدایه نك مشروعتی
ایما ایله در (فروع شتی) برکیمسه قبله به متوجه اولان دایه اوزرنده نماز
قیلارکن دایه سی قبله دن منحرف اولسه امام حلوانی اول کیمسه نك
صلاتی جائز اولور دیمش مرادی اولدر که دایه نك قبله دن انحرافی
برکن مقداری اولورسه دیمکدر برکیمسه نصف محفده اولوب
دایه طوررکن نماز قیلسه اگر محفده نك الله به متصل اغاج دیکلش
ایسه جائز در نیکم عربیه برده طوررکن اوزرنده نماز قیلق جائز
اولدیغی ککب وایسکمه وکروید اوزرنده نماز جائز اولدیغی کبی
اما اگر محفده نك الله اغاج قونش دکل ایسه یا خود محفده نك
دایه سی طورمبوب یوررسه اول نماز صلاة علی الدایه اولور نیکم

عربه یوررکن اوزرنده قلنسان نماز اگر فرض ایسه بغیر عذر جائز
اولدیغی کبی اول شق محفده دخی بغیر عذر فرض قلمق جائز اولور
صلاة واجبات ورمندور و مالزم بالشروع کبی وصلاة جنازه
و حال نزولده تلاوت اولسان سجده تلاوت بونک جله سی فرض
منزله سنده در اما سنن رواتب سائر نوافل کیدر ولکن سنت فخرک
بلاعذر دایه اوزرنده قیلتی جائز اولدیغی دخی امام اعظم دن
روایت اولمشدر اگر برکیمسه کیده صلاة فرضی بلاعذر قاعدا
قیلسه امام اعظم قتنده جائز در امامین قتنده بلاعذر قعودی
جائز دکدر مثلاً قیام سببیه دوران رأس حاصل اولوب یا خود
قیامه مانع برغیری عذر اولور ایسه انلرک قتنده دخی جائز اولور
ولکن امام اعظم قتنده دخی قیام افضلدر کذلک کیدن چیقوب
برده قلمق اگر ممکن اولور ایسه افضلدر اختلاف مذکور سفینه
جاریه ده وبادریا اورتاسنده بغلو اولوب اضطراب شدید ایله
مضطرب اولان سفینه ده در اما اگر در یا او ستنده اولان اضطراب
شدید ایله مضطرب اولوب یا خود ککارده بغلو اولور ایسه بعضیلری
قتنه اختلاف مذکور دخی جاریدر ولکن قول اصح اتفاقاً عدم
جواز قعود در ایضا حده ذکر اولمشکه اگر سفینه دریا کارنده
طوروب ویدی برده ایسه انک اوزرنده نماز قیلق جائز در اما دیی برده
اولدیغی تقدیرجه اگر خروج ممکن ایسه انده نماز قیلق جائز اولور
انتهی و دخی کیده نماز قیلان کیمسه به عند الافتتاح استقبال قبله
لازمدر وهر بار کبی دورایتد بجه ینه استقبال لازمدر زیرا کبی ایچنده
اولان کیمسه نك حقنه سفینه بیت کیدر حتی رکوع وسجوده قادر
اولان کیمسه نك انده ایما ایله تطوعی جائز دکدر (نمازک فرض
ثانی قراءتدر) قراءت دیو کشی کندی اشیده جک مرتبه حروفی
تصحیح دیرلر اگر مجرد حروفی تصحیح ایدوب کندی اشیده مرتبه
قراءت اولور هندوانی وفضلی اختیاری اوزره و دخی بعضیلری
دیمشکه قح حروفی تصحیح ایلسه جائز در کرکسه نفسنه استماع

بولسون امام کرخی بوقولی اختیار ایتمش ولکن محیطده ذکر اولمشکه
اصح اولان شیخین مذکورینک قولیدر کافیده شمس الائمة حلوانیدن
حکایه اولمشکه اصح اولان بودر که مجرد تصحیح حروف کفایت
ایتموب قاری اولان کیمسه نک کنندی و یقینده اولان کیمسه دخی
ایشتمک لازمدر پس کافیده مذکور اولان اوزره نطقه متعلق اولان
هر تنه مثلا طلاق و عتاق و استننا و تسبیح علی الذین و بیع و تلاوتله
سجده و جوبی و بونلرک امثالی شیلر عند الشیخین صحیح اولمز مادامکه
متکلم انلری کندینه و یقینده اولان کیمسه به اسماع ایتمد کجه
ودخی جمیع رکعات نافله ده قراءت فرضدر کذلک جمیع رکعات
وزده دخی فرضدر و ترک سنته مشابهنی اولدیغیچون و دخی ایکی
رکعتلی اولان فرضک هر رکعتده قراءت فرضدر مثلا فجر و جمعه کبی
اما درت رکعتلی و اوج رکعتلی اولان فرضک لای علی التبعین همان
ایکی رکعتده قراءت فرضدر کر کسه اول ایکی رکعت اولین
اولسون یا خود اخر بین اولسون یا اولی ایله ثالثه اولسون یا اولی ایله
رابعه اولسون یا ثانیه ایله ثالثه اولسون یا ثانیه ایله رابعه اولسون
جمله سی برابر در ولکن افضل اولان ایکی اولیکی رکعتلر ده قراءتدر
بلکه صحیح اولان انک واجب اولسیدر زیرا ایکی اولکیده عدم
قراءت عمدا اولور سه مکرره اولوب سهوا اولور ایسه سجود سهوا لازم
اولور اولینده تعیین قراءت واجب اولدیغیچون ابدی مصلی اولینده
قراءت ایتدکده اخرینده مخیردر دیلر سه انلرده دخی قراءت ایدر
دیلر سه اوج کره تسبیح ایدر دیلر ایسه اوج تسبیح مقداری سکوت ایدر
دیلر ایسه بر تسبیح مقداری سکوت ایدر ولکن قراءت تسبیحدن
افضلدر تسبیح دخی سکوتدن افضلدر بالکرت فاتحه قراءتی ستمدر
بعضیلر مستحبدر دیمشله امام اعظمین حسن روایتی اوزره اخرینده
قراءت فاتحه واجبدرانی سهوا ترک ایسه سجود سو واجب اولور
بوقولی ابن همام هدایه شر حنده ترجیح ایتمشدر بوکا کوره تسبیح
یا خود سکونه اقتصار مکرره و هدر اما مقدار قراءتدن فرض اولانی

قراءت فرض اولان رکعتلرده قرآنندن بر آیت اوقومقدرا کر
اول آیت قبسه دخی اولسه مثلا مدها متان کبی امام اعظمین
اظهر روایتده جائزدر یته امام اعظمین بر روایتده دخی مخاطبات
ناسد بکزمیوب قرآن اولدیغی ظاهر اولاجق مقداری اوقومق
لازمدر بر روایت اوزره ثم نظر مثالی آیت قصیره کفایت ایتمز امامین
قتنده قراءتده فرض اولان مقدار اوج قصه آیتدر مثلا ثم نظر ثم
عبس و بسر ثم اد بر واستکبر کبی یا خود اوج قصه آیت مقداری
بر اوزون آیت اوقومقدرا اسرار نام کابده ذکر اولمشکه ان ماقالاه
احتیاط امامینک قولی امام اعظمین دخی روایتدر اما آیت قصیره
قراءتی ایله امام اعظم قولنده نماز جائز اولدیغی اوزره فخن مصلی
کلمه واحده اولان آیت قصیره بی قراءت ایسه مثلا مدها متان کبی
یا خود حرف واحد اولان آیتی قراءت ایسه مثلاً ق و یا ص و یا ن کبی
انک فرضدن کافی اولسندمه مشایخ اختلاف ایتمشله در اصح اولان
عدم جوازیدر اگر مصلی آیت طویلله اولان آیت الکرسی و آیت
المداینه که * یا ایها الذین آمنوا اذا تداینتم بدین * آیتدر اخرینه
وارنجده بونلردن بعضیسنی بر رکعتده اوقوبوب بعض اخرینی
رکعت اخراده اوقوسه انده دخی مشایخ اختلاف ایتمشله برتون آیت
اولدیغیچون بعضیلر جائز دکلدر دیمشله لکن اصح اولان امام
اعظمک و امامینک قولی اوزره جائز اولسیدر انلرک نصنی اوج قصه
آیتدن اوزون اولدیغیچون بر آیتدن غیری قرآن اوقومق بتلیان
کیمسه امام اعظم قنده اول آیتی تکرار ایتمک لازم دکلدر امامین قنده
اوج کره تکرار لازمدر اما اگر آیت واحده قراءته قادر اولان کیمسه
انک نصفنی ایکی کره یا دخی زیاده تکرار ایسه امام اعظم قنده جائز
اولمز اوج آیت قراءته قادر اولان کیمسه اگر بر آیتی تکرار ایسه
امامین قنده جائز دکلدر (نمازک فرض رابعی رکوعدر) نمازده
مفروض اولان رکوع مصلی باشنی آشفه طومقدرا بلنی بوکک
ایله یله اگر باشنی بر مقدار آشفه طوموب ولکن حد اعتداله واصل

اولیسه نظر اولتور اگر انک رکوع کامله یقیناً قیامه یقیناً لغتدن
زیاده ایسه جائز در واکر قیامه یقیناً زیاده ایسه جائز اولر
اول کیمسه را کع عد اولم یوب بلکه قائم عد اولدیغیچون قیامه یقیناً
زیاده اولق بلنی یوکیوب بلکه مجرد باشنی آشفه طوتوب اموزلرینی
بر مقدار میل ایتدر مکه اولور بر کیمسه امامه رکوعده ایکن یتشوب
تکبیر ایسه ولکن انک تکبیری قیامدن رکوعه اقرب اولدیغی حالده
واقع اولسه انک نمازی فاسد اولور شروعی صحیح اولدیغیچون زیرا
افتتاح تکبیری محض قیامده واقع اولمسی شرطدر بر کیمسه نك ارقه سی
یوگری اولوب یوگری یلکی حد رکوعه بالغ اولسه اول کیمسه نمازده
رکوع ایچون باشنی الحق ایدر قیامدن رکوعه انتقال ثابت اولق
ایچون عیون الفتاواده ذکر اولمشکه امام بر نمازک رکعتده بر سجده سی
ایتمشکن بر کیمسه اول امامه اول رکعتده اقتدا ایدوب بعده اکیلوب
رکوع ایدوب واینوب ایکی سجده ایسه اول کیمسه نك نمازی فاسد
اولور امامه اویدقدنص کره رکعت کامله بی منفردا قیایدیغیچون
اگر امام رکوعی ایدوب هنوز سجده اولی ده ایکن بر کیمسه یتشوب
یا لکن رکوعی ایدوب ولکن ایکی سجده بی امامه معا ایتش اولسه
نمازی فاسد اولر انک منفردا ایتدیکی رکعت کامله اولدیغیچون
ولکن اول رکعت اول کیمسه نك حقننده محسوبه اولر پس امامک
سلامدنص کره انی فضا لازمدر اگر مقتدی امامک رکوعندن اول
رکوع ایدوب امام رکوع ایتدن باشنی نه قالدیرسه اول رکوع
جائز اولر حتی امام رکوع ایتدکده اول کیمسه نه رکوع ایتسه نمازی
فاسد اولور اگر اول کیمسه هنوز رکوعده ایکن اکا امام یتشوب ییله
رکوع ایتسه اول رکوع کافیدر بر کیمسه امام رکوعده ایکن یتشوب
افتتاح تکبیرین آله ولکن امام رکوعندن باشنی قالدیرجه طورسه
رکوع ایتسه اول رکعتده امامه اویمش اولر بلکه اول رکعتده
مسیوق اولور کذلک بعدالتکبیر طور میوب ولکن اول کیمسه نك رکوعی
امام باشنی رکوعندن قالدیروب قیامه یقین اولق حدینه وار دقده

واقع اولسه ییله اول رکعتده امامه اویمش اولر بوندن صکره نه
معلوم اوله که امامه رکوعده یتشون کیمسه ایکی تکبیره محتاج اولوب
اکا بر تکبیر کفایت ایدر واول بر تکبیر ایله دخی رکوعه نیت ایدوب
افتتاحه نیت ایتسه جائز اولور پس اگر اول تکبیر حال قیامده واقع
اولدیسه افتتاح تکبیری اولمغه صالح اولوب رکوعه نیتی لغو اولور
ودخی رکوعک رکن اولمغه صلاحیننده امام اعظم م ایله امام محمد
قتلرند ادنی مرتبه اکار رکوع نامی دینیه جک مقدار اولق کافیدر
یعنی اوج تسبیحی تمام دیمک ویا اوج تسبیحی تمام دیه جک مقدار اکلمک
لازم دکلدر سجودک دخی رکن اولمغه صلاحیننده امامین مزبورین
قتلرند ادنی مرتبه اکار سجود نامی دینیه جک مقداری اولق کافیدر
اول مقدار ایسه مجرد باشنی یه قومغله اولور زادالفقهاده وغیرده
ذکر اولمشکه رکوع وسجود تسبیحلرند سنت حاصله اولمستک
ادنی مرتبه سی اوجدر اوسطی بشدر اکلی بدی کره در منفردا قیلان
کیمسه اوچدن زیاده اولان بشدن ویدیدن قنغیسنی دیلرسه ایدر
اما امام اولان کیمسه اوچدن زیاده ایتز مکر جماعت راضی اولور لسه
اولر مان زیاده ایتسی جائزدر (نمازک فرض خامسی سجده در)
نمازده فرض اولان سجود مصلی آننی یه باخود یه متصل اولان
نسنه اوزرینه قومغله حاصل اولور ولکن انک کالی مصلی آننی وانفی
واللرینی وایا قلمینی و دیزلرینی یه قومغله اولور زیرا رسول الله صلی
الله تعالی علیه وسلم حدیث شریفنده پیورمشکه * امرت ان اسجد
على سبعة اعظم على الجهة واليدین والركبتین واطراف القدمین *
یعنی بنی سجده کامله بی بدی کولک اوزرینه ایلکه امر اولدم یعنی آن
وایکی ال وایکی دیز وایکی ایاغک اوجلری اوزرینه ایدوب یو مجمرعنی
یه قومغله سجده کامله ایتکه مأمور اولدم دیمکدر سجده نك کالی
بیان اولان حدیث مذکورده انف ذکر اولمغدی زیرا جبهه یله انفک
کوک بر اولمغله جبهه ده انف داخل اولدیغیچون جبهه ذکر یله
اکتفا اولمغدی اگر مصلی سجده ده آننی یه وضع ایدوب انفی

قومسه بالاتفاق انك سجودی جائزدر ولكن بغير عذر اولور ايسه
مكروهدر واکر مجرد انفی وضع ايدوب آلتی وضع ايتسه كذلك
ينه جائزدر ولكن بلاعذر اول دخي مكروهدر امام اعظم قنده اما
امامين قنده مجرد انف اوزرينه سجود جائز اولمز مكر جنبه ده عذر
اولور ايسه اولور امام اعظم دن اسدين عمرک روايتی امامين قولی کيدير
کفايت المجالسده دخي امام اعظم دن روايت اولمشکه اکر مصلي
سجده ابتدايکي وقتده مجرد بورشک يومشاغنی قوسه جائز اولمز بلکه
سجود علی الانفک جوازی مصلي بورشک کوکني قومغه مقصوددر
ديمش اکر مصلي سجوده يکاغنی ياخود چکه سني قوسه بالاتفاق
جائز اولمز جنبه وانف اوزرينه سجده ايتکه مانع عذري دخي اولسه
ينه جائز اولمز بلکه انلرک اوزرينه سجده ايتکه مانع عذري
اولديغنی تقدیر جه سجودی ایما ايله ايدر مصلي سجود ده اللريني
وديزلريني قومق ائمه حنفيه قنده فرض دکلددر بلکه ستدر مصلي
سجده ده ايکي اياقلريني ياخود مجرد بر اياغنی اولسون قومسه انك
سجودی جائز اولمز اما اکر مجرد بری قومش اولسه جائزدر تکيم
قيامده ايکن بر اياق اوزرينه طوروب قيلسه جائز اولديغنی کي
ودخي وضع قدمدن مراد اصابع قدمي قومقدر اکر مصلي اياغنك
مجرد بر پارمغنی ياخود بلا اصابع ظهر قدمي قوسه اکر آنکله بيله
بتون بر اياغنی دخي قومش ايسه سجودی جائز اولور والا فلا ودخي
وضع اصابعدن مراد اياق پارمقلريني سجوده قبله جانينه توجيهددر
پارمقلرينه طيانق بولنسون ايچون زيرا اکر اويله ايتسه همان
ظهر قدمي وضع ايتش اولور مجرد ظهر قدم ايسه معتبر دکلددر
اگر مصلي ازدحام سييله کندي اويلغنی اوزرينه سجده ايلسه
جائزدر بسبب الازدحام اولان سجود علی الفخذک جوازی امام
اعظم قوليدر بو خصوصده اماميندن مخالفت وارد اولماشدر
کذلك عذري اولوب اويلوغندن غيري به سجده ايتکدن اني منع
ايلسه ينه قول مختار اوزره سجود علی الفخذ جائزدر اما بلاعذر

قول مختار اوزره جائز اولمز اکر مصلي آوجنی بره قيوب انك اوزرينه سجده
ايلسه بلاعذر دخي اولسه علی الصحيح جائزدر ولكن مكروهدر
اگر مصلي ديزلري اوزرينه سجده ايلسه كرك عذر سييله اولسون كرك
بلاعذر اولسون جائز اولمز يعنی سجده ابتدايکي معتبر اولوب بلکه
ایما اولور اما زاهدیده حسندن روايت اولمشکه قول اصح بودر که
اگر مصلي عذر سييله اويلو قلري ياخود ديزلري اوزرينه سجده ايلسه
جائزدر اما بلاعذر جائز دکلددر اکر مصلي بر رجلاک ارقه سنه سجده
ايلسه اکر ظهرينه سجده اولان رجل دخي ساجدک قلديغنی نمازي
قبلا رکن اول سجده واقع اولمش اولسه جائزدر اما اکر ساجدک
قيلديغنی نمازده اوليان رجلاک ظهرينه سجده ايتسه اول سجود
جائز اولمز زيرا ضرورت صلاتک اشتراکی وقتنده اولور عدم اشتراکده
ايسه ضرورت يوقدر سجود مذکورک جوازی ايسه ازدحام عذرينه
مخصوصدر ازدحامسن جائز اولماز اکر مصليک موضع سجودی
موضع قدميندن يو کسک اولسه انك ارتفاعی بربری اوزرينه ديکلمش
اولان ايکي کرچج مقداری اولور ايسه انك اوزرينه سجودی جائزدر
واکر اول مقدر اولوب بلکه دخي زياده اولور ايسه جائز دکلددر
مزبور کرچجدن مرادی بخاری کرچجدر که ربع ذراع اولور يعنی
انی التي يارمق اوله ايمدی انك ايکبسی بره ديکلی اولسه انك ارتفاعی
نصف ذراع اولور که اون ايکي يارمق ايدر زاهدیده دخي ذکر
اولمشکه اکر مريض کوکسندن آشغه اولان دکان اوزرينه سجده
ايلسه جائزدر صحيح اولانك جائز اولديغنی کي ولكن قول اول اقريدر
اگر مصلي عمامه سنك طولامنه سجده ايلسه ياخود کيدیکي ثوبک
فضله سنه سجده ايلسه اکر عمامه نك طولامنی وثوبک فضله سني طاهر
نسنه اوزرينه قيوب سجده ايدرايسه ائمه حنفيه قتلرنده جائزدر ولكن
عمامه نك طولامي اوزرينه سجده صحيح اولماسنه اول طولام جنبه به
متصل اولسي شرطدر ايمدی اکر جنبه به متصل اولانك اوزرينه
سجده ايتيوب بلکه مافوق جنبه به متصل اولان اوزرينه سجده ايتش

اولسه جائز دكلدر ودخی عمامه اوزره سجده ایتد كده یرك قاتلغنی
طویعی لازمدر نكتم پنبه اوزرینه وانك امثالی نسنه اوزرینه سجده
ایتد كده یرك قاتلغنی طویعی لازم اولدیغنی کی ومع هذا عمامه اوزرینه
بلاعذر سجده مکر وهدر ~~ا~~ مصلی یکنی یاخود انکی شیء نجس
اوزرینه قیوب انك اوسننه سجده ایتسه قول اصحده انك سجودی جائز
اولمز بصورتده اگر اول سجودی مکان طاهرده اعاده ایلسه بالاتفاق
صحیح اولور اگر مصلی الارینی یاخود بر خرقه بی شیء طاهر اوزرینه
قیوب انك اوسننه سجده ایلسه جائزدر ولکن سوز کراهتده در ائدی
کفینده بلاعذر مکر وهدر اما خرقه و امثالنده قول صحیح عدم کراهتدر
وطاهر قیدی وضع کفده لازمدر اما کفك غیریده تفصیل بودر که
اول نسنه شیء نجس اوزرینه دوشند كده التند اولان نجاستك ریح
ولونندن اثرینك ظهورینه مانع اولور ایسه انك اوزرینه سجود جائزدر
والافلا ودخی اول کفك غیر اولان نسنه بی یره دوشه مك اگر حرارتی
یابردی دفع ایچون اولور ایسه مکر وهدر دكلدر واکر ترابی دفع ایچون
دوشه دیسه اول دخی عمامه دن یاخود ثوبدن ترابی دفع ایچون ایسه
ینه مکر وهدر اولمز اما اگر یوزندن یاخود النندن دفع تراب ایچون اولورسه
ولکن دوشه مدن دخی قیلدیغنی تقدیرجه ضرر ایتمسه انده کراهت
وارددر بر کیمسه نمازی قفتان اوزرنده یا انك امثالی نسنه اوزرنده قیلسه
او موزی محلی ایاقلری التنه قیوب اتکی اوزرینه سجده ایدر طرز مزبور
تواضعه اقرب اولدیغیچون اگر مصلی قار اوزرینه سجده ایلسه
ولکن انی صقشدر میوب مصلینك یوزی قارک ایچنه باتوب انك
صلابت جرمی طویسه انك سجودی جائز اولمز زیرا ارضه یاخود
اکامنصل اولان نسنه ده مصلینك جبهه سنك استقراری اولدیغیچون
اما اگر قاری صقشدر میوب صلابتی طویه جق قدر اولور ایسه انك
اوزرینه سجود جائزدر کذلک یره اوت دوشیوب اوزرینه سجده
ایلسه کرک قرری و کرک باش اولسون اگر انی پکشد میوب اوسته
سجده ایتد كده صلابت ارضی طویه جق مقدار اولور ایسه جائزدر

والا

والا فلا کذلک صمان اوزرینه یاخود آتمش پنبه یا صوف یا آنك
امثالی اولان نسنه اوزرینه سجده ایلسه اندیروب باصغله تمام مرتبه
اینوب جبهه مستقر اولوب یرك پکله کی طویله جق مرتبه اولور ایسه
انك اوزرینه سجود جائز اولور والا فلا اگر مصلی پنج یاخود طاری
اوزرینه سجده ایلسه جائز دكلدر زیرا باصغله کمال مرتبه آلاحق
انلرده ممکن دكلدر اگر بغدای یاخود اربه اوزرینه سجده ایلسه
جائزدر بونلرک اجسامنده خشونت اولوب جبهه لرینك بربری اوزرنده
استقراری حاصل اولدوغیچون اما اگر طاری و آتمش پنبه و صوف
مقوله سی چوال ایچنده اولسه صقشمش اولوب باصغله الحق اولورسه
انك اوزرینه سجود جائزدر اگر مصلی جبهه سنی بر کوچك طاش
اوزرینه قیوب سجده ایلسه اگر جبهه نك اکثری یا اوزرینه قونمش
اولور ایسه جائز اولور والا فلا اگر مصلی سجده ایدر کن دیزلری
یر اوزرینه قوماسه قون مختار اوزره جائزدر (نمازك فرض سادسی
قعدۀ اخیرۀ در) قعدۀ اخیرۀ نمازك آخرندۀ اوتورمغه دیرلر کر کسه
اندن اول بر کره اوتورمق دخی اولسون ~~کر~~ کرکسه اولسون قعدۀ
اخیره ده فرض اولان تشهد اوقویه جق مقدار اوتورمقددر
تشهددن مراد التهیات در عبده ورسوله یره وارنجه قعدۀ اخیرۀ نك
فرض اولدیغنیك ثمره سی بر قاج مسائلده ظاهر در مسئلۀ اولی
بودر که بر کیمسه مثلاً ظهرک فرضنی بش رکعت قیلوب رکعت
رابعه ده اوتور میوب خامسه بی دخی سجده ایله قید ایتش اولسه
نمازینك فرضنی باطل اولوب امام اعظم ایله امام ابی یوسف قتنده
اول نماز نافله یره متحول اولور امام محمد قتنده اصل صلاة باطل
اولوب نماز اولمقدن چقار کذلک صلاة مغربك ثالثه سنده و صلاة
فجرک ثانیه سنده اوتور میوب رکعت اخرا بی سجده ایله قید ایلسه
ینه بو اختلاف اوزره در مسئلۀ ثانیه بودر که چن مسافر صلاة فائنده
مقیه اقتدا ایلسه اقتداسی صحیح اولمز زیرا قعدۀ اولی مسافر
حقنده فرضدر مقیم حقنده دكلدر ائدی اول مسافرک اکا اقتداسی

فرض قلائك نافله قلانه اقتداسی کی اولور بو ایسه جائز دکلدر
 بومسئله مسافرك فائده سنده اقتداسیله تصویر اولندیغی آنکیچوندر که
 وقتیه ده مسافر مقیمه اقتداسیله صحیحدر زیر وقتیه مقیمه اقتدا
 سیدیله مسافرك دخی نمازی درت رکعت اولور وقتیه دکلدر
 اقتداسیله اولمز مسئله ثلثه اولدر که چن مصلی نمازی اتمام ایدوب
 تشهد مقداری اوتور دکلدر نصکره اوزرینه سجده تلاوت واجب
 اولدیغی خاطرینه کلوب دونوب سجده تلاوتی ایلسه اول قعده به
 اعتبار اولز حتی اگر سجده تلاوت نصکره ینه تشهد مقداری
 اوتور ماسه نمازی فاسد اولور فرض اولان قعده اخیره بولمندیغیچون
 مسئله رابعه بودر که چن مصلی قعده اخیره نك کلبسند نماز فاسد
 اولمید جق قدر او یوسه او یاند قعده ینه تشهد مقداری اوتور مقی کا
 فرضدر اگر اوتور ماسه نمازی فاسد اولور زیر او یقواله اولان افعال
 صلاة صایلز قول مختار بودر نتکم مصلی نماز ایچنده ناظم قرائت
 ایدوب یاخود ناظم یارا کع یا ساجد اولسه هیچ بری معتبر اولمز
 نماز ایچنده بعض افعال نوم حالنده واقع اولسی جوق واقع اولان
 مسئله در خصوص یا ز کیجه سنده قلنان تراوبجده جوق واقع اولمغله
 بوندن غافل اولمغله تیقظ لازمدر (نمازك فرض سابعی مصلی نمازدن
 کندی صنعیه چیقمقدر) بونك فرض اولدیغی امام اعظم قنده در
 امامین قنده دکلدر حتی اگر مصلی تشهد مقداری اوتور دکلدر نصکره
 آبدستی عدا بوزسه یاخود سوبلسه یاخود صلاته منافی برایش
 ایلسه مثلاً طامام یمک وصو ایچمک وغیری صلاته منافی بر نسنه کی
 انك نمازی بالاتفاق تمام اولور اگر ینه اول حالده اکا بلا تعدد حدث
 سبق ایسه امامین قنده ینه نمازی تمامدر اما امام اعظم قنده
 اول کیسه آبدست الوب سلام و یروب نمازدن قصد کندی فعلیه
 چیققی لازمدر حتی اگر آبدست آلوب کندی فعلیه چیقسه آنک
 نمازی باطل اولور بواصل که مصلی نمازدن کندی فعلیه چیقمقدر
 امام اعظم قنده فرض اولوب امامین قنده اولمدیغی اوزرینه

برقاج مسائل بنساقلمشدر که انلره مسائل اثنی عشریه دیرلری
 بودر که تیم ایله نماز قیلان کیسه تشهد مقداری اوتور دکلدر نصکره
 صو کوروب انك استعمالنه قادر اولسه امام اعظم قنده انك نمازی
 فاسد اولور زیر اول کشی نمازدن کندی صنعیک غیر ینه ایله
 چیقمشدر اما امامین قنده نمازی تمامدر کذلک منجمه مقتدی اولان
 کیسه دخی اول حالده صو کوروب امامنک اول صوبی استعماله
 قادر اولدیغی متیقن اولسه ینه اختلاف مذکور اوزره در بری دخی
 بودر که ماسح علی الخف اولان کیسه تشهد مقداری اوتور دکلدر نصکره
 مدت مسحی منقضیه اولسه ینه اختلاف مذکور اوزره در بری دخی
 بودر که مستلر ینه یکبسنی یاخود بریسنی عمل یسیر ایله چقارسه
 مقدار مذکور اوزره اوتور دکلدر نصکره ینه اول نمازك بطلاقی ایله تمامی
 اختلافدر عمل یسیر اولدر که انی اول عملده کورن کیسه خارج
 صلاته ظن ایتیه اگر او یله ظن ایدرسه عمل کشیر اولور مستلرینی
 عمل کشیر ایله چقارسه انده اختلاف مزبور جاری دکلدر نمازدن خروج
 کندی صنعیه اولدیغیچون بری دخی مقدار مذکور اوزره
 قعود ایدن مصلی امی اولوب بعد القعود بر سوره بی من غیر تکلف
 تعلم ایلسه ینه مسئله اختلافدر من غیر تکلف تعلم مثلاً اول سوره بی
 تذکر ایدوب یاخود یازولی کوروب فهم ایتمله اولور حتی اگر اول کیسه
 سوره بی اول حالنده غیریدن تعلم ایسه انده دخی اختلاف مذکور جاری
 دکلدر نمازدن کندی صنعیه چیقدیغیچون بری دخی مصلی عربان
 اولوب بعد القعود ثوب بولوب و آنی کیجه قادر اولسه ینه اختلاف
 مزبور اوزره در بری دخی موی اولوب بعد القعود رکوع وسجوده
 قادر اولسه ینه اختلاف مزبور اوزره در بری دخی مصلی صاحب
 ترتیب اولوب قیلدیغی نمازدن مقدم انك اوزرنده قضا اولنه جق
 نماز اولدیغی بعد القعود تذکر ایلسه ینه اختلافدر بری
 دخی امام قاره حالت قعود مقدار تشهدده حدث واقع اولوب
 بر آخر کیسه بی استخلاف ایلسه ینه اختلافدر بری دخی

مصلی صلات فجرده اولوب بعد القعود المزمور کونش طوغسه
 نه اختلاف مذکور اوزره در بری دخی مصلی صلاة جمعه ده اولوب
 بعد القعود المذکور وقت عصر دخول ایلمسه نه اختلاف در بری
 دخی مصلی ماسح علی الجیره اولوب بعد القعود المذکور جیره سی
 عن بره سقوط ایلمسه نه اختلاف مذکور اوزره در بری دخی مصلی
 صاحب عذر اولوب بعد القعود المذکور عذری منقطع اولوب
 وانقطاعی مستمر اولوب بر وقت نمازی استیعاب ایلمسه مثلا صلاة
 ظهرده قعده اخیره ده منقطع اولوب وقت عصر خروج ایدنجه
 انقطاعی مستمر اولسه نه اختلافی اولوب بومسائلك كلبسته
 امام اعظم قنده انك نمازی فاسد اولور امامین قنده تمام اولور
 بومسائلك اوزرینه بونی دخی زیاده قلمشركه مصلی مزیل نجاستدن
 بر نسته بولماغله نمازی نجاست ایله قیلوب بعد القعود ازاله نجاسته
 قادر اولسه ودخی قضاء فائده ایدرکن بعد القعود الاخیر اوقات ثلثه دن
 بری دخول ایلمسه ودخی امه اولان خاتون بغیر قناع نماز قیلارکن بعد
 القعود الاخیر معتقه اولوب باشی اورتمسه بونلر دخی اختلاف مذکور
 اوزره در (نمازك فرض ثانی تعدیل ارکاندر) بونك فرض اولدیغی
 امام ابی یوسف قنده در اما امامین قنده تعدیل ارکان واجباندن
 امام محمد رکوع وسجوده اعتدالی ترك ایدن کیمسه دن سؤال اولندقد
 جوابنده دیمشکه قور قارم اول کیمسه نك نمازی جائز اولمز بونك کی
 کلام امام اعظم دن دخی مرویدر امام سرخسیدن روایت اولنمشکه
 اعتدالی ترك ایدن کیمسه یه اعتدال کرکدر دیمش یعنی نمازده تعدیلی
 ترك ایدن کیمسه اول نمازی تعدیل اوزره اعاده لازم دیمکدر مشایخدن
 بعضیلر دخی اعاده لازمدر دیوب دخی اعاده اولدقد فرسندن
 محسوب اولان ایکنجیسیدر دیمشلرولکن مختار اولان اولکی اولوب
 ایکنجی نماز اولکیده واجبی ترك ایله واقع اولان خللی جبرایچوندن کذلک
 هر نماز که کراهت محرمیه ایله ادا اولنسه انك اعاده سی واجب اولوب اعاده
 اولندقد اولکی نماز فرضدن معدود اولوب ایکنجی جبر نقصان اولور

ابن همام هدایه شرحنده بویله دیمشدر ودخی رکوعدن صکره قومه
 وسجدتین اراسنده جلسسه واول قومه وجلسه ده طمانینت ابو یوسف
 قنده فرضدر امامین قتلرنده سندر هدایه ده ذکر اولندیغی اوزره
 ولکن هدایه شرحنده ابن همام دیمشکه لایق اولان انلرک واجب
 اولسیدر زیر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم انلره مداومت
 ایدوب دخی حدیث شریفنده * لا تجزئ صلاة امرئ لا یقیم
 الرجل فیها ظهره فی الركوع والسجود * بیورمشدر قاضینک
 دیدیکی دخی ابن همام دیدیکنه دلالت ایدر اول دیمشکه مصلی
 رکوع ایدوب لکن اونودب باشی رکوعدن قالدردن اینوب سجده
 ایلمسه امام اعظم ایله امام محمد قتلرنده نمازی جائز اولور ولکن اکا
 سجود سهو لازم اولور صاحب قنیه دخی دیمشکه قاضی صدر الشهد
 شرحنده فی الجمله تعدیل ارکان حقنده تشدید ایدوب دیمشکه امام
 اعظم ایله امام محمد قتلرنده هر رکنی اکال واجیدر اما امام ابی یوسف
 ایله امام شافعی قتلرنده فرضدر ایدم مصلی رکوع وسجوده
 وایکبسنک اراسنده اولان قومه ده هر عضو مطمین اولنجیه دک مکث
 ایدر واول مکث امام اعظم ایله امام محمد قتلرنده واجیدر اگرانی سهوا
 ترك ایلمسه سجود سهو لازم اولور عمدا ترك ایلمسه اشد کراهتله مکروه
 ولوب اول نمازی اعاده لازم اولور جنبا طواف ایدن کیمسه یه اعاده
 لازم اولدیغی کی واعاده اولندقد نه معتبر اولان اولکیدر ایکنجی
 جبر نقصان ایچوندن * اوچنجی باب واجبات صلاة بیاننده در *
 بوکابده اون بش واجب ذکر اولندی (اولکی فاتحه قرائتی ابکی
 اولکی رکعتلرده تعییندر) ایکنجی نمازده فرض اولان قرائت قرآنی
 اولکی رکعتلرده تعییندر (اوچنجی اولکی رکعتلرده فاتحه قرائتی
 برکریه اقتصاردر حتی اگر مصلی فاتحه بی برکعتده تکرار ایلمسه
 اگر عمدا ایلمسه مکروه اولور اگر سهوا ایلمسه سجود سهو واجب
 اولور اما اخیرینده فاتحه بی برکریه یه اقتصار واجب دکلدن حتی اگر
 اخیرینده فاتحه بی سهوا تکرار ایلمسه سجود سهو لازم اولوب عمدا

طمانینت یعنی اعضائک
 اضطراب و حرکتی ساکن
 اولنجیه دک اکثرتک

تکرار ایلسه مکروه اولسی جماعته تطویل صلا نه مؤدی اولور
تکرار سبیلله رکعتک ماقبلندن اوزون اولماسیله مشروطدر (در دنجی
فاتحه بی سوره اوزرینه تقدیمدر) (بشنجی ایکی اولکی رکعتلرده فاتحه به
بتون سوره ضم ایتمک یا خود آیات قرآندن بر سوره معادل آیت ضم
ایتمکدر) (النجی جهرا یله اوقونا جق نماز لده قرآنی جهرا یله اوقومقدر
(بدنجی اخفا یله اوقونا جق نماز لده قرآنی اخفا یله اوقومقدر
(سکزیجی وزده قنوت اوقومقدر) (طقوزنجی قعدتینده تشهد اوقومقدر
روایت طاهره ده اما بر روایتده قرائت تشهد قعدده اخیره ده
واجب اولوب قعدده اولی ده سنت اولمقدر قول اصح ظاهر روایت
اولاندر) (اونجی سجده تلاوتدر بوسجده تلاوت نمازده اولسه دخی
نفسنده واجبدر واکن نماز ایچنده تلاوت اولندقدده واجبات صلا ندن
اولور حتی اگر مصلی انی محله دن سهوا تا خیر ایلسه سجود سهو واجب
اولور) (اون برنجی سجود سهو در زیر اول سجود نمازده واقع اولان
خلله جیر ایچون اولغله نمازی اکمال ایچون واجب اولور) (اون ایکنجی
تکبیرات عیدیندر بوندن مراد تکبیرات زوآنددر اما تکبیر افتتاح
فرضدر رکوع وسجود تکبیر لری سنتدر الارکعت ثانیه نکر رکوع
تکبیری واجبدر واجب اولان تکبیرات زوآنده متصل اولدیغیچون
(اون اوچنجی مصلی بر فرضی تمام ایتدکده اندنصکره اولان فرضه
انتقالدر حتی اگر انتقاله خلل ویرسه مثلاً رکوعی تمام ایتدکدنصکره
سجده به انتقال ایتموب بلکه سهوا ایکی رکوع ایلسه یا خود اوچ
سجده ایلسه یا خود رکعت ثانیه به یارکعت ثالثیه یا رابعیه قیامی
تا خیر ایدوب بر مقدار اوتوردقدنصکره قالمسه و یا بوکا بکزر نسنه
ایلسه یعنی ایکی فرضک اراسنده فرض اولمیان نسنه بی ایلسه سجود
سهو واجب اولور) (اون در دنجی بتون نماز ایچنده یا خود هر رکعتده
تکراراً مشروع اولان افعاله ترتیه رعایتدر بتون نماز ایچنده مکرر
اولان رکعاتدر هر رکعتده مکرر اولان سجوددر ایدوب مکرر
مصلی بعد القعدده قبل السلام او بعده نماز منافی اولان نسنه بی

اما بتون نماز ایچنده مکرر
اولوب منفرد اولان قعدده
سلامدر اهر بر رکعتده منفرد
اولان قیام و رکوعدر سهو

اشلمدن بر رکعتک قالدیغنی تذکر ایلسه اول رکعتی قضا ایدوب ینه
قعدده بی اعاده ایدر وسجود سهو ایدر و اگر رکعت اولی دن بر سجده
ترک ایلسه رکعت ثانیه ده انی قضا ایدوب مراعات ترتیب اولمدیغیچون
بعد السلام سجود سهو ایدر اما اگر بر کیمسه نمازده تکرار اولمیان بشنجی
بر رکعتده ترک ایتمش اولسه مثلاً رکوعی باقیامی ترک ایلسه اول رکعتده
اعتبار اولموب بلکه اکر رکعت ثانیه فیلق لازم اولور) (اون بشنجی
مصلی نماز دن لفظ سلام ایله چتمقدر * بوقصل نمازک ابتداسندن
انتها سنده وارنجیه اولان صفتنی بیان ایدر * چقن بر کیمسه نمازده دخول
مراد ایلسه نیت ایدوب اللرینی یکسندن چیقاروب وقالدیروب افتتاح
تکبیرن ایدر نمازده نیت شرطدر تکم ذکری مرور ایلدی افتتاح
تکبیری قتنده اللرینی یکلرندن چقارمق ایدر ونمازک بر شیننده انک
فرض اولدیغنی یوقدر تکبیر احرام ایله اللرینی قالدیرمق سنتدر ودخی
افضل اولان اللرینی قالدیرمسنک ابتداسی تکبیرک ابتداسیله انتها ساسی
انتها ساسیله اولمقدر هدایه ده دخی ذکر اولمشکه مصلی اللرینی اول
قالدیروب صکره تکبیر ایدر رفع وتکبیرک معاً اولسی شیخ اسلامک
وصاحب تحفه نک وقاضیخانک وغیر یلرک اختیار ایدر زاهدی
بقالیدن نقل ایدوب دیمشکه رفع وتکبیرده معیت جمله اصحاب
حنفیه نک قولیدر بعضیلر دخی اول تکبیر ایدر صکره اللرینی رفع
ایدردیمش اگر مصلی تکبیرده من غیر عذر دائماً رفع یدی ترک ایلسه
آثم اولور اگر احیاناً ایدر ایسه آثم اولمز ودخی سنت اولان مصلی
اللرینی قالدیروب باش پارمقلرینی قوالقلمرینک یومشقلرینه برابر قلمقدر
فتاوی قاضیخانده ذکر اولمشکه باش پارمقلرینک اجونی قوالقلمرینک
یومشقلرینه طوقوندورر ودخی مصلی اللرینی حال رفعده بر مقدار
تفریح ایدوب یعنی پارمقلرینی بر پرندن آریجه طوتار و حال رفعده
اللرینک آیه لرینی قبله به توجیه ایدر ودخی اللرینک آیه لرینی بر پرینه
مقابل طوتوق بعضیلرندن روایت اولمشدر شمعی به دک ذکر اولانان
مصلی رجل اولدقدده در اما مرأه قول اصح اوزره **ککرک حره**

و كرك امام نماز قبله قدمه عند التكبير اللارینی همه لری برابرینه قالدیر
 شویله که پارمقلرینک اوجلری اوموزلری برابرینه یتشه مقتدی اولان
 کیمسه امام اعظم قنده افتتاح تکبیرینی امامک تکبیرینه مقارن ایدر
 امامین قنده امامک تکبیرند نصکره ایدر بواختلاف افضلینده در
 جوازده دکلدر ودخی مصلی بعد التكبير صاغ الی صول النک
 اوزرینه قیوب وصاغ الیه صول النک بیلکندن طوتوب ر جل
 مصلی اللارینی کویک الته قور بود کر اولان وضع وقبضک کیفیتی
 بودر که صاغ الی صول النک اوزرینه قیوب صاغ النک باش
 پارمقلر سرچه پارمغنی صول النک بیلکندن حلقه ایدوب صاغ
 النک باقی اوج پارمقلرینی صول قولی اوزرینه بسط ایدر اما خاتون
 کشیلر اللارینی همه لری الته قور لر نمازده کرك ار و كرك عورت حقه
 اولان وضع بد امام اعظم ايله امام ابی یوسف قتلرنده ذکر مسنون
 اولان قیام ایچون مسنوندر امام محمد قنده قرائت قرآن اولان
 قیامده مسنوندر ایدر مصلی حال ثناده وقنوده وصلاة جنازه ده
 امامین قنده وضع بد ایدر امام محمد قنده ایتمز ودخی رکوع ايله
 سجود اراسنده اولان قومه ده وتکبیرات عیدین اراسنده بالاتفاق
 ارسال ایدر ودخی مصلی وضع مذکور دنصکره سجدانک اوقور
 وجل ثناؤک لفظنی دخی زیاده ایلسه منع اولمز واکر وجل ثناؤک
 اوقومقدن سکوت ایلسه انکله مأمور اولمز زیرا احادیث مشهوره ده
 ذکر اولنماغله اولی اولان صلاة جنازه نک غیریده آنی ترکدر ودخی
 مصلی امام ابی یوسف قنده ثناده نصکره یاخود اول بودعایی اوقور
 * آنی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض حنیفا وما انا
 من المشرکین ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله رب العالمین
 لاشریک له وبذلك امرت وانا اول المسلمین * امام ابی یوسفدن قبل
 النیه دخی اوقومسی مرویدرینه امام ابی یوسفدن بروایتده دخی
 انی بعدالتکبیر دیمسی منقولدر امامین قنده اکر مصلی دیلر ایسه توجه
 مذکورنی انجق قبل النیه اوقور مصلینک توجه مزبوری بعدالنیه

قبل التكبير دیمسی اتفاقدر قول صحیح بودر تا که نیت ايله تکبیر اراسنی
 فصل ایتمه ودخی مصلی بعد الاستغاث تعوذ ایدر یعنی اعوذ بالله
 من الشیطان الرجیم دیر تعوذک محلی نمازک اولیدر اکر مصلی اعوذ
 دیمکی نمازک اولنده اونودب فاتحه بی اوقودقدنصکره تذکر ایلسه
 تعوذ ایلمز کذا فی الخلاصه بوندن فهم اولور که اکر فاتحه بی اکلادن
 اول تذکر ایلسه لایق اولان تعوذ ایدوب فاتحه بی ینه ابتدا سندن
 اوقومقدن ودخی امام ابی یوسف قنده تعوذ ثنایه تابعدر پس ثنای
 اوقیانیه اعوذ دیمک لازم اولور زیرا تعوذ دفع وسوسه ایچون اولغله
 اکاهرکس محتاجدر ایدر اکا کوره کرك مقتدی وکرك امام وکرك
 منفرد انی اوقور صلاة عیدینده دخی بعد الشافیل تکبیرات امام
 ابی یوسفک قنده لازمدر اما امام اعظم ايله امام محمد قتلرنده تعوذ
 قرائته تابع اولغله مقتدی قرائت ایتمدیکچون تعوذ ایتموب تکبیرات
 عیدیندن تأخیر اولور انده قرائت بعدالتکبیر اولدیغیچون امام مسبق
 اولان کیمسه امامین قتلرنده تعوذی انجق امامدن مفارقت ایدوب
 قضاء مافات ایچون قالدقده ایدر مسبقک قرائتک محلی بعد
 مفارقه الامام اولدیغیچون امام ابی یوسف قنده مسبق اولان کیمسه
 تعوذی ایکی **ک** ایدر یعنی اول مسبق امامه حالت مخافته ده
 یتشد که ثنایی اوقومغله تعوذی دخی ایدوب بعده قضاء ماسبق
 ایچون قالدقده ینه ثنایی اوقومغله تعوذی دخی ایدر زیرا مسبقک
 قضاء ماسبق ایچون قالدقده حال اقتدا حال افرا ده مغایر اولغله
 قیام مزبور تحریمة اخیری کبی اولور لیکن قاضیخانده وهدایه ده
 وشروحنده **و** ک افیده واکتر کتیده مختار اولان امامین قولیدر
 تعوذک قرائت ایچون مشروع اولدیغی * فاذا قرأت القرآن فاستعذ
 بالله * آیت کریمه سیله ثابت اولدو غیچوندر اما کر شارع امامه
 صلاة جهربه ده امام جهرا ایدر کی شروع ایلسه ثنایی اوقوموب
 بلکه سکوت ایدوب قرائتی استماع ایدر بعضیلر دخی دیمشکر که
 اول کیمسه ثنایی امام کلمات قرآنییه اراسنده طوروب صولق آلدیقه

برر یا خود ایکیشتر کلمه اوقیوب تمام ایدر سنتی ایشان ایله قرائتی
استماع امرینه رعایت بولمق ایچون فقیه ابو جعفر هندوایندن
روایت اولمشکه اول کیمسه امامه سورۃ فاتحه ده یتشمسه ثنایی
بالا تفاق اوقور اگر فاتحه دنصکره سورۃ اوقور کن یتشمسه امام
ابی یوسف قنده ینه اوقور امام محمد قنده اوقورن امام ابی جعفر
یوقولی ظاهر امره مخالف اولغله بعیددر اما صلاۃ جهریه ده امامه
یتشن کیمسه امامدن بعید اولوب امامک صوتی ایشتمز ایسه آنک
ثنایی اوقومسندده علماء متأخرین اختلاف ایشلردر تکیم حالت
خطبه ده امامدن بعید اولان کیمسه به دکلک واجب اولسندده اختلاف
ایلد کلری کبی ایددی قول اصح اوزره حال خطبه ده بعید اولانه
ذکر وقرائت ایتمیوب دکلک واجب اولدیغی کبی بونده دخی قول
اصح اوزره ثنا ایتمیوب دکلکدر امامه رکوعده یتشن کیمسه ثنایی
اوقومقدده نحری ایدر اگر ثنایی اوقومسه اکثر رأی رکوعک بر جزئده
امامه یتشمک اولور ایسه ثنایی قائما اوقیوب صکره رکوع ایدر
فضیلتنه نائل اولمق ایچون اما ثنایی اگر رکوعده اوقورسه جائز اولم
محل ثنا قیام اولدیغیچون واکر ثنایی اوقومغله غالب ظنی رکوعده
امامه یتشمک اولمز ایسه ثنایی ترک ایدر ورکوع ایدوب امامه متابعت
ایدر فضیلت جماعتده اول رکعتده ادراک اولی اولدیغیچون امامه
سجده اولی ده یتشن کیمسه نیک حکمی دخی بویله در یعنی اگر ثنایی
اوقور ایسه ظن غایی اول سجده ده امامه یتشمکه اولور ایسه ثنایی
اوقیوب بعده سجده ایدر والا ثنایی ترک ایدوب همان سجده ایدر ایکی
سجده فضیلتی احراز ایچون امامه سجده ثانیه ده ادراک ایدن کیمسه
ثنایی ترک ایدر زیرا رکعتدن شیء قبل قالمغله امامه مشارکتی تکثیر
ایچون ثنایی اوقومدن همان سجده ایدر ودخی امامه رکوعدنصکره
یتشن کیمسه رکوعی ترک ایدوب همان امامه متابعت ایدر زیرا اول رکوع
آنک نمازندن محسوب اولمامغله صلاتدن اولیان نسبه ایله اشتغال
اولسون ایچون انی ترک ایدر و امامه رکوعده یتشن کیمسه رکوعک

کلمه یا خود بر تسبیح مقدارنده امامه مشارک اولمقدده اول رکعتده
یتشمش اولمز اما ذخیره ده ذکر اولمشکه اگر اول مدرک رکوعده
ارقه سنی دوزلتمکدنصکره امام رکوعدن قالسه اول کیمسه اول
رکعتده یتشمش اولور کرکسه تسبیحه قادر اولسون کرکسه اولسون
بو خصوصده اصح اولان یوقولدر زیرا شرط اولان رکعتک بر جزئده
امامه مشارکتدر اول جزء قلیل دخی اولور ایسه کافیدر اگر بر کیمسه
امامه قعده اولی ده یا ذخیره ده یتشمسه بعضیلر دیمشکر که مقدم ثنایی
اوقیوب بعده قعود ایدر قول اولی در قعود ده امامه زیاده
مشارکت حاصل اولمق ایچون ودخی تعوذک محلی ثنادنصکره در
اگر مصلی تکبیر ایدوب عقیدنده تعوذ ایدوب ثنایی اونوتمش اولسه
ثنایی اماده ایتمز اگر بعدالتکبیر قرائته باشلیوب ثنایی وتعوذی و بسمله بی
اونوتسه ینه انلری اعاده ایلمز محملاری فوت اولدیغیچون واکا سجود
سهو دخی لازم اولمز سنن اولدقلری ایچون زیرا سجود سهو واجبی
ترک ایله اولور ودخی مصلی بعدالتعوذ تسمیه ایدوب بسم الله الرحمن
الرحیم دیر زیرا بسمله حقنده قول صحیح بودر که مصلی قرائت قرآن
ایلدیکی هر رکعتک اولنده احتیاطا تسمیه ایدر اکثر مشایخ اسلام
قول مذکور اوزره اولدقلری ایچون اما امام صلاۃ جهریه ده
بسمله بی جهر ایدوب بلکه سیرا اوقور صلاۃ مخافته ده اخفا ایله
دینلدیکی ظاهر در اما بعد الفاتحه ابتداء سورده ده تسمیه جهریه ده
ومخافته ده امام اعظم ایله امام ابی یوسف قتلزنده دینلر امام محمد
قنده صلاۃ مخافته ده دینور صلاۃ جهریه ده دینلر رکعت واحدده ده
جهر ایله مخافته بیننده جمع اولسون ایچون ودخی مصلی بعدالتسمیه
فاتحه قرائت ایدر فاتحه تمام اولوب ولا الضالین دیدکده امام
ومقتدی اخفا ایله آمین دیمک سنتدر بوندنصکره مصلی فاتحه به
برسوره یا خود بر قیسه سورۃ مقداری و اوچ قیسه آیت ضمی واجبدر
ایمدی اگر مصلی فاتحه ایله ییله بر آیت قصیره یا خود ایکی آیت قصیره
تلاوت ایلسه کراحت تحریمیه خدندن چیقمز واجبی ترک ایتدیکیچون

اگر بر قیصه سوره مقداری اولیان اوج قیصه آیت قرائت ایدوب
یا خود بر آیت یا یکی آیت اولدیغی تقدیر چه بینه بر قیصه سوره قدر
اولیان اوج قیصه آیه معادل اولور ایسه کراحت مذکوره حدندن
چیقار و لکن حد سنته داخل اولمز بلکه کراحت تنزیهیه اولور زیرا
واجب اولان اولینده فاتحه یه بتون سوره یا خود بر قیصه سوره
مقداری اولان آیات ضمیمه قرائته سنت اوج وجه اوزره در بر یسی
سفرده اولوب خوفدن یا خود بر مهم بحاله دن ناشی حال ضرورتده
فاتحه بی وقفی سوره بی دیلرسه یا خود قنخی محلدن ممکن اولور ایسه
بر سوره مقداری اوقومقدر بری دخی سفرده حالت اختیاری وعدم
ضرورتده صلاة فجرده و ظهرده فاتحه ایله بیله سوره برو جی و انک
امثالنی اوقیوب صلاة عصر و عشاءه اندن دونی مثلاً سوره طارق
وسوره الشمس و ضحیه کی اوقیوب صلاة مغربده غایت قیصه سوره
مثلاً والعصر وانا اعطینا کی اوقومقدر بری دخی حضرده اولوب
فوت وقتدن قورقارسه نماز فوت اولیه جق مقداری قرائت ایدر
اگر فوت وقتدن قورقارسه صباح نماز نک ایکی رکعت فرضنده
سنت قرائت اوج مرتبه در ادنی مرتبه قرق آیت اوسط مرتبه الی
التمش آیت اعلا مرتبه سی التمشدن زیاده یوز آیه ورنجه اوقومقدر
زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن بویله مرویدر هدایه ده
بو اوج مرتبه بی توریع ایدوب اوله ذکر التمه که جماعت راغبین ایله
قبله قدیه یوز آیت اوقیوب کسلان ایله قبلارسه قرق آیت اوقیه
راغب ایله کسلان مایینده اولنر ایله قبلارسه الی یله التمشه ورنجه
اوقیه بعضیلر دخی دیمشله که اگر کجه لر قیصه ایسه قرق آیت اگر
اوزون ایسه یوز آیت اگر اوزون ایله قیصه مایینده ایسه الی ایله التمشه
و رنجه اوقیه بعضیلر دخی دیمشله که بوسر اتیک ادنی و اوسط و اعلا
اولسندیه اعتبار آیت طویل و قصیر و اوسطنه در بعضی آیاتک طویل
اولنلری مرتبه اولاده اوقیوب قصیر اولنلری مرتبه انداده و اوسطی
وسطاده اوقیه و دخی فوت وقتدن خوف امتیان مصلی مذکور

صلاة ظهرده و صلاة فجرده قرائت ایلدیگی کی یا خود اندن دون
قرائت ایدر عصر و عشاءه دخی بویله ایدر صاحب قدوری دیمشکه
مصلی صلاة فجرک هر رکعتده طوال مفصلدن بر سوره قرائت
ایدوب صلاة ظهر و عصر و عشاءه اوساط مفصلدن بر سوره
و صلاة مغربده قصار مفصلدن بر سوره اوقیه زیرا حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه ابی موسی الاشعری یه مکتوب کوندروب مغربده
قصار مفصلی عشاءه اوساط مفصلی صبحده طوال مفصلی قرائت
ایله دیو تنبیه ایتشدن جهوز قولی اوزره طوال مفصل سوره حجر اندن
سوره بروج و ورنجه در اوساط مفصل سوره بروجدن سوره لم یکنه
و ورنجه در قصار مفصل سوره لم یکندن آخر قرآنه و ورنجه در
بو ذکر اولنان احکامک جبعسندیه منفرد دخی امام کبیر و دخی
امام اولان کیمسه صلاة فجرک رکعت اولی سنی رکعت ثانیه اوزرینه
اطاله بالاتفاق سنتدر زیرا وقت صلاة فجر نوم و غفلت وقتی اولغله
جماعتدن بعض کیمسه لک رکعت اولی یه یتشمسنه اعانه اولدیغیچون
و اطاله نک مقداری صلاة فجرده مسنون اولان مقدارک ثلثینی
رکعت اولی ده اوقیوب ثلثی رکعت ثانیه ده اوقومقدر و قدر
اطاله نک دخی رکعت ثانیه یه نسبت ایله رکعت اولی ده قدر مسنونک
ایکی ثلثی قرائت ایله اولسی آیتلرک طول و قصر جهتدن تقاربی
اولدیغی تقدیرده آیتلر اعتباریله در اما اگر آیتلرک طول و قصرده
تفاوتی اولسه اول وقتده کلمات و حروف اعتباریله اولور صلاة فجرک
غیری بقیه صلاتده رکعت اولی بی اطاله امام اعظم ایله امام ابی یوسف
قتنده مسنون اولیوب بلکه مکر و هدر امام محمد دیمشکه جمله
صلواتده رکعت اولی بی ثانیه اوزرینه اطاله بکا محبوبدر رکعت
اولی یه ادرا که اعانه اولدو غیچون تکم فجرده اولدیغی کی زیاده
وقت فجر نومله اشتغال وقتی اولدیغی کی سائر اوقات دخی کسب ایله
اشتغال وقتیدر انلرده دخی اعانه لازمدر اما رکعت ثانیه بی رکعت
اولی اوزرینه اطاله بالاتفاق مکروه اولور اگر اول اطاله اوج آیت

مقدار یادخی زیاده اولور ایسه اما اگر برآیت یا ایکی آیت مقداری
اولور ایسه مکروه اولور زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
معهذتین ایله نماز قیلدیغی ثابتدر مع هذا سورة ثانیة سورة اولی دن
برآیت اوزوندرقنیه ده ذکر اولمشکه چن برکیمسه رکعت اولی ده
سورة عصری قراءت ایدوب رکعت ثانیة ده سورة هجره بی قراءت
ایلسه مکروه اولور زیرا سورة اولی اوج آیتدر سورة ثانیة ایسه
یدی آیتدر اعمدی زیاده لك کثیر اولمغله مکروهدر اما رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمدن روایت اولنان نسنه که جمعه نمازک
رکعت اولی سنده سبح اسم ربك الاعلی قراءت ایدوب رکعت ثانیة ده
هل اتیک حدیث الغاشیه قراءت بیوردقلیدر بوضوورنده دخی
سورة ثانیة نك سورة اولی اوزرینه یدی آیت زیاده سی وارددر لکن
اوزون سورة لده واقع اولان یدی آیت قصه سورة لده واقع اولان کی
اولمغله یسیردر زیر صورت اولی ده رکعت ثانیة ده اولان یدی
آیت رکعت اولی ده اولان اوج آیتک ضعفیدر اما صورت ثانیة ده
ولان یدی آیت زائده رکعت اولی ده قراءت اولنانک نصفندن آزددر
انتهی اعمدی قنیه ده مذکور اولاندن معلوم اولدیکه رکعت ثانیة بی
اولی اوزرینه اطالده کراهت اولسی اطاله نك فاحشة الطول اولسیله
مشروطدر یوخسه عدد آیاته اعتبار یوقدر اما سننده وسائر توافلده
مصلی ایکی رکعتک اراستی تسویه ایدر اولی بی اخرادن اطاله
فاحشه ایله اطاله ایلمز مکرانلرده اطاله اوزره قراءت اولنان حضرت
رسول علیه السلامدن هر وی اولوب یاخود صحابه دن مأثور اولورسه
اول روایتده وارده کلدیکی اوزره قیلنور مصلی نمازده قراءتدن فارغ
اولدقدنصکره تکبیر ایله بیله اکیلوب رکوع ایدر تکبیره ابتدا ایتد کده
رکوعه دخی ابتدا ایدوب باشی ارقه سیله دوزیه لوب رکوع تمام اولنجیه
تکبیردخی تمام اوله بعض مشایخ دیمشکره چن مصلی قراءتی رکوعه
اکیلورکن تمام ایسه اگر قراءتدن باقی فلان برحرف یا بکلمه اولورسه
لابأسدر زیاده اولور ایسه جائز دکلدر بوقولدن تکبیرک بعدال رکوع

اولسی لازم کلور لکن قول اول اصحدر (لان النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم کان یکبر حین یرکع) مصلی رکوعده اللرینی دیزلرینه قیوب
پارمقلرینی بربرندن زیاده آیر و طوتر پارمقلرینی زیاده تفریح مندوب
اولدیغی رکوعده در ضم اصابع مندوب اولدیغی سجود ده
اولدیغی کیدر بو ایکی سندن ماعداده یعنی افتتاح تکبیرنده اللرینی
قالدر دیغی زمان ودخی تشهدده اللرینی دیزلری اوزرینه قودقده
عادت اوزرینه قیوب ضم وتفریحده تکلف ایتمیوب ورکوعده باشی
فحیهله برابر ایدوب باشی قالدر میسه واکبه ودخی مسنون اولان
رکوعده طپوقلرینی بربرینه متصل ایدوب ایاغنک پارمقلرینی
قبیله به استقبالدر شمدی به دك مذکور اولان حکم رجال حقنده در
اما مرأه حقنده حکم بودر که رکوعده بر مقدار اکیلوب پارمقلرینی
آیرمیوب بلکه بربرینه ضم ایدر واللرینی دیزلرینه قیوب ودیزلرینی
بربرندن اوراق طوتمیوب بلکه ضم ایدر وقوللرینی قولقلرندن آیرمز
ودیزلرینی اگر طوتر زیر بوطریق اوزره رکوع عورته استدر زاهدی
بویله ذکر ایشدر ودخی مصلی رکوعده اوج کره سبحان ربی العظیم
دیرا کر او جدن زیاده دیرسه افضل اولور ودخی او چدن زیاده ده
سنت اولان نك اوزرینه ختم درا کر مصلی تسبیح رکوعده برکره به
اقتصار ایدوب یاخود تسبیحی بالکلبه ترک ایلسه نمازی جائز اولور
تسبیح فرض اولدیغیچون ولکن مکروه اولور سننه خلل ویردیکیچون
کذلک ایکی کره به اقتصار دخی مکروهدر ابی مطیع بلجیدن روایت
اولمشکه رکوع وسجودک تسبیحی رکن در مصلی اتی ترک ایلسه نمازی
جائز اولمز دیمش ولکن بوقول شاذدر امام اولان کیمسه به لایق اولان
تسبیحده وغیرده سنت مقداری ادا ایلد کدنصکره جماعته ملل
عارض اولاجق مرتبه اطاله ایتمه زیرا تطویل مذکور تنفیر جماعته
سبیدر جماعتی تنفیر ایسه مکروهدر جماعت ثوابندن حرمانه مؤدی
اولدو غیچون اما صکر زیاده به قوم راضی اولورلرسه مکروه اولمز
ودخی امامه لایق اولان ملل قوم سیبیه قراءت وتسبیحده اقل

قدر مستنوندن نقصان ایتمه کدر اگر امام طشیره دن کلن کیمسه رکعت
یتشسون دیور کوعی تطویل ایلسه کراحت تحریمه ایله مکروه اولوب
آنکیچون امر عظیم خوف اولنور ولکن کافر اولمز او یله ایتمه کدن
مقصودی اللهک غیری به عبادت اولدیغیچون بعضیلر دیمشله که
اگر اول طشیره دن کلن بیلبوب تطویل ایلسه اگر تطویلی قومه
ثقلت ویرمنسه لا بأسدر كذلك امامک قرائتی اطاله سی ناسک
رکعت یتشمسی ایچون اولورسه ینه تفصیل مذکور اوزره دراصح اولان
ترک تطویل اولی اولمقدرا اگر امام برکیمسه کلدیکنده رکوعی تطویل
ایتمسی مجرد اللهسه تقرب ایچون اولور ایسه لا بأسدر ولکن بومثالی
حالتک وقوعی غایت نادر اولمغله بومسئله ریایه منقلب اولدیغی
اجلندن اندن احتراز لایقدر بعضیلری دیمشله که امام برکیمسه جماعته
کلدیکی طویدقده تسبیحلری تأنی ایله دیمکله تطویل ایدوب عددنی
زیاده ایتمه قول اول ایله بومعضک قوننده فرق اولمغله اعتبار قول
اوله در مصلی اتمام رکوعه نصکره باشنی قالدیروب بلنی طوغرلدوب
اگر امام ایسه باشنی قالدیروبکن * سمع الله لمن حمده * دیه اگر مقتدی
ایسه * اللهم ربنا ولك الحمد * یاخود * اللهم ربنا ولك الحمد * یاخود
* ربنا ولك الحمد * یاخود * ربنا ولك الحمد * دیه ائمه حنفیه قننده
مقتدی تسبیح ایتمز اگر مصلی منفرد ایسه قول اصح اوزره تسبیح
وتحمیدی معا ایدر اما امام تسبیح نصکره تحمیدی دخی امام ابی یوسف
ایله امام محمد قولی اوزره ایدر امام اعظمین ظاهر روایت اوزره امام
نحسیدی ایتمز متأخرینک اکثری امامین قولنی اختیار ایتشلردر و دخی
مصلی باشنی رکوعدن قالدیروب طوغرلدقده اللربنی أشغه صالیورر
اکثر علمانک قولی بودر اما صلاة جنازه ده اولندن آخرینه وارنجه
ودخی سائر صلواته قرائت ثنا وقتنده و دخی وترده قرائت قنوت
وقتنده اکثر مشایخک اختیاری اوزره مصلی صاغ ایله صول النی
طونوب کو بیکی الته وضع ایدر بیرام تکبیرلرله مصلی اللربنی بالاتفاق
صالیورر چن مصلی رکوعدن باشنی قالدیروب اعضاستک حرکتی

ساکن اولاجق مقداری ایاق اوزره طور دقده تکبیر ایدوب سجده
ایدر سجده ایچون ایتمه که باشلدقده تکبیره دخی باشلیوب ایتمه کی تمام
ایدنجه تکبیری دخی تمام ایده سجده ایچون یره ایندکده اول دیزلرینی
قیوب صکره یوزنی ایکی الیک اراسنه یر اوزرینه قیوب وقوللرینی
دوشه میوب قارئ او یلقلرندن اوراق طونار بوذ کر اولنان کیفیت سجود
رجال حقننده در امامرأه سجده ایتد کده یره الحق اولوب قارئ
او یلقلرینه متصل قیلار و دخی مصلی سجودنده اوج کره سبحان ربی
الاعلی دیر اوج کره دیمک کمال سنتک ادناسیدر اگر دخی زیاده ایدر سه
افضلدر ولکن زیاده بی وتر اوزره ختم ایدر صکره مصلی باشنی سجده
اولیدن تکبیر ایله قالدیروب اوتورر والربنی او یلقلری اوزرینه قور
واضطراب اعضاستی ساکن اولاجق مقدار اوتورروب ینه تکبیر
ایدوب بردخی سجده ایدر انتقالات صلاته تکبیرک معناسی بودر که
الله سبحانه و تعالی حضرتلری غایت اولودر بومقدار ایله حتی ادا
اولمقدن یوجه در کیمسه اکالایق اولان عبادتی ایده مز تکیم ملکر
دیدیلر * ما عبدناک حق عبادتک یا معبود * اگر مصلی سجده اولی
ایچون بردن باشنی بومقدار قالدیروب لکن قالقوب اوتورمدن سجده
ثانییه بی ایلسه اگر انک سجوده قربی قعوده قربندن زیاده ایسه سجود
ثانی ایتمز اولمز مانقطده سجود ثانییدن کفایت ایتسی روایت اولمشدر
ولکن قول اول اصح اولدیغی هدایه ده و محیطده مذکوردر زیرا
هنوز سجوده اقرب اولنجه ساجد عد اولنور بعض علما دیمشله که
چن مصلی سجده اولیدن یل کجه جک مقدار باشنی قالدزسه رفعه
مقتبدر قیاس اولان دخی بودر شیخ الاسلام دخی بونی تصحیح
ایتشدر و ظاهر اولان دخی بودر لکن بومقداره اقتصار اشد کراحت
ایله مکروهدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مدت
حیاتنده مداومت ایتدیکنه مخالفدر چن مصلی رکعت اولی ده سجده
ثانییه دن فارغ اولدقده ایاقلری او جندن طوغرلبوب ایاق اوزره
قالفار سجده ایله قیام اراسنده اوتوررکن و قالقارکن یره طباغز مکر

عذری وار ایسه اول وقتده طیانور ودخی مصلی رکعت اولی ده
اقوال و افعال دن نه ایشلدیسه انی رکعت ثانیه ده دخی ایشلر و لکن
دعاء استفتاح ایله تعویذی آنده ایشلر ودخی مصلی نمازدن برشیده
اللربنی قالدرمز الا تکبیر اولی ده وقنوت وترده و تکبیرات عیدینده
قالدرمز حجر اسوده استلام قتنده دخی اللربنی نمازده قالدردیغی کبی
قالدرمز مستحیدر ودخی صفیا و مرو و عرفات و مزدلفه ده و انلرک
غیری هر موضعه ده دعا قتنده اللربنک ایچنی **کوک** جاننده قیلق
مستحیدر مصلی باشنی رکعت ثانیه ده سجده ثانیه دن قالدرسه صول
ایاغنی دوشوب انک اوزرینه اوتورر صاغ ایاغنی دیکوب پارمقلری
قبله جاننده توجیه ایدر ائمه حنفیه قتلرنده رجل مصلینک قعده لده
جلوس سنونک کیفیتی بوبله در مصلی حال تشهدده اللربنی اویلقلری
اوزرینه قیوب پارمقلری یایوب بر بردن بر مقدار آریجه طوتار
صکره * التحیات لله والصلوات والطیبات السلام علیک ایها النبی
وحمة الله وبرکاته السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین * اشهد
ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله * اوقور تشهدده
شهادت پارمقله مصلینک اشارت ایلمسنده ائمه حنفیه قتلرنده
اختلاف واردر خلاصه ده و بزایه ده عدم اشارت **نصیح** ایش
بشراح هدایه اشارتی **نصیح** ایشلر کذلک ملقط و غیرده اشارت
نصیح اولمشدر صفت اشارت بودر که عند الشهاده صاغ انک باش
پارمقله اورتیه پارمقلنی حلقه ایدوب سرچه پارمقلنی وانک یاننده
اولان پارمقلنی ایکبسنی بومر یاخود اورتیه پارمقلدن سرچه پارمقلنه
وارنجه اوج پارمقلنی بومر و باش پارمقلنک اوجنی اورتیه پارمقلنک اورتیه
اکنه قیوب شهادت پارمقلنی عند النبی قالدیروب وعند الاشیات وضع
ایدر صاغ انک وصول انک مسجده لریله هما اشارت مکر و هدر
مصلی قعده اولی بی تشهد مقدارندن زیاده ایتمز اگر سهو ایدوب
اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد دیمکی زیاده ایتسه بعض علما اول
مقدار زیاده ایله سجود سهو واجب اولور دیمشدر امام اعظمین

روایت

روایت اولمشکه اگر تشهدده برحرف زیاده ایتسه اکا سجود سهو
واجب اولور دیمش اکثر شایخ دخی بوکا ذاهب اولمشدر خلاصه ده
دیمشکه مختار اولان بودر که اگر زیاده ده مصلی اللهم صل علی محمد
دیسسه اکا سجود سهو واجب اولور بوخصوصده قول اول جمله دن
اصح اولوب اکثرک مذهبی دخی اولدر یعنی وعلی آل محمد دینجه
زیاده ایدر سه سجود سهو واجب اولور چن مصلی قعده اولی دن
رکعت ثالثیه قالقسه اللریله یر طیانندن قالقار اگر طیانسه دخی
لابأسدر و لکن اختیارده مذکور اولوب حدیث صحیحده تصریح
اولندیغی اوزره عذر سر مکر و هدر **اکرم** مصلینک قیلدیغی نماز
قریضه ثلاثیه یاخود رباعیه اولور سه رکعتین اولیندن صکره اولان
رکعتده بخیردر دیلر سه قراءت و دیلر سه تسبیح و دیلر سه سکوت ایدر
ولکن قراءت افضلدر ودخی اخرینده قراءت ایتد کده انجق فاتحه بی
قراءت ایدوب برسنده دخی زیاده ایتمز اگر سهو ایدوب فاتحه ده سوره
ضم ایسه امام ابی یوسف قولنده اکا سجود سهو واجب اولور
رکوع محبتدن تأخیر اولدیغیچون امامیندن اظهار وایتده اکا سجود
سهو واجب اولمز زیرا انلرده فاتحه ده اقتصار سنندر واجب دکلدر
اما اگر مصلینک قیلدیغی نماز سنن روایتدن بر سنت اولوب ۳ یاخود
روایتک غیری نقل اولور ایسه تشهد دن قالقدقه رکعت اولی ده
باشلیدیغی کبی باشلر یعنی ثنا و تعویذی ایدر زیرا نافله نک هر شفعی
مستقل نمازددر و لکن مصلی مزبور تکبیر ایله اللربنی قالدرمز نماز من بورك
سنن روایتدن بر سنت اولدیغی تقدیرجه دخی ظهرک سنت اولی سبله
جمعه سننک غیری اولمسبله معتبردر انلرک هر بری علی حده نماز اولمقله
انلرک قعده اولی سنندن قالقدقه ثنا و تعویذ اولمز هدایه شرحنده
سرو حی دخی تصریح ایدوب دیمشکه سنت ظهر و جمعه نک قعده
اولی سننده صلوات دعاسی اوقمز و انلردن ثالثیه قیامده استفتاح
اولمز قنیه ده ذکر اولمشکه اگر مصلی سنت ظهر دن قعده اولی ده
ناحبا صلوات اوقوسه اکا سجود سهو واجب اولمقله ایکی قول

سنن روایت دیو فر ائمه
تابع اولان سننله دیر

وارد ر یعنی آنک درت رکعتی علی حده نماز اولد یغی اعتبار یله اگاسجود
سهو واجب اولور هر شفعی علی حده نماز اولسی اعتبار یله واجب
اولز دیمش لر رجل مصلی قعدۀ اخیر ده دخی قعدۀ اولی ده اولد یغی
کبی اوتورر امام راه قعدتینک ایکسینده بیله ایاقلرینی صاع جانندن
چیقاروب اوتوراغی اوزرینه اوتورر ودخی مصلی قعدۀ اخیر ده
تشهد اوقود قد نصرکه نبی علیه السلامه صلوات اوقور وصلوات
ائمۀ حنفیه قتلرنده وجهور علما قتلرنده نمازده ستدر وکشینک عمرنده
برکته پیغمبر علیه السلامه صلاة اوقوسنی فرضدر امام طحاوی
دیمشکه هر بار پیغمبرک اسم شریفی ذکر اولنسه صلاة ویرمک واجبدر
امام کرخی لایجب دیمشدر ولکن قول طحاوی اصح و مختاردر لقوله
صلی الله تعالی علیه وسلم * رخم انف رجل ذکرت عنده فلم یصل علی *
وقوله صلی الله تعالی علیه وسلم * من ذکرت عنده فلیصل علی *
والاحادیث فی ذلك کثیره جدا اگر مجلس واحدده پیغمبرک ذکر
مکرر اولسه کافیده دیمشکه قول اصح اوزره اول مجلسده برکته صلاة
لازم اولور ولکن مندوب اولان بودر که ذکر تکرار اولدجه صلوات
دخی تکرار اولنه تشهد نصرکه صفت صلاتده مختار اولان بودر که
* اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد کما صلیت علی ابراهیم وعلی آل
ابراهیم آنک حمید مجید * وبارک علی محمد وعلی آل محمد کما بارکت
علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم آنک حمید مجید * ودخی مصلی پیغمبره
صلوات کتورد کد نصرکه کند ی نفسنه ووالدیننه اگر مؤمنلرایسه
وسائر مؤمنین و مؤمنانه الله دن مغفرت طلب ایدر ودخی حضرت
پیغمبردن منقول اولان ادعیه ایله دعا ایدر انلرک بعضیسی بونلردر
* اللهم اغفر لی ما قدمت وما اخرت وما اسررت وما اعلمت وما
اسرفت وما انت اعلم به منی انت المقدم وانت المؤخر لا اله الا انت وانت
علی کل شیء قدير * اللهم انی ظلمت نفسی ظلما کثیرا ولا یغفر الذنوب
الا انت فاعفر لی مغفرة من عندک وارحنی آنک انت الغفور الرحیم *
ودخی الفاظ قرآنه مشایه اولان دعا ایله ایدر آنک بعضیسی بواذعیه

مذکوره در * ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا
عذاب النار * ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا و هب لنا من لدنک
رحمة آنک انت الوهاب * و بونلرک امثالی آیتلر دعا قصد اولوب قرائت
قصد اولنمادخله انلر الفاظ قرآنه مشایه اولوب قرآن اوقش اولز
حتی جنابت و حیض حالنده بیله انلر ایله دعا جائزدر اما کلام ناسه
مشایه اولوب عادتا ناس بر بندن ایستد کبری نسنه ایله دعا ایتمه مثلاً
اللهم اکسنی کبی یاخود اللهم زوجنی فلانة کبی یاخود اعطنی مالا کبی
یاخود بو که بکرز نسنه ایله دعا ایتمه حتی اگر مصلی بومثللی دعا بی
وسط صلاتده ایلمسه نمازی فاسد اولور اما قعدۀ اخیر دن صکر
ایتمسبله فاسد اولز ولکن نمازی ناقص اولور واجب اولان سلامی
ترک ایدوب نماز دن سلام سنر چیقدیغیچون اگر مصلی اللهم ارزقنی
دلیسه انی هدایه ده کلام ناسه مشایه اولاندن عد ایتمش و کافیده انی
تصحیح ایتمش اگر اللهم ارزقنی الحج دیسه کلام ناسدن اولوب بعد
القدره انی دیمکله مکروه اولز بعض مشایخدن روایت اولنمشکه مصلی
حضرت پیغمبره صلواتده وارحم محمد دیمز رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حقنده تقصیر ایهام ایلدیکیچون ولکن اکثر مشایخ مصلینک
انی دیمسنه ذاهب اولمشلردر زیرا روایت اولنمشکه رسول الله صلی
الله تعالی علیه وسلم بیور مشکه فچن سزدن بریکیز نمازده صلوات
کتورسه بویله دیسون * اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد وبارک
علی محمد وعلی آل محمد وارحم محمد و آل محمد کما صلیت وبارکت
ورحمت وترحم علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم آنک حمید مجید * امام
رستغفی دیمشکه وارحم محمد دیمک معناسی وارحم امه محمد
دیمکدر ایمدی تقصیر امته راجع اولمش اولور بوصفت اوزره صلوات
اوقیان مصلی ورحمت دیمک کر کدر ورحمت دیمه اگر ورحمت
دید کد نصرکه ورحمت دخی دیرسه حاک تشدید یله جائزدر اگر آنک
اسکانبه دیرایسه خطادر ودخی فی العالمین ربنا آنک حمید مجید
دیمه اگر دیرسه دخی مکروه اولز ولکن ترکی اولی در احادیثده وارد

اولد یغیچون ودخی مصلی بعد الشهد اد عیبه دن فارغ اولد قده
صاغ جانبده سلام وروب * السلام علیکم ورحمة الله * دیه نمازدن
خروج سلامنده کرك صاغ جانبده اولسون کرك صول جانبده اولسون
مصلی و برکاته دیمز اما تشهد سلامنده * السلام علیک ایها النبی
و رحمة الله و برکاته * دیر محیطده دخی بویله در ودخی مصلی مقتدی
علیکم خطایله تسلیمه اولی ده صاغ جانبده اولان ملائکه به
و کندیله بیله نمازده مشارک اولان مؤمننه نیت ایله غیر یله ایتمه
تسلیمه ثانیه ده صول جانبده اولان ملائکه به و نمازده مشارک اولان
مؤمننه نیت ایله تسلیمه اولی ایله مؤمننه نیت اولوب و نمازدن
خروج حاصل اولور تسلیمه ثانیه تحبته قومک یئنی تسویه ایچوندر
بعضی بر تسلیمه ثانیه بی سنت دیمش و لکن انک دخی تسلیمه اولی کی
واجب اولسی اصحدر مصلینک نمازدن خروجی مجرد لفظ سلام ایله
حاصل اولور اند نصکره لفظ آخره توقنی یوقدر بعضی علما دیمش که
مصلی سلامده یئنی تعیم ایتموب بلکه یئنی انجق کندینی حفظه
توکیل اولنان ملائکه به تخصیص ایدر بعضی در دخی دیمش که حفظه دن
و غیر بدن کندیله بیله اولان جمیع ملائکه به نیت ایدر ز بر مؤمن
ایله بیله اولان ملائکه نك عدد دنده اخبار مختلفه در بعضی در دیمش که
هر مؤمن ایله بیله بش ملک وارد در بری صاغنده حسناتی یزار بری دخی
صوانده سیئاتی یزار بری دخی اوکنده مؤمنه خیرای تلقین ایدر بری
دخی آر دنده مکارهی دفع ایدر بری دخی ناصیه سنده اولوب مؤمنک
کنور دیکی صلوات شریفه بی یازوب انلری حضرت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمه تبلیغ ایدر بعضی در دخی دیمش که هر مؤمن
ایله بیله التمش ملک وارد در بعضی در دخی دیمش که هر مؤمن ایله بیله
یوز التمش ملک وارد در بعضی در دخی دیمش که ایکی ملک وارد در امدی
بو ذکر اولنان اختلافات ایچون مصلی تعین عدد ایتموب بلکه عموما
کندیله بیله اولان ملائکه به نیت ایدر ودخی مصلی مقتدی تسلیمه
امامنه دخی نیت ایدر امام صاغدن وصولدن قنخی جانبده ایسه

اول جانبده سلام ویردکده اکادخی نیت ایدر اکرامام مقتدینک
قرشوشنده ایسه امام ابی یوسف قنده یئنه اکابیتی تسلیمه اولی ایله ایدر
اما امام محمد قنده و امام اعظمدن بر روایتده بو خصوصده مقتدی
امامنه تسلیمتینده نیت ایدر امام دخی تسلیمتینده حفظه ایله معا قومه
نیت ایدر قول صحیح بودر اما منفردا نماز قیلان حفظه دن غیر ی به نیت
ایلمز ودخی مصلی به ادب جهتیله لایق اولان بودر که حال قیامده
منتهای بصری موضع سجودنه اولوب انی نجا و ز ایتمه ور کوعده
ظهر قد میننه اولوب و حال سجودده یوزینک اوجنه و حال قعودده
او یلقری اوزرنده اولان ثوبته اوله و حال قیامده ایاقلرینک آرامی
درت پارق مقداری اوله ودخی امام اولان کیمسه به سنت اولان
تسلیمه ثانیه به تسلیمه اولی دن الحق ایده ز بر جهر انتقالاتی اعلام
ایچوندر اکا احتیاج ایسه تسلیمه اولی ده اولوب ثانیه ده دکلدر
امام اولان کیمسه نمازی تمام ایتدکده مخیردر دیلر ایسه کندینک صول
جانبده میل ایدوب قبله بی صاغ جانبده آل بقور دیلرسه کندینک
صاغ جانبده میل ایدوب قبله بی صوانده قور ایکبسی دخی جائزدر
ولکن اولی اولی در و دیلرسه حوایجنه ککدر ایشلیه جک سنه
قالد یغیچون و دیلرسه ناسه وجهی ایله استقبال ایدر ولکن بو استقبال
امامک قرشوشنده نماز قیلان کیمسه اولماغله مشروطدر اکرامامک
قرشوشنده نماز قیلار کیمسه اولورسه کرك صف اولده امامه یقین
اولسون کر کسد صف آخرده اولوب بلا حائل امامدن بعید اولسون
اول وقتده ناسه استقبال ایتموب بلکه صاغه یا صوله میل ایدوب
اوتورر وجه مصلی به استقبال مکروه اولد یغیچون بو امام حقننده
ذکر اولنان استقبال و تحراف مطلقدر جماعتک عددنک قلت
و کثرتک یئنده فرق یوقدر بعضی شراحک اگر جماعت اون عدد
مقداری اولورسه امام انلره یوزنی دوزر والا دوغز دیدیکنه التفات
یوقدر ودخی امام حقننده ذکر اولنان تخیر انک اتمام ایلدیکی صلاة
مفروضه دن نصکره صلاة تطوع اولماغله مشروطدر صلاة فجر

وصلاته عصر کبی صاحب خلاصه دیمشکه شول نماز که اند نصکره
تطوع اولیه مثلاً فجر وعصر کبی امام انی قبلد قدہ مستقبل قبله
اولد یغی حالده یرنده اوتوروب مکث ایتمک مکروهدر اما اگر صلاة
مکتوبه دنصکره تطوع واریسه * اللهم انت السلام ومنک السلام
تبارکت یا ذا الجلال والا کرام * دیجک مقداری اوتوروب بعده قلمقار
اگر فریضه بی ادا ابتد کده سنتی بومقدار دن زیاده تأخیر ایدر سه
مکروه اولور وچن امام تطوعه قالد قدده فریضه بی قبلد یغی مکانه
طور محبوب بلکه فرضی قبلد یغی مکاندن تقدم یا تأخیر ایدوب یا خود
یمیناً یا شمالاً انحراف ایدر یا خود اوکنه کیدوب تطوعی انده ادا ایدر
زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سنتلری خانه سنده قیلار
ایدی و خانه سنه وارد قدہ شغل سببیه بر مانع اولمق احتمالی
اولیان کیمسه به جمیع نواقلده افضل اولان خانه سنده قیلقدر بعض
مشایخ انحرافی یمینه تعیین ایدوب دیمشکه امام بعد اداء الفرض
تطوعی یسار محرابده قیلار یسار محراب مصلینک یمیندر شمس
الائمة الحلوانی دیمشکه بو ذکر اولنان سنه که مصلینک قبلد یغی
صلاة فریضه دنصکره صلاة تطوع اولد یغی وقتده انی قیلغه
من غیر تأخیر قائم اولمقدر تطوع اولد یغی صورتده مصلی انی قیلق
ایچون من غیر تأخیر قالد یغی انک عقیب مکتوبه ده قراءتی معتاد
ایلد یکی وردی اولماغله مشروطدر اما اگر انک بعد الفرض اوقبه جق
ورد معتادی اولسه اول کیمسه فرضی قبلد یغی مکاندن قالقوب ایاق
اوزره طور د یغی حالده وردنی اوقور یا خود مسجدک بر جاننده
اوتوروب ورد معتادنی اوقور قراءتدنصکره تطوعه قالقوب قیلار
بوایکبسی دخی صحابه دن مرویدر ابتداء مسئله ده مذکور اولان
سنه که اداء فرضدن تأخیر سنتک مکروه اولد یغیدر سنتی مکتوباتدن
تأخیرک کراهته دلیلدر شمس الائمة نک ذکر ابتد یکی تأخیرک من غیر
کراهه جواز نه دلیلدر ابیکبسنک بیننی توفیق بویله اولور که اگر
کراهته مراد تنزیهیه اولور ایسه نقل اول دخی شمس الائمة کلامنه

قریب اولور زیرا شمس الائمة دن روایت مشهورده لابأس بان یقرأ
بین الفرض والسنة الاولاد * در لابأس لفظی ایسه مدخولنک غیر
اولی اولمسی اید یکنه دلالت ایدر ایمدی کرچه فرض ایله سنت
مابینده قراءت اوراد ایله اشتعالی ترک اولی در ولکن اگر مصلی فرض
ایله سنت اراسنده برشی قرائت ایسه دخی سنت ساقط اولمز و دخی
بعض علما دیمشکه اگر مصلی بعد الفرض تکلم ایسه کرچه سنت
ساقط اولمز ولکن ثوابی قلیل اولور بعضیلر دخی ساقط اولور دیمشکه
قول اول اولی در زیرا حضرت عایشه رضی الله عنهادن روایت
اولمشکه انها قالت کان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم * اذا صلی رکعتی
الفجر فان کنت مستیقظة حدثنی والا اضطجع حتی یؤذن بالصلاة *
یعنی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم صباح نماز نک ایکی رکعت سنتنی
قبلد یغی وقتده اگر بن او یانق اولور سم بخله تکلم ایدردی والامبارک انی
اوزرینه یا توردی تا صباح نمازینه دعوت اولجه دیو یوردی اگر مصلی
بعد الفرض سنتی آخر وقتده تک تأخیر ایسه بعضیلر اکاسنت دکلدر
دیمش و بعضیلر سنتدر دیمشکه امام مقتدی ایله منفرد دیلر سه صلاة
مکتوبه بی قبلد قاری یرده اکانور لر اگر بعد الفرض تطوع یوق
ایسه اما اگر بعد الفرض تطوع واریسه قالقوب ینه اول مکانه
تطوع قیلسه جائزدر ولکن احسن اولان فرض قبلد یغی مکانک
غیریده تطوع ایلمکدر کرک اول مکاندن ایلمر کئسون کرکسه
تأخیر ایلمسون و کرکسه صاغندن یا صولندن بر جانیه تحویل ایلمسون
جائزدر و دخی جماعت فرضدنصکره صفوی بوزمق مستحبدر زیرا
صکره کلن کیمسه انلری فرض قیلار ظن ایلمسون ایچون * در دخی
باب سنن صلاة بیاننده در * ترجمه نک اصلنده بیان واجبان دنصکره
مکروهات بیان اولنوب بیان سنن تأخیر اولمشددر ولکن مترجم فقیر
ذکر سنتی شرفیننه بناء تقدیم ایلمدم بو مقامده سنت ایله مراد رسول
اللهک نماز ایچنده قولدن وفعلدن ایلد یکی شیلدر و دخی نمازک
ایچنده اولموب ولکن نماز ایچون ایشلنان سنه در بو کلبه بکرمی

سنت ذکر اولندی (اولکی سنت اذاندر جماعتله قیلنان بش وقت نماز وجهه به اذان سنت مؤکده در واجبات ایچون اذان سنت دکلدر مثلا صلاة عید کبی ودخی نوافل ایچون سنت دکلدر مثلا صلاة کسوف جماعتله قیلندیغی وقتده اذان او قومق سنت دکلدر جماعتله قیلنان بش وقت نماز ایچون اذانک سنت اولسنده صلوات خستک وقتیه اولمسيله فائنه اولسی برابر در بر قاج کیمسه فوائت متعدد ده بی مجلس واحده متوالیه جماعتله قیلدقلرنده فائنه اولی ایچون اذان واقامت اولنوب باقیلرنده مخیرلر در دیلر لسه هر برنده اذان واقامت ایدرلر دیلر لسه اقامته اقتصار ایدرلر مصرده اولدیغی حالده اوند یالکیز قیلان کیمسه به اذان واقامت مستحیدر وانلری ترکده دخی کراحت یوقدر شهرده اوقنان اذان کفایت ایلدیکیچون مسافره دخی اذان واقامت مستحیدر یالکیز اقامتله اکتفا سنده دخی کراحت یوقدر لکن آنک انلری معاترک ایلمسی مکروهدر مسجده جماعت رجالت ترک ایلمسی مکروه اولدیغی کبی ایدمی مسجدده جماعتله ایکیبسی دخی اتیان لازمدر اما یالکیز جماعت نسا ایچون انلر ترک اولمقده کراحت یوقدر ودخی شهرده جمعه کونی معذور لک جماعتی ترک ایلملری مکروه دکلدر بلکه انلرک اذان واقامت لری مکروهدر جماعت لری مکروه اولدیغیچون اذانک صفتی مشهور در یسانه حاجت یوقدر اذان اوقیان کیمسه صباح نمازده اذان اوقودقده حی علی الفلاح دبد کدنص کره ایکی کره الصلاة خیر من النوم دیمکی زیاده ایدر اقامت دخی اذان کیدر ائمه حنفیه قنده اما ائمه ثلاثه قنده الفاظ اقامت بر کره دینور الاشافعی واحد قنده قد قامت الصلاة لفظی مکرر دینور مؤذن اولان کیمسه نک عالم بالسنه اولوب اهل تقوی اولسی مستحیدر جاهلک وفاسقک اذانی مکروهدر صبیبتک اذانی بر روایتده مکروهدر اول صبی عاقل دخی اولورسه فرق یوقدر اما ظاهر روایتده صبی عاقل اولورسه مکروه دکلدر ودخی اذانه تلخین مکروهدر تلخین دیو بر حرفی اداده جائز اولدیغی مرتبه دن

چیقرمغه دیرلر ودخی اذانه واقامتده مؤذن قبله به استقبال ایدر اگر ترک ایدر سه مکروهدر ودخی اذانه واقامتده حی علی الصلاة دید کده باشنی صاغ جانبده دوندروب حی علی الفلاح دبد کده صول جانبده دوندرب اما مناره ده اولدقده ایاقلری طور دیغی برده تحویل وجه ایله تمام فائده حاصل اولورسه مناره بی طولانور ودخی مؤذن اذان اوقور کن یار مقلربنی قواقلربنه قور اگر قومسه دخی کراحت یوقدر اذان واقامت ایدر کن کلام سویلمک مکروهدر اگر راستده سویلمسه استیفاف ایدر اگر اذان اوقور کن سلام ویرسه لریق لازم دکلدر ودخی مؤذن حال تأذینده شمیم عاطس ایلمز اوقور کن اذان اوقومق مکروهدر مکروه نفسی ایچون اوقور ایسه مکروه دکلدر ودخی را کب اولدیغی حالده اذان اوقومق ظاهر روایتده مکروهدر الامسافره دکل ودخی مسافر اقامت ایچون دابه سندن اینر اما اذانه دابه سی توجه ایلدیکی سمتیه متوجه اولوب اذان اوقومق جائزدر جنبه اذان اوقومق بر روایتده مکروهدر محدثا اذان اوقومق بر روایتده مکروه دکلدر جنابت سبیلده اعاده اولمقده ایکی روایت واردر اشبه اولان اذان اعاده اولنوب اقامت اولنماقدر زیرا اذانک تکراری مشروعدر یوم جمعه ده اولدیغی کبی اما اقامتک تکراری مشروع دکلدر ودخی اقامت بلا وضوء قول مشهور ده مکروهدر **اکرم** مرأه اذان اوقسه اعاده سی مستحیدر سکران ومجنونک وصبی غیر عاقلک اذانی اعاده واجبدر اگر مؤذن اذان یا اقامت اثناسنده ایکن اولسه استیفاف واجب اولور کذلک مجنون اولوب یاخود بایلمسه یاخود حدث سبقت ایدوب اذانی یا اقامتی براغوب آبدست المغه کینسه یاخود حصر اولوب کیمسه تلقین ایتسه یاخود دیلی طوتلسه بوصورتلرده اول مؤذن یاغیر یسی اذانی واقامتیه استیفاف واجبدر اگر اذانه مؤذن تقدیم وئأ خیر ایلمسه ترتیه عودت ایدوب استیفاف ایلمز عیدک واعرابینک وواد زناک اذانی مکروه دکلدر ولیکن انلرک غیر یسی اولی در ودخی اذان واقامت ایدر کن

او کسور مک مکروه در مکر صوتی تخصیص یا تحسین عذری ایچون
اولورسه مکروه دکلدر ودخی مؤذن اذانه واقامته یوریمز اگر
قد قامت الصلاة دیگر کن مکان صلاته یوریه اگر امام ایسه لایق صدر
بعضیلر مطلقاً لایق صدر دیمش لرو دخی مؤذن اذانه ترسل ایدر
یعنی کلماتک اراستی فصل ایدوب آکل آکل اوقور اقامته سرعت ایدوب
کلماتی بربری اردنجه تیر جک سویلر اذانه واقامته یومذ کوره
مخالفت مکروه در حتی اگر اقامته اذان ظن اولنه جق مرتبه ترسل
اولنسه اقامتی اولندن استنباف ایدر قول اصح اوزره ودخی مؤذنه
لایق اولان جماعته منتظر اولقادر اگر برضعیف کیمسه نک عجله
ایدوب کله جکنی بیلسه انک ایچون انتظار ایدر اما رئیس محله اولان
کیمسه نک کلمسه منتظر اولمز زیرا انه ریا اولوب خلقه اذا
اولد یغیچون ودخی بر کیمسه ایکی مسجدده اذان اوقومق مکروه در
مناً خرون اذانه تئوی استیسان ایلدیلتئویب دیو مؤذن اذان ایله
اعلان ایلد کدنصره هر قومک مایینده متعارف اولان نسنه ایله
بردخی اعلاندر امام ابو یوسف تئوی امور عامه ایله زیاده اشتغال
اولان کیمسه به تخصیص ایلشدر مثلاً قاضی ومفتی وامیر کی ودخی
لایق اولان مؤذن اذان ایله اقامت یینی فصل ایلد کدر اگر وصل
ایلسه مکروه در مغربک غیریده فصل ایکی رکعت مقدار ی
یادرت رکعت مقدار یدر که هر بر رکعتده اون ایکی آیت و آنک امثالی
نسنه اوقویاجق قدر اوله اما صلاة مغربده امام اعظم قتنده
اوچ قبصه آیت یاخود بر آیت طویله اوقیه جق مقدار در بعضیلر
اوچ آدم یورویه جک مقدار فصلدر دیمش امامین قتنده جلسه
خفیفه ایله فصلدر امامینک قوی امام اعظم قتنده مکروه دکلدر
وامام اعظمک قوی دخی امامین قتنده مکروه دکلدر ولکن سوز
افضلیتده در وقت کبر مدن اذان اوقومق جائز دکلدر
امام ابی یوسف وائمه ثلاثه صلاة فجرده نیویز ایشلر وقتدن اول
اذان اوقوندقه فائده ومقصوده اولان اعلام وقت حاصل اولسه

اول اذانی اعاده واجبدر سامع اذان اولان کیمسه به لایق اولان
مؤذنه اجابتدر یعنی مؤذن دیدیکی کی اول دخی دیمکدر الاحی علی
الصلاة وحی علی الفلاح ده لاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم در
ودخی الصلاة خیر من النوم دید کده سامع اولان صدقت وبررت
دیمک کر کدر بود کر اولن دینی اوزره اجابت بعضیلرک قتنده
واجبه در بعضیلری دیمش که واجب اولان اجابت بالقدمدر اما
انسان ایله اجابت مستحبدر قول اظهر بو در اقامته اجابت بالاتفاق
مستحبدر تجنبدسه ذکر اولنمش که اذان اوقنور کن کلام سویلک
بالاتفاق مکروه دکلدر اگر بر کیمسه متوالیا بر قاج اذان اشنسه همان
اول اشدیکنه اجابت ایدر کر کسه کندی مسجدک مؤذنی اولسون
کر کسه غیری اولسون عیونده ذکر اولنمش که بر کیمسه قرآن اوقور کن
اذان اشنسه افضل اولان سکوت ایدوب انی د کلیوب اجابتدر
امام رستغنی دیمش که اگر اول کیمسه قرآنی مسجدده قراءت ایدر سه
قرآن اوقومقدن فارغ اولمز کذلک اونده قراءت ایدوب و او اوقن
اذان انک مسجدی اذانی د کلمسه ینه اوقومقدن فارغ اولمز ودخی
اذانی استماع ایدن کیمسه به عقیب اذانه بودعابی اوقومق لایقدر
* اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلاة القائمة آت محمدا الوسيلة
والفضيلة وابعثه مقاماً محموداً الذي وعدته انك لا تخلف الميعاد *

رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم یورمش که هر کیم اذانی د کلیوب
عقینده بود کر اولنان دعایی اوقوسه بنم شفاعتم اول کیمسه به لایق
و واجب اولور (نمازک ایکنی سنتی افتتاح تکبیرنده اللرنی تکبیر ایله
معاقالدر مقدر (اوچنی عندالتکبیر پار مقارنی ضم وتفر بجده تکلف
ایتمکدر (در دخی امام اولان کیمسه تکبیر وتسمیع وسلامی جهراه
ایتمکدر (بشنی سبحانک اللهم وبحمدک وتبارک اسمک وتعالی جددک
ولاله غیرک دیمکدر (التخی اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیمکدر
(یدنی بسم الله الرحمن الرحیم دیمکدر (سکرنی سورة فاتحه تمامده
آمین دیمکدر (طقوزنی ذکر اولنان ثنا وتعوذی وبسم الله وتأمینی

اخفا ايله ديمك كرك مصلي امام اولسون كرك مقتدي كرك منفرد
اولسون جمله سي اخفا ايله ديرلر (اون بشنجي صاغ الي صول النك
اوزرينه قومقدر) (اون برنجي رجل مصلي قيامده اللريني كو بكي الته
قبوب ودخي مرأه مصلي قيامده اللريني كو كسي اوزرينه قومقدر
(اون ايكنجي نماز اراسنده اولان تكبير وري ديمكدر كذلك تسميع
وتحميدي ديمكدر) (اون اوچنجي ركوعده ديزلريني اللريله
طوققدر پارمقيلريني بربرندن آيري طوتديغي حالده) (اون درونجي
ركوع تسبيحيلريني ديمكدر) (اون بشنجي سجود تسبيحيلريني ديمكدر
(اون التنجي واون يدنجي رجل مصليه قعدتينده صول اياغني دوشوب
آنك اوزرينه اوتوروب صاغ اياغني ديكوب وانك پارمقيلريني
قبليه توجه ايدوب ومرأه مصليه قعدتينده اياقيلريني صاغ جانبده
چقاروب مقعدني يره قبوب اوتورمقدر) (اون سكرنجي قعدده اخيره ده
بعدالنشهد صلوات دعاسني اوقومقدر) (اون طقوزنجي الفاظ قرأته
مشابه اولان نسنه ايله وادعيه مأثوره ايله آخر صلاتده دعا اوقومقدر
(يكر منجي تحبائده شهادتين ذكر كنده بعض رواياتده مسبحه ايله
اشارتدر نكتم صفت صلاة فصلنده ذكر اولندي ودخي بعضيلري
ديمشلكه قرائنده ركعتين اخريينده فاتحه قرائتي سنتدر روايت
ظاهره دخي بودر بعضيلري آني واجبدر ديمشلكه بعضيلري مستحبدر
ديمشلكه ودخي بعضيلري ديمشلكه نمازدر لفظ سلام ايله چيقيقي
سنتدر اما صحيح اولان انك واجب اولميدر ودخي بعض علما ديمشلكه
صاغ جانبده سلام ويرمك واجبدر صولنه سلام ويرمك سنتدر
قول اصح بودر كه ايكي طرفه دخي سلام ويرمك واجبدر يومقامده
سنت اولق اوزره ذكر اولنا نلرك ماعداسي اولوب صفت صلاة
فصلنده مذكور اولان فرض وواجبدر ماعدانك اكثر نمازك
ادبلريدر) (بوفصل نوافل يياننده در) نوافل نافله نك جمعيدر
نافله لغنده زياده ده ديرلر شرعه فرض وواجب اوليان عبادته
ديرلر ايمدي سته و مستحبه و تطوع غير موقته شامل اولور معلوم

اولكه صلاة فجر دن اول سنت اولان ايكي ركعتدر واول ايكي ركعت
سنن مؤكده نك اقواسيدر حتي امام اعظمدر روايت اولمشكه سنت
فجرى بغير عذر اوتوردنجي يره قيلمق جائز اولمز ديمش سنت فجر دن
صكره زياده تا كيدلي اولان صلاة مغربد نصكره اولان ايكي ركعتدر
دخي صكره بعد الظهر اولان سنتدر دخي بعد العشا اولان سنتدر
دخي صكره قبل الظهر اولان سنتدر اما اصح اولان بودر كه قبل
الظهر اولان سنت سنت فجر دن صكره زياده تا كيدلي اولوب باقبسي
ترتيب مذكور اوزره در ودخي معلوم اوله كه قبل الظهر سنت درت
ركعتدر بعد الظهر ايكيدر وقبل العصر درت ركعتدر اكر ديلرسه
ايكي ركعت قيلمق جائزدر ودخي سنت عصر مستحبدر مؤكده دكلدر
وبعدالمغرب سنت ايكي ركعتدر وقبل العشا درتدر ايكي دخي جائزدر
دخي قبل العشا اولان سنت مستحبه در وبعد العشا درت ركعت
اولق دخي مستحبدر كذلك بعد الظهر دخي درت ركعت مستحبدر
لقوله عليه السلام * من حافظ على اربع ركعات قبل الظهر واربع
بعدها حرمه الله على النار * ودخي بعد الظهر اولان درت ركعت
تسليمه واحده ايله ياخود تسليمتين ايله اولق جائزدر ليكن تسليمه
واحده ايله اولمسي بالاتفاق افضلدر وبعد العشا اولان درت ركعت
دخي امام اعظم قنده تسليمه واحده ايله افضلدر امامين قتلنده
تسليمتين ايله اولمسي افضلدر وبعدالمغرب آتي ركعت قيلمق مستحبدر
وليكن اختلاف اولمشدر كه بعدالمغرب اولان آتي وبعد الظهر
والعشا اولان درتدر مؤكده لردن ماعداميدر يوخسه مؤكده لرايله ميدر
ظاهر اولان مؤكده ايله بيله درت وآتي اولمقدر ودخي قبل الجمعة
سنت درتدر وبعد الجمعة دخي درتدر امام ابى يوسف قنده بعد
الجمعه سنت آتيدر افضل اولان دردي قيلمقد نصكره ايكي ركعت
دخي قيلمقدر خلافتن چيقيقي ايچون (فروع) اكر بر كيمسه سنت
فجرى وانك غيري مؤكده دن برنجي ترك ايلسه بعضيلر آثم اولور
ديمشلكه اصح اولان آثم اولمقدر لكن درجات ثوابدن محروم اولور

ولومه مستحق اولور اختلاف مذکور سنن مزبوره نك حقیقی اعتقاد
ایدن کیمسه نك حقنده در اما اگر بر کیمسه سنن مزبوره دن برین
استخفافا ترك ایدر ایسه کافر اولور اما صلاة ضحانك مقدارنده ایکی
رکعتدن اون ایکی رکعت وارنجه حدیث شریف وارد اولمشدر
ایمدی اون ایکی قیلک مستحبدر ابوذر رضی الله تعالی عنهدن
مرویدر که یارسول الله بکا وصبت ایله استماع ایدیم دیدکده حضرت
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوزمشکه یا اباذر اگر قوشلق
نمازنی ایکی رکعت قیلارسک غافلردن اولمرسک اگر درت قیلارسک
عابدردن اولمرسک اگر آلتی رکعت قیلارایسک اول کون سکا کاه اولشمز
اگر سکرز قیلارایسک قانتلردن اولمرسک اگر اون رکعت قیلارایسک
حق تعالی جنده سکا راوبنا ایدر ودخی روایت اولمشکه بر کیمسه
صلاة ضحایی اون ایکی رکعت قبلسه حق تعالی اکا جنده التوندن
برقصر بنا ایدر ضحانك وقتی ارتفاع شمسدن ماقبل الزواله دکر
انك وقت مختاری نهانك درت بلوکه بر بلوکی کجدیکی وقتدر
ودخی کوندزده و کیمسه ده قبلتان تطوع مطلقده افضل اولان
تحریمه واحده وسلام واحدایله درت رکعت قیلقدرا امام اعظم قنده
وامامین قتلرنده افضل اولان صلاة لیلده بر تحریمه ایله ایکی رکعت
قیلقدردن ودخی کیمه تطوعنده تسلیمه واحده ایله سکرز رکعتدن زیاده
ایدوب کوندز تطوعنده تسلیمه واحده ایله درت رکعتدن زیاده
ائمه حنفیه دن اتفاق ایله مکروهدر اگر بر کیمسه صلاة تطوعه یا خود
صوم تطوعه شروع ایدوب صکره انلری افساد ایلسه ائمه حنفیه
ومالك قتلرنده انلری قضا ایدر واکر بر کیمسه درت رکعت نماز قیلک
نیایله تطوعه شروع ایدوب صکره شفع اولدن افساد ایلسه بر شفع
قضا ایتمک لازم اولور امام اعظم ایله امام محمد قتلرنده اما امام ابی
یوسفدن بر روایتده درت رکعت قضا ایتمک لازمدر اگر صورت
مزبوره شفعی اتمامد نصکره افساد ایلسه اگر ثالثیه قیامدن اول
افساد ایلمدایسه امام اعظم قنده بر شفع قضا اولوب امامین قتلرنده

برشی قضا لازم اولم اما اگر ثالثیه قیامد نصکره افساد ایلمدایسه
بالاتفاق بر شفعی قضا لازم اولور ودخی بو ذکر اولسان حکم یعنی
درت رکعت نیایله شروعند نصکره شفع ثانی افساد ایله قضا شفع
لازم اولدیغی سنن رواتك غیریده در سنت عصر وسنت عشاءده
اولدیغی کبی اما سنن رواتك دن قبل الظهر اولان درت رکعت وقبل
الجمه وبعدها اولان درت رکعت سنته شروع ایدوب صکره شفع
اولده یا خود شفع ثانیه قطع ایلسه بالاتفاق ینه درت رکعتی قضا
لازم اولور زیرا انلرك مشروعیستی تسلیمه واحده ایله درت رکعت
اولغله در ینه انکیچوندر که انلرده قعده اولیده بعدالنشهد صلوات
دعاسی او قونمیبو ثالثیه قیامده ثنا دعاسی او قونمیدیغی انلرك درت
رکعتی جهله سی صلاة واحده اولدیغیچوندر بر کیمسه سنت یا غیری
سنت صلاة تطوعدن درت رکعت شروع ایدوب قعده اولی بی ترك
ایلسه امام محمد ایله امام زفر قتلرنده اول نماز فاسد اولور زیرا انلرك
قتلرنده نفالک هر ایکی رکعتی صلاة واحده اولغله قعده اولی نفلده
فرض اولوب اول کیمسه فرضی ترك ایتمش اولور پس اول کیمسه
فرضی ترك ایلمدیکیچون نمازی فاسد اولور ایمدی امامین مذکورینک
قتلرنده اول کیمسه رکعتین اولینی قضا ایدوب اخرینی قضا ایلمز انلر
صحیح اولدیغیچون امام اعظم ایله امام ابی یوسف قتلرنده صورت
مذکوره ده اول کیمسه نك نمازی فاسد اولماغله برشی قضا لازم
اولمز ودخی صلاة نفلده هر ایکی رکعت علی حده نماز اولغله نوافل
کثیره دن ایکی رکعتی افساد ایدن کیمسه انجق اول افساد ایلمدیکی
ایکی رکعتی قضا ایدر یوخسه انلرك ماقبلنده وما بعدنده افساد
اولمایانلردن برنسنه دخی قضا ایتمز مکر بر کیمسه درت رکعت نافله به
نیت وشروع ایدوب قعود اولدن مقدم افساد ایدرسه امام ابی
یوسف قنده درت رکعتی قضا لازم اولدیغی بوندن مقدم ذکر اولندی
اما ثانییه ایله ملقبه اولان مسئله که بر کیمسه درت رکعت نافله بی
قیلویپ انك کلپسند یا بعضنده قرائتی ترك ایله متصوردر اول مسئله

حقیقه ائمه حنفیه اراستند اولان اختلاف بینه انلرک پیننده مختلف
 فیها اولان برقاعده به مبنیدر* اعمدی اول قاعده بودر که نفلک ایکی
 رکعتده ترک قرائت امام محمد قننده بطلان تحریمه بی موجبدر
 پس انک قننده تارک مذکورک شفیع ثانی به شروعی صحیح اولسامغله
 اگر شفیع ثانی بی افساد ایلسه امام محمد قننده اکاقضا لازم اولمز اما
 امام ابی یوسف قننده تارک مزبورک ترکی موجب بطلان تحریمه
 اولیوب بلکه انجیق فساد ادابی موجب اولمغله شفیع ثانی به شروعی
 صحیح اولوب شفیع ثانی بی افساد ایله اکاقضا لازم اولور یوخصوصده
 امام اعظمک قولی اگر تارک معهود اول نفلک ایکی رکعتده بیه قرائتی
 ترک ایدرایسه امام محمد کبیر اگر یالکز بریده ترک ایدرایسه امام
 ابی یوسف کبیر مسئله مذکوره هدایه ده وغیریده سکرز وجه اوزره
 ذکر اولنمش ولکن اون آلتی صورته بالغ اولور که بر صورتنده قضا
 لازم اولیوب باقی قلان اون بشی ائمه پیننده اولان قواعد مذکوره
 اوزرینه بناقلنمشدر قضا لازم اولمیان صورت جمیع رکعاتنده قرائت
 اولنادر باقی اون بش صورتک بری بودر که درت رکعتک جمیع رکعاتنده
 قرائتی ترک ایلسه ایکی رکعتی قضا لازم اولور اما امام ابی یوسف
 قننده دردن دخی قضا لازمدر ایکنجی قرائتی انجیق رکعت اولی ده
 ترک ایلسه دردی قضا ایدر اما امام محمد قننده ایکی رکعتی قضا
 ایدر اوچنجی انجیق رکعت ثانیهده قرائت ایلسه صورت ثانیه کبیر
 دردنجی قرائتی انجیق رکعت ثالثهده ترک ایلسه بالاتفاق ایکی رکعتی
 قضا ایدر بشنجی قرائتی انجیق رکعت رابعهده ترک ایلسه کذلک
 بالاتفاق ایکی رکعتی قضا ایدر التنجی اولی ایله ثانیهده ترک ایلسه بینه
 بالاتفاق ایکی رکعتی قضا ایدر بدنجی اولی ایله ثالثهده ترک ایلسه درت
 رکعت قضا ایدر امام محمد قننده ایکی رکعت قضا ایدر سکرزنجی
 اولی ایله رابعهده ترک ایلسه صورت سابعه کبیر طقوزنجی ثانیه ایله
 ثالثهده ترک ایلسه کذلک ثامنه کبیر اوننجی ثانیه ایله رابعهده ترک
 ایلسه کذلک تاسعه کبیر اون برنجی ثالثه ایله رابعهده ترک ایلسه

باتفاق

بالاتفاق ایکی رکعتی قضا ایدر اون ایکنجی اولی ایله ثانیهده وثالثهده
 ترک ایلسه ایکی رکعتی قضا ایدر اما امام ابی یوسف قننده درت رکعتی
 قضا ایدر اون اوچنجی اولی وثانیه و رابعهده ترک ایلسه کذلک صورت
 ثانی عشر کبیر اون دردنجی اولی وثالثه و رابعهده ترک ایلسه دردی
 قضا ایدر امام محمد قننده ایکی رکعتی قضا ایدر اون بشنجی ثانیه
 وثالثه و رابعهده ترک ایلسه کذلک درت رکعتی قضا ایدر امام محمد
 قننده ایکی رکعتی قضا ایدر بر کیمسه تطوعه قائما افتتاح ایدوب صکره
 من غیر عذر قعود ایلسه جائز اولوب امام اعظم قننده انک نمازی
 صحیحدر خلافا لهما اگر بر کیمسه نافله نماز قیلغه نذر ایدوب ولکن قائما
 یا قاعدا قیلغی نذرنده ذکر ایتمسه مطلق کماله مصروف اولمغله قائما
 ادا لازم اولور اگر قاعدا قیلارسه بعضیلر جائزدر بعضیلر کافیده
 ذکر اولنمشکه صحیح بودر که تنصیص ایتمدیکجه اول کیمسه به قیام لازم
 اولمز نمازده طول قیام کثره عدد رکعتدن افضلدر زبراطول قیام
 کثره قرائتی مشتملدر کثره رکوع وسجود ایسه کثره ذکر وتسبیحی
 مشتملدر قرائت ایسه سائر ذکر وتسبیحدن افضلدر سنت جرده خلاقی
 مکروه اولان سنت مؤکده اولدر که جماعت فرضه باشلدقدن صکره
 اتی صفک اراستند وصفک اردنده بلا حائل قیلیمه افضل اولان
 اتی کشی خانه سنده قیلقددر یا خود باب مسجدده صلاة ایچون مهیا
 موضع وار ایسه انده قیلقددر ودخی اگر مسجد صیفی و یا شتوی ایسه
 جماعت انلرک قنهنسند قیلارسه اول کیمسه اتی آنک موضع آخرنده
 قیلوب اگر مسجد بر ایسه جماعت ایله آنک اراستند حائل اولاجق
 بر نسنه نك اردنده قیلقددر خلف صفه من غیر حائل قیلق مکروهدر
 صفک اراستند قیلنک کراهتی دخی زیادهدر اما جماعت فریضهده
 شروع ایتمدن وارن کیمسه قنخی موضعهده دیلارسه قیلار یومسئله
 سنت فجر ایله قیلداوندیغی آنکیچوندر که انک غیر سنن
 جماعت فریضهده شروعدن صکره ادا اولمز اما سنت فجری بعد
 الشروع ادا جائزدر اگر مصلی امامه تشهدده اولسون یتیشجکینه

عالم اولورسه اما اگر سنت مزبوره ايله مشغول اولدقده فرضك اصلا
برجسته امامه يتشميه چكنه عالم اولور ايسه سنتي ترك ايدوب همان
فرضه شروع ايدوب امامه اقتدا ايدر فرضه نكركه اول سنتي قضا
ايتن زيرا صلاة فجرك يالكر سنتي فوت اولسه اني قبل طلوع الشمس
قضا جائز دكلدر اول وقتده نفللك كراهتي اولديغيچون اول سنت
بعد الطلوع دخي قضا اولمز وقتك خروچندن صكره قضا
واجبانه مخصوص اولديغيچون اما اگر صلاة فجرك سنتي فرض ايله
معافوت اولسه اگر فرض مذكور اول كون قبل الزوال قضا اولورسه
سنت دخي معاف قضا اولنور و اگر زوالدن صكره قضا اولور ايسه يالكر
فرض قضا اولنوب سنت قضا اولمز امام محمد ديمشكه فجرك سنتي
يالكر دخي فوت اولدقده بعد الطلوع قبل الزوال قضا اولنمسي بكا
محبوبدر سنت فجرك غيري سنت يالكر فوت اولسه بعد الوقت قضا
اولنديغنده اختلاف يوقدر كذلك مع الفرض دخي فوت اولسه قول
اصحده ينه بعد الوقت قضا اولمز قبل الظهر اولان درت ركعت
سنت فوت اولسه قول اصحده وقت ايچنده قضا اولنور و بعد الفرض
اولان ايكي ركعت سنتك اوزرينه تقديم اولنور بعضيلر انلردن تاخير
اولنور ديمشك بونك تمامي شرح كيرده در دخي سنت فجرده مستحب
اولان تخفيف اوزره قيلقدرك ركعت اولي سنده فاتحه ايله * قل يا ايها
الكاثرون اوقيوب ركعت ثانيه سنده فاتحه ايله اخلاص اوقومق
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمدن مرويدر و دخي سنت فجرده
افضل اولان اني فرضك وقت مستحبنه قريب قيلقدريو خسه فجرك
اول وقتده مي قيلق كركدر اختلاف اولنمشدرك لكن احاديث قول
ثاني بي ترجيح ايدر تراويح و تحببه المسجددن ماعدا سنتلر مسجدده
قيلنمسي حسندر ولكن اوده قيلنمسي افضلدر زيرا رسول الله صلى
الله تعالى عليه وسلم جميع سنتي و وترى خانه سنده قيللار ايدى و حديث
شريفده بيورمشدرك كه كيشنك فرضدن ماعدا خانه سنده قيلديغي
نماز بنم بومسجدده قبله سندن افضلدر بعض مشايخ سنت مغربك

مسجدده قيلنمسي مكر و هدر ديمشكرو بعضيلر سنت مغربي مسجدده
قيلنمسي اندن ماسوايي خانه ده قيلنمسي معقول كوره شلر و بعض آخر
ديمشكركه تطوع في المسجد حسندر ولكن خانه ده اولسي احسندر
فقيه ابو جعفر قول آخر اوزره فتوى ويرمش و ديمشكه اگر تطوع
مسجدده قلندقدده خانه سنده وارد قدده اشتغال سبيله تركندن خوف
ايدر سه مسجدده قيلنمسي حسندر اگر فوتندن خوف ايتن سه خانه ده
قيلنمقي افضلدر (ودخي سنن مؤكده دن بري تراويحدر) تراويح
ترويحك جعبدر انك هر درت ركعتندن صكره استراحت ايچون
اوتورمغه ترويحدر ديرلر تراويح قول صحيح اوزره سنت مؤكده در زيرا
خلفاء راشدين اكادمداومت ايدوب قبله شلردر حضرت رسول الله
عليه السلام مواظبتى ترك ايلديكنك عذرني بيان ايدوب امتنه فرض
اولسندن خوف ايچون مواظبت ايتمشدرك دخي حديث شريفده
بيورمشكه * عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدى *
ودخي تراويحي جماعته قيلق سنندر امام ابى يوسفدن روايت اولنمشكه
اگر بر كيمسديه مراعات سنن اوزره تراويحي منفردا خانه سنده قيلنمقي ممكن
اولور ايسه خانه ده قيلنمقي افضلدر مكر فقيه اولوب مقتدى ايسه ينه
مسجدده قيلنمقي افضلدر بو خصوصده قول اصح بودركه تراويحده
جماعت افضلدر و عليه الجمهور ولكن تراويحده جماعت سنت
اولديغي على سبيل الكفايه در حتي اگر بر محله نك جمله اهالي سني مسجدده
جماعتى ترك ايدوب تراويحي اولرنده قيلسهلر سنتي ترك ايدوب برامز
ايش ايتمش اولورلر و اگر مسجدده جماعته تراويح قيلوب ولكن افراد
ناسدن بر كيمسه قاقوب خانه سنده قيلسه اول كيمسه فضيلتي ترك ايتمش
اولور سنتي ترك ايتمش اولمز و دخي اوده قيلان كيمسه جماعت اولوب
قيلسه اگر چه جماعتك فضل و ثوابي حاصل اولور ولكن مسجدده
اولان جماعتك فضيلته نائل اولامز مسجدده فضيلت زياده در
شعار اسلامي اظهار اولديغيچون فرض نماز زرده دخي جماعته
قيلسهلر اگر چه يكرمي يدي درجه زياده اولان جماعت ثوابنه نائل

اول نور و لكن مسجد ده واقع اولان جماعتك فضلنه نائل اولم الحاصل
جماعت ايله مشروع اولان نمازی مسجد ده قیلمق افضل در نیت
تراویحده احتیاط اولدر که مصلی تراویحه نیت ایلله یا خود سنت
وقته نیت ایلله یا قیام لیل نیت ایلله یا خود قیام رمضان نیت ایلله
یا احتیاط آنکی چوندر که بونده مشایخ اختلاف ایشلردر سنتی مطلقا
نافله نیتله یا خود مطلقا صلاة نیتله ادائی بعض متقدمین جائز
دکدر دیمشله یوقول امام اعظمین مرویدر اما عامه متأخرین جائزدر
دیمشله نیکم بر کیمسه صلاة لیل نیتله ایکی رکعت نماز قیلد قده اول
وقته فجرک طلوع ابتدایکی ظاهر اولسه انک نیت مذکوره ایلله قبلد یغی
نماز اکثر متأخرین قتلرنده صلاة فجرک سنتی مقامنه قائم اولور امام
ابی یوسف ایلله امام محمد قوللری بودر اگر نیت مذکوره ایلله ایکی
رکعتی قیلد قده طلوع فجرده شک ایلسه اول قیلد یغی ایکی رکعت
سنت فجر مقامنه بالاتفاق قائم اولم زیرا شک ایلله یقین ساقط اولم
اگر بر کیمسه تراویحده صلاة مطلقه یه نیت ایدوب صفات مذکوره دن
بر صفتی تعیین ایتسه بعض مشایخ دیمشله قول صحیح بودر که اول
نیت ایلله تراویح جائز اولم قاضیخان دخی صاحب هدایه مختارینه
مخالفت ایدوب عدم جوازی اختیار ایتشدر بونک تفصیلی بحث نیتده
یکدی اکامرا جعت اولنه ودخی تراویحک وقتی بعد العشاء قبل الوتر
اولسون یا خود بعد الوتر اولسون برابردر اما قبل العشاء قول مختار اوزره
جائز دکدر بعضیلر دیمشله که کیمه نك کلبسی انک وقتیدر کر کسه
قبل العشاء اولسون بعضیلر دخی دیمشله که انک وقتی عشا ایلله وتر
ماییندر بعد الوتر جائز دکدر بواقوالک ایچنده قول اول اصح اولوب
بو اختلاف اوزرینه بنا قیلنور شول مسئله که اگر بر کیمسه صلاة عشا یی
را امامله قیلوب صکره تراویحی امام آخر ایلله قیلد قده امام اولک
صلاة عشا یی علی غیر وضوء قیلوب یا خود بوجه من الوجوه نمازی
افساد ابتدایکی عالم اولسه اول کیمسه صلاة عشا یی تراویحی دخی
اعاده ایدر سنت عشا یی اعاده ایلدیکی کبی بو صورتده تراویح ایلله

صلاة وتری دخی قیلد یسه امام اعظم قشده انی اعاده لازم اولم
زیرا انک قشده وترك عشا یه تبعیتی یوقدر تقدیم عشا لازم اولدیغی
ترتیبه رعایت ایچوندر اما امامین قشده صورت مزبوره ده وتری دخی
اعاده لازمدر زیرا انلرک قشده وتر عشا یه تابع اولدیغی چون وصلاة
تراویحک بعد الوتر جواز وعدم جواز نه مبنی اولور بومسئله ده که
بر کیمسه دن تراویحده امام ایلله ییلله قیلقدن بر تراویحه یادخی زیاده
فوت اولسه ذخیره ده اختلاف مشایخی بیان ایدوب دیمشله بعضیلر
دیمشله که اول کیمسه امام ایلله ییلله وتری قیلد قده صکره فوت اولان
تراویحی قضا ایدر بعضیلر دخی دیمشله که تراویح متروکه یی قیلد قده
صکره وتری قیلار اما شک یوقدر که تأخیر وتر اولی اولدیغی کبی انفراد
دخی اولی اولغله بعض آخرک قولیلله عمل مناسبدر اثناء تراویحده
اولان مقدار استراحت هر ایکی تراویحه اراسنده بر تراویحه قدر
اوتور مقدار کثرت تراویحه اخیره ایلله وتر اراسنده دخی اولمقدار
اوزمق مستحیدر اوتور مقدن مراد انتظاردر امدی مصلی مخیردر
دیبرایسه ساکا اوتورر دیبرایسه تهلیل یا تسبیح یا قراءت ایدر یا خود
منفردا نافله قیلار ودخی امام اولان کیمسه یه افضل اولان رکعتبنده
قراءتی مساوات اوزره اتمکله تسلیات بیننی تعدیل ایدوب رکعت
اولی یی رکعت آخری دن اطول ایتیه اگر بر کیمسه تراویحک جله سنی
تسلیمه واحده ایلله قیلوب وهر ایکی رکعتده تشهد مقداری اوتورمش
اولسه امام اعظم مذهبنده قول صحیح اوزره جائز اولوب اول کیمسه
اون سلامله مستنون اولان تراویحی قیلش اولور اما عند البعض انک
جمله سنی تسلیمه واحده ایلله جائز اولور ولکن اول کیمسه سنتی ادا
ایتمش اولم تراویحی اویله قیلق مکروه اولدیغی خلاصه ده وغیرده
مذکوردر واکر اول کیمسه هر ایکی رکعتده تشهد مقداری اوتورم یوب
قیلد یسه امام اعظم و امام ابی یوسف قشده اول نمازک جوازی تسلیمه
واحده دن اولور اما امام محمد قشده اندن دخی جائز اولوب بلکه اول
نماز فاسد اولور اگر امام وقوم شک ایدوب قیلد قله تراویح طعوز

سلام اولوب اون سکرز رکعتی اولدی یوخسه اون سلام اولوب یکریمی
 رکعتی اولدی بیلسه لر بوسکک حکمده بین المشایخ اختلاف
 واردر بعضیلر دیمشله که جماعتله ایکی رکعت نماز دخی قیلارلر
 و بعضیلر دیمشله که همان وتری قیلوب غیره سنه زیاده ایتمزلر حکمی
 بودر که تسلیمه واحده ایله انفراد اوزره ایکی رکعت نماز قیلوب انکله
 اکیال ایدر لر زیاده ایله ایتمکله یقینا تراویچی اکیال اولوب جماعتله
 بنفل زیاده سندن احتراز بولور و دخی ملتقطده ذکر اولمشکه امام
 تراویحده تنفیر قومه مؤدی اولیجی مقصداری قراءت ایدر بعضیلر
 دیمشله که صلاة مغربده قراءت ایلدیکی کبی قراءت ایدر و بعضیلر
 دیمشله که صلاة عشاءده قراءت ایلدیکی کبی قراءت ایدر تراویح عشاءه
 تابع اولدو غیچون فتاواده بعض مشایخدن نقل ایدوب دیمشکه
 تراویحک هر رکعتده اوتوز آیت قراءت ایدر تا که اوتوز کیجه ده اوج
 ختم واقع اولور بعضیلر دخی دیمشله که هر رکعتده اون آیت قراءت
 ایدر بوقول صحیحدر زیرا بونده تخفیف اولوب بونکله سنت اولان
 بر کره ختم حاصل اولدو غیچون هدایه ده و غیره ذکر اولمشکه
 تراویحده سنت اولان ختمدن قومک کسلی ایچون ختمی ترک جائز دکلدن
 بر کیمسه نک کندی محله سی مسجدنده امام تراویچی ختم ایله قیلسه اول
 کیمسه محله سی مسجدنی ترک ایدوب آخر مسجدده ختم ایله قیلان امامه
 کتمسی مستحبدر علمادن بعضیلر تراویحده ختمی رمضانک یکریمی بدیچی
 کیجه سنه ایتمکی استحباب ایتشلر و لکن لیلته مذکوره ده ختم ایتدکن
 صکره تراویحده اختلاف ایتشلر بعضیلر دیمشله که اندن صکره بقیه
 لیا لیده تراویچی ترک مکروه اولمز زیرا انک مشروعیتی ختم ایچون اولوب
 مقصود حاصل اولدو غیچون بعضیلر دخی دیمشله که بقیه لیا لیده تراویچی
 ینه قیلارولکن نه دیلرسه اوقور مشایخدن ابو بکر اسکا فیه سؤال اولمشکه
 تراویچی ختم ایله قیلان امام فرض عشا ایچون مستقلا قراءت ایدر می
 یوخسه تراویحده اولاجق ختمک بر مقدارنی فرضده بر مقدارنی تراویحده
 قراءت ایدر می دینلد کده جوابنده دیمشکه اول امام جماعته اخف

اولانه میل ایدر و دخی سؤال اولمشکه امام تراویحده تشهد دن
 فارغ اولدقده صلوات د عاسنی زیاده ایدر می یوخسه تشهد
 اقتصار ایدر می دید کلرند جوابنده دیمشکه اگر جماعته ثقلت
 اولمزسه بعد الشهد صلوات واستغفاری زیاده ایدر اما اگر انله
 ثقلت اولاجغنی بیلورسه زیاده ایلز و دخی امام تراویحده هر شفعه
 شاد عاسنی اوقور شرح هدایه ده ذکر اولمشکه امام تشهد ده
 صلوات د عاسنی ترک ایلز و دخی چن تراویحده امام غلط ایدوب
 بر سوره بی یا خود بر آیتی ترک ایدوب انک ما بعدنی قراءت ایلمسه مستحب
 اولان متروکه بی قراءت ایدوب اندن ترک اولان سوره بی یا آیتی نه
 قراءت ایلدکدر ترتیه رعایت ایچون و دخی تراویحده امامته خوشخوان
 تقدم اولمق لایق دکلدن بلکه لایق اولان در ستخوان تقدم اولمقدن
 زیرا امام حسن الصوت اولدقده خشوع وتدبر و تفکر دن اشغال
 ایدر اگر امام لحان اولسه مصلی انک مسجدنی ترک ایدوب امامی لحان
 اولیان مسجدده کتمک لایق دکلدن بر کیمسه کندی مسجدی امامک
 غیره قراءت جهتمدن اخف اولسه اول کیمسه انک مسجدنه کتمک
 لایق دکلدن بر کیمسه تراویحده بر مسجدده امام اولوب قیلدقده نصکره
 ینه اول کیجه نک تراویحده مسجد آخر ده امام آخره اقتدا سنده
 کراحت یوقدر نتمک بر صلاة مکتوبه بی امام اولدیغنی حالده قیلان
 کیمسه اول نمازی قیلان آخر کیمسه به نافلة نیتنه اویسه کراحت
 اولدیغنی کبی زیرا تراویحدن غیره صلاة نفلی جماعته قیلان مکروه
 اولدیغنی امامله مقتدی ایکبسی بیله متفل اولوب و قیلملری دخی
 تداعی طریقله اولدیغنی وقتنده در یعنی اوچدن زیاده کیمسه لر
 اتفاق اوزره قیلدقملری وقتنده مکروه اولور حتی اگر بر کیمسه یا خود
 ایکی کیمسه متفله اقتدا ایلمسه لر مکروه اولمز اوچده اختلاف واردر
 درت بالاتفاق مکروه اولور ذکره فی الکافی و غیره امام اگر مسجد
 واحده تراویحده ایکی کره امام اولسه یا خود مسجد واحده مأمرا
 ایکی کره قیلسه مکروه در اگر فعلین مذکورین دن بری ایکی مسجدده

واقع اولور ایسه مختلف فیه در اون یاشنده اولان صیبتک تراویحده
بالغیه امامتی بعضیلرک قوائد جائز در کتب فتاوانک بعضیستنده
عدم جوازی مذکور در مختار اولان دخی بودر شمس الأئمة سرخستی
دیمشکه قول صحیح بودر زرا جوازنده قوی بی ضعیف اوزرینه بنا
لازم کلوز زرا بالغک نفلی قوبدر انک شروعی ملزم اولدیغیچون
اما صیبتک شروعی ملزم اولماغله نفلی ضعیفدر اگر تراویحده درت
رکعتی تسلیمه واحده ایله قیلوب رأس رکعتین ده تشهد مقصداری
اونورسه اول درت کعت تسلیمه واحده یرینه اولور یعنی ایکی رکعت
یرینه طورر امام اعظم ایله امام ابی یوسف فتنه شتار و صحیح اولان
قول دخی بودر اگر صورت مزبوره ده رکعتین باشنده تشهد مقداری
اوتور دیمه بالاتفاق اول درت رکعت تسلیمتین دن جائز اولور اگر
تراویحک شفیع اولنده امام سهوا بر رکعت باشنده سلام و یروب اول
شعی اعاده ایتدن تراویحک باقبسنی قبلسه مشایخ بخاری دیمشکه
اول امام انجق شفیع اولی قضا ایدوب غیری بی قضا ایتمز زرا انک
فسادی مابعدنه تأثیر ایتمز مشایخ سمرقند دیمشکه اول امام تراویحک
کلبسنی قضا ایدر زرا انک سلامی تراویحک هر شفیعنده سهوا
واقع اولوب اول سلام ایله حرمت صلاتدن چیقمیوب و هر شفیعک
باشنده قعود ایتوب بلکه قعودی هر شفیعک ورته سنده واقع اولور
اگر امام وقوم صلاوة وتری قیلد قد نصکره تراویحدن بر تسلیمه بی
سهوا یلد کلرینی تذکر ایلمسه لر انلر اول تسلیمه بی جماعتله می قیلار لر
یو خسه منفرد اولدقلری حالده می قیلار لر انده مشایخ اختلاف
ایتشلر در شیخ امام ابو بکر محمد بن الفضل دیمشکه اول تسلیمه بی
جماعتله قیلر لر محله دن فوت اولدیغیچون اما امام صدر شهید
دیمشکه اول تسلیمه جماعتله قیلنور دینلک جائز درایمدی انک دینلک
جائز در دیمسی یو مسئله ده ائمه دن روایت اولدیغنه اشارتدر
یو خصوصده صدر شهیدک قولی اظهردر بر کیمسه فرضی امام ایله
معا قیلسه بعضیلر دیمشکه اول کیمسه تراویحده و وترده امامه تابع

اولر کذلک اگر تراویحی امام ایله قیلسه اول دخی و ترده امامه تابع
اولر اما قول صحیح بودر که بونلرک جمله سنده اول کیمسه نک امامه
تبعیتی جائز در حتی اگر بر کیمسه مسجدده امام فرضی قیلوب تراویحده
شروع ایتد کد نصکره و ارسه اول کیمسه اول فرضی قیلوب صکره
تراویحده امامه متابعت ایدر فتنه ده ذکر اولمشکه اگر قوم فرضده
جماعتی ترک ایتسه لر انلر تراویحده جماعت اولوب قیلر لر تراویح
جماعتنه تابع اولدیغیچون اگر مقتصدی قعودده او یوسه صکره امام
سلام ویرد کد نصکره او یانوب تراویحدن نه مقدار فوت اولدیغنی
یتلسه تشهد ایدوب سلام ویرر وینه امامه متابعت ایدر
نه فوت اولدیغنی بلدیکه بر نسنه قضاسی لازم اولمز بر کیمسه بلا عذر
تراویحی قاعدا قیلسه بعضیلری صحیح دکلدر دیمشکه ولکن صحیح اولان
مع الکراره جوازیدر اگر امام تراویحده اوتور دیغنی یردن قیلوب
جماعت اکا قیاما اقتدا ایتسه لر قول صحیح انک عندا نکل جائز اولمسیدر
بعضیلری یو خصوصده امام محمدک خلافی بیان ایتشلر و دخی مقتدی
اولان کیمسه اوتور ب امام رکوع ایدر جکی وقتده قالقوب امامه
اقتدا ایتسی مکروهدر و دخی او بقونک غلبه سی اولدیغنی حالده قلمق
مکروهدر بلکه واروب غلبه نومی دفع ایدوب بعد الاستیقاظ قلمق
کر کدر اگر بر کیمسه امامی تراویحده ظن ایدوب تراویح نیتله اقتدا
ایلمسه صکره امامک و ترده اولدیغنی ظاهر اولسه اول نمازی امام ایله
یتله اتمام ایدوب صکره بر رکعت دخی ضم ایدر اگر اول رکعتی افساد
ایلمسه بر نسنه لازم کلر (صلاوة و تر) ائمه حنفیه قتنده سلام واحد ایله
اوچ رکعتدر و ترک جمیع رکعاتنده مصلی سورة فاتحه یه ضم سوره ایدر
مستحب اولان رکعت اولی ده سبح اسم ربک الاعلی اوقیوب ایتکبیده
قل یا ایها الکافرون اوقیوب اوچنجیده اخلاص اوقیه زرا
حضرت رسول الله علیه السلامک صلاوة وتری یو صورتله قیلدیغنی
حضرت عایشه رضی الله تعالی عنهادن روایت اولمشدر و دخی
مصلی و ترده رکعت ثالثه ده قبل ال رکوع قنوت ایدر جمیع سنه ده

بویله ایتک امام شافعی به مخالف قدر زیر الیک قنوت بعد از کوه در
 وجیع سنده اولیوب بلکه رمضانک نصف آخرنده در قنوتده
 مشهور اولان دعا بودر * اللهم انا نستعینک ونستغفرک ونستهدیک
 ونؤمن بک ونتوب الیک وتوکل علیک ونثنی علیک الخیر کلد اشکرک
 ولا نکفرک ونخلع ونترک من یفجرک اللهم ایاک نعبد و لک نصلی ونسجد
 والیک نسعی ونخفد نرجو ارحمتک ونخشى عذابک ان عذابک بالکفار
 ملحق * ودخی مصلی بودعایه حسن بن علی رضی الله تعالی عنهماک
 قنوتی دخی ضم ایتسی مستحیدر اول قنوت بودر * اللهم اهدنی فیمین
 هدیة وعافنی فیمین عافیت وتوانی فیمین تولیت وبارک لی فیما اعطیت
 وقنی شرما قضیت فانک تقضی ولا یقضی علیک انه لا یدل من والیت
 ولا یعز من عادیت تبارکت ربنا ونعالت * اگر دیلرسه بونی دخی زیاده
 اید * وصلی الله علی النبی وآله وصحبه وسلم * قنوتی بلیان کیمسه
 بونی اوقوبه * ربنا آتانا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة وقنا عذاب
 النار * یا اوج کره یارب دیسون دیمشلائمه حنقیه قنوتده و ترک غیری نمازده
 قنوت اوقونمز امام مالک ایله امام شافعی قنوتده فجرده جمیع سنده
 قنوت اوقنور بر فتنه و بلیه واقع اولد قده ائمه حنقیه قنوتده دخی
 صلاة فجرده قنوت اوقونمق جائز اولدیغی امام طحاویدن منقولدر
 خارج رمضانده وتری جماعتله قتلحق مع الکراهه جائزدر رمضانده دخی
 بعضیلرک قنوتده انفراد افضلدر اما صحیح بودر که رمضانده جماعتله
 قتلحق افضلدر لکن رمضانده و ترک جماعتله قیلیمسی سنت اولدیغی
 تراویح جماعتک سنت اولدیغی کی اولیوب اندن دوند و ترده
 مسبق اولان کیمسه مقتدینک امام ایله بیله قنوت اوقود یغنه بناء
 قنوت اوقور قول صحیح بودر ودخی اول کیمسه امامله معا قنوت
 ایلد کد نصکره قضاء مافانده بردخی قنوت ایلمز موضع قنوتده یقینا
 قنوت ایلدیکچون اگر و تر قیلان رکعت ثلثه ده یا خود رکعت ثلثه ده
 اولدیغنده شک ایلسه اول کیمسه اولدیغی رکعتده قنوت ایدوب

اول رکعتی قیلد قد نصکره او تر و ب صکره قالقوب بر رکعت دخی
 قیلوب انده دخی قنوت اوقیوب ایکی کره قنوت ایدر مسئله اولی ده
 تکرار قنوت ایتدیکی قنوتی محلینده تکرار لازم کلکله مکروه اولدیغیچون
 اما مسئله ثانیه ده انجیق بری محلینده واقع اولمغله تکرار لازم کلز
 ذخیره ده ذکر اولمشکه اگر بر کیمسه وترده رکعت اولی ده یا خود
 ثانیه ده سهوا قنوت ایلسه رکعت ثلثه ده دخی قنوت ایلمز دیمش
 ایتدی بومسئله مسئله شکه مخالف کورینور و لکن ایکیمسنک یشنده
 فرق بودر که ساهی اولان کیمسه قنوت محلی اولمق اوزره قنوت ایتشددر
 آنکچون تکرار ایتمز اما شاک اولان قنوتک محلیدر دیو ایتدیکیچون
 بردخی اوقومق لازم اولور خلاصه ده دخی صدر الشهیددن نقل
 ایدوب دیمشکه اولی ده یا ثانیه ده سهوا قنوت ایدن کیمسه بردخی
 ثلثه ده قنوت ایدر بو خصوصده اویجه اولان خلاصه ده مذکور
 اولاندر مصلی آخر قنوتده نبی علیه السلام صلوات ایتسنده اقوال
 وارد اولمشدر فقیه ابواللیث دیمشکه صلوات سنن دعادن اولمغله
 مصلی وترده صلاة ایدر بعض فتاواده ذکر اولمشکه وتری قیلان
 کیمسه نک بعد تمام القنوت صلوات اوقومسی لا بأسدر دیمش ایتدی
 بونک لا بأس دیدیکنک ظاهری انک ترکی اولی ایدیکنی اقتضا ایدر
 ابو اللیث کلامی انک ایسانی تر کندن اولی اولدیغنی اقتضا ایدر
 بعضیلر دخی دیمشکه اگر قنوتده صلوات دعاسنی اوقورسه بعد ائتشددر
 صلوات دعاسنی اوقومز کذلک بر کیمسه سهوا تشهد اولده صلوات
 دعاسنی اوقوسه تشهد اخیره اوقور دیمش بو قول دیلرسز اولمغله
 معتبرد کلدر امام اولان کیمسه نک قنوتی اخفا ایله یا خود جهربله
 اوقومسند اختلاف اولمشدر قول اصح و اکثر علما نک مختاری
 اخفادر منفردا قلان جهربله اخفا یشنده مخیردر و لکن افضل اولان
 ینه اخفا در اما مقتدی مخیردر دیلرسه اخفا ایله اوقور اکثر مختاری
 دخی بودر و دیلرسه آمین دیر و اگر دیلرسه سکوت ایدر اگر مقتدی
 قنوت ایدوب یا خود آمین دیرسه بالاتفاق صوتی رفع ایتمز غیری به

تشویش اولسون ایچون بر کیمسه قبل النوم وتری قیلدقدنصرکه
کیجه قالمقوب نماز قیلسه بعده ینه وتر قیلنن زرا رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم پیور شدن * لاوترین فی لیل * و دخی روایت اولمشکه
حضرت رسول علیه السلام بعد الوتر ایکی رکعت خفیفه ایله
اوتوردیخی یرده نماز قیلوب انلرزه اذاز لزلت ایله قل یا ایها الکافرون
سوره لرخی علی سبیل التوزیع قرائت ایدردی (تمت) نوافلدن بری
دخی صلاة کسوفدر انک من غیر کراهة جماعتله مشروعیتی متفق
علیهادر صلاة کسوفک صفتی بودر که جمعه خطیبی اولان امام
ناسله بیله ایکی رکعت نماز قلوب اذان واقامت ایلمز انک هر رکعتی
سائر صلوات کبی رکوع واحد ایله در لیکن انلرزه قرائتی تطویل ایدر
مثلا هر رکعتده سوره بقره کبی اوزن سوره او قورودخی امام اعظم
قتنده قرائتی اخفا ایدر امامین قتنده جههرله او قور امام محمد دن
بر روایتده امام اعظم دن روایت اولندیخی ~~کبی~~ مرویدر و دخی
بعد الصلاة دعا ایدر تاشمس آچلنجیه دن اگر جمعه امامی حاضر
اولرسه ناس انفراد اوزره ایکی رکعت نماز قیلار کذلک خسوف قرده
دخی ناس انفراد اوزره قیلار کذلک شدت ظلمتن یا شدت ریحن
یا انک امثالی نسنه لردن بر حادته ظهور اتسه ناس انفراد اوزره ایکی
رکعت نماز قیلوب دعا ایدرلر ائمه ثلاثه قتنده صلاة کسوفک هر رکعتی
ایکی رکوع ایله در (نوافلدن بری دخی صلاة استسقاد) بقی یغموره
احتیاج وار ایکن انقطاعی اوزاسه استسقا مسنوندر امام اعظم قتنده
انده جماعت مسنون دکلدر بلکه ناس دیلر لسه وحدانا قیلارلر
امام اعظم قتنده استسقا انجق دعا واستغفار در امام محمد قتنده
سنت اولان بودر که امام یا خود نایی جمعه کبی ایکی رکعت نماز قیلوب
بر روایتده قرائتی جههر ایدوب بر روایتده دخی جهرا یتمز امام ابی یوسف
روایت اصحده امام محمد ایله بیله در بر روایتده امام اعظم ایله در دیمشدر
ودخی امام محمد قتنده استسقاد خطیب ایکی خطبه قرائت ایدر
عبدده قرائت ایتدیکی کبی امام ابی یوسف دن مشهور اولان دخی

بویله در ولیکن بر روایتده ابو یوسف دن خطبه واحده قرائت ایدوب
ویر اوزرنده طوروب منبره چیقمن قوسه یا سیفه یا عصایه طیانوب
طورر ودخی امام محمد قوی اوزره امام رداسنی دونددر امام اعظم قوی
اوزره دونددر امام ابی یوسف دن تقلید ردا حقنده روایت مختلفه در
ودخی علمانک اتفاق اوزره استسقایه ناسک اوج کون چیقماستی سندر
واول اوج کون متابع اولوب وناس بیان کیده لر واسکی ثوبلر کیوب
تذلل وتواضع وخشوع اوزره باشلرینی اکوب کیده لر ومقدم کاهلری
ایچون توبه ایدوب رد مظالم ایده لر وهر کون قبل الخروج صدقه
ویرلر و اوج کوندن مقدم دخی اوج کون صائم اولمقده ذکر اولمشدر
ودخی استسقا دعا سنده مستحب اولان رسول علیه السلام دن وارد
اولان دعایی او قومقدر اول دعا بودر * اللهم اسقنا غیثا مغیثا هنیئا
مریئا مریعا غدقا مجللا سیحاما طیبا اللهم اسقنا الغیث ولا تجعلنا
من القا لظین اللهم ان بالبلاذ والعباد والخلق من اللأواء والضنك
مالا نشکوا الا الیک اللهم انبت لنا الزرع وادر لنا الضرع واسقنا
من برکات السماء وانبت لنا من برکات الارض اللهم انا نستغفرك انک
کنت غفارا فارسل السماء علینا مدزارا * مرغینانی امام ابی یوسف دن
روایت ایلمشکه داعی اگر دیلر لسه اللربنی قالیدرر واکر دیلر لسه مسبحین
ایله اشارت ایدر و دخی ناس استسقایه صبیان و بهایمی بیله اخراج ایدرلر
اما اهل کفری احضار ایتزلر وانلره یا لکن استسقایه چیقماغه دخی
رخصت ویرمرلر (ودخی نوافلدن بری شکر وضو اولان ایکی رکعت
نمازدر) بری دخی تحیه المسجد اولان ایکی رکعت نمازدر مختصر بحرده
ذکر اولمشکه مسجدده فرض قیلق نیبیله یا خود امامه اقتدا نیبیله
کبرمک تحیه المسجد یرینه طورر تحیه المسجد ایله مأثور اولان کیمسه
مسجدده نماز قصد ایتیمه رک کیرن کیمسه درودخی مسجدده کیرن کیمسه
تحیه المسجد ایچون کونده ایکی رکعت نماز قیلق کفایت ایدر تکرار
دخول ایله نماز مزبوری تکرار ایتز (ودخی نوافلدن بری بعد المغرب
صلاة او ایندر یونک یانی یکمشدر) بری دخی ایکی رکعت استخاره

نماز بدر جابر بن عبد الله بن روايت اولئك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بزه هر اموره استخاره بي تعاليم ايدردى قرآندن سورة تعليم ايلديكى كې ويوردى كه جن سزدن بريكز بر مصلحت قصد ايلسه ايكي ركعت نماز قبلسون صكره بودعايى اوقسون * اللهم انى استخبرك بعلمك واستقدرك بقدرتك واستملك من فضلك العظيم فانك تقدر ولا اقدر وتعلم ولا اعلم وانت علام الغيوب اللهم ان كنت تعلم ان هذا الامر خير لى فى دينى ومعاشى وعاقبة امرى فاقدر لى ويسر لى ثم بارك لى فيه وان كنت تعلم ان هذا الامر شر لى فى دينى ومعاشى وعاقبة امرى فاصرفه عني واصرفني عنه واقدر لى الخير حيث كان ثم ارضنى به * ودخى ايكي رده وعاقبة امرى دنصكره * وعاجل امرى و آجله * دخى مرويدر ودخى بودعاده ايكي رده ان هذا الامر عبارة سى واردر مستخبرك مرادى نه ايسه انده انك اسمنى ذكر ايليه مثلاً اگر مرادى سفر ايسه * اللهم ان كنت تعلم ان هذا السفر خير لى * ديو اوقيه بوندن ماعداسى دخى بوكا قياس اوله دعاء مذكورى اوچ كره ويادى كره اوقيه بعده كوكلنه نه دوشرسه انى ايشليه خير لوسى اوله ان شاء الله تعالى (ودخى نوافلدن برى سفر وقتنده قيانان ايكي ركعت نمازدر مطهر بن مقدم روايت ايدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشكه * ما خلف احد عند اهله افضل من ركعتين يركعهما عندهم حين يريد سفر * ونوافلدن برى سفردن قدوم وقتنده ايكي ركعت نماز قيلقدركعب بن مالك دن روايت اولئك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم سفردن كلكده كوندزن قوشلق وقتنده كلور ايدى وكلكده ابتدا مسجدده واروب ايكي ركعت نماز قبلوب صكره مسجدده بر مقدار اكلنوب بعده خانه سنه كلور ايدى (ودخى نوافلدنر صلاة تسبيح آنك صفتى بودر كه امام ترمذى ابن مبارك دن روايت ايلديكى اوزره مصلى افتتاح تكبير بن ايدوب سبحانك بي آخريته وارنجه اوقيه صكره اون بش كره (سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر) ديه صكره نعوذ وبسم الله ايدوب فاتحه وصم سورة

ايد كدن

ايند كدن صكره بو تسبيحى اون كره ديه صكره ركوع ايدوب بعد تسبيح الركوع اون كره دخى ديه صكره ركوع دن باشنى قالد يروب اون كره دخى ديه صكره سجده ايدوب بعد تسبيح السجود اون كره دخى ديه صكره باشنى سجده دن قالد يروب اون كره دخى ديه صكره سجده ثابته ايدوب اون كره دخى ديه صكره ركعت ثابته قالفوب انده دخى ركعت اولى ده ابتدئى كې ايدى كذلك ركعت ثابته ورابعه ده دخى بوبله ايليه پس هر بر ركعتده يمش بش تسبيح اولور ابن المباركه سؤال ايتمشكه اگر بو نمازده مصلى سهوايلىسه سهو مسجدده لنده دخى اونر اوزر تسبيح ايدردى ديدكلرنده لا انما هي ثلثمائة تسبيحة ديو جواب ويرمشدر (ودخى نوافلدن برى حاجت نماز بدر) عبد الله بن ابى اوفى دن روايت اولئك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشكه بر كيمسه حق تعاليدن ياخود بنى آدمك برذن بر حاجتى اولسه كامل آبدست آلوب صكره ايكي ركعت نماز قبلوب بعده حق تعالى به حمد ايدوب ونبي عليه السلامه صلوات ويروب بعده بودعايى اوقيه * لا اله الا الله الحليم الكريم سبحان الله رب العرش العظيم الحمد لله رب العالمين اسألك موجبات رحمتك وعزائم مغفرتك والغنية من كل بر والسلامة من كل اثم لا تدع لى ذنباً الا غفرته ولاهما الا فرجته ولا حاجة لك فيها رضى الا قضيتها يا ارحم الراحمين * ودخى نوافلدن برى صلاة ضحى در آنك ذكرى تقدم ايلدى (برى دخى صلاة ايلدر بونك حقنده اخبار چوقدر ودخى معلوم اوله كه صلاة تراويح وصلاة كسوف واستسقادن ماعد اولان صلاة نفلى تداعى وجهى اوزره جماعتله قيلق مكر وهدر على ما تقدم پس معلوم اوليكه صلاة رغائب وصلاة برات وصلاة قدرى جماعتله قيلق مكر وهدر برزى وغيريسى بوبله تصريح ايتشدر واول صلوات حقنده نقل اوانان احاديثك موضوعينى ابن جوزى وغيريسى تصريح ايتشدر (فائده) مختصر بحرى ده ديمشه كه اگر بر كيمسه نافله نماز قيلق مراد ايلسه نذر ايدوب صكره قيلار بعضيلر ديمشه كه نذر ايتدن ق ر شرف الائمة مكي

دیشکه صلاة نفلی بعد النذر ادا دون النذر دن افضلدر (بشنی
باب نمازک مکروهلری وغیر مکروهلری بیانده در) مصلی نمازده
اغزنی یا پورتی برنسنه ایله اورنگ مکروهدر مکر اسنک عارض اولوب
انی منعه قادر اولسه اول وقتده اغزنی دیشیله یا خود یکیله یا خود
صاغ النک ارقه سیله یا ایچیله اورنگ مستحیدر زیر رسول الله صلی
الله تعالی علیه وسلم پیورمشکه * اذا ثابوا بحدکم فی الصلاة فلیکظم
فاه ما استطاع فان الشیطان یدخل فی فیه * یعنی چن سزدن بریکز
نماز ایچنده ایکن اسنسه قادر اولدیغی قدر اول کیمسه اغزنی یومسون
زیرا اگر اغزنی آچر سه شیطان کیرر ودخی نماز ایچنده کرنگ
مکروهدر غفلتد وکسله دلالت ایتدیگیچون ودخی صار غنسدن
رمقدارنی باشنه عورتلرک چنبری کی طولایوب براوجنی طولایوب
صالیوبرک مکروهدر وباشنک چوره سنی صارق ایله طولایوب دپه سنی
آچی قومق مکروهدر دخی صاحنی دپه سنه جمع ایدوب باغلق یا خود
باشنک یان صاحلرنی چوره سنه عورتلرکی طولایوب مکروهدر یا خود
باشنک صاحنی اکسه سنه جمع ایدوب باغلق مکروهدر بوجه سنک
کراحتی مصلی قبل شروع الصلاة ایتدیکی وقتده در اما بومذکور دن
برخی مصلی اگر نماز ایچنده ایشلسه نمازی فاسد اولور عمل کثیر
اولدیگیچون ودخی مصلی سجده ایتدکده اللرنی یره دیزلر دن اول
قومق مکروهدر ودخی سجده دن قالق قدده دیزلرنی اللر دن اول
قالدرمق مکروهدر مکر عذر سببیه اولور سه مکروه اولمز دخی مصلی
سجودنده خروس دانه دوشررکی سرعت ایدوب طمانینتی ترک ایتسی
مکروهدر وجلوسنده اللرنی یره قیوب اولقلرنی وبالدرلرنی دیکمک
مکروهدر دخی سجودنده قوللرنی دوشمک مکروهدر ودخی رکوعه
ایترکن وقالقارکن ایلدیکی تکبیرده اللرنی قالدرمق مکروهدر ولکن
قول صحیحده انکله نماز فاسد اولماز جنس صلاتدن اولدیگیچون
ودخی مصلی ثوبنی اوموزلری اوزرینه یا خود بنشی اوزرینه یا خود
بوینه قیوب اطرافنی قولنه یا خود صدرنه اوزاتمق مکروهدر اگر

مصلی نمازی قفتان ایله یا خود عربلر کیدیکی کلیمکه انک بر قاج عالمی
اولور انکله قبلسه یا خود یغمورلق ایله قبلسه اللرنی یکلرینه صوقوب
وقفتانی قوشق ایله باغلیوب قلمق لایقدر اگر اللرنی یکلرینه صوقسه
بعضیلر مکروه دکلدر دیشلرانی صاحب خلاصه و یزازی اختیار ایلش
ولکن قاضی حاکم وغیر ینک کراحت اختیاری صحیحدر فقیه ابو جعفر
هندوانیدن نقل اولمشکه چن مصلی قفتان اوزرینه قوشاق قوشمندن
نماز قبلسه مسی اولور دیش یعنی اللرنی یکلرینه صوقش دخی
اولسه دیمک اولور ولکن بوقول دوکملرنی ایلکلمامش اولدیغی
وقت ایله مقید اولمق لایقدر پس اللری یکلرینه صقولش اولوب
دوکملری دخی ایلکلمامش اولد قدده اوزرنده قوشاغی اولسه دخی مکروه
اولمز اما بعض قفتانلرک یکنده قولدن یوقاری بیرک اولوب مصلی الی
اول بیرکدن چیقاروب یکلرنی آشفه صالیوبروب قبلسه مکروهدر
اگر بوضورتده یکنی قوشاغنک آتسه صوقسه کراحت زائل اولور
ودخی نماز ایچنده عمل قلیل ایله سجود وقتنده ثوبنی لف ایدوب یعنی
اوکنسدن و یاردندن ثوبنی دوشرمک یا خود تراب اولسون ایچون
قالدرمق مکروهدر ومذکورری خارج صلاتده ایدوب اوله کیرمک
مکروهدر یکلری واتکی صغالی اولدیغی حالده نمازه شروع مکروه
اولدیغی کی ودخی عموما اخلاق جبارده دن اولان سنه بی نمازده
اشمک مکروهدر زیرا نماز مقام تواضع وتذلل وخشوعدر پس تکبر
وتجیر اکمنافیدر دخی بالکن برازار ایله قیلیمق مکروهدر بالکن طون ایله
قیلمق دخی مکروهدر لقوله صلی الله تعالی علیه وسلم * لا یصلین
احدکم فی الثوب الواحد لبس علی عاتقه منه شیء * یعنی البته نماز قلمسون
سزدن بریکز یا لکن بر ثوبله که انک بر شبنی مصلینک اوموزی اوزره واقع
اولیه مکر اندن غیری ثوب بولایمق عذر یله اولور ایسه مکروه اولمز
ودخی تکاسلا یا نه سارنا باشی آجق اولدیغی حالده قیلیمق مکروهدر
اگر کشف رأس تذلل وخشوع ایچون اولور سه لابسدر لکن ینه
ستری اولی درودخی ثواب بذله وثیاب مهنه ایله قیلیمق مکروهدر رجل

مصلی حقه مستحب اولان اوج ثوبله قیلمقد بری ازار و بری قیص
و بری عمامه اگر مصلی ثوب واحد ایله جمع بدتی بور یوب انکله قیلسه
نتکم قصارلر برآغرتد قلمری یرده ایتدی کلمری کی من غیر کراهه جائزدر
ولکن اوله ایتکده ترك مستحب واردر مرأه مصلیه دخی مستحب
اولان اوج ثوبله قیلمقد بری قیص و بری ازار و بری مقنعه کسریم
ایله مقنعه شول ثوبدر که باش اوزرینه قیوب او جلری چکه آلتنه
باغلنور قناع دید کلمری اندن یو کدر زرا چکه آلتندن باغلند قدن
صکره بقیه طرفینی آردندن باغلنور خار دید کلمری بوا یکبسنندن دخی
یو کدر زرا انکله باش اورتلد کدن صکره انک اطرافنی یاظهر یا صدر
اوزرینه صالنور و دخی مصلی رکوعده باشنی یوقاری قالد رفق یا خود
آشغه اکث مکر و هدر رکوعده مسنون اولان هیئته مخالف اولدیغیچون
ودخی مصلی ثوبله یا خود جسدندن برنسنه ایله فائده سز عبث اولان
فعلی ایتک و نماز ایچنده ایکن پارمقلرینی چتلمق مکر و هدر بعضیلر
انی قوم لوط علیه السلام دیمشلا اکا کوره خارج صلاته دخی مکر و هدر
ودخی نماز ایچنده پارمقلرینی مشبک طومق مکر و هدر زرا رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تبری انی مسجد ایچنده ایتکدن نهی
ایتمشدر پس نماز ایچنده ایتسی نهیه اولی در و دخی نماز ایچنده
انی بو کورنه طومق مکر و هدر و دخی موضع سجود دن اوفق
طاشلری ایله دوزلتمک مکر و هدر انلرک ارتفاعی و انخفاضی مختلف
اولوب جبهه دن فرض مقداری انک اوزرنده قرار ایتمکله سجود
ممکن اولمز ایسه برکته یا ایکی کره ایله دوزلتمک جائزدر بونک حقه
اولان ایکی روایتک اظهاریه همان برکته تسویه ایدوب زیاده ایتمکدر
لقوله علیه السلام * لا تمسح الحصى و انت تصلي فان كنت لابد فاعلا
فواحدة * یعنی سن نماز قیلار اولدیغک حالده موضع سجود کدن
اوفق طاشلری انکله صفایوب ستمه اما ککر انبری صفایوب
دوزلتمکله سجود ممکن و لمیوب انلری ستمک لازم اولور ایسه همان
برکته مسح ایله و دخی مصلی جلو سنده بغدادش قورمق مکر و هدر

مکر عذر ایله اولور ایسه مکر و اولماز اما خارج صلاته ربع قول
اصحده مکر و دکلدر زرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابیه
اوتورد قدنه ربع ایتد کلمری مرویدر ولکن رکبتین اوزرینه جلوس
اولی در تواضعه اقرب اولدیغیچون و دخی مصلی کوزلرینی یومق
و بوزنی چور یوب صاغه وصوله بافق مکر و هدر ککر کوکسی
قبله دن دوندرسه نمازی فاسد اولور اما اگر مجرد کوز او جیهه باقسه
مکر و دکلدر و دخی مصلی عمامه سنک کلمری اوزرینه سجده قیلنی
مکر و هدر بومشله بحث سجودده تقدم ایلدی و دخی مصلی من غیر
ضروره قصدا تخنج ایدوب یعنی جوفندن صوتنی تردید ایتک
مکر و هدر اگر مجرد صوت اولوب انک حرفی اولمز ایسه یا خود انکله
حرف واحد حاصل اولسه اما اگر ایکی حرف حاصل اولوب یا خود
دخی زیاده اولورسه نمازی فاسد اولور اگر مصلی او کسر مکله مضطر
اولوب کذلک تخنجی دخی زیاده ضرورت حسبیه اولور ایسه مثلا
بلغم انی قراءتدن منع ایدوب یا خود امامی جهردن منع ایلسه مکر و
اولمز ولکن احسن اولان مصلی قادر ایسه او کسر کنی دفع ایتکدر
ادبه رعایت ایچون اما اگر انی دفع ایله ضرر حاصل اولوب یا خود
دفع سببیه قلبی مشغول اولور ایسه اولی اولان عدم دفعدر و دخی
مصلی ایله یا باشیه اشارت ایدوب سلام المق مکر و هدر اگر دلیل
ایسه نمازی فاسد اولور و دخی سلام نیتیه مصافحه ایلسه ینه فاسد
اولور حاصلی مصلی یه رد سلامک مکر و اولدیغی مجرد معنی اولمسیله
مشروطدر اما اگر حقیقه سلام حاصل اولور ایسه نمازی فاسد اولور
ودخی مصلی نماز ایچنده صبی و غیری اشیاردن کنیدنه مشغل و یرن
نسنه لردن برشی کتورمک مکر و هدر و دخی بوغازندن نفس
شدید ایله بلغم آیتلامق من غیر عذر اولور ایسه مکر و هدر بونک تفصیلی
تخنج کییدر و دخی مصلی آفرنه درهم و دینار و انجو و بونک امشالی
نسنه که قراءتدن منع ایتیمک حیثیه اولورسه مکر و هدر مشغل بلا فائده
اولدیغیچون اما اگر اول نسنه لانی اداء جرو فدن منع ایدوب مایچوز

ما يجوز به الصلاة مقدار قرائت ایدیه من ایسه اول نسه انک نمازی
افساد ایدر و نماز ایچنده نفخ یعنی اغزندن صولق چیقار مقی مکروهدر
اگر اول نفخیدن ایکی یا خود زیاده حرف مبین اوله جق صوت مسموع
اولر سه اگر ایکی حرفی یا اکثری مشتمل اولان صوت مسموع اولور سه
نمازی فاسد اولور و اگر اول نفس صوتی مشتمل اولوب ولکن
مسموع اولسه ینسه مکروه اولور و دخی مصلی دیشلری اراسندن
چیقان نخود مقدارندن آرنسه بوتوق مکروهدر اما اگر اول مقدارندن
زیاده اولور ایسه نمازی فاسد اولور اگر اول مقدار دخی اولسه قول
اصح اوزره ینسه فاسد اولور و دخی تسبیحه و تائینی و ثناء و تعودی
جهر ایله دیمک مکروهدر سه تنه مخالف اولدیغیچون و دخی قرائتی
رکوعده اتمام مکروهدر محل قرائت اولدیغیچون و دخی آیت و تسبیح
و سوره لری مصلی یازمقلربله صایمق مکروهدر امام اعظم قتله
اما امام ابی یوسف ایله امام محمد قتلنده لایأسدر دیمشله بوندن صکره
ینه مشایخ اختلاف ایدوب بعضیلر دیمشله که صلاة تطوعده عد
بالاصابع مکروه اولمديغنده اختلاف یوقدر و بعضیلری دیمشله که
اختلاف تطوعده در امام مکتوبانده مکروه اولمديغنده اختلاف
یوقدر فقیه ابی جعفر هندوانی دیمشکه اختلاف مذکور مکتوبده
و تطوعده جاریدر فتاوی خافانیده ذکر اولمشمشکه اگر اصابعی
هبت مسنونه اوزره موضوع ایکن رأس اصابعی یوموب عد ایدر سه
مکروه دکلد و ینه خافانیده موضع آخرده ذکر اولمشمشکه اگر مصلی
تسبیحانده عده محتاج اولور ایسه تکیم صلاة تسبیحده اولدیغی کی
اول وقتده مجرد قلبیه حفظ ایدوب اصابعیه عد ایلز و دخی مصلی
نمازده عذر سز دیواره یا خود عصایه طیانق مکروهدر اما اگر عذر
ایلله اولور ایسه مکروه اولمديغی بحت قیامده سبقت ایددی و دخی
بغیر عذر برقاج آدیم یوریمک مکروهدر اما اگر بعذر اولور ایسه
مکروه اولماز تکیم حدث سبقت ایدوب آبدست المق ایچون یوریه
و سرخسی قولی اوزره قتل حیه و عقرب ایچون یوریه سه کراحت

یوقدر

یوقدر کراحت مذکوره دخی مصلینک هر بر خطوه دن یا خطوتیندن
صکره بر مقدار توقف ایدوب بعد یوریمسبله مشروطدر اما اگر
توقف ایتموب بلکه متوالیه اوچ آدیم یوریه بلاعذر ایسه نمازی
فاسد اولور بعذر اولور سه فاسد اولمز و الحاصل نمازده مشی بعذر
اولور سه نماز فاسد اولموب مکروه دخی اولمز اگر بغیر عذر اولور سه
متوالیه اوچ خطوه یوریه سه نمازی فاسد اولور و الا مکروه اولور
فاسد اولمز و دخی نمازده مصلی صاغه وصوله تمایل مکروهدر عبت
اولوب خشوعه منافی اولدو غیچون و دخی مصلی کهمله و پره طوتوب
اولدرمک یا خود دفن ایتک مکروهدر بو خصوصده خلاصه ده ائمه
حنفیه پیئنده اختلاف بیان ایدوب دیمشکه امام اعظم دیدیکه
مصلی نماز ایچنده کهمله قتل ایلز بلکه تحت الحصى دفن ایدر امام محمد
دیمشکه انک قتلی بکا دفنندن احبدر ولیکن ایکیسیده لایأسدر امام
ابی یوسف دیمشکه قتلی و دفنی ایکیسی دخی مکروهدر انتهی بو مسئله ده
مصلی بی کهمله اصبردیغی وقتده امام محمد قولیه عمل اولی در زیر
انک اصبرمسبله مصلینک خشوعی کتسون ایچون انی دفع اولی در
ایمیدی بو مسئله ده امام اعظمک و ابو یوسفک قوللریله عمل کهمله
و پره نک مصلی بی اصبرمق عذری اولمديغنه محمول اولور و دخی نه
ایچنده حیه و عقربی قتل لایأسدر لقوله صلی الله علیه وسلم * اقتلوا
الاسودین فی الصلاة الحیه والعقرب * بعض مشایخ دیمشله که نماز
ایچنده قتل حیه و عقرب مصلینک مشی کثیر و معالجه کثیریه عدم
احتیاجی ایلله مشروطدر اما اگر مصلی مذکور بی قتله مشی کثیر
اولان ثلاث خطوات متوالیه و معالجه کثیره اولان ثلاث ضربات
متوالیه محتاج اولسه نمازی فاسد اولور تکیم نماز قبلارکن مقاتله
ایلسه فاسد اولدیغی کی عمل کثیر اولدو غیچون بو تفصیلی امام
سرخسی مبسو طنده ذکر ایلش صکره ینسه دیمشکه اظهر اولان
بودر که بو مسئله ده تفصیل یوقدر انلری قتله رخصت اولدو غیچون
تکیم سبق حدنده مشیه رخصت اولدیغی کی اطلاق حدیث مذکور

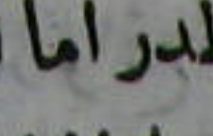
دخی بونی مؤید در لکن بونده قول اصح ینده فساد صلات در لکن انلری
 قتل ایچون افساد صلاۃ مباحدر تنکم اغاثه ملهوف ایچون یاخود
 بر کیمسه بی سبب هلاکدن تخلیص ایچون یاخود فیتی بر درهم اولان
 نسنه ضایع اولسون ایچون افساد صلاۃ مباح اولدیغی کی ودخی
 رکوع وسجود ده طمانیتی ترک مکروهدر واجبی ترک ایتدیگیچون
 كذلك قومه و جلسده دخی طمانیتی ترک مکروهدر زیر بر واینده
 واجبی ترک اولوب و بر واینده سنت مؤکده بی ترک اولدیگیچون
 قنغیسی اولورسه مکروهدر ودخی فرضک بر رکعتده یا ایکی رکعتده
 بر سوره بی تکرار لقی مکروهدر اگر سوره آخری قرائته قادر ایسه اما اگر
 اول سوره نیک غیر بی قرائته قادر دکل ایسه انی رکعت ثانیده تکرار
 مکروه اولمز ضرورت اولدیگیچون صورت اولی ده دخی مکروه اولدیغی
 تکرار عن قصد واقع اولدیغی وقتده در اما اگر من غیر قصد واقع
 اولسه تنکم رکعت اولی ده قل اعوذ برب الناس قرائت ایسه رکعت
 ثانیه ده انی تکرار مکروه اولمز ودخی تطوعک بر رکعتده یاخود ایکی
 رکعتده بر سوره بی تکرار مکروه اولمز ودخی تطوعک هر شفعنده رکعت
 اولینک قرائتی رکعت ثانیه دن تطویل مکروهدر مکر اول تطویل
 حضرت نبی علیه السلامدن قولاً یا فعلاً مروی اولورسه اول وقتده
 مکروه اولمز تنکم روایت اولمشدر که حضرت رسول علیه السلام
 وترک رکعت اولی سنده سبح اسم ربک الاعلی قرائت ایدوب رکعت
 ثانیه ده قل یا ایها الکافرون قرائت ایتشدر ودخی نفل و فرضک
 جمله سنده رکعت ثانیه بی رکعت اولی اوزرینه تطویل مکروهدر
 بعضیلر نفلده عدم کراهته ذاهب اولمشلرولکن قول اول اصحدر
 اما نفلده رکعت ثالثه بی ماقبلندن تطویل مکروه اولمز شفع آخر
 اولدوگیچون ودخی مصلی کوملکنی و صارغنی وانک کی نسنه بی
 نماز ایچنده عمل یسیرایله چیقاروب یاخود کیمک مکروهدر اما اگر عمل
 کثیرایله اولورسه نمازی فاسد اولور ودخی نماز ایچنده قصدا راحه
 طیبه قوفق مکروهدر اما اگر راحه مذکوره بغیر قصد انک بورینه

کیرسه مکروه اولمز ودخی نماز ایچنده تکویرمک مکروهدر ودخی
 مصلی نمازده بلغمی نفس شدید ایله ککزدن یا صدرندن بوغازینه
 چکوب آتمق مکروهدر اگر اکامضطر اولورسه اما اگر اوکسوره مکله
 یا تنخخ ضروری ایله بوغازینه کلن بلغمی آتمقه مضطر اولسه انی
 ضول یاغنک الله آتسه اگر مسجد ده دکل ایسه مکروه اولمز و اگر
 مسجدده ایسه اول بلغمی ثوبک اوچنه آلمق اولی در ودخی مصلی
 ثوبیله یا مروحه ایله برکه یا ایکی کره یلپازه لیمک مکروهدر اما اگر
 متوالیه اوچ کره ایدرسه نمازی فاسد اولور عمل کثیر اولدیگیچون
 ودخی خارج صلاتده ایکن قولتی درسکنه وارنجه یاخود اندن اشاغی
 صفامش ایکن نمازه شروع مکروهدر اما اگر نماز ایچنده صفارسه
 فاسد اولور عمل کثیر اولدیگیچون ودخی قیام ورکوع وسجود ده
 وتشهدده انی صفت صلاتده مذکور اولان موضع مسنونه وضع
 ایتیمک مکروهدر مکر وضع مسنوندن منع ایدر عذر سببیه اولورسه
 مکروه اولمز ودخی مصلی حال قیامت غیریده مثلاً رکوع وسجود
 وقعوددن برنده قرآن اوقومق مکروهدر ورکوع وسجودده تسبیحاتی
 ترک ایتیمک یاخود اوچدن آز ایتیمک مکروهدر بو مجموعنده کراهت
 اولدیغی انلر سننه مخالف اولدقلریچوندر ودخی انته لاتده مشروع
 اولان اذکاری انتقالاتک تمامند نصکره ایتیمک مکروهدر مثلاً رکوعک
 تکبیرنی خدر رکوعه وارد قده ایلوب وسمع الله لمن حده دیمکی تمام
 قیامند نصکره به قومق و بونک کی نسنه لر جمله سی مکروهدر سننه
 مخالف اولدیگیچون زیرا سنت اولان ابتداء انتقالاته ذکره
 ابتدا ایدوب انتقالاتک انتها سنده ذکر دخی تمام ایتیمک کرکردر
 و بوانتقالات ذکرنی بعد التمام ایتیمکده ایکی کراهت وارد بری موضع
 ذکرده ترک ذکر کراهتی بری دخی موضع ذکردن غیریده تحصیل ذکر
 کراهتیدر ودخی مصلی انشاء صلاتده یاخود قعود تشهدده قبل
 السلام آلمندن در یاخود طوپراق مسح ایتیمک مکروهدر عمل بلا فائده
 اولدیگیچون اما اگر انی ایتیمکده مصلی به فائده حاصل اولسه مثلاً اگر

دری سبیلایسه کوزینه کربوب الم ایدرسه شغل قلبی رفع فائده سی
حاصل اولغله انی سبیلکده کراحت یو قدر دخی بعد السلام سبیلک
مکروه دکدر لما روی انه علیه السلام کان اذا قضی صلاته مسح جبهته
بیده الیمنی ثم قال * اشهد ان لا اله الا الله الرحمن الرحیم اللهم اذهب
عنی الهم والحزن * متطوع منفرد نمازده ایکن نار ذکرند اندن نعوذ
ایلیوب * اللهم اجرنا من النار دیسه لا بأسدر ودخی جنتدن وانواع
نعمیدن آیت رحمت ذکر اولنسه حق تعالی دن آتی دیلک لا بأسدر
ودخی عفو ومغفرت وآنک امثالی نسنه ذکر اولنسه انی دیلک لا بأسدر
اگر مصلی منفرد فرضده اولسه بو مذکور لدن برینی آنک اشلمسی
مکروه وهدر اما امام یا مقتدی فرضده وجماعتله مشروع اولان نفلده
مثلا تراویح کی مذکور لدن هیچ برشبی اصلا برنده ایملز و دخی قاعدا
یا قائما تکلم ایدن کیسه نک ظهرنه متوجه اولوب نماز قیلق
لا بأسدر آنک تکلمدن مصلی به غلط خونی واقع اولر سه و دخی
بر کیسه نک یوزینه قارشو نماز قیلق مکروه وهدر مکر ایکنسینک اراسنده
بر کیسه دخی اولوب آنک ظهیری مصلینک وجهنه طوعری اولسه
مکروه اولر کراحتک سببی اولان صورتیه عبادت مشابهتی منتفیه
اولدیغیچون ودخی مصلی مصحفه وسیف معلقه قارشو نماز قیلق
لا بأسدر زیرانلره کیسه عبادت ایتمشدر ودخی ذی روح صورتلری
اولان بساط اوزرنده نماز قیلوب سجودی صورت اوزرنده واقع
اولسه لا بأسدر بعضیلر سجودی صورت اوزرنده ایتسه دخی آنک
اوزرنده نماز قلمسی مکروه وهدر دیمشدر ایتدی ترکی اولی در اما اگر
ذی روحک غیر صورت اولور سه اوزرنده سجده ایلسه دخی
بالاتفاق مکروه دکدر ودخی مصلینک باشی اوسننده طوانده یاخود
اوکنده قریب یرده صورت اولسه یاخود مصلینک مقابله سنده کرکسه
بعید اولسون جدارده وغیریده تصاویر هر سومه اولسه یاخود
صورت یره موضوعه یا معلقه اولسه مکروه وهدر اما اگر صورت
مصلینک اردنده اولسه مکروه اولر زیر صورت مصلینک اردنده

اولغله

اولغله مصلی اکا تعظیم ایتش اثری اولوب بلکه اهانت اثری اولور
ودخی بو مذکور فحن صورت کیره اولسه مقطوعه الرأس اولماغله
مشروطدر اما اگر و جک اولوب مصلی ایاق اوزرنده طورر کن
اول یرده اولان صورتک تفاضیل اعضاسی اکا ظاهر اولر سه یاخود
اول صورت مقطوعه الرأس اولسه یاخود بمحوه الرأس اولسه اول
صورت مصلینک اوکنده یا اوسننده یاغیریده اولغله نماز مکروه اولر
صورتک وجهنی محور آسنی قطع کیدر اللرینی وایاقلرینی قطع باشی
قطع حکمنده دکدر خلاصده ذکر اولمشکه فحن صورت یصدقده
یا در شمه ده اولسه انلری استعمال لا بأسدر اگر صورت ازارده یاخود
یرده ده اولسه مکروه وهدر ودخی ثوبیده تصاویر اولسه مکروه وهدر
کرک انکله نماز قیلسون کرکسه قیلسون اما اگر صورت مصلینک
النده اولسه لا بأسدر کذلک خائمنده اولسه ینه لا بأسدر انتهی ودخی
ایچی طولو بساط اوزرنده وکجه وشارف فرش اگر اول شیء مفروش
ایتجه اولوب آنک اوزرنده سجده ایدن کیسه حجم ارضی طویسه
اوزرنده نماز قیلق لا بأسدر ولیکن یلا حائل یر اوزرنده قیلوب
یاخود یرده بنن نسنه اوزرنده قیلق افضلدر تواضعه اقرب اولدیغیچون
ودخی او یله ایتکه امام مالک خلافتدن خروج وارد زیرا آنک قتده
جنس ارضدن اولیان نسنه اوزرنده سجود مکروه وهدر ودخی امامک
موضع قیامی یعنی محل قدمینی مسجده یعنی خارج محرابده اولوب
سجودی طاقده یعنی محرابده اولق لا بأسدر اما ایاقلری دخی محرابده
اولوب او یله قیلق مکروه وهدر زیرا او یله ایتکه اهل کابه تشبه واردر
امامک مکان مخصوص ایله امتیازنده ودخی بالکن امام مکان قومدن
اعلامکانه طوروب قیلق مکروه وهدر اگر قومک بعضیسی امام ایله ینله
د کل ایسه اما بالکن امام قومدن الحق مکانه طوروب قیلسه انده
مشایخ اختلاف ایتشدر امام طحاوی دیمشکه مکروه دکدر اهل کابه
تشبه اولدیغیچون زیرا انلر اماملرینی مکان مرتفعه مخصوص ایدر لر
مانحن فیه ده امام مکان اسقلده اولغله انلره تشبه لازم کلر اما

ظاهر روایت بنه مکروه اولسیدر زیرا انده امامی تحقیق بر وار در
کراهت انفراد حاصله اولاجق مرتبه مقدار از تفاعده اختلاف
ایست بر بعضی مقدار فامندر دیشلر بعضی امتیاز واقع اولاجق
مقدار در دیشلر بعضی بر ذراع مقدار در دیشلر اعتماد قول
اخیره در ودخی مقتدی به یا لکن صفک اردنده طور و ب نماز قلیل
مکروه در مکروه صفده اراق اولزسه اول وقتده خلف صفده یا لکن
طور مسی مکروه د کادر بو خصوصه مختار اولان بودر که
اول کیمسه صفده اراق بولدینی وقتده امام رکوعه و آنچه متظر
اولسون اگر یا نه بر کیمسه دخی کلورسه فیها والا یا لکن طور مقی
صفده اولنردن بر کیمسه بی یا نه چکمکدن اولی در ز برانی زماننا جهل
غالب اولمغله اول کشی نه ایچون چکادیکنی بلیوب او چکلمشک نمازی
فاسد اولمغله مؤدی اولور ودخی منفرد مفترض یا منفعل خلال
صفوفده مقتدیلر اراسته طور و ب نماز قیلوب مقتدیلر قیام و قعود
ورکوع و سجودده مخالفی مکروه در ودخی طریق عامه ده طور و ب
نماز قیلوب مکروه در زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
بدی موضعه نماز قیلقدن نهی ایلدی مزبله ده و سلخ خانه ده و مقبره ده
وقارعه طریقه و جامده غسل اولنان برده و دو مل صوابچد کدنصکره
صوبک کنارنده چو کوب طور اجق برلرده و کعبه نک اوسنده و دخی
مصلی صحرا ده اوسکندن بر کیمسه حکمک خوقی اولدینی وقتده
من غیر ستره نماز قیلوب مکروه در قاضیخانده ذکر اولمشکه بر کیمسه
جامده بر موضعی بویوب اول موضعه صورت اولسه انده نماز
قبله بق لا بأسدر ولکن اولی اولان انده نماز قبله مقدار مکروه ضرورت
وقتده اولورسه مثلا خوف فوت الوقت کبی واکا بکرزنسنه اولسه
اول وقتده لا بأسدر اما حاجتینک اوتوردینی برده نماز قیلوب حقه ده
بنه قاضیخان لا بأس بهالانه لایحیاسه فیه دیشلر کذلک بنه قاضیخان
دیشکه اگر مقبره ده نماز ایچون حاضر نمش موضع اولوب اول
موضعه قبر بو غیبه مقبره ده نماز قبله لا بأسدر انتهی ودخی

مصلی بر سوره دن برکله یا ایکی کله قراءت ایدوب مکروه بغیر عذر
اول سوره بی ترک ایدوب سوره اخرادن قراءته بدء ایلمک مکروه در
کذلک اول سوره دن آیت اخرایه انتقال ایدوب ایکیسنگ اراسته
بر مقدار شیء ایقومق مکروه در اما اگر سنت قراءت تمام اولدن
خط اولوب اوقود یغی آیتک ما بعدنی بولامسه اول وقتده اول
سوره دن آیت اخرایه یا خود سوره اخرایه انتقال مکروه د کادر
ودخی انتقال مذکورک کراهتی انتقالک قصدا اولسبیله مشروطدر
پس اگر بغیر قصد انتقال ایدوب صکره تذکر ایلسه لایق اولان
آیت اولی به عودندر اگر عودت ایتمسه دخی کراهت اولز قصد
اولد یغیچون ودخی امامده کراهتی موجب اولان خصلت سببیله
جماعت امامی کاره اولوب استمرزایکن یا خود جماعتک اراسته اندن
اولی واریکن انک امام اولسی مکروه در اما اگر امامده کراهتی موجب
خصلت اولیوب انی جماعت کراهت غیر مشروعه ایله کاره اولسه
انک امامتی مکروه اولز ودخی امام اولان کیمسه قرأته و سائر از کارده
حد سنتدن زائد تطویل سببیله جماعته ثقلت و یرمک مکروه در
ودخی امام اولان کیمسه تسبیحات رکوع و سجودده و قرأت تشهدده
اکمال سنتده تعجیل مکروه در ودخی امام قرأته خط اولوب
طوتولقدده اگر مقدار مسنون اوزره قراءت ایلدیه رکوع ایتمیوب
یا خود مقدار مسنون اولیوب آیت اخرایه انتقال ایتمیوب طور مسبیله
جماعتی فتحه محتاج ایتمی مکروه در امام اولانه واجبدر که قرأندن
اکا قرأتی آسان اولانی اوقیوب حفظی احکام و اتقان ایلدیکنی
اوقومیه تا که خط اولوب قومی فتحه الجایه سبب اولیه واکر امامه
خط عارض اولورسه لایق اولان بودر که آیت اخرایه انتقال ایدوب
یا خود اگر قدر مایکنی قرائت ایلدیه رکوع ایده قدر مایکفیده
اختلاف وار در بعضی مقدار سنتدر دیشلر بعضی مایچوز به
الصلاتدر دیشلر بعضی دخی مقدار واجبدر دیشلر ودخی
مصلی صوکنده سنت قلنا جق فرضی قیلوب سلام وبرد کدنصکره

نماز قبله دینی مکانه چوقا کثوب اوتورمق مکروه در ایمنی
 بعدالفرض * اللهم انت السلام ومنك السلام تبارکت یاذا الجلال
 والاکرام * دیه جک مقداری اکتوب بعده قالقوب سنتی قبله ودخی
 امامته بر کیمسه نک قولنی کچورمک مکروه در قوالده جهل غالب اولغله
 مسائل صلاتی بلندیکچون حتی اگر اول عبدک عالم اولدینی معلوم
 اولسه انی امامته کچورمک مکروه دکلدردخی اعرابی بی امامته
 کچورمک مکروه در انلرده دخی جهل شایع اولدیکچون ودخی
 اعمی اولان کیمسه بی امامته کچورمک مکروه در زیرانجاستدن
 احتراز اکا ممکن اولیوب کاینبخی استقبال قبله بی تحقیق ایتمدیکچون
 ودخی فاسق امامته کچورمک مکروه در فاسق امور دینده تساهل
 ایدوب قایرمدیکچون وولد زانی امامته تقدیم مکروه در انده دخی
 جهل غالب اولدیکچون حتی اگر آنک دخی عبد واعرابی کبی عدم
 جهلی متحقق اولسه انی امامته تقدیم مکروه اولمز اگر بوذکر اولنان
 تقدیمی مکروه اولان کیمسه لر کندیلری کیمسه لر انلرک اردنه نماز
 قیلق مع الکراهه جائز اولوب فاسد اولمز ودخی بیرام نمازندن اول
 نافله قیلق مکروه در ودخی بیرام نمازی قلندینی مصلاده وجامعه
 بعد صلاة العید نافله قیلق مکروه در اگر محله سی مسجدنده یاخود
 خانه سنده بعد صلاة العید تنقل ایلسه مکروه دکلدردخی بر کیمسه ده
 بول وغائط تقاضای وار ایکن آنک نمازه شروعی مکروه در اگر
 بول وغائط مهمی وار ایکن نمازه شروع ایدن کیمسه به اول مهم
 شغل و یروب نمازده خشوعه مانع اولورسه وقتده وسعت اولدینی
 تقدیرجه اول کیمسه نمازی قطع ایدوب بعد قضاء الحاجة آیدست
 آکوب وجه کمال اوزره نمازی ادا ایدر واکر وقتده وسعت یوق ایسه
 نمازی کسمیوب اول تقاضا ایله مع الکراهه نمازی قیلار وقتده وسعت
 اولوب نمازده خشوعه مانع اولدینی صورتده دخی نمازی قطع ایتمیوب
 قبله اعاده لازم کلیوب اول نماز کفایت ایدر ولکن اول کیمسه اساعت
 ایدوب آثم اولور نمازی کراهت تحریمیه ایله ادا ایلمدیکچون ودخی

نمازه افتتاحند نصکره بول وغائط طوتان کیمسه وقتده وسعت اولدینی
 تقدیرجه نمازی قطع ایدر اگر قطع ایتمسه اول نماز مع الاساءه کافیدر
 ودخی مسجدک قبله سی خلایه طوغری یاخود حمامه یا قبره طوغری
 اولوب مصلی ایله اول موضعک اراستنده دیواردن یا غیریدن نسنه
 حائل اولسه اول موضع طوغری نماز قیلق مکروه در اگر حائل
 اولورسه مکروه اولمز اگر اوده حمامه طوغری نماز قبله لابأسدر زیر
 مسجدده حمامه طوغری نماز قیلق مکروه اولدینی مسجدده احترام
 ایچوندیر یوخسه نمازی نجاست یاننده قیلق لازم کلدیکچون دکلدرد
 زیر اراده جدار حمام عند النجاسته قیلغه حائلدر نجاست مصلینک
 اوکننده اولدینی تقدیرده ایسه اوده دخی اولسه اکا قارشو قیلق
 مکروه در ودخی مصلینک اوکنندن کچمک مکروه در لقوله صلی الله
 تعالی علیه وسلم * او یعلم المار بین یدی المصلی ماذا علیه من الوزر لکان
 ان یقف اربعین سنة خیراله من ان یمر بین یدی * وفی روایة * اربعین
 خریفا * مصلینک اوکنندن کچمک مکروه اولدینی مصلینک اوکننده
 دیکلمش ستره یاخود دیرک یاغاج یا آدمی یادایه یاغیری حائل اولور
 برنسنه اولمق ایله مشروطدر اگر بومذکوردن بری اولور ایسه وراء
 حائلدن مرور مکروه دکلدردخی حائل اولدینی وقتده مصلینک
 اوکنندن کچمک مکروه اولدینی موضع سجودندن مرور ایتمدیک
 وقتده در قول اصح بودر نهاییه ده دیمشکه بوخصوصده قول اصح
 بودر که اگر مصلی نمازی خشوع ایله قیلوب مثلاً حال قیامده نظری
 موضع سجودینه اولدیده آنک نظری کچن کیمسه به طوقیمه جق بردن
 کچمسنده کراهت اولمز امام سرخسینک مختاری اولکی قولدر
 نهاییه ده اولان فخر الاسلام مختاریدر اگر مصلی دکان اوزرنده
 قیلارکن آنک اوکنندن کچن کیمسه نک اعضایی مصلینک اعضاسنه
 مقابل اولور ایسه مکروه در بوذکر اولنان تفصیل که مصلی ایله مرور
 ایدن کیمسه نک اراستنده حائل اولدینی وقتده کراهت مرور صحرا ده
 نماز قیلان کیمسه حقنده در اما اگر مصلی نمازی مسجد ایچنده قبله

اگر مسجد کوچک ایسه مطلقا مرور مکروه در و اگر مسجد بزرگ ایسه
انده اختلاف وارد در بعضی دیمشلم که اول دخی مسجد صغیر کی
انده دخی مصلی ایله حائط قبله نك اراستدن کچمز و بعضی دیمشلم که
مسجد کبیر صحرای کبیر انده مصلینک موضع سجود نك ماوراستدن
کچمک جائزدر بعضی دخی دیمشلم که الی ذراع مقداری موضع
ماوراستدن کچمک جائزدر بعضی دخی صف اول ایله حائط
قبله نك مابینی مقداری موضع ماوراستدن کچمسی تجویز ایشلم
بو خصوصده ابن همام مسجد ایله غیر مسجد ک بیتی تفصیل ایدوب
نهایه ده مذکور اولانی ترجیح ایشدر و دخی صحرایه نماز قبلان کیمسه یه
لایق اولان بودر که سرچه پارمق فالنغده بر ذراع مقداری اولق
اوزره براغاج ستره دیکوب واکایقین طوروب اول ستره بی ایکی قاشنک
بری مقابلهنده دیکه ایکی قاشنک اورتاسنه دیکمه اگر ستره اولاجق
عصایی اوکنه براغوب یره دیکمه یاخود مجرد چیزی چیزسه
بعضی ستره مقامنه قائم اولوب کفایت ایدر دیمشلم و بعضی
ایتمز دیمشلم جائزدر دینله کوره چیزینک کیفینده اختلاف اولوب
بعضی دیمشلم که محراب کی چیزی ایدر و بعضی صناع جانبدن
صوله طوغری چیز دیمشلم اما اول عصایی یره براقه نك کفایتی
حقنده کفایه ده ذکر اولمشکه اول عصایی اوکنه از ونلوغنه قیوب
آرقوری قومیه زیرا از ونلوغنه قومق یره دیکمک مثالی اوزره
اولور اگر بر کیمسه مصلینک موضع سجودندن یاخود مصلی ایله
ستره مابیندن کچمکده مصلی اتی مجرد اشارت ایله یاخود تسبیح ایله
دفع جائزدر اما ایکسبله بله دفع ایلمیه و دخی ستره مجرد امامک
اوکنده اولغله جمله جماعته کفایت ایدر و دخی مصلینک اوکندن
کیمسه کچمک احتمالی اولمدیخی یره ستره بی ترک جائزدر قنیه ده
ذکر اولمشکه بر کیمسه آخر صفده طوروب انکله صفوفک اراستده
مواضع خالیه اولسه بر آخر کیمسه دخی ایلروده اولان صفه واصل
اولق ایچون انک اوکندن کچمک جائزدر زیرا اول کیمسه ایلروده

اولان صفه وارمغله نفسنه حرمت ایتدیکیچون غیری اکا حرمت
ایتمک لازم اولوب انک اوکندن کچن کیمسه آتم اولمز و دخی مصلی
نماز ایچنده کوزلرینی کوکه دیکمک مکروه در و دخی طعام حاضر
ایکن آتی یمدن نماز قیلق مکروه در و دخی باشنی امامدن اوکدن
قالدرمق یاخود اوکدن قومق مکروه در و دخی اوکنده ینارفرن
اولوب یاخود اوجاق باشی دیدکری موضع اولوب ینار آتش اولسه
اکا قارشو نماز قیلق مکروه در اما اگر مصلینک اوکنده شمع یا سراج
یا قندیل اولسه اکا قارشو نماز قیلق مکروه دکدر فتاوی ولوالجیه ده
دیمشکه سراج قارشو نماز قیلق اولی در و دخی مصلی سجود ده
الترینک وایاقلرینک پارمق لری قبله جانبدن اگری طومق مکروه در
کذلک هر نقدر سنته مخالف یاخود واجبه مخالف اولان سنه وار
ایسه جمله سی مکروه در خزانه الفقهنده ذکر اولمشکه نمازده منهی
اولاندندر نماز قیلق مسجده سکر دوپ کیمک دخی مکروه در
افتتاح تکبیرنده الیرینی قولاقلرندن یوقاری قالدرمق و دخی ینه
افتتاح تکبیرنده الیرینی اموزلرندن آشی قالدرمق و دخی قبل السلام
سجود سهو ایتمک و دخی غیرک ارضنده بلاذن نماز قیلق مکروه در
اما بعضی دیمشلم که اگر اول ارض مسلمک اولوب مزروعه دکل
ایسه انده بلاذن نماز مکروه اولمز بر کیمسه بلاذن ارض غیرده نماز
قیلمغله یولده قیلنک یننده مبتلی اولسه اگر اول ارض غیر مزروعه
اولوب یاخود کافر ارضی اولور ایسه یولده قیلق اولی در والا اول
ارضده قیلق اولی در بر کیمسه بی نمازده ایکن احد ابوبنی چاغرسه
اکا اجابت واجب دکدر اما اگر بر مهم سنه ایچون استغاثه ایتسه لر
نمازی قطع ایدوب اول مهمی کورر تکم بر اجنبینک بر یوکسک یردن
دوشمسی ایچون یاخود غرق اولق خوفیچون یاخود آتش دوشمسی
خوفیچون یاخود کندی ایچون یاغیری ایچون قیمتی اقل مرتبه
بردرهم ایدر ک سنه بی سرقه دن تخلیص ایچون نمازی قطع ایدوب
اول مهمی کورمکه رخصت وارد * التبی باب * نمازی افساد

ایدن اشیا بیاننده در) مصلی نماز ایچنده سهوا یا نسیانا یا قصد ناس
اراسنده سو یلنان سوزدن برسوز سویلسه نمازی فاسد اولور
وسو یلدیکی سوز اقل مرتبه ایکی حرف اولوق افساد صلاته کافیدر
وکلامک صلاتی افساد ایلمسی اول کلام نفس متکلمه مسموع اولوب
واول کلامک حروفی تصحیح اولمغله مشروطدر اگر مصلی نمازده
ناغما تکلم ایدوب یاخود ضحک ایلمسه نمازی فاسد اولور بومسئله نك
تفصیلی نواقض وضوده بجه شدرا اکا مراجعت اولنه اگر مصلی نماز
ایچنده ایکیوب یعنی اه دیسه همزه مفتوحه نك قصر یله یاخود تاوه
ایدوب یعنی اوه دیسه همزه نك فتحی وواو مفتوحه نك تشدید یله ویا
همزه نك ضمی وواو سکون یله اوه دیسه یاخود آه دیسه مد همزه یله
یاخود نماز ایچنده رفع صوت ایله اغلسه اگر انك انینی یا تاوهی
یا بکاسی امور اخرویه دن جنتک یا جهنمک یا انلرک امثالی نسنه نك
تذکری سبب یله اولور ایسه نمازی فاسد اولمز زیرا انلر بو خصوصده
رحمت و عفو یله دعا منزه سنده اولدقلری ایچون نمازی افساد ایتزل
اما اگر اشیا مذکوره نك مصلیدن صدوری انك بدنده حاصل اولان
وجع ایچون اولوب یاخود اهلی یا مالی حقنه اکا اصابت ایلیان
مصیبت ایچون اولورسه نمازی فاسد اولور زیرا اول خصوصده اشیا
مذکوره شکایت منزله سنده اولوب کلام ناسدن معدود اولمغله نمازی
افساد ایدر امام محمد دن روایت اولمشکه اگر اول کیمسه شدید
الوجع اولوب صبر ایدمه میوب اشیا مذکوره دن برنی اصدار ایلمسه
نمازی فاسد اولمز دیمش دخی اشیا مذکوره نك لامر الاخره دینلده
نمازی افساد ایتوب اگر وجع یا مصیبت ایچون دینلور ایسه افساد
ایلمسده مکتلمک قصر همزه ایله اه دیسه یله اوه دیمسنک بدنده فرق
یوقدر امام اعظم ایله امام محمد قتلرنده و امام ابی یوسف دن ظاهر
روایتده اما امام ابی یوسف دن روایت اخرا ده بویه در که مکتلمک کلامی
انجق ایکی حرفی مشتمل اولوب اول ایکی حرف دن دخی بری یاخود
ایکبسی حروف زیاده دن اولور ایسه انك نمازی فاسد اولماز حروف

زیاده * سألتمونها * حرفلریدر مثلاً اگر مصلی اه یا انف دیسه ایدمی
اه دیسی ایکی حرف اولوب ایکبسی دخی حروف زیاده دن اولور
دخی اف و تف دیسی تخفیف ایله ایکی حرف اولوب یا لکن بری حروف
زیاده دن اولمغله نمازی افساد ایتلر اما اگر مصلینک دیدیکی کلمه
کرکسه حروف زوائدن اولسون کرک غیریدن اولسون اوج حرف
اولسه یاخود حروف زوائدک غیریدن ایکی حرف اولسه بالاتفاق
نمازی فاسد اولور ملتقطده ذکر اولمشکه اگر نماز قیلان کیمسه بی
ییلان صوقسه اول دخی * بسم الله الرحمن الرحيم * دیسه امامین
قتلرنده نمازی فاسد اولوب امام ابی یوسف قتلنده اولماز و دخی امام
محمد دیمشکه اگر مریضک وجعی شدید اولدیفندن صبره قادر
اولیوب * بسم الله الرحمن الرحيم * دیسه نمازی فاسد اولمز امام ابی
یوسف دن دخی بونک کی روایت اولمشدر تکیم بر کیمسه نماز ایچنده
کرکسه یاخود افسر سه انك صوتی مرتفع اولوب اندن حروف حاصل
اولسه نمازی بالاتفاق فاسد اولدیغی کی مسئله مذکوره ده دخی
امتناع ممکن اولماغه له عفو اولنور و دخی ذخیره ده ذکر اولمشکه
اگر مریض اولان کیمسه الم لاحق اولمغله اول مریض نماز ایچنده
یارب دیسه یاخود * بسم الله * دیسه ینه امام ابی یوسف قولنده
نمازی فاسد اولیوب امامین قتلرنده اولور اگر مصلی تکرری برمییدر
دیوسوال ایدن کیمسه به جواب ایچون * لا اله الا الله * دیسه یاخود
خبر مسرت ایله یا خبر مسامت ایله یا تعجب ایدمه جک نسنه ایله اخبار
اولدقدده خبر مسرت به جواب ایچون * الحمد لله * دیسه یاخود خبر
مسامت به جواب ایچون * لا حول ولا قوة الا بالله * یاخود خبر تعجب
جواب ایچون * سبحان الله * دیسه ینه امامین قتلرنده فاسد اولور
امام ابی یوسف قتلنده اولمز اما امام ابی یوسف دیمشکه اول مذکورلر
ذکر الله اولمغله نمازی افساد ایتلر امامین دیمشکه انلر جواب اولمغله
کلام ناس کی اولوب افساد ایدرلر اگر مصلی افسر سه * الحمد لله *
دیسه نمازی فاسد اولماز امام اعظم دن روایت اولمشکه افسر ن

مصلینک * الحمد لله دیسمه غمازی فاسد اولدیغی جدی کوکلندن
ایدوب طوداقلرینی تحریک ایتدیکی وقتده در اگر تحریک شفتین
ایلسه فاسد اولور دیمش اما قول اول ظاهر در بوند نصکره ینه لایق
اولان بودر که نماز ایچنده عاطس اولان کیمسه سکوت ایله بعضیلر
دخی کوکلندن جدا ایدر دیمش لرا اگر رجل آخر آقسر دقده مصلی
الحمد لله دیسه مرادی اول کیمسه به جدی تذکیر ایسه قول اصحده
انک غمازی فاسد اولمز اما اگر مصلی عاطسه * یرحکم الله دیسه غمازی
فاسد اولور و اگر مصلی نماز ایچنده آقسر سه بر آخر کیمسه اکا * یرحکم
الله دید کده عاطس آمین دیسه غمازی فاسد اولور زیرا آمین دیسی
اول کیمسه به جواب اولمغله کلام ناسدن اولور اگر مصلی عاطسک
یا ننده بر مصلی آخر اولوب و اول نماز قیلان من بور کیمسه * یرحکم
الله دید کده مصلی اولنلرک ایکیسی آمین دیسه ل عاطسک غمازی
فاسد اولور انک آمین دیسی * یرحکم الله دینه جواب اولدو غیچون
اما آخرک غمازی فاسد اولماز انک آمین دیسی جواب اولدو غیچون
بومسئله قاضیخانک فتاوا سنده دخی بویه ذکر اولمشدر اگر مصلی
امانک غیری کیمسه به فتح ایلسه غمازی فاسد اولور لکن بوفساد انک
فتح قصد ایلسیله مشروطدر اما اگر قراءت قصد ایدوب فتح قصد
ایتمه لکن من غیر قصد فتح دخی حاصل اولسه غمازی فاسد اولمز
اگر مصلی امانه فتح ایلسه بعضیلر دیمشلر که اگر امام مایجوزیه
الصلوة مقداری قراءت ایلمش ایسه فاتحک غمازی فاسد اولور و اگر
امام دخی انک فتح ایلدیکی بدن آلوب اوقسه جله سنک غمازی فاسد
اولور بو خصوصده قیاس اولان بو بعضک ذکر ایلدیکی در ولکن
قول اصح بودر که فاتحک و امامک نمازلری فاسد اولمز استحسنانا اگر
امام بر آتی اوقورکن آیت اخرايه انتقال ایلسه بعدالا انتقال مقتدی
اکا آیت اولی بی فتح ایلسه امام دخی انک فتح ایلدیکی بدن آلوب
اوقسه عامه مشایخ عدم فساد صلاه ذاهب اولمشدر قول اصح
دخی بودر لکن اولی اولان بودر که امام حصر اولدقده یا خود آیت

اخرايه انتقال ایلد کده مقتدی اکا فتحه مجله ایله و امام دخی جماعتی
فتحه الجا ایتوب بلکه رکوع ایله اگر مایجوزیه الصلوة مقداری
قراءت ایلدیسه والا آیت اخرايه انتقال ایله اگر امام حصر
اولدقده مصلینک غیری فتح ایلسه امام دخی انک فتح ایلدیکی بدن
آلوب اوقسه غمازی فاسد اولور تعلم اولوب عمل کثیر اولدیغیچون
اگر مصلی نماز ایچنده قصد ایدوب یا ونودوب بر شئی یسه یا ایچسه
غمازی فاسد اولور عمل کثیر اولدو غیچون و اونوقت نمازده عذر
اولدیغی نمازک هیتی مذکره اولدیغیچون اما صومک هیتی مذکره
اولمغله انده نسیان عذر در دخی مصلینک نسته یمنی مفسد
صلاة اولمسنده قلیل و کثیر یینده فرق بوقدر اگر ییدیکی نسته
دیشلری اراسندن چیقان دکل ایسه حتی اگر خارجدن بردانه صوصام
بوتسه غمازی فاسد اولور اما دیشلری اراسنده اولان نسته بی یوتنک
تفصیلی مکروهات صلاتده یکدی و دخی اعمال صلاتدن اولوب
واصلاح صلاه ایچون اولیان عمل کثیر غمازی افساد ایدر عمل کثیر
اکا درلر که مصلی اول عملی ایشلرکن انی کورن کیمسه انی نمازده صانیه
بلکه نمازده اولدیغنده شک ایتمه حتی انی اول عملده کورن کیمسه
نمازده می یاد کلمی دیوشک ایدر سه اول عمل قلیل اولوب مفسد
صلاة اولماز بعضیلر دیمشلر که هر عمل که عادتایکی ال ایله ایشلنور
اول عمل کثیر در صلاتی افساد ایدر اگر مصلینک انی ید واحده
ایله ایشلیدیکی تقدیر اولنسه دخی ینه مفسد اولور اما عادتاید واحده
ایله ایشلنن عمل قلیلدر مکرر اولد جقه غمازی مفسد دکلدر اگر
انی مصلی ایکی ایله دخی ایشلمش اولسه ینه صلاتی مفسد اولمز
ولکن بو بعضک قولی اعمال یده مخصوص اولمغله قول اول اعم
اولوب مختاردر اگر مصلی بر قایدن دهن آلوب یا خود برانده اولان
دهنی آخر ایله آلوب انکله باشی یا خود صفائی یا غاسه غمازی
فاسد اولور کذلک اگر مصلی سورمه چکنسه یا خود کل صوبی
ظرفندن آلوب بر عضوینه دوکسه غمازی فاسد اولور اما اگر دهن

وانك كې نسته مصلحتك النده اولوب انى يد اخري سنه المدين باشنه
يا برعضو آخريته سورسه نمازي فاسد اولمز عمل قليل اولديغچون
اكر بر عورت صبي بي نازده قوجاغنه آلوب اول صبي بي امرسه انك
نمازي فاسد اولور عمل كثير اولديغچون اما اكر نماز قیلار كن عورتك
مه سنی صبی امسه اكر انك آلمسیله مه دن سود چیقدیسه اول عورتك
نمازي فاسد اولور زیرا انك سودی چیققییه دك امسی ارضاع اولوب
عمل كثير اولور عمل كثيرك صلاتی افساد ایلسنده مصلحتك اختیاری
شرط دكلدر مصلحتك اختیاریله اولیان عمل كثير دخی مفسد
صلاتدر مثلا بر کیمسه بی نماز قیلار كن موضع آخره کتورسه اول
دخی اول سبب ایله من غیر اختیار برقاج آدم یور یسه نمازی فاسد
اولور کذک بر کیمسه بی نماز قیلار كن بر کیمسه دابه سنه بندرسه
یا خود مکان صلاتدن آیرسه مصلی دخی انك سیبیه من غیر اختیار
برقاج آدم یور یسه نمازی فاسد اولور اكر صبی نماز قیلان عورتك
مه سندن امدیکی صورتده مه دن سود چیقماسه نمازی فاسد اولمز ولکن
سود چقمدیغی تقدیر جه دخی عورتك مه سنی صبی اوچ کره مص
ایتمکله نمازی فاسد اولماسنی قاضیخان وغیر یسی ذکر ایلشدرا اكر
مصلی ایله بر کیمسه یه مصالحه ایدوب انکله مرادی سلام آلق
اولسه نمازی فاسد اولور اكر انکله سلام قصد ایتدیسه فاسد اولمز
اكر مصلی باشنده صارغنی یا خود قاوغنی آلوب یره قوسه یا خود
پردن آلوب باشنده قوسه یا خود کوملکنی چیقارسه یا خود ثوبنی
کیمسه ولکن مذکور اتدن برنی همان بر ایله ایتش اولسه ایکی ایله
ایتمسه یا خود بر ایله ایتد کده تکرار متوالی ایدوب عمل كثير ایتسه
نمازی فاسد اولمز ولکن اكر بغیر عذر اولور ایسه مکروهدر اما اكر
صارغنی باشنده قومسی صغوقدن یا خود اسیقه بدن ضرر اولق
خوفیچون اولورسه مکروه دکلدر کذلک ثوبنه یا عمامه سنه نجاست
اصابت ایلدیکیچون ثوبنی یا خود عمامه سنی چیقارمق مکروه دکلدر
عمل قایل ایله اولق شرطیله اما نماز ایچنده ثوبنی کیمک حقیقه

فتاواده مذکور اولان بودر که کیمک عمل قليل ایله ممکن اولما مغله
قول صحیح انك مفسد اولسیدر کذلک عورت نماز ایچنده
مقرمه سنی اورتنسه عمل قليل ایله ممکن اولدوغچون انك صلاتی
مفسد اولور اكر بر کیمسه نك نماز ایچنده صار یغک طولامی بوزلسه
انی يد واحد ایله بر کره یا ایکی کره تسویه ایلسه نمازی فاسد اولمز
فتاوی ایچنده ذکر اولمشکه بر کیمسه نك نماز ایچنده صارغنی یا خود
قاوغنی دوشسه انی عمل قليل ایله قالدیروب باشنه قیوب انکله نماز
قیلمق باشی آجق اولدیغی حالده قیلقدن افضلدر اما اكر صارق
چوزیلوب انی صار مقده یا خود قالدیروب باشنه قومقده عمل كثيره
محتاج اولسه نمازی فاسد اولور اكر مصلی بر کیمسه بی يد واحد ایله
من غیر آله یا خود قچیله وانك کبی نسته ایله ضرب ایلسه محبطده
وغیریده انك نمازی فاسد اولدیغی ذکر اولمشددر زیرا اول ضرب
مخاصمه یا تأدیب یا ملاعبه اولغله عمل كثيردر ذخیره ده ذکر اولمشکه
مصلی علی الدابه دابه سنی یورتمک ایچون ضرب ایلسه نمازی فاسد
اولور بودر کور ضربه واحده یه متساوولدر ولکن بعض مشایخ
دیمشکرکه اكر اول مصلی دابه سنی بر کره یا ایکی کره ضرب ایلسه فاسد
اولمز اكر اوچ کره متوالیه رکعت واحده ده ضرب ایلسه نمازی
فاسد اولور بودر بعضك قولی اصحدر زیرا اول ضرب مذکور عمل
قلیل اولغله متکرر اولدقجه نمازی افساد ایلز امامذ کور ضرب انسان
ضرب دابه نك خلافقجه در زیرا انك حقیقه ده اولان ضرب یا تعلیم
یا اعلام مغزله سننده اولغله عمل كثيردن معدود اولوب مفسد صلاتدر
اكر مصلی علی الدابه قچیله دابه سنه اشارت ایدوب و یوریمکه تحریک
وترغیب ایدوب بعده ضرب ایتسه نمازی فاسد اولور زیرا انده
تعلیم و ضرب اولغله عمل كثير اولور اكر مصلی علی الدابه رکعت
واحده ده دابه سنی سوق ایچون بر یاغنی بر کره یا ایکی کره تحریک
ایلسه نمازی فاسد اولمز اكر ایکی یاغنی معا تحریک ایلسه فاسد
اولور ایکی ایله اولان عمل ایله فاسد اولدیغی کبی بعض مشایخ دخی

دیمشکر که اگر مصلی مذکور یکی یا قله نین تحریک ضعیف ایله تحریک
ایله انی کورن تأمل سز ادراک ایده میوب و تکراری متوالیه اولسه
نماری فاسد اولمز **ا** کبر بر کیمسه جماعته واروب بمقدار قیلدیکر
دیوسؤال ایتدکده جماعتدن بر مصلی ایکی رکعت قیلدقلرینه ایکی
پارمغیله اشارت ایتسه یا خود اوچ رکعت قیلدقلرینه اوچ پارمغیله
اشارت ایتسه یا خود زیاده رکعت دخی زیاده پارمغیله اشارت ایدوب
انکله جواب ویرسه حضرت ابو بکر رضی الله عنه و حضرت عایشه
رضی الله عنهما دن مروی اولان بو در که اولکیمسه نك نمازی فاسد اولمز
اشارت مز بوره عمل قلیل اولدو غیچون اگر مصلی حروف ظاهر اولان
نسنه اوزرینه نماز ایچنده یازسه اگر اول یازو اوچ کلمه دن آرایسه انک
نماری فاسد اولمز عمل قلیل اولدو غیچون کذلک اگر حروف ظاهر
اولیان نسنه اوزرینه یازسه مثلاً هویه یا خود صواو زرینه یا خود یاز
اولدق قوری ثوب اوزرینه یا حجر اوزرینه پارمغیله یازسه نمازی
فاسد اولمیوب بلکه مجرد کراهته قالور عمل کثیر اولمزه اما اگر
حروف متبیین اولیان یازو عمل **ک** کثیر اولوب انی کورن کیمسه
نمازده دکل ظن ایده جک مرتبه اولورسه و حروفی ظاهر اولان دخی
اوچ کلمه یا دخی زیاده اولورسه انک نمازی فاسد اولور ملتقطده ذکر
اولمشکه اگر مصلی نماز ایچنده ایکن مؤذن دیدیکی **ک** کبی دیوب
یعنی مؤذنه اجابت قصد ایلوب دیسه امامین قتلنده نمازی فاسد
اولور امام ابی یوسف قنده نمازی فاسد اولمز فتاوی خاقانیه ده
دخی دیمشکه اگر مصلی نمازده اذان اوقیوب انکله دخول وقتی اعلان
مراد ایلسه امام اعظم قنده انک نمازی فاسد اولور امام ابی یوسف
دیمشکه اول کیمسه **حی** علی الصلاة **حی** علی الفلاح دیمد که
انک نمازی فاسد اولمز امام اعظم قنده فاسد اولد یغنک سبی
اذان اعلان اولمغه **ک** کلام ناسدن اولدو غیچوندر امام ابی یوسف
قنده فاسد اولد یغنک سبی اذان ذکر اولمغه افعال صلاته منافی
اولمز ولکن **حی** علی الصلاة **حی** علی الفلاح دیمکله امام ابی یوسف

قنده دخی فاسد اولدیغی اول کلمه لر خطاب اولمغه **ک** کلام ناسدن
اولدیغیچوندر اگر مصلی اسم الله اشیدوب جل جلاله یا خود الفاظ
تعظیمدن انک کبی نسنه دیسه یا خود اسم نبی اشیدوب **ص** صلی الله تعالی
علیه وسلم **د** دیسه وانی دیمکله اجابت قصد ایتسه انک نمازی فاسد
اولور اما **ا** کبر انکله جواب قصد ایتوب بلکه مجرد ثنا قصد
ایتسه و یا مجرد صلاة قصد ایتسه نمازی فاسد اولمز صلاته منافی
اولدو غیچون اگر مصلی کوکشدن شعر یا خود خطبه ترتیب و نظم
ایدوب ولکن لسانیه تکلم ایتسه نمازی فاسد اولمز اما غایت برامز
ایش ایتش اولور خشوعی **ت** ت ایدوب قلبی نمازک غیریه اشغال
ایلدیکچون خصوصاً جنس عبادتدن اولیان نسنه ایله قلبی مشغول
ایتمک دخی زیاده برامز در اگر مصلی ایله یا باشیه رد سلام ایدوب
یا خود بر کیمسه اندن بر نسنه طلب ایتدکده مصلی دخی لا ونعم دن
برینک یرینه باشیه یا کوزیه یا قاشیه اشارت ایتسه نمازی فاسد اولمز
عمل کثیر اولدو غیچون اما حلوانی نك احکام القرآن نام کلبنده ذکر
اولمشکه نماز قیلان کیمسه به بریسی سویلدکده مصلی اکا باشیه
جواب و یرمک لا بأسدر اما **ف** فن مصلی به بر کیمسه ایلرو کیت دیو
امر ایتدکده اول دخی انک امریه بمقدار ایلرو کیمسه یا خود صفک
اراسنه بر کیمسه کیردکده مصلی اکا توسیع ایچون طور دیغی بردن
بمقدار اوراق اولسه نمازی فاسد اولور اللهم امرینک غیریه امثال
ایلدیکچون امدی امر مذکورک واقع اولدیغی مصلی به لایق اولان
بودر که اول کیمسه نك امرندن صکره بمقدار اکتوب صکره اول فعلی
کشدی رأیه ایلسه نمازی فاسد اولمز اگر مصلی نماز ایچنده **اللهم**
اگر منی دیسه یا خود اللهم انعم علی دیسه یا خود اللهم اصلح امری
دیسه یا خود اللهم ارزقنی العافیه دیسه یا خود اللهم اغفر لی ولوالدی
والمؤمنین و المؤمنات دیسه نمازی فاسد اولمز کذلک اگر اللهم اغفر
لوالدی دیسه یا خود اللهم اغفر للمؤمنین و المؤمنات دیسه ینه فاسد
اولمز همان یونده اصل وقاعده بودر که ناسدن طلب ایتسی محال اولان

نسنه ایله نمازده دعا مقصد صلاة دکلدرا انکیچون هدایه ده ذکر اولمشکه
 اللهم ارزقنی دیمک ناسدن طلب ایتمسی محال اولان نسنه دن دکلدرا پس
 انی مصلی نماز ایچنده دیسه نمازی فاسد اولور ولکن اظهار اولان بودر که
 اندنصکره مال یا خود انک کی نسنه ذکر ایتمد بجه مجرد اللهم
 ارزقنی دیمکله نماز فاسد اولمز اگر مصلی اللهم اغفر لانی دیسه انده
 متأخرینک اختلافلی وارد در اظهار اولان عدم فساد در اگر مصلی
 اللهم اغفر لعمی یا خود خلانی یا اکا بکزر کلام دیسه بالاتفاق نمازی
 فاسد اولور قرآنده و مأثورده وجودی اولدیغیچون اگر مصلی اللهم
 ارزقنی رؤیتک یا خود اللهم ارزقنی جنتک یا خود اللهم ارزقنی حج بیتک
 دیسه نمازی فاسد اولمز انلر خلقدن طلب اولنور نسنه اولدیغیچون اگر
 مصلی اللهم ارزقنی دابة دیسه یا خود اللهم ارزقنی کرما دیسه یا خود
 اللهم ارزقنی زوجا دیسه یا خود اللهم اقض دینی دیسه نمازی فاسد
 اولور انلری ناسدن طلب ممکن اولدو غیچون اگر مصلی کتابة یا مکتوبه
 باقوب انده یا زیلان نسنه بی فهم ایلسه اگر اکا باقسی انده اولان
 شبئی فهم قصیدیه اولمز سه بالاتفاق انک نمازی فاسد اولمز اگر فهم
 قصیدیه باقدیسه نمازی فاسد اولمسی صاحب ملتقط ذکر ایلمش امام
 محمد دن دخی بویه روایت اولمش ولکن اجناسده انک نمازی فاسد
 اولدیغی ذکر اولنوب اول دخی امام بی یوسفدن روایت اولمش اما
 قول صحیح بودر که بوضو رنده دخی بالاتفاق فاسد اولمز هدایه ده
 وکافیده بویه ذکر ایتمشدر اگر مصلی قرآنی مصحفدن اوقسه یا خود
 محرابدن اوقسه امام اعظم قتنده فاسد اولور امامینه مخالف اولدیغی
 حالده انلرک قتلرنده نمازی فاسد اولمبوب بلکه مکر وهد ر اهل کتابة
 تشبه اولدو غیچون امام اعظم قتنده فاسد اولدیغنک وجهی بودر که
 انده تقلیب اوراق اولوب یا خود تعلم اولمغله عمل کثیر وارد انکیچون
 فاسد اولور ودخی امام اعظم قولی اوزره بو خصوصده قلیل وکثیرک
 بیننده فرق بو قدر اما بعضیلر دیمشلر که فاتحه مقداری اوقومد بجه
 فاسد اولمز بعضیلر دخی دیمشلر که برآیت اوقومد بجه فاسد

اولز بوقول جمله دن اظهار در دخی قراءت مذکور تک افساد صلاة
 ایتمسی مصلینک مصحفدن یا محرابدن اوقود بیغی نسنه بی حافظ
 اولما سیله مشروطدر اما اگر انلرک بردن اوقود بیغی نسنه بی حافظ
 ایسه بالاتفاق نمازی فاسد اولمز تعلم اولدیغیچون اگر مصلی بردن
 الینه طاش آلوب انی قوشه یا خود آخر نسنه بی آتسه نمازی فاسد
 اولور عمل کثیر اولدیغیچون اما اگر طاش مصلینک کندیله بیله اولوب
 انی قوشه یا آخر نسنه بی آتسه نمازی فاسد اولمز عمل قلیل اولدیغیچون
 ولکن اساءت ایتمش اولور نمازک غیر یله مشغول اولدو غیچون اگر
 مصلی کندیله بیله اولان طاشی انسانه آتسه لایق اولان انک نمازی
 فاسد اولمقدر نتمک انسانی قحیله یا الیسه اورسه فاسد اولدیغی کبی
 زیرا انده مخصوصه اولمغله عمل کثیر اولور ودخی اجناسده دیمشکه
 اگر مصلی پارمقارینک او جلیله برطاش آتسه نمازی فاسد اولمز
 کذلک ایکی طاش آتسه ینه فاسد اولمز عمل قلیل اولدیغیچون اما
 اگر براوق آتسه نمازی فاسد اولور عمل کثیر اولدیغیچون اگر مصلی
 جسدنی بر کره یا متوالیه ایکی کره قاشبسه نمازی فاسد اولمز عمل قلیل
 اولدو غیچون لکن مکروه اولور کذلک مرارا قاشبسه ولکن متوالیه
 اولسه مثلاً رکن واحده اولسه ینه فاسد اولمز اما اگر مرارا ومتوالیه
 قاشبسه نمازی فاسد اولور عمل کثیر اولدو غیچون بونده دخی هر کرده
 قاشبدیغی بردن النی قالدیروب بعده ینه قاشمقی شرطدر اما هر کرده
 النی قالدیرمدن مرارا متوالیات ایله قاشبسه جمله سی حک واحد اولمغله
 نمازی افساد ایلمز کذا فی الخلاصه ودخی اجناسده ذکر اولمشکه اگر
 مصلی بر کھله بی حرکات متعدده ایله قتل ایلسه یا خود برقاج کھله بی
 بر بر قتل ایلسه اگر هر کرده مابینی بر رکن اداسی قدر یوق ایسه
 نمازی فاسد اولور اما هر بر قتلک مابینی بر رکن اداسی قدر اولسه نمازی
 فاسد اولمز ولکن ترکی افضلدر اگر بر کیمسه مصلینک نماز قیلدیغی
 خانه به کیرمکه مصلیدن اذن طلب ایلسه یا خود مصلی یندا ایلسه
 مصلی دخی کندینک نمازده اولدیغی اکا اعلام ایچون قراءتی جهیر

ایستد یا خود اعلام قصد یله الحمد لله دیسه یا خود الله اکبر دیسه
یا تسبیح ایستد نمازی فاسد اولز اگر مصلی بی عورتی او یسه
وعورتی او پدیکندن مصلی به شهوت حاصل اولسه اول مصلینک
نمازی تمامدر اگر مصلید اولان عورتی زوجی او یسه کرک شهوتله
او یسون کرک شهوتسز او یسون عورتی نمازی فاسد اولور ۹ اگر
مصلی اولان مطلقه رجعیه سنک فرج داخلنه شهوتله نظر ایستد
مراجعة یتش اولور اما نمازی قول مختارده فاسد اولز چن مصلی به
شیطان وسوسه ایستد اول دخی لاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم
دیسه اگر اول وسوسه امور آخرتدن برامر ایچون اولورسه نمازی
فاسد اولز اما اگر امور دنیا دن برامر ایچون ایسه اول حوقله آنک
نمازی افساد ایدر اگر مصلی سهو ایدوب بر کیمسه به سلام و یرمک
مراد ایلوب السلام دید کده کندینک نمازده اولدیغنی تذکر ایدوب
سکوت ایستد علیکم دیسه ینه نمازی فاسد اولور زیر اسلام مذکور
خطاب قصد یله تلفظ اولدیغیچون کلام ناسدن اولمغله مفسد اولور
ودخی ذخیره ده ذکر اولمشکه نماز ایچنده یورون کیمسه حال مشیده
قبله به مستقبل اولوب قبله دن منحرف اولسه اگر یوریمسی براغوردن
دکل ایسه نمازی فاسد اولز ودخی مصلی مزبور مسجد ایچنده
اولدیغنی وقتده یوریمکله مسجددن طشره چقماق عدم افساده
شرطدر اما اگر صحراده ایسه آنک یوریمسک نمازی عدم افسادی
صفوفی تجاوز نمکله مشروطدر اگر اوکنده صفوف وار ایسه
اما اگر اوکنده صفوف یوق ایسه مشینک عدم افسادی موضع
سجودنی عدم تجاوز ایله مشروطدر تفصیلی بودر که چن مصلی
نماز ایچنده قبله جهتنه یوریمسه ولکن بر صف مقداری یورید کده
بررکن مقداری اکلنوب صکره ینه صف آخر مقداری یور یوب
ینه مکث ایدوب بوجله صفوف کثیره مقداری یوریمسه نمازی
فاسد اولز مکر مسجد ده اولدیغنی تقدیرده مکث مزبور ایله دخی
یوریمکله مسجد دن چقارسه یا خود صحراده اولدیغنی تقدیرده

یوریمکله

یوریمکله صفوفی تجاوز ایدرسه اول وقتده نمازی فاسد اولور و اگر
دفعه واحده ده ایکی صف مقداری یور یوب یا خود مسجد ده
اولدیغنی صورتده دفعه واحده ده مسجد دن چیقسه صحراده ایسه
اوکنده صفوف اولدیغنی تقدیرجه دفعه واحده ده صفوفی
کیمسه ینه نمازی فاسد اولور اوکنده صفوف اولدیغنی صورتده
همان موضع سجودنی کیمکله نمازی فاسد اولور بودکر اولنان تفصیل
رجل مصلی حقننده در اما عورت حقننده خانه سی مسجد کییدر
ابو علی نسفی قننده صحرای کییدر غیر یلرینک قننده ودخی بعض
مشایخ قننده مصلی طور دیغنی بدن یا خود صفدن یور یوب اوکنده
اولان صفردن اولکی صفده کی ارالغه وارسه نمازی فاسد اولز
اما اندن دخی ایلری اولان صفده کی ارالغه وارسه فاسد اولور
دیدیکی دفعه واحده ده یوریمسه فاسد اولور دیمکدر اگر مصلی
نماز ایچنده صاقز چیکنسه یا خود هلیج چیکنسه مجرد اوچ کره متوالیه
چیکنمکله نمازی فاسد اولور یونق شرط دکلدر و اگر چکنیوب
مجرد اغرنده طومغله اندن شی بسمیر مصلینک یونغانینه کده نمازی
افساد ایلز اما اگر مصلینک اغرنده شکر یا خود آنک امشالی اغرنده
ار بیان نسبه اولوب مصلی آنک اربیان اجراسنی یوتسه نمازی فاسد
اولور زیرا اول مقوله نسبه نک اکللی وجه مذکور اوزره اولمغله
اول کیمسه نماز ایچنده طعام اکل یتش اولور اگر مصلی قبل الصلاة
یدیکی طعامدن دیشلری اراسنده قلان طعامی نماز ایچنده یوتسه
اگر اول یوتدیغنی نسبه نخود مقداردن زیاده ایسه نمازی فاسد
اولور کذلک نخود مقداری دخی اولسه ینه فاسد اولور اما اگر نخود
مقداردن آزیمسه نمازی وصومی افساد ایلز بومسئله باب مکر و هده
تقدم ایلدی اگر بر کیمسه نمادن مقدم حلوا یوب آنک حلاوتی
اغرنده باقی ایکن نماز شروع ایلوب نماز ایچنده حلاوتلی تکر یکنی
یوتسه نمازی فاسد اولز (فروع شتی) بر کیمسه نماز ایچنده اغرنده
او فورسه اگر مسموع اولز سه نمازی افساد ایلز ولکن مکر و

۹ صاحب خلاصه بومسئله ده
فرقه اشارت ایدوب بدیشکه
زوجک تقبیلی جماع اولمغله
یعنی زوج فاعل جماع همان
آنک دواعی جماعی ایشلی
جماعدر اگر عورتده جماع
ایتسیدی عورتک نمازی فاسد
اولور دی کذلک عورتی تقبیلی
دخی مطلقا مفسد اولدیغیچون
کذلک زوجک عورتده جماع
مسی دخی مفسد جماع اولمغله
عورت فاعله جماعی معنای
آنک دواعی بی ایشلی
جماعدن اولز مادامکله
زوجنه شهوت غرض اولدیغنه
(شرح کیر)

اولور اگر مسموع اولدیغی تقدیرجه حروف تهجی حاصل اولورسه
مثلا اف و تف کی نمازی فاسد اولور اگر مصلی نماز ایچنده اوکسروب
انکله حروف حاصل اولسه مثلا امهوب کی و آنک امثالی نسنه دیسه
نمازی فاسد اولور مضطر اولدیغیچون کذلک اگر ککرسه انکله حروف
حاصل اولسه اگر ککر مکی دفع ممکن اولوب ککر مکده
مضطر ایسه نمازی فاسد اولور و اگر ککر مکی اختیاری
ایسه فاسد اولور و اگر مصلی نماز ایچنده استنبوب انکله حروف
حاصل اولسه نمازی فاسد اولور اگر بر کیمسه قاپوی قاقده مصلی
نماز ایچنده و من دخیله کان آمنای دیوب انکله مرادی اول کیمسه به
ایچری کیمکه اذن اولسه نمازی فاسد اولور کذلک اگر مصلی به
زه دن کذلک دیو سوال اولندقد اول دخی و بر ماطلة وقصر مشید
دیه یاخود مصلی به سنک مالک ندر دیو سوال اولندقد اول دخی
و الخلیل و البغال و الحمیر دیوب سائله جواب مراد ایله نمازی فاسد
اولور اگر مصلینک لسانه نعم لفظی جریان ایله اگر خارج صلاته
ایکن نعم لفظی حوق استعمال عادی ایسه کلام ناسدن اولمه
نمازی فاسد اولور والا فلا زیرا بو خصوصیه قرآنندن معدود اولور
اگر نعم معنای لغت فارسیه ایله آری دیسه بینه بو تفصیل اوزره
اولدیغی فتاواده مذکور در اگر مصلی نمازده انجیلدن یاخود توراندن
اوقسه اگر اوقود بیغی ذکر دکل ایسه نمازی فاسد اولور اگر مصلی
نماز ایچنده شعر اوقسه انده ذکر دخی اولسه بینه نمازی فاسد اولور
اگر مصلی دیشلری اراسندن چقان قانی بو تیه اول بو تدبیغی قان
اغز طلوسی اولدجه نمازی فاسد اولور کذلک اگر مصلی اغز طلوسندن
آز قوصوب اول قوصنتی آنک اغز نه کلمش ایکن بینه جو قنه عودت
ایندکده انی مصلی جو قنه صالور میوب امسا که قادر اولسه
نمازی فاسد اولور اگر مصلی فتیلک بورتی آله نمازی فاسد اولور کذلک
اگر رداسنی کیمسه یاخود برال ایله کوتور بلان خفیف نسنه بی نماز
ایچنده یوکلنسه یاخود صبی بی یا بر ثوبی آموزینه یوکلنوب انکله

نماز قیلسه بینه فاسد اولور اگر مصلی نماز ایچنده دابه به بینه نمازی
فاسد اولور اما اگر دابه دن اینسه نمازی فاسد اولور اگر مصلی مسنی
کیمسه نمازی فاسد اولور مکر مستی واسع اولوب بر ایله کیمک ممکن
اولورسه فاسد اولور مستی چقار مق دخی بویه در اگر مصلی نماز
ایچنده دابه سنه او یان طاقسه یاخود دابه سنی اگر لسه یاخود
دابه سنک اگرینی آله نمازی فاسد اولور اگر دابه سنک لجامنی نماز
ایچنده طوتسه یاخود دابه نک لجامنی چقارسه نمازی فاسد اولور
اگر مصلی نماز ایچنده ازارینی یاخود طوتی بغلسه نمازی فاسد
اولور اما اگر طوتی چقارسه فاسد اولور اگر مصلینک نماز ایچنده
پدندن آبدستی موجب اولان حدث سماوی ظهور ایله اکلنوب
علی الفور کیمدر واروب آبدست مهماتندن غیری نسنه ایله مشغول
اولوب همان آبدست آلوب ائمه حنفیه قنده بقیه صلاتی اول
قیلدیغنک اوزر بینه بنالیدر ولکن بو ائنده صلاته منافی اولان نسنه
اکا عارض اولماقی شرطدر مثلا آنک اول ائنده سو یلمسی بنایه
منافیدر ایددی واروب آبدست آلوب نمازی قیلنجه برسوز سو یلمسه
اول نمازی حدث واقع اولدیغی بردن باشلیوب قیلق جائزدر ولکن
استنباف ایدوب یعنی اول نمازی بینه ابتدادن باشلیوب قیلق افضلدر
به ضیلری دیشلر که امام و مقتدینک حقنده افضل اولان بنادر
فضیلت جماعتی احرار ایچون مکر جماعت اخرا ایله استنباف ممکن
اولور سه اول وقتده انلره دخی ابتدادن باشلق افضل اولور
بوندر نکره بینه معلوم اوله که نماز ایچنده حدث سبقت ایتمکله آبدست
آله کیدن منفردا کردیلر سه ممکن اولدیغی صورنده نمازی آبدست
آلدیغی مکانه اتمام ایدر و اگر انده اتمام ممکن اولور سه اکا اقرب اولان
موضعده اتمام ایدر و اگر دیلر سه اول حدث سبقت ایتمدیکی مکانه
کلوب اول قیلدیغی برده اتمام ایدر اما مقتدی بعد الوضوء البته بینه
اول قیلدیغی مکانه کلوب انده اتمام لازمدر اگر امام هنوز نماز دن
فارغ اولدیه حتی آنکله امامت مایندده صحت اقتدایه مانع اولور

نسنه اولدیغی برده قیلسی صحیح دکلدر اما اگر اول مقتدی آبدست
 آلوب کلنجه امامی نماز دن فارغ اولمش ایسه اول دخی منفرد کی
 نه مکانه دیلر سه قیلقدن محیردر بومسئله ده امامک حکمی مقتدینک
 حکمی کیدر زیر امام اولان کیمسه نه حدت سبقت ایتدکده بر کیمسه بی
 استخلاف ایسه امام بعد الاستخلاف اکامقتدی اولور بوندنصکره
 معلوم اوله که امام اولان کیمسه به نماز ایچنده حدت واقع اولدقده
 آخر کیمسه بی برینه خلیفه قیلق بالاتفاق جائزدر * لما روی عن عمر
 رضی الله تعالی عنه انه دخل فی الصلاة ثم اخذ بید رجل وانصرف
 ثم قال لما دخلت فی الصلاة وکبرت را بنی شیء فلمست بیدی فوجدت
 بلة * وینه معلوم اوله که حدت واقع اولان مصلی به نماز نه بنا جائز
 اولسی بعد الحدت انک علی الفور آبدست تدارکنه کتمسبله مقیددر
 اما اگر مصلی مزبور بعد الحدت مکانه بر رکن مقداری اکنسه
 قول صحیحده نمازی فاسد اولور مکر حدت نومله اولوب بر زمان
 مکشدنصکره او یانسه بعد الوضوء بنایه مانع اولمز اگر اول کیمسه
 آبدست المغه کیدر کن یا خود کلور کن قرآن اوقسه قول صحیحده
 فاسد اولمغله بنایه منافیدر واکر آبدسته کیدر کن یا کلور کن مجرد
 ذکر ایسه قول اصحده ضرر ایلز اگر رکوعده ایکن حدت واقع
 اولدقده رکوعدن باشی تسمیع ایدر ک قالدرسه نمازی فاسد اولور
 كذلك سجده ده ایکن حدت واقع اولدقده تکبیر ایدرک باشی
 سجده دن قالدرسه کرک اتمام نیتله اولسون کرک اولما سون نمازی
 فاسد اولور اما اگر اول تکبیر ایله آبدسته کتمکلی قصده ایسه انکله
 نمازی فاسد اولمز اگر حدت واقع اولسی قهقهه سبیلله اولوب
 یا خود باش یار یغندن یا غیریدن قان سیلان ایتکله یا خود کنه
 مقوله سنک یا غیرینک اصرد یغندن قان سیلان ایتسبلله اولسه
 اول کیمسه آبدست آلدقده اول نمازه ابتداسندن باشلیوب قیلار
 انلردن بریسی حدت سماوی اولدو غیچون کذلک اگر حدت سبق
 ایتیموب لکن مصلی به نماز ایچنده نجاست مانعه اصابت ایسه واروب

اول نجاستی بود قد نصکره نمازی استیناف ایدر بنا ایلز خلافا لابی
 یوسف واکر مصلی به حدت واقع اولمغله نجاست کندن صدور
 ایتش اولسه بالاتفاق بنا ایدر واکر مصلینک غیری کیمسه نک حدشدن
 اصابت ایتش اولسه ینه بنا ایلز کذلک اگر مصلینک بر موضعهده
 چبان اولسه انی صقمغله قان سیلان ایتسبلله واقع اولان حدت
 ایچون آبدست الدقده ینه بنا ایتیموب بلکه اول نمازی استیناف ایدر
 اما اگر اول چبانک اوزرنده سیلان جراحت مانع اولان نسنه
 من غیر مسقط سقوط ایتسبلله اول چباندن نسنه سیلان ایتسندن ناشی
 واقع اولان حدت ایچون الدیغی آبدست نصکره بناده اختلاف
 واردر بعضیلری اول حدثه صنع عباد اولمغله بنا ایتسه ذاهب
 اولمشلر بعضیلری دخی بومسئله اختلاف مذکور اوزره اولسنه
 ذاهب اولمشلردر ودخی اگر حدت مصلینک آقسر مسندن واقع
 اولسه ینه بناده اختلاف اولمشلردر ولکن اظهر اولان بودر که
 آقسر مق سماوی اولمغله بنا ایتسی جائزدر واکر حدت مصلینک تنخی
 سبیلله اولسه قول اظهر عدم بنادر واکر مرأه نک نماز ایچنده برده سی
 یاش اولوب بغیر صنع دوشسه اول مرأه بعد الوضوء بالاتفاق
 بنا ایدر واکر اول عورتک تحر یکی سبیلله دوشسه ینه مسئله اختلاف
 مذکور اوزره در ودخی اگر حدت مصلینک بدندن اولسه مثلاً
 انما یا خود جنون واقع اولمغله اولسه بعد الوضوء بنا ایلز کذلک
 اگر حدت موجب غسل اولسه احتلام کی ینه بنا ایلز ودخی اگر
 حدت واقع اولان مصلی مذکور آبدسته ضروری اولیان فعل
 ایله اشتغال ایسه مثلاً بعد الحدت آبدسته کفایت مقداری صو
 یولوب انک استعماله قادر ایکن اول صوبی کچوب اندن ابراق
 موضعه کیدوب آنده آبدست ایسه ینه بنا جائز اولوب استیناف ایدر
 ودخی اول کیمسه قول اصحده اعضای وضوئی او چر کره بویوب
 سائر سنن وضوئی دخی بالتمام اشلمسی جائزدر اگر مصلی مزبور ک
 آبدست المسی ایچون حوضده بر موضع اولوب لکن آبدستی اول

موضع بدن آلبوب موضع آخره تجاوز ایدوب آبدستی اندن آکسد
اگر اول موضع بدن تجاوزی لعذر ایسه مثلا مکان اولده مضایقه
اولدینگی ایچون ایسه انک بناسی جائز اولور والا فلا اگر مصلی
مزبور ابدست ایچون حوضه قصد ایلسه ولیکن اول حوضدن
اقرب منزلده صوارسه اگر انک ایله حوضک ما بین ایکی صف
مقداری واریسه اول حوضه کتمکله انک نمازی فاسد اولمز اگر دخی
زیاده ایسه اکا وارمق ایله نمازی فاسد اولور ودخی اگر مصلی مذکورک
عادتق حوضدن آبدست المق اولغله بعد الحداث حوضه کیدوب اندن
قریب اولان بیتنده صو اولدینگی اونوتسه بعد الوضوء بناسی جائز
اولور واکر حوض بعید اولوب لکن اندن یقین موضعده صو قبوسی
اولسه اول کیمسه عادت معروفه سی اوزره حوضدن آبدست آلوب
بنا ایدر صو قبوسی ترک ایدر زرا قیودن صو چکمک قول مختار
اوزره بنایه مانعدر اگر حدث واقع اولان مصلی به بعد الانصراف
صلاته منافی اولان نسنه عارض اولسه کلام و امثالی کبی یا خود
کشف عورت واقع اولسه بنا ایلسی جائز اولمز حتی اگر عورت باشی
مسح ایچون کشف ایلسه یا خود قوللرینی یومقی ایچون کشف ایلسه
قول صحیحده بنا ایدر من کذلک رجل یا مرأه استنجایچون کشف
عورت ایلسه ظاهر منهدده بنا ایدر منزل بعضیلری دیمشله که اگر
مرأه به کشف عورت ضروری ایسه انک بعد الکشف بناسی جائز
اولور ودخی حدث واقع اولان مصلی به سنت اولان آبدست ایچون
کتدیکي وقتده بکوله رک و بورتی طوته رق کتمکدر تا که کورنلر
سوء ظن ایتموب بلکه بورتی قنماش ظن ایلیدر ودخی امامه حدث
واقع اولد قده طریق استخلاف بودر که امامته لایق اولان
بر کیمسه بی جماعتدن استخلاف ایدوب انی اندن یا ثوبندن یا دوب
محرا به چکریا خود اشارت ایدر لکن کلام سو یلر ودخی اگر نمازی
مسجدده قبلارسه مسجدی چیمادن استخلاف ایدر اگر صحرا ده
قبلارسه صفوی تجاوز ایتدن استخلاف ایدر اگر استخلاف ایتموب

مسجد دن حقیقه یا خود صفوفدن تجاوز ایتسه قومک صلاتی
باطل اولور اما امامت صلاتی باطل اولمسنده ایکی روایت وار در
لکن اظهیری عدم بطلاندر زرا امام کندی حقه منفرد کبیدر
ودخی خلیفه نک امامته صالح اولسی شرطدر خلیفه مسبوق دخی
اولسه جائزدر اگر امام ایله برکشیدن غیر کیمسه اولسه اول کیمسه
امامته صالح ایسه من غیر تعیین استخلافه متعین اولور اگر اول کیمسه
صبی یا امرأه اولغله امامته صالح اولسه مسئله ده اختلاف واردر
بعضیلری دیمشله که ینه اول کیمسه متعین اولور لکن امامته صالح
اولغله انک و امامت نمازی فاسد اولور لکن قول اصح انک امامته
متعین اولما سیدر پس بو خصوصده انک نمازی فاسد اولوب امامت
اولمز اگر مصلی به سبق حدث رکوع یا سجود ایچنده واقع اولسه واروب
آبدست الدقدن صکره نمازی بناده اولمز رکوع و سجودی ینه اعاده ایدر
زرا مصلی به نمازده بر کندن بر کنه انتقال طهارت ایله اولمق شرطدر
بو شرط مقداری بولنما غله ایچنده حدث واقع اولان رکعی اعاده ایدر
اگر اعاده ایلسه جائزدر کلدرا اما اگر رکوعده یا سجودده ایکن
برقانش سجده خاطر ینه کلسه اول سجده بی ایتد کدن صکره اعاده
واجب اولمز بلکه مستحبدر بو خصوصده امام ابی یوسفدن اعاده
رکوعک لزمی روایت اولمشدر انک قتده قومه فرض اولدینگیچون
(باب سادسه اون فصل ذکر اولندی فصل اول سجود سهو
بیاننده در) قول صحیح اوزره سجود سهو واجبدر بعضیلر سنتدر
دیمشله سجود سهو و جوبی نمازک واجباندن برواجبی ترک ایله در
وبرواجبی محندن تأخیر ایله در وبرکعی محندن تأخیر ایله در سنن
و مستحباتی ترک ایله سجود سهو واجب اولمز مثلا تعوذ و تسمیه و ثنا
و تأمین و تکبیرات انتقال و تسبیحات کبی و فرائضی ترک ایله واجب
اولمز زرا اگر مصلی بر فرضی ترک ایلسه ککر تدارک ایدوب اعاده
ایترسه انک ترکی مفسد صلاتدر سجود سهو ایله تکمیل اولمز اما واجبی
ترک مثلا وتره قراءت قنوتی اونوتقی کبی یا خود قعدتینک برنده

تسهیدی ترك و تكبيرات عیدینی ترك ایتمك كییدر و امام اولان کیمسه
 کیرلو اوقنا جق یرده جهرایله اوقومق و جهرایله اوقنا جق یرده کیرلی
 اوقومقدرا مانع فردا اولان کیمسه به جهریه ده کیر او او قغله سجود سهو
 واجب اولمز زیر منفرد مخیر در دیلرسه جهریه ده جهرایله اوقور
 دیلرسه کیرلو اوقور ~~ك~~ ذلك منفرد موضع اخفا ده جهرایله
 ظاهر روایتده اكا سجود سهو واجب اولمز اما نوادر روایتده واجب
 اولور ابن همامك دخی میلی اكا در زیر اخفا منفرد واجب اولمغله
 واجبی ترك ایتمش اولور بعضیلر دخی دیمشلكه اكر موضع اخفا ده
 منفرد امامك جهری کی جهرایلر سه سجود سهو واجب اولور اما اكر
 كندی ایشیده جك مقدار جهرایله واجب اولمز ذخیره ده ذكر
 اولمشكه سجود سهو التي سبب ایله واجب اولور اولکی سببی تقدیم
 ركن در مثلا اكر مصلی سهو ایدوب قبل القراءه ركوع ایله سجود
 قبل الرکوع سجود ایله اول ركوع و سجود معتبر اولوب مصلی
 مز پوره تدارك صلاة لازم اولوب صورت اولی ده قرائتی ادا نصکره
 ینه ركوعی اعاده و صورت ثانیه ده ركوعی ادا نصکره ینه سجودی
 اعاده فرض اولور ولیکن ارکان صلاتدن اولان ركوعی و سجودی
 صورتینده تقدیم بولمغله اول مصلی به سجود سهو واجب اولور
 سجود سهو سبب ثانی تأخیر ركن در مثلا اكر مصلی سهو ایدوب صلب
 نمازدن اولان سجده بی ترك ایله یعنی نمازك برکعتدن بر سجده سنی
 ترك ایدوب صکره نمازی تمام ایتمدن اول سجده بی تذکر ایله اتی قضا
 ایدر ولیکن اول ركنی محلدن تأخیر ایتمكه سجود سهو واجب اولور
 یاخود ركعت ثانیه به قالقماغی تأخیر ایله یعنی ركعت اولینك سجده
 ثانیه سندن نصکره بر مقدار اوتوروب ركعت ثانیه به صکره قالقسه ینه
 ركنی محلدن تأخیر اولمغله سجود سهو واجب اولور سبب ثالث تکرار
 رکندر مثلا اكر مصلی سهو ایکی ركوع ایله یاخود اوچ سجود
 ایله اكا سجود سهو واجب اولور سبب رابع واجبی بر صفتدن
 بر صفته تغیردر مثلا اكر مطلق مصلی سهو قرائتی جهرایله صلاة

اخفا ده یاخود امام صلاة جهریه ده اخفا ایله سجود سهو
 واجب اولور سبب خامس ترك واجبدر مثلا اكر مصلی سهو ایدوب
 فرائضده قعده اولی بی ترك ایله یاخود قنوتی یا تكبيرات عیدینی
 یاخود واجباتدن انك امثالی نسنه بی ترك ایله سجود سهو واجب
 اولور سبب سا دس بتون نمازه مضاف اولان سنتی تکرار انك امثالی
 تشهد در مثلا تشهد صلاة دیرلر تشهد قعده دیمزلر اما برادر
 سنت دخی وارد در که جیع صلاته مضاف قیلنر مثلا تسبیح ركوع
 و تسبیح سجود کی انك تركی سبب سجود اولمز دخی تشهدی تركه
 سنت صلاتی ترك ایله سجود سهو واجب اولدیغی تشهد اولك
 سنت اولدیغی روایت اوزره در اما بعض مشایخ دیمشلكه قعده
 اولی ده تشهد واجبدر محققینك ذاهب اولدیغی ظاهر روایت دخی
 بو در ایمدی بو روایت اوزره سهوا انك تركی ایله لازم كن سجود سهو
 واجبی ترك سببیه واجب اولان سجود سهو قیلننر شدی به دك
 ذكر اولنان نسنه سجود سهو حقه ده دنیلان كلامك مجوعیدر
 بعضیلر دیمشلكه بومذ كورك جله سی ترك واجبه راجعدر پس سجود
 سهو ك وجوبی شیء واحد سببیه اولور مثلا ارکان صلاتدن هر بر ركنی
 محلدن ایتمك واجب اولمغله بر ركنی تقدیمده یاخود تأخیرده واجبی
 ترك ایتمش اولور دخی تکرار رکندن اول ركعتك مابعدنی تأخیر لازم
 ككوره ینه واجب اولان انتقالی ترك ایتمش اولور باقیلری دخی ظاهر
 اولمغله بوقیاس اوزره در یعنی جله سی شیء واحد راجعدر اكر مصلی
 نماز جائز اولاجق قراءت مقداری صلاة اخفا ده سهوا جهرایلر
 یاخود صلاة جهریه ده سهو ایله اول مقدار اخفا ایله قول اصح
 اوزره مقدار مذکور ایله اكا سجود سهو واجب اولور اكر جهری
 یا اخفا سی مقدار مذکور اوزره اولسه اكا سجود سهو واجب اولمز
 ظاهر روایتده بومسئله ده جهرایله اخفا یننده فرق بوقدر اما
 روایت نوادرده فرق ایدوب دیمشكه اكر مصلی صلاة اخفا ده سهوا
 جهرایله كرك آزا ولسون كرك چوق اولسون اكا سجود سهو

واجب اولور واکر صلاة جهریه ده اخفا ایلسه انده تفصیل
بودر که اگر بتون سوره فاتحه بی یاخود اکثری اخفا ایلسه یاخود
برسوره دن اوج فیصه آتی یاخود براوزون آتی اخفا ایلسه ینسه
سجود سهو واجب اولور اما اگر آیت قصیره بی اخفا ایلد یسه
امام اعظم قنده ینسه واجب اولوب امامین قتلنده واجب اولور
ایمدی نوادرده جهرایله اخفای فرق ایلدیکی آنکیچوندرکه صلاة
مغرب وعشا کی بعض جهر یانده اخفا مشروع اولمغله موضع
جهرده اخفا اخف اولمغین کثرت ایله مقیددر اما صلاة اخفا ده
اصلا جهر مشروع اولمغله قلیل و کثیری مساوی اولوب مجرد
جهرایله سجود سهو واجب اولور غنیة الفقهاء ذکر اولمشکه اگر
مصلی صلاة رباعیه ده سهوا رکعت خامسه یه قاقسه یاخود رکعت
ثالثه ده باشی سجوددن قالدرد قد نصکره اوتور سه یاخود صلاة
مغرب ده رکعت ثانیه ده اوتور میوب ثالثه یه قاقسه یاخود صلاة فجرده
رکعت ثالثه یه قاقسه یاخود جمیع صلوات ده رکعت اولی دن باشی
قالدرد قد اوتور سه قیام صورتلرنده مجرد قیام ایله سجود سهو واجب
اولور قعود صورتلرنده مجرد قعود ایله سجود سهو واجب اولور زیرا
قیام صورتنده تشهد واجبی یاخود سلام واجبی تا خیر ایتمش اولور
قعود صورتنده قیام رکعتی تا خیر ایتمش اولور اگر مصلی سهوا رکعت
ثالثه یه قاقسه باشلسه اگر قعوده یقین ایسه اوتورر ولکن بو صورتده
اکا سجود سهو واجب اولمسنده بین المسایخ اختلاف وارد قول اصح
عدم وجوب بدر زیرا فعل مزبور قیامدن معدود اولوب بلکه قعود
اولمغله ساهی مذکور قاعد منزله سنده در ودخی بو حکمده قعوده
اولی ایله قعوده اخیره یننده فرق یوقدر مصلی مزبورک قعوده
اقرب اولسی دیزلنی یردن قالدرد مدخی وقتنده در صاحب محیط
دخی بویله ذکر ایلمشدر ولکن اصح اولان بدرالدین کردر ینک ذکر
ایلدیکیدر اول دیمشکه اگر مصلینک نصف اسفلی طوغرلمش ایسه
قیامه اقرب اولور والا قعوده اقربدر اگر مصلی مذکور قیامه اقرب

ایسه اوتور میوب همان قاقوب نمازی قبل از کیدر ولکن واجب اولان
بودر که اول کیمسه قعوده اولی بی ترک ایلدیکچون سجود سهو ایدر
بو ذکر اولسان تفصیل امام ابی یوسفدن روایت اولنوب مسایخ
بخاری بوروایتی اختیار ایتمشدر اما ظاهر روایتده مصلی مزبور
ایاق اوزره قاقوب طوغرلمد بجه قعوده عودت ایدر اگر ایاق اوزره
قاقوب طوغرلمش اولور ایسه عودت ایلمش شیخ کمال الدین ابن الهمام
قول اصح بودر دیمشدر وحضرت رسول علیه السلام قول
شربنی دخی اتی مؤیددر بیورمشکه * اذ اقام الامام فی الركعتین ان ذکر
قبل ان یستوی قائما فلیجلس وان استوی قائما فلا یجلس ویسجد
سجدین للسهو * بوتد نصکره ینسه اگر مصلی مذکور قیامه اقرب
اولد قد نصکره قعوده عودت ایلسه بعضیلری انک نمازی فاسد
اولور دیمشدر ولکن قول اصح اوزره فاسد اولور واکر قاقوب
طوغرلمد قد نصکره عودت ایلسه قول اصحده انک نمازی فاسد اولور
زیرا قعوده اولی فرض دکل اینکن مصلی شروع ایلدیکی فرض
اولان قیامی انک اچلیچون ترک ایتمکله تکمیل جنایت بولنوب آنکیچون
فاسد اولور قنیه ده ذکر اولمشکه اگر امام قعوده اولی دن قالدردن
صکره قعوده عودت ایلسه انکله بیله قوم عودت ایتمزل بعضیلر انلر
دخی بیله عودت ایدرلر دیمشدر انتهی قنیه ده نقل اولنان قول مذکور
نمازک قعود مذکور ایله عدم فسادنی افاده ایدر وینه قنیه ده ذکر
اولمشکه اگر مقتدی قعوده اولی ده تشهدی اوندوب قاقوب صکره
تذکر ایلسه اول مقتدی قعوده عودت ایدوب تشهدی ایدر امامه
متابعیت لازم اولدیفیچون تکیم بر کیمسه امامه قعوده اولی ده یتشوب
انکله بیله اوتور دقد مسبق مذکور تشهد شروع ایتمدن امام
قاقسه اول مسبق امامک تشهدنه تبعیتله تشهد ایدوب بعده قاقار
اما امام منفرد بونک خلافتنده یعنی انلر قعوده اولیده تشهدی اوندوب
بعد القیام ذکر ایتمشدر عودت ایدوب تشهد ایتمزل اگر مصلی ابکی
اولی رکعتلرک برنده سهوا سوره فاتحه بی متوالیا تکرار ایلسه یاخود

رکوعه یا سجده ده یا موضع تشهد ده فاتحه بی قرائت ایلسه سجده
 سهو واجب اولور صورت اولی ده واجب اولان ضم سوریه بی تأخیر
 ابتدا یکچون اندن ماعداسنده قرائت مشروع اولمان یرده قرائت
 ایلدیکچون اگر مصلی مزبور فاتحه بی قرائت ایدوب بعده سوریه بی
 قرائت ابتدا کد نصرکه ینه فاتحه بی قرائت ایلسه سجود سهو واجب
 اولر کذلک اگر سورة فاتحه بی قرائت ایدوب الابر حرفنی ایتسه صکره
 ینه فاتحه بی اعاده ایلسه ینه سجود سهو لازم اولر کذا فی الخلاصه
 اگر مصلی سورة فاتحه بی ایکی آخرکی رکعتلرک برنده ایکی کره قرائت
 ایلسه یا خود اید فاتحه به سورة ضم ایلسه یا خود مجرد سوریه بی
 قرائت ایدوب فاتحه بی قرائت ایتسه یا خود قعده اخیره ده ایکی کره
 تشهد قرائت ایلسه یا خود قائما یارا کما یا ساجدا تشهد ایلسه
 بوضو نلرده مختار اولان اکا سجده سهو لازم اولما قدر انلرده ترک
 واجب اولدیغیچون زیرا بالکنز فاتحه نیک آخرینده علی سبیل الوجوب
 تعیین یوقدر قیام و رکوع و سجود ایسه محل ثنادر تشهد دخی
 ثنا اولغله محلنده واقع اولش اولور و بعضیلر دیمشکره اگر قیامده
 فاتحه بی قرائت نصرکه تشهد ایلسه سجود سهو لازم اولور بوقولی
 امام سروجی تصحیح ایتشد بعضیلر دخی اگر رکوعده یا سجودده
 تشهد ایلسه سجده سهو لازم اولور دیمشکره اگر مصلی قعده اولی ده
 سهوا تشهدده زیاده ایدوب * اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد *
 دیسه بالاتفاق اکا سجود سهو واجب اولور فرضی تأخیر ابتدا یکچون
 امام اعظمین روایت اولمشکه مصلی مزبور برحرف زیاده ایتمکه
 انک اوزر ینه سجده سهو واجب اولور دیمش دخی امامیندن روایت
 اولمشکه اگر مصلی مذکور * اللهم صل علی محمد * دیسه سجده
 سهو لازم اولر اما اگر علی آل محمد دیسه واجب اولور دیمشکره بونک
 تفصیلی بحث تشهدده یکمشدرا اگر مصلی ایکی آخرکی رکعتلرده
 قصدا سکوت ایلسه اساعت ایدر یعنی پرامز ایش ایتش اولور و اگر
 سهوا سکوت ایدر ایسه آخرینده فاتحه قرائتی واجب اولدیغنه بناء

سجود سهو واجب اولور امام ابی یوسف دیمشکه اکا سجود سهو
 واجب دکلدر زیرا انک قعده اخیرینده قرائت فاتحه واجب دکلدر
 بونک تفصیلی بحث قرائتده تقدم ایلدی اگر مصلی قعده اخیره ده
 تشهد دنطکره قرآن اوقسه سجود سهو لازم اولر زیرا تشهد محل
 دعا و ثنا اولغله قرآن دخی انلری مشتمل اولوب قرائتی محلنده واقع
 اولش اولور اگر مصلی سهوا ترک ابتدا یککی بعدالر کوع تذکر ایلسه
 قرائت قنوت ایچون قیامه عودت ایلر ور کوعدن باشنی قالدرد قعده
 دخی قرائت قنوت ایلر محلی قوت اولدو غیچون اما هنوز رکوعه
 ایلرکن تذکر ایلسه انک قرئت قنوت ایچون قیامه عودتده ایکی
 روایت واردر بعضیلر عودت ایدوب قرائت ایدر دیمشکره ولکن اصح
 اولان عودت ایتمکدر و مصلی مزبور رکوعده دخی قنوت ایلر
 مصلی مذکور حقننده امام ناطقی دیمشکه اول کیمسه قیامه عودت
 ایتسه ده ایتسه ده سجود سهو ایدر خلاصه ده دخی دیمشکه عودت
 ایتسه ده ایتسه ده وقنوت اوقسه ده اوقومسه ده انک اوزر ینه سجود
 سهو لازمدر اما اگر مصلی قیامده فاتحه بی یا خود سوریه ترک
 ابتدا یککی رکوعده تذکر ایلسه قیامه عودت ایدوب قرائت ایدوب
 ینه رکوع ایدر اگر رکوعی اعاده ایتسه نمازی فاسد اولور قیامه
 عودتی ایله رکوع اول معدود اولماغله اگر رکوعی اعاده ایتسه
 اول نمازده رکوعی ترک ایتش اولور اگر مصلی مزبور قیامه عودت
 ابتدا کده قرائت ایلسه رکوع اول معدود اولوب اعاده رکوعه
 حاجت اولدیغنده ایکی روایت واردر اگر مصلی او ایله نمازنده اتمام
 ظنیله ایکی رکعتده سلام و یروب صکره ایکی رکعت قبلدیغنی تذکر
 ایلسه نمازی تمام ایدوب سجود سهو ایدر سلامی سهوا واقع
 اولدیغیچون اگر مصلی مزبور اول نمازک جمعه یا خود مجرد اولسی
 ظنیله ایکی رکعتده سلام و یرمش اولسه نمازی استیناف ایدوب
 یکیدن قبلار زیرا بوضو رنده یقینا ایکی رکعت قبلدیغنی عالم اولدیغنی
 حالده سلام و یرمکه سلامی عمدا واقع اولوب اول سلام ایسه انک

نمازی قطع ایدر اگر مصلی در رکعتی اولان نماز روزه قعدہ اخیرہ
 سهو ایدوب بشنی رکعتہ قالعہ خامسہ ده سجده ایتمدیکہ تذکر
 ایتمکله قعوده عودت ایدوب وتشهد ایدوب سلام ویرر بعدہ سهو
 ایچون سجده ایدر قعدہ تأخیر ایلدیکچون واکر مصلی من بور
 رکعت خامسہ بی سجده ایله قیدایش اولسه امام اعظم ایله امام ابی
 یوسف قتلنده انک فرضی باطل اولوب اول نماز نفلہ منحول اولور
 امام محمد قتلنده اول نماز باطل اولوب فرض و نفلدن برینک
 برینه اولمز قول اصح اوزره امامینه کوره مصلی مذکور اول رکعت
 خامسہ به رکعت سادسہ بی دخی ضم ایدوب الی رکعت نافله قیلش
 اولق مندوبدر ضم ایتمه دخی برنسنه لازم کلمه بوندنصرکه معلوم
 اوله که مصلی من بورک فرضی باطل اولسی امام ابی یوسف قتلنده
 رکعت خامسہ ده سجود ایچون مجرد باشی به قومله حاصل اولور
 نیرا امام ابی یوسف قتلنده سجودک تمامی مصلی باشی به قومق
 ایله در اما امام محمد قتلنده تمام سجود رفع رأس ایله اولمفلله مصلی
 مذکورک بطلان فرضی باشی رکعت خامسہ نک سجودندن قالدیرمق
 ایله در بومسئله ده فائده خلاف بودر که اصکر مصلی مرقوم باشی
 سجده دن قالدیرمدن اکا حدث سبقت ایلمه آیدست اکوب تشهد
 ایدر امام محمد قتلنده انک فرضی صحیح اولور امام ابی یوسف قتلنده
 فرضی صحیح اولوب نفلہ منحول اولور بومسئله ده مختار اولان امام
 محمد قولیدر دخی مصلی مرقومک نمازی نفلہ منحول اولدقدنصرکه
 بعض مشایخک قولی اوزره سجود سهو ایدر ولکن قول اصح عدم
 سجود در اگر مصلی رکعت رابعه ده اوزوربصرکه قبل السلام
 رکعت خامسہ به سهوا قائم اولسه سجده ایتمدیکه قعوده عودت
 ایدوب سلام ویرر دخی سلام واجبی تأخیر ایلدیکچون سجده
 سهو ایدر دخی قعوده عودت ایتمدوب انک قائمنا سلام ویرمسی
 جائز دکدر صلاة مطلقه ده قائمنا سلام مشروع اولدیفیچون
 اگر مصلی من بور خامسہ به سجده ابتدی ایسه فرضی تمام اولور

ولکن

ولکن اول رکعتہ بر رکعت دخی ضم ایدوب تحریمه فرض ایله انتقال
 صحیح اولدیفیغه بناء اول ایکی رکعت نافله اولور و مصلی مذکور
 اشخاصنا سجده سهو ایدر واول ایکی رکعتک سنت ظهر وعشا
 مقامنه قائم اولسنده اختلاف اولوب بعضیلر اولور دیمشدرولکن قول
 اصح عدم قیامیدر ودخی صلاة مغربده سهوا رابعه قیام وصلاة
 فجرده ثالثیه قیام حقننده اولان کلام رباعیاته خامسہ به قیام حقننده
 اولان کلام کبیر ودخی معلوم اوله که مصلی من بورک صلاة ظهر
 وعشاومغربده اولان ضمتک جوازنده سوز بوقدر انلردنصرکه نفلک
 کراحتی اولدیفیچون اما صلاة فجر وعصرده انک بر رکعت دخی ضم
 ایتمسنده اختلاف وارددر بعضیلری انجق صلاة عصرده صورت
 اولی ده ضم ایدر دیمشدر بعضیلر دخی مطلقا ضم ایدر دیمشدر قول
 ثانی مختاردر زیرا بعد صلاة العصر و بعد الفجر صلاة نفلدن نهی
 وارد اولدیفی قصدا شروع اولنان نافله در یوخسه من غیر قصد
 واقع اولان دکدر کذلک اگر برکپسه آخر ایلمه تطوعه شروع
 ایدوب بر رکعت قالدقده فجر طلوع ایلمه اولی اولان اول کپسه
 اول نمازی اتمام ایدوب صکره سنت فجری قتلقدنر زیرا اول کپسه
 بعد الفجر سنت فجردن زیاده ایله قصدا تنفل ایتمش اولمز اما ان
 سجده سهوی کتدینه اصالة وقومه تبعاً ایجاب ایدر اما اصکر
 امام اولان کپسه سجده سهوی ترک ایلمه مؤتم دخی سجده ایتمز
 امامه اویان کپسه نک سهوی کتدینه وامامنه سجده سهو ایجاب
 ایلمز اصکر مصلی سلامدن سهو ایدوب یعنی نمازندن خروج
 ظنیله بررکن مقصداری یادخی زیاده قعدہ اخیره بی اطاله ایدوب
 صکره عدم خروجنی یقینا یلمسه سلام ویرر لکن واجبی تأخیر
 ایندیکچون سجده سهو ایدر اگر اوزرینه سجده سهو لازم اولان
 کپسه قطع صلاة اراده سیله سلام ویرسه یعنی اول سلامی
 ویرد کدنصرکه سهو ایچون سجده نبی اولسه بلکه نبی عدم سجده
 اولسه لکن سلام ویرد کدنصرکه سجده سهو ایتمسی ظاهر اولسه

بعد السلام تکلم ایجاب اوستدبار قبله واقع اولدخه سجودی
جا نذر والاصل اکاصلا نه متافی اولان نسنه عارض اولدخه مجرد
عدم سجوده نیت وجوب سجوده مانع اولز اگر مصلی افتتاح تکبیری
ایتمی یوخسه ایتمی دیوقیامده ایکن شک ایلیوب تفکر ایلسه
وبرکن ادا ایده جک مقداری تفکری طویل اولوب صکره تکبیر
ایلدیکنه عالم اولسه یا خود تکبیر ایلدیکنه ظنی غالب اولغله تکبیری
اعاده ایلدکدنصکره مقدم تکبیر ایلدیکنی تذکر ایلسه انک اوزرینه
سجود سهو واجب اولور تفکر سبیلله قرائتی تأخیر ایلدیکچون
کذلک اگر مصلی مثلاً ظهرده یا عصرده اولدیغنده شک ایلیوب
یا خود اوچ رکعتی یا درت رکعتی قیلدیغنده شک ایلیوب یا خود
فاتحه دن فارغ اولدقده قنغی سوریه قرائت ایلمکده تفکر ایلسه
اگر تفکری طویل اولورسه اکا سجود سهو واجب اولور بوندنصکره
ینه حکم تفکرده اصل بودر که اگر تفکر مصلی بی برکنی یا واجبی
ادادن منع ایلسه سجود سهو لازم اولور زیرا اول رکعی یا واجبی محذره
اشمک واجب اولغله منع مذکور ترک واجبی مستلزم اولور و اگر تفکر
مصلی مزبوری برکن یا بر واجب اداسندن منع ایتمسه مثلاً مصلی
مذکور اداء ارکان ایدرک تفکر ایلسه اکا سجود سهو لازم اولز بعض
مشایخ دیمشله که اگر اول مصلی بی تفکر قرائتدن یا تسبیح دن منع
ایلسه انک اوزرینه سجود سهو واجب اولور والا فلا پس بوقول
اوزره اگر تفکر مثلاً مصلی را کئی تسبیح رکوعدن مشغول ایدرسه
اکا سجود سهو لازم اولور اما قول اول اوزره لازم اولز اصح اولان
قول اولدر اگر مسبوق سهو ایدوب امامنک تسلیمة اولاسی عقبنده
سائر مقتدیلرکی سلام ویرسه انک اوزرینه سجود سهو واجب اولز
زیرا هنوز اول مسبوق مقتدی اولغله مقتدینک سهوی سجود
ایجاب ایلز اکرمسبوق مذکور امام سلام ویردکدنصکره سلام
ویرمش اولسه انک اوزرینه سجود سهو واجب اولور اول سلام
انک منفرد اولدیغندنصکره واقع اولدیغچون یومسه ده صاحب

محیط معیت حقیقیه مراد ایدوب دیمشکه اگر مسبوق ساهی تسلیمة
اولی ده امامک سلامنه مقارن سلام ویرسه هنوز مقتدی اولغله انک
اوزرینه سجود سهو واجب اولز اما اگر امامک سلامندنصکره
سلام ویرسه اول حالده مسبوق منفرد اولغله انک حال انفرادده
اولان سهوی سجود ایجاب ایلدیکچون انک اول سلامی اکا سجود
سهو ایجاب ایدر بونده صاحب محیط معیت حقیقیه مراد ایتمش
ولکن انک نادر الوقوع اولدیغی سبیلله صورت اولیده عقیب تسلیمة
ایله تصویر اواندی پس مسبوق اولان کیمسه تسلیمة اولی ده کرک
امامله معیت ایله و کرک امامنک سلامی عقبنده سلام ویرسه اول سلام
سجود سهو ایجاب ایلز انفراد حالده سلام ویرمش اولمادیغچون
حاصل کلام مسبوق منفرد اولسنی امامک ایکی سلامندنصکره در
ملقطده مذکور اولان انی تأیید ایدر انده ذکر اولمشکه قن
مسبوق امام ایله سلام ویروب و تکبیر تشریق ایلسه انک اوزرینه
سجده سهو واجب اولور تکبیر تشریق بعد التسلیمین اولغله اکا
سجود سهو و وجوبی تکبیر تشریق مر بوط اولدیغی انک انفرادی
بعد التسلیمین اولسنه دلالت ایدر و دخی مسبوق اولان کیمسه
امامنه سجود سهوده متابعت ایدر امامک سهوی انک اقتدا سندن
مقدم واقع اولسه دخی ینه متابعت ایدر زیرا مسبوق امامنه متابعتی
الزام ایتمکله امامنک جله افعالی اکالازم کلور اگر امام اولان کیمسه
اوزرینه سجود سهو واجب اولسنی ظنیه سجده ایدوب مسبوق
دخی اکا متابعت ایتمش اولسه صکره امامک اوزرینه سجود سهو
واجب اولدیغی معلوم اولسه برروایتده اول مسبوق نمازی فاسد
اولز صدر الشهدید دخی بونکله عمل ایتمش در برروایتده دخی انک
نمازی فاسد اولور بوروایت اشهد در صورت مزبوره ده اول مسبوق
امامه موضع انفرادده اقتدا ایلدیکچون اگر مسبوق اولان کیمسه
امامنک سلامندن اول قضایه قلقوب قرائت ورکوع ایلسه ولکن
سجده ایلسه حتی امام سهو ایچون سجده ایلسه اول مسبوق دخی

سجوده امامه متابعت ایدر آنک قیام و قرائت و رکوعی معتبر اولمز
 زیرا آنک انفرادی هنوز مستحکم اولمافله آنک امامنه متابعتی لازم
 اولور و امامله بيله سجود ایتمزدن اول اشدیکی قیام و قرائت و رکوعی
 اعاده لازم اولور حتی اگر انلری اعاده ایتمیوب بقیه صلاتی انلرک
 اوزرینه بنا ایلسه نمازی فاسد اولور و دخی صورت منوره ده
 مسبوق مذکور سجوده امامنه متابعت ایتمسه آنک نمازی فاسد اولمز
 ولکن نمازدن فارغ اولدقده بینه سجده سهو ایدر اگر مسبوق مسفور
 قائم اولدیغی رکعتی سجود ایله قید ایتمش اولسه امامی سجود سهو
 ایندکده امامنه متابعت ایتمز ولکن نمازدن فارغ اولدقده سجده ایدر
 اگر بوضوئیده امامنه متابعت ایلمسه نمازی فاسد اولور اگر امام
 سجود سهو ایندکده مسبوق اولان کیمسه اکا متابعت ایتمسه نمازدن
 فارغ اولدقده استحضار اول سجودی ایدر اگر مسبوق فراغ
 امامدنصکره مایقضى ده سهو ایلمسه اول سهو ایچون دخی سجود
 لازم اولور اول سهو آنک انفرادی ماننده واقع اولدیغیچون اگر
 مسبوق امامک سهوی ایچون امامله بيله سجده ایتمیوب صکره قضاء
 مافانده کندى دخی سهو ایلمسه اول ایکی سهو ایچون ایکی سجده
 اکا کفایت ایدر زیرا تکرار سهو ایله سجده متکرر اولماز و دخی مسبوق
 اولان کیمسه امامک سلامدن اول قضاء ماسبق ایچون قالمقی
 کراحت تحریمیه ایله مکروهدر مکر آنک قبل سلام الامام قیامی
 نمازنی فساددن حفظ ایچون اولور ایسه اول وقتده مکروه اولیوب
 بلکه مباح اولور مثلاً اگر مسبوق سلام امامه منتظر اولور ایسه
 صلاة فجرده آنک نمازی تمام اولدن طلوع شمسدن قورقسه یاخود
 جمعه ده دخول عصردن قورقسه یاخود انتظار سبيله مستنک
 مدت مسیحی کچمسندن قورقسه یاخود صاحب عذر اولوب انتظار
 سبيله خروج وقتدن یاخود اکا حدث عارض اولمقدن قورقسه
 یاخود انتظار سبيله اوسکندن ناس مرور ایدوب انی قبله دن
 تحریف ایله نمازنی افساد ایتملرندن قورقسه و بونک امثالی شیءله

نمازی فاسد اولمقدن قورقسه مسبوق بوضوئیده امامنک تشهد
 مقداری قعوددنصکره قبل السلام قیامی مکروه دکدر ولکن
 امامنک تشهد مقداری قعوددن اول قائم اولسی اصلاً جائز دکدر
 ایمدى اگر مسبوق امامنک تشهد مقداری قعوددن مقدم قضایه
 قائم اولسه بوضوئیده مسئله بر قاج وجه اوزره اولوب اول وجوهک
 مناسبی اول مسبوق امامنک تشهد مقداری قعوددن اول ادا
 ایلمدیکی قیام و قرائت و رکوع و سجودی معتبر اولیوب آنک قضا
 ایلمدیکی حق قرائته اول صلاتی اولدیغیدر مثلاً اول مسبوق
 سبق ایدن بر رکعت اولق واریاخود ایکی رکعت اولق واریاخود
 اوچ رکعت اولق واریاخود درت رکعت اولق واریاخود اگر آنی
 سبق ایدن بر رکعت اولورسه نظر اولور اگر آنک امامی تشهددن فارغ
 اولدقدنصکره اولان قرائتی مایجوزیه الصلاة مقداری اولورسه
 آنک نمازی جائز اولور و اگر امامنک تشهددن فراغدنصکره اول
 مسبوق قرائتی مایجوزیه الصلاة مقداری دکل ایسه آنک نمازی
 فاسد اولوب اندن مقدم اولان قرائته اعتبار اولمز ایمدى قبل فراغ
 الامام من التشهد اول مسبوق قیام و قرائته اعتبار اولمافله
 اول مسبوق بوضوئیده فرض اولان قرائتی ترک ایتدیکیچون آنک
 نمازی فاسد اولور اگر آنی سبق ایدن ایکی رکعت اولسه آنک حکمی دخی
 بر رکعت سبق ایدن کبیدر زیرا اول ایکی رکعتده بيله قرائت آنک
 اوزرینه فرض اولوب انلر دنصکره بعد فراغ الامام جواز صلاة
 مقداری قرائت ممکن اولمافله بینه فرضی ادا ایتمدیکی اجلدن نمازی
 فاسد اولور اما اگر سابق ایکی رکعتدن زیاده اولورسه بوضوئیده
 مسبوق امامنک تشهددن فراغندن مقدم قضایه قائم اولدیغنده
 آنک امامنک تشهددن فراغدنصکره اولان قرائتی مایجوزیه الصلاة
 مقداری اولماسه آنک نمازی فاسد اولمز زیرا بوضوئیده اول مسبوق
 نمازندن تدارک قرائت ممکن اولاجق مقداری باقی قالمفله فیما بعد
 تدارک قرائت ممکندر حتی اگر اول مسبوق قضاء مایبقده ایکی

رکعتد نصکره دخی ما يجوز به الصلاة مقداری اوقومبوب بلکه امام
تشهددن فراغندن مقدم قراءت ایلدیکی ایله اکتفا ایدوب اول حال
اوزره کیمسه آنک نمازی یتنه فاسد اولور * معلوم اوله که مسبوق شول
کیمسه در که امام ایله بیله قیلقدند اندن رکعت اولی فوت اولدقد نصکره
امامه اقتدا ایله نمازه شروعی واقع اوله لاحق اول کیمسه در که
اول صلاتده امامه اقتداد نصکره اکا اثناء صلاتده مفسد صلاة
اولان برنسنه عارض اولدقد تدارک وضو سبیلله اول نمازک بعضی
امامله بیله قیلقدن منع ایله مدرک اول کیمسه در که امامله بیله قیلقدن
آنی نمازک رکعتلرندن برشی فوت ایتمه بوند نصکره یتنه معلوم
اوله که مسبوق اولان کیمسه قضا ایلدیکی رکعتده منفرد حکمده در
الا درت مسئله ده منفرد کبی دکلدر اولکی مسئله بودر که
بر کیمسه نک مسبوق اولان کیمسه به اقتداسی جائز دکلدر
منفردده اقتدا جائز اولدیگی کبی اما ایکی مساوی مسبوقلرک بری
نمازندن نه مفسددارک قضاسی اوزرینه لازم ایدیکی اونودب مسبوق
آخره اقتدا ایتمکسزین قضاده آنک افعالی ملاحظه ایدرک قبله
صحیحدر ایکنجی مسئله بودر که اگر مسبوق استیناف نیتله تکبیر
ایله اولکی نیتی قاطع اولوب مستأ نف اولور ما منفرد اولان کیمسه
مجرد استیناف نیتله تکبیر ایتمکله مستأ نف اولمز مکر قیلدیگی نماز دن
غیری صلاة اخرایه نیت ایدر سه اول وقتده مستأ نف اولور اوچنجی
مسئله بودر که مسبوق اولان کیمسه امامنک سلامندن مقدم قائلماغله
بمده امامی سجود سهو ایلمسه قائلدیگی رکعتی سجده ایله
قید ایتمش اولدجه امامنه متابعت ایدوب اول دخی سجده ایدر اما
منفرد اولان کیمسه به غیر بنک سهو یچون سجود سهو لازم اولمز در دنجی
مسئله بودر که مسبوق اولان کیمسه نک بالاتفاق تکبیر تشریق ایتمی
واجبدر اما منفرد اولان کیمسه به امام اعظم قتلده تکبیر تشریق
واجب دکلدر ودخی اگر مسبوق اولان کیمسه کند ایچون قیام
صحیح اولدیگی یرده قضایه قائم اولوب وامامک سلامندن اول فارغ

اولوب سلامده یتنه امامه متابعت ایلمسه بعضی هلمانک قتلده آنک نمازی
فاسد اولور واکن فتوی فاسد اولماق اوزره درودخی مسبوق قائم
اولدیگی رکعتی سجده ایله قید ایتمدن آنک امامی سجده تلاوتی تذکر
ایدوب سجده ایلمسه اول مسبوق سجده مزبوره ده امامنه متابعت ایدر
اگر متابعت ایتمسه نمازی فاسد اولور اما اگر مسبوق مذکور قائم
اولدیگی رکعتی سجده ایله قید ایتمش اولسه سجده مزبوره ده امامنه
متابعت ایلمز اگر متابعت ایلمسه نمازی فاسد اولور متابعت ایتمدیکی
صورته دخی بعضیلری آنک نمازی فاسد اولور دیمش واکن اصح
اولان عدم فساد در اگر مسبوق مذکورک قیامند نصکره اول قائم
اولدیگی رکعتی سجده ایله قید ایتمدن امامی فوت اولان سجده صلیبه بی
تذکر ایدوب سجده ایلمسه اول سجودده مسبوق امامنه متابعت ایدر
اگر متابعت ایتمسه نمازی فاسد اولور اگر مسبوق مذکور قائم اولدیگی
رکعتی سجده ایله قید ایتمکد نصکره امامی سجده صلیبه بی تذکر
ایدوب سجده ایلمسه اول مسبوق سجودده امامنه کرک متابعت
ایتمسون کرک ایتمسون آنک نمازی فاسد اولور اگر مسبوق اولان کیمسه
صلاة مغربدن بر رکعتی امامله بیله قیلماغله یتشه سبقت ایدن ایکی
رکعتده فاتحه ایله بیله سوره اوقور و قعودی اول ایکی رکعتک
اولا کیمسنده ایدر زرا مسبوق حق قراءته صلاتنک اولنی قضا ایدر
اما حق قعودده آخرین قضا ایدر واکن اگر سهو ایدوب انلرک
اوللرنده قعود ایتمسه اکا سجده سهو لازم اولمز اول رکعت نمازک
من وجه رکعت اولی سی اولدیگیچون اگر مسبوق صلاة رباعیه دن
بر رکعت یتشه قضایه قائم اولدقد رکعت اولی فاتحه وضم سوره
ایله قیلوب قعود ایدر بعد القعود قیلدیگی رکعتی دخی فاتحه وضم
سوره ایله قیلوب اندن نصکره قعود ایتموب رکعت ثالثه ده مجرد فاتحه
ایله قیلار اگر امام اولین ده قرائتی ترک ایدوب آخرین ده قضا
ایتمدیکی صورته مسبوق امامه آخرین ده یتشه ما یقضى ده
اول مسبوقک اوزرینه قراءت فرض اولور زرا امامک قرائتی محلی

اولان شفع اوله ملتحمه اولغله شفع ثانی قرائتدن خالی اولمشدر
ایمندی فوت اولان قرائتی قضاء کالایم اولور چن مسبوق اولان کیمسه
امامک سلامندن اول تشهددن فارغ اولسه ینه تشهددی اولندن
تکرار ایدر دیمشدر بعضیلری دخی دیمشدر که همان کلمه شهادتی تکرار
ایدر بعضیلری دخی سکوت ایدر دیمشدر بعضیلری دخی صلواتی
ودعایی او قور دیمشدر ولکن بونده قول اصح بودر که اول
کیمسه تشهددی آکل آکل او قیوب تا که امامی سلام ویردکد
اول دخی تشهددن اول وقتده فارغ اوله اما مقتدی اولان کیمسه
امامک فراغندن اول تشهددن فارغ اولسه سکوت ایلمسند اختلاف
یوقدرود دخی قول صحیح بودر که صلاة جهریه ده مسبوق اولان
کیمسه قضاء ما سبقه قائم اولد بجه ثنایی او قومز امام سهوا رکعت
خامسه یه قائم اولد قده مسبوق اولان کیمسه اکا متابعت ایلمسه اگر
امام مزبور رکعت رابعه ده قعود ایتمش ایلمسه مسبوق مذکورک
نمازی مجرد قیام ایله فاسد اولور اگر امام مزبور رابعه ده قعود ایتمد ایلمسه
مسبوق مذکورک نمازی رکعت خامسه بی سجده ایله قیید ایتمد بجه
فاسد اولمز وینه معلوم اوله که لاحق اولان کیمسه دن فوت اولانک
سببی وقت اولور که نوم اولور یا اکا حدث سبقت ایتمکله انک آبدست
ایله اشتغالی اولور یا خود رکوع وسجود ایلمه جک مکان بولیمحق مرتبه
زحمت وازد حام اولور ایمدی بواسطه بک بریله نمازدن بر نسنه فوت
ایدن لاحق حکمی بودر که اول لاحق مسبوقک عکسی اوزره اول
مافاته بی قضا ایدوب صکره امامه متابعت ایدر اگر هنوز امامی
نماز دن فارغ اولمش دکل ایسه قضا ایدر که ن قرائت ایلمز اگر
آنک قضای امامک فراغند نصکره دخی اولسه ینه قرائت ایلمز
زیر لاحق اولان کیمسه حکما امامک آردنده در آنکچون قرائت ایلمز
ودخی لاحق حکما امامک آردنده اولغله اگر قضا ایدر کن سهوا ایتمش
اولسه سجود سهوا ایتمز ودخی اگر لاحق نمازی اتمام ایتمدن امامی
سجود سهوا ایلمسه اول لاحق امامله ییله سجود ایتموب بلکه نمازدن

فارغ اولد قد نصکره سجده ایدر اگر لاحق وامامی دخی مسافر
اولوب اول لاحق اقامتسه نیت ایلمسه آنک نمازی درت رکعت اولغله
متحول اولمز بو صورتلرک جمله سنده مسبوق لاحق مخالفدرودخی
فتاواوی خانیه ده ذکر اولمشکه بر کیمسه نماز قیلارکن اوچ رکعتی
یادرت رکعتی قیلدیغنی بیلسه اگر بوسه واول کیمسه نک اولکی
سهوی ایسه اول کیمسه اول نمازی یکیدن قیلار ولکن اولکی سهوی
ایسه دینلمکده اختلاف اولمشدر بعضیلری قیلدیغنی نمازده اولکی
سهوی ایسه دیمشدر بعضیلری دخی اول نسنه ده واقع اولان اولکی
سهوی ایسه دیمشدر بعضیلری دخی بعد البلوغ اولکی سهوی ایسه
دیمشدر اکثر مشایخک ذاهب اولد قلمی بودر که اول کیمسه نک عمرنده
واقع اولان اولکی سهوی ایسه نمازی یکیدن قیلار واکر اول کیمسه یه
اولیه شک چوق واقع اولور سه اول کیمسه عملده احری اولانی طلب
ایدر مثلا اگر اول کیمسه نک قیلدیغنی نماز ایکی رکعتی نمازدن
اولوب آنک تحریری بر رکعت قیلدیغنه واقع اولسه اول رکعت
بر رکعت دخی ضم ایدوب سهوا یچون سجده ایدر واکر صلاة مذکوره ده
آنک تحریری ایکی رکعت قیلدیغنی ظنی اوزرینه واقع اولور سه
قعود و تشهد ایدوب سلام ویرر وسجود سهوا ایدر واکر آنک تحریری
هیچ برشی اوزرینه واقع اولسه اقلنی طوتوب آنکله عمل ایدر مثلا
اگر اول کیمسه صلاة بخرد اولوب بر رکعتی یا ایکی رکعتی قیلدیغنده
شک ایلمسه کویا بر رکعت قیلش فرض ایدوب ولکن احتیاطا قعود ایدر
ایکی رکعت قیلش احتمالی اولدیغیچون ودخی صاحب ذخیره دیمشکه
درت رکعتی نماز قیلان کیمسه شک ایدوب قیلدیغنی رکعتک اول
یا خود ثانیه ایدیکنی بیلسه هر رکعت باشنده قعود ایدر یعنی اگر آنک
تحریری بر نسنه اوزرینه واقع اولمسه اول کیمسه شک واقع اولان
رکعتی اولی فرض ایدوب ولکن آنک رکعت ثانیه اولق احتمالی
اولدیغیچون اند نصکره قعود ایدر صکره بر رکعت دخی قیابونیه
قعود ایدر اول رکعت اکا کوره ثانیه اعتبار اولدیغیچون صکره

بر رکعت دخی قیلوب ینہ قعود ایدر آنک رکعت رابعه اولوق احتمالی
اولدیغیچون صکره بر رکعت دخی قیلوب ینہ قعود ایدر اول رکعت
آنک صلاتک آخری اولدوغیچون حاصلی اول کیمسه جمله رکعتلرده
احتیاط ایله عمل ایدر ودخی قعود ایواوی فضلیه ده ذکر اولمشکه چنی
مصلی بر رکعتدن قائم اولدوقده قیام حالنده شک ایلمسه که قیلوب اتمام
ایلدیکی رکعت ثانیه میدر یاخود ثالثه میدر بیلمسه اول کیمسه قول
صحیح اوزره هیچ بر رکعتده قعود ایلمز زیرا اول رکعت اگر ثالثه اولورسه
انده قعود لازم اولدیغی ظاهر در واکر ثانیه اولورسه متردد
مذکورک قیلدیغی نماز دخی صلاة مغرب یاخود صلاة وتر اولدیغی
تقدیرجه اول کیمسه قعوده عودت ایدوب تشهد ایدر اول رکعتک
ثالثه اولوق احتمالی اولدیغیچون انلرده ایسه رکعت ثالثه ده قعود
فرض اولمغله آنکیچون قعود ایدر صکره قالمقوب بر رکعت دخی قیلار
اول رکعتک ثانیه اولوق احتمالی اولدوغیچون اما اگر آنک قیلدیغی
نماز صلاتین مذکوریتینک غیری ایسه قیلدیغی رکعتک ثانیه اولدیغی
تقدیرجه قعود اولی بی ایتمدن قائم اولمغله قعوده عودت ایلمز اگر
مصلی صلاة فجرده قائم اولدیغی حایده شک ایدوب قائم اولدیغی
رکعتک ثانیه یاخود ثالثه ایدیکی بیلمسه یاخود صلاة مغربده و صلاة
وترده شک ایدوب قائم اولدیغی رکعتک ثالثه یاخود رابعه ایدیکی
بیلمسه یاخود صلاة رابعه ده شک ایدوب قائم اولدیغی رکعتک رابعه
یاخود خامسه ایدیکی بیلمسه اول کیمسه قعود ایدوب تشهد ایدر
صکره قالمقوب بر رکعت دخی قیلار کذلک شک مذکوری رکوعده ایلمسه
یاخود بعد الرکوع اول رکعتی سجده ایله تقیید ایتمدن ایلمسه
ینه قعوده عودت ایدوب تشهد ایدر بعد قالمقوب بر رکعت دخی
قیلار اما اگر شک مذکوری اول کیمسه سجده اولی ده باشنی قالدردن
ایلمسه امام محمد قولی اوزره اول کیمسه به صلاتی اصلاح ممکن اولور
زیرا آنک قائم اولدیغی رکعت اگر زائده دکل ایسه اول صلاتی اتمام
آنک اوزرینه لازم اولور واکر زائد ایسه امام محمد قتنده اول صلاة

فاسد اولمز زیرا اول کیمسه به شک سجده اولی ده عارض اولمغله اول
سجده مرتفعه اولوب اکا اعتبار اولمز نیکم سجده اولی ده مصلی به
حدث سبق ایلمسه اول سجده مرتفع اولدیغی کبی ایمدی اول کیمسه
صورت مز بورده شک عارض اولان سجده اولی بی براغوب قعوده
عودت ایدوب تشهد ایدر بعد بر رکعت دخی قیلار اگر شخص
مز بورک شک مذکوری آنک باشنی سجده اولی دن قالدردیغندن صکره
عارض اولسه اول کیمسه نک نمازی بالا تفاق باطل اولور اول رکعتک
زائد اولوق احتمالی اولمغله اول کیمسه قعوده اخیره بی ترک ایلدیکیچون
بر رکن ترک ایتمکله نمازی باطل اولور اگر مصلی سهو ایدوب رکعت
اولی ده یاخود رکعت ثانیه ده قبل الفاتحه سوره به باشلمسه آنک
اوزرینه سجود سهو واجب اولور اول کیمسه واجب اولان فاتحه بی
تأخیر ایلدیکیچون اگر بدأ ایلدیکی سوره دن بر حرف دخی قرأت ایلمسه
ینه سجود سهو واجب اولدیغی خانیه ده دخی مذکور در بومسئلده
قلیلک عفو اولمغدیغی بونده سهو غالب اولدوغیچون راما موضع
جهرده اخفا و موضع اخفاده جهر ایله اولان سهو غالب اولمغله
قلیل انلرده معذور ایمدی صورت مذکوره ده ساهی مز بور فاتحه به
عودت ایدوب اتی قراءت ایدر بعد سوره بی قراءت ایدر کذلک
اگر اول کیمسه سوره فاتحه بی سوره دن فراغندن صکره تذکر ایلمسه
یاخود رکوعده تذکر ایلمسه ینه عودت ایدوب ترتیب اوزرینه مقدم
فاتحه بی قراءت ایدوب بعد سوره بی قراءت ایدر ودخی سجود سهو
سلامد نصکره مصلی ایکی سجده ایتمکله اولور امام شافعی ایله احمد
قتنده سجود سهو قبل السلامدر امام مالک قتنده چنی سهو زیاده ایله
اولورسه بعد السلامدر اگر نقصان ایله اولورسه قبل السلامدر امام
مالکدن مروی اولان امام احمددن دخی روایت اولمشدر بسجود
سهو حقیقه ائمه پیشنده واقع اولان اختلاف فضلیته در حتی اگر
ساهی قبل السلام سجود سهو ایلمسه ظاهر روایت اوزره ائمه حنفیه
قتلنده کفایت ایدر بوند نصکره ینه اختلاف اولوب بعضیلردیمشکرکه

سجود سهو تسليمه واحده دنصكره در جهورك قولى دخی بواولوب
 شيخ الاسلام وفخر الاسلام دخی مختار يدر بعضيلرى دخی ديمشلكه
 بعد التسليم يندر بوقول شمس الائم نك وفخر الاسلام قرن داشى صدر
 الاسلام مختار يدر وصاحب هدايه دخی بوقولك صحتيه حكم
 ايتشدر كذا لك ظهيريه ده ومفيدده وينايه ده بوقولى تصحيح ايتشدر
 ودخی سجود سهو ايدن كيمسه بعد السجدين تشهد ايدوب ينه سلام
 وبرر زيرا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك بويله ايلديكي روايت
 اولمشدر ودخی سجود سهو ايدن كيمسه طحاوى مختارى اوزره قعده
 صلاته وقعده سهوده نبى عليه السلامه صلوات وادعيه مأثوره ي
 اوقور امام كرخي ديمشكه صلواتي وادعيه مأثوره ي قعده سهوده
 اوقور صاحب هدايه دخی بوقولك صحتيه حكم ايتشدر (فوائد)
 بر كيمسه تطوعا ايكي ركعت نماز قيلد قعده اول نمازده سهو ايتديكي چون
 سجود سهو ايلسه اول كيمسه يه اول نمازك تحريمه سى اوزرينه ايكي
 ركعت نماز دخی بنا ايلك يوقدر آنك سجودى ضرورتى وسط
 صلاته واقع اولديغى چون وليكن اول كيمسه ركعتين مذكور تينك
 تحريمه سنه ايكي ركعتي دخی بنا ايلسه آنك نمازى فاسد اولمز اما قول
 صحيح اوزره اول كيمسه سجود سهوى اعاده ايدر مسافر اولان كيمسه
 ظهري ايكي ركعت قيلول وسهو ايچون سجده ايلد كدنصكره اقامته
 نيت ايلسه اول كيمسه نمازنى تصحيحه محتاج اولمغله اول سجود سهو
 باطل اولوب اول كيمسه نمازنى اتمام ايدر اكر مصلى آخر صلاته
 تشهدى اوندوب سلام ويرسه صكره تذكر ايلد كده قراءت تشهد
 شروع ايدوب وليكن اتمام ايتندن سلام ويرسه امام ابى يوسف
 قنده اول كيمسه نك نمازى فاسد اولور امام محمد قنده اولمز فتوى
 امام محمد قولى اوزره در ينه بومسئله بواختلاف اوزره در كه اكر
 بر كيمسه فاتحه ي ياخود سوره ي اوندوب ركوعده تذكر ايلسه صكره
 آنك قراءته عودت ايدوب وليكن تماما قراءت ايتيوب سجده ايلسه
 بعضيلر آنك نمازى فاسد اولور ديمشلكه وليكن اولى اولان عدم فساددر

اكر مصلى اخفا اولنه جق يرده جهر ايدوب يا جهر اولنه جقده اخفا
 ايدوب فاتحه ي تمام ايتندن آنك يعضنده تذكر ايلسه صلاة جهر يده
 فاتحه ي اعاده ايدر ركعت واحده ده جهر ايله اخفا بيننى جمع بولمسون
 ايچون اكر مصلى ركعت اولى ده قراءت ايلديكي سوره دنصكره اولان
 سوره ي قراءت مراد ايلد كده اندن مقدم اولان سوره ي قراءت
 ايلسه اكا سجود سهو واجب اولمز اوزرينه سجود سهو واجب اولان
 كيمسه نك سلامى اول كيمسه ي نمازدن خروج موقوف ايله اخراج
 ايدر امام اعظم ايله امام ابى يوسف قتلنده ايمدى اكر اول كيمسه
 سجده ايلسه ينه نماز عودت ايدر اكر سجده ايتن ايلسه عودت
 ايلز امام محمد قنده سلام اول كيمسه ي نمازدن اصلا اخراج ايلز
 بواختلاف اوزرينه مبنيدر شول مسئله كه اكر شخص مذكور بر كيمسه
 بعد السلام اقتدا ايلسه امام محمد قنده آنك اقتداسى مطلقا صحيدر
 امامين قتلنده اكر اول كيمسه سجده سهو ايدر ايلسه اكا اقتدا صحيح
 اولور اكر ايتن ايلسه اكا اقتدا صحيح اولمز ودخی اكر سجده سهو
 واجب اولان كيمسه مسافر اولوب بعد السلام اقامته نيت ايلسه امام
 محمد قنده آنك نمازى مطلقا دورده متحول اولور امامين قتلنده اول
 كيمسه اكر سجده ايدر ايلسه آنك نمازى دورده متحول اولور والا فلا
 ودخی اكر اول كيمسه بعد السلام قهقهه ايلسه امام محمد قنده آنك
 آبدستى منقضى اولور اما امامين قتلنده اولمز (فصل ثاني) قارئك
 نماز ايچنده واقع اولان زله سنك احكامى بيانده در نمازده واقع
 اولان زله وخطاده اصل وقاعده بودر كه اكر اول قرائت اولنان
 لفظ مثالى نسنه قرأنده اولوب دخی اول لفظك معناسى لفظ قرأئك
 معناسدن بعيد اولوب اول لفظ ايله معناسى لفظ قرأن تغير فاحش
 ايله متغير اولسه شول حيثيله كه بين المعنيين اصلا مناسبت اولسه
 اول كيمسه نك نمازى فاسد اولور آنك مثالى هذا الغراب يرينه هذا
 الغراب قراءت ايلك كيدر كذا لك ينه فاسد اولور فحن قرائت اولنانك
 مثلى قرأنده اولوب وانك هيچ بر معناسى اولسه تا كه اول معناسك

معنای قرآنند بعدنه یا خود قرآنند عدمه حکم اولنه انک مثالی
 *یوم تبلی السراژده سراژیرینه یوم تبلی السرائل قراءت اولنق
 کبیرد اگر اول قراءت اولنان لفظ مثالی قرآنده اولسه ولکن قراءت
 اولنان لفظک معناسی لفظ مرادک معناسندن بعید اولوب لکن اول
 لفظ مرادک معناسی اول اوقنان لفظ ایله تغیر فاحش ایله تغیر اولسه
 انک نمازی امام اعظم ایله امام محمد قتلرنده ینه فاسد اولور احوط
 اولان دخی بودر بعض مشایخ عموم بلوی اولغله اول کیمسه نک نمازی
 فاسد اولمز دیمشدر امام ابی یوسف قوی دخی بودر اگر اول قرائت
 اولنان لفظ مثالی قرآنده اولوب ولکن انکله معنای لفظ قرآن تغیر
 اولسه *قوامین یرینه قیامین قراءت اولنق کی بوسورنده اختلاف
 مذکور اوزره اولوب امام ابی یوسف قنده فاسد اولور امامین
 قتلرنده اولمز امدی معنی تغیر کثیر ایله تغیر اولدیغی وقتده عدم
 فساد صلاتده معتبر اولان امام ابی یوسف قنده اول لفظک قرآنده
 مثالی بولمقدیر امامین قتلرنده ایکی لفظک معناده موافقتدیر ائمه
 متقدمینک بوفصلده اولان قاعده لری بو ذکر اولنانلردر امامت آخرین
 مثلاً محمد بن مقاتل و محمد بن سلام و اسمعیل الزاهد و ابو بکر بن
 سعید البخاری و هندوانی و ابن الفضل و حلوانی کی انلر بونک اوزرینه
 اتفاق ایتشدر که اگر قارئک خطاسی اعرابده اولور ایسه انک نمازی
 مطلق فاسد اولمز اگر خطا ایله قراءت ایلدیکی اعرابک اعتقادی
 کفر دخی اولور ایسه ینه فاسد اولدیغی قاضیخان تصریح ایتشدر
 زیرا اکثر ناس وجوه اعرابی تمیز ایتدکلی اجلدن اول خطا عفو
 اولمشدر بو خصوصده متأخرینک قوی اولسدر امامتقدمینک قوی
 احوطدر زیرا اول کیمسه اعتقادی کفر اولان شئی اگر تعمد ایسه
 ایدی کافر اولسی متحقق اولوردی کفر اولان نسبه ایسه قرآنده
 اولمز امدی ابن همام دیدیکی اوزره اول کیمسه کلام کفار ایله تکلم
 اولغله نمازی فاسد اولور زیرا مصلی اثناء صلاتده کلام فاسدن کفر
 اولیانی تکلم ایسه نمازی فاسد اولور قنده قالدیکه کفر اولانی تکلم

اینگله فاسد اولسه انتهی قول ابن همام بوزله قاری مسائلنک ائمه
 متقدمین یا خود ائمه متأخریندن مذکور و منقول اولیان مسئله لردن
 بعض ذکر یورد قاری مسئله لک اوزرینه قیاس اولمز الاعلم لغتده
 و علوم عربیه ده و معانیده و انلرک امثالی علم تفسیرک محتاج اولدیغی
 نسبه لرده کامل علم ایله قیاس اولنور تا که انلرده علم کامل صاحبی
 اولان کیمسه متقدمین قوی اوزره قنغی شبیک اعتقادی کفر اولوب
 و تغیر فاحش و غیر فاحش ایله قنغی لفظک معناسی بعید اولدیغی
 و اولدیغی یلوب و متأخرین قوی اوزره مخارج حروفی یلوب
 مخرجده قریب اولانی غیر قریبیدن تمیز ایلیه فحن قاری بر حرفک
 مکاننه بر حرف تبدیل ایسه انده قاعده بودر که اگر اول ایکی
 حرفک اراسنده قرب مخرج اولسه مثلاً قاف ایله کاف کی یا خود اول
 حرفک ایکیسی بیله مخرج واحدندن اولسه مثلاً سین ایله صاد کی
 بوسورنده اول کیمسه نک نمازی فاسد اولمز بو خصوصده محیطده
 بر لازمی قید دخی ذکر اولمشدر اول قید بودر که اول ایکی حرفدن
 احدهمایی آخردن ابدال جائز اولسی دخی معتبردر مثلاً جیم و شین
 و یا خود بو اوچی بر مخرجدن ایکن احدهمانک آخردن ابدالی جائز
 اولماغله مصلی انلردن برینی آخرک مکاننه تبدیل ایتسی مفسد صلاة
 اولور فحن قالری ذاهجه یرینه طاء معجه قراءت ایسه مثلاً تلذ الاعین
 یرینه تلظ الاعین قرائتی کی و ماذراً یرینه مماًظراً قراءت اولنق کی
 یا خود ضاد معجه یرینه طاء معجه قراءت ایدوب یا خود عکس مذکور
 اوزره طاء معجه یرینه ضاد معجه قراءت ایسه مثلاً مضوب مکاننده
 مضروب و ظفر مکاننده ضفر قراءت ایلک کی بوسورتلرده انک نمازی
 فاسد اولور اکثر ائمه نک قوی دخی بونک اوزرینه در زیرا بو تبدیلات
 ایله متبدل اولان الفاظک بعضیلرنده تغیر فاحش اولوب بعضیلرینک
 دخی معناسی اولدیغیچون مع هذا طایله ذال ایکیسی مخرج واحدندن
 ایکن بیله طایی ذالین ابدال جائز دکلدیر بوسوله ده محمد بن سلیمان
 عدم فساد صلاة روایت اولمشدر زیرا عجم طائفه سی حروف

مذکورہ بی بر بردن تمیز اتمسکہ ہونک مثلی تبدلاتک وقوعی کثیر
اولد یغیچون معفو اولسنہ ذاہب اولش ودخی قاضی امام شہید
محسن دیمشکہ ابدال مذکورک جوابندہ مفتی بہ احسن اولان بویہ
دیمکرکہ جن ابدال مذکور قارئک لسانی اوزرہ جاری اولوب دخی
اول قاری حروف مذکورہ دن بعضیسنی بعضیسنن تمیز ایدہ مسہ
دخی قاری مذکور اول کلمہ بی علی وجہہا ادالتمش زعم ایلسنہ انک
نمازی فاسد اولز بومسئلہ دہ قاضی محسن ذکر ایلدیکی کی قول محمد بن
مقاتلن وشیخ الاسلام اسمعیل الزاهدیدن دخی روایت اولمشدر
ودخی فتاویٰ حجتہ ابدال مذکورک واقع اولدیغی نمازک فقہا
حقندہ اعادہ سبلہ وعوام حقندہ جوازبلہ فتویٰ ویریلور دبدیکنک
معناسی شیخ محسنک ذکر ایلدیکیدر ذخیرہ دہ ذکر اولنان دخی انک
کبیدر اندہ دیمشکہ جن ابکی حرفک اراسنہ اتحاد مخرج وقرب
مخرج دخی اولیبوب لکن احدہمای آخردن ابدالہ عموم بلوی
اولسہ مثلاً فی تضلیل مکانندہ ضاد مجہک برینہ ذال مجہک ایلہ
فی تضلیل قراءت ایلک کی دخی ذال مجہک برینہ زای خالصہ یاخود
ضاد مجہک برینہ ظاء مجہک قراءت ایلک کی بوضوورتلرہ بعض مشایخک
قتندہ نمازی فاسد اولز بو حروف ثلثہ اولان ذال وطاء وضاددن برنی
آخردن ابدال باشقہ بر فصل اولوب زاء مجہک ذال مجہک دن ابدال
اولندیغی مسئلہ بہ اطلاع حاصل اولماغسلہ انک تفصیلی ذکر آتی
اولان الثغ حکمنک تفصیلنہ حوالہ قیلنق لایق کور یلوب حروف ثلثہ
مذکورہ نک ابدالی فصلندن قاضینک ذکر ایلدیکی مسائل بوکایدہ
دخی ذکر اولنق مناسب کورلدی امدی اگر مصلی ضاد برینہ ظاء
ایلہ والعیادیات ظہا قراءت ایلسنہ نمازی فاسد اولور لیغیظ بہم الکفار
قول شریفندہ ظاء برینہ ضاد ایلہ لیغیض یاخود ذال ایلہ لیغیض
قراءت ایلسنہ نمازی فاسد اولماز خضر قولندہ ضاد برینہ ذال مجہک
ایلہ یا مجہک ایلہ قراءت ایلسنہ نمازی فاسد اولور غیر المغضوب دہ ظاء ایلہ
یاخود ذال ایلہ قراءت ایلسنہ نمازی فاسد اولور ولا الضالین دہ ظاء

مجہک ایلہ یاخود ذال مجہک ایلہ اوقسہ نمازی فاسد اولماز اما اگر ذال
مجہک ایلہ اوقور ایلسنہ فاسد اولور * طلعہا مضیم دہ ضاد برینہ ذال
مجہک ایلہ یاخود ظاء مجہک ایلہ اوقور ایلسنہ فاسد اولور * بظلام
للعبید دہ ظاء برینہ ذال مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * موتوا بغیظکم دہ
ظاء برینہ ضاد مجہک ایلہ اوقور ایلسنہ فاسد اولور * فظا غلیظ القلب دہ
ایکی ظادن هر برینک برینہ ضاد مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * وجاءکم
النذیر دہ ذالک برینہ ظاء مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * وهو مکظوم دہ
ضاد مجہک یاخود ذال مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * ناضرة الى ربها
ناظرة دہ اولی دہ ضاد برینہ ظاء مجہک ایلہ ثانیہ دہ عکس ایلہ اوقورسہ
فاسد اولور * فترضی دہ ضاد برینہ ظاء مجہک ایلہ اوقورسہ فاسد اولور
ذالت قطوفہا تذلیلادہ ذال برینہ ضاد مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور
اما اگر ظاء مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * فظلت اعناقهم دہ ظاء برینہ
ضاد مجہک ایلہ یاخود ذال مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * وذللناہا لکم دہ
ذال برینہ ضاد مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور اگر ظاء مجہک ایلہ اوقسہ
فاسد اولور * فی تضلیل دہ ضاد برینہ ذال مجہک ایلہ اوقسہ فاسد
اولور اما اگر ظاء مجہک ایلہ اوقورسہ فاسد اولور * ان یتبعون الا الظن
وان الظن دہ ظاء برینہ ضاد مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * اذا عوایہ دہ
ذال برینہ ضاد مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولماز * من یضلل الله دہ ضاد
برینہ ظاء مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * فرض علیک القرآن دہ ضاد
برینہ ظاء مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * لجمع حاذرون دہ ذال برینہ
ضاد مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * انذاضلناده ضاد برینہ ظاء مجہک
ایلہ اوقورسہ فاسد اولماز * فرض فیہن الحج دہ ضاد برینہ ظاء مجہک
ایلہ یاخود ذال مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور * وذروا ظاہر الاثم دہ
ذال برینہ ظاء مجہک ایلہ یاخود ضاد مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور
وجعلوا لله مما ذرأ دہ ذال برینہ ضاد مجہک ایلہ یاخود ظاء مجہک ایلہ
اوقسہ فاسد اولور * وتلذذوا بعین دہ ذال برینہ ضاد مجہک ایلہ یاخود
ظاء مجہک ایلہ اوقسہ فاسد اولور اما مصلینک برکلمہ نک بعض حرفنی

بعضیستندن قطع ایلمسده اولان حکم مثلاً * الحمد لله دیمک مراد
ایلد کده ال دید کده نفسی منقطع اولوب یاخود باقبسنی اونوتسه
صکره تذکر ایلیوب حمد لله دیسه یاخود تذکر ایلیوب باقبسنی ترک
ایدوب کلمه اخرایه انتقال ایلمسه شیخ الامام شمس الائمة الحلوانی
بومثللی نستهده فساد صلاة ایله فتوی ویرمش اما عامه مشایخ فاسد
اولماز دیمشله انقطاع نفسده ونسیانده عموم بلوی اولدیغیچون
بوتعلیلاک مقتضاسی اوزره اگر مصلی اول مذکور قصد ایلمسه
لایق اولان انک نمازی فاسد اولمقدور بعض مشایخ دخی تفصیل ایدوب
دیمشله اول کلمه به نظر اولور اگر اول کلمه نیک کلبسنی ذکر مفسد
اولور ایسه انک بعضیسنی دخی ذکر مفسد اولور والا فلا قاضیخان
بوقولی صحیح ایدوب وهو الصحیح دیمش ودخی قاضیخان ذکر ایلمشکه
اگر مصلی * حتی مطلع الفجر قرائتی مراد ایدوب الفج دید کده نفسی
منقطع اولوب رکوع ایلمسه انک نمازی فاسد اولماز بعض مشایخ دخی
اسم ایله فعلک بینی فرق ایدوب اسمده قطع ایله فاسد اولماز فعلده
اولور دیمشله مثلاً * یشکرون دیمک مراد ایلد کده یش دیوب باقبسنی
ترک ایلمسه انک نمازی فاسد اولور زیرا اسمده اولان لام زائده اولمقله
کلمه واحده بی قطع اولدیغیچون اسمده قطع ایله فاسد اولماز دیمشله
لکن بوفرقت مستقیم اولمقله مصلی مذکور اسمده یالکز الف لامی
قطع ایدرسه اولور اما اگر لامه شی آخر دخی ضم ایلمسه مثلاً * الفج
والح کی اول وقتده بوفرقت مستقیم اولماز بومسئلهده بعض مشایخ
دخی دیمشله که اگر اول مذکور اولان بعضک معنای صحیحی اولوب
انکله معنای قرآن تغیر فاحش ایله متغیر اولرسه انکله نماز فاسد اولماز
اگر انک معنای صحیحی اولوب بلکه معنای قرآن تغیر فاحش ایله متغیر
اولورسه انکله نماز فاسد اولور بومسئلهده اولی اولان انقطاع نفسده
ونسیانده عامه نیک قولیه عمل اولوب عمدهده قاضیخانک نصیح
ایتدیکیله بوتفصیل اخبرایله عمل اولمقدور اما محلسز وقف ایدوب
دخی ابتدایک محلی اولیان بدن ابتدا ایلمک فساد صلاتی ایجاب

ایلمز عامه علمانک قتلنده زیر انقطاع نفس ونسیان سببیه عموم بلوی
اولوب وعوام وعجمک حقنده معرفت معنی اولماغله تمیز ممکن دکدر
بعض علمانک قتلنده موضعنک غیریله اولان وقف ایله وموضعنک
غیریله ابدال ایله اگر معنی تغیر فاحش ایله متغیر اولور ایسه نماز فاسد
اولور مثلاً اگر مصلی * لا اله * دیوب وقف ایلمسه بعده * الا هو * ایله
ابتدا ایلمسه یاخود * ولقد وصینا الذین اوتوا الکتاب من قبلکم * دیوب
وقف ایلد کده بعده * وایاکم ان اتقوا الله * ایله ابتدا ایلمسه یاخود
یخرجون از رسول * دیوب وقف ایدوب * وایاکم ان تؤمنوا بالله ربکم *
ایله ابتدا ایلمسه یاخود * وقالت اليهود * اوزرینه وقف ایدوب * عزربن
الله * ایله ابتدا ایلمسه یاخود * یدالله مغلوله * ایله ابتدا ایلمسه یاخود
لقد کفر الذین قالوا * اوزرینه وقف ایدوب * ان الله هو المسیح ابن مریم
ایله یاخود * ان الله ثالث ثلاثة * ایله ابتدا ایلمسه وبو ذکر اولنان مثالی
وقف وابتدا ایلمسه بونلرک کلبسنده قول اصح عدم فساد صلا ندر
عموم بلوی اولدیغیچون اگر مصلی برکلمه نیک آخرندن برحرفی کلمه
اخرایه وصل ایلمسه مثلاً * ایا کنعبد وایا کنستهین * قرائت ایدوب
ایاک نیک کافی نعبده ونستهین به وصل ایلمسه یاخود * انا اعطینا
کالکور * قرائت ایدوب اعطیناک نیک کافی الکورک لامنه وصل ایلمسه
یاخود * اذا جاء نصر الله * قرائت ایدوب جاء نیک همزه سنی نصر الله نیک
نونه وصل ایلمسه ودخی بومذکوره مشابه نسته ایلمسه انک نمازی
عامه علمانک قوی اوزره فاسد اولماز حتی قاضیخان دیمشکه اگر وصل
مذکوری مصلی تعمید دخی ایلمسه ینه فاسد اولماز شیخ تهذیبده بوقولی
نصیح ایدوب هو الصحیح دیمش زیرا برکلمه به وصلنده کلمه
اولی نیک آخری کلمه ثانیله اولنه بالضروره متصل اولور حتی فتاوی
تجدیدیه دیمشکه فین مصلی سورة فاتحهده * ایاک نعبد وایاک نستعین *
اوقورکن ایاک اوزرینه وقف ایدوب صکره نعبد دیمک لایق دکدر
بلکه اولی واضح بودرکه وصل اوزره * ایاک نعبد وایاک نستعین *
دیه خصوص مزبورهده بعض مشایخک قوی اوزره اول کلمه نیک

نمازی فاسد اولور و لکن ظاهر بودر که بو خصوصده فساد صلاة
ایله حکم ایدمک مرادی بودر که اگر اول کیمسه ایلمکله سی و انک امثالی
اوزرینه سکتهدر ایدر ایسه نمازی فاسد اولور دیمکدر والا عالمدن
فضله عاقله دخی لایق دکلدر وصل مذکورده فساد صلاة توهیم ایلمک
بعض مشایخ دخی تفصیل ایدوب دیمشدر که اگر وصل مزبور اوزره
قراءت ایدن کیمسه قرآنک نه کیفیتده اولدیغنی یلوب و لکن انک
اساتنه وصل مزبور جریان ایلمسه مثلاً ایا کتعبد قراءتده کافک
کلمه اولی دن اولوب ثانیه دن اولدیغنی یلمسه انک نمازی فاسد اولور
اما اگر انک اعتقادنده قرآن اوقودیغنی کبی اولوب مثلاً کافک
کلمه ثانیه دن اولدیغنی اعتقاد ایدوب اوقور ایسه انک نمازی فاسد
اولور زیرا انک اراده سنه نظر ایله قرائت ایلمدیکی قرآن دن دکلدر
بو خصوصده صحیح اولان عامه ک قولیدر و دخی ملتقطده ذکر
اولمشکه اگر مصلی حایرینه هایلله اللهم لله قراءت ایلمسه یا خود
کل هو الله احد دیسه کافک برینه کاف ایله حال بو که اول کیمسه
مذکورک غیر بی دیمکه قادر اولمسه انک نمازی جائز اولوب فاسد
اولور کذلک اول کیمسه خاء معجمه ایله الحمد لله قراءت ایلمسه یه فاسد
اولور اگر مصلی ذال معجمه برینه دال مهمله ایله قل اعوذ قراءت ایدوب
یا خود فساه صباح المنذرین ذالک کسری ایله قراءت ایلمسه انک
نمازی فاسد اولور زیرا اعوذ ارجع معناسنه در بادخی الی معناسنه
اولمغه معنای کلام لطیف ارجع الی رب الفلق دیمک اولور دخی فساه
صباح المنذرین یعنی رسالت صباحله قوم مکذبینک اوزرینه داخل
اولمیری نه برامز دیمک اولور کذلک اگر مصلی یعودون بر حال دال
مهمله ایله قراءت ایلمسه یا خود فانظر کیف کان عاقبة المنذرین کسر
ذال ایله قرائت ایلمسه یعنی انبیانک قوم کافرین اوزرینه نصرت
اولندیغنه نظر ایله دیمک اولور یه نمازی فاسد اولماز اگر الشغ اولان
کیمسه رب برینه لام ایله لب اوقسه انک نمازی فاسد اولور الشغ لفظی
لامد نصکره ثاء مثله ایله تحریرک ایله شغندر لثغ دخی اعتقاد لامک

ضمی و ثانی سکونی ایله قاموسده ذکر اولندیغنی اوزره لثغ اسانک
سبندن ثابه یا خود رادن غینه یا خود لامه یا خود یابه تحول ایدوب
یا خود مطلقاً بر حرفدن بر حرفه تحول ایتسیدر حکم الشغده مختار
اولان بودر که لسانی تصحیحده دائماً بذل جهد اوزره اولق اکا
واجبدر بذل جهدی ترک ایله معذور اولور اگر کمال مرتبه بذل جهد
ایدوب یسه تصحیح ایده مزسه اول دیه مدیکی حرفک اولدیغنی
بر آیت دخی بولامز سه کندی حقنه نمازی جائز اولور و لکن انک
غیری یه امامتی جائز اولور الشغ دیه مدیکی حرفی دیان کیمسه نک
حقنه الشغ امی منزله سنده در انک عاجز اولدیغنی حرفی دیان کیمسه به
اقتداسی ممکن اولور سه انک منفرداً نماز قیلمی جائز اولور و دخی الشغ
اگر سو یلمسندن عاجز اولدیغنی حرفک اولدیغنی بر آیت بولور سه
نمازده انی اوقومق کر کدر بوصورته انی اوقومیوب بلکه سو یلمسندن
عاجز اولدوغنی آینی اوقوسه انک نمازی جائز اولور زیرا سو یلمسندن
عاجز اولدوغنی حرف ایله انک نمازی جائز اولمسی ضرورت ایچوندر
مادامکه ضرورت منعدم اوله انکله جواز صلاة دخی منعدم اولور
بو حکم الشغده ذکر اولنان تفصیل الشغده و انک معناسنده اولان ذکر
مستوف کیمسه ده اولان اقوالک صحیحدر و اذابتلی ابراهیم ربه قول
شریفنده ممک ضمی و بایک فتحیه قراءت ایدن کیمسه نک یا خود الخالق
البارئ المصورده و اول فتحیه قراءت ایدن کیمسه نک یا خود وهو یطعم
ولا یطعمده اولکیده عینک فتحیه ایکنجه سنده عینک کسریله قراءت
ایدن کیمسه نک نمازینک عدم فسادی امام اعظمدن روایت اولمشدر
ابتلی ایله مراد معناسی اولدیغنه بناء اولنوب و دخی هو ضمیری ایله
غیر الله مراد اولنوب و دخی مصور بارئک مفعولی اولمسه مبنی قلمشدر
ولکن بوتو جیه مصور لفظی مر فوع اولما مغله مشروطدر اگر
واو فتحیه قراءت اولنوب مر فوع اوقنور سه انک نمازی فاسد
اولور اگر نمازده قاری بر حرف زیاده ایلمسه اگر انکله معنی متغیر

اولزه سه انك نمازی بالا اتفاق فاسد اولزه مثلا وأمر بالمعروف وانها
عن المنكر دیوب بعد الهاء برالف زیاده ایلمسه یاخود ومن بعض الله
ورسوله ویتعد حدوده یدخلهم نارا دیوب بریم جمع زیاده ایلمسه
فاسد اولزه اما اگر اول زیاده سببیه معنی متغیر اولسه انك نمازی
فاسد اولور دیمش لم مثلا والقرآن الحکیم وانك لمن المرسلین دیسه
برواو زیاده سببیه كذلك وان سببیه لشی دیسه ودخی بونك
امشالی یرلده جواب قسمی قسمی ایتك لازم کلمه نمازی فاسد اولسته
ذاهب اولمشلر اولکن لایق اولان عدم فساد در تغیر فاحش
اولدو غیچون اگر مصلی لفظ قرأندن بر حرفی نقصان اوقسه اگر
اول حرف اصول کلمه دن اولوب اول نقصان سببیه کلمه فاسد اولوب
معناسی متغیر اولور سه امام اعظم ایله امام محمد قتنده انك نمازی فاسد
اولور مثلا وعمارز قناهم ده رایی یا زایی حذف ایله قراءت ایلمسه یاخود
ولبقولوا درست ده دالسز قراءت ایلمسه یاخود خلقنا بی خاسر
یا خود جعلنا بی جیم سز قراءت ایلمسه انك نمازی امامین مزبورین
قتنده فاسد اولور كذلك اگر نقصان اوقنونان حرف اصول کلمه دن
اولیوب لکن آنك حذفی اعتقادی کفر اولان نسته یه مؤدی اولور سه
انك حذفیه ینه فاسد اولور مثلا وما خلق الذکر والا شی ده کی واوی
حذف ایلمسه انك قتنده فاسد اولور اما اگر حذف حرف ترخیم
وجهی اوزره اولور سه مثلا یا مالک ده کافی ترخیم ایدوب بامال
قراءت ایلمسه انك نمازی بالا اتفاق فاسد اولزه كذلك اگر اول حرف
محدوف اصول کلمه دن اولسه مثلا الواقعة بی هاسز قرائت ایلمسه
یاخود اول محدوف اصول کلمه دن اولوب ولکن انك حذفیه
معنای کلمه متغیر اولسه مثلا تعالی جدر بنا قولی تاسز قراءت ایلمسه
ینه نمازی فاسد اولزه شیخ حسام الدین ابی سعید بن اسعد النسفی نك
زلة القاری نام کتابنده ذکر اولمشلر که اگر مصلی الله الصمد ده
صاد یرینه سین ایله قراءت ایلمسه انك نمازی فاسد اولزه شیخ امام نجم
الدین ابی حفص عمر النسفی نك دخی مختاری بودر ودخی بو خصوصه

عدم فساد ایله اولان حکم مقدما ذکر اولنان بعض متأخرین اختیاری
اوزره مبنیدر كذلك متقدمین قولی اوزره دخی مبنیدر زیر اسم
علو وکبر یا معناه اولغله معنی صحیح اولدیغیچون * ودخی معلوم
اوله که تحقیق صاد وسین وزای اوجی نخرج واحدند وچوق زمان
اولور که انك بعضی بعضی آخردن بدل اولور ایدی بو مقامده
قاضیخانك متقدمین قولی اوزره مبنی اولاندن ایراد ایلدیکنی ذکر ایدلم
اگر مصلی اذا جاء نصر الله اوقسه صاد یرینه سین ایله یاخود وبعوق
ونصر ایسه صاد ایله انك نمازی فاسد اولزه اگر سین ایله الصمد دیسه
شمس الأئمة سرخسی فاسد اولزه دیمش اساطیر ده سین یرینه صاد
مهمله ایله اساطیر اوقسه فاسد اولزه خاسنا وهو حصیر دیسه صاد ایله
فاسد اولزه لانقصام ده صاد یرینه سین ایله لانقصام دیسه فاسد اولور
فهل عصبتهم دیسه سین یریه صاد ایله فاسد اولزه كذلك فان عصوبك
یرینه عصوبك قراءت ایلمسه فاسد اولزه الخائنین خسیما دیسه صاد
یرینه سین ایله فاسد اولور سددنا کم دیسه صاد یرینه سین ایله فاسد
اولزه تسلطون دیسه صاد یرینه سین ایله فاسد اولزه بمن یخص دیسه
صاد ایله ینه فاسد اولزه سر با یرینه صر با نسبا یرینه نصبا دیسه
فاسد اولور الصخرة یرینه الصخرة یخصفان یرینه یخصفان دیسه
فاسد اولور سورة یرینه سورة دیسه فاسد اولزه سوط عذاب یرینه
صوط عذاب من قصورة یرینه قصورة دیسه فاسد اولور افصح منی
لسانا یرینه افصح منی لسانا دیسه فاسد اولزه لبسئل الصادقین
عن صدقهم یرینه لبسئل الصادقین عن صدقهم دیسه فاسد اولزه
لکی بو عدم فساد ده نظر وار در زیر سین ایله صدقك معناسی
اولماغله لایق اولان فاسد اولقی ایدی ظاهر بودر که بونك عدم
فسادی متأخرین قولی اوزره در وکا نوا یصرون یرینه یسرون
دیسه فاسد اولزه قولاً سدیداً یرینه صدیداً دیسه فالغیرات سبحا
دیسه سبحا یرینه فاسد اولور وتواصوا بالصبر یرینه وتواصوا بالصبر
دیسه فاسد اولور رحلة الشتاء والسيف دیسه سین ایله صاد یرینه

فاسد اولور حاسد اذا حسد یرینه حاسد اذا حصد دیسه فاسد اولور
 عمو و صمو یرینه عمو و سمو دیسه فاسد اولور لنسفا بالناسیه
 ناسیه دیسه صاد یرینه ایکنسند دخی سین ایله فاسد اولور کذلک
 لنسفا یرینه صاد ایله لنسفا دیسه ینه فاسد اولور حسو ما یرینه
 حصوما دیسه فاسد اولور لبنا خالصا یرینه خالصا دیسه فاسد اولور
 کذلک سائغا یرینه صائغا دیسه ینه فاسد اولور بویکی مسئله ده دخی
 نظر اولمغله ظاهر بودر که بونلر دخی متأخرین قولی اوزره در
 صاد یرینه سین ایله قل کل متر بس فتر بسوا دیسه نمازی فاسد اولور
 صحفا منشرة یرینه صحفا منشرة دیسه نمازی فاسد اولور انتهى
 اگر مصلی حتی یرینه عتی دیسه نمازی فاسد اولور عین ایله دخی لغت
 اولدیغیچون اگر سمع الله لمل حده دیسه نونک یرینه لام ایله ایکنسک
 مخر جلری قریب اولمغله انک نمازی فاسد اولماقی موجودر و ظاهر
 بودر که انک حکمی النع حکمی کییدر اگر مصلی تسکین دال ایله
 یدع الینیم اوقسه یاخود دالک ضعی وعینده تشدیدک ترکی ایله
 دیسه نمازی فاسد اولور دیمشله و لکن بونده نظر وارد در آنکیچون
 قاضیخان دخی تسکین دالده فساد ایله حکم ایلمش ترک تشدیدده معنی
 متغیر اولماغله فساد ایله حکم ایتمامشدر اگر مصلی ان الذین آمنوا
 و عملوا الصالحات دیو وقف تام ایدوب بعده اولئک صحاب الجحیم دیسه
 یاخود اولئک هم شر البریه دیسه یاخود والذین کفروا و کذبوا
 بایاتنا دیو وقف ایدوب بعد اولئک اصحاب الجنة هم فیها خالدون
 دیوب حق تعالینک ایکی فریقک برینه اولان حکمی انک ضد ینه
 اولان حکمه تغیر و تبدیل ایتمکله بو مذکورک ایشالی شیلری قراءت
 ایلسه انک نمازی فاسد اولور کلام ثانی مبتدا اولوب اوله انصالی
 اولماغله احد فریقینک حکمی ضدیه متغیر اولمدر غیچون اما اگر
 قاری مذکور وقف ایتموب بلکه وصل ایله اوقسه عامه مشایخ
 انک نمازی فاسد اولور دیمشله حق تعالینک خبر ینه مخالف نسبه ایله
 خبر ویر دیکچیون حتی اگر قراءت ایلدیکی کبی اعتقاد ایلسه کافر

اولور ودخی عبدالله بن المبارک و ابی حفص الکبیر البخاری و محمد بن
 مقاتل و مروزیلردن بر جاعتدن روایت اولمشکه انلر قاری مذکورک
 نمازی فاسد اولور دیمشله انده مبق لسان ضرورتی اولدو غیچون کذلک
 ابو منصور ما تریدی دخی بویله فتوی و یرمش اما قاضیخان اولیکی
 اصحدر دیمش اگر مصلی ان الله یری من المشرکین و رسوله اوقسه
 کسر لامله عند المتأخرین انک نمازی فاسد اولور اما قاضیخان
 انده عند المتقدمین فساد ذکر ایلمش اول قراءت اوزره اعتقاد کفر
 اولدیغیچون لکن کشفده ذکر اولمشکه کسر لامله دخی قراءت اولوب
 و رسوله ده اولان جر قسمه یاخود جر جوارری به محمولدر ایدمی انکله
 فساد صلاة جرک مشرکین اوزر ینه معطوف اولدیغنه مبنی اولور اگر
 مصلی فتح ذال ایله انا کما منذرین اوقسه متقدمین قولی اوزره نمازی
 فاسد اولور کذلک فتح ذال ایله و انت خیر المنزلین اوقسه یاخود فتح
 قاف ایله نحن خلقنا دیسه و فتح را ایله و قدرنا دیسه و فتح لامله
 وجعلنا و انزلنا دیسه یاخود فتح ها ایله و من یغفر الذنوب الا الله
 و ما یعلم تأویل الله یاخود کسر را ایله و لا یغرنکم بالله الغرور
 دیسه عند المتقدمین انک نمازی فاسد اولوب عند المتأخرین اولور
 فتاوی قاضیخانده ذکر اولمشکه اگر مصلی تسکین ذال ایله یدع
 الینیم اوقسه نمازی فاسد اولور معنایی عکس اولدیغیچون و ینه فتاوی
 قاضیخانده ذکر اولمشکه اگر مصلی بدخلون ده دال یرینه تا ایله
 یخلون اوقسه نمازی فاسد اولور و اگر انا جعلنا یرینه نحن خلقنا
 فی اغناقهم اغلالا دیسه یاخود ترک تشدید ایله ایاک نعبد دیسه عند
 المتأخرین انک نمازی فاسد اولور بومذکورک تفصیلی ایکی فصل
 ایله بیان اولور (فصل اول) برکله نک یرینه کلمه اخرا بی ذکر بیانده در
 بونده اصل و فاعده بودر که اگر اول کلمه مبدله اصل کلمه ایله معنی
 جهتندن متقارب اولوب انک مثلی قرأته موجود ایسه انک نمازی
 فاسد اولور انک مثالی الحکیم یرینه العظیم یاخود البصیر یرینه الخیر
 دیمک کییدر و اگر معنایی متقارب اولسه و لکن کلمه مبدله

قرآنده موجود اولسه كذلك امامين قتلنده ينه فاسداولمز امام ابی
يوسفدن بو خصوصده ايکي روايت واردر انک مثالی اوآه يرينه اياه
ديمک وتواين يرينه تباين ديمک کيدير واکر ايکي کلمه نک معناری
مقارب اولسه ولكن کلمه مبدله قرآنده موجود ايسه انک نمازی
امامين قولنک قياسي اوزره فاسد اولور امام ابی يوسف قولی اوزره
اولمز انک مثالی نصبت يرينه سطححت ديوب وعکسني ديمک کيدير
ورفعت يرينه خلقت وعکسني ديمک کيدير واکر بوتقدير جه کلمه
مبدله نک قرآنده مثالی اولمبوب دخي اعتقادی کفر اولاندن دکل ايسه
انک نمازی اتفاقا فاسد اولور اکر اول کلمه مذکور دکل ايسه انک مثالی
غراب يرينه غبار ديمک وانک کي نسنه در اما اکر انک مثالی قرآنده
اولوب لکن انک اعتقادی کفر اولاندن اولسه ومصلی انی وصل
ايلسه ينه عامه مشايخ قتند انک نمازی فاسد اولور انک مثالی فاعلين
يرينه غايلين ديمک کيدير بعض مشايخ دخي ديمشکرکه امام ابی يوسف
قولنک قياسي اوزره انک نمازی فاسد اولمز لکن بونده قول صحيح انک
نمازی بالا اتفاق فاسد اولمبدر (فصل ثانی) تخفيف المشدد وتشديد
المخفف بيانده در بونده اصل وقاعده بودر که تخفيف مشدد ايله
معنی متغير اولمزه مثلاً اکر مصلی تخفيف ايله وقتلوا تقيلاً ويستلوا
عن الساعة اوقبوا قتلوا والساعة تشديد تشديد ترك ايلسه كذلك
يدرككم الموت ورادوه اليك وانک کي نسنه تشديد سز اوقسه نمازی
فاسد اولمز اما اکر تخفيف ايله معنی متغير اولسه مثلاً رب الفلق ده
وانک امشالنده تشديد ترك ايلسه ياخود وظللتا عليهم الغمام ده
ياخود لامارة بالسوء ده تشديد ترك ايلسه عامه مشايخ مخناري
اوزره انک نمازی فاسد اولور ابو علي نسني ديمشکه نمازده ترك تشديد
ايله نک نمازی فاسد اولمز الارب العالمين ايله اياک نعبد ده ترك ايدرسه
فاسد اولور ابو عليتک بوقولدن معلوم اولديکجه تفصيل مذکور
متقدمين قولی اوزره در احوط اولان دخي اولدر تشديد مخففک
حکمی دخي عکسنتک حکمی کي در خلاف مذکور ايله تفصيل مز بورده

پس اکر مصلی تشديد ايله افعيننا قراوت ايلسه نمازی فاسد اولمز
اهدنا الصراط اوقسه اطهار لام ايله ينه فاسد اولمز تغير معنی
اولمديغچون دخي ماودعک ديسه تخفيف ايله ينه فاسد اولمز (تنبيه)
تغير نسب دخي برکله بي برکله نک يرينه ذکر ايتکدند ريس اکر مصلی
عبسی بن لقمان اوقسه نمازی فاسد اولور زيرا عبسا بي ايه نسبت
ايتديکچون انک ايچون بابا اولديغنی اعتقاد ايسه کفر در اکر موسی بن
مريم اوقسه فاسد اولمز موسی عليه السلام اناسنک اسمی مريم اولمديغنه
دليل قطعی اولمديغچون اکر مصلی موسی بن عبسی اوقسه امام
ابی يوسف قولی اوزره نمازی فاسد اولمز عامه مشايخ دخي بوکاذهب
اولمشلدر كذلك موسی بن لقمان اوقسه ينه ابو يوسف قولی اوزره
فاسد اولمز اکر عبسی بن ساره اوقسه نمازی فاسد اولور كذلك مريم
بنت خيلان اوقسه ينه فاسد اولور بوتنيده ذکر اولنا نک جبهسی
بوندن مقدم برکله بي کلمه اخرا يرينه ذکرده تقدم ايليان اصلدن اخراج
اولمشدر ودخي مصلی الا ما اضطررتم ده ضاد يرينه زا ايله وياظا ايله
ياخود ذال ايله اوقسه نمازی فاسد اولور واکر قول مذکورده طانک
يرينه تا ايله اوقسه نمازی فاسد اولمز اکر مصلی الامن خطف
الخطفة ده طانک يرينه تا ايله اوقسه نمازی فاسد اولور کلمه مبدله نک
معنای اولمديغچون بوا حرف ثلثه اولان تا وطا ودالدين بعضبسنی
بعضبسندن ابدال باشقه فصل آخر اولمغه بوفصلده قاضينک
ذکر ايلديکندن بوکابده بعض مسائل ابراد ايله لم ايمدی مصلی
التحيات يرينه الطحيات ديسه ياخود الدحيات ديسه ابو علي نسني
انک نمازی فاسد اولمز ديمش اکر قنوتدن مشتق اولانی قنوتدن مشتق
اولانه تبديل ايدوب ياخود انک عکسني ايلسه نمازی فاسد اولور
وعنت الوجوه يرينه وعند الوجوه ديسه فاسد اولور لاتم اشد
رهبة ده تا يرينه طانک رهبة ديسه نمازی فاسد اولمز نبطش
البطشة الكبرى ده طانک يرينه تا ايله اوقسه نمازی فاسد اولور واطني
يرينه وانغي ديسه الصراط يرينه الصراط ديسه بطرا يرينه بتر

دیسہ طلوعها برینہ تلعهها دیسہ نمازی فاسد اولمز امطرنا علیہم وہ
امطرنا دیسہ مطرا برینہ مترا دیسہ فاسد اولور والطور برینہ والتور
دیسہ نمازی فاسد اولور مسطور برینہ مستور دیسہ فاسد اولمز
لولان ربطنایرینہ ربنا دیسہ فاسد اولور لوط برینہ لوت دیسہ
فاسد اولمز وما ینطق برینہ وما ینطق دیسہ فاسد اولمز کصاحب
الحوث برینہ کصاحب الحوط دیسہ فاسد اولمز الم یجذک برینہ
الم یجذک دیسہ فاسد اولور آمنت برینہ آمنت دیسہ فاسد اولمز طائفة
برینہ تائفة دیسہ فاسد اولور خاطئة برینہ خاطئة دیسہ فاسد اولمز
هل ترى برینہ هل طری دیسہ من فطور برینہ من فتور دیسہ فاسد
اولمز والتین برینہ والطین دیسہ فاسد اولور لمی اطلع برینہ اطلع
دیسہ فاسد اولمز فطاف علیها طائف ده طانک برینہ تا ایلہ دیسہ
فاسد اولور ید خلون برینہ یتخلون دیسہ فاسد اولور انتهى ودخی
اگر مصلی فهل عسبتم ده صاد ایلہ دیسہ نمازی فاسد اولمز اکر
الشیطان ده طانک برینہ تا ایلہ دیسہ فاسد اولمز اکر مصلی دال برینہ
تا ایلہ قل هو الله احت دیسہ نمازی فاسد اولور کلمة مبدله نک معناسی
اولمز یغیچون كذلك دال برینہ تا ایلہ لم یلت ولم یولت دیسہ فاسد اولور
اگر مصلی صاد برینہ سین ایلہ اللهم سل علی محمد دیسہ فاسد اولمز
زیرا سلواندن اولوب علی دخی بامعنا سنه اولمز صحیح اولمز یغیچون
یونقد برجه معناسی سلما بمحمد عن غیره من امور الدنیا دیمک اولور
اگر مصلی ترک تشدید ایلہ ماودعک دیسہ نمازی فاسد اولمز اکر مصلی
الم یجعل کیدهم فی تضلیل ده ضاد برینہ ظا ایلہ دیسہ نمازی
فاسد اولور وا کر ضاد برینہ ذال معجه ایلہ دیسہ فاسد اولمز
اولمکی ده بعد فاحش اولوب ثابده معنی صحیح اولمز یغیچون اکر
مصلی جماله الخطب ده طانک برینہ تا ایلہ اوقسه نمازی فاسد اولور
اگر من الجنة والناس ده فتح جیم ایلہ دیسہ نمازی فاسد اولمز کلمتک
ماخذ اشتقاقی بر اولمز یغیچون (فوائد) اکر مصلی برکله نک بعض
حروفنی بعض آخر اوزرینہ تقدیم ایلسه مثلا کعصف برینہ کعصف

دیسہ یاخود خسری برینہ سرخ دیسہ اکر معناسی تغیر ایدر ایلسه
نمازی فاسد اولور اکر مصلی برایتک اراسنده برکله ترک ایلسه اکر
انکله معنی متغیر اولمز ایلسه مثلا * وماندری نفس ماذا تکسب *
اوقور کن ذالی ترک ایلسه یاخود * ولئن اتبعت اهواءهم من بعد ما جاءک
من العلم * اوقور ایکن من لفظنی ترک یاخود * وجزاء سبئة سبئة مثلها
اوقور ایکن سبئة ثابته بی ترک ایلسه نمازی فاسد اولمز اما اگر ترک سبيلة
معنی متغیر اولور ایلسه مثلا * فالهم لا یؤمنون * اوقور ایکن لالفظنی
ترک ایلسه یاخود * واذ فری علیهم القرآن لا یسجدون * اوقور ایکن
یتنه لالفظنی ترک ایلسه انک نمازی عند العامة فاسد اولور بعض مشایخ
فاسد اولمز دیمشکر ولکن قول اول اصحدر اکر مصلی برایتسده برکله
زیاده ایلسه اکر اول زیاده قرآنده اولوب دخی انکله معنی متغیر اولمز
ایسه مثلا * لا تعبدون الا الله وبوالوالدین احسانا وبرا وذی القربی *
اوقسه یاخود * ان الله کان غفورا رحیما علما * اوقسه نمازی فاسد
اولمز وا کر معنی متغیر اولوب لکن اول کلمه قرآنده اولسه مثلا * من آمن
بالله والیوم الآخر وعمل صالحا وکفر فلهیم اجرهم * اوقسه یاخود
* ولما من یحئل واستغنی وآمن وکذب بالحسنى * اوقور ایلسه دخی
اعتقاد ایدن کافر اولاجق نسنه لردن و بومذکورک امشالی نسنه لری
اوقور ایلسه انک نمازی فاسد اولور كذلك اکر اول کلمه زانده قرآنده
اولوب وانکله معنی متغیر اولسه ینه فاسد اولور وا کر اول کلمه قرآنده
اولوب انکله معنی متغیر اولسه مثلا * من ثمره اذا ثمر واستحصده *
اوقسه یاخود * فیهما فاکهة ونخل وتفتح ورمان * اوقسه انک نمازی
فاسد اولمز بومذکورک کلبسی قاضیخانک فتاوا سنده در (بوفصلده)
اوج تمه اولمغه تمه اولی نمازده مکروه وغیر مکروه اولان قرائتی بیان
ایدر مصلی نمازده قرآنی جمع وتالیف اولندیخی اوزره اوقیوب یعنی
ابتداسندن ترتیب اوزره باشلوب هر قیلدیخی نمازده بره قداری
اوقیوب ارا سندن بعض آیت وبعض سوره برافدن ختم ایلوب
بعده اولندن شروع ایلسه لایأسدر بومذکور صحابه نک فعلی

ایله معلوم اولمشدر دخی بویله ایتمکده بعض قرآنی ترکدن احتراز
وارددر ولکن مستحب اولان مصلی نمازده مفصلی قرائتدر دخی
افضل اولان مصلی هر رکعتده سوره نامه قرآندرا کر برسوره نک
بعضبسنی بر رکعتده باقبسنی بر رکعتده قرائت ایلسه بعضبیلر مکروهدر
دیمشله ولکن اصح اولان عدم کراهتدر چن مصلی برسوره نک
آخرینی ایکی بولوب ایکیبسندن برینی ایکی رکعتده توزیع ایدوب
قنقبسنی اوقومقدده متردد اولسه انلرده قنقبسنی اکثرایسه انی اوقوموق
افضلدر چن مصلی برایت طویله یاخود اوچ آیت اوقوموق اراده سی
بینده متردد اولسه قول صحیح بودر که اگر اول اوچ آیت اقصر
سوره مقدارنه بالغ اولورسه انی اوقوموق افضلدر اگر مصلی بر رکعتده
برسوره نک آخرینی قرائت ایتمش اولسه بعضبیلر دیمشله که اول کیمسه
رکعت ثانیه ده سوره اخراک آخرینی قرائت مکروه اولور ولکن
اصحی عدم کراهت ایدیکنی قاضیخان نصریح ایتمشدر کذلک اگر
مصلی رکعت اولی ده برسوره نک وسطندن یاخود اولندن قرائت
ایدوب رکعت ثانیه ده سوره اخراک وسطندن یاخود اولندن
قرائت ایدوب یاخود سوره قصیره قرائت ایلسه اصح اولان عدم
کراهتدر ولکن اولی اولان ضرورتسز اول مقوله نسبه ایتمکدر
بودکر اولنان اوزره مصلینک سوره واحده ده برآندن برآینه انتقالی
مکروه اولمز اگر اول ایکی آیتک اراسنده ایکی آیت یادخی زیاده اولورسه
لکن اولی اولان بلاضروره انی اشلیمکدر اگر مصلی هر بر رکعتده
برسوره اوقیوب ولکن اول ایکی سوره نک اراسنده برسوره ترک ایتمش
اولسه مکروه وهدر مکر اول سوره متروکه سوره مقروه دن اطول
اولوب آنی قرائت ایله رکعت ثانیه بی رکعت اولی اوزرینه اطالده
کثیره ایله تطویل لازم کلور ایسه اول وقتده بین السورتین برسوره بی
ترک مکروه اولمز اگر مصلی مذکور بین السورتین اوچ سوره ترک
ایلسه مکروه اولمز کذلک ایکی سوره دخی ترک ایلسه قول اصح اوزره
ینه مکروه اولمز اگر مصلی رکعت واحده ده ایکی سوره نک بینتی جمع
ایلسه اولی اولان انی فرض اولان نمازده ایتمکدر واکر ایدرسه دخی

کراهت یوقدر مکر اول ایکی سوره نک اراسنده برسوره یادخی زیاده
ترک ایدر ایسه اول وقتده مکروه اولور اگر مصلی رکعت واحده ده
برآندن برآینه انتقال ایلسه مکروه اولور اگر اول ایکی آیتک اراسنده
آیات کثیره دخی اولسه ینه انتقال مزبور بلاضروره مکروهدر اگر
مصلی انتقال مذکور سی سهو ایله ایدوب صکره تذکر ایلسه ترتیب
آیانه رعایت ایچون عودت ایدر اگر مصلی آیت واحده بی نمازده
تکرار ایلسه اگر اول تکراری یا لکن قبلدینی تطوعده ایدر ایسه مکروه
اولمز اما فرضده حالت اختیارده مکروه او اوب حالت عذرده ونسیانده
مکروه دکدر بومسئله محیطده دخی بویله در اگر مصلی رکعت
ثانیه ده رکعت اولی ده اوقودیفنک یوقاریسندن قصدا اوقور ایسه
مکروه اولور مکر بغیر قصد اولور ایسه مکروه اولمز بعض مشایخ
دخی قرائت مزبوره نقلده مکروه اولمز دیمشله مشایخدن علی بن
احمد دن سؤال اولمش که شول کیمسه نک حالتدن که اول کیمسه ظهرک
رکعت اولی سنده * قل اعوذ بالفلق * اوقیوب رکعت ثانیه سنده
قل هو الله احد * اوقومغه باشلیوب * الله الصمد * قوله بالغ اولدقده
قل اعوذ برب الناس * اوقوموق لازم ایدیکی خاطر ینه کلمه اول کیمسه
نه ایتمک کرکدر دیدکلرنده جوابنده شیخ مزبور دیمشکه اول کیمسه
سوره اخلاصی اتمام ایدر خلاصه ده ذکر اولمشکه اگر مصلی برسوره بی
باشلسه لکن انک مرادی سوره اخرا بی اوقوموق اولسه باشلدینی
سوره دن برایت یاخود ایکی آیت اوقودقده انی ترک ایدوب اولی
مراد ایلدیکی سوره بی اوقومغه باشلسه مکروه اولور اگر مصلی
رکعت اولی ده * قل اعوذ برب الناس * اوقور ایسه رکعت ثانیه ده
ینه انی اوقوموق لایقدر بزازی انک وجهنی بیانده دیمشکه قرآنی
مشکوسا قرائت ایلمکدن تکرار ایلمک اهورندر فتاوا ی و اوجیه ده
ذکر اولمشکه نمازده قرآنی ختم ایدن کیمسه رکعت اولیده معوذتیندن
فارغ اولدقده رکوع ایدوب سجده ایدر صکره قائم اولوب
رکعت ثانیه ده سوره فاتحه وسوره بقره دن بر مقدار شی قرائت

ایدر فتاوی مجتهد دخی ذکر اولمشکه نمازده قرآنی اوقومقی اوج
وجه اوزره در فرضده تانی وترسل وهر بر حرفی تدبر ایدرک اوقومقی
کر کرد تراویحده امام اولنر تانی ایله سرعت مایندده اوقومقی
کر کرد کیجه نوافلنده فهم اولناحق کبی قرائت ایلد کد نصره
سرعت اوزره قرائت ایملک جائزدر ودخی روایات سبعک کلینی ایله
قراءت جائزدر لیکن اولی اولان قرائت عجیبه وروایت غریبه ایله
قراءت ایتمکدر زیر بعضی سفها استغراب ایملریله کاهه واقع اولور
ایمدی ابو جعفر و حزه و کسائی و ابن عامر قرآنی عند العوام قراءت
ایتمه لکه سفها استخفاف وضحک ایملریله دیندن چیملرینه سبب
اولیمه ر روایاتک کلینی صحیح و کوزلدر و لیکن مشایخ حنفیه و ابی
عمر و حفصک عاصمدر روایت ابتدکاری قرائتی اختیار ایتملدر
(تمه ثانیه) خارج صلاتده قرآن اوقومقی بیان ایدر معلوم اولمکه
نماز جائز اولاجق مقداری قرآن حفظ ایملک هر مکلفک اوزرینه
فرضدر فاتحه شریفه بی و بر سوره دخی حفظ ایملک واجبد و صائر
قرآنی حفظ فرض کفایه در ودخی سنت هین اولان سنتلرکه قرائتده
تابع اولوب رواتب تسمیه اولنان سنتلدر در انلر صلاة نفلدن افضلدر
ودخی قرآنی مصحفدن قراءت افضلدر قراءت قرآن عبادتیه مصحفه
نظر عبادتک بدنی جمع اولدیغیچون دخی قرآنی آبدست ایله اوقیوب
واقودینی وقتده قبله به استقبال ایدوب واحسن ثبانی ک یوب
واستعاذه و تسمیه ایدوب قرائت ایملک مستحبدر واقودینی وقتده
برکره تعوذ مستحبدر قرائتی عمل دنیوی ایله فصل ایتمکجه تعوذی
اعاده لازم اولز حتی اگر قاری رد سلام ایلمه یاخود مؤذنه اجابت
ایلمه یاخود تسبیح و یا تهلیل ایلمه اعاده تعوذ لازم اولز بومذکور
فتاوی مجتهد بویه ذکر اولمشدر وقاری قرآن سوره براتک اولنده
بسمله دیمز بعضیلر دیمشدر که اگر قاری سوره برات ایله ابتدا ایدر سه
بسمله شریفی اوقور و اگر سوره براتی سوره انفاله وصل ایدر ایسه
بسمله اوقومز بومسئله بی صاحب نوازل ذکر ایلمشدر بوند نصره

دیمشدر که هر فرق کوند بر کره ختم ایملک اولی در و بعضیلر دیمشدر که
قاری قرآن اولان کیمسه بلده ایکی کره قرآنی ختم ایملک کر کردر
بعضیلر دخی دیمشدر که اگر قاری قرآن اولان کیمسه قرآنک حقنی ادا
ایملک مراد ایدر ایسه هر هفته ده بر ختم ایلمسون و بعضیلر دیمشدر که
هر آید بر ختم ایلمسون ابو عصمه قول اخیر ایله فتوی و بر مشدر
ابن مبارک دیمشدر که بنی اعجاب ایدوب قلمه خوش کلور قاری قرآنک
یاز کوند اول نهاده و قبش کوند اول لیلده ختم ایتمی و قرآنی
اوج کوندن اقلده ختم ایملک مستحب دکلدر ختم قرآن ایدن کیمسه
اخلاصی اوج کره اوقومقی بعضی مشایخ استخوان ایتمشدر و لیکن
ابواللیث دیمشدر که ختم قرآن قند خلاصی اوج کره تکراری اهل
قرآن وائمه امصار استخوان ایملریله تکرارنده بآس یوقدر مکر ختم
قرآن صلاة مکتوبه ده اولور ایسه اول وقتده سوره اخلاصی
بر کره دن زیاده اوقومز ودخی قاری قرآن ایاقلرینی بریره ضم ایملک
شرطیه یانی اوزرینه یا تور ایکن اوقومقی لایسدر دخی بورر ایکن
یاخود برنسنه ایملر ایکن قرآن اوقومقی اگر اول بورمک و اول عمل
انک قلبی اشغال ایتمز ایسه مکروه اولماز و الا مکروهدر امام بقالبدن
سؤال اولمشکه نماز قیلق مکروه اولان وقتلرده قرآن اوقومقی می
افضلدر یاخود نبی علیه السلامه صلوات و بره کمی یاخود دعا
و تسبیح ایتمکمی افضلدر جوابنده دیمشدر که اول وقتلرده نبی علیه
الصلوة والسلامه صلوات و دعا و تسبیح قراءت قرآن دن افضلدر
حامده قرآن اوقومقی اگر انده مکشوف العوره کیمسه یوغیمسه
و قرآنی اوقودینی موضع نجاستدن طاهر ایسه جائزدر کرک جهرا
اوقوسون کرک اخفاء اوقوسون برابرر اما اگر انده مکشوف العوره
کیمسه اولوب دخی قرآن اوقودینی موضع طاهر دکل ایسه کندی
نفسنده قرائت ایتمی لایس اولوب جهرا ایتمی مکروهدر کذلک
قرآنی سلخ خانه ده و غسل خانه ده و موضع نجاستده اوقومق مکروهدر
ودخی امام اعظم قند عند القبور قرآن اوقومق مکروه اولوب

امام محمد قنده مکره دکلدر مشایخ فقها امام محمد قولانی اخذ
ایتمشدر بر کیمسه علم فقه یزار ایکن انک یاشنده آخر کیمسه قرآن
اوقیوب ولکن کاتبه کاتب فقه ایله اشتغالندن ناشی استماع ممکن
اولسه بوضو رتبه قاری آثم اولور ناس عملار یله مشغول اولدقلری
موضعه جهر اوقومغه قرآنی ابتدال ایلدیکچون ایمدی بوکا کوره
بر کیمسه کیمه ناس اویور ایکن اوینک سطحی اوستنده جهر قرآن
اوقسه آثم اولور خلاصه ده دخی بویله در ولکن بومذکور نظرندن
خانی دکلدر بر صبی اوده قرآن اوقور ایکن انک اونده اولنلر بر عمل ایله
مشغول اولمغه استماع ایده مسهل اگر انلر اول عمل صبیکن قرائتندن
مقدم افتتاح ایتمشدر ایسه ترك استماعه معذور اولورل والا فلا قرات
قرآن قنده قرات فقه دخی بونفصیل اوزره دراکر مکتبه جهر قرآن
اوقیان بر کیمسه ایسه اول مکتبک یاشندن یکن کیمسه لره انک قرائتی
استماع واجب اولور واکر مکتبه اوقیان چوق اولوب استماعنده
خلل واقع اولورسه انک یاشندن یکن کیمسه لره استماع واجب اولور
بر قومک جمله سی براو خوردن اوقوملری مکره در ترك استماعی ورك
انصاتی متضمن اولدیغیچون بعضیلر قرائت مزبوره بی لایسدر
دیمشدر بونقلاک کلیسی قنده مذکوردر بونده اصل بودر که قرآن
اوقوندیغی وقتده انی استماع فرض کفایه در ولکن اوقیان کیمسه یه
واجبدر که قرآنه تعظیم ایده اسواقده وناسک امور دنیویه ایله مواضع
اشتغالنده اوقومسبله انک حرمتی تضییع ایتمسه اگر تعظیم اولنمیان
موضعه اوقیوب حرمت قرآنی تضییع ایدر ایسه اثمی انجیق اوقیان
اولوب اهل اشتغال آثم اولنلر محتاج اولدقلری اسباب معاشک ترکنده
انلره خرج اولدیغیچون کذلک اگر بر کیمسه تدریس ایله یا خود تکرار
فقه ایله اشتغال ایدن کیمسه نك قنده اوقسه آثم اولور ۹ اگر درس قرائته
سابق ایسه اما اگر قرائته ابتدا قبل الدرس شروع واقع اولمش ایسه
اول وقتده آثم متأخر اوزرینه اولور قرآن اوقیان کیمسه تعظیم
مستحق اولان کیمسه نك کلدیکچون قیام ایتمسی مکره اولدیغی

۹ موضع تدریسده قرائت ایله
مواضع اشتغالده قرائتک یاشنده
فرق اولوب ناسک اعمالنه
شروعندن مقدم قرائته ابتدا
ایتمکله دخی اثم مجرد مواضع
اوزرینه اولدیغی اول مواضع
ناسک اسباب معاشی ایچون معده
اولوب ناسه اول مواضعدن
انتقالده عسیرت اولاقسه
موضع درس بونک خلاصه
اولدیغی ایچوندر (شرح کبیر)

قنده مذکوردر ودخی قرآنی استماع تلاوتندن افضلدر کذلک استماع
قرآن تطوع ایله اشتغالندن دخی افضلدر استماعی فرض اولمغه فرض
تقلدن افضل اولدیغیچون دخی مشغوللر یاشنده اولوب ریا مخلوط
اولمغه قرآنی جهر ایله اوقومقی افضلدر ودخی مرآه نك قرآنی
مرآه دن تعلی اعمای غیر محرمندن تعلندن افضلدر بعضیلر مرآه نك
اعمال غیر محرمندن قرآن تعلی مکره وهدر مرآه نك صوتی عورت
اولدیغیچون دیمشدر کافره قرآن یا فقه تعلی لایسدر اهنداسی رجاسی
اولدیغیچون ولکن امام محمد قنده اول تعلم ایلیان کافر اغناسک
ایتمکله مصحفه مس ایتمسی جائز دکلدر بر کیمسه قرآنی تعلم ایدوب صکره
مطلقا مس مصحف ایتمسی جائز دکلدر بر کیمسه قرآنی تعلم ایدوب صکره
انوتسه آثم اولور بوخصوصه نسیانندن مراد مصحفیدن قرائت
ممکن اولدیغیچون بر کیمسه قرآن اوقورکن لحن ایلمسه سامع اولان
کیمسه اوزرینه آتی صوابه ردایتمک واجب اولور اگر آتی رد صواب
سببیه عداوت وحقده واقع اولمیه جغه یقین حاصل اولورسه والا
ترکی جائزدر ودخی عامه مشایخ قنده قرآنی ترجیع ونلحین ایله قرائت
مکر وهدر فسقه قطعه تشبیه اولدیغیچون وآنک مجرد مکر و
اولدیغی حروف قرآن متغیر اولمامغه مشروطدر اما اگر لحن
حروف قرآنی تغیر ایدرسه بلاخلاف حرامدر ودخی مصحفی کوجک
قطعه ده یا یتمی مکر وهدر واینجه قلم ایله یا زملق دخی مکر وهدر
ویره دوشن نسنه اوزرینه و دیوارلره وحرابلره قرآن یا زملق مستحسن
دکلدر مصحفی تحلیله و تذهیب ونقط و تفسیر لایسدر لحن بر مصحف
قراعت ممکن اولمقدن قالسه آتی بر خرقة ایچنه قیوب ارض طاهره یه
دفن ایتمک کرکدر انکله قرآنی جمله ایتمک جائز دکلدر بعض علما
کواغده اخباری تجلید مصحفده و تجلید کتب فقه ده استعمالی
جائز کور مشلر اما کتب نحو تجلیدنده انک دخی استعمالی نجویز
ایتمشدر ودخی حفظ قصده ایتمکسنز مصحفه طیانق مکر وهدر
مکرانی حفظ ایچون اولورسه جائزدر ایچنده مصحف اولان حوال

اوزرینه بلك ضرورت ایچون جائز اولدیغی کی (تمسه تالمه سجده تلاوت و لمحقانیدن مباحث امامتدیه سائده در) فقی قاری قرآن اون درت موضعه واقع اولان آیت سجده دن برآیت او قورایسه انك اوزرینه تحریمه دن غیر شراط صلا تله ایکی تکبیر یئنده بر سجده ائم حنفیه قتلنده واجب اولور آیت سجده قرآنده اون درت موضعه در آخر اعراف و رعد و نحل و اسرا و مریم و اول الحج و فرقان و نمل و الم تزیل و من و جم فصلت و النجم و انشقاق و علق سجده تلاوتده رفع ید و تشهد و سلام یوقدر و دخی سجده تلاوت تالی به و سامعه واجددر ارك سماعی قصد ایلسون کر کسه ایتمسون و دخی امامه اویان کیمسه آیت سجده بی امامدن اشنه دخی امامك تلاوتی سببیه اگادخی سجده واجب اولور اگر سجده تلاوتی امام ایتمسه و امامه اویان کیمسه امامدن اشنه بیه بالتبع اول دخی سجده ایلمز و دخی اگر سجده آیتنی امامه اویمش کیمسه او قومش اولسه انك اوزرینه و اول نمازده اگامشارك اولوب اندن اشیدن کیمسه ارك اوزرینه امام ابی حنیفه ایله امام ابی یوسف قتلنده سجده تلاوت واجب اولور امام محمد قتنده اندن اشیدن نماز نلرندن فارغ اولدقدنصکره سجده تلاوتی ایدرلر اماموتم مزبور ایله اول نمازده مشارك اولوب و لکن اندن آیت سجده بی اشیدن کیمسه لره بالاتفاق سجده تلاوت واجب اولور اگر آیت سجده بی مصلی کندبیه بیه نمازده اولسان کیمسه دن اشنه سجده بی بعد الصلاة ایدر نماز ایچنده ایلمز اگر نماز ایچنده ایدر ایسه اندن سجده تلاوت ساقط اولماز و انك نمازی دخی فاسد اولور و دخی آیت سجده بی حائض و نفسا و کافر و صبی و مجنوندن دخی اشیدن کیمسه به سجده تلاوت واجب اولور کذلک ناامدن اشیدن کیمسه به دخی قول اصحده واجب اولور قوشدن یا صدادن اشیدملکله واجب اولماز و سجده آیتنی نهجی ایله تالی به و سامعه سجده تلاوت واجب اولور کذلک آیت سجده بی یازمی ایله و من غیر تلفظ مجرد باقی ایله واجب اولور اگر بر کیمسه آیت سجده بی را کبا

تلاوت ایدوب یا را کبا دیکلمسه سجده بی ایمایله ایتمسی جائز در و اگر غیر را کب ایکن تلاوت یا استماع ایلمسه سجده بی را کبا ایمایله ادائی جائز اولور مکر فرضده را کبا ایمایی مباح اولان عذر ایچون اولورسه جائز اولور اگر بر کیمسه سجده قادر اولدیغی حالده آیت سجده بی تلاوت ایدوب و لکن سجده بی ایتمیوب حتی مرض یا انك امثالی نسنه سببیه سجوددن عاجز اولسه سجده تلاوتی اول کیمسه ایمایله ادا ایلمسی جائز اولوب بعد الصلاه اعاده لازم اولور تکم قضاء صلا تده اولدیغی کی و دخی سجود تلاوت مراد ایدن کیمسه ایاق اوزرینه قالمقوب قیامدن سجده ایدوب بعد الرفع بیه قیام ایتمسی مستحبدر و دخی سجود تلاوتده تالی تقدیم ایدوب سامعینی اردینه صف ایتمك مستحبدر و دخی سامعین باشلرینی سجده دن تالیدن مقدم قالددر مامق مستحبدر و لکن اگر سامعین تالی به مخالفت ایدوب خلف تالیده صف اولدن همان اولدقلری پرلنده سجده ایدوب کیمی دخی تالیدن مقدم اولسه و سجده دن باشلرینی تالیدن مقدم قالددرسه ل مکر و ه اولور و اگر تالینك سجده سنك فسادی ظاهر اولسه سامعینك سجودی قاسد اولور و دخی سامع سجوده منتهی اولدیغی وقتده تالینك سجده تلاوتی اخفا ایتمسی مستحبدر اما سامع منتهی لک سجود اولدیغی وقتده انك جهری مستحبدر و دخی سجده تلاوت علی الفور واجب اولور حتی اگر اوزرینه سجده تلاوت واجب اولان کیمسه سجده بی تلاوتندن بر سنه صکره یا دخی زیاده ده ایلمسه انك سجده شی ادا اولوب قضا اولور و لکن سجده تلاوتی من غیر ضروره تأخیر مکر و هدر سجود تلاوت ایچون نیت شرطدر اما تعیین شرط دکدر حتی اگر بر کیمسه نك اوزرینه سجدهات متعدد ده واجب اولوب اول کیمسه انك عددی مقدار نیجه سجده ایدوب ایتدیکی سجده نك فلان آیت ایچون اولدیغی تعیین ایلمز و نمازی ابطال ایدن تکلم و فقهقه و حدث سجده تلاوت ایدن کیمسه دن دخی صادر اولسه امام محمددن مروی اولان قول اصح اوزره ساجددن قبل رفع الرأس

واقع اولغله سجده تلاوتی ابطال ایدر خلافا لابی یوسف بر کیمسه
 سجده تلاوتی مصلیدن اشیدوب بعده مصلی مزبور سجده ایتمدن
 اول کیمسه اکا اقتدا ایلسه واول مصلی سجده تلاوتی ابتدا سکده
 اول کیمسه دخی ایدر اکر اول کیمسه نك اقتداسی مصلی سجده تلاوتی
 اوقود یغی رکندده واقع اولوب شخص مذکور مصلی ایله بیله اول
 رکعتده رکوعه یتشمش ایسه اول کیمسه دن سجود تلاوت ساقط اولور
 والا بعد الصلاة سجده ایدر تشکیم بر کیمسه مصلیدن سجود تلاوتی
 اشئسه ولکن اکا اقتدا ایلسه اکا سجود تلاوت واجب اولدیغی کی
 شخص معهوده دخی بعد الصلاة واجب اولور هر سجده که نماز
 ایچنده واجب اولوب مستقلا نماز ایچنده ادا اولنمسه اول سجود
 ابدی قضا اولمز بر کیمسه نماز ایچنده آیت سجده تلاوت ایدوب رکوع
 ایلسه اول رکوع ایله سجود تلاوتی کرک نیت ایتمسون کرکسه ایتمسون
 بعده نماز ایچنده سجده ایتمکله سجود تلاوت اندن ساقط اولور اکر
 اول کیمسه آیت سجده دنصکره اوچ آیتدن زیاده اوقومدی ایسه
 اما اندنصکره اوچ آیت دخی اوقیوب صکره رکوع ایلدیسه انده
 اختلاف وارد اما اکر اوچ آیتدن زیاده اوقود یسه سجود تلاوت
 نمازک رکوعی و سجودی ایله اندن ساقط اولمز پس صورت مزبوره ده
 نماز ایچنده تلاوت ایچون قصدا سجده ایتمک لازمه و اکر ایتمز ایسه
 نماز دنصکره قضا ایتمز ادا اکر آیت سجده لغت عربیه ایله تلاوت
 اولندیغی صورته انی اشیدن کیمسه انک آیت سجده اولدیغی فهم
 ایده میوب ولکن اخبار اولنسه بالافتقار اکا سجود تلاوت واجب
 اولور اما اکر لغت فارسیه ایله تلاوت اولنوب سامع فهم ایلسه ولکن
 اخبار اولنسه امام اعظم قنده اکا سجود تلاوت واجب اولور
 خلافا لهما سجده تلاوتی اشمیان کیمسه به سجود تلاوت واجب
 اولمز اول کیمسه مجلس تلاوتده اولسه دخی سجود تلاوت ایدن کیمسه
 قول اصح اوزره سجود صلاتده اوقود یغی نسبیجی اوقور بعضیلری
 ساجد تلاوت * سبحان ربنا ان کان وعد ربنا لمفعولا * آیتنی اوقور

دیمشله بعض متاخرین دخی بونی اختیار ایتمشله در بعضیلری دخی
 نسبیج مذکور سجده تلاوتک صلاة فرض ایچنده اولدیغی وقتده
 دینور دیمشله اکر بر کیمسه آیت سجده بی مجلس واحده تکرار ایلسه
 اکا سجده واحده کفایت ایدر اول کیمسه دیلرسه سجده بی جمع
 تلاوت دنصکره ایدر دیلرسه بعضندنصکره ایدر اکر مجلس یاخود
 آیت سجده متبدل اولسه سجود دخی متکرر اولور متبدل مجلس
 ایکی نوعدر بری تبدل حقیقیدر که تالی آیت سجده بی صحرا ده وانک
 حکمنده اولان مکانده تلاوت ایلدیکی موضعیدن اوچ آدیم یا دخی
 زیاده انتقال ایتمکله اولور بری دخی تبدل حکمیدر که تالی آیت سجده
 تلاوت دنصکره غیر عملی شروع ایتمکله اولور مثلا تالی مکان تلاوتدن
 قالمقدان اوچ لقمه طعام ییسه یاخود اوچ بودم صوایچسه یاخود
 اوچ کلمه تکلم ایلسه مجلس حکما متبدل اولور مجلسده اتحاد حقیقی
 ظاهر در اما اتحاد حکمی عرفا مکان واحد اطلاق اولسان نسبه نك
 اجزاسی ییئنده اولور مثلا مسجد و بیت و حانوت کی كذلك صحرا ده
 واهشالنده اوچ آدیمدن اقل یوریمکله مکان متبدل اولوب ینه
 حکما متحد در ایدمی بوتقریر معلوم اولدیسه اکر حقیقه یا حکما
 اتحاد مجلس بوانسه آیت سجده تکرار اوقود قده سجده واحده کفایت
 ایدر والا فلا مثلا سجده آیتنی اوقیان کیمسه بر آدیم یا ایکی آدیم یور یسه
 یاخود بر لقمه یا ایکی لقمه طعام ییسه یا بر بودم یا ایکی بودم صوایچسه
 یاخود اوک یا مسجدک بر گوشه سندن بر گوشه سنه انتقال ایلسه
 یاخود رد سلام ایلسه یاخود تسمیت عاتس ایلسه صکره آیت سجده بی
 ینه تکرار ایلسه سجده واحده اکا کفایت ایدر اما اکر بزجوزسه یاخود
 خرمنده اکین دوکرکن یوریمکله سجده تلاوتی اوقود یغی یردن
 انتقال ایلسه یاخود اغاج اوزرنده ایکن بردالیدن برداله انتقال ایلسه
 یاخود حال نزولدن حال رکوعه انتقال ایلبوب ینه تکرار ایلسه
 سجده واحده کفایت ایلمز كذلك کلمات ثلاثه تکلم ایلسه یاخود
 اوچ بودم صوایچسه یاخود عقد نکاح و بیع یا انک اهشالی نسبه

اشلیوب تکرار ایلمسه ینہ سجده واحده کفایت ایلز واکر تالی آیت
 سجده مذکور دن برنسنه ایله مشغول اولمقسنن مجرد مجلس واحده
 اطالة جلوس ایدوب صکره سجده تلاوتی ینہ تکرار ایلمسه اکا
 تکرار سجود واجب اولز واکر تالی را کب اولوب دابه سی یور رکن
 سجده تلاوتی تکرار ایلمسه اگر تکرار مذکور نماز ایچنده دکل ایسه
 وجوب متکرر اولور اما اگر نمازده ایسه وجوب متکرر اولز بوصورته
 تکرار کرک رکعت واحده ده اولسون کرک زیاده ده اولسون امام
 ابی یوسفدن مروی اولان اصح قولی اوزره برابر امام محمد قتنده
 ایسه تالی مذکور رکعت اخراده تکرار ایتمکله وجوب دخی متکرر
 اولور اگر سامعک مجلسی متبدل اولوب تالینک مجلسی متبدل اولمسه
 بالا تفاق سامعه وجوب سجود متکرر اولور واکر مجلس تالی متبدل
 اولوب مجلس سامع متبدل اولمسه سامعه دخی وجوب سجود عند
 البعض متکرر اولور وعند البعض اکا متکرر اولز بوصورته ده صاحب
 کافی سامعه دخی تکرر وجوبی صحیح ایدوب هدایه ده وقتا وای
 قاضیخنده عدم تکرر وجوب صحیح اولمشدر وعلیه الفتوی ودخی
 معلوم اوله که حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
 اسم شریفی ذکر اولند قده اکا صلوات و بر مک واجب اولدیغی
 قول اوزره اتحاد مجلس ذکر قتنده وجوب صلاة متکرر اولمامقده
 حکم سجده تلاوتک حکمی کییدر ولکن ذکر نیده اتحاد مجلس
 وقتنده تکرر صلوات مندوب اولوب مجلس واحده تکرار تلاوته
 تکرر سجود مندوب دکلدر ایکسینک ییننده فرق بودر که ذکر
 اسم نبی اولمسه دخی مجرد صلوات ایله مستقلة قربت وعبادت اولور
 اما من غیر تلاوة سجده تلاوتله مستقلة قربت اولز اگر بر کیمسه
 آیت سجده بی خارج صلاته قراءت ایلوب ولکن سجده ایتموب
 وهنوز مجلس متبدل اولمادن نماز شروع ایدوب اول آیتی نمازده دخی
 قراءت ایدوب تلاوت ایچون سجده ایلمسه اول سجده ایکی تلاوته
 دخی کفایت ایدر اما اگر تلاوت اولی ایچون سجده ایدوب بعده

نماز شروع ایتدکده ینہ قراءت ایلمسه مقدم ایتدیکی سجده
 ایکسینه کفایت ایتموب بلکه نمازده تلاوت ایتدیکنه بر سجده دخی
 واجب اولور اگر اول کیمسه تلاوت اولی وثابیه ایچون سجده ایتموب
 حتی نمازی اتمام ایلمسه اندن سجده لک ایکسینی دخی ساقط اولور
 نوادرده سجده اولی ساقط اولز دیمش لکن قول اول اصحدر اگر
 بر کیمسه آیت سجده بی نماز ایچنده اوقیوب و سجده تلاوت ایتدکن
 صکره بعد السلام ینہ اوقور ایسه بعضیلر دیمشدر که سجده اولی
 کفایت ایتموب اکا ثابیه سجده واجب اولور بعضیلر کفایت ایدر
 دیمشدر و بعضیلر دیمشدر که اگر اول کیمسه بعد السلام آیت سجده بی
 تکلم ایتدن اوقودیه سجده اولی اکا کفایت ایدر اگر تکلمد نصکره
 قراءت ایلدیه کفایت ایتز اگر بر کیمسه نمازده آیت سجده بی قراءت
 ایدوب لکن سجده تلاوت ایتموب حتی سلام و برسه صکره ینہ قرائت
 ایلمسه سجده واحده کفایت ایدوب سجده اولی اندن ساقط اولور
 بر کیمسه بر مکانه آیت سجده تلاوت ایدوب صکره انی ینہ اول مکانه
 غیریدن دخی اشنسه هر نقد رجوق کیمسه دن اشد رسه ده ظاهر
 روایت اوزره اکا سجده واحده کفایت ایدر اول کیمسه نک نماز ایچنده
 اولدیغیه اولدیغی برابر در حق مسبوق امامله بیله سجده تلاوت
 ایدوب بعده مایقضی ده آیت سجده بی کندی دخی قراءت ایلمسه
 امام ابی یوسف قولنک مقتضاسی اوزره اول کیمسه بر دخی سجده
 ایلز خلافا لحمد اما اگر اول کیمسه امامله معا سجده ایتمش اولمسه
 بالا تفاق سجده ایدر حق بر کیمسه نماز ایچنده آیت سجده تلاوت
 ایتدکده اول آیتد نصکره اوچ آیتدن زیاده قرآن اوقومسه اول
 کیمسه بخیردر دیلرسه اول نمازک رکوعنده یا سجودنده سجده تلاوته
 نیت ایدر دیلرسه تلاوت ایچون مستقلا سجده ایدر اما اگر اول کیمسه
 آیت سجده دنصکره اوچ آیتدن زیاده قراءت قرآن ایلدیه
 آیت سجده ایچون استقلا لا سجده لازمدر بوصورته دخی اول کیمسه
 علی سبیل الاستقلال تلاوت ایچون سجده ایتدکنصکره قاقوب

قرآن در بر مقدار نسنه قراءت ایدوب بعده رکوع ایتمک کر کدر اگر
قالقوب بر مقدار قراءت قرآن ایتمدن رکوع ایدرسه مکر و هدر
پس اول کیمسه نك اوقود بیغی آیت سجده ختم سوره اولدیغی صورتده
سوره اخرا دن بر قاج آیت اوقور اگر آیت سجده دفصکره اول
سوره دن ایکی آیت یا خود اوج آیت قالمش ایسه سوره اسرا ایله
سوره انشقاقده اولدیغی کی کذلک اکا سوره اخرا بی اولاشدر می
لایقدر لکن اولاشدر میوب بلکه انلرایله اکتفا ایدوب بعده رکوع
ایدرسه دخی مکروه اولمز امام اولان کیمسه صلاة مخافتهده آیت سجده
قراءت ایلمسی مکر و هدر کذلک صلاة جمعه ده وصلاة عیدین ده
آیت سجده تلاوتی مکر و هدر مکر آیت سجده آخر سوره دن اولوب
نمازک رکوعی یا سجود یله ادا اولنسی ممکن اولورسه مکروه دکدر
بو صورتده دخی امام رکوعده سجده تلاوت و نه نیت ایتمک لایقدر
حتی سجده تلاوت سجود امام ایله جمله جماعتدن ادا اولنه و دخی
بر کیمسه بر سوره بی اوقیوب آیت سجده بی ترک ایتمسی مکر و هدر
سجود دن فراره مشابه اولدیغیچون اما مجرد آیت سجده بی تلاوت
ایدوب سوره نك باقبسنی ترک ایسه مکروه اولمز لکن مستحب اولان
آیت سجده ایله بر قاج آیت قراءت ایلمکدر والله اعلم (شمد نصکره
قراءت ملحقانندن مباحث امامت بیان اولنور) جماعت ایله نماز قیلقی
سنت مؤکده در بعضیلری واجبد دریمشدر جماعتدن تخلفی مبیح اولان
عذرلرک بری نیممی مباح قبلان مر ضرر بری دخی متخلفک الی وایاغی
براز کسک اولوب یا خود مفلوج اولمقدر بری دخی مطر بری دخی
طین بری دخی برد شدید بری دخی قول صحیح اوزره ظلمت شدید در
کذلک سلطاندن کز لنمک یا خود معسر اولان کیمسه غریمنندن
کز لنمک یا خود مشیه عدم استطاعت یا عمی جمله سی مبیح تخلفدر
ناسک امامته اولی اولانی سنتی اعلم اولانیدر اکر علمده مساوی
اولسه اقرأ اولان اولی در اگر انلرده مساوی اولسه اورع اولوب
حرامدن زیاده تحرزایدن اولی در اگر ذکر اولنان اوصاف ثلاثه ده

مساوی اولسه سند ییوک اولان اولی در اگر اوصاف اربعه مذکورده
برابر اولسه دخی خوی کویک اولوب حلم و دفع و حیا صاحبی اولان
اولی در اگر اوصاف خمسة مذکورده مساوی اولسد اختلافی
اولوب بعضیلر یوزی کوزل اولان اولی در دیمشدر و بعضیلر نسبی
اعلا اولان اولی در دیمشدر اگر بومذکورک جمله سند مساوی اولسه
مایلنلرنده قرعه آتلوب قنغیسننک اسمی ظاهر اولور ایسه اول اولی
اولور فاسق اولان کیمسه بی امامته کچورمک کراحت تحریمیه ایله
مکر و هدر امام مالک قننده انک تقدیمی جائز دکدر امام احمددن
دخی بویله مرویدر کذلک مبتدع اولانی تقدیم دخی اختلاف مذکور
اوزره در مبتدع دیواهل سنت و جماعتک اعتقاد ایلمکدرینک خلافتی
اعتقاد ایده نه دیرل ائمه حنفیه قتلرنده اکا اقتدا مع الکراهه جائز
اولسی انک اعتقاد ایلمدیکی نسنه کفره مؤدی اولماغله مشروطدر
اگر انک اعتقاد ایلمدیکی کفره مؤدی اولور ایسه اکا اقتدا جائز دکدر
مثلا غلاة روافضک فایشه صدیقه رضی الله عنهایه قذف ایلمکدی
یا خود خلافته ابی بکر الصدیقی یا انک صحبونی انکار ایدوب یا شیخینه
سب ایلمکدی بومذکورک برینه اقتدا جائز اولمز ۴ و دخی جهیمیه
طائفه سنی و قدریه طائفه سنی ۴ و مشیه طائفه سنی و شفاعتی انکار
ایلمکدر و رؤیتی و عذاب قبری و کرام کاتبینی انکار ایلمکدره اقتدا جائز
دکدر اما امام علی بی تفضیل ایدوب سب ایتمیه مع الکراهه اقتدا
جائزدر کذلک حق تعالی جسمدر لا کالاجسام دینلره یا خود حق جل
وعلا جلال و عظمتی ایله کورنمز دینلره دخی اقتدا مع الکراهه جائزدر
و علم کلامه دوشمش اولان حق کلامی دیسهده اکا اقتدا جائز دکدر
دیو امام ابی یوسفدن روایت اولندی بونی بیانده علما اختلاف ایدوب
بعضیلر دیمشدر که تکلم مذکور ایله مراد دقایق علم کلامده مناظره
اینددر و بعضیلر دیمشدر که کلامده عند المناظره خصمک زله سی مراد
اینددر و دخی عبد و اعرابی و ولد زنا و اعما بی امامته تقدیم مکر و هدر
ولکن انلرده اولان کراحت فاسق تقدیمده اولان کراحتدن دوندر

۱ جهیمیه شول طائفه در که
جهیم بن صفوان اباعبدین زبور
جهیم زمدولایندده ایدی مذهبی
بودر که عبد ایچون اصلا قدرت
یوقدر و علم الله حادثدر و حق
تعالی به موجودوشی دیمک جائز
دکدر
۲ مشیه شول طائفه در که
حق تعالی بی مخلوقاته تشبیه
ایدرلر اکثر مشیه امام احمد بن
حنبل اباعبدین و ابتد تشبیه که
اسلامده ظاهر اولدی
روافضدن حق تعالی بی
و مقصودلری حق تعالی بی
جسمه تشبیه ایلمکدن مرادری
حضرت علی بی نگریری دیمک
ایچوندر

محیطه ذکر اولمش که اعماک امام اولسی لا بأسدر ولکن بصیر
اولی در عید و اعرابی و ولد زبانی تقدیمه کراهت اولدیغی انلرده
جهل شایع اولدیغیچوندر اگر انلرک عالم اولدیغی معلوم اولسه انلری
امامته تقدیمه کراهت یوقدر ودخی شافعی و امثالنه اقتدا جائزدر
اگر اندن مقتدینک رأی اوزره نمازی افساد ایدن نسنه متحقق دکل
ایسه ولکن جوازنده اختلاف اولنوب بعضیلر مع الکراهه تجویز
ایدوب بعضیلر کراهتسز تجویز ایتشلرودخی ارکشی عورته اویغی
جائز دکلدر وقول اصحده صبی به دخی اویغاسی جائز دکلدر ودخی
عائلاک معنوهه وقارنک امی به وامینک دلسره و مستور العوره نک
مکشوف العوره اولانه و مومینک غیر مومی به وقاعدا مومی اولانک
مستقیما علی جنبه مومی اولانه و طاهرک صاحب عذره و بر عذر ایله
صاحب عذر اولان آخر عذر ایله صاحب عذر اولانه اقتداسی
جائز دکلدر اما عذرده متحد اولسه لر برینک آخره اقتداسی جائز
اولور ودخی فرض قیلان کیمسه نک نافله قیلانه اقتداسی صحیح دکلدر
ودخی بر فرضده اقتدا ایده جک کیمسه نک فرضنه مغایر فرض قیلان
کیمسه به اقتدا صحیح اولماز اما نافله قیلانجق کیمسه فرض قیلان
کیمسه به اقتداسی جائزدر ودخی ناذرک ناذره اقتداسی صحیح اولمز
مگر اقتدا ایدن کیمسه امامک نذرند نصکره نذر ایتدم فلا نک نذر
ایتدیکی صلاة منذوره بی اکاویوب بیله قیلغه دیرسه اول وقتده اقتدا
صحیح اولور حالفک حالفه اقتداسی جائزدر ودخی حالفک ناذره
اقتداسی جائز اولوب عکسی جائز دکلدر ایکی رکعت طواف نمازی
قیلانلر ناذر حکمنده اولوب احدهما نک آخره اقتداسی صحیح اولمز
ایکی کشی صلاة نافله به اشتراک اوزره برابر شروع ایدوب بنه بدن
افساد ایتلر بیله ذمتلرنده قضاسی لازم اولدقده احدهما نک آخره
اقتداسی صحیح اولور اما اشتراک اوزره شروع افساد ایتوب بلکه
احدهما نک آخره تقدیمی اولسه بوصورته احدهما نک آخره اقتداسی
صحیح اولمز و انلردن برینک ناذره دخی اقتداسی صحیح اولمز اگر ایکی

کیمسه صلاة ظهری قیلوب هر بری آخرک امامته نیت ایلسه
نمازلی صحیح اولور اما اگر هر بری آخره اقتدایه نیت ایلسه نمازلی
فاسد اولور دخی بعد الظهر سنت قیلان کیمسه نک قبل الظهر
سنت قیلانه اقتداسی جائزدر کذلک سنت عشا قیلانک تراویح
قیلانه اقتداسی جائزدر کذلک وتری واجب اعتقاد ایده نک وتری
سنت اعتقاد ایده نه اقتداسی جائزدر محمد بن فضل قتنده ولکن
اولی اولان عدم جوازدر ودخی غاسلاک ماسحه اقتداسی جائزدر
کذلک متوضئک متیمه اقتداسی جائزدر وقائک قاعده اقتداسی
جائزدر خلافا لمحمد فیهما کذلک قائمک اقتداسی شول بوکری به که
انک بوکر یلکی حد رکوعه باغ اوله اختلاف مذکور اوزره در
اما اگر انک بوکر یلکی حد رکوعه واصل اولسه قول اصح اوزره
بالاتفاق قائمک اکا اقتداسی جائزدر ودخی خشای مشکلاک نسایه
امامتی جائزدر کذلک نسایه امامتی جائزدر ولکن اراسنده
ارکک اولدن مجرد طائفه نسایه جماعت اولوب نماز قیللری
مکروهدر وقیلد قیلری صورته انلره امام اولان مرأه اوکلرینه
یکوب قیلسی مکروهدر بلکه امام اولان مرأه اورناده طور مق
کرکدر عریان اولان عریانه امام اولدقده تقدم ایتوب اورناده صفده
طور دیغی کی طورر ودخی داسرک امی به اقتداسی جائزدر اما عکسی
جائز دکلدر اخرسک امی ایله حکمی امینک قاری ایله اولان حکمی
کیدر محیطه ذکر اولمشکه بجن قاری مسجدک قاپوسنده اولوب
یا خود جوارنده اولسه امی دخی مسجدک ایچنده اولوب یا لکن نماز
قیلسه لر امینک نمازی بلا خلاف جائزدر کذلک بجن قاری امینک
قیلدیغی نمازک غیر نماز قیلارکن امینک منفردا نماز قیلسی جائزدر
اول امی فراغ قاره منظر اولق بالاتفاق لازم دکلدر اما بجن قاری
برکوشده قیلوب امی دخی برکوشده قیلوب ایکسینک نمازلی دخی
موافق اولسه بوصورته ابو حازم امام اعظم قولی اوزره عدم جواز
ذکر ایلش بر روایتده دخی جواز منقولدر قول اول شول اصله

مبیدر که اگر قاری ایله امی برای به اقتدا اینده امام اعظم قننده
جمله سنك نمازی فاسد اولور اما امامین قتلرنده انجق قارتك نمازی
فاسد اولور و دخی مؤتمك امامنه تقدیمی جائز دكلدر خلافا لملك
بومسئله ده معتبر اولان موضع قدمدر حتی اگر مقتدی امامدن اطول
اولمغله انك سجودی امامدن ایلو واقع اولسه لکن قدمی مقدم
اولسه نمازی جائز در قدمده دخی معتبر اولان اوکجه در حتی اگر عقب
مقتدی عقب امامدن مقدم اولیوب ولیکن مقتدینك ایاغی اوزن
اولمغله آنك پار مقلری امامك پار مقلرندن ایلو واقع اولسه نمازی
جائز در بر کیمسه یالکز بر شخصه امام اولسه انی صاغ جانبنده طور غورر
اگر ایکی کیمسه به امام اولسه انلردن ایلو طورب نمازی او یله قیلار
امام محمددن روایت اولمشکه امامه یالکز بر کیمسه اقتدا ایلسه اول
کیمسه پار مقلرینی امامك اوکجه سنده قیلق کر کدر امام ابی یوسفدن
روایت اولمشکه امام ایکی شخص ایله قیلد قده انلرك اورتیه سنده
طورر امامه یالکز بر کیمسه اقتدا ایلدکده امامك آردنده یاخود
صولنده طورسه مکروه اولور بعضیلری دخی مکروه اولماز دیمشله
ایمدی ایکبسنك اورتیه سنده طور مقی مکروه اولیوب ایکیدن اکثرک
اورتیه سنه طورسه مکروه در جاعتده اول رجال صف اولوب صکره
صبیان صکره نسا صف اولور لر خشای مشکل عورتلر صفنك
اوکنده طورر رجال ایله صبیان صفلرینك اراسنده ترتیب ستندر
فرض دکلدر قول صحیح بودر اما رجال ایله نسا ییننده اولان ترتیب
ائمه حنفیه نك قتلرنده فرضدر حتی اگر بر مرأه یاخود صبیة مشتهاه
نمازده بر رجل ایله برابر طورب یاخود بر رکن مقداری اندن ایلو
طورسه حال بو که ایکبسنك دخی صلاتی مطلق اولوب تحریمده
واداده ایکبسنك نمازلی مشترک اولسه و مکان و جهتلری بلا حائل
متحد اولوب و امام عورته دخی امام اولمغه نیت ایتمش اولسه اول
رجلک نمازی فاسد اولور ایمدی فقها نك ذکر ایتدیکی اوزره عورتك
رجله نمازده محاذاتك شرط مغسده سی اوندر اول عورتك بالغه

یاخود صبیة مشتهاه اولسیدر صبیة نك مشتهاه اولسی مطلقا
طبقوز یاشنده اولمغله اولور یاخود سکن یاشنده یایدی یاشنده اولوب
تامة الخلق و صبیة اولمغله اولور اگر او یله اولسه مجرد بدی یا سکن
یاشنده اولان صبیة مشتهاه دکلدر ایمدی آنك محاذاتی نمازی افساد
ایتمز دخی بومسئله ده محرم ایله غیر محرم ییننده فرق یوقدر شرط
ثانی محاذیه اولان مرأه نك صلاتی عافله اولسیدر اگر صلاتی تعقل
ایتمز سه افساد ایلمز شرط ثالث محاذات بر رکن مقداری اولمقددر
امام محمد قننده اما امام ابی یوسف عندنده محاذات ایله بیله بر رکن ادا
اولمسی شرطدر شرط رابع اول صلاة مطلقه اولمقددر یعنی رکوع
و سجود ایله اولان نماز اولمقددر ایمدی صلاة جنازه ده و سجوده
تلا و تده اولان محاذات افساد ایتمز شرط خامس اول صلاتك تحریمه
حیثیتندن مشترک اولسیدر بوا یسه اول مرأه نمازك تحریمه سنی اول
رجلک تحریمه سنه بنا ایتمکله اولور یاخود ایکبسی دخی اول نمازك
تحریمه سنی ثالثك تحریمه سنه بنا ایتمکله اولور ایمدی مرأه ورجلک
منفردا قیلد قلی صلاة واحده ده یاخود احدهما آخرک اقتدا
ایلمدیکی امامه اقتدا ایله قیلد قلی نمازده مرأه نك رجله محاذاتی
صلاتی افساد ایلمز شرط سادس اول نمازك من حیث الاداء مشترک
اولسیدر بوا یسه اول رجل اول مرأه به امام اولوب یاخود انلرك
ادا ایلمدکلی نمازده تحقیقا اماملری اولدیغی ایکبسی بر امامه اقتدا
ایتمکله اولور تقدیرا اماملری اولق ایکبسی دخی لاحق اولوب بعد
فراغ الامام اتمام مافاتیه یی ادا ده اولور ایمدی اگر ایکبسی دخی مسبوق
اولوب قضاء ماسبق ایچون قالقد قیلرنده محاذات واقع اولسه نمازی
افساد ایلمز شرط سابع اتحاد مکاندر حتی اگر احدهما قامت مقداری
سکی اوزرنده اولوب آخریر اوزرنده اولسه بومسئله اولان محاذات
صلاتی افساد ایلمز شرط ثامن اتحاد جهتدر اگر ایکبسنك
جهتلری مختلف اولسه بوا یسه انلرك ایکبسی دخی نمازی جوف
کعبه ده قیلوب هر بری آخرک قیلدیغی جهتك غیری جهته نماز

قیلغله اولور بوضورته محاذات نمازی افساد ایلز شرط تاسع
ایکبسنک مایینده حائل اولما مقدر حتی اگر ارارنده دیرک یا انک امثالیه
نسنه حائل اولسه بوضورته محاذات صلاتی افساد ایلز وایکبسنک
اراسنده انسان صفاجق اراقق اولمق حائل کبدر شرط عاشر
امامک نسایه امام اولمغه نیت ایلسیدر ایمدی اگر امام امامت نسایه
نیت ایلسه نسایک اکا اقتداسی صحیح اولماغله آنک محاذاتی صلاتی
افساد ایلز علمادن بعضیلر امر دیک دخی محاذاتی مرأهک محاذاتی کبی
مفسد در دیمشرو لکن بوقول صحیح دکلدر دخی امامه اقتدا صحیح
اولمغه امامک و مقتدینک مکاتیری حکما متحد اولمق شرط در ایمدی
ایکبسنک اراسنده اوزونلخی بر آدم بویندن قیسه اولوب وانی دخی
ایکی صف اراسندن زیاده اولیان دیوار اولسه اقتدایه مانع اولماز
واگر ارارنده بومذکورک خلاقی اوزره اولان دیوار اولسه واند
دخی قابو یاخود امامه وصول ممکن اولاجق دلیک اولوب انلر دخی
مفتوح اولسه کذلک اقتدایه مانع اولماز اما اگر قابو مسدود اولوب
یاخود دلیک دخی کوجک اولمغه اندن نفوذ ممکن اولسه یاخود اول
دلیک مشبک اولسه بوضورته اگر مقتدی به حال امام مشنبه اولوب
بلکه مقتدی امامنی کورب یاخود صوتی اشدیرسه امام حلوانی
اختیاری اوزره ینه مانع اولماز صاحب محیط بوقولک صحیح اولماسنه
حکم ایتسدر اگر امام ایله مقتدی مایینده اولان دیوار بومذکورک
خلاقی اوزره اولوب یعنی عرض و طویل اولوب انده بر دلیک اولسه
اقتدایه مانع اولور اگر امام ایله مقتدی اراسنده دیوار اولوب لکن
ینه ایکبسنک اراسنده یاخود مقتدی ایله مقتدی آخرک اوکنده اولان
صفک اراسنده اراقلق اولسه اگر اول بعد بر صف ممکن اولاجق
مقدار اولوب ارادن بر عربیه کچمز ایسه اول بعد مطلق اقتدایه
مانع اولماز و اگر اول بعد بر صف طوراجق مقدار اولدیغی تقدیرجه
مسجد ایچنده واقع اولمش ایسه ینه مانع اولوب اگر خارج مسجدده
اولدیه مانع اولور مکر اول بعد واسعه اوچ نفر کیمسه صف

اولوب طورمش ایسه ینه اول بعد اقتدایه مانع دکلدر زیر اوچ نفر
کیمسه صف کامل اولوب انلرک آر دنده اولنلرک اوکنده اولناره
اتصالی بالا تفاق معتبردر اما اگر اول اراقده مجرد بر کیمسه قائم
اولمش اولسه آنکله صف اوله اتصال بالا تفاق حاصل اولماز کذلک
ایکینک حکمی دخی امامین قتلرنده بویلهدر اما امام ابی یوسف قتنده
ایکی نفر اوچ نفر کبدر انلرایله صف اوله اتصال حاصل اولمقده
وانلرایله حکم جمعه ده امامت منعقد اولمقده و محاذات نسایه حکمنده
ودخی علما دیمشورکه اگر مسجد غایت بیوک اولورسه مثلاً مساجد ثلاثه
مشمثل اولان مسجد بیت المقدس کبی مقتدی اتصال صفوفسنز آنک
غایتنده قیسه جائز اولماز اگر بر کیمسه امامه سطح مسجد دن اقتدا
ایله آنک تفصیلی وراء جداردن اقتدا ایده نک تفصیلی کبدر کذلک
مناره دن اقتدا ایده نک تفصیلی دخی بویلهدر اگر بر کیمسه مسجد
متصل اولان اوی دیوارنده اولوب امامه اقتدا ایله اگر حال امام
اکا خفی دکل ایسه اقتداسی جائزدر اما اگر اول کیمسه سطح بیتنده
طورب امامه اقتدا ایله امامک حالی اکا مخفی دکل ایسه ده ینه جائز
دکلدر اگر بر کیمسه خارج مسجدده سکی اوزرنده طورب امامه اقتدا
ایله اگر صفوف بر برینه متصل ایسه جائز اولور والا فلا اگر جامعده
و غیریده امام ایله مقتدینک اراسنده ابرمق اولسه اگر کوجک ایسه
اقتدایه مانع دکلدر اگر بیوک ایسه مانع در صغیر ایله کبیرک یدنده
فرق صحیح بودر که اگر اول نهرده قایق بوریمک ممکن اولورسه صغیردر
اگر ممکن اولورسه کبیردر و دخی مصلاهی عید حکمده مسجد کبیر
(فصل ثالث) مقتدینک امامنه متابعتی وعدم متابعتی بیاننده در
نمازک ارکان فعلیه سنده مقتدینک امامنه متابعتی لزومنده خلاف
یوقدر امارکن قوی اولان قرانده ائمه خفیه قتلرنده متابعت ایتوب
بلکه استماع وانصات ایدر کرک امام جهر ایله قراءت ایلسون کرک
اخفا ایله ایلسون بر ایدر و دخی قراءتن ماعد اذکارده مقتدی امامنه
متابعت ایدوب امامک ایشلایکینی اول دخی ایشلار ارکان صلاتده

مقتدینک امامه متابعتی لازم اولدیغنه منبیدر که اگر مقتدی رکوعده
یا سجودده باشی امامدن مقدم قالدیرسه ینه عودت ایدر بو خصوصده
اول کیمسه ایکی رکوع یا ایکی سجود ایتمش اولمز و اگر امام باشی
رکوعدن یا سجوددن مقتدی اوچ کره تسبیح ایتمدن قالدیرسه قول
صحیح اوزره اول مقتدی تسبیحی اتمام ایتمدن امامه متابعت ایدوب باشی
قالدیرر اما اگر امام رکعت ثالثیه مقتدی تشهد ایتمدن اول قالدیرسه
بو صورتده مقتدی تشهد ایتمام ایدوب صکره قالدیرر و اگر تمام ایتموب
امامه متابعت ایله قالدیرسه دخی جائزدر کذلک اگر امام قعدده اخیرده
مقتدینک تشهد ایتمامدن اول سلام و یرسه مقتدی تشهد
ایتمام ایدوب صکره سلام و یرر اگر اتمام ایتمدن دخی سلام و یرسه
جائزدر اما اگر مقتدی صلوات و دعاء مأثورده اوقومده دن امام
سلام و یرسه مقتدی اکا متابعت ایدوب سلام و یرر زیرا صلوات
سنت اولوب تشهد واجب اولمغین بو خصوصده واجبی ترک جائز
اولمغله سنتی ترک اولی بالطریق قدر کذلک اگر امام قعدده بی اتمام نصکره
مقتدینک تشهد ایتمامدن اول تکلم ایلمکله نمازدن خروج ایلمسه
مقتدی تشهد ایتمام ایدوب بعده سلام و یرر اما اگر امام
بو حالتده قصد احدث ایلمسه مقتدی تشهد ایتمام ایلمز بلکه
بو صورتده اگر مقتدی قراءت تشهد ممکن اولاجق مقدار اوتوردی
ایسه نمازی صحیح اولور والا فلا اگر وئرده مقتدی قنوتی اتمام ایتمدن
امام رکوع ایلمسه مقتدی قنوتک بر مقدارنی قراءت ایتمش ایسه امامه
متابعت ایدر اما اگر هنوز مقتدی قنوتدن بر مقدارنی قراءت ایتمدن
امام رکوع ایتمش ایسه امامه بیلر رکوع فوت اولمچق مقدار
مقتدی مزبور قنوتدن قراءت ایدوب صکره رکوع ایدر نظم
زند روسیده ذکر اولمشکه چن امام بش شبنی نمازده اشلوب ترک
ایلمسه جماعت دخی انی ترک ایدوب اشلزلر اولکی قنوت ایکنجی تکبیرات
عیدین اوچنق قعدده اولی دردنجی سجود تلاوت بشنق سجود سیم و در
ودخی درت شبنی اگر امام اشلسه دخی جماعت اکا متابعت ایتمزلر

اولکی اگر امام بر سجده زیاده ایلمسه جماعت اکا متابعت ایتمزلر
ایکنجی اگر امام تکبیرات عیدین ده اقوال صحابه دن زیاده تکبیر
ایلیوب مقتدی اول تکبیری اندن اشلسه اکا متابعت ایلمز اوچنق
اگر امام تکبیر جنازه ده درتدن زیاده ایلمسه تکبیر زائده مقتدی
اکا متابعت ایلمز دردنجی اگر امام سهو ایدوب رکعت خامسه به
قالدیرسه اگر امام مزبور رکعت رابعده قعود ایتمش ایسه اکا مقتدی
قاعد امنتظر اولوب قیامده اکا متابعت ایلمز بو حالتده اگر امام
ینه قعوده عودت ایدر سه اعاده تشهد ایتموب سلام و یرر مقتدی دخی
انکله بیلر سلام و یرر اما اگر امام قالدیرغی رکعت خامسه به
سجده ایله قید ایتمش ایسه مقتدی اکا منتظر اولوب بلکه کندی
سلام و یرر و اگر امام رأس رابعده ده قعود ایتمد یسه رکعت
خامسه بی سجده ایله قید ایتمدن قعوده عودت ایدر سه مقتدی دخی
متابعت ایدر اما اگر امام بو صورتده رکعت خامسه بی
سجده ایله قید ایتمش ایسه جمله سنک نمازی فاسد اولوب مقتدینک
تشهد و سلامی فائده ایتمز و دخی طقوز شبنی چن امام نمازده اشلسه
انی جماعت ترک ایتموب اشلزلر اولکی تحریرمه ده اللربنی قالدیرمق
ایکنجی امام فاتحه ده اولد قچه شنبی اوقومق اما اگر امام فاتحه
دنصکره سوریه شروع ایتمش ایسه امام محمد قتنده بو صورتده
مقتدی دخی شنبی اوقومز خلافا لابی یوسف اوچنق تکبیر رکوع
دردنجی تکبیر سجود بشنق انلرده اولان تسبیح لربنی تسبیح بدنجی
قراءت تشهد سکرنجی سلام طقوزنجی تکبیرات تشریق (فصل رابع
قضاء فوائت بیانده در) بر کیمسه بش وقت نمازدن بر بنی ترک ایلمسه
اول نمازی قضا اکا لازم اولور کرکسه اول کیمسه آنی نمازی مسقط
اولمیان عذر ایله ترک ایلمسون کرک بغیر عذر ترک ایلمسون البته آنی
قضا ایدوب و آنی صلاة وقت اوزر ینه تقدیم ایدر زیرا صلاة
فائده ایله وقتیه اراسنده و فوائت اراسنده ترتیب ائمه حنفیه قتنده
شرط در خلافا لاشافعی لکن اول ترتیب نسبان سیدیه وضیق

وقت سبيله وکثرت فوائت سبيله ساقط اولور ايمدی شرطيت
ترتيب اوزره اگر برکيسه کندى اوزرنده صلاة فائنه اولديغنى ذاکر
اولديغنى حالده بر وقتک فرضنى قبله انک قبلديغنى فرض فساد
موقوف ايله فاسد اولور امام ابى حنيفه قنده فساد قطعى ايله فاسد
اولور امامين قنده امام اعظمک قنده فساد موقوف ايله فاسد
اولديغنى معناسى بودر که اگر اول کيسه اول فائنه بى قضا ايتيوب
حتى ذاکر ايکن التى وقت نماز قبله انک جله سى صحيح اولور انک
مثالى بودر که برکيسه بى صلاة فجر فوت ايلد کده اول کيسه اول
فائنه بى ذاکر ايکن صلاة ظهري وعصرى وصلاة مغربى
وعشايى ويوم ثانينک صلاة فجرى قبله امام اعظم قنده انک
قبلديغنى ذکر اوانسان بش وقت نماز فساد موقوف ايله فاسد اولور
اگر اول کيسه فائنه مذکوره بى قضا ايتدن يوم ثانينک اويله سنى دخی
قبله اول اويله واندن مقدم قبلديغنى بش وقت نماز جله سى صحيح
اولور اما اگر يوم ثانينک اويله سنى قیلدن اول فائنه بى قضا ايلسه
انک قبلديغنى بش وقت نمازک فسادى متقرر اولور بوتفصيل علمانک
بر نماز بش نمازى صحيح ايدر وینه بر نماز بش نمازى افساد ايدر
ديدکلرينک معناسيدر ايمدی بش نمازى صحيح ايدن بوصورنده
يوم ثانينک قبل قضاء الفائنه ادا اولنان ظهريدر بش نمازى افساد
ايدن صورت مذکوره يوم ثانينک ظهريدن اول قضا اولنان فائنه در
ودخی فائنه بى خلال صلاته تذکر حکم مذکوره انى اول صلاته
تذکر کييدر اما اگر فائنه نسيان مصلينک قبلديغنى نمازده سلام
ويرنجه مستمر اولورسه نسيان سبيله ترتيب ساقط اولوب انک قبلديغنى
نماز صحيح اولور ضيق وقت سبيله سقوط ترتيب اويله اولور که
اول وقتک بقيه سنک صلاة فائنه ايله صلاة وقتيه به معا وسعتى
اويلوب بلکه بر حيثبته اوله که اگر اول کيسه اول وقتيه مقدم
فائنه ايله مشغول اولورسه صکره وقتيه تمام اولدن وقت خروج
ايلسه اول وقتيه ضيق وقت مسقط ترتيب اولوب وقتيه تقديم اولور

اگر فوائت متعدده اولوب وقتک صلاة وقتيه به وسعتى اول فوائتک
بعضيسى ايله اولوب کلبسى ايله اولسه بوصورنده اول بعضى تقديم
لازم اولور حتى برکيسه صلاة عشا ايله وترى ترك ايلد کده اگر
طلوع فجره دكين بش رکعتيه وسعتى اولاجى وقت قالسه امام اعظم
قنده اول کيسه وترى قضا ايدوب صکره فجرى قيلار بوند نصکره
معتبر اولان وقتک حقيقته وسعتيدر بوخسه غلبه ظن دکادر حتى
اگر اوزرنده صلاة عشا قضاسى لازم اولان کيسه به صلاة فجره
ضيق وقت ظنبه صلاة عشا بى قضا ايتدن اول صلاة فجرى قبله
حال بوکه وقتيه وسعت اولسه اول کيسه کونش طلوع ايدنجه صلاة
فجرى ينه تکرار ايدر وانک فرضى طلوع شمس متصل اولان اولوب
انک ماقبلنده قبلديغنى تطوع اولور بعضيلرى دخی ديمشکر که اول
کيسه بوصورنده بعد صلاة الفجر صلاة عشا بى قضايه شروع
ايدر اگر اندن فارغ اولدن شمس طلوع ايدرايسه انک صلاة فجرى
صحيح اولور والا فلا شرح زاهدیده دخی بويله مذکوردر اگر ضيق
وقت قنده برکيسه فائنه بى وقتيه اوزرينه تقديم ايلسه صحيحدر
لکن آثم اولور بوند نصکره ينه ضيق وقت ايله مراد اصل وقتک
ضيقيدر بوخسه وقت مستحبک ضيقى دکادر حتى اگر برکيسه کندى
اوزرنده قضاء ظهر اولديغنى وقت عصرده تذکر ايلسه لکن انک
قضاسيله اشتغال ايلد کده صلاة عصرک وقت مکروهه واقع
اوله جغنى بيلسه حسن بن زياد قنده اندن ترتيب ساقط اولور بزم
قتمزده اولمز بر روايته امام محمدک اکاموافقى منقولدر اگر بوصورنده
وقت مستحبدن بتون صلاة ظهره وسعتى اوليان وقت قالش اولسه
بالاتفاق ترتيب ساقط اولوب اول کيسه عصرى قبلوب ظهري
مابعد غروبه تأخير ايدر اگر برکيسه ظهري ذاکر اولديغنى
حالده صلاة عصره شمسک حرقى وقتيه شروع ايليوب صکره
نماز دن فارغ اولدن شمس غروب ايلسه اول کيسه صلاة عصرى
اتمام ايدر ابن اباندن آنک صلاة عصرى قطعى دخی مرويدر

بوند نصیره ینه اعتبار وقت افتتاحه در حتی اگر بر کیمسه ذا کر فائده
اولدیغی حالده صلاة وقتیه یه اول وقتده افتتاح ایدوب نمازی اطاله
ایلمسه حتی وقت ضیق اولوب یا خود خروج ایلمسه انک نمازی
صحیح اولماز امام زاهدی دیمشکه اوزرنده فائده اولان کیمسه ترتیه
رعایت ایدر **اکر** صلاتک افعالنده و قراءتده قصر ایتمکله دخی
وقتیه یی تخفیف ایدر سده اقل مانجوز به الصلاة اوزرینه اقتصار
ایدوب ینه فائده ایله وقتیه اراسنده ترتیبی کوزده در ترتیبی مسقط اولان
کثرت فوائت فوائتک آلتی اولماسیله یله سادسه نك وقتک خروجیله
اولور امام محمد قنده سادسه نك وقتک دخولی معتبر در لکن قول
اول صحیحدر بوند نصیره ینه فوائت ایکی نوعدر برنوعی قدیمه اولوب
اسکی اولاندر برنوعی دخی حدیثه اولوب یکی اولاندر فوائت
حدیثه چوق اولدقده ترتیبی مسقط اولدیغی اتفاقدر قدیمه نك
ترتیبی اسقاط ایتمسی اختلافدر تکیم بر کیمسه بر آیلق نمازی ترك
ایدوب قیلسمه صکره نادم اولوب فوائت مذکوریه یی قضا ایتمدن
ینه وقتیه یی ادایه باشلمسه حتی وقتیاتدن بر نماز دخی ترك ایدوب اول
فائده حدیثه یی ذا کر اولدیغی حالده بر وقتیه یی دخی قیلسمه بعض
علما انک قیلدیغی صلاة وقتیه یی جائز کور میوب فوائت مذکوره
قدیمه یی بر شیه صایمیوب بوصورنده اسقاط ترتیه ندره انلره اعتبار
ایتمیوب بلکه فائده حدیثه نك قلی سبیلله عدم اسقاطنه اعتبار
ایلمش لکن اکثر علما تجویز ایتمکله فتوی اکثر قول اوزره در فوائت
کثیره سی اولان کیمسه انک بعضیسنی قضا ایدوب حتی انک کثرتی
زائل اولسه عند البعض ترتیب ینه عودت ایدر لکن مختار اولان
عودت ایتمسیدر مثلا اگر بر کیمسه بر آیلق نماز ترك ایدوب صکره
انلری قضا ایدوب حتی قضا ایده جکی الی وقت نمازدن اقل قالمش
ایکن انی ذا کر اولدیغی حالده صلاة وقتیه قیلسمه بعضیلرک قنده
انک قیلدیغی وقتیه جائز اولمز لکن بعد اکثره قلیت ایله عدم عود
ترتیب مختار اولدیغنه بناء اصح اولان صلاة مذکوره نك جوازیدر

لان الساقط لا یعود فلا یصیر صاحب ترتیب فی مثل هذه الصورة
مالم یقض جمع الفوائت بر کیمسه بر کون و بر کیمه لك نمازدن برینی
ترك ایدوب اول نمازک قنغی نماز ایدیکنی اونوتسمه وانک تحریری
اصلا بر نماز اوزرینه واقع اولسمه اول کیمسه بر کون و بر کیمه لك نماز
اعاده ایدر تا که اوزرینه لازم اولان نمازدن حقیقدیغی انک متیقن اوله
ودخی اگر ایکی کونلاک نمازدن ایکی نماز ترك ایلوب انلرک قنغی نماز
ترك ایتدیکنی اونوتسمه اول کیمسه ایکی کونلاک نمازی اعاده ایدر کذلک
اگر اوچ کونلاک نمازدن اوچ نماز یا خود درت کوندن درت نماز ترك
ایدوب اونوتسمه ینه حکم مذکور اوزره در علمادن عمرو بن ابی عمرو
دیمشکه امام محمد سوال ایلدمکه بر کیمسه بر نمازدن بر سجده ترك
ایدوب لکن انک قنغی نمازدن اولدیغی اونوتسمه اول کیمسه نیجه
ایتمک کر کدر جوابنده امام محمد دیدیکه اول کیمسه بش وقت نماز
اعاده ایدر ینه سوال ایلدمکه اگر بر کیمسه بش کوندن بش نماز ترك
ایدوب لکن قنغی نمازلر ایدیکنی اونوتسمه نیجه ایتمک لازمدر جوابنده
دیدیکه اول کیمسه بش کونلاک نمازینی اعاده ایدر بر صبی صلاة
عشایی قلده قد نصیره قبل طلوع الفجر بالغ اولسه انک قیلدیغی
صلاة عشایی اعاده ایتمک لازمدر بومسئله محمد بن حسنک واقع سی
اولوب انی امام اعظمه سوال ایلدکه جواب مذکور ایله جواب
ویرمکله محمد بن حسن صلاة عشایی قضا ایلدی بر کیمسه حال
صحته فوت اولان نمازنی حال مرضنده قضا ایلمسه اول حالده
تیم یا خود قعود یا ایمادن ینه قادر ایسه انکله قضا ایدر بعد الصحة
اول نمازی اکا اعاده لازم اولمز ودخی اولی اولان صلاة فائده یی کشی
خانه سنده قضا ایدر ذنبی ستر ایچون بر کیمسه بر نمازی قیلدمی یا خود
قیلدمی دیوشک ایلمسه اگر انک شککی وقت ایچنده واقع ایسه
اول کیمسه اول نمازی قیلار اگر وقتک خروجندن صکره شک ایلمسه
اگر برشی لازم اولماز اوزرینه صلوات متعدده نك قضایی لازم
اولان کیمسه حین موتنده کفارت صلاتی ایچون بر مقدار مال معین

وصبت ایلسه انك تنفیذی تلتدن لازم اولوب هر بروقت نمازك صدقه
فطری ایچون ویراسی لازم اولان نسنه مقداری ویریلور ووترا ایچون
دخی مخصوصا اول مقدار نسنه ویریلور هر برکون کفارت صومی
دخی بویله در اگر شخص من بور مالندن نسنه وصیت ایتمیوب لکن
بعض ورثه تبرع ایلسه لجا زدر اگر شخص صدق فوت اولان نمازلر
چوق اولوب وصیت ایتمدیکی بغدادی آز اولسه و ترايله معا برکون
و برکیمه لك نماز ایچون مثلا اوچ صاع بغدادی بر فقیره و یروب صکره
انی اول فقیر دخی وارثه و یروب صکره نسنه وارث اول فقیره و یروب
قالمش نمازلی استیعاب ایلمیجه بر قاج کره بویله ایده لر ودخی کفارت
صلاتی دفعه فقیر واحده و یرمک جائزدر اما کفارت یمین و کفارت
ظهار و کفارت صومی دفعه فقیر واحده و یرمک جائز دکلدلر اگر
برکیمه قالمش نمازلی ایچون حال مرضنده فدییه ویرسه صحیح اولمز
کذا فی التاتار خانیه اگر برکیمه قیلدیغی نمازلی قضا ایلمک مراد
ایلسه اگر اول نمازله نقصان داخل اولدیغیچون قضا ایدر ایسه
کوزلدلر و الا بعضیلرک قشده انلری قضا مکر و هدر و بعضیلرک قشده
دخی اول قضا نقل اولمغله صلاة فجر دن و صلاة عصر دن صکره مکر و
اولوب انلردن ماعداده مکر و دکلدلر (فصل خامس) صلاة مسافر
بیانده علماء حنفیه قتلرنده اقل مدت سفر سیر وسط ایله یوریمک
وجهیله اقصر ایام سنه دن اوچ کونلک مسافه در سیر وسط اعتباری
قره ده دوز یرده ایاق و دوه یوریمسیدر و طاغده دخی اصکالایق
اولدیغی اوزره یوریمکدر دریاده اعتدال ریحدر امام ابی یوسفدن
اقل مدت سفر حقه نده ایکی کون ایله اکثر یوم ثالث دخی مرویدر
صاحب هدایه نك تصحیحی اوزره مدت سفرده فرسخه اعتبار اولمز
لکن امام مرغینانی و عاتقه مشایخ مدت سفری فرسخ ایله تقدیر
ایتمشدر لکن تقدیرنده اختلاف ایدوب بعضیلر یکرمی بر فرسخدر
دیوب بعضیلری دخی اون سکر فرسخ دیمشدر امام مرغینانی
قول ثانی حقه نده و علیه الفتوی دیمشدر امام عتایی دخی جوامع

الفقهده ینه قول ثانی حقه نده و هو المختار دیمشدر ودخی کتبک مسافر
اولماسی انك بر موضعه کتمسایله اولور که انکله اول موضعتک اراسنده
مسافه مذکوره اولوب اول کشی اول موضعه کتمک نیتیه اولدیغی
مصرک یا قریه نك اولرینی یکمیش اوله ایمدی اول کشی حقیقی
جانبک شملکندن آیرلر بجه مسافر اولمز حتی اگر انك خروجی
جانبنده شهر دن ابرو بر محله اولوب اما قدیمده انك شهره اتصالی
اولمش اولسه اول کیمسه انی یکمدر بجه مسافر اولماز اما فناء مصر
اولان موضع ایله مصرک اراسی غلوه تعبیر اولنان درت یوز ایدمدن
آز اولوب و مصر ایله انك اراسنده مزرعه دخی اولماسه مسافر
اولمق اعتبارنده انی یکمک معتبردر اگر فناء مصر خلاف
مذکور اوزره اولور ایسه انی یکمک معتبر اولماز بوند نصکره ینه
معلوم اوله که مسافر ایچون مقیمه مخالف چوق حکملر واردر مثلا
شهر رمضانده اباحه فطر و مدت مسحک اوچ کونه نك امتدادی کی
وجهه و عیدین واضحیه نك وجوبی ساقط اولمق کی و درت
رکعتلی اولان نمازلرده فرضی ایکی رکعتیه قصر ائمه حنفیه قتلرنده
مسافره لازمدر حتی اگر انی مسافر اتمام ایلسه مکر و هدر لکن اتمام
ایتمدیکی صورتده تفصیلی بودر که اگر رکعت ثانیده تشهد مقداری
اوتوردیسه نمازی صحیح اولوب ایکی آخرکی رکعتلر نافله اولور
لکن بویله ایدن کیمسه اساءت ایتمش اولور سلامی تأخیر ایدوب
ونقلی تحریمه فرضیه بنا ایلدیکیچون اما اول کیمسه رکعت ثانیده
اوتورمدیسه انك فرضی باطل اولور فرضی ترک ایلدیکیچون شکم
فجرده و جمعهده قعدیه ترک ایله فرض باطل اولدیغی کی کذلک
اگر مسافر اولان کیمسه اولین نك برنده قرائتی ترک ایلسه ینه فرضی
باطل اولور بوند نصکره مسافر سفر حکمی اوزرنده اولمقدن خالی اولمز
تا وطننه داخل اولوب یا خود وطنندن غیری مصر دن یا قریه دن
موضع واحده اون بش کون اقامته نیت ایتمکجه وطننه دخوله
اقامته نیت شرط دکلدلر اگر مسافر وطنک غیری موضعده اون

بش کوندن آز اوتورمغه نیت ایلسه اندن حکم سفر زائل اولمز کذلک
اگر ایکی موضعده مثلا مکه ایله منی کی انلرده اون بش کون اوتورمغه
نیت ایلسه ینه حکم سفر زائل اولمز مکر اول کیمسه نک کیجه لمسی
اول ایکی موضعک برنده اولور ایسه اول وقتده موضعینده نیت ایله
اندن حکم سفر زائل اولور اگر مسافر بر موضعدن یارین قالقارم
دیهرک انده سنین متعددده طورسه ائمه حنفیه قتلرندہ مقیم اولوب
اندن حکم سفر زائل اولمز قتاوای غیاثیه ذکر اولمشکه فحن مسافر
بر شهره داخل اولوب هر نه زمان غرضی حاصل اولور ایسه اندن
اول وقتده حیفاغه عزیمت ایلسه اول کیمسه مقیم اولماز مکر انک
مقصودی اون بش کوندن اقلده حاصل اولیه جخی معلوم اولورسه
اول کیمسه انده اقامته نیت ایتمسه دخی مقیم اولور ودخی عسکرک
دار الحربه اقامته نیتی صحیح اولماز اما اگر عسکر دار الحربه امان
ایله داخل اولسه انلردن نیت اقامت صحیح اولور ودخی صحرا ده
اقامته نیت صحیح اولمز مکر اول نیتی اهل اخبیه بر موضعده ایدوب
اول موضعده مدت اقامته انلره کفایت ایده جک صو و اوت
اولور ایسه نیتلری صحیح اولوب انلر اول موضعده مقیم اولورلر لکن
انلر اول موضعدن ارتحال ایدوب موضع آخره کتمک نیت ایتدکلرندہ
اگر قالقدقلری موضع ایله واره جقلری موضعک اراسی مسافه سفر
اولور ایسه انلر ینه مسافر اولورلر والا فلا فحن برکافر دار الحربه
اسلامه کلمه اقامتی اوزره باقی اولوب اکا حکم سفر عارض اولماز
اگر اول کیمسه کفاردن قورقوب بلانیة اوج کونلک موضعده سفر
اراده سیله قاچسه قول صحیح اوزره مسافر اولور ودخی سفرده
واقامته اعتبار متبوعک نیتنه در تابعک نیتنه اعتبار یوقدر مثلا
عسکر ایله بیله اعتبار خلیفه نک و امیر الجندک نیتنه در و زوجہ سیله
بیله اولان زوجک نیتی معتبردر و عید ایله بیله مولینک نیتی معتبردر
واجیر ایله بیله مستأجرک و شا کرد ایله بیله استاذک نیتی معتبردر
یعنی امیر ایله بیله اولان جند کرک امیر مذکوردن مرتزق اولسون

کرکسه بیت المالدن مرتزق اولوب انلری اول امیرک یانسه سلطان
تعیین ایتمش اولسون بیینده فرق اولوب قول صحیح اوزره ینه اعتبار
امیرک نیتنه در لکن تطوعا جهاد ایدن کیمسه حقنده اعتبار کنیدنک
نیتنه در بر کیمسه آخری ظلم سوروب کتورسه لکن کتوریلن کیمسه
نه یره کتورلیدیکنی بیله مسه و کتورن کیمسه ینه سؤال ایتدکده خبر
و یرمه اول کتوریلن کیمسه اوج کونه دک نمازینی اتمام ایدوب
صکره قصر ایدر کذلک اگر بر کیمسه عدو انده اسیر اولدقده نه یره
کتورلیدیکنی بیله مسه اوج کونه دک نمازینی اتمام ایدوب صکره قصر
ایدر کذلک هر تابعک متبوعک قصدنی بیله میوب واکا سؤال ایتدکده
اول دخی خبر و یرمه اول تابعه لایق اولان بودر که اقامتدن یا خود
سفر دن انک اوزرنده اولان اصل نه ایسه انکله عمل ایدر تانک خلا فی
محقق اولمجه ودخی بسبب من الاسباب سؤال متعذر اولسی عدم
اخبار ایله اولان سؤال منزله سنده در فحن بر مسافر مدیونی غریبی
حبس ایلسه اگر اول مدیون محبوس معسر اولوب واقامته نیت
ایلسه نمازی قصر ایدر کذلک موسر اولوب ودینی قضایه عزیمتی
اولسه یا اولسه ینه قصر ایدر اما اگر عدم قضایه عزیمتی اولسه اتمام
ایدر اول عزم نیت اقامت منزله سنده اولدیغیچون کذا فی المحيط امام
ابی یوسف دن روایت اولمشکه معسر اولان مدیون محبوس نمازینی
اتمام ایدر کذلک موسر دخی اولسه ینه اتمام ایدر مکر اداء دینه نفسنی
یرلشدرمش ایسه اول وقتده موسر قصر ایدر دیمش ایکی شریکک
بری مقیم وبری مسافر اولوب انلرک مایینده بر قول اولسه اگر انلر
اول قولی کون نوبتیه استخدام ایدرلر ایسه اول عبد نوبت مقیم
اتمام ایدوب نوبت مسافرده قصر ایدر اگر انلرک اول عبدی
استخداملری وجه مذکور اوزره دکل ایسه اول قول نماز قیلدقده
ایکی رکعت باشنده اوتورمق فرضدر و انک نمازی اتمام ایتمسی
احتیاطدر ایمدی اول قولک کرک وقت ایچنده کرک خارج وقتده
مقیمه اقتدا ایتمسی جائز اولمز فحن خلیفه و لایقنی طولاشوب کرسه

ولیکن سفره نیت ایتمه غیر یلری کی نمازی اتمام ایدر واکر کندی
ولایتده مسافه سفر قصد ایلمه قول اصح اوزره اول خلیفه قصر
ایدر زیرا نبی اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم و خلفاء راشدین مدینه دن
مکه یه کتدکلی وقتده نمازی قصر ایتمشدر چن برکافر مدت سفر
قصدیله موضعندن چیقوب یولده اسلامه کلمه حال بو که انک
مقصودی اولان موضعه اوچ کوندن آز مسافه قالمش اولسه اول
کیمسه نمازی قصر ایلمز کذلک صبی دخی باباسیله بیله مسافه سفر
قصدیله چیقوب یولده بالغ اولسه حال بو که مقصوده اوچ کوندن
اقل قالسه نمازی قصر ایلمز ولکن کافرک اسلامده مختار اولان
قصر صلا اولوب صبی انک خلافه در بعض علما دخی انلرک ایکبسی
دخی قصر ایدر دیمشدر مسافه سفر قصدیله چیقان حایضک طهری
وقتده مقصوده اوچ کوندن اقل قالمش اولسه اول عورت نمازی
قول صحیحده اتمام ایدر* بوندن صکره معلوم اوله که بر نمازک وقتی
باقی اولوب هنوز اول نماز ادا اولمندن حال عبدک تغیری سببیله
اول نماز دخی بر صفتدن بر صفته متغیر اولمغه قابلدن اما چن که انک
وقتی خروج ایلمه اول نماز کشنک اولدیغی حال اعتباری ایله
نه صفت اوزره ایسه انک اوزرینه قالوب اول صفت اوزره ذمتده
مقرر اولور و انک تقررنده معتبر اولان ائمه حنفیه قتلرنده آخر وقتدر
شول مرتبه که الله اکبر دیمک قدر وقت قالمش اوله ودخی مسافر
وقت ایچنده اولدجه اقامته نیت ایله انک نمازی ایکی رکعتدن
درت رکعتده متغیر اولور کذلک اقتدا تمام اولوق شرطیله مسافرک
مقیمه اقتداسیله ینه انک نمازی ایکیدن درده متحول اولور ایمدی
اگر مسافر مقیمه وقت ایچنده اقتدا ایلمه صحیح اولوب نمازی اتمام
اکالازم اولور اما اگر خارج وقتده اقتدا ایلمه صحیح اولمز زیرا اول
نماز انک ذمتده ایکی رکعت اولسی مقرر اولدیغیچون اقتدا ایله
متغیر اولمز نیت اقامت ایله متغیر اولدیغی کی ایمدی خارج وقتده
انک مقیمه اقتداسنده قعده حنفیه مفترضک متغیله اقتداسی لازم کلور

بوايسه صحیح اولماغله اول دخی صحیح اولماز اگر مسافر مقیمه وقت
ایچنده اقتدا ایدوب لکن صکره انک نمازی فاسد اولسه اقتدا زائل
اولمغه اول کیمسه نمازی ایکی رکعت قبلار اگر مقیم مسافر اقتدا
ایلمه کرکسه وقت ایچنده اولسون کرک خارج وقتده اولسون
اقتدا صحیح اولوب مسافر ایکی رکعتی قبلدقده اکا اقتدا ایدن مقیم
قالقوب نمازی قول اصح اوزره بغیر قراءه اتمام ایدر بعضیلر قراءت
ایله اتمام ایدر دیمشدر ودخی مسافر امام اولدقده ایکی رکعتده سلام
ویردیکی وقتده اکا مستحب اولان جماعته خطاب ایدوب اتوا صلاتکم
فانا قوم سفر دیوب یاخود انی مسافر دیمکدر بر کیمسه مقیم ایکن فوت
اولان نمازی مسافر اولدیغی حالده قضا ایلمه درت رکعت قبلار
اگر مسافر ایکن فوت اولان نمازی مقیم اولدیغی حالده قضا ایلمه
ایکی رکعت قبلار ودخی وطن اوچ نوعدر بری وطن اصلی و بری
وطن اقامت و بری وطن سفر در وطن اصلی کشنک مولدیر یاخود
تأهل ایلدیکی موضعدر که آنک مقصودی اول موضعده تعیش
ایدوب اندن ارتحال ایتمه اگر کشنک مولدنک غیری بلده ده ابوینی
اولوب و کندی بالغ اولوب ولکن اول بلده ده تأهل ایتمش اولسه اول
بلده انک وطنی اولمز مبسوطده دیمشکه وطن اصلی شول موضعدر که
کشی انده نشو و نما بولمش اوله یاخود انده توطن ایتمش اوله و یاخود
انده تأهل ایتمش اوله ایمدی صاحب مبسوطک یاخود انده توطن ایتمش
اوله دیدیکی متناولدر شول موضعه که کشی انده قراره عزم ایدوب
وانده تأهل ایتمش اولوب دخی مقصودی اول موضعدن ارتحال
اولمه اگر مسافر بر شهرده تزوج ایدوب ولکن انده اقامته نیت ایتمه
بعضیلر دیمشدر که مقیم اولمز بعض علما دخی مقیم اولور دیمشدر اوچه
اولان دخی بودر اگر بر کشنک ایکی بلده ده اهلی اولسه اول کشی
انلرک قنفسنه داخل اولسه مقیم اولور اگر آنک اول بلده لک برنده
اولان زوجه سی فوت اولسه ولکن انک اول بلده ده دار و عقاری
قالسه اول بلده نک اکا وطن اولمغه باقی اولمسنده اختلاف اولوب

بعضی را اول بلده اكا وطن اولمقده باقی قالمز دیمشله و بعضی را باقی
قالور دیمشله و وطن اقامت شول موضعدر که کشتی آنده اون بش کون
یادخی زیاده اونور مغه نیت ایدوب ولیکن انك مواودی آنده اولوبوب
دخی انك اول موضعده اهلی اولیه وطن سفر شول موضعدر که کشتی
آنده اون بش کوندن اقل اونور مغه نیت ایلیمه اكا وطن سکنی دخی
تسمیه اولونور فقهاانی وطن اعتبار ایتمزلر * بوندنصکره معلوم اوله که
وطن اصلی ینه وطن اصلی ایله منتقض اولور حتی اگر برکیمسه نك
وطن اصلیمسی اولوب اول کیمسه اندن نقل ایدوب غیر می موضعده
وطن طوتسه اولکی موضع وطن اولمقدن چیقار حتی اول کیمسه
اکا داخل اولمغله اقامت نیت ایتمدکجه نمازنی اتمام لازم اولمز دخی وطن
اصلی وطن اقامت ایله ووطن سفر ایله منتقض اولمز اماوطن اقامت
بر آخروطن اقامت ایله منتقض اولور انلرك اراستنده مسافه سفر اولسه
ینه منتقض اولور دخی وطن اقامت وطن سفر ایله منتقض اولور
اول وطن اقامتک اوزرینه آخر وطن اقامت عارض اولسه دخی
ینه منتقض اولور * بوندنصکره معلوم اوله که وطن اصلی ثابت
اولمغله بالا تفاق سفر شرط دکلدردخی ظاهر روایت اوزره وطن
اقامت ثابت اولمغه ده شرط ~~دکلدرد~~ ولیکن امام محمد دن وطن
اقامت ثبوتنه سفرک شرطیتی مرویدر حتی اگر برکیمسه شهرندن سفر
قصد نسز چیقوب برقریه یه واصل اولدقده آنده اون بش کون
اونور مغه نیت ایلیمه امام محمد قتنده اول قریه اكاوطن اقامت اولمز
کذلک اگر برکیمسه سفر قصدیله چیقوب مدت سفر کتمدن برقریه ده
اقامت ایلیمه ینه امام محمد قتنده اول قریه اكاوطن اقامت اولماز
اما ظاهر روایت اوزره ایکی صورتده دخی اول قریه وطن اقامت
اولور و دخی مسافره سنتلری ترکه رخصت وار در بعضی ترک سنته
مسافر ایچون رخصت یوقدر دیمشله بو خصوصده اعدل اولان
هندوانینک دیدیکیدر اول دیمشکه مسافره حاله نزولده نمازک سنتلرینی
ادا افضلدر اما حاله سیرده سنت فجر دن ماعداسنی ترک افضلدر

سفرده اولان رخصت حقنده مسافر عاصی ایله مسافر مطیع ائمه
حنفیه قتلرنده برابر در و دخی عرفانده عرفه کونی ظهرا ایله عصر دن
ماعداد و مردلفه ده صلاة مغرب ایله صلاة عشاء دن ماعداد وقت واحدده
ایکی صلاتک ییننی جمع ائمه حنفیه قتلرنده جائز دکلدرد اما ائمه ثلاثه
قتلرنده ظهرا ایله عصرک ییننی و مغرب ایله عشاء نك ییننی سفرده یا مطر
عذر یله وقت واحدده جمع جائز در و جمعک دخی تقدیم یا تاخیرا
اولمسی برابر در مثلاً صلاة متأخره بی صلاة متقدمه نك وقتنده یا خود
متقدمه بی متأخره نك وقتنده قیلک جائز در جمله نك دلیلاری حلی نك
شرح کیرنده مذکور در (فصل سادس) صلاة جمعه بیاننده در
جمعه نك شرطلرینی جمع ایدن کیمسه نك اوزرینه صلاة جمعه فرض
عیندر دخی صلاة جمعه نك واجب اولمسی ایچون سائر نمازلرك
و جو بنه شرط اولان اسلام و عقل و بلوغ و طهارت من الحيض
و النفاس اوزرینه زائد شرطلری وارد در دخی انك اداسی ایچون سائر
نمازک اداسی شرطلری اولان طهارتدن و غیر یدن زیاده شرطلری
وار در اما صلاة جمعه نك و جو بنك شرطلری آلتیدر اولکی شرطی
ارکک اولمقدر * پس صلاة جمعه عورته واجب دکلدرد ایکنی شرطی
مقیم اولمقدر ایمدی مسافره صلاة جمعه واجب دکلدرد او چینی
شرطی حر اولمقدر ایمدی عبده صلاة جمعه واجب دکلدرد اما اگر
مولی عبده صلاة جمعه یه اذن و یرسه بعضی را کاصلاة جمعه واجب
اولور دیمشله و بعضی را اول عبده مخیر در دیلرسه قیلار دیلرسه قیلار
دیمشله عبده مکاتبه صلاة جمعه واجبدر کذلک معتق البعض اولان
عبده دخی واجب اولوب مأذونه واجب دکلدرد بعض علما دیمشله که
مستأجر اجیرنی جمعه دن منع ایتمسی جائز در ولیکن اصح اولان مستأجر
اجیرنی جمعه دن منع جائز اولماقدر ولیکن جامع بعید اولدیغی
تقدیر جمعه اول اجیرک جمعه ایله اشتغالی مقداری وقتک اجر قی اندن
ساقط اولور و اگر جامع قریب ایسه آنک اجر تندن برشی ساقط
اولوب اجر مینک جمله سنه مستحق اولور در دخی شرطی صحیح

اولمقدر پس مر یض اولان کیمسه جمعه به کتمک ایله مرصنک زیاده لکندن
یا خود کج افاقت بولسندن قورقه اول مر یضه جمعه واجب اولمز
سعدین ضعیف اولان شیخ کبیر دخی مر یض کبیر بشیخی شرطی
سلامت عیندر پس اعمی اولان کیمسه به مطلقا جمعه واجب اولمز
امام اعظم قتنده اما امامین قتلزنده اگر اول اعمی کندوبی یدوب
جامعه کتورر کیمسه بولورسه اگا جمعه واجب اولور التخیی شرطی
سلامت ر جلیندر ایمدی کوت اولوب وایکی ایاقلری کسک اولان
کیمسه به جمعه واجب اولمز اگر کندوبی جامعه کتورر کیمسه دخی
اولسه ینه واجب دکلدر خسته به باقوب بیمار ایدن کیمسه خسته کبیر
اگر انک جامعه کتسیله خسته ضایع اولمق احتمالی اولورسه قول اصح
اوزره اول خسته به بیمار ایدن کیمسه به جمعه واجب دکلدر پس
خسته به بیمار جمعه و جماعتدن تخانی بیج اولان اعذارد ندر کذلک
ظالمین وانک کبی نسنه دن خوف دخی یغمور وقار و چامور و امشالی
نسنه لک جله سی جمعه و جماعتدن تخانی بیجدر بو ذکر اولنان التی
شرطلر بولنمیان کیمسه له جمعه واجب اولمز ولکن اگر انلر جمعه به
حاضر اولوب صلاة جمعه بی قیاسلر انلر فرض وقتدن کفایت
اید رنتکم فقیر حج ایلسه اندن فرض ساقط اولوب صکره غنی
اولمغه ینه حج فرض اولماز اما جمعه نک اداسنک شرطلری انلر دخی
التیدر اولکی شرطی مصر یا خود فناء مصردر ائمہ حنفیه قتلزنده
قراده جمعه صحیح اولمز مصرک تفسیرنده اختلاف وارد در قول صحیح
صاحب هدایه نک دیدیکبیر اول دیمشکه مصر شول موضعدر که انده
امیر اولوب واقامت حدود و تنفیذ احکام ایدر قاضی اوله ولکن مراد
اقامت حدوده قدرت ایدیکنی تحفه الفقهاءه تصریح ایتشدر دخی
موضع مذکورک محله وز قافلر و چار شول و بیوک کویلر
صاحبی اولماسنی ینه تحفه صاحبی تصریح ایلمش ولکن امیر وقاضینک
شانی تنفیذ احکام واقامت حدوده قادر اولمغه غالب اولوب وانلرک
اولدیغی بلدک چار شول وز قافلر و بیوک کویلر صاحبی اولدیغی

ضروری اولدیغنه بناء صاحب هدایه انلری تصریح ایتشدر دخی
اداء جمعه به مسجد و جامع شرط دکلدر ایمدی صلاة جمعه فناء
مصرده دخی جائز در فناء مصر دیو مصره متصل اولوب مصرک
مصالحی ایچون حاضر قیلنسان موضعدر مثلاً آت میدانی و اوق
میدانی و عسکر مجعی و دفن موتی و صلاة جنازه وانلرک امشالی نسندلر
ایچون آلیقونوب شهره متصل اولان موضع فناء مصردر دخی
جمعه بی موسم جمعه منی ده قیلنق جائز در انده خلیفه یا خود امیر حجاز
یعنی مکه والیسی موجود اولمق شرطیله ولکن ینه بومسئله ده امام
محمدک مخالفی وارد اما اگر انده امیر الحجاز موجود اولوب بلدکه
انجق امیر الموسم اولان امیر الحجاج موجود ایسه انده جمعه اقامتی
بالا تفاق جائز اولمز دخی منی ده بالا تفاق بیرام نمازی قیلنمز انده امور
حج ایله مشغول اولدقلر ایچون غیری نسنه ایله اشتغال اولمز دخی
مصرده اقامت جمعه امام اعظمین ظاهر روایتده موضع واحد ده
جائز اولوب اکثرده جائز اولمز و ینه امام اعظمین امام محمد قولی کبی
مصرده اقامت جمعه نک مواضع متعدده ده جوازی روایت اولمشدر
بعض علما آنک اصحینه حکم ایتشدر در امام ابی یوسفدن مصرده
انجق ایکی موضعده اقامت جمعه نک جوازی روایت اولنوب و ینه
ابو یوسفدن ایکی موضعک اراسنده نهر فاصل اولمده انلرده اقامت
جمعه نک عدم جوازی روایت اولمشدر * بوند نصکره معلوم اوله که
مواضع متعدده ده جمعه جائز اولمدیغی قول اوزره اگر مصر واحد ده
جمعه نمازی بر ایکی موضعده قیلنمش اولسه انده اختلاف اولنوب
بعضیلرک قتنده صحیح اولان جمعه اول فارغ اولانکدر اما قول اصح
بودر که قنغیسی اول افتتاح ایدر سه انک قیلدیغی جمعه صحیحدر
ایمدی اگر مصر واحد ده مواضع متعدده ده جمعه قیلنلر جله سی معا
قیلوب یا خود قنغیسی اول قیلدیغنه ده اثنباه اولنسه جله سنک
نمازی فاسد اولور تعدد جمعه ده اختلاف اولوب و تفسیر مصرده
اختلاف اولدیغنه دن علما دیمشکر که جواز جمعه ده اختلاف واقع

اولان کیمسه اولمقدرا کمر سلطان قوللرندن برینی بر جانیبه امیر
تعیین ایتیش اولسه اول دخی امام اولوب اولدیغی قومه جمعه
قیلماسی جائز در سلطانن براتی اولیان متغلبک اگر رعایاده سیرتی
امرا سیرتی کبی اولورسه انک امام اولوب جمعه قیلماسی جائز در حق
قاضی به سلطانن صراحة یادلالة امر وارد اولسه انک امام اولوب
جمعه قیلماسی جائز اولمز سلطان طرفندن نصب اولنان صوباشی
مقوله سی اولسه اول دخی بویله در اما امام ابی یوسفدن روایت
اولمشکه بر شهرده صوباشی نصب اولنان کیمسه ناسه جمعه قیلماسی
جائز در اما قاضی صراحة یادلالة مأذون اولدجه ناسه جمعه قیلماسی
جائز اولمز دیمش اگر بر مصرده ولی اولان کیمسه فوت اولسه انک
خلیفه سی اولان کیمسه فوت اولانک برینه سلطان طرفندن آخر
کیمسه کلدن ناسه جمعه قیلماسی صحیحدر کذلک بوصورته خلیفه
اولیوب اگر قاضی یا خود متعین صوباشی نامنده ضابط امامتیه جمعه
قیلمق صحیحدرینه صورت مذکوره ده انلردن بری اولیوب لیکن
ناس بر کیمسه نک اوزرینه جمع اولوب انک امامتیه جمعه قیلمق اتفاق
ایدوب اول دخی انلره جمعه بی قیلمسه صحیحدر ضرورت اولدیغیچون
اما مذکورلر دن بریشک وجود یله بیل اولدیغی تقدیرده سلطان
طرفندن مخصوصا مأذون اولدجه انلردن غیرینک ناسه جمعه قیلماسی
جائز اولمز انلروار لیکن غیرینک حقننده ضرورت اولدیغیچون
اگر خلیفه فوت اولسه انک امور عامه اوزرینه اولان والیری
وامیرلری اولدقلری موضعلرده اقامت جمعه ایتلری جائز در زیرا
انلر فوت خلیفه ایله معزول اولزلر اگر اقامت جمعه به ما مور
اولان کیمسه جمعه به شروع ایتد کد نصکره سلطان طرفندن
انک برینه آخر کیمسه نصب اولمغله حاضر اولسه انک قبلدیغی
جمعه صحیح اولوب ناس آنکله قبلدقلری نمازی صکره کان ایل بر دخی
اعاده ایتزلر اگر شخص آخر اولکینک جمعه به شروعن اول
حاضر اولسه اولکینک شروعی صحیح اولیوب ناس جمعه بی صکره

اولان موضعه لایق بودر که جمعه فرضند نصکره آخر ظهر نیتیه
درت رکعت نماز قیلنه تا که اگر قبلدیغی جمعه صحیح اولورسه نیت
مزبوره ایله قبلدیغی درت رکعت نماز انک ذمتده قالمش صلاة ظهر
وارایسه انک برینه قائم اولور والا نافله اولور اول درت رکعت نیتی
بویله ایتک کر کدر که وقتنه بنشوب هنوز بندن ساقط اولیان آخر
ظهیری قیلمه نیت ایلدم دیه دخی اولی اولان بعد فرض الجمعه سنت
جمعه بی قیلوب صکره نیت مزبوره ایله درت رکعت دخی قیلوب
صکره سنه الوقت دیو ایکی رکعت دخی قبلمقدرا تا که اگر قبلدیغی
جمعه صحیح اولورسه انک سنتلرینی لایق اولدیغی وجه اوزره ادا
ایتیش اولور والا صلاة ظهیری سنتلریله قالمش اولور و دخی لایق
اولان بودر که اوزرنده قضایه قالمش اویله نمازی اولیان کیمسه آخر
ظهر نیتیه قبلدیغی درت رکعتده فاتحه ایله بیله سوره قرأت ایلله زیرا
اگر قبلدیغی درت رکعت فرض ظهر برینه اولورسه اول سوره ضرر
ایتز و اگر نفل اولورسه انک جمیع رکعتلرنده قراءت سوره واجبد
اطراف مصرده ساکن اولان کیمسه نک کندیلله مصرک اراسنده اراالق
میدان اولیوب بلکه ابنیه متصل اولسه انک اوزرینه جمعه قیلمق
واجبد اما اگر آنکله مصرک مایمنده مزارع و مراعی دن اراالق
اولسه اول موضعه مصردن ندا ایشد لسه انک اوزرینه جمعه
قیلمق واجب اولماز امام محمد دن ندا ایشد لدیکی صورتده جمعه نک
وجوبی دخی مرویدر اگر جمعه کوننده قروی مصره داخل اولوب
جمعه نک وقتنه دک نیتی اولسه جمعه قیلمق اکالازم اولور اما اگر
اول کیمسه وقت جمعه داخل اولدن بنده مصردن خروجه نیت
ایلسه اکا جمعه قیلمق لازم اولمز و اگر وقت جمعه داخل اولدقد نصکره
خروجه نیت ایلسه بنه اکا جمعه قیلمق علی قول البعض لازم اولور
فقیه ابواللیث بوصورته اکا جمعه قیلمق لازم اولمز دیمش قاضیخان
دخی بونی اختیار ایلش ادا جمعه نک ایکنجی شرطی جمعه ده
امام اولان کیمسه سلطان اولمقدرا یا خود سلطان طرفندن مأذون

کلان ایله قیلمی کر کدر چن سلطان مرآه اولسه اقامت جمعه به
انک امری جائز اولوب لکن ناسه کنندینک بنفسها اقامت جمعه سی
جائز دکلدر جمعه به مأمور اولان کیمسه نک غیر بی استخلافی جائز در
اگر سلطان طرفندن انکیچون استخلافه اذن دخی اولماش اولسه
ینه جائز در قاضی بونک خلافتجه اولوب استخلافه سلطان ندن
ما ذون اولدجه نائب قوللنمزدخی جمعه به مأمور اولان کیمسه نک
استخلافی جائز اولمده عذر ایله عدم عذرک و خطبه ایله صلاتک
یانه ده فرق یوقدر ودخی خطبه به اذن صلاته دخی اذن اولوب
عکسی دخی بویه در شرط ثالث وقتدر امدی صلاة جمعه بعد
الوقت صحیح اولن اما سائر نماز لک وقتدر نصکره قضا اولملری
صحیحدر جمعه نیک وقتی بالاتفاق ظهرك وقتدر قبل الزوال جمعه
قلنقی جائز دکلدر الامام احمد بن حنبلک قوانده جائز در ودخی
بعد دخول وقت العصر جمعه قلنقی جائز دکلدر امام مالکک مخالف
اولدینگی حالده اگر جمعه قلنور کن وقت خروج ایلسه مصلی انی
براغوب اوله بی قیلغه ابتدادن باشرائمه حنیه قنده صلاة ظهري
صلاة جمعه نک اوزرینه بنا ایلر خلافتلشافعی شرط رابع خطبه در
جمهور علانک اتفاقی جمعه ده خطبه شرط اولدیغنک اوزرینه در
ودخی خطبه نک شرطی انک وقت ایچنده اولسی در وقت کیرمدن
خطبه جمعه صحیح اولن دخی خطبه جماعتک حضورنده اولن
شرطدر امدی اگر خطیب خطبه بی یا لکن اوقیوب جماعت صکره
حاضر اولسه لر اول خطیبک انلر ایله جمعه قیلسی صحیح اولن ودخی
شرط اولان خطیب خطبه بی جهر ایله اوقیوب جماعت دخی انی
استماع ایچون عندا خطبه حاضر اولملریدر حتی اگر جماعت جمعه سی
خطیبیدن بعید اولوب یا خود او یوسه لر یا خود جمعه سی صاغر
اولسه لر استماع ایچون حضور بولمغله کافیدر ودخی امام اعظم
قنده خطبه نک رکنی خطبه نیتیه مطلق الهی ذکر در اما امامین
قنده خطبه تسمیه اولان ذکر طویل لازمدر ودخی خطبه نک

وجوبی انک طهارت و قیام و ستر عورت ایله اولسیدر ودخی خطبه نک
سنی اولدر که اراستنده جلسه خفیفه ایله ایکی خطبه اولوب انلرک
هر بری جدی و تشهدی و رسول علیه الصلاة والسلام حضرتنه
صلواتی مشتمله اولوب دخی خطبه اولی برآیت تلاوتی و وعظی مشتمله
اولوب خطبه ثانیه و عظم بدلی مؤمنین و مؤمناته دعایی مشتمله اوله
بو ذکر اولن انلرک کلبسی امام شافعی قنده فرمیدر ودخی خطیب
اولان کیمسه حالت خطبه ده دنیا کلامی سونلک مکر و هدر اگر خطیب
برجماعتک حضورنده خطبه بی اوقیوب صکره اول جماعت کیدوب
انلرک برینه غیر یلر کلوب خطیب جمعه بی انلر ایله قیلسه جائز در
اگر خطیب خطبه بی اوقود قد نصکره منزلنه کیدوب آبدست آلوب
صکره کلوب جمعه بی قیلسه جائز در اما اگر بعدا خطبه منزلنده
طعام پیوب یا خود جاع و غسل ایلسه خطبه بی ینه یکیدن اوقور
بعضیلری طعام یمکده یکیدن اوقور دیمش لر اگر خطیب جنب
اولدینگی حالده خطبه اوقیوب صکره غسل ایلسه خطبه بی یکیدن
اوقور موقی لازمدر بوتقصیلک کلبسی امام سروجینک هدایه شرحنده
مذکور در شرط خامس جماعتدر انلرک اقلالی امامدن غیری اویج
کیمسه اولمقدر امام ابی یوسف قنده امامدن غیری ایکی دخی اولن
کافیدر امام شافعی قنده جمعه ده عدد جماعت قرقددر امام احمدک
دخی ظاهر مذهبی بودر ودخی جمعه ده جماعتک رجال عقلاء اولملری
شرطدر امدی جمعه مجرد نسا طائفه سیله و صبیان ایله جائز دکلدر
اما جماعت جمعه نک احرار یا خود مقیمین اولملری شرط دکلدر
ایمدی جمعه مجرد عبید ایله و مسافرین ایله جائز در دخی جمعه ده
عبدک و مسافرا امامتی صحیحدر سکک ذلك من یضلک اوزرینه
جمعه واجب اولوب جمعه دن تخلفی جائز اولان من یضلک امثالی
معذورلرک جمعه ده امامتی صحیحدر خلافتل زفر پس امام زفرک
قنده اوزرینه جمعه واجب اولیان کیمسه نک صلاة جمعه ده امامتی
صحیح دکلدر ودخی امام اعظم قنده صلاة جمعه ده جماعتک

سجده اولی به دك بقاسی شرطدر پس اگر جماعت امامك سجده
اولی سندن اول طاعیلوب یاخود نمازی نقض ایتسدر تا که نصاب
جماعت جمعه دن آرقالوب یاخود یا لکن امام قالسه ابتدادن او یله یی
قیلعه باشلر امامین قتلرنده جماعتک تحریمه به دك بقاسی شرطدر
ایمدی اگر نصابه بالغ اولان جماعت تحریمه دن صکره امامك یانندن
طاعیلوب جماعت جمعه نك نصابندن آرقالسه خطیب جمعه یی
انلرایله ینه اتمام ایدر امام زفر قتنده جماعتک تشهد مقصداری
قعودینه دك بقاسی شرطدر اداء جمعه نك شرط سادسی اذن عامدر
حتی اگر سلطان وانك کبی کیمسه لر خانه لرنک قیولرنی اورتوب
عامیه اذن و یرمیوب بلکه مجرد کندینک توابعیله انده جمعه قیللری
جائز دکلدن اما اگر قاپوسنی آچوب وناسه اکا کیرمکه اذن و یرسه لر
بوصورتده ناس انك خانه سینه کیرمسه دخی اول سلطان کنیدی
توابعیله اول خانه ده جمعه قیللری جائز اولور ودخی جمعه به ارکن
کتمک مستحیدر و جمعه ایچون غسل و تطیب واستعمال مساواک
واحسن ثیابنی کیمک مستحیدر ودخی وقتک دخولند نصکره مناره ده
اوقتان اذان اول ایله کشی جمعه به سعی ایله کتمک و شغلنی ترک ایلمک
واجبدر بعضیلر دخی سعیک وجوبی منبر اوکنده اوقتان اذان ثانی
سبیله در دیمشدر لکن اصح اولان قول اولدر امامک مجرد منبره
چیمسبیله امام اعظم قتنده ناسک نافله نمازی و کلامی ترک ایتلری
واجبدر اما امامین قتلرنده امام خطبه به شروع ایدنجیمه دك ناس ایچون
کلام مباحدر ودخی خطیب خطبه اوقورایکن کشی قرآن اوقوهقی
وسلام آلق و تشمیت عاطس ایتسی مکروهدر کذلک اکل و شرب
وهرنه عمل اشلنسه مکروهدر بجن خطیب * ان الله و ملائکته
یصلون علی النبی * آیتنی اوقوسه امام اعظم ایله امام محمد دن
روایت اولمشکه ناس انصات ایدر امام ابی یوسفدن روایت
اولمشکه اول وقتده ناس سرا صلوات ایدر بوصورتده بعض
مشایخ امام ابی یوسف قولنی طوتیلر لکن اکثر مشایخ سامعک

انصات ایتسنه ذاهب اولمشدر در قساوای مجتده ذکر اولمشکه
اول وقتده سامعک سکوتی افضلدر ودخی امام اعظمدن روایت
اولمشکه بجن سامع خطبه اولان کیمسه آقسرسه قول اصح اوزره
کوکلندن حمد ایلوب جهر ایلز کذلک اگر نفسنده تشمیت ایدوب
یاخود سلام آلسه جائزدر کذلک منکر نسسه کورد کده اگر باشیله
یاخود ایله اشارت ایلسه لکن لسانیه تکلم ایلسه قول اصح انک
عدم کراعتیدر مشایخدن بعضیلر دخی دیمشدر که خطیب خطبه
اوقور ایکن سامعک سکوتی واجبدر تا که خطیب ظلمه یی مدح
ایدنجیمه دك اما بجن ظلمه نك مدحنه باشسه اول وقتده سکوت واجب
اولز آنکیچون بعض مشایخ دیمشدر که فی زماننا جمعه ره خطیبدن
بعید اولق افضلدر تا که خطیب مدح ظلمه به باشلدقده انلرک
مدحنی اشمیه لکن قول اصح بودر که جمعه ره خطیبه یقین اولق
افضلدر بعید اولان دخی قول صحیحده انصات ایدر بعض مشایخ
دیمشدر که سامع خطبه اولان کیمسه قرآن اوقومق وانك امثالی نسسه
ایتمک جائزدر امام ابی یوسفدن دخی مرویدر که سامع خطبه اولان
کیمسه کتبه نظر ایتسی یاخود کتبی قلم ایله اصلاح ایتسی جائزدر
بجن امام جمعه کونی منبره چیقوب اوتوردقده مؤذن دخی انک
اوکنده اذان ثانی یی اوقور ودخی عند الخطبه جماعتک امامه
استقبالی مستحیدر لکن فی زماننا جماعتک قبله به استقبالی رسم اولمشدر
کثرت ازدحامدن ناشی صکره تسویه صفوفده کوجلاک اولدیغیچون
بجن امام خطبه دن فارغ اولدقده عادت معروفده اوزره جماعتیله
ایکی رکعت نماز قیلوب انلرده او یله نمازنده اوقود یغی مقداری
قرآن اوقور (مسائل متفرقه) بر کیمسه جمعه کونی نمازده امامه زده
یتشور ایسه یتشدیکی بردن نمازی امام ایله بیله قیلوب اتمام جمعه یی
انک اوزرینه بنا ایدر اگر اول کیمسه امامه صلاة جمعه ده تشهدده
یاخود سجده سهوده یتشسه ینه جمعه یی بنا ایدر اما امام محمد
دیمشکه اگر اول کیمسه جمعه ده امامه رکوع ثابده یتشوب رکوعی

انكه بيله ايتديسه صلاة جمعه بي انك اوزرينه بنا ايدر اكر اندنصكره
يتشد يسه انك اوزرينه صلاة ظهري بنا ايدوب صلاة جمعه بي بنا
ايد مزن جن خطيب منبره چيققدده جاعته سلام ويرمك ائمه حنفيه
قتلنده لازم دكلدر خلافا للشافعي واحد هر شهر كه سيف ايله
فتح اولمش اوله مثلا مكه شهرى كى انده خطيب خطبه بي سيف
ايله اوقور اما اكر اول شهر ك اهابسى طوعا اسلامه كلمش اولسه
مثلا مدينه كى انده خطيب بلا سيف خطبه ايدر بنا يسه ده ذكر
اولمشكه خطيب خطبه ثانيه ده جهري خطبه اولي ده ايتديكى
جهردن آلق ائمه كركدر ودخى خطيبك سلاطيني كنديلرند
اوليان وصفله مدح ائمه اشد كراحت ايله مكر وهدر زيرا اول
وصفده معصيت اولان كذبى عبادته قرشدرمق واردر بر كيمسه
بلا عذر جمعه كوني صلاة ظهري امامك صلاة جمعه بي قيلمديغندن
مقدم قبلسه انك قيلمديغى اويله نمازي صحيح اولور خلافا ازفر
والشافعي والحنبلي والمالكى ولكن اول كيمسه صلاة جمعه بي ترك
ايتديكي چون عاصي اولور بوندنصكره ينه اكر اول كيمسه صلاة
جمعه بي ترك ايتديكنه نادم اولوب امام صلاة جمعه دن فارغ اولزدن
مقدم صلاة جمعه بي قيلمده توجه ايلسه صلاة جمعه به يتشماسه دخى
مجرد سعى ايله انك صلاة ظهري باطل اولور حتى اكر صلاة جمعه به
يتشه ميوب يا خود ينه يولده كبرى دونك اقتضا ايلسه دخى صلاة
ظهري اعاده انك اوزرينه واجب اوور امام ابى يوسف ايله امام
محمد بر روايتده ديمشلكه اول كيمسه صلاة جمعه به شروع ايتدكجه
انك صلاة ظهري باطل اولماز و بر روايتده دخى ديمشلكه اول كيمسه
صلاة جمعه بي اتمام ايتدكجه انك صلاة ظهري باطل اولماز اما اكر
امامك جمعه سندن مقدم صلاة ظهري قیلان كيمسه معذور اولسه
مثلا مسافر وانك كى كيمسه اولسه صلاة ظهري قیلوب صكره صلاة
جمعه به سعى ايلسه بوصورنده مجرد سعييله انك صلاة ظهري باطل
اولمديغى بعضيلرك قتنده اتفاقيدر لکن مذهب صحيح اوزره معذور

ايله خير معذورك يئنده فرق يوقدر اكر اول كيمسه جاعده اولوب
خطبه بي دكلد كدنصكره قالقوب صلاة ظهري قبلسه انك قيلمديغى
صلاة ظهري جائز اولوب منتقض اولماز اما اكر اول كيمسه صلاة
جمعه به باشلسه لايق اولان انك صلاة ظهري منتقض اولمقدردخى
معذور اولوب ومسجون اولنلر جمعه كوني شهرده صلاة ظهري
جاعته قيلملى مكر وهدر انلرك جاعتهله صلاة ظهري قيلملى امامك
صلاة جمعه دن فراغندن اول يا خود صكره اولمى كراحتده برادر
ودخى مريض اولان كيمسه به مستحب اولان صلاة ظهري امامك
صلاة جمعه دن فراغندن مقدم قيتا مقدر هر ساعته ده انك مرضنك
برئ او مولغله جمعه به اهليتي مأمول اولديغچون ودخى صلاة جمعه بي
خطيب اولان كيمسه نك قبلمى اولي در انك غير نك دخى قبلمى
جائزدر اكر صاحب ترتيب اولان كيمسه صلاة جمعه ده صلاة بخري
تذكر ايله صلاة جمعه بي قطع ايدوب اكر وقتده وسعت وار ايله
صلاة بخري قیلار اكر بخري ايله اشتغال سبيله اندن صلاة جمعه فوت
اولسه اول كيمسه صلاة ظهري قیلار امام محمد ديمشكه اكر اول
كيمسه جمعه نمازك فوتندن قورقسه جمعه نمازنى قطع ايلز بر كيمسه
مسجد جاعتهله طولدقندنصكره مسجدده وارسه امامه يقين اولمق
قصديله ايلويه كتمك ايچون جاعتك اوموزلرندن آنلايوب كچمكله
انلره ايذا ائمه كركدر اما اكر بر كيمسه نك ثوبنه يا خود جسدينه
باصمبوب ايذا ائمه ايسه بوصورنده جاعتي آنلايوب كچوب امامه
يقين اولمى لا بأسدر فقيه ابو جعفر بزم اصحابمزدن روايت ايتدكجه
امام خطبه به شروع ايتدكجه انك جاعتك اوزرندن آنلايوب
كچمى لا بأسدر اما اكر امام خطبه به شروع ايتديسه اول وقتده
واران كيمسه نك جاعتك اوزرلرندن آنلامى مكر وهدر پس بوكا
كوره جاعتك اوزرلرندن آنلامق جوازي ايكي شرطله مشروطدر
اولكى شرطى بر كيمسه به ايذا ائمه كدر ايكنى شرطى امام خطبه
حالنده اولما مقدر لکن جواز تخطينك ايكي شرطيله مشروط

اولسی اول کیمسه نك كریده نماز قبلا جق یر بولمسیله مقید در اما اگر
مسجدك كریسنده خالی یر اولوب ایلریسنده اولسه اول کیمسه نك
تخطی رقاب ایدوب ایلری وارمسی جائز در ضرورت اولدیغیچون
و خطیب خطبه بی تطویل ایدوب طوال مفصلدن بر سوره دن زیاده
او قومی مکر و هدر خصوصاً قبش کوننده انك كراهتی دخی زیاده در
جمعه کونی بعد الزوال جمعه نمازی فیلادن سفره چیققی مکر و هدر
اما قبل الزوال چیققمده كراهت اولدیغی اصح اقوالدر (فصل سابع)
صلاة عید بیاننده در) مذهب صحیح بودر که اوزرینه صلاة جمعه
واجب اولان کیمسه یه صلاة عید دخی واجبدر ودخی وجوبا و اداء
صلاة جمعه ایچون شرط اولانان سنه صلاة عید ایچون دخی
شرطدر الا خطبه صلاة عیده شرط دکلدر بلکه بیرام نمازند نصکره
خطبه مستدر ودخی یوم فطرده قبل الصلاة بر سنه یمك مستحدر
اگر ممکن اولور ایسه خرما یمك اولی در والا برغیری طئلو سنه یمك
اولی در یوم اضحاده بر سنه یمك نمازند نصکره یه تأخیر مستحدر
بعضیلر دیمشکر که تأخیر اكل مستحب اولسی قربان ایدن کیمسه نك
حقنده در انك غیر نك حقنده دکلدر اما اطلاق اوزره اولان قول اول
اصحدر لکن اصح اولان بودر که یوم اضحاده قبل الصلاة اكل
مکروه اولوب و یوم فطرده قبل الصلاة ترك اكل دخی مکروه دکلدر
ودخی یوم فطرده صدقة فطری قبل الصلاة ادا مستحدر و یور یمکه
قادر اولان کیمسه مصلایه ماشیا توجه مستحدر و رکوبا دخی مکروه
دکلدر جمعه دخی بو خصوصده عید کبیر دخی یوم اضحاده طریق
مصلاده کشی جهر ایلر تکبیر بالاتفاق مستحدر اما یوم فطرده امام
اعظمك قتنده طریق مصلاده تکبیر ایلر جهر اولنر امامین قتلنده
اولنور امام اعظمدن دخی یوم فطرده جهر ا تکبیر روایت اولمشدر
یوم فطرده طریق مصلاده جهر ا تکبیر حقنده اولان اختلاف
مذکور افضلیته اولوب طرفیندن كراهت دخی منفیدر بوند نصکره
ینه بین المشایخ اختلاف اولنوب بعضیلر دیمشکر تکبیر ایدن کشی مجرد

مصلایه وصول ایلر تکبیری قطع ایدر بعضیلر دیمشکر نمازه شروع
ایتمدکجه کشی تکبیری قطع ایلز ودخی بیرام نمازند اول نافله نماز
قیلوق مکر و هدر پس چنکه ارتفاع شمس ایلر وقت كراهت صلاة
خروج ایدوب وقت اباحت صلاة داخل اولد قده امام جماعته
بلا اذان ولا اقامه ایکی رکعت نماز قبول افتتاح تکبیری ایتد کدن
صکره اللریخی کو بکینك آلتنه قویوب ثنایی او قور بعده اوج تکبیر
دخی ایدوب هریکی تکبیرك اراسنی اوج تسبیح مقداری سکنه ایلر
فصل ایدر و اول اوچدن هر بر تکبیرده اللریخی قالدیروب اثنارنده
ارسال ایدوب اوچنی تکبیردن صکره اللریخی ینه کو بکی آلتنه قویوب
اعوذ و سمله دیوب فاتحه و بر سوره دخی قرائت ایدر صکره تکبیر
ایدوب رکوع ایدر فحن رکعت ثانییه قالدقده قرائت ایلر ابتدا
ایدوب بعد القرائه رکعت اولی هیئت اوزره اوج تکبیر دخی ایدوب
صکره رکوع ایچون بر دخی تکبیر ایدوب رکوع ایدر پس ائمه حنفیه
قتلنده صلاة عیدك هر بر رکعتده تکبیرات زوائد اوج اولوب رکعت
اولی ده قرائت تکبیردن صکره و رکعت ثانییه تکبیردن اولدر
یومذکور امام احمددن دخی روایت اولمشدر اما امام احمدك ظاهر
روایت اولوب امام مالکدن دخی مروی اولان بودر که صلاة عیده
رکعت اولی ده الی تکبیر آلوب رکعت ثانییه بش تکبیر آلنور و ایکی
رکعتده دخی بعد التکبیر قرائت اولنور امام شافعی قتنده رکعت
اولی ده یدی تکبیر آلنوب رکعت ثانییه بش تکبیر آلنور و ایکی رکعتده
دخی بعد التکبیر قرائت اولنور امام اولان کیمسه صلاة عیدی
قیلدقده نصکره ایکی خطبه اوقیوب خطبه بی تکبیر ایلر ابتدا ایدوب
یوم فطرده احکام صدقة فطری و یوم اضحاده احکام اضحیه بی
و تکبیر تشریقی بیان ایدر ودخی خطبه عید سنت اولوب خطبه
جمعه مسنون اولان انده دخی مسنون اولوب خطبه جمعه مکروه
اولان بونده دخی مکر و هدر ودخی کشی مصلایه کتدیکی طریقك
غیری طریقدن کلسی مستحدر بویله ایتدکه تکبیر شهود اولدیغیچون

امام ایله بیله صلاة عیده یتشمیان کیمسه صلاة عیدی قضا ایلن
یوم فطرده قبل الزوال بیرام نمازی قلمغه مانع عذر ظهور ایلمسه ایرتسی
کون بیرام نمازی قبل الزوال قیلارلر اکر یوم ثانیده دخی قبل الزوال
بیرام نمازی قیلنمغه عذر مانع ظهور ایلمسه یوم ثالثه صلاة عید فطر
قیلمنر اما صلاة عید اضحی بونک خلافتجه اولوب اکرانده یوم اولده
ویوم ثانیده قیلنمغه عذر مانع حادث اولسه صلاة عید اضحی یوم
ثالثه دخی قبل الزوال قیلنور کذلک اکر صلاة عید اضحایی یوم
ثانیه وثالثه ده بلا عذر تأخیر ایتمه لر مع الاساء جائزدر و علی کل
حال بیرام نمازینک ایکبسی دخی بعد الزوال قیلنر (فروع) بیرام
نمازی قیلنمغه جبانه تعبیر اولنان مصلی به کتمک سنتدر اکر جامع
جمله ناسه واسع دخی اولسه عامه مشایخ صلاة عید ایچون خروج
الی المصلانک سنت اولسی اوزره اتفاق ایتمشدر و دخی صلاة عیدی
مصرده وفناء مصرده ایکی موضعه یادخی زیاده موضعه قیلن
جائزدر و دخی خطبه عیدی نمازدن اول دخی اوقومق جائزدر
ولکن مکروهدر بر کیمسه صلاة عیدده امامه رکوعده ایکن یتشمسه
اول افتتاح تکبیرنی ایدوب صکره صلاة عید تکبیرلری ایدر اکر امامه
رکوعده ایکن یتشمکه ظنی واریسه اما اکر امامه بیله رکوع فوت
اولسندن فورقه همان رکوع ایدوب تکبیر عیدی رکوعده ایکن
ایدراول کیمسه نک تکبیر عیدی ترک ایدوب همان تسبیح رکوعی ایتمسی
امام ابی یوسفدن روایت اولمشدر دخی اول کیمسه رکوعده تکبیر
عیدی ایتدیکی قدریده اللری قاندرمز دخی اول کیمسه رکوعده تکبیر
عید ایله مشغول ایکن امام باشنی رکوعدن قاندرسه باقی تکبیر اندن
ساقط اولوب اول کیمسه آنی رکوعده وقومه ده اتمام ایتمز و دخی بیرام
نمازی قیلان کیمسه امامه قریب اولمغه امامک تکبیرنی امامدن
ایشندیکی حانده امامک تکبیری آنک رأینه مخالف دخی اوورسه ده
تکبیرده اکامتا بت ایدر مکر امام تکبیرده اقوال صحابه نی تجاوز ایدرسه
اول زیاده متابعت ایلن اما اکر مقتدی تکبیری مؤذنن ایشدرسه

اول زمانده تکبیر امام اقوال صحابه نی تجاوز ایلمسه دخی ینه اول کیمسه
تکبیرده اکامتا بت ایدر لکن هر بر تکبیری نمازه دخول یتیله ایدر
لاحق دخی بومسئله ده مدرک کی اولوب اول دخی رأی امامله تکبیر
ایدر بخلاف المسبوق بر کیمسه تکبیر عیدی رکعت اولی ده اونودوب
حتی فاتحه نک بعضیسنی یا خود کلینسنی قراءت ایدوب صکره تذکر ایلمسه
تکبیر ایدوب فاتحه بی اعاده ایدر اما اکر فاتحه وسوره دن صکره تذکر
ایلمسه تکبیر ایدوب لکن قراءتی اعاده ایلن بر کیمسه صلاة عیدده
بر رکعت ایله مسبوق اولسه قضاء ماسبقده اول قراءت ایدوب صکره
تکبیر ایدر بعضی دخی بونک عکسینه ایدر دیمشدر اما قول اول ظاهر
روایت اولمغه اصحدر چن عورتلر یوم عیدده صلاة ضحی قیلنق مراد
ایتمه لر امام صلاة عیدی قیلنقدن صکره قیلارلر کذا فی الخلاصة
و دخی صلاة عید اضحی ده تعجیل و فطرده تأخیر مستحبدر قنیه ده
ذکر اولمشکه صلاة عید صلاة جنازه اوزرینه و صلاة جنازه دخی
خطبه اوزرینه تقدیم اولنور و دخی قربان ایتمک مراد ایدن کیمسه به
مستحب اولان طراغنی کسمکی و باشنی تراش ایتمکی قربان ایدنجه دله
تأخیردر و لکن واجب دکلدر و اکر انلری تأخیر دخی قرق کونی تجاوز
ایتمکه کراهتی مستلزم اولورسه تأخیر اولنور صاحب قنیه دیمشکه
کشی هر هفته ده طریقلری کسوب و بیغنی قرقوب و عورت برنی
تراش ایدوب و بدینی اغنسال ایله تنظیف فضلدر اکر بومذکوری
هر هفته ده ایده مزسه اون بش کونده ایله لکن قرق کوندن زیاده
تأخیر بروجهله عذر یوقدر ایمدی افضلی هر هفته در اوسطی
اون بش کوندرا بعدی قرق کوندن و دخی بیرام کونی کشی آخره تقبل
الله منی و منک دیمک لا بأسدر اما عرفه کونی بعض ناس اهل عرفه به
قشبه ایچون جامعده یا خود خارج بلده ده جمع اولوب دعا ایتملری
ظاهر اولان مکروه اولمقدرد و دخی عقب صلواته تکبیرات تشریف
بعضیلا ائمه حنفیه قتلرنده سنتدر دیمشدر و لکن اکثر علما آنک واجب
اولسنه ذاهب اولمشدر در اقامت و حریت و ذکوره و نمازک لجماعت

مستحبه ایله قیلان فریضه اولوب واول نماز شهرده قیامق شرطیه
بودکر اولان شرطلر امام اعظم قنده در پس اگا کوره مسافره
وعیده وعورته تکبیر تشریق واجب دکلدر مکر انلر اوزرینه تکبیر
تشریق واجب اولور کیمسه به اقتدا ایلدکاری وقتده انلره دخی
بالنج واجب اولور ودخی منفرده و یوم جمعه ده صلاة ظهري جماعت
ایله قیلان معذوره واهل قریه تکبیر تشریق واجب دکلدر دخی
عقب واجیده مثلاً وتر وصلاة عید کبی وعقیب نوافله تکبیر
تشریق واجب دکلدر اما امام ابی یوسف ایله امام محمد قتلنده
صلاة مکتوبه قیلان کیمسه ترك کلبسه تکبیر تشریق واجبدر ودخی
تکبیر تشریق ابتدای ائمه حنفیه تک قتلنده عرفه تک فجر ندر
امام مالک قنده یوم نحرک ظهر ندر دخی امام اعظم قنده تکبیر
تشریق آخری یوم نحرک عصر یدر اما امامین قتلنده آخر ایام
تشریق در که یوم نحرک نصکره اوچ کوندر پس امام اعظم قنده
تکبیر تشریق سکر وقت نماز عقیبنده اولوب امامین قتلنده یکرمی
اوچ وقت نماز عقیبنده اولغله تکبیر عبادت ایچون الان عمل امامین
قوی اوزرینه در ودخی تکبیر تشریق صفی بعد السلام بر کره
* الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر والله الحمد * دیمکدر
حاصلی ائمه حنفیه قتلنده تکبیر تشریق تهلیلدن اول و صکره ایکی
تکبیردر اما امام شافعی قنده قبل التهلیل اوچ تکبیردر تکبیر تشریق
دیمکی اونو دوب و مکا نندن قاقوب کیدن امام مسجد دن
چیقمدی عودت ایدوب تکبیر ایدر اما اگر مسجد دن چیقمدیسه
عودت ایتمز و تکبیر دخی ایتمز بلکه جماعت یالکر کندیلری تکبیر ایدرلر
کذلک اگر امام تکبیر تشریق واجب اعتقاد ایتمز امام مقتدی
واجب اعتقاد ایدرسه یالکر مقتدی تکبیر ایدر بر کیمسه ایام تشریقده
ترك ایلدیکی نمازی ینه اول سنه ایام تشریقده قضا ایلسه تکبیر ایدر
اما ایام تشریق غیریده ترك ایلدیکی نمازی ایام تشریقده قضا
ایلسه یاخود ایام تشریقده ترك ایلدیکی نمازی ایام تشریق غیریده

قضا ایلسه تکبیر ایلمز کذلک ایام تشریقده ترك ایلدیکی نمازی سنه
آخرانک ایام تشریقده قضا ایلسه ینه تکبیر ایلمز نمازد نصکره قصدا
حدث ایدن کیمسه دن تکبیر ساقط اولور اما اگر اگا حدث سبقت
ایلسه بلا وضوء تکبیر ایدر اگر سجود سهو و تکبیر تشریق وتلبیه جمع
اولسه سجود سهو ایله بدأ اولنوب صکره تکبیر و صکره تلبیه اولنور اگر
تلبیه تقدیم اولنسه تکبیر تشریق و سجود سهو ساقط اولور والمجموع
فی الکافی (فصل ثامن جنائز یا ننده در) مختصر اولان کیمسه
صاغ یانی اوزره قبله به توجیه اولنق مستحیدر دخی ارقاسی اوزرینه
یاتور یلوب ایاقلری قبله به طوغری اولوب باشی بر مقدار قالدیرلر
قولایدر که یوزی قبله به کلور دخی کلمه شهادت تلقین اولنور یعنی انک
یا ننده اولنر کلمه شهادتی ذکر ایدر تا که مختصر دخی انلری اشیدوب
اول دخی ذکر ایلیه اما مختصر یا ننده کلمه شهادتی ذکر ایدر سن
دخی دی دیو امر ایچمه لر بعد الدفن مینه تلقین ایدر نهی اولنوب
ایتملر دخی امر اولنر لر فن مختصر اولان کیمسه اولسه کوزلری
یومهلر و چکه سنی برانلی بزبار چه سببه دپه سندن باغلبدلر و انک
کوزلری یومان کیمسه بویه دپه * بسم الله و علی ملة رسول الله اللهم
یسر علیه امره و سهل علیه ما بعده و اسعده ببقائک واجعل ما خرج
الیه خیرا مما خرج عنه * ودخی میتک اوزرنده اولان ثیابی چیقاروب
مینی تنشر اوزرینه یاخود برلوح اوزرینه قویه لر دخی قاری اوزرینه
قلج یاخود تیمور دن برغیری شی قویه لر اما قرنی اوزرینه مصحف
قومهلر دخی میت غسل اولنمده انک قنده قرآن او قومق مکروهدر
دخی میتک تجهیز نده مسارعت اولنق کر کدر یومذ کورک کلبسی اما
سر و جینک هدایه شرحنده مسطوردر ودخی محیطده ذکر اولنمکه
میتک قنده جائز عورت و جنب کیمسه اوتورق لابسدر فن مینی
یوهق مراد ایتمهلر انی تنشر یاخود بر فخته اوزرینه قیوب ایچنده
بخورینان شبی اطرافنده اوچ کره یاخود بش کره یاخود یدی کره
طولا شدیره لر دخی تنشر اوزرنده میت ارقه سی اوزره قنوب اگر ممکن

ایسه ایاقلری قبله به طوغری قونه والایچه ممکن ایسه اویله وضع
اولنه ودخی آئه حنفیه قتلرند میت بجهله ثیابندن نجر بد اولنور امام
شاغی قتلده کوملکیله غسل اولنور ودخی ظاهر روایتده میت حین
غسلنده انجیق عورت غلیظه سی ستر اولنور بر روایتده دخی کو بکنندن
دیزنه دك کلبسی ستر اولنور بوروایت اصح و معتبر در ودخی غاسل
میتی استنجا ایچون حین غسلده الینه بر خرقة صارر امام ابی یوسف
قتلده اصلا میت استنجا لازم دکادر بوند نصکره غاسل میت اولان
کیمسه میت آبدست و یروب ابتدا یوزنی یور آئه حنفیه قتلرند میت
مضمضه واستنشاق اولنار خلافا لالشافعی ولکن میت دیشلری
واغزنی و طوداقلری و بورنک دکارینی غاسل میت اولان کیمسه
پارماغنه بر خرقة صاروب مسح ایدر ودخی ظاهر روایت اولوب
قول صحیح اوزره غاسل میتک باشی مسح ایدر وقیل لادخی ایاقلری
یومغی تأخیر ایلمز میتی غسل ایدر کن آبدست و یرمک میت بالفک
و عادل صلا اولان میت صیبنک حقه در اما عاقل صلا اولیان
صیبنک غسلنده مشایخ عظام آبدست لازم دکادر دیشلر اسلوب
مذکور اوزره میت آبدست و یرد کد نصکره غاسل اولان کیمسه میت
باشی و صفاتی خطمی عراقی ایله یویوب ولکن طرامز بوند نصکره
غاسل اگر ممکن اولورسه میت اوزرینه سدر ایله یا خود خطمی ایله
یا خود چوکان ایله یا خود صابون ایله قینادلش صوبی بعد الاغسلال
دوکر اگر مذکورلردن بری بولنمغله صوبک ایچنه برشی قوق ممکن
اولورسه ایچیق پاک صودوکوب میتی اوچ کره یورهر بر کره ده میتی
اول صول جانبیه وضع ایدوب و صاغ جانبی آتیه صو واصل
اولجه دك دوکوب یور صکره صاغ جانبی اوزرینه وضع ایدوب
صول جانبی دخی اویله یور امامیت ارقه سی یومق ایچون اتی یوزی
اوستنه چورمز اولکی کره یا خود ایکنی کره د نصکره میتی اوتوردوب
یا خود غاسل اتی کوکسنه یا خود الیه یا خود دیزنه طایوب قارنی
ملایمه مسح ایله اگر اندن برنسنه ظهور ایدر سه مجرد اتی ازاله

ایدوب غسلنی و آبدستنی اعاده ایلمز ودخی بدایعه ذکر اولمشکه میتی
یوین کیمسه ابتدا خالص و صافی صوایله یویوب تا که میتک بدخی
اصلیوب و اوزرنده نجاست و ارایسه اصلنه ایکنی کره ده ایچنه سدر
قائلش یا خود کبر چیقارر برشی قائلش صوایله یویله اوچنی
کره ده ماء خالص ایله و بر مقدار کافور قائلش صوایله یویله ودخی
میتک قیلندن و طرناغندن برنسنه آلمز بعضیلر دیمشکه اگر میتک
طرناغی قزلش اولسه اتی المق لا بأسدر ودخی میت سنت اولناملش
اولسه صکره سنت اولنمز ودخی میتی یور کن پنبه استعمال اولنمز
بعضیلر دیمشکه میتک اغزنه و قواقلرینه پنبه دیقانور و یوزینه دخی
وضع اولنور و بعضیلر دیمشکه میتک انقنه و اغزنه نسنه دیقانور
و بعضیلر میتک دیزنه پنبه طبقماغی تجویز ایتشار ولکن یرمز مشایخن
اتی استقباح ایتشار در قاضیخان بویله دیمشدر بجن غاسل میتک
غسلنی تمام ایلسه بر یوب ایله انک باشی سیلوب باشه و صفاته حنوط
تعیر اولنان کوزل قوقلو شیلردن ترکیب اولمش عطری قویه دخی
زعفران و ورس قومق رجال حقه مکر و هدر و مواضع سجود اولان
جبهه و انف و یدین و رکیتم و قد میننه کافور قویه لر * معلوم
اوله که میتی یومق و کفن صارمق و اوزینه نماز قیلق وانی دفن ایتک
فرض کفایه در بجن بین ال رجال بر عورت اولسه غسل اولنمز بلکه
تیمم ایتدیرلور اگر اول رجال اراسنده اول عورتک محرمی و ارایسه
اول کیمسه الیه آنک مواضع تیمنه یا پیشوب الکا نیم و یر اگر محرمی
اولیوب اول رجالک جمله سی اول عورته اجنبی ایسه لر انلردن بری
الینه بر خرقة صاروب مواضع تیممه انکله یا پیشوب تیمم و یر بین النساء
وقات ابدن رجل دخی تیمم اولنمغده عورت مزبوره کیدر صوده
غرق اولان کیمسه نک غرقی غسلندن کافی اولمز ودخی غاسل حقه
اولی اولان اول کیمسه میت ناسک اقرب اولمقدر اگر میتک اقر باسنده
غسله لایق کیمسه یوق ایسه اولی اولان اهل امانت و صاحب ورعدن
بر کیمسه یومقدر دخی میتی غسل ابدن و انده حاضر اولان کیمسه به

لایق بود که ستری واجب اولان شیلردن برنسنه بی میتدن کورسه لر
انی ستر ایده لر دخی میتک قبل الموت و بعد الموت اولان عیو بندن
سواد وجه وانک امشالی برنسنه بی ناسه سو یلمه لر مکر اول میت
بدعتله مشهور ایسه انک کبی بدعتی ارتکابدن ناشی تحذیر ایچون
انک عیو بی ناسه ذکر لا بأسدر ودخی میتی غاسل و انده حاضر اولان
کمسه ل امارات خیردن بر فعل حسنی مثلاً وضأت وجه و تبسم وانک
امشالی نسنه بی میتدن کورسه لر مستحب اولان اظهار ایدوب ناسه
سو یلمه لر ودخی سنت اولان بودر که میت ارکشی اولدیغی تقدیرجه
اوج ثوب ایچنده کفنله انک بری قبص و بری ازار و بری لفافه در
عورت اولدیغی تقدیرجه بش ثوب ایچنده کفنله که بری درع و بری
نهار و بری ازار و بری لفافه و بری خرقة در که ممه لری اوستنه باغلنور
دخی ارکشی حقه ده کفن کفایه ازار و لفافه به اقتصار در عورت
حقنه ازار و نهار و لفافه به اقتصار در دخی کرک ار و کرک عورت
حقننده فرض اولان کفن میتک بدتی ستر ایده جک ثوبدر لفافه
دیدک لری باشند ایاغه وارنجه ستر ایدن ثوبدر ازار دخی اویله در
قبص دیدک لری اوموزدن ایاغه وارنجه ستر ایدن ثوبدر درع
دخی قبصدر و لکن درع صدره طوغری شق اولنور اوموزدن شق
اولانه قبص اطلاق اولنور عورته باغلانان خرقة ممه لری نیک دیدندن
کوبکنه وارنجه اولوق کرکدر بعضی دیزلینه وارنجه لازمدر
دیمش لر عورتک حقنه ده استر اولان بودر ودخی میتی تکفینک صفتی
بودر که بر بساط یا حصیر یا انک مثالی نسنه اوزرینه لفافه دوشوبوب
انک اوزرینه طبیب نسنه صحال صکره ازاردخی دوشوبوب اکادخی
طبیب نسنه صاحبوب صکره قبص دوشوبوب طبیب اولندقدن صکره
میت سلندیک ثوب ایله انک اوزرینه قنوب قبص کیدر یلمور
وحنوط اطلاق اولنان عطر استعمال اولنور صکره ابتداصول
جانبندن ازارددر یلمور صکره صاغ جانبندن در یلمور صکره لفافه
دخی بویله در یلمور واکر کفنک طاعلمسندن خوف اولنسه کفن

باغلنور میت عورت ایسه قیصلند قدن صکره صاحبی ایکی بلوک
قیلموب کوکسی اوزرینه قنور صکره باشنه طواق کبی نهار اطلاق
اولنان بز آچق اولدیغی حالده تحت ازاره قنور صکره ذکر اولندیغی
اوزره ازار و لفافه در یلموب صکره فوق الاکفان بریز باغلنور بعضی
ازار ایله لفافه اراسنه باغلنور دیمش لر جاریه دخی تکفینده حره کیدر
یلموغه قریب اولان مراهق ایله مراهقه دخی بالغ ایله بالغه کیدر
واکر صبی مراهق دکل ایسه ازار و لفافه ایچنده تکفین اولنور واکر
صبی ثوب واحد ایچنده تکفین اولنسه دخی کافیدر بعضی دیمشکه
صبی بر ثوب ایله صبی ایکی ثوب ایله تکفین اولنور قاضیخان دیمشکه
احسن اولان صبی دخی بالغ کبی تکفین اولنمقدرد واکر ثوب واحدده
دخی تکفین اولنسه جائزدر دوشک اولان و میتا مولود اولان همان
بر خرقة ایچنده صار یلموب دفن اولنور خشاء مشکل تکفینده اثی کیدر
لکن غسل اولنمزل بلکه تیمم ویر یلمور کفنک یکی اولمسی یا خود یونش
اولوب اسکی دخی اولمسی جوازده برابردر و مستحب اولان بیاض
اولمقدرد دخی کفن پنبه دن وکاندن وبرد اطلاق اولنان ثابیدن اولمسی
جائزدر اول ثبابک عملری دخی اولسه تمائیلی اولدجه جائزدر
ودخی ارلر ایچون زعفران و عصفر ایله مصبوغ اولان و حریردن
اولان کفن مکر وهدر اما عورتلره مکرره دکلدر واکر ار ایچون دخی
حریردن غیره کفنه صالح نسنه بولنسه اثی حریر ایله تکفین جائز
اولور لکن ثوب واحددن زیاده قیلمز ودخی لایق اولان بودر که
کفنک نفیس لکی رجل میتک حال حیاته ده جمعه و عیدینده لباسی
مثالی اوله عورتک اهلی زیارتی قتنده کیدیک مثالی اوله بعضی
دیمشکه میتک حال حیاته ده کیدیکینک اوسطی معتبردر مرغینانی
دیمشکه اکر میتک ترک ایتدیک مالده کثرت اولوب ورته ده دخی قلت
وار ایسه اکا کفن سنت اولی در والا کفن کفایه اولی اولوب کفن
سنت دخی جائزدر و میت کفنلنمزدن مقدم وراولنی و جهنی اوزره
میتک اکفانی مثلاً بر کره یا خود اوج کره یا خود بش کره بخور لی

بجای ایل دور او نور بو خصوصه محرم ائمه حنفیه قنده غیر محرم
 کبیر امام شافعی ایل امام احمد عیسی که میت محرمک باشی اورتلز
 وطیب نسنه ایل مس اولمز ودخی کفن میتک جمیع مالندن اولوب
 بورجی ووصیتی و میراثی اوزرینه مقدمدر مکر ترکه عبدجانی یا خود
 شیء هر هون اولورسه بو خصوصه ولی جنایتک حتی ومرتبهک حتی
 میتک تکفینی اوزرینه تقدیم اولور اکر میتک مالی اولمسه انک کفنی
 حال حیانتدن نفقه سی اوزرینه واجب اولان کیمسه به واجب اولور
 زوجه معسره اولسه انک کفنی زوجی اوزرینه واجبدر امام ابی یوسف
 قنده و بعضی یروشملر که زوجه موسره دخی اولورسه ینه امام
 ابی یوسف قنده انک کفنی زوجک اوزرینه واجبدر امام محمد ایل
 امام شافعی دیمشملر که اکر اول عورت مال ترک ایلسه انک کفنی نفقه سی
 اوزرینه واجب اولان کیمسه به واجب اولور اکر میتی اکا وارث اولان
 کیمسه کفنلسه اول کفنک قیمتیله میتک ترکه سنه رجوع ایدر اکر
 میتک اقرار بندن اکا وارث اولمیان کیمسه وارثک امر نسز میته کفن
 صارسه انک قیمتیله ترکه به رجوع ایده من کرک رجوعه اشهاد ایتسون
 اکرک ایتسون برابردر میتک اوزرینه نماز قیلک صحیح اولماسنک شرطی
 صلاة مطلقه نک شرطی کبیر و میتک اسلامی و طهارتی
 و مصلحتک اوکنده اولسی شرطدر بونکله معلوم اولدی که غائبک
 اوزرینه نما قیلنمزدابه یا خود غیر نسنه اوزرینه محمول اولان میتک
 اوزرینه یردن نماز قیلنمز اختلاف مکان اولدیغیچون و میت موضوع
 فی الارض اولوب لکن مصلی اندن تقدم ایلسه ینه جائز اولمز ودخی
 صلاة جنازه نک رکعی قیامدر ایدمی بلا عذر قاعدا صلاة جنازه جائز
 اولمز کذلک را کبا دخی جائز دکلدن و تکبیر اولی دن ماعدا اولان
 تکبیرات رکندر اما تکبیر اولی شرطدر و دعادخی رکندر الا مسبوق
 اولان کیمسه دعا ایل اشتغال سمیه میت رفع اولمشدن قورقه
 دعایی ترک ایدوب تکبیرات ایل اکتفا ایدر اول مسبوق ایچون دعایی
 امام محمل اولور * صلاة جنازه ده امامته اولی اولان سلطاندر

اند نصکره قاضی اند نصکره امام جمعه اند نصکره امام حی اند نصکره
 ترتیب ارث اوزره ولبسیدر وحق ولی به منتهی اولدیغی وقتده
 صلاة ایچون غیریه اذن ویرمک ولی به جائزدر مذکور یسندن
 غیریه کسنه ولی دن اذنسز صلاة ایچون تقدم ایتسی جائز دکلدن
 اکر تقدم ایدرسه ولی دیلرسه اول نمازی اعاده ایدر اما اکر ولی قیلسه
 انک غیریه کسنه کرک سلطان اولسون کرک غیریه اولسون اند نصکره
 بردخی قلامز امام ابی یوسف قنده میتک ولبسی انک نمازنی قیلغه
 جله دن اولی در امام شافعیک قوی دخی بویله اولوب بو قول امام
 اعظمه دن دخی روایتدر فتاوی قاضی بخانده فقیه ابی جعفر دن روایت
 اولمش دیمشکه چن صلاة جنازه ده سلطان حاضر اولسه آنی
 وایلی تقدیم ایدر واکر والی مصر ایل قاضی حاضر اولسه تقدیم
 اولمغه والی اولی در اکر والی مصر ایل قاضی حاضر اولوب
 بلکه امام حی ایل صاحب شرطه اولان عامل بلد حاضر اولسه لر
 نماز ایچون تقدم اولمغه صاحب شرطه اولی در واکر والی مصرک
 خلیفه سی حاضر اولسه قاضیدن و صاحب شرطه دن تقدمه اولی
 واکر مذکور یسندن برکسنه حاضر اولوب بلکه اولیا ایل امام حی
 حاضر اولسه لر اولیاء میت امام حی تقدم ایتلی اولی در واکر
 امام حی حاضر اولوب بلکه مؤذن حاضر اولسه اولیا آنی تقدم
 ایتلر واکر والی یا خود آنک خلیفه سی و قاضی و صاحب الشرطه
 و امام الحی و اولیا دخی حاضر اولوب لکن اولیا انلردن کسنه بی
 تقدمدن اباء ایتسه لر وکندیبری تقدم مراد ایتسه لر انلر ایچون اولیه
 ایتک جائز و انلر دیلدیکی کسنه بی تقدم ایدر لر و انلر دن اذنسز
 کسنه تقدم ایده من امام اعظمک و امام ابی یوسفک و زفرک دخی
 قیاسی بویله اولوب حسن دخی بونکله عمل ایتشدن انتهی بوند نصکره
 معلوم اوله که ولینک غیریه کسنه نک ولید نصکره صلاتنک عدم
 جوازی ائمه حنفیه نک مذهبیدر امام مالک دخی بویله دیمشدر
 امام شافعی دیمشکه صلاة جنازه بی قلمیان کسنه ایچون صلاة

جنازه بی قیلق وار در یعنی اول کسسه ولینک غیری دخی اولسه
ولیدنصرکه صلاة جنازه بی قلمق جائز در صلاة جنازه بی قیلان
کسسه نک ینه صلاتی اعاده سی حقنه امام شافعی دن ایکی قول واردر
انلرک اصحی عدم اعاده نک استحبایدنر صلاة جنازه درت تکبیر در
تکبیر اولی عقبنده مصلی دعاء افتتاحی اوقور تکبیر ثانیه عقبنده
تشهد دنصرکه اوقو دیغی کبی صلوات دعاسنی اوقور تکبیر ثالثه
عقبنده نفسنه ومیته وسائر مؤمنین ومؤمناته دعا ایدر تکبیر رابعه
عقبنده ظاهر روایتده برنسنه دیمدن سلام ویرر بعضیلری دیمشله که
دردیجی تکبیرایله سلام اراسنده * ربنا آتانا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة
حسنة وقنا عذاب النار * آتینی اوقور و بعضیلری * سبحان ربك
رب العزة عما یصفون * آخرینه وارنجده اوقور دیمشله و دخی مصلی
تسلیمینده قوم ایله پیله میتة نیت ایدر بعضیلری میتة نیت ایتمز دیمشله
و بعضیلری الحق تسلیمة اولی ده میتة نیت ایدر دیمشله تکبیر ثالثه
دنصرکه اوقنه جق دعا بودر * اللهم اغفر لحینا ومیتنا وشاهدنا
وغائبنا وصفیرنا وکبیرنا وذاکرا واثنا اللهم من احببته منا فاحبه
علی الاسلام ومن توفیته منا فتوفه علی الایمان وخص هذا المیت
بالروح والراحة والمغفرة والرضوان اللهم ان کان محسنافرد فی احسانه
وان کان مسیئافتجاوز عن سیئاته ولقه الامن والبشری والكرامة
والزلفی برحمتک یا ارحم الراحمین * ومیت نمازی دعاسنده معین دعا
اولما مغله دعاء مذکورک غیری دخی جائز در اگر میت غیر مکلف
اولورسه ومن توفیته منا فتوفه علی الایمان دیدکدنصرکه بودعایی
اوقور * اللهم اجعله لنا فرطا اللهم اجعله لنا اجرا و ذخرا اللهم اجعله
لنا شافعا مشفعا * بوندنصرکه میتة ومؤمنینه دعا ایله اتمام ایدر مقیدده
ذکر اولمشکه مصلی طفلاک والدیننه دخی دعا ایدر بعضیلری بونی
اوقور دیمشله * اللهم ثقل به موازینهما واعظم به اجورهما اللهم
اجعله فی کفالة ابراهیم والحقه بصالح المؤمنین * مجنونه دخی طفل کبی
دعا اولور لکن لایق اولان بودر که طفله مشارک اولان مجنون جنون

اصلی ایله قید اولنوب بعد البلوغ عارض اولان جنون مراد اولمیه
کشی صلاة جنازه نک تکبیر اولنده حاضر اولوب صکره حاضر اولسه
اول کسسه نک حضور دنصرکه امام تکبیر ایتمدکجه اول کسسه نمازه
شروع ایلمز اما تکبیر اول ده حاضر اولوب لکن امام ایله تکبیر
ایتمیوب بلکه تکبیر ایله امام کندی بی سبق ایدن کسسه منتظر اولوب
همان شروع ایدر امام ابی یوسف دیمشکه مسبوق دخی حاضر
کبی انتظار ایتمیوب تکبیر ایدر ایتمدی ک برکسسه امام دردیجی
تکبیری ایتمدکدنصرکه ک لسه تکبیر افتتاح ایدر حقن امام سلام
ویردکده ابو یوسف قتنده اوچ تکبیر دخی ایدوب دوردی اتمام ایدر
فتوی ابو یوسف قولی اوزرینه در بو خصوصده امامین قولی اوزرینه
اول کسسه بی صلاة جنازه فوت ایدر محبطده امام محمدک
بو صورتده امام ابی یوسف ایله متفق اولدیغی مذکور در و مسبوق
اولان کسسه فوت اولان تکبیراتی متوالیه قضا ایدوب اراسنده دعا
اوقومز تا که دعادن و تکبیردن فارغ اولمدن جنازه رفع اولمغله
انک نمازی باطل اولمیه اگر اول کسسه دعادن فارغ اولمدن جنازه بی
ناس اوموزلرینه قالدیرسه اول کسسه نک نمازی باطل اولمغله تکبیری
قطع ایدر اما ناس جنازه بی مجرد بردن قالدیرمغله اوموزلرینه قومدن
انک نمازی باطل اولمز و دخی صلاة جنازه ده ظاهر روایت اوزره
تکبیه اولی دن غیریده ال قالدیرلر مشایخ بلندن چوق کسسه
هر تکبیرده ال قالدیرمغی اختیار ایتمشله ثلثه نک قولی دخی بودر
ودخی میت کرک ارکک کرک دیشی اولسون ظاهر روایتده امام
میتک صدری مقابله سنده طور ر عورتک وسطی مقابله سنده قائم
اولمق دخی امام اعظمدن روایت اولمشدر برروایتده ر جل حقنه
دخی بویله نقل اولمش لکن مختار اولان ظاهر روایتدر و مستحب
اولان بودر که صلاة جنازه ده جماعت اوچ صف اولر حتی اگر
جماعت پدی کسسه اولسه ل انلردن بری امامت ایچون تقدم ایدوب

انك اردنده اوچ كېسه دخی طوروب انلرك اردنده دخی ایکی كېسه
 طوروب انلردن كبری بر كېسه دخی طوروب جماعت اوچ صنی تمام
 ایدله و صلاة جنازه ده افضل صفوف آخرکی صفدر سائر صلواته
 افضل اولان اولکی صفدر اكر ناس وضع جنازه ده خطا ایدوب
 میتك باشنی امامك صول جا بنه قوسه صلاة جنازه جائزدر اكر
 وضع مذكوری ناس عمدا ایتسه لاساءت ایتش اولور لکن ینه صلاة
 جنازه جائز اولور و دخی ائمه حنفیه قنده مسجدك ایچنده جنازه نمازی
 قیلق مکر و هدر امام شافعی ایله امام احمد قتلنده لایسدر دیمشدر
 اكر جنازه خارج مسجدده قونوب امام و قومك بعضیسی انكله بیله
 خارج مسجدده اولوب باقیسی مسجدك ایچنده اولسه و صفوف دخی
 متصله اولسه مکر و اولمز اكر جنازه مسجدك قاپوسنه وضع اولنوب
 امام و قوم مسجدك ایچنده اولسه ل انك جوازنده اختلاف مشایخ
 وارددر بر میتك نمازی قلمدن دفن اولسه مادامكه انك بوزلماسنه
 ظن غالب اولدجه انك قبری اوزرینه نماز قنور و دخی مجرد عضو
 اوزرینه نماز قلمز مادامكه میتك اکثری یا خود نصنی باشیله بیله
 بولنوب كل حکمنده اولدجه اكر او بیله اولورسه نمازی قنور
 نصنی اوزنلغنه یارلمش اولان میت بونك خلافتده اولوب انك نمازی
 قلمز و دخی باغی اولوب وقاطع طریق اولان كېسه ل حال حربده
 قتل اولنسه ل نمازلی قلمز و غسل اولمز ل اما اكر انلر حال حربك
 غیریده بعد وضع الحرب اوزارها قتل اولنسه ل انلرك اوزرینه نماز
 قنور و دخی بین العرب مشهور اولان عصیت ایله مقتول اولوب
 و شهرده کیجه ایله مکاره ایله مقتول اولنلرك حکمی قطاع طریقك
 حکمی کبیر و دخی احد ابویننی قتل ایدن كېسه نك اوزرینه نماز
 قلمز نفسنی قتل ایدن كېسه نك اوزرینه نماز قنور خلافا لابی سف
 و دخی استهلال یا خود حرکت سببیله عند الولادة حیاتی معلوم
 اولان چوجق غسل اولنوب اوزرینه نماز قنور کذلک اکثری حیا
 خروج ایدن چوجق دخی غسل اولنوب اوزرینه نماز قنور والا یغسل

ولایصلی علیه اكر بر صبی دارالخربدن سبی اولنوب دارالاسلامده
 اولسه اكر احد ابوینی انكله بیله سبی اولمش دكل ایسه انك اوزرینه
 نماز قنور اكر احد ابوینی انكله بیله سبی اولمش ایسه انك نمازی
 قلمز مکر احد ابوینی مسلمان اولوب یا خود اول صبی عاقل اسلام
 اولدیغی حالده بنفسه اسلامه کلمش اولسه ینه نمازی قنور و دخی
 ائمه حنفیه قنده حل جنازه ده سنت اولان آتی جوانب از بهه سندن
 درت كېسه کوتور مکر و دخی حامل جنازه اولان كېسه هر جانبندن
 اوزر آدیم کوتورمك مستحیدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 پیور مشدر که بر كېسه بر جنازه بی قرق آدیم کوتورسه انك قرق درلو
 کبیره سنه کفارت اولور و دخی حامل جنازه اولان كېسه به لایق
 اولان بودر که جنازه نك او کندن باشیوب جنازه نك او کنی صاغ
 اوموزینه آله بعده ایاق جانبنی صاغ اوموزینه آله صکره جنازه نك
 باش طرفنی صول اوموزینه آلوب صکره ایاق جانبنی صول اوموزینه
 آله صبی اولان میتی ال اوسننده کوتورمك اولی در دابه اوزرنده
 کوتورمدن و دخی یالکز بر كېسه صبی سنی ال اوزرنده کوتورمك
 یا خود حامل دابه اوزرنده اولدیغی حالده ینه ال اوزرنده کوتورمك
 لا بأسدر و دخی میتی ارقه ده یا دابه اوزرنده کوتورمك
 مکر و هدر و دخی میتی کوتورن كېسه ل میت مضطرب اولمق سزین
 پیوریمکده سرعت ایدله ل اما زیاده یلیوب و آدیلمرینی زیاده ککش
 ایتمه ل و دخی میتك او کنده پیوریمك مکر و دکلدر لکن اردنجه
 پیوریمك ائمه حنفیه قنده افضلدر را کب اولان كېسه جنازه نك
 اردنده پیور پیوب جنازه بی تقدم اینز مکر بعید پیورسه تقدیمی دخی
 جائزدر بوضورتده ناسه غبار ایله اذیت اولدیغیچون و دخی تشبیع
 جنازه ده بیان پیوریمك افضلدر و دخی بر كېسه نك اوتوردیغی یره
 قریب موضعه جنازه اوغراد لسه اول كېسه جنازه ایچون قائم اولق
 لازم دکلدر مکر اول كېسه جنازه ایله بیله کتمك مراد ایدر سه اول
 وقتنده قائم اولور احادیثده جنازه به قیام وارد اولدیغی منسوخدر

ودخی تشییع جنازه ایدن کسسه جنازه نمازنی قلدن دونوب کلسی
 لایق دکلدر ودخی صلاة جنازه بی قلد قد نصکره ولی جنازه دن
 اذنسزینه دونیمه دیمشله محبطده ذکر اولندیغی اوزره بعضه لمر
 دیمشله که ناسه ملایم اولان اولیادن اذنسزیر جوعک جوازیدر
 اوجه اولان بودر ودخی جنازه به اتباع ایدن کیمسه به لایق اولان
 بودر که خشوع اوزره اولوب کندی حالنی متفکر اوله ودخی موت ایل
 ومیتک واره جخی بر ایل متعظ اولوب دنیا کلامنی سو یلیه وکولیه
 بلکه لایق اولان اطالة صمندر ودخی جنازه ده ذکر ایل وقراءت
 قرآن ایل رفع صوت کراحت تحریمیه ایل مکر وهدر بعضیلری دخی
 دیمشله که رفع صوتک ترکی اولی اولغله ذکر وقراءتی نفسنده ایل
 ودخی عورتلر جنازه ایل بیل چقمق لایق دکلدر بلکه فی زماننا کراحت
 تحریمیه ایل مکر وهدر ودخی میت ایچون نوحه ایدوب ویاقه
 برنقی و یوزین طرمالقی و یوزینی طبانجه ایل اورمق و بونک امثالی
 نسنه ایتک جله سی حرامدر زیرار رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 پیورمشکه بزم ملتزم دن دکلدر شول کیمسه که میت ایچون یوزنی
 طرمالبوب ویاقه سنی برتوب جاهلیت چاغرمسبله چاغره ودخی کشی
 جنازه یاننده و منزلنده ارسال دموع ایل اغلمسی لایسدر زیرار رسول الله
 صلی الله تعالی علیه وسلم پیورمشکه تحقیق حق تبارک و تعالی دمع
 عین ایل و حزن قلب ایل عذاب ایتمز لکن نوحه و آنک امثالی سبیل
 عذاب ایدر یاخود مرحت ایدر دیو مبارک دیلنه اشارت ایلدی
 اگر جنازه ایل بیله صابجه یاخود نایجه عورت اولسه زجر و منع
 اولنور اگر اول عورت منزجره اولمسه متبع جنازه اولان کشی
 انکیچون اتباع جنازه بی ترک ایتمز بلکه آنک صبحه و نوحه سنی
 قلبیه انکار ایدر ودخی جنازه قبره وصول بولد قد ناسک
 اوموزلندن پره وضع اولمندن متبع جنازه اولنلرک اوتورملری
 مکر وهدر اما چنکه جنازه اوموزلندن وضع اولنسه حاجت اولمیان
 کیمسه ل اوتورلر و ضرورت اولد بقیه قائم اولملری مکر وهدر

ودخی قبرده افضل اولان اگر ممکن اولورسه لحددر واکر بریومشاق
 اولغله لحد ممکن اولسه قبری شق افضلدر لحد قبرک قبله جاننده
 قازیلان چقوردر که میت آنک ایچنه قونوب اتی کریج ایل بیارلر شق
 دیدکلیری قبرده ابرمق کبی بر چقور قازیلوب آنک ایکی جانجی کریج
 یاخود غیر نسنه ایل یا یلوب میت انلرک لراسنه قنوب اوزرینه کریج
 ایل یاخود اغاج ایل اورتمکدر آنک اورنوسی یوکسک اولمق کرکدر که
 میت طوقونیمه منافعه دیمشکه علما فی دیارنا شقی اختیار ایتدیلر بزم
 دیارمژک پرلی یومشاق اولدیغیچون حتی طوغله بی و اغاجی قبره قومخی
 جائز کور دیلر دخی کرکسه تیمور دن اولسون تابوت یا یلوب میت ایل
 بیل قبره قومخی جائز کور دیلر مبسوطده دخی بونک کبیر بر یومشاق
 و یاش اولدیغی وقتده تابوت حوایج میتدن اولور بو ذکر اولنان یرک
 غیریده جله علمانک قوانده تابوت قومق مکر وهدر دخی لایق اولان
 بودر که تابونک ایچنه تراب دوشنوب آنک طبقه علیاسی میت جانندن
 تطمین اولنه ومیتک یمین ویسارنده خفیف کریج قونیه ناکه لحد
 منزله سنده اوله محبطده ذکر اولنمشکه بر یومشاق اولسه دخی بزم
 مشایخمز عورتلر ایچون تابوت یا یغی یعنی مزاره تابوت ایل قومخی
 استحسان ایتدیلر وقبرک دریکلکی بر آدم بویینک نصفی مقداریدر
 ذخیره ده ذکر اولنمشکه قبرک دریکلکی آدمک صدرنه دک یاخود
 آدم بلنه دک اوله اگر زیاده ایتسه ل افضلدر واکر آدم بوی مقدار
 دریک ایتسه ل احسندر ایمدی بوندن معلوم اولدیکه قبرک دریکلکینک
 ادناسی نصف قامت اعلاسی تمام قامت ایمش ودخی میت قبره قبله
 طرفندن قونوب حین وضعده قبله به مستقبل اوله ائمه حنفیه قتلرنده
 سل اولنمز یعنی قبرک ایاغی طرفنه وضع اولنور صکره میت باشی طرفندن
 اشاغی چکلوب اندیرلیه خلا فاللشافعی واحد انلرک قتلرنده وجه
 مذکور اوزره سل مسنودر ودخی میتی قبره قوین کیمسه بویله دیه
 * بسم الله و بالله و علی مله رسول الله * دخی میتی قبره قویانلرک
 عددنده چفت و نک اولمسنده تعیین یوقدر بلکه معتبر اولان حصول

کفایه در ودخی ذورحم محرم اولان کیمسه عورتی قبره قومغه اولی در
اگر عورتک ذورحم محرمی اولسه اجانیدن اهل صلاح اولی در
دخی قبرک ایچنه میت وضعی ایچون عورت و کافر کبرمک جائز
دکدر انلرمیته محرم دخی اولسه لینه کبرمز لر بو خصوصده میتک
ارکک یادیشی اولسی برابر در ودخی مستحب اولان عورت قبره وضع
اولندیغی حالده انک قبری برشی ایله ستر اولنه تا که انک لحدی کر یچ
ایله واک مثالی نسنه ایله دیزلد کده اول شی کشف اولنه ستر مذکور
رجال حقنه مستحب دکدر خلافا للشافعی دخی میت قبره صاغ
یانی اوزرینه قبله یه توجیه اولنور مجرد ارقه سی اوزرینه براغلز دخی
کفنک باغی چوز یلور بنایعه ذکر اولمشکه سنت اولان بودر که قبره
تراب دوشبه لر یعنی صوسز قوری اولان یره دیمکدر امام سروجی
دیمشکه شافعیه و حنبلیه کابلرنده ذکر اولمشکه میتک باشی آلتنه
بر کر یچ یاخود حجر قونور اما بزم اصحابمزدن بویله روایت بن واقف
اولدم دیمش انتهی ومیتک آلتنه عوقلی ونکنده لی نسنه قومق و باشی
آلتنه یصدق قومق مکر وهدر ودخی میتک تراب ایله یاخود آنک
مثالی نسنه ایله آر دندن طیاریلور تا که قبله دن منحول اولیه دخی
لحده کر یچ دز یلوب و یارقلری سدا اولنور تا که انلردن میتنه تراب
دو کلبه امام پزدوی دیمشکه لحده کر یچ وقامش و یاش اوت قومق
مستحبدر کر یچک اوسننه حصیر قومقده اختلاف اولنوب بعضیلر
مکر وهدر دیمش و بعضیلر مکروه دکدر دیمش لر اما طوغله و اغاج
قومق مکر وهدر بعضیلر دخی دیمش لر که بر یومشوق اولدیغی اوقته
طوغله و اغاج قومق لابسدر وجه مشروع اوزره لحدستر اولندقدن
صکره قبر تراب ایله طولدر یلور اما قبردن چیقان ترابدن زیاده آخر
یردن تراب کتور لمز اگر کتور یلوب زیاده اولنور سه مکروه اولور
زیاده ده لابس اولدیغی دخی امام محمد دن مرویدر ودخی قبره
تراب صاچن کیمسه به مستحب اولان اوچ کره صاچقدردخی قبرک
اوزرینه صود وکک لابسدر دخی قبر تسنیم اولنوب دوه اور کچی کی

بومری قیلنور ائمه حنفیه قتلرنده یصی قیلنر خلافا للشافعی محیطده
ذکر اولمشکه تسنیم قبردرت پارمق مقداری اولوب یاخود بر قارش
مقداری اوله بدا یعه دخی ذکر اولمشکه بر قارش مقداری اولوب
یاخود بر مقدار زیاده اوله دخی قبری کرج ایله و یا چامور ایله
صوامق مکر وهدر زرا حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
قبروری کرج ایله صوامقدن و اوزرینه یازی یاز مقدن و بنا
ایتمکدن و ایاق ایله یا صوب چیکمکدن نهی ایتمشدر منیه المفضیده ذکر
اولمشکه مختار اولان قبروری چامور ایله صوامق مکروه دکدر امام
اعظمدن روایت اولنوب بیورمشکه قبور اوزرینه بیت یا قبه یا انک
امثالی نسنه بنا اولنق مکر وهدر کذلک قبری ایاق ایله چکنوب
واوزرینه اوتورمق مکر وهدر (فصل) بو فصل جنازندن شهید نوعی
پیاننده در بونکله مراد شهید حکمیدر که دنیاده مکلفین اوزر لینه
جاری اولان احکام سرعیه دن اکا نوع مخصوص متعلق اولور اما
شهید حقیقیکه حق جل و علا اکا ثواب مخصوص وعد ایلمشدر
دنیاده مکلفینه جاری اولان احکام اکا تعلق ایتموب همانانی فی سبیل
الله مقتول واکا ملحق اعتقاد ایتمک کر کدر والله اعلم بمن قتل فی سبیل
امام اعظم قولی اوزره شهید حکمی شول مکلف مسلم طاهر در که
انک مظلوم قتل اولندیغی معلوم اولوب اول قتل ایله دیت واجب
اولیه و اول کیمسه ارثیات ایتمش اولیه اما این قولی اوزره شهید
حکمینک تعریفنه ده تکلیف و طهارت قیدی متروکدر سائر قبود
مذکور و معتبردر تعریف مذکور اهل حربک و اهل بغیک نه شبثله
ونه سبب ایله اولور سه قتل ایلمک لری کیمسه به شاملدر و انلردن غیرینک
دخی قتل ایدوب نفس قتل ایله مال واجب اولیانه دخی شاملدر
بودخی برابر در کر کسه مال اصلا واجب اولسون اسیر دارالحربده
کندی مثالی اسیری قتل ایله امام اعظم قنده مال واجب اولدیغی کی
وسید عبدی قتلده ائمه حنفیه و جله سنک قتلرنده مال واجب اولدیغی
کی و کر کسه اعراض واجب اولسون بابا اوغلنی قتلده اولدیغی کی

و قتل عمدده مال ايله صلحه اولديغي كې دخی باغیلردن وقطیع
طریقیدن و اهل عصبیتدن اولوب قتل اولنان و حد ايله وقصاص
ایله مقتول اولان کیمسه تعریف شهیددن خار جلدردن انلر ظلم قتل
اولمديغچون دخی قتل اولمسیله مال واجب اولان کیمسه خار جدر
مثلا قتل غیر عمدده اولديغي كې قتلبله قسامه واجب اولان دخی
بویله در دخی تعریف مذکورده اولان علم قیدیه قاتلی معلوم اولیان
کیمسه تعریف شهیددن خار جدر کرکسه انک قتل سببیه قسامه
واجب اولسون کرکسه اولسون انک شهید اطلاق اولمز قول صحیح
بودر انک قتلنی مبیح اولان سبب ايله قتل اولمقی احتمالی اولديغچون
دخی تعریف شهیددن صبی و مجنون و جنب و حائض و نفسا امام
اعظم قولی اوزرینه خار جدر خلافا لهما دخی ارثاث ایدن کیمسه ائمه
حنفیه انک اتفاقیه خار جدر ارثاث دیو جرح اولنان کیمسه نك طعام
یبوب یاخود برنسنه ایچوب یاخود او یوبوب یاخود مداوات اولنوب
یاخود معرکه دن حیثا نقل اولنوب یاخود اول کیمسه اولمز دن مقدم
اوزرینه چادر و یا انک مثالی نسنه قوریلوب یاخود اول کیمسه نك
عقلی باشنده اولديغي حالده اوزرندن بروقت نماز کیمکدر دخی
اول کیمسه نك امور دنیادن برنسنه و صبت ایتمسی بالاتفاق ارثا ثدر
اول نسنه نك امور آخرتدن اولمسی دخی امام ابی یوسف قتنده ارثا ثدر
خلافا لمحمد بعضیلر دخی دیمشله که اختلاف مذکور اول کیمسه نك
امور دنیا ايله و صبت ابتدیکنده در اما امور آخرت ايله و صبت ایلمسه
بالاتفاق مرتت اولمز بعضیلر دخی دیمشله که امامینک پیئنده اصلا
اختلاف یوقدر زیر امام ابی یوسفک جوابی امور دنیا ايله و صبت
ایتمسنده در امام محمدک جوابی امور آخرت ايله ایتمسنده در دخی اول
کیمسه نك بیع و شرا ایوب یا کلام کثیر ايله تکلم ایتمسی ارثا ثدر امام
محمددن روایت اولمشکه اگر اول کیمسه جرح اولمديغي یرده برکون
وبر کیمه صاغ طورسه عقلی باشنده اولمسه دخی مرتت اولور بوارثاث
حقنده ذکر اولنا نك کلبسی انقضاء حریدن صکره اولمسیله معتبردر

اما جنک هنوز دو کمندن واقع اولمسیله انلردن برشیله اول کیمسه
مرتت اولمز * بوندن صکره شهید مذکورک حکمی بودر که اول کیمسه
غسل اولمز بلکه قانیله و ایچنده قتل اولمديغي ثیابیله دفن اولنور
الا کفن جنسنندن اولیان اخراج اولنور کورک کبی وادک
وسلاح کبی شیلردن اوزرنده نه وار ایسه انلر چیقار یلور کذلک
ایاغنده طونی واریسه اول دخی چیقار یلوب بعده دفن اولنور اگر
اوزرنده اولان ثیابی کفن سنتدن ناقص اولورسه مثلا ازار و لفافه
اولمسه انک اوزرینه زیاده قلنوب کفن سنت اتمام اولنور و اگر اوزرنده
اولان ثیابی کفن سنتدن زیاده ایسه سی تنقیص اولنوب کفن
سنت مقداری ابقا اولنور و دخی ائمه حنفیه قتلرنده شهید اوزرینه
نماز قلنور خلافا لمالك والشافعی (فصل) بوفصل جنازیدن مسائل
متفرقه بیاننده در ولی میت صلاة جنازه ده غیریه اذن و برمسی
لا بأسدر بعضی نمخنه ده لا بأس بالاذان واقع اولمش یعنی ناسک
بعضیسی بعضیسنه اعلام ایتمسی تا که ناس حق میتی ادا ایتمسونلر
ایچون لا بأسدر دیمک اولور کذا فی الهدایه اگر برمسلمک اقر یاسندن
برکافر اولسه اول مسلمانی سنتی مراعات ایتمکسزن ثوب نجس غسل
ایدر کبی یوبوب بر بزه صاروب و بر چقور قازوب انک ایچنه اول کافری
براعور اگر اول مسلم اول کافری اهل دیننه و یوب دفنی انلره حواله
قیلمسه دخی جائزدر و اگر اول کافرک واپسی کافر وار ایسه آنک
مصلحتنه اول مسلم بنفسه تصرف ایتمسی لایق دکلدر بلکه انلرک
ما بینلرینی تخلیه ایده تا که انلر آیینلرینی اجرا ایتدکن صکره دفنه
کتوررکن اول مسلم دیلرسه آنک جنازه سنه بعید دن اتباع ایلمیه
یومذ کورک کلبسی اول کافرک کفری ارتدادله اولماغله مشروطدر
اما اگر اول کافر مرتد ایسه او مسلمانی غسل و تکفین ایتموب
و انتقال ایلمدیکی دین اهلنه دخی و یرمیوب همان بر چقوره اتی کاب کبی
القا ایدر بر کیمسه فوت اولدقده مالی اولمسه و انک تکفینی اوزرینه
واجب اولان کیمسه دخی اولمسه آنک کفنی جمله ناسک اوزرینه

بطریق الکفایه واجب اولور ایمدی بیت المالدن واجب اولور اگر
بیت المالده بولمبوب یا خود بولندیغی تقدیرجه ظلم منع اولنوب ویرلسه
انک تجهیز و تکفینی ایچون کفایت ایده جک نسنه ناسدن طلب اولنور
اگر انک تجهیز و تکفینه صرف اولندقدنصکره بر مقدار نسنه
باقی قالورسه اول شیئک صاحبی متعین اولدیغی تقدیرجه اول نسنه
میت آخرک کفنه صرف اولنور اگر صاحبی معروف ایسه اول نسنه
اکا رد اولنور اگر صورت اولی ده مصرف اولاجق میت آخریوق
ایسه اول باقی قلان نسنه تصدق اولنور اگر بر میت تازه ایکن کفنی
صیولسه انک جمیع مالندن بردخی کفن صاریلور اگر انک مالی بین
الورثه قسمت اولمش ایسه انک کفن ثانیسی ورثه اوزرینه واجبدر واکر
بین الغرماء قسمت اولمش ایسه غرما اوزرینه کفن ثانی واجب
دکدر بر کیمسه بر میت کندی مالندن کفن صارددقدنصکره اول کفنی
بر کیمسه نک النده بولسه یا خود انک کفن صاردیغی میتی برنجی حیوان
پاره لیوب کفن قالسه اول کفن صارن کیمسه نکدر زیرامیت اکا مالک
دکدر اگر میت کفنه قوندقدنصکره اندن بر نسنه چیقسه ائمه حنفیه
قتلنده اندن برشی غسل اولمزودخی عورت عدت ایچنده اولدجه
زوجنی یومسی بالاتفاق جائزدر اما زوج زوج سنی یومق عند
الحنفیه جائز دکدر خلافا للثلاثه دخی ولادت ایله عدتی منقضیه
اولان عورت زوجنی یومق جائز دکدر خلافا للمالک والشافعی کذلک
اگر عورت زوجنک موتندن اول باینه اولسه یا خود انک موتندن
اول یا خود صکره مرده اولسه یا خود زوجنک ابنی یا خود ابنی تقبیل
ایسه یا خود شبهه ایله موطونه اولسه بینه زوجنی یومق جائز دکدر
مطلقه رجعیه اولان عورت زوجنی غسل ایدر خلافا للشافعی ودخی
ام الولد عدت ایچنده دخی اولسه سیدنی قول اصح اوزره یومز امام
اعظمین بر روایتده یومسی جائز اولسی منقولدر امام زفر و امام
مالک و امام احمدک قوللری دخی بودر اگر میت غسل و تکفیندن
صکره بتون بر عضونه صو دکبوب اونوددیغی معلوم اولسه کفنی

بوزوب اول عضوی غسل ایدر لر واکر اوزرینه نماز قیلشلا ایسه
اعاده ایدر لر کذلک اگر نسیان مذکور میتی قبره قودقدنصکره اوزرینه
طپراق اورتلدن معلوم اولسه بینه اول عضوی غسل اولنوب و نمازی
اعاده اولنور اما اگر میتی قبره قیوب اوزرینه طپراق اورتلد کدنصکره
معلوم اولسه قبری آچلمز و میت اخراج اولمز و اول عضوک غسلی
ساقط اولور و انک اوزرینه نماز قیلق جوازه عودت ایدر مبسوطده
تکذر اولمشکه بعدالدفن عضوک غسلی ساقط اولور اما قبری
اوزرینه نماز قیلنور اظهر اولان قول بودر کذلک اگر میت اصلا
غسل اولمبوب یا خود کفنه بمبوب دفن اولسه آنک اوزرینه طپراق
اورتلد کدنصکره آنک قبری آچلمز اگر بعدالتکفین میتک برپارغی
یا انک مثالی بریری غیر مغسول قالدیغی معلوم اولسه اتی غسل ایچون
کفنی بورلمز خلافا لمحمد اما اگر پارمق مقداری شیئک عدم غسلی
قیل التکفین معلوم اولورسه بالاتفاق اول موضع غسل اولنور اگر
میت غیر بیک ثوبی یا درهمیله دفن اولنوب یا خود ارض مغصوبه ده
یا شفعه ایله آلتان پرده دفن اولنسه صاحبی دعوا ایتمکله اخراج
اولنور ودخی میتی دفن ایدنلردن قبره بر متاع دوشسه بعده اوزرینه
طپراق اورتلد کدنصکره معلوم اولسه قبری آچلوب اول متاع
اخراج اولنور بو مذکورک غیر ایچون قبری اچق جائز اولماز
بر کیمسه اولدکده صو بولمبوب اول میته تیم و یروب اوزرینه نماز
قلسه لر صکره صو بولنسه اتی اول صو ایله یویوب اوزرینه بردخی
نماز قیلار لر به ضیلعری نمازی اعاده ایتمز لر دیمش حی ایله میت ییننده
مشترک اولوب یا موروث اولان ثوبه حی اولی در اگر صغیر ایچون
یا تلف خوف اولسان سبب ایچون اول ثوبه حی مضطر ایسه والا
میت اولی در کذلک صویه دخی عطش ایچون حی مضطر اولسه
حیک احتیاجی اول صو ایله میتک غسلنه تقدیم اولنور والا فلا
ودخی ایکی میتی قبر واحدده ضرورتسز دفن جائز دکدر حین
ضرورتده دفن اولندقدنصکره ایکنسک اراسنده طپراقدن پرده قیلنور

ودخی کفن واحده ایکی میتی جمع ائمه حنفیه قتلنده جائز دکلدر
ولکن شافعیه وحنبلیه عندالضرورة جمعی جائز کورمشلر برکیمسه
اولدکنصکره اوزرینه نمازی فلان کیمسه قیلسون دیو وصبت
ایلسه اول وصبت باطل اولغله اول کیمسه نك وایلدن رنناسر نماز
ایچون تقدیمی جائز دکلدر کذلک غسلنی وقبره ادخالنی شخص معینه
وصبت ایلسه اول وصبت دخی باطلدر لکن ابن رستم روایتده جائزدر
اگر بالکن نسا طائفه سی جنازه اوزرینه نماز قیلسه جائز اولوب آنکله
فرض ساقط اولور و بوضو رتده مستحب اولان اول نسا طائفه سی
منفردات اولدقلری حالده میت ایله قیلمقدیر جماعتله دخی قیلسه ل
جائزدر اگر چوق جنازه ل جمع اولسه انلرک جمله سنک اوزرینه
برنماز قیلق جائزدر واول جنازه لری بربری آردینه قویوب ارلری
امام طرفه قویله قونن ارکرک حر کرک عبدالوسون ظاهر روایتده
برابردر ارلر دنصکره صبیانی قورلر صکره خشی لری قورلر صکره
نسا طائفه سنی قورلر اگر دیلرلر سه اول جنازک جمله سنی صف واحد
ایدلر واول جنازک هربری اوزرینه علی حده نماز قیلمق افضلدر
اگر امام بر جنازه نمازینه شروع ایدوب تکبیر ایتدکده جنازه
اخیری دخی کتورلسه صلاة اولی یی تکبیل ایدوب صکره اخرایه
دخی شروع ایدر اگر موتای مسلمین ایله موتای مشرکین قارشسدر
اگر ما بینلرینی فرق و تمیز ایدر علامت واریسه آنکله عمل اولنور
بعضیلری دیمشلرکه مسلمینک علامتی ختان وخصاب وقص شارب
وابس سواد در لکن ختاک علامت مسلم اولمیی انلرک ایچنده یهود
اولماغله مشروطدر لبس سواد ایسه کفاردن افریجده وغیریده چوقدر
ایمدی علامت مسلم اولامز کذلک قص شارب دخی علامت اومغه
لایق دکلدر زیرا غازی به دار الحریده توفیر شارب مندوبدر واکر
اول موتانک ما بینلرینی فرق ایدر علامت بولمز سه ودخی مسلمون
چوق ایسه اول موتانک کلبسی غسل اولنوب واوزرلرینه نماز قیلسون
لکن مسلمینه نیت اولنور واکر کفار چوق ایسه جمله سی غسل اولنور

ولکن اوزرلرینه نماز قیلمز اگر عددده مسلم وکافر براریسه بعضیلری
انلرک اوزرلرینه نماز قیلسون دیمشلر وقیل لا اما اول مختلط اولان موتایی
دفن حقنده بعضیلری دیمشلرکه مقابر مسلمینه دفن اولنور و بعضیلری
مقابر مشرکینه دفن اولنور دیمشلر و بعضیلری دیمشلرکه انلرک
ایچون مستقلا مقبره قنوب انده دفن اولنورلر و انلرک قبوری تسویه
اولنوب تسنیم اولمز بواختلافک اصلی شول کتابیه ده درکه تحت
مسلمده اولوب حبلی اولدیغنی حالده فوت اولمش اوله انک نمازی
بالا تفاق قیلمز لکن دفننده صحابه اختلاف ایتشلردر بعضیلری
اول کتابیه مقابر مسلمینه دفن اولنور دیمشلر و بعضیلری مقابر
مشرکینده دفن اولنور دیمشلر عقبه بن عامر ووائله بن اسقع
دیمشلرکه اول کتابیه ایچون علی حده برقبر اتخاذا اولنور احوط اولان
بو قولدر کتب مالکیه نك بعضیپسندده بعضیلری دیمشلرکه انک
ارقه سی قبله یه طوغری قیلسون زیرا وجه جنین اناسنک ظهیرینه
طوغری اولغله قبله یه قرشو اولسون ایچون امام سروجی بو قول
حسندر دیمش اکر دارالاسلامده برقتیل مجهول بولسه اگر آنک
اوزرنده قنخی جنسدن ایدیکنه دلالت ایدر علامت واریسه آنکله
عمل اولنور والا برروایتده اول مقتول غسل اولنور اما اوزرینه نماز
قیلمز لکن قول اصح بودرکه داره تبعیت ایله انک اوزرینه نماز قیلسون
تکم مقتول دار الحریده بولنوب انک جنسنه دلالت ایدر علامتی
اولدجه قول اصح بودرکه حکم دار ایله اکا کافر حکمی ویریلور
اگر جنازه وقت مغربده حاضر اولسه صلاة مغرب تقدیم اولنوب
انک فرضندنصکره اصلاة جنازه قنوب صکره سنت مغرب
قیلسون بعضیلری سنت مغرب دخی صلاة جنازه اوزرینه تقدیم اولنور
دیمشلر اگر جنازه صلاة عید وقتنده حاضر اولسه صلاة عید تقدیم
اولنوب صکره صلاة جنازه خطبه عید اوزرینه تقدیم اولنور
جمعه کونی صبح وقتنده تجهیز اولنان جنازه یی اوزرینه جمع عظیم
نماز قیلسونلر دیو وقت جمعه یه تأخیر مکروهدر اما اگر میتی دفن ایله

اشتغال سببیه فوت چعه دن قور قسه ل انک دفنی جعه دن تا خیر
اولور جنازه یه اتباع نوافل ایله اشتغال دن افضلدر اگر اتباع مذکور
جوار ایچون یا قرابت یا صلاحی مشهور ایچون اولور سه والا اتباع
ایتموب نوافل ایله اشتغال افضلدر جنازه کتور مکه و مرار قازمغه
استیجار جائز در اما میت غسلنه استیجار جائز دکلددر بعض مشایخ
انی دخی تجویز ایندیلر و دخی قتلده و میتده مستحب اولان اولدقلری
مکانده دفن اولنمقددر اگر قبل الدفن بر میل یا ایکی میل مقصداری
موضع نقل اولنسه ل لا بأسدر دینلدیکی دلالت ایدر که بلد آخره
نقل مکر و هدر و بعضیلری مادون سفره نقل جائز در دیمشدر
و بعضیلری مدت سفره دخی نقل مکر و هدر دکلددر دیمشدر اما بعد
الدفن میتی اخراج جائز اولور مکر دفن اولنمدیغی بر غیرک حتی
اولور سه جائز اولور بو صورتده اول غیر دیلر سه مدفونی اخراج
ایدر دیلر سه قبری تسویه ایدوب اوزرینه اکین اگر و دخی قنبه ده
ذکر اولنمشکه جیچون ارماغی قربنده واقع اولان مقبره جیچونک
یقیندییسی بالغ اولسه اول مقبره اولنلری موضع آخره نقل جائز
اولور بر کیمسه بی اولدیکی او یک ایچنه دفن مکر و هدر بو خصوصده
صغیر و کبیر برابر اولوب جله سنک حقنده کراحت واردر زیرا
اویچنده دفن اولنمق انبیا علیهم السلامه مخصوصدر بر موضعه
بر میت دفن اولنمشکن اول موضعه میت آخر دفن اولنم مکر میت اول
چور یوب ککی قالمش ایسه اول وقتنده جائز اولور و دخی قبره
صالح بر بولنمغله ضرورت قتلده اول موضعه میت آخری دفن
جائز اولور بو صورتده میت اولک ککلری بریره جمع اولنوب اول
ککلر ایله میت آخرک اراسه طیراقدن پرده قلدنور بر کیمسه کی ایچنده
فوت اولوب یقینند قره اولماسه اول میت غسل اولنوب و کفلهوب
اوزرینه نماز قلدنوب بعده دریایه براغیلور قبراوزرنده اولان تازه
اوتی کسمک مکر و هدر اما قوریمش اوتی کسمک مکر و هدر بر کیمسه
بر بولی محدث ظن ایدوب انده قبراوادیغنی ظن ایلمسه اول بولی

چیکمنسی مکر و هدر و دخی قبراقتنده اویومق وقضاء حاجت اینک
مکر و هدر بو خصوصده قبراقتنده کیمنه اولمسبله اولمدیغی برابردر
و دخی ستنده معهود اولمیان شئی قبراقتنده اشملک مکر و هدر بلکه
مقصود اولان قبری زیارت ایدوب وانک قتلده قائما دعادر دعاده
بویله دییه * السلام علیکم دار قوم مؤمنین وانا ان شاء الله بکم لاحقون
اسئل الله لی ولسکم العافیة * قبراقتنده قرآن او قومق ایچون جمعیت ایله
چوق کیمسه ل اوتورمسنده اختلاف واردر مختار اولان عدم کراهندر
و دخی کیچه ایله دفن میت مکر و هدر دکلددر لیکن مستحب اولان کوند ز
دفن اولنمقددر بر عورت حامل ایکن فوت اولوب قرننده کی ولد حرکت
اینسه وانک دیری اولدیغنه ظن غالب اولسه اول عوتک قاری
یار یلوب اول ولد اخراج اولور اما اگر ایچو یوتسه یا خود بر کیمسه نک
مالی یوتسه بعده فوت اولسه بعضیلر دیمشدر که انی اخراج ایچون
انک قاری شق اولنم بعضیلری شق اولنور دیمشدر این همم
بو قولی اولی در دیمش یهودیلرک و سائر کفره نک قبراقتنده بولنسان
ککلرینی اهانه قیرمق جائز دکلددر زیرا صاغ ایکن انلره اذا حرام
اولمغین بعد الموت دخی انلرک ککلنی کسردن صیانت واجبدر
کذا فی قاضیخان رجال ایچون زیارت قبور مستحبدر اما نسا ایچون
مکر و هدر قبری زیارت ایدن کیمسه قبله یه قرشو ایاق اوزرنده
طوروب دعا ایدر بعضیلری دخی دیمشدر که میت یوزینه قرشو
طورور شافعینک قولی دخی بودر رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمک زیارتنده دخی کلام بویله در قنبه ده ذکر اولنمشکه
ابواللایت دیمشکه قبری زیارت ایدن کیمسه انی قبراوزرینه قومغی
سنت و مستحب بلم و آئی باس دخی کورم شرف الائم دیمشکه
قبراوزرینه وضع بد بدعتدر انک عادت نصارادن اولدیغی احباده
کلمشدر انتهی انک بدعت اولوب رسول الله دن و صحابه دن بر کیمسه دن
انک سنت اولمدیغنده شک یوقدر و دخی مصیبت ایچون اوچ کون
اوتورمق جائزدر لیکن خلاف اولی در و مصیبت وقتنده مسجد ده

اوتورمق مکر و هدر و دخی میت صاحبزه تعزیه مستحبدر تعزیه بویله
 دیمکله اولور (اعظم الله اجرک واحسن عزاک وغفر لمتک) اگر میت
 مکلف ایسه مذکوری بتون دیه والا وغفر لمتک دیمیه و دخی اهل
 میت ضیافت مهیا ایتسی مکر و هدر لکن میت جیرانی و اقرباء
 اباعدی اهل میت ایچون طعام مهیا قیلوب وانلره اکلده الحاح ایتملری
 مستحبدر برزازی ذکر ایلمشکه میت فوتک اولکی و او چنجی ویدنجی
 کوننده اهل میت طعام یا پیسی مکر و هدر و بعضی موسمه قبره
 طعام کتورمک و قرآن اوقومق ایچون دعوت اتخاذه و ختم قرآن
 ایچون یا سوره انعام ایچون یا اخلاص اوقومق ایچون صلح او قراء
 جمع ایدوب انلره طعام اتخاذه مکر و هدر و الحاصل قراءت قرآن
 قتنده یمک ایچون طعام اتخاذه مکر و هدر اما اگر طعامی فقرا ایچون
 یپارسه کوزلدر دیمش انتهى و لایخلو عن نظر بر کیمسه ملک یرینی
 مقبره قلدقده آخر کیمسه اول یره تابوت و تنشیر و کرمج وانلرک
 امثالی نسنه قونمق ایچون بریت بنا ایلمسه اگر اول یرده وسعت و ارایسه
 لا بأسدر والا اول بیت بقیلوب اول موضعه مزار قازیلور زیرا
 اول ارضک صاحبی انی مقبره قیلشدر ضرورتسنز انده غیری نسنه
 یا بلز بر کیمسه نک قازدیغی قبره آخر کیمسه میتنی دفن مراد ایلمسه
 اگر مقبره واسع ایسه انده دفنی مکر و هدر اگر ضیق ایسه
 جائزدر لکن اولک مزار قازدرمغه خرج ایلمدیکی ابقه بی ضامن
 اولور ذکر اولنان مسئله شول کیمسه نک مسئله سنه بکزر که اول کسنه
 بر مصلايه یا خود بر مسجدده یا خود بر مجلسه بدوشمه یازسه مکان
 واسع اولدیغی تقدیر جه آخر کسنه نک اول دوشمه بی ازاله سی
 مکر و هدر والا فلا بر کسنه اولزدرن مقدم کندی ایچون مزار
 قازوب حاضر لمسی لا بأسدر و آنک اوزرینه مأجور اولور بعضیه لمری
 دیمشکه مزار حاضر لمسی مکر و هدر لکن کفن مثالی نسنه حاضر لمق
 مکروه دکلددر غالباً اگر حاجت متحققه اولدیغیچون اما قبر بونک
 خلافتجه در لقوله تعالی * وما تدری نفس بای ارض تموت * برزازی

امام صفاردن نقل ایلمشکه اگر بر کیمسه میتک السنه یا عامه سنه
 یا کفنه عهدنامه یازسه الله سبحانه و تعالی انک سبیلله میتی مغفرت
 ایلمسی مر جوددر (بعض متقد میندن مرویدر که کنندیک السنه و صدرنه
 * بسم الله الرحمن الرحیم * یازمغی و صبیت ایدوب بعد الفوت
 یازلدقد نصکره واقعه ده کوریلوب حالندن سوال اولندقدده دیمشکه
 بنی قبره قودقلمزده ملائکه عذاب کلوب تعذیب مراد ایلد کلزنده
 وقتا که النده و کواکسمده * بسم الله الرحمن الرحیم * یازلمش
کورد کلزنده بکا بسمله شریفه حرمتنه عذاب ایتمدیلر دیدی
 (فصل تاسع احکام مسجد پساننده در) مسجدی رایحه کریمه
 ادخالندن صیانت واجبدر زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
 پیورمشکه صرمساق و صوغان و پراسه بیان کیمسه بزم مسجد مزه
 بقین اولسون زیرا ملائکه بنی آدمک متأذی اولدقلری نسنه ایله
 متأذی اولور و دخی مسجدی دنیا کلامندن صیانت و انده صا تو
 و بازار ایتمدن و شعر سو یلمکدن و حد لازم کللره مسجد ایچنده حدود
 اقامتندن و مسجدده یتک ارامقدن و ضرورتسنز مسجد ایچندن
 اوغرایوب کچمکدن و انده رفع صوت ایتمدن و انده بر کیمسه ایله خصوصت
 ایدوب چکشمکدن و مجانین و صبیانی نمازک و آنک امثالی نسنه نک
 غیری ایچرن مسجدده قویمقدن صیانت واجبدر بوجهل نک حقنده
 رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن نهی وارد اولمشدر لکن
 معتکف اولان کیمسه به حاجت مقداری بیع و شرا مباحدر اما تجارت
 و کسب ایچون ایتسی مباح دکلددر و شعر سو یلمکله مراد ذکر
 و عبادت اولمیان شعردر اما ذکر و عبادت اولان شعری مسجدده
 سو یلمک مباحدر و مسجدده آبدست المق مکر و هدر مکرانده آبدست
 المق ایچون مهیا موضع و ارایسه اول موضعه آبدست المق مکروه
 دکلددر کذلک مسجدده دیکش دیکمک مکر و هدر مکر مسجدی
 صبیانیدن و غیریدن حفظ ایدن کیمسه به ضرورت اولدیغی وقتنده
 دکلددر اما مسجد ایچنده کاتب اولوب و معلم صبیان اولان کیمسه

اگر انلری اجرت ایله ایدرسه مکروهدر اگر حسبی ایدرسه بعضیلرک
قتده مکروه دکلدر اما لایق اولان ضرورت اولدقده مسجدده
تعلیم مکروه اولمقددر و مسجد ایچنده ناسدن نسنه دیلمک حرامدر
و دیلیان کیمسه به برشی و یرمک مکروهدر بعضیلری دیمشلمکه اگر
مسجد ایچنده ناسدن شی دیلیان کیمسه ناسک بیونلرندن آتلا یوب
و نماز قیلان کیمسه ناسک اوندن کیمزسه اکا برشی و یرمک مکروه
دکلدر لکن بو خصوصده قول اول احوطدر و مسجدک دیوارلرینه
و یرینه و حصیرلری اوزرینه تکورمک و سومکورمک مکروهدر
لکن انلرغلبه ایدرسه انی ثوبنک اوجیلله الوب ثوبنک بعضیسنی
بعضیسیله اووار و اگر انلری ضروری اغزندن و بورنندن طشره
آتمق اقتضای ایدرسه انی طاش الله دفن ایتمکدر حصیراوستنه آتمق
اخفدر حصیرا جزاء مسجددن اولدیغیچون ودخی ایاغنه یاخود
آخر عضوینه چامور اصابت ایدن کیمسه انی مسجدک دیوارینه
یاخود دیرکنه مسح مکروهدر اگر آتی مسجدده جمع اولمش طیراغه
سورسه یاخود انده وضع اولمش اغاجه سورسه لابأسدر و اگر اول
چامورلی عضونی مسجدده براغلمش و اوزرنده نماز قلمز حصیر
پارچه سنه سورسه ینه لابأسدر لکن اولی اولان او یله اسلمکدر
و اگر مسجدده طیراق دوشمش ایسه چامورلی عضونی اکا دخی
سورمک مکروهدر و دخی مسجدده صوقبوسی قازمق جائز دکلدر
اگر اسکیدن انده صوقبوسی و ارایسه حالی اوزره ترک اولنور و دخی
مسجدده اغاج دیکمک مکروهدر مکر مسجدک یری صواو اووب
اول برده دیرک مستقر اولمزه دیرک اولق ایچون انده اغاج دیکمک
جائزدر و دخی مسجدک حصیرنی و متاعنی قومق ایچون انده براو
بناسی لابأسدر و اگر برکیمسه بلاعذر مسجدی یول اتخاذا یدوب
اندن کیمک اراده سیله بر مقدار کیدوب صکره نادم اولسه مسجدی
یول قیلدیغی جنایتی اعدام ایچون ینه کرو دونوب کیردیکی قیودن
حقیق کرکدر و مردار چامور ایله مسجدی صوامق یاخود انده

مردار یاغ یاغق مکروهدر و مسجدده کلام مباح ایله سوبلشمک
مکروهدر کذلک معتکفک غیری کیمسه مسجدده او یومق مکروهدر
بعضیلری دیمشلمکه غریب اولان کیمسه به مسجدده او یومق
لابأسدر لکن مسجدده نوم حقنده اختلاف اولمقدله انده او یومق
مردار ایدن کیمسه به اولی اولان اعتکافه نیت ایدوب بعده او یومقد
تا که اختلافدن خروج ایتمش اوله و مسجدده اولان کیمسه کندندن
ریح چقمقدن و انک کبی نسنه چقمقدن احتراز ایلیه و دخی مسجدده
نمازک غیری ایچون اوتورمق لابأسدر الا مصیبت ایچون اوتورمق
مکروهدر و هر نسنه که انی مسجد ایچنده اشلمک مکر و هدرانی
مسجدک اوستنده دخی اشلمک مکروهدر * مساجدک عبادت ایتمکده
افضلی مسجد حرامدر اندن صکره مسجد مدینه در اندن صکره
مسجد بیت المقدسدر اندن صکره مسجد قبادر اندن صکره قنغیسی
اسکی ایسه اولدر اندن صکره قنغیسی اعظم ایسه اولدر قاضیخان
و غیر یسی ذکر ایلمشکه مسجدک اقدمی افضلدر اگر اسکیلکده
ایکی مسجد مساوی اولسه اولر اقرب اولان افضلدر اگر یقینلقده
دخی ایکیمی مساوی اولوب و انلرک برینک قومی دخی اکثر اولسه
فقیه مقتدی اولان کیمسه جماعتی اقل اولانه کتمک کرکدر فقیه
اولمیان مخیردر قنغیسنه دیلرسه کیدر لکن افضل اولان بودر که
قنغیسنک امامی اصلح و افقه ایسه انی اختیار ایدوب اکا کیده
کشینک کندی قبیله سی مسجدی اگر جماعتی آزدخی اولورسه جامعدن
افضلدر اگر جامعک جماعتی کثیر دخی اولورسه ینه افضلدر
اگر برکیمسه بی کندی محله سی مسجدنده جماعت فوت ایلسه
لکن اگر مسجد آخره و ارسه انده جماعتیه یتشورسه اکا کتمک
افضلدر الا مسجد حرام ایله مسجد نبی صلی الله تعالی علیه وسلمده
جماعتدن فوت اولان کیمسه آخر مسجدده کتیبوب ینه انده قیلق
افضلدر مسجد اقصی دخی انلرک بی مسثنی اولق لایققدرا اگر
اول کیمسه مسجد آخرده جماعتیه یتشه مزسه اندن کتیبوب کندی

محلہ سی مسجد نک حقی قضا ایچون اندہ قیلوق اولی در پس
کشی به محلہ سی مسجد نک حقی قضا اولی اولغله بر مسجد مؤذن
اذان او قودقده جماعت کلمہ مؤذن اندہ یا لکن نمازی قیلوب جماعت
اولان مسجد کتمز کذلک بر مسجد مؤذن اذان او قودقده نصکره
غائب اولسه لکن جماعت حاضر اولسه اول جماعت مسجد آخره
کتمبوب اول جماعتک بری تقدیم ایدوب نمازی اندہ قیلور کذلک
بر مسجد جماعتدن برینی افتتاح تکبیری بار رکعت یا ایکی رکعت
فوت ایدوب لکن مسجد آخرده انلره یتشمک ممکن اولسه اول کیمسه
مسجد آخره کتمزاکر بر مسجدک امامی یتسون نمازینی شفق طرفندہ
بیاض غائب اولمزدن اول قیلوسه افضل بودر که اول کشی یتسو
نمازینی بعد البیاض یا لکن قیلوب امام مزبوره وارمیه نظمده ذکر
اولمشکه کشی درس ایچون یا سماع حدیث ایچون استاذنک مسجدندہ
نماز قیلغی اختیار بالا تفاق افضلدر قاضیخان ذکر ایلمشکه جن
امام حی زانی اولوب یا خود اکل ربا اولسه جماعتدن اولان کیمسه نک
مسجد آخره کتمسی جائزدر کذلک اگر امام حی ده بر خصلت اولسه که
اول خصلت سببیه انک امامی مکروه اولسه جماعت انک مسجدندن
آخر مسجد تحول ایتسی لایقدر بر کیمسه جماعتله نماز قیلوق ایچون
بر مسجد کیردکده مسجد آخرده اقامت اولنسه نمازی قیلد قه
اولکی مسجددن چتمزودخی بر کیمسه بر مسجدده ایکن اندہ اذان
اوقونسه اول کیمسه اول اذانک اوقوندیغی وقتک نمازینی قیلد قه
اول مسجددن چیقمسی مکر وهدر مکر اول کیمسه مسجد آخرده
امام یا مؤذن اولوب اول جماعت آخر انک امر و مصلحتی آنکله منتظم
اوله حق ایسه بعد الاذان اول مسجددن چیقماسی مکروه دکلد ر
کذلک اول اذانک اوقوندیغی وقتک نمازینی مسجد ایچندہ اولان
کیمسه قیلدقد نصکره اول مسجد جماعت جمع اولسه اول انلر ایله
ینه نماز قیلادن اول کسنه نک مسجددن خروجی مکروه دکلد مکر
صلاة ظهر وصلاة عشاء اولورسه اول کسنه مسجددن چقمان

انلره اقامت اولندقدہ نافله اولوق اوزره اقتدا ایدوب امام ایله یله ینه قیلار
زیرا ذکر اولنان ایکی وقتده نافله نماز مباح اولغله اول کیمسه اگر اقتدا
ایتسه رافضیلک اتهام اولنور زیرا رافضی نمازی جماعتله قیلزودخی
مصلای عید ایله مصلای جنازه ایچون ابواللیث قنده مسجد حکمی
واردر اما امام سرخسی قنده اصح اولان انک ایچون مسجد حکمی
یوقدر قاضیخان کلامین بینی توفیق ایدوب دیمشکه نماز اداسی قنده
انکیچون مسجد حکمی واردر اگر صفوف متصل اولسه دخی اندہ امامه
اقتدا صحیح اولور لکن اندن یکمک قنده جنب و حیاضک اکا کیرمسی
حرام اولوق قنده انک ایچون مسجد حکمی یوقدر وقتاء مسجد
ایچون مسجد حکمی واردر اگر بر کیمسه فناء مسجددن امامه اقتدا
ایلمسه صفوف متصله اولوب و مسجد جماعتله طولو اولسه یله ینه
اقتداسی صحیحدر لایق اولان بودر که فناء مسجد انجق اقتدا حکمنه
مخصوص اولوب جنب و امثالنک کیرمسی حرام اولقده انکیچون
مسجد حکمی اولیه فناء مسجد دیوشول مکانه دیرر که مسجد متصل
اولوب آنکله مسجدک اراسنده طریق اولیه و بول باشلرنده اولان
مسجد که انلر ایچون جماعت معینه اولیه انلر مسجد حکمنده در
لیکن انلرده اعتکاف اولمز ایچر یسنده مسجد اولان دارک اگر
قاپوسی اورتلسه اول دارده اولان کیمسه لردن اول مسجدک جماعتی
اولسه و اول مسجدده نماز قلمقدن انلر کیمسه بی منع ایتسه ل
اول دارده اولان مسجد جماعت مسجدی اولوب احکام متقدمه نک
جمله سی اندہ ثابت اولور و اندہ اعتکاف صحیح اولور اما اگر اول دارک
قیوسی اورتولدکده اول مسجد جماعت حاصل اولوب و اگر
آچلورسه طشره دن جماعت کلورسه اول دارک قومی اول مسجدده
نماز قلمقدن کیمسه بی منع ایتسه دخی ینه اول مسجد جماعت مسجدی
اولوب بلکه طریق مسجدی منزله سنده اولور اعتکافدن غیر
جیم احکام مذکورہ اندہ ثابت اولور اگر بر کسنه خانه سنده نماز
ایچون مخصوص بر موضع یا پسه اول موضع ایچون اصلا مسجد

حکمی یوقدر مسجدك موسى ثلث ليله دك ترك اولوب يا نمنسده
 بأس يوقدر اما ثلث ليلدن زياده ترك اولنزمكر زياده به واقفك
 شرطی اولوب يا خود ثلث ليلدن زياده ده مومك ابقا اولنسی
 اول موضعده معتاد ايسه اول وقتده ثلث ليلدن زياده ده مسجدك
 مومنی ابقا جائزدر وقبل الصلاة وبعد الصلاة مسجدك مومك
 ضوئيله كتاب مطالعه ودرس جائزدر مادامكه اول مسجدك مناسدن
 نماز قنار كيمسه اولدجه ودخی اكر بر مسجدك معین امامی ومؤذنی
 اولسه انده اذان واقامتله تكرار جماعت مكروه دكلدر بلكه افضلدر
 اما چن مسجدك مخصوص امامی ومؤذنی اولسه ائمه حنفیه قننده
 انده اذان واقامتله تكرار جماعت مكروه اولور ودخی ابوحنیفه دن
 مرویدر كه اكر جماعت ثانیه اوچدن زياده اولورسه تكرار جماعت
 مكروه اولور والا فلا و امام ابی یوسفدن روایت اولنمشكه اكر جماعت
 ثانیه جماعت اولی هیئت اوزره اولورسه تكرار جماعت مكروه اولور
 والا مكروه اولور صحیح اولان ابو یوسفك قولیدر اكر جماعت
 ثانیه نك امامی محرابده طور محبوب محرابدن عدول ایدر سه هیئت
 مختلفه اولور بر كیمسه غصب ایتدیكى یرده مسجد بنا ایلسه انده
 نماز قلمق لا بأسدر ذكره فی الاجتناس اما واقعا انده ذكر اولنمشكه
 بر كیمسه شهر دیواری اوزرینه مسجد بنا ایلسه انده نماز قلمق لایق
 دكلدر زیرا اول دیوار عامه نك حق اولغله اول مسجد خالص الله تعالی
 اولور ارض مغصوبه ده بنا اولنان مسجدكی انتهى چن بر جماعتیه
 مسجد طار اولوب انك قرینه بر كیمسه نك ملكی اولسه توسیع
 مسجد ایچون قیمتیله اندن جبرا بر مقدار بر آنور ذكركه فی المحيط
 بر كیمسه الله ایچون مسجد بنا ایلسه انك مرمت و عمارتنه و حصیر
 یازمغه و آنك مثالی شیلره و قنادیله و اذان واقامت و امامته اكر اهل
 ايسه اول كیمسه غیریدن احق در اكر كندی اهل دكل ايسه ینه رأی
 انكدر كیمی دیلرسه ایدر كذلك بانينك ولدی وعشیرتی بانينك نكركه
 انلر غیریدن اولی در اكر امام ومؤذن نصبنده بانی اهل محله ايله

تنازع ایتسه در اكر اهل محله نك اختيار ایتدیكری كیمسه بانينك اختيار
 ایتدیكندن اولی ايسه انلر اختيار ایتدیكری كیمسه امام ومؤذن اولغله
 اولی دروا كرايكیمسنك اختيار ایتدیكری مساوی اولسه بانينك اختيار
 ایتدیكی اولی در ابو القاسمدن سؤال اولنمشكه مسجدك قنديلچون
 یاغ آلوب یا خود دوشمك ایچون حصیر المقدن قنغیسی افضلدر
 جوابنده دیمشكه ايكیمسی فضلده برابر در ابو الیث دیمشكه مسجد
 انلردن قنغیسنه محتاج ايسه اول افضلدر اكر حاجتده ايكیمسی برابر
 ايسه ثوابده دخی برابردر و مسجدك قیوسنی بر كتمك مكروه در لکن
 فی زمانه عدم كراهت اصحدر مسجدك متاعنی سراقدن صیانت ایچون
 ودخی مسجد كیرج ايله و آبنوس ايله والتون صوبی ايله و آنك مثالی
 نسنه ايله نقش لا بأسدر نككم مصحفی تحلیله لا بأسدر لکن تركی اولی در
 زیرا بعض علما اول نقشی مكروه كور مشلر بو خصوصده محل كراهت
 مضلینك دقایق نقوش یله تكلفی و آنك كی نسنه در خصوص اول
 نقوش قبله دیوارنده اولسه مصلی به تشویش و یرر نقش مسجدك
 لا بأس اولدیغی بر كیمسه آنی كندی مالنن ایتدیكى وقتده در
 امامتولی مال وقفدن احكام بنایه راجع اولان نسنه دن غیرى شیئ
 ایتمی جائز دكلدر حتى مسجدك قرارمش دیوار ينك اوسننه بیاض
 بادانه ایتسه ضامن اولور كذا فی الغایة (فصل عاشر مسائل شتی
 بیاننده در) كعبه نك ایچنده نماز قلمق فرض اولسون نافله اولسون
 جائزدر فرضده امام مالكه مخالف اولدیغی حالده كعبه ایچنده
 نماز قنار جماعت اولوب انلر بعضیسی ارقه سن امامك ارقه سنه
 طوغری قیلسه جائزدر كذلك یوزنی یا خود ارقه سنی امامك یانه
 طوغری قیلسه یا خود یوزنی امامك یوزینه طوغری قیلسه ینه
 جائزدر لکن بلا حائل امام ايله مواجهه مكروه در اكر اول كیمسه نك
 ارقه سنی امامك یوزینه طوغری اولسه جائز دكلدر كذلك اكر
 اول كیمسه امامك وجهی اولدیغی طرفه متوجه اولوب لکن دیواره
 امامدن اقرب اولسه ینه جائز دكلدر اكر كعبه نك طشره سننده

مسجد حرام ایچنده امام نماز قیلوب اكا اقتدا ایدنلر كعبه نك
چوره سنده حلقه اولسه لر امام طرفنده اولیان کیمسه نك كعبه به
امامدن اقرب اولسی جائزدر اما امام طرفنده اولان کیمسه نك كعبه به
امامدن اقرب اولسی جائز دکلدر ودخی كعبه نك اوزرنده نماز قیلوق
ائمه حنفیه قتنده مع الکراهه جائزدر امام مالک دیمشکه اصلا جائز
دکلدر امام شافعی ایله امام احمد دیمشکه مصلحتك اوكکنده
ستره اولدوقه جائز اولماز ذکر الزاهدی فی شرح القدوری (انواع
سجدهات بشدر بری نماز ایچنده اولان سجده صلیبه در که فرضدر
بری دخی سجده سهودر بری دخی سجده تلاوتدر بوا یکی سجده
واجبدر بری دخی سجده نذر در که اول سجده بر کیمسه نك الله ایچون
سجده تلاوت اوزریمه اولسون دیمشکه اولور اول سجده واجبدر
اگر آنی تلاوت ایله قید دیمشکه امام اعظم قتنده واجب اولماز خلافا
لابی یوسف بری دخی سجده شکر در امام طحاوی امام اعظمدن
نقل ایدوب دیمشکه امام اعظم دیدیکه سجده شکر بری برشی کوریم
ابو بکر رازی دیمشکه امام اعظمک بوقولنک معناسی دیمکدر که
سجده شکر واجب ومسنون دکلدر بلکه مباحدر بدعت دکلدر
امام محمدک سجده شکر کریمه کوردیکی دخی مرویدر لکن دیمشکه
چن بر کیمسه به حصول نعمتدن یا دفع نقمتدن سونیه جک نسنه
کله نك سجده شکر قیلسنی مستحب فلارزوبه اخذ الشافعی
ایمدی سجده شکر قیلان کیمسه قبله به قارشو تکبیر ایدوب سجده
ایدوب سجده الله حمد ایدوب شکر وتسبیح ایدوب صکره ینه تکبیر
ایدوب باشنی سجده دن قالدیرر اما بغیر سبب سجده شکر ایلک
قربت دکلدر مکروه دخی دکلدر عقیب صلاته اشلانان سجده
مکروه در زبر اجهال آنی سنت یا خود واجب اعتقاد ایدرلر پس
هر مباح که جهالک بو اعتقادلر ینه مؤدی اوله مکروه اولور انتهى
والحاصل سجده شکر حقنده فتوی بویله در که اول سجده شکر
جائزدر بلکه مستحبدر واجب ومکروه دکلدر اما مضمراتده مذکور

اولان نسنه که حضرت نبی صلی الله تعالی علیه وسلم فاطمه رضی الله
تعالی عنهابه هیچ مؤمن ومؤمنه دن بر کیمسه یوقدر که ایکی سجده
ایدوب سجودنده بش کره سیوح قدوس ربنا ورب الملائکه والروح
دیمسه صکره باشنی قالدیروب بر کره آیه الکرسی اوقیوب صکره
ینه سجده ایدوب ینه بش کره سیوح قدوس ربنا ورب الملائکه والروح
دیمسه محمدک نفسی یدقدر تنده اولان الله حقیچون تحقیق اول کیمسه
مقامندن قالدقن تا که انک کماهی مغفرت اولدوقه ودخی الله تعالی اكا
یوز حج ویوز عمره ثوابنی اعطا ایدر ویوز شهید ثوابنی اعطا ایدر
وانک حسناتی یازمق ایچون یلک ملک ارسال ایدر واول کیمسه یوز
قول ازاد ایتیش کی اولور وانک دعاسنی قبول ایدر ویوم قیامتده
اهل نار دن التمش کیمسه حقنده انک شفاعتنی قبول ایدر واذا مات
مات شهید ایدیکه حدیث موضوع وباطلدر اصلی یوقدر انکله
عمل جائز دکلدر وانی نقل جائز دکلدر مکر بطلاقی بیان ایچون اوله
انک رکا کتی شرعه وعقله موافق اولیان مبالغه سی موضوع
ایدیکنه دلیلدر زبر اجر مشقت مقدار نجه در افضل الاعمال احر هادر
بعض ملحدین بومثلای حدیث ایله افسا ددین واضلال خلق قصد
ایدوب انلری عبادتده جد واهتمامدن اهمال ایله فسقه اغرا قصد
ایتیشلدر قاضیخان ذکر ایتیشکه کشی دوشمه ودوشک وکچه
اوزرنده نماز قیلوق لایأسدر لکن پراوزرنده ویرده بیتن نسنه اوزرنده
قیلوق افضلدر بر کیمسه آخر کیمسه نك اونده نماز قیلوق مراد ایلسه
افضل اولان استیذاندر اگر استیذان ایتدن دخی قیلسه لایأسدر
بر کیمسه نك اونده نماز قلان کیمسه خانه صا حینک اذنبه امام اولوق
کر که رکوع وسجود ده اما مدن اول باشنی قالدیرن کیمسه به ینه
عودت لازمدر تا که امامه موافقت ایله مخالفات زائل اوله بر کیمسه ایله
ظاهر دیساج ثوب ایله بیله کان برندن اولان ثوب اولسه لکن انده
جواز صلاته مانع اولاجق مقدار نچاست اولسه وانی ازاله ایده جک
نسنه سی اولماسه اول کیمسه ثوب دیساج ایله نمازی قلار بر کیمسه صلاة

جهریه به منفردا شروع ایدوب فاتحه بی اخفایله او قود قد نصکره
اکا بر کیمسه اقتدا ایلسه اکر امامت قصد ایدر سه سوره بی جهر ایدر
والا جهر لازم اولمز منفرد اولان کیمسه موضع مخافته ده جهر ایلسه
مسی اولورا کر اول کیمسه سهو ا جهر ایدر سه سجود سهو لازم اولمز
ودخی منفرد نو افل نهاده جهر مکر و هدر کفایه شعبیده دخی
ذکر اولمشکه کشی نو افل نهاده مخافته ایدر الا اول مکانده سوز
سویلر کیمسه اولوب یا خود مصلی به نوم غلبه سی عذر یله جهر دخی
جائز در دخی مصلی نماز قبلار کن قره سکک یا سوری سکک قوغغ
مکر و هدر مکر حاجت وقتنده عمل قلیل ایله اولور سه مکر وه اولمز
فتاوی حجتده ذکر اولمشکه کشینک بابو جلری ایله نماز قیلسی
یالن ایاق ایکن نماز قیلسنک اوزرینه اضعاف ایله افضلدر یهوده
مخالفت بواندو عیچون امام سهو ایدوب صلاة جهریه ده فاتحه بی
اخفا ایله او قوسه صکره تذکر ایلسه سوره بی جهر ایله او قویوب
فاتحه بی اعاده ایلمز اکر فاتحه دن برآتی یا خود اکثری اخفا ایله
او قویوب صکره تذکر ایلسه فاتحه بی جهر ایله اتمام ایدوب ینه
فاتحه بی اعاده ایتمز بر کیمسه ضم سوره ایدر سه خروج وقتندن
قورقسه انک ادنای فرضه اقتصار ایلسی جائز در فخر الاسلام بونی
صلاة فجره تخصیص ایدوب غیریده تجویز ایتمشدر بعضیلری دخی
دیمشکر که اول کیمسه فخر غیریده سنت قرائتی رعایت ایدر کرکسه
وقت خروج ایلسون کرکسه ایلسون لیکن اظهار اولان فخر غیریده
مقدار واجبه رعایتدر امام قرائت ایدر کن موضع آخره انتقال
ایدوب برکله یا یکی کله ذکر ایلسه مثلا لعلکم تشکرون یرینه
قلیلا ماتشکرون قرائت ایلسه اول کیمسه اولیکی ترتیه عودت
ایدوب ینه اولیکی مکاندن قرائت ایدر كذلك انتقال ایتدیکی بدن
برآیت یادخی زیاده قرائت ایتدیسه اکر انتقالی انک او قود یخی بدن
یوقاری ایسه ینه اولیکی ترتیه عودت ایدر اکر انتقالی یوقاریه دکل
ایسه ترتیب اوله عودت ایتیبوب همان انتقال ایتدیکی بدن او قور

بعضلر دخی علی کل حال ترتیب قرائته عودت ایدر دیمشکر که
فی القیبه بر کیمسه به دیش اغریسی اصابت ایدوب اغرنده برنسنه
طوتمد بجه طاقت کتوره مسه نمازک وقتی دخی ضیق اولوب فوتدن
قورقسه اول کیمسه غیره اقتدا ایدوب نمازی اولیه قلاز اکر اقتدا
ایده جک کیمسه بولامسه نمازی بغیر قرائت قیلغده معذور اولور
بر کیمسه فاتحه بی قرائت ایتدی یا ایتدی می دیوشک ایلسه اکر انک
شکی سوره دن اول واقع اولد یسه فاتحه بی او قویوب صکره سوره بی
او قور اکر شکی سوره دن صکره اولد یسه فاتحه بی قرائت ایتمز برا
ظاهر حال انک فاتحه بی قرائت ایتدیکنی اقتضا ایدر اکر بصورتده
کندینک رأی واریسه انکله عمل ایدر بر امام سجده آیتنی تلاوت
ایدوب سجده ایچون تکبیر ایتدکده اکا اوینلرانی رکوع ایلدی ظن
ایدوب رکوع وسجود ایلسه لرنلر نمازلی فاسد اولماز اما اکر
بر دخی سجده ایلسه لرنلر نمازلی فاسد اولور بر کیمسه ایتدی آلور کن
اعضاء وضوئی اوچ کره یو نیجه جماعتله بر رکعت فوت اولمندن
قورقسه انک جماعتله اشتغالی ایدستی اوچه یتشدر مسندن افضلدر
دخی اعضاء وضوئی اوچ کره یومق انک ترکیله تکبیر اوله یتشمکدن
اولی در بر کیمسه فائده قضاسنه شروع ایتدکده جماعتله اقامت
اولنسه فائده بی قطع ایلمز صاحب ترتیب اولسه دخی ینه قطع ایلمز
نمازده طمانینت ایتمین امامه اقتداده کشی معذور دکلدر طمانینت
ایدن امامه اقتدا ایتمک کر کدر امام قنوتی اونودوب رکوع ایتدکده
جماعت اکامتابعت ایتدکده باشنی قالدیوب قنوت ایدوب ینه رکوع
ایلدکده متابعت ایتدکده امامک و جماعتک نمازلی فاسد اولور امامه
رکوعده ایکن یتشان کیمسه صف اخیرده قائم اولور سه رکعت یتشوب
اگر صف اوله یور سه یتشمیچکنی بیلسه صف اوله کتیوب بلکه
صف اخیرده طورر اما اکر اول کیمسه بر حیثیتده اولسه که صفه
کیدر سه رکعت فوت اولوب یا لکن طورر فله فوت اولور سه اول کیمسه
صفه کیدوب یا لکن طورر مزقینه ده ذکر اولمشکه امام اولان کیمسه

کویده اولان اقر باسنی زیارت ایچون یا مصیبت سیبیل یا خود
استراحت ایچون امامتی برهفته مقداری ترک ایلمسی لایسیدر بومثال
نسنه عادتده و شرعه عفو اولمشدر انتهی بونک ظاهری بودر که
بوندن مراد بومقوله شینک سنه ده برکه واقع اولسیدر امام اولان
کیمسه یه نمازی بغیر وضوء قیلدیغی ظاهر اولسه ممکن اولدیغی
مقدار جماعته انی اخبار واجبدر بعض علما واجب دکلدر دیمشدر
بر کیمسه سنت فجری فاتحه و ضم سوره ایلر قلا رکن فوت جماعتدن
قورقسه یا لکن فاتحه یه قصر ایدوب یار کوع و سجود ده بر تسبیحه
قصر ایلر جماعته یتشجککنی بلسه انکیچون اقتصار جائزدر
کذلک اول کیمسه به شاونمودی دخی ترک جائزدر بومذکورده سنت
ظهر دخی سنت فجر کیمدر امام سنت فجری قلمدن مؤذن اقامت
ایلسه اول امام سنت فجری قلا ر بعد اقامت اعاده اولمشسرن
فرضه شروع ایدر بر کیمسه وقتده وسعت اولق ظنیه نفلر شروع
ایتد کدنصرکه ایکی رکعت نماز قیلنجد فرض فوت اولاجنی ظاهر
اولسه اول نفلی قطع ایلمز بلکه شفعاً اتمام ایدر تکم جمعه کونی بر کیمسه
نفلر شروع ایتد کدنصرکه خطیب منبره جیقسه اول کیمسه نفلی قطع
ایتموب بلکه شفعاً اتمام ایدر بر کیمسه قائم اولدیغی حالده تطوعه افتاح
ایدوب صکره قعود ایلسه صکره اول نمازی افساد ایدوب قاعد
اولدیغی حالده قضا ایلمسی جائزدر اما اگر اول نمازی قبل القعود
افساد ایلسه صکره قاعدا قضا ایتمسی جائز اولماز تطوعاً درت
رکعت نماز قلا ر کیمسه رکعت اثنه یه قالد قدنصرکه ایکی رکعتده
اوتورمادیغنی تذکر ایلسه قعوده عودت ایدر اگر اول نماز سنت ظهر
دخی اولسه ینه عودت ایدر بزدویدن نقل اولمش که اول کیمسه قعوده
عودت ایتمز دیمش بعضیلر دخی دیمشدر که انک عدم عودی امام
اعظم قولیدر اولکی امام محمد قولیدر دخی اول کیمسه علی کل حال
سهو ایچون سجود ایدر اگر اول کیمسه درت رکعت نماز قیلنجه نیت
ایتمدیه بالاتفاق عودت ایدر اگر عودت ایتمسه نمازی فاسد اولور

کذا فی القنیه از قیلان کیمسه حق رکوع و سجودی اتمام ایتمسه
اول نمازی وقت ایچنده قضا ایلر امر اولنور اما وقتد نصرکه قضا ایلر
مأمور دکلدر بعضیلر دیمشدر که اول کیمسه مطلقاً اول نمازی قضا ایلر
مأموردر بوقول اصحدر بر کیمسه حق ایدن امامک اردنده نماز قلسه
لایق اولان اول کیمسه نک اول نمازی اعاده ایتمسیدر عربان کیمسه
میته نک جلد غیرمد بوغندن غیری نسنه بولامسه انکله استنار ایلمز
اول جلد عن اصل نجس اولدیغیچون ثوب نجس بونک خلافتیه
اولمغه انکله استنار جائزدر بابو جی ضایع اولمشدن قورقن کیمسه
بابو جیه نجاست اولمده انی نماز قیلارکن کتورمک جائزدر
ولکن افضل اولان اول کشی نماز قلا رکن بابو جی اوکنه قومقدر
تا که قلبی انکله مشغول اولیه بر کیمسه نمازه اخلاصه شروع ایدوب
صکره ا کار یا قارشسه اعتبار سابقه در بر کیمسه کوندز علم
مطالعه ایدوب کیجه نافله نماز قلمق ممکن اولسه اولیه ایدر والا اگر
اول کیمسه نک ذهنی تام اولوب مطالعه ایلر علمی زیاده اوله جفنی
بیلورسه کیجه و کوندز انک علم مطالعه ایتمسی نافله نماز قلمقدن افضلدر
ارضاء خصوص ایچون نماز قلمک فائده سی یوقدر بلکه مجرد الله ایچون
قلمق کر کدر ایدر اگر خصمی انک جرمندن کیمزه انک حسناندن
آلنوب اکاویر بیلور بعض کتیده کلمشکه بردانق مقداری حق عبد
ایچون جماعته قلمش یدی بوزر کعت نماز ثوابی آنور السکل فی البرازیه
تکبیر قنوتی ترک ایدن کیمسه حقنده اختلاف اولنوب بعضیلر دیمشدر
ا کاسجود سهو واجب اولور و بعضیلر اولمز دیمشدر قضاء فوائت ایلر
اشتغال نوافلدن اولی و اهدر الا سنن معروفه و صلاة ضحی و صلاة
تسبیح و حقنده روایت اولنان نماز لریله اشتغال قضاء فوائتدن
اولی در ایدر ذکر اولنان نماز لریفل نیتیه قلنور انلر غیری نماز لری
قضا نیتیه قلنور کذا فی فتاوی الحجة بر کیمسه آیت سجده نک اولندن
یارم آیتدن زیاده اوقیوب سجده اولان حروفی ترک ایلسه اول کیمسه
سجده ایلمز و اگر سجده اولان حروفی قراءت ایلسه اگر انک ماقبلنی

یا خود مابعدنی یارم آیدن زیاده قرائت ایله دیسه اکا سجده تلاوت واجب اولور والا فلا فقیه ابو جعفر دیمشکه یقین بر کیمسه سجده حروفنی قرائت ایدوب وانکله بیله ماقبلندن یا خود مابعدندن سجده ایله امر اولان کلمه بی قرائت ایله اول کیمسه سجده تلاوت ایدر اکر مذکور دن از قرائت ایدر سه سجده تلاوت ایمن ابو جعفر کقولی اقر بدر ملة قطده ذکر اولمشکه سجده تلاوتی تأخیر جائزدر مدتی طویله بیله دخی اولسه تأخیر ایله کشی نگاه کار اولمز امام طحاوی ذکر ایلمشکه مطلقا انک تأخیری مکروهدر ودخی فتاوا ی سجده ذکر اولمشکه تالی به وسامعه یقین سجود ممکن اولسه انلر بودعایی او قومق مستحیدر (سمعنا و اطعنا غفرانک ربنا و الیک المصیر یقین بر کیمسه صلاة رباعیه نکر رکعت ثلثه سنی سجده ایله قید ایتمکله اکثرنی قلدقده جماعته اقامت اولسه اول کیمسه قلدیخی نمازنی نقل ایدوب فرضی جماعته ادا ایتمک ایسته سه اکا حبله بودر که اول کیمسه قعده اخیره بی ترک ایدوب رکعت خامسه به قالقر واکا رکعت سادسه بی ضم ایدر یا خود رکعت رابعه بی او تور دیخی حالده قیلار تا که انک نمازی امام اعظم ایله و امام ابی یوسف قتلرنده نافله به منقلب اولور بر کیمسه آبد سنسز ایکی رکعت نماز قیلغه نذر ایله امام محمد قتلنده انک نذری باطلدر امام ابی یوسف دیمشکه اول کیمسه اول نمازی آبد سنسز ایله قیلقی لازم اولور اکر بر کیمسه بغیر قرائه نمازی قیلغه نذر ایله بزم ائمه من قتلرنده قرائت ایله قیلقی لازم اولور امام زفر برشی لازم اولور دیمش اکر بر کیمسه مجرد بر رکعت قیلغه نذر ایله بزم ائمه حنفیه قتلرنده ایکی رکعت قیلقی لازم اولور بینه امام زفر برشی لازم اولور دیمش اکر بر کیمسه اوج رکعت نماز قیلغه نذر ایله بینه ائمه حنفیه قتلرنده درت رکعت نماز قیلقی لازم اولور امام زفر ایکی رکعت قیلقی لازم اولور دیمش اکر بر کیمسه الله ایچون مسجد حرامده شوقدر نماز قیلقی اوزریمه نذر اولسون دیسه قنخی مکانه دیلر سه قیلیمی جائزدر امام زفر دیمشکه اول نمازی مسجد حرامده قیلقی لازمدر

اگر بر عورت یارن شوقدر نماز قیلغه یا خود یارن صائم اولغه نذر آیدم دیسه اول کون حیض کورسه طاهر اولدقده اول نمازی واول اورجی قضا لازم اولور خلافا زفر ودخی صبی یقین یدی یاشنه بالغ اولدقده نماز قیلغه امر اولور یقین اون یاشنه بالغ اولسه اکر قیلز ایسه ضرب اولور حدیث شریف بویله وارد اولمشدر كذلك بر کیمسه نکر تربیه سنده اولان یتیم اون یاشنه بالغ اولدقده نماز قیلسه اول یتیمی ترک صلاة ایچون دوکک جائزدر كذلك قول اصح اوزره زوج زوجه سنی ترک صلاة و ترک غسل ایچون دوکک جائزدر نیکیم زوج زینت مراد ایتدکده زوجه زینتی ترک ایله و دوشکنه دعوت ایتدکده زوجه ترک اجابت ایله و زوجندن اذنسنز اودن طشریه کتدکده زوج ایچون زوجه سنی دوکک جائزدر اکر بوصور نلرده دوککله زوجه خویندن کچمزسه نکاحنی ویرمکه قادراولسه دخی انی تطبیق ایدر قال الله تعالی * وأمر اهلک بالصلوۃ واصطبر علیها لانسئلك رزقا نحن نرزقک والعاقبة للمتقوی * ونسأل الله تعالی حسن العاقبة لنا ولاخواننا ولا حباتنا وجميع المؤمنین والمؤمنات انه خیر مسئول واکرم مأمول وله الحمد اولا و آخر و ظاهرا و باطنا وسرا و علانية و علی کل حال و صلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه وسلم دائما متصلا الی
یوم الحشر والمآل

قد تم طبع هذه الترجمة اللطيفة المرغوبة * لشرح غنية المتملی المنسوب الی الفاضل الکامل المشتهر بابراهیم الحلبي * علیه رجة الله القوی * فی زمان سلطنة السلطان عبد المجید خان * ایدہ الله الملك المنان * بمعرفة ناظر دار الطباعة العامرة * اسعد صفوت * ووافق طبعها واسط ذی الحجة الشریف لسنة خمس وخمسين وما تثنی والف

10-11-1968

~~And~~ Seyyid Nazif

15

8

297.4

